

คู่มือปฏิบัติงาน
บัตรประจำตัวประชาชน
2558
และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

สำนักบริหารการทะเบียน

กรมการปกครอง

**คู่มือปฏิบัติงาน
บัตรประจำตัวประชาชน
2558
และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม**

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

สำนักบริหารการทะเบียน

กรมการปกครอง

คำนำ

บัตรประจำตัวประชาชนเป็นเอกสารราชการสำคัญที่กฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชนกำหนดให้ผู้มีสัญชาติไทยที่มีคุณสมบัติครบถ้วนต้องมี เพื่อใช้เป็นหลักฐานพิสูจน์ทราบและยืนยันตัวบุคคลในการขอใช้สิทธิ หรือประกอบธุรกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐและเอกสาร ซึ่งเป็นเอกสารลำดับแรกที่จะนำไปสู่การมีสิทธิในหลายๆ ด้าน

เนื่องจากได้มีการปรับปรุง แก้ไขคำสั่ง ประกาศ และแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับหลักกฎหมายดังกล่าว กรมการปกครองจึงได้รวบรวมกฎหมาย กฎกระทรวง คำสั่ง ประกาศ และระเบียบตลอดจนหนังสือสั่งการเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนที่ทันสมัย เป็นปัจจุบัน สะดวกต่อการศึกษาค้นคว้าและใช้ประกอบการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วมีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

“คู่มือปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน 2558” เล่มนี้จะเป็นแนวทางและองค์ความรู้ที่สำคัญที่จะทำให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบได้รับความรู้ ความเข้าใจ สามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จ ก่อประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ราชการตลอดไป และขอให้ข้าราชการ พนักงานทุกระดับ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละ อดทน ซื่อสัตย์ สุจริต ถูกต้องและรวดเร็ว

อธิบดีกรมการปกครอง

สารบัญ

ส่วนที่ 1

กฎหมาย กฎกระทรวง คำสั่ง ระเบียบและประกาศ

	หน้า
1. พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม	3
2. พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542	12
3. พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2544	18
4. กฎกระทรวงฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2542) และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526	26
5. กฎกระทรวงฉบับที่ 22 (พ.ศ. 2550) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526	33
6. กฎกระทรวงฉบับที่ 23 (พ.ศ. 2554) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526	39
7. กฎกระทรวงฉบับที่ 24 (พ.ศ. 2555) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526	44
8. กฎกระทรวงกำหนดบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้น ไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2548	47
9. กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียม เกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2555	50
10. กฎกระทรวงการขอตรวจหลักฐาน รายการ หรือข้อมูล เกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2555	52
11. คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 452 /2542 เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานตรวจบัตรและพนักงานเจ้าหน้าที่	55
12. คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 94 / 2557 เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่	58
13. คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 437 / 2555 เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่	59
14. คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 539 / 2550 เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานออกบัตร	60
15. คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 143 / 2551 เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานออกบัตร	61
16. คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 437 / 2551 เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานออกบัตร	62

17. คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 202 / 2553 เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานออกบัตร	63
18. คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 366 / 2554 เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานออกบัตร	64
19. คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 471 / 2554 เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานออกบัตร	65
20. คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 493 / 2554 เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานออกบัตร	66
21. คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 600 / 2555 เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานออกบัตร	67
22. คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 656 / 2556 เรื่อง แต่งตั้งพนักงานออกบัตร	68
23. คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 430 / 2557 เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานออกบัตร	69
24. ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิด ตามกฎหมาย ว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2528	71
25. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมาย ว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550	76
26. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมาย ว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2555	77
27. ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลในคดีจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมาย ว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2534	79
28. ระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2554	89
29. ระเบียบกรมการปกครองว่าด้วย การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2555	113
30. ประกาศกรมการปกครอง เรื่อง กำหนดแบบคำขอตรวจหลักฐาน รายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน	118
31. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดสถานที่จัดทำบัตรประจำตัวประชาชน ให้กับคนไทยในต่างประเทศ	120
32. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดรายชื่อประเทศและสถานที่ยื่นคำขอมีบัตรใหม่ หรือคำขอเปลี่ยนบัตร สำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร	121
33. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดรายชื่อประเทศและสถานที่ยื่นคำขอมีบัตรใหม่ หรือคำขอเปลี่ยนบัตร สำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร (ฉบับที่ 4)	123
34. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดรายชื่อประเทศในเขตอาณาเพิ่ม สำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร (ฉบับที่ 5)	126

ส่วนที่ 2

หนังสือสั่งการ

หน้า

1. แนวทางปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน

- คำวนมาก ที่ มท 0308/ว 2011 ลงวันที่ 26 พฤศจิกายน 2535
เรื่อง การถ่ายรูปทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่สตรีไทยมุสลิม 131
- คำวนมาก ที่ มท 0308/ว 1382 ลงวันที่ 14 มิถุนายน 2536
เรื่อง การเปรียบเทียบความผิดตามกฎหมายบัตรประจำตัวประชาชน 132
- คำวนมาก ที่ มท 0310.3/ว 1487 ลงวันที่ 14 มิถุนายน 2536
เรื่อง การนับอายุของบุคคลผู้ยื่นคำขอมิบัตร 136
- คำวนมากที่ มท 0310.3/ ว 2888 ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2540
เรื่อง บุคคลพ้นสภาพได้รับการยกเว้นไม่ต้องขอมิบัตรประจำตัวประชาชน 138
- ที่ มท 0310.3/ ว 089 ลงวันที่ 14 มกราคม 2541
เรื่อง บุคคลไม่ปรากฏชื่อสกุลขอมิบัตรประจำตัวประชาชน 139
- ที่ มท 0309.2/ ว 829 ลงวันที่ 9 มีนาคม 2549 เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติการ
อำนวยความสะดวกด้านงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ให้คนพิการ 141
- ที่ มท 0309.2/ ว 4841 ลงวันที่ 14 มีนาคม 2550 เรื่อง การจัดทำบัตรประจำตัว
ประชาชนให้กับบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นหรือบุคคลซึ่งพ้นสภาพจากการยกเว้น 144
- ที่ มท 0309.2/ ว 7552 ลงวันที่ 26 มิถุนายน 2550
เรื่อง แนวทางปฏิบัติกรณีพระภิกษุ สามเณร ขอมิบัตรประจำตัวประชาชน 146
- คำวนที่สุด ที่ มท 0309.2/ ว 20 ลงวันที่ 6 พฤษภาคม 2552
เรื่อง การอำนวยความสะดวกเพื่อจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน 148
- ที่ มท 0309.2/ ว 12908 ลงวันที่ 29 กรกฎาคม 2552 เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติ
การเรียกเก็บเงินจากประชาชนที่มาติดต่อขอรับบริการงานบัตรประจำตัวประชาชน 150
- ที่ มท 0309.2/ ว 6292 ลงวันที่ 26 มีนาคม 2553 เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติ
การอำนวยความสะดวกด้านงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ให้แก่คนพิการ 152
- ที่ มท 0309.2/ ว 12526 ลงวันที่ 11 มิถุนายน 2553

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับ บัตรประจำตัวประชาชนสูญหาย หรือถูกทำลาย (บ.ป. 7)	155
- ที่ มท 0309.2/ ว 28731 ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2553 เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน	157
- ส่วนที่สุด ที่ มท 0309.2/ ว 16856 ลงวันที่ 7 กรกฎาคม 2554 เรื่อง การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554	161
- ที่ มท 0309.2/ ว 7370 ลงวันที่ 4 เมษายน 2555 เรื่อง การตรวจสอบและแก้ไข ปรับปรุงรายการในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนกรณีติดรูปถ่ายสลับกัน ...	163
- ที่ มท 0309.2/ ว 3124 ลงวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2556 เรื่อง การให้บริการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน	165
- ส่วนที่สุด ที่ มท 0309.2/ ว 16395 ลงวันที่ 18 กรกฎาคม 2556 เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติการเก็บค่าธรรมเนียมและเปรียบเทียบปรับ การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน	166
- ที่ มท 0309.6/ว 323 ลงวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2557 เรื่อง แนวทางดำเนินการกรณีทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน	168
- ที่ มท 0309.2/ว 3476 ลงวันที่ 26 มีนาคม 2557 เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน	174
- ที่ มท 0309.2/ว 9648 ลงวันที่ 16 กรกฎาคม 2557 เรื่อง ชักซ้อมแนวทางการทำงานบัตรประจำตัวประชาชนกรณีบัตรหายหรือบัตรถูกทำลาย ...	177
- ที่ มท 0309.2/ว 10538 ลงวันที่ 28 กรกฎาคม 2557 เรื่อง การลงลายมือชื่อของพนักงานเจ้าหน้าที่ในคำขอมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน (แบบ บ.ป1)	181
- ที่ มท 0309.2/ว 13178 ลงวันที่ 3 กันยายน 2557 เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติ เกี่ยวกับวิธีการพิมพ์ลายนิ้วมือเพื่อจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร	183
- ที่ มท 0309.2/ ว 3635 ลงวันที่ 24 ตุลาคม 2557 เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน	187
- ที่ มท 0309.2/ ว 20489 ลงวันที่ 19 ธันวาคม 2557 เรื่อง การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนกรณีรูปถ่ายของผู้ถือบัตร	189

2. การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card)

- ที่ มท 0309.2/ ว 4209 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2549 เรื่อง มาตรการการบริหาร
การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) 193
- ที่ มท 0309.2/ว 8787 ลงวันที่ 22 พฤษภาคม 2550 เรื่อง ชักข้อมาตรฐาน
การบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) 210
- ที่ มท 0309.2/ว 18841 ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2550 เรื่อง ชักข้อแนวทางปฏิบัติ
การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ 212
- ส่วนมาก ที่ มท 0309.2/ ว 6578 ลงวันที่ 6 พฤษภาคม 2551
เรื่อง ชักข้อแนวทางปฏิบัติในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน
ที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ (Smart Card) 221
- ที่ มท 0309.2/ ว 478 ลงวันที่ 10 มกราคม 2554
เรื่อง ชักข้อแนวทางปฏิบัติตามมาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน
ที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ (Smart Card)
กรณีบัตรเสียระหว่างผลิตและบัตรที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องรับคืน 223
- ที่ มท 0309.2/ ว 12240 ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2555 เรื่อง มาตรการการบริการ
จัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) 225
- ที่ มท 0309.2/ ว 12104 ลงวันที่ 19 สิงหาคม 2557 เรื่อง มาตรการการบริหาร
การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) 228

3. การใช้ใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง)

และใบแทนใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู)

- ที่ มท 0309.2/ ว 12047 ลงวันที่ 7 มิถุนายน 2553 เรื่อง การใช้ใบรับคำขอ
มิบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) เป็นหลักฐานแสดงตนในการใช้สิทธิเลือกตั้ง 240
- ส่วนมาก ที่ มท 0309.2/ ว 12819 อ ลงวันที่ 15 มิถุนายน 2553
เรื่อง แนวทางปฏิบัติการออกใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง)
หรือใบแทนใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 หรือใบ ชมพู) และโปรแกรมการออกใบรับ
หรือใบแทนใบรับด้วยระบบคอมพิวเตอร์ 243

- ส่วนมาก ที่ มท 0309.2/ว 13137 เรื่องแนวทางปฏิบัติการออกใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 หรือใบ ชมพู) และโปรแกรมการออกใบรับหรือใบแทนใบรับด้วยระบบคอมพิวเตอร์	252
- ที่ มท 0309.2/ ว 3124 ลงวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2556 เรื่อง การให้บริการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน	257
- ที่ส่วนที่สุด มท 0309.2/ ว 9464 ลงวันที่ 26 เมษายน 2556 เรื่อง การใบรับ (บ.ป. 2) เพื่อการบริหารจัดการบัตรประจำตัวประชาชนแบบอิเล็กทรอนิกส์ (Smart Card)	258

4. การป้องกันและการแก้ไขการทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน

- สืบ ที่ มท 0408/ ว 47 ลงวันที่ 29 เมษายน 2530 เรื่อง การดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน	259
- ปกปิด ที่ มท 0310.3/ว 174 ลงวันที่ 31 สิงหาคม 2537 เรื่อง การจำหน่ายรายการเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน	261
- ที่ มท 0310.3/ว 2230 ลงวันที่ 14 กรกฎาคม 2540 เรื่อง การป้องกันการทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน	263
- ที่ มท 0310.3/ว 3472 ลงวันที่ 5 พฤศจิกายน 2540 เรื่อง การป้องกันการทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน	265
- ที่ มท 0310.3/ว 2283 ลงวันที่ 9 กันยายน 2542 เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติ เพื่อป้องกันการทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน	267
- ที่ มท 0309.2/ว 3720 ลงวันที่ 8 พฤศจิกายน 2547 เรื่อง การทุจริตทางการทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน	269
- สืบ ที่ มท 0309.2 /2711 ลงวันที่ 10 ตุลาคม 2548 เรื่อง ทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชนโดยแสดงหลักฐานอันเป็นเท็จ	271
- ที่ มท 0309.1/ว 8524 ลงวันที่ 10 พฤษภาคม 2549 เรื่อง การปฏิบัติราชการ ทางปกครองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน	274
- ที่ มท 0309.1/ว 53 ลงวันที่ 17 กรกฎาคม 2549 เรื่อง มาตราการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน	279
- ที่ มท 0309.2/ว 15795 ลงวันที่ 1 ตุลาคม 2551 เรื่อง มาตราการและแนวทาง การแก้ไขปัญหามีทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน	283

- ที่ มท 0309.2/ว 1663 ลงวันที่ 28 พฤษภาคม 2552	
เรื่อง แนวทางและวิธีการตรวจสอบบัตรประจำตัวประชาชน (ปลอม)	285
- ที่ มท 0309.1/ว 28795 ลงวันที่ 3 ธันวาคม 2553 เรื่อง มาตรการป้องกัน	
และแก้ไขปัญหาการทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน	291
- ส่วนที่สุดที่ มท 0309.2/ว 9006 ลงวันที่ 12 เมษายน 2554	
เรื่อง การจัดคุมแก๊งปลอมแปลงบัตรประจำตัวประชาชน	296
- ส่วนที่สุดที่ มท 0309.4/ว 13499 ลงวันที่ 22 กรกฎาคม 2558	
เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติ ในการให้บริการประชาชนด้านการทะเบียน	
และบัตรประจำตัวประชาชนแบบใหม่	297
- ที่ มท 0309.4/ว 5001 ลงวันที่ 16 กรกฎาคม 2558 เรื่อง แนวทางปฏิบัติ	
ในการจัดเก็บเอกสารการจับภาพ (Scan) ทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน	300

5 การตอบข้อหารือ

- ที่ มท. 0313/8854 ลงวันที่ 16 มิถุนายน 2519	
เรื่อง การขอการขอแก้คำนำหน้านามจาก ร.ต. เป็น นาย	309
- ที่ มท 0310.3/2007 ลงวันที่ 19 กันยายน 2537	
เรื่อง การขอมีบัตรประจำตัวประชาชน	310
- ที่ มท 0310.3/2037 ลงวันที่ 21 กันยายน 2537	
เรื่อง การขอแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน	311
- ที่ มท 0308/11552 ลงวันที่ 26 มีนาคม 2536	
เรื่อง การขอการทำบัตรประจำตัวประชาชนให้บุคคลถือ 2 สัญชาติ	314
- ที่ มท 0310.2/ว 1154 ลงวันที่ 23 พฤษภาคม 2540	
เรื่อง การขอการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้าชื่อในทะเบียนบ้าน	315
- ที่ มท 0310.3/ว 11625 ลงวันที่ 21 กันยายน 2542	
เรื่อง การขอกรณีบุคคลถือ 2 สัญชาติ ขอมีบัตรประจำตัวประชาชน	322
- ที่ มท 0309.2/2650 ลงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2552	
เรื่อง ขอหารืออำนาจการปฏิบัติหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตรวจบัตรและพนักงานเจ้าหน้าที่ .	324
- ที่ มท 0309.2/ว 20 ลงวันที่ 5 มกราคม 2552	
เรื่อง การขอรับการขอมีบัตรของนายมนธรรม รักโคโค	326
- ที่ มท 0309.2/ ว 1662 ลงวันที่ 28 พฤษภาคม 2552	
เรื่อง การขอแนวทางปฏิบัติงานด้านการทะเบียน	330

- ที่ มท 0309.2/ว 10687 ลงวันที่ 9 กันยายน 2552	
เรื่อง การขอการบำบัดประจำตัวประชาชนของอำเภอบ้านแท่น	334
- ที่ มท 0408/21572 ลงวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2531 เรื่อง การขอเกี่ยวกับพนักงาน	
เจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526	339
- ที่ มท 0408/ว 179 ลงวันที่ 11 มีนาคม 2531	
เรื่อง การลงนามในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ ในส่วนของเทศบาลและเมืองพัทยา	342
- ส่วนที่สุดที่ มท 3408/ว 43397 ลงวันที่ 20 พฤษภาคม 2531	
เรื่อง ตอบข้อหารือเกี่ยวกับการลงนามในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ในส่วนของเทศบาล	344
- ที่ มท 0408.2/31293 ลงวันที่ 19 ธันวาคม 2554 เรื่อง การขอแนวทางปฏิบัติ	
ตามระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2554	345
- ที่ มท 0309.2/15065 ลงวันที่ 29 มิถุนายน 2555	
เรื่อง การขอการคัดรับรองสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน	348
- ที่ มท 0309.2/28603 ลงวันที่ 3 ธันวาคม 2555	
เรื่อง ขอรื้อการจ่ายค่าธรรมเนียมและค่าปรับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน	
ของผู้อยู่ในที่คุมขัง โดยขอด้วยกฎหมาย	352
- ที่ มท 0309.2/ว 6857 ลงวันที่ 22 มีนาคม 2556	
เรื่อง การถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card)	354
- คำถาม - คำตอบ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน	356
- คณะผู้จัดทำ	404

ส่วนที่ 1

กฎหมาย กฎกระทรวง คำสั่ง ระเบียบ
และประกาศ

พระราชบัญญัติ
บัตรประจำตัวประชาชน
พ.ศ. 2526 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2526
เป็นปีที่ 38 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภาดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526”

มาตรา 2¹ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2505

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“บัตร” หมายความว่า บัตรประจำตัวประชาชน

“ผู้ถือบัตร” หมายความว่า ผู้มีชื่อเป็นเจ้าของบัตร

“ทะเบียนบ้าน” หมายความว่า ทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

“เจ้าพนักงานออกบัตร” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าพนักงานตรวจบัตร” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

¹ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 100/ ตอนที่ 62/ ฉบับพิเศษ หน้า 1/ 20 เมษายน 2526

มาตรา 5² ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งมีอายุตั้งแต่เจ็ดปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์และมีชื่อในทะเบียนบ้านต้องมีบัตรตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นตามกฎหมายว่าด้วยการขอสัญชาติไทยซึ่งมีบัตรประจำตัวตามกฎหมายอื่นให้ใช้บัตรประจำตัวนั้นแทนได้

ผู้ซึ่งมีอายุเกินเจ็ดสิบปีและผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นตามกฎหมายว่าด้วยการขอสัญชาติไทยจะขอมีบัตรก็ได้

มาตรา 6³ ผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา 5 ให้ยื่นคำขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่

- (1) วันที่อายุครบเจ็ดปีบริบูรณ์
- (2) วันที่ได้สัญชาติไทย สำหรับผู้ไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิด หรือได้กลับคืนสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ
- (3) วันที่นายทะเบียนเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร
- (4) วันที่พ้นสภาพจากการได้รับการยกเว้น

มาตรา 6 ทวิ⁴ บัตรให้ใช้ได้นับแต่วันออกบัตรและมีอายุแปดปีนับแต่วันเกิดของผู้ถือบัตรที่ถึงกำหนดภายหลังจากวันออกบัตร

บัตรที่ยังไม่หมดอายุในวันที่ผู้ถือบัตรมีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ให้ใช้ต่อไปได้ตลอดชีวิต

มาตรา 6 ตรี⁵ ผู้ถือบัตรต้องมีบัตรใหม่ โดยยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่บัตรเดิมหมดอายุ

ผู้ถือบัตรจะขอมีบัตรใหม่ก่อนวันที่บัตรเดิมหมดอายุก็ได้ โดยยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในหกสิบวันก่อนวันที่บัตรเดิมหมดอายุ

มาตรา 6 จัตวา⁶ ผู้ถือบัตรต้องมีบัตรใหม่หรือเปลี่ยนบัตร แล้วแต่กรณี โดยยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่

- (1) วันที่บัตรหายหรือถูกทำลาย
- (2) วันที่บัตรชำรุดในสาระสำคัญ
- (3) วันที่แก้ไขชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุลในทะเบียนบ้าน

² มาตรา 5 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554

³ มาตรา 6 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554

⁴ มาตรา 6 ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554

⁵ มาตรา 6 ตรี แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554

⁶ มาตรา 6 จัตวา แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542

ผู้ถือบัตรผู้ใดย้ายที่อยู่จะขอเปลี่ยนบัตรก็ได้

มาตรา 6 เบญจ⁷ ในกรณีที่มีเหตุสมควร รัฐมนตรีจะขยายกำหนดเวลาตามมาตรา 6 มาตรา 6 ตรหรือมาตรา 6 จัตวา สำหรับท้องที่ใดหรือบุคคลใดก็ได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 6 ฉ⁸ การขอมีบัตรตามมาตรา 6 และการขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรตามมาตรา 6 จัตวา ของผู้มีอายุไม่ถึงสิบห้าปี ให้เป็นหน้าที่ของบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบุคคล ซึ่งรับดูแลผู้นั้นอยู่เป็นผู้ยื่นคำขอ แต่ไม่เป็นการตัดสิทธิบุคคลนั้นที่จะยื่นคำขอด้วยตนเอง

มาตรา 7⁹ ขนาด สี และลักษณะของบัตร ตลอดจนรายการในบัตร และรายละเอียดของรายการในบัตร ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ในบัตรอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(1) ชื่อตัว ชื่อสกุล วันเดือนปีเกิด ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน รูปถ่ายและเลขประจำตัวของผู้ถือบัตร และจะมีรายการศาสนา หรือนิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนาซึ่งผู้ถือบัตรนับถืออยู่ด้วยหรือไม่ก็ได้

(2) ลายมือชื่อหรือตราลายมือชื่อ และตราประจำตำแหน่งของเจ้าพนักงานออกบัตรและวันออกบัตร

มาตรา 7/1¹⁰ บัตรนอกจากจะมีรายการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 7 แล้ว จะมีหน่วยความจำเพื่อบันทึกข้อมูลอื่นของผู้ถือบัตรด้วยก็ได้ แต่ข้อมูลที่บันทึกไว้ในหน่วยความจำดังกล่าว ต้องไม่สามารถเปิดเผยต่อบุคคลหรือหน่วยงานซึ่งมิใช่เป็นผู้จัดทำหรือรวบรวมข้อมูลนั้นได้ เว้นแต่เป็นข้อมูลทั่วไปที่ปรากฏอยู่บนบัตร หรือเป็นการเปิดเผยต่อหน่วยงานที่มีความจำเป็นต้องทราบข้อมูลนั้นเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ของผู้ถือบัตรโดยได้รับความยินยอมจากผู้ถือบัตรหรือเพื่อประโยชน์ของรัฐ หรือเพื่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง

มาตรา 8¹¹ การขอมีบัตร การขอมีบัตรใหม่ การขอเปลี่ยนบัตรและการออกบัตรและการออกใบรับ และการออกใบแทนใบรับ ให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถออกบัตรให้ผู้ยื่นคำขอได้ในวันเดียวกันให้ออกใบรับแก่ผู้ยื่นคำขอใบรับหรือใบแทนใบรับนั้นให้ใช้ได้เสมือนบัตรตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในใบรับหรือใบแทนใบรับ และการใช้ใบรับหรือใบแทนใบรับให้ใช้ร่วมกับบัตรเดิม เว้นแต่เป็นการขอมีบัตรครั้งแรกหรือบัตรหายหรือถูกทำลายทั้งหมด

⁷ มาตรา 6 เบญจ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554

⁸ มาตรา 6 ฉ แก้ไขโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554

⁹ มาตรา 7 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542

¹⁰ มาตรา 7/1 เพิ่มโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554

¹¹ มาตรา 8 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554

มาตรา 9 ผู้ถือบัตรผู้ใดเสียสัญชาติไทยเมื่อใด ไม่ว่าด้วยเหตุใดผู้นั้นหมดสิทธิที่จะใช้บัตรนั้นทันทีและต้องส่งมอบบัตรนั้นให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่แห่งท้องที่ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เสียสัญชาติไทย

มาตรา 10¹² ภายใต้บังคับมาตรา 7/1 ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงจะขอตรวจหลักฐานรายการหรือข้อมูลใดเกี่ยวกับบัตร และจะขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถ่ายเอกสารหรือคัดและรับรองสำเนาด้วยก็ได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 11¹³ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตรตามมาตรา 6 ผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา 5 ซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนตามมาตรา 6 ฉ แล้วแต่กรณี ไม่ยื่นขอมีบัตร ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตรใหม่ตามมาตรา 6 ครี วรรคหนึ่ง หรือการขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรตามมาตรา 6 จัตวา วรรคหนึ่ง ผู้ถือบัตรซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนตามมาตรา 6 ฉ แล้วแต่กรณี ไม่ยื่นขอมีบัตรใหม่ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท

ในกรณีตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หากผู้ซึ่งต้องมีบัตรหรือผู้ถือบัตรซึ่งมีอายุไม่ถึงสิบห้าปีได้ยื่นคำขอด้วยตนเองแล้ว ให้บุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอแทนตามมาตรา 6 ฉ ไม่ต้องรับโทษ

มาตรา 12¹⁴ ผู้ใดเข้าถึงข้อมูลหรือเปิดเผยข้อมูลที่บันทึกไว้ในหน่วยความจำตามมาตรา 7/1 อันมิใช่ข้อมูลทั่วไปที่ปรากฏอยู่บนบัตรตามมาตรา 7 โดยมิได้รับความยินยอมจากผู้ถือบัตร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่เป็นการเข้าถึงข้อมูลหรือเปิดเผยตามมาตรา 10 หรือตามคำสั่งศาล หรือเข้าถึงข้อมูลระหว่างหน่วยงานของรัฐที่จำเป็นต้องใช้ข้อมูลนั้นในการปฏิบัติหน้าที่

มาตรา 13¹⁵ ผู้ถือบัตรซึ่งเสียสัญชาติไทยผู้ใด

(1) ไม่ส่งมอบบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับตามมาตรา 9 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2) ใช้หรือแสดงบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ ซึ่งหมดสิทธิใช้ตามมาตรา 9 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปีและปรับไม่เกินสองแสนบาท

¹²มาตรา 10 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2554

¹³มาตรา 11 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2554

¹⁴มาตรา 12 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554

¹⁵มาตรา 13 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2554

มาตรา 14¹⁶ ผู้ใด

(1) ยื่นคำขอมีบัตรโดยมิได้มีสัญชาติไทย ด้วยการแสดงหลักฐานอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปีหรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2) แจ้งข้อความหรือแสดงหลักฐานอันเป็นเท็จต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการขอมีบัตรตามมาตรา 6 หรือการขอมีบัตรใหม่ตามมาตรา 6 ดริ หรือการขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรตามมาตรา 6 จัตุวา อันมิใช่เป็นกรณีตาม (1) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(3) ปลอมบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปีหรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(4) ใช้หรือแสดงบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ อันเกิดจากการกระทำความผิดตาม (1) หรือ (3) ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ถ้าผู้กระทำความผิดตาม (4) เป็นผู้กระทำความผิดตาม (1) (2) หรือ (3) ด้วย ให้ลงโทษตาม (1) (2) หรือ (3) แล้วแต่กรณี แต่กระหนเดียว

ถ้าผู้กระทำความผิดหรือผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิดตาม (1) (2) (3) หรือ (4) เป็นเจ้าพนักงานออกบัตร เจ้าพนักงานตรวจบัตร หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปีและปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสามแสนบาท

มาตรา 15 ผู้ใดนำบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับของผู้อื่นไปใช้แสดงว่าตนเป็นเจ้าของบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

มาตรา 15 ทวิ¹⁷ ผู้ใดเอาไปเสียหรือยึดไว้ซึ่งบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับของผู้อื่นเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนและปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา 16 ผู้ใดยินยอมให้ผู้อื่นนำบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับของตนไปใช้ในทางทุจริตต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงสามปีหรือปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 17¹⁸ ผู้ถือบัตรหรือใบรับ หรือใบแทนใบรับซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป ผู้ใดไม่สามารถแสดงบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ เมื่อเจ้าพนักงานตรวจบัตรขอตรวจ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

¹⁶มาตรา 14 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554

¹⁷มาตรา 15 ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542

¹⁸มาตรา 17 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554

มาตรา 18 บรรดาคำขอที่ยื่นตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.2505 ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือเป็นคำขอที่ได้ยื่นตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 19 บรรดาบัตรและใบรับที่ออกตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2505 ให้ถือว่าเป็นบัตรหรือใบรับที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ สำหรับบัตรที่หมดอายุแล้วให้ยังคงใช้ได้ต่อไปจนถึงวันครบรอบวันเกิดของผู้ถือบัตร และให้ผู้ถือบัตรขอมีบัตรตามพระราชบัญญัตินี้ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันครบรอบวันเกิด และให้นับมาตรา 12 มาใช้บังคับ

มาตรา 20 ให้บรรดากฎกระทรวงและประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2505 ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ยังคงใช้ได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะได้มีกฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา 21 ผู้ใดมีอายุครบสิบห้าปีบริบูรณ์แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและเป็นบุคคลซึ่งต้องขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 5 ให้ยื่นคำขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 5 ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การกำหนดตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีจะกำหนดโดยคำนึงถึงอายุของผู้ขอจากมากไปหาน้อย และท้องที่ที่จะให้บุคคลมายื่นคำขอด้วยก็ได้

มาตรา 22 บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ซึ่งมิใช่ปรับสถานเดียว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้ เมื่อผู้ต้องหาชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้วให้อີอ่าวว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา 23 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานออกบัตร เจ้าพนักงานตรวจบัตร และพนักงานเจ้าหน้าที่ออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นค่าธรรมเนียมและกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ป. ตีนสุตานนท์

นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม¹⁹

(1) การออกบัตรตามมาตรา 6 จัตุวา	ฉบับละ 100 บาท
(2) การออกใบแทนใบรับ	ฉบับละ 10 บาท
(3) การขอคัดและรับรองสำเนาราชการเกี่ยวกับบัตร	ฉบับละ 10 บาท

¹⁹ อัตราค่าธรรมเนียม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว และมีบทบัญญัติต่าง ๆ ที่ไม่ทันสมัยและไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542²⁰

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อกำหนดให้ผู้มีสัญชาติไทยต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนไว้ใช้แสดงตนเพื่อประโยชน์ของผู้ถือบัตรและทางราชการ โดยกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรภายในกำหนดหกสิบวันในทุกกรณี เพื่อให้ประชาชนมีบัตรเร็วขึ้นและเกิดความสะดวกในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ นอกจากนั้น สมควรแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษในความผิดที่เกี่ยวกับบัตรให้สูงขึ้น เพราะในสภาวะการณ์ปัจจุบันความผิดที่เกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน มีผลกระทบต่อความมั่นคงภายในของประเทศ และแก้ไขเพิ่มเติมรายการของอัตราค่าธรรมเนียมเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติต่าง ๆ ที่ได้แก้ไขเพิ่มเติม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554²¹

มาตรา 14 บรรดาคำขอที่ยื่นตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.2526 ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือเป็นคำขอที่ได้ยื่นตาม พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 15 บรรดาบัตร ใบรับหรือใบแทนใบรับที่ออกตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะหมดอายุตามที่ระบุไว้ในบัตร ใบรับหรือใบแทนใบรับนั้น

บัตร ใบรับหรือใบแทนใบรับตามวรรคหนึ่งซึ่งยังไม่หมดอายุ ผู้ถือบัตร ใบรับหรือใบแทนใบรับประสงค์จะมีบัตรใหม่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ยื่นคำขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

มาตรา 16 ผู้ใดไม่ต้องมีบัตรหรือได้รับยกเว้นไม่ต้องมีบัตรตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 แต่ต้องมีบัตรตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ยื่นคำขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

²⁰ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116/ ตอนที่ 11 ก. / หน้า 1/2 มีนาคม 2542

²¹ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 128/ ตอนที่ 34ก. / หน้า 64/11พฤษภาคม 2554

ในกรณีจำเป็นรัฐมนตรีจะประกาศขยายระยะเวลาตามวรรคหนึ่งออกไปอีกก็ได้

มาตรา 17 ในวาระเริ่มแรกแต่ไม่เกินสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ความในมาตรา 5 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่ง แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับกับบุคคลตามที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ไม่ตัดสิทธิบุคคลเหล่านั้น ที่จะขอมีบัตร

มาตรา 18 ให้บรรดากฎกระทรวงและประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ยังคงใช้ได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้ผู้มีสัญชาติไทยทุกคนต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนไว้ใช้แสดงตนเพื่อประโยชน์ในการเข้ารับบริการสาธารณะของรัฐจึงได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการการออกบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อให้สอดคล้องกับการที่รัฐจะนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริการประชาชนในด้านต่าง ๆ ผ่านทางบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อประโยชน์ของผู้ถือบัตรประจำตัวประชาชน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการดังกล่าวและสถานการณ์ปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ
บัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2)
พ.ศ. 2542

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2542
เป็นปีที่ 45 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542”

มาตรา 2¹ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 หักยกเลิกความในมาตรา 5 และมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 5 ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีบริบูรณ์แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ และมีชื่อในทะเบียนบ้านต้องมีบัตรตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นตามกฎหมายกระทรวงตามวรรคสอง ซึ่งมีบัตรประจำตัวตามกฎหมายอื่นให้ใช้บัตรประจำตัวนั้นแทนได้

¹ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116/ ตอนที่ 11 ก/ หน้า 1/2 มีนาคม 2542

ผู้ซึ่งมีอายุเกินเจ็ดสิบปีและผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นตามกฎหมายกระทรวงตามวรรคสองจะขอมิบัตรก็ได้

มาตรา 6 ผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา 5 ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่

- (1) วันที่อายุครบสิบห้าปีบริบูรณ์
- (2) วันที่ได้สัญชาติไทยหรือได้กลับคืนสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติหรือวันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ได้สัญชาติไทย
- (3) วันที่นายทะเบียนเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร
- (4) วันที่พ้นสภาพจากการได้รับการยกเว้น"

มาตรา 4 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 6 หว มาตรา 6 ตริ มาตรา 6 จัตวา และมาตรา 6 เบญจ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526

"มาตรา 6 หว บัตรมีอายุใช้ได้หกปี

การนับอายุบัตรตามวรรคหนึ่งให้นับตั้งแต่วันออกบัตรไปจนครบหกปีบริบูรณ์ แต่หากวันที่บัตรมีอายุหกปีบริบูรณ์ไม่ตรงกับวันครบรอบวันเกิดของผู้ถือบัตร ให้นับระยะเวลาต่อไปจนถึงวันครบรอบวันเกิดของผู้ถือบัตรในปีนั้นหรือปีถัดไป แล้วแต่กรณี เป็นวันบัตรหมดอายุ

บัตรที่ยังไม่หมดอายุในวันที่ผู้ถือบัตรมีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ให้ใช้ต่อไปได้ตลอดชีวิต

มาตรา 6 ตริ เมื่อบัตรหมดอายุ ผู้ถือบัตรต้องมีบัตรใหม่ โดยยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่บัตรเดิมหมดอายุ

ผู้ถือบัตรจะขอมิบัตรใหม่ก่อนวันที่บัตรเดิมหมดอายุก็ได้ โดยยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในหกสิบวันก่อนวันที่บัตรเดิมหมดอายุ

มาตรา 6 จัตวา ผู้ถือบัตรต้องมีบัตรใหม่หรือเปลี่ยนบัตร แล้วแต่กรณี โดยยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่

- (1) วันที่บัตรหายหรือถูกทำลาย
- (2) วันที่บัตรชำรุดในสาระสำคัญ
- (3) วันที่แก้ไขชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุลในทะเบียนบ้าน

ผู้ถือบัตรผู้ใดย้ายที่อยู่จะขอเปลี่ยนบัตรก็ได้

มาตรา 6 เบญจ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องขยายกำหนดเวลาตามมาตรา ๖ มาตรา ๖ ตริ หรือมาตรา 6 จัตวา ในท้องที่ใด รัฐมนตรีอาจประกาศในราชกิจจานุเบกษาขยายกำหนดเวลาได้เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี"

มาตรา 5 ให้ยกเลิกความในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 7 ขนาด สี และลักษณะของบัตร ตลอดจนรายการในบัตร และรายละเอียดของรายการในบัตร ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ในบัตรอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(1) ชื่อตัว ชื่อสกุล วันเดือนปีเกิด ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน รูปถ่ายและเลขประจำตัวของผูถือบัตร และจะมีรายการศาสนา หรือนิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนา ซึ่งผูถือบัตรนับถืออยู่ด้วยหรือไม่ก็ได้

(2) ลายมือชื่อหรือตราลายมือชื่อ และตราประจำตำแหน่งของเจ้าพนักงานออกบัตร และวันออกบัตร”

มาตรา 6 ให้ยกเลิกความในมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 11 เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการขอมิบัตรตามมาตรา 6 ผู้ซึ่งต้องมีบัตร ตามมาตรา 5 ผู้ใดไม่มีบัตร ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการขอมิบัตรใหม่ตามมาตรา 6 กรณี วรรคหนึ่ง หรือการขอมิบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตรตามมาตรา 6 จัฉว วรรคหนึ่ง ผูถือบัตรผู้ใดไม่มีบัตรใหม่ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

มาตรา 7 ให้ยกเลิกมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526

มาตรา 8 ให้ยกเลิกความในมาตรา 13 และมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 13 ผูถือบัตรซึ่งเสียสัญชาติไทยผู้ใด

(1) ไม่ส่งมอบบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับตามมาตรา 9 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2) ใช้หรือแสดงบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ ซึ่งตนหมดสิทธิใช้ตามมาตรา 9 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา 14 ผู้ใด

(1) แจ้งข้อความหรือแสดงหลักฐานอันเป็นเท็จต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในการขอมิบัตรตามมาตรา 5 วรรคสี่ หรือมาตรา 6 หรือการขอมิบัตรใหม่ตามมาตรา 6 กรณี วรรคหนึ่ง หรือการขอมิบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรตามมาตรา 6 จัฉว ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2) ปลอมบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(3) ใช้หรือแสดงบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ อันเกิดจากการกระทำความผิดตาม (1) หรือ (2) ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ถ้าผู้กระทำความผิดตาม (3) เป็นผู้กระทำความผิดตาม (1) หรือ (2) ด้วย ให้ลงโทษ ตาม (3) แต่กระหนเดียว

ถ้าผู้กระทำความผิดหรือผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิดตาม (1) หรือ (2) หรือ (3) เป็นเจ้าพนักงาน ไม่ว่าจะมิอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสามแสนบาท

ถ้าผู้กระทำความผิดหรือผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิดตาม (1) หรือ (2) หรือ (3) เป็นผู้ไม่มีสัญชาติไทย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบห้าปีและปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสามแสนบาท”

มาตรา 9 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 15 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526

“**มาตรา 15 ทวิ** ผู้ใดเอาไปเสียหรือยึดไว้ซึ่งบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับของผู้อื่น เพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนและปรับไม่เกิน หนึ่งหมื่นบาท”

มาตรา 10 ให้ยกเลิกความในมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“**มาตรา 17** ผู้ถือบัตรผู้ใดไม่อาจแสดงบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ เมื่อเจ้าพนักงานตรวจบัตรขอตรวจ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท”

มาตรา 11 ให้ยกเลิกอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และให้ใช้อัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัตินี้แทน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม

(1) การออกบัตรตามมาตรา 5 วรรคสี่	ฉบับละ	20 บาท
(2) การออกบัตรใหม่หรือเปลี่ยนบัตรตามมาตรา 6 จีคิว	ฉบับละ	20 บาท
(3) การออกใบแทนใบรับ	ฉบับละ	20 บาท
(4) การขอตรวจหลักฐานหรือคัดสำเนาหรือคัดและ รับรองสำเนารายการเกี่ยวกับบัตร	ฉบับละ	20 บาท

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อกำหนดให้ผู้มีสัญชาติไทยต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนไว้ใช้แสดงตนเพื่อประโยชน์ของผู้ถือบัตรและทางราชการ โดยกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรภายในกำหนดหกสิบวันในทุกกรณี เพื่อให้ประชาชนมีบัตรเร็วขึ้น และเกิดความสะดวกในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ นอกจากนั้น สมควรแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษ ในความผิดที่เกี่ยวกับบัตรให้สูงขึ้น เพราะในสภาวะการณ์ปัจจุบันความผิดที่เกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนมีผลกระทบต่อความมั่นคงภายในของประเทศ และแก้ไขเพิ่มเติมรายการของอัตราค่าธรรมเนียมเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติต่าง ๆ ที่ได้แก้ไขเพิ่มเติม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ
บัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3)
พ.ศ. 2554

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2554
เป็นปีที่ 66 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภาดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิกความในมาตรา 5 มาตรา 6 มาตรา 6 ทวิ และมาตรา 6 ตริ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“**มาตรา 5** ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งมีอายุตั้งแต่เจ็ดปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ และมีชื่อในทะเบียนบ้านต้องมีบัตรตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นตามกฎหมายตามวรรคสอง ซึ่งมีบัตรประจำตัวตามกฎหมายอื่น ให้ใช้บัตรประจำตัวนั้นแทนได้

ผู้ซึ่งมีอายุเกินเจ็ดสิบปีและผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นตามกฎหมายจะขอมิบัตรก็ได้

มาตรา 6 ผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา 5 ให้ยื่นคำขอมิบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่

(1) วันที่อายุครบเจ็ดสิบบริบูรณ์

(2) วันที่ได้สัญชาติไทย สำหรับผู้มิได้สัญชาติไทยโดยการเกิด หรือได้กลับคืนสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

(3) วันที่นายทะเบียนเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

(4) วันที่พ้นสภาพจากการได้รับการยกเว้น

มาตรา 6 ทวิ บัตรที่ใช้ได้นับแต่วันออกบัตรและมีอายุแปดปีนับแต่วันเกิดของผู้ถือบัตร ที่ถึงกำหนดภายหลังจากวันออกบัตร

บัตรที่ยังไม่หมดอายุในวันผู้ถือบัตรมีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ ให้ใช้บัตรนั้นต่อไปได้ตลอดชีวิต

มาตรา 6 ตรี ผู้ถือบัตรต้องมีบัตรใหม่ โดยยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่บัตรเดิมหมดอายุ

ผู้ถือบัตรจะขอมิบัตรใหม่ก่อนวันที่บัตรเดิมหมดอายุก็ได้ โดยยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในหกสิบวันก่อนวันที่บัตรเดิมหมดอายุ”

มาตรา 4 ให้ยกเลิกความในมาตรา 6 เบญจ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญ พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญ พ.ศ. 2542 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“**มาตรา 6 เบญจ** ในกรณีที่มีเหตุสมควร รัฐมนตรีจะขยายกำหนดเวลาตามมาตรา 6 มาตรา 6 ตรี หรือมาตรา 6 จัตวา สำหรับห้องที่ใดหรือบุคคลใดก็ได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา 5 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 6 ฉ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญ พ.ศ. 2526

“มาตรา 6 ฉ การขอมิบัตรตามมาตรา 6 และการขอมิบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรตามมาตรา 6 จัดว่า ของผู้มีอายุไม่ถึงสิบห้าปี ให้เป็นหน้าที่ของบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลซึ่งรับดูแลผู้นั้นอยู่เป็นผู้ยื่นคำขอ แต่ไม่เป็นการดลสิทธิบุคคลนั้นที่จะยื่นคำขอด้วยตนเอง”

มาตรา 6 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 7/1 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526

“มาตรา 7/1 บัตรนอกจากจะมีรายการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 7 แล้ว จะมีหน่วยความจำเพื่อบันทึกข้อมูลอื่นของผู้ถือบัตรด้วยก็ได้ แต่ข้อมูลที่บันทึกไว้ในหน่วยความจำดังกล่าวต้องไม่สามารถเปิดเผยต่อบุคคลหรือหน่วยงานซึ่งมิใช่เป็นผู้จัดทำหรือรวบรวมข้อมูลนั้นได้ เว้นแต่เป็นข้อมูลทั่วไปที่ปรากฏอยู่บนบัตร หรือเป็นการเปิดเผยต่อหน่วยงานที่มีความจำเป็นต้องทราบข้อมูลนั้นเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ของผู้ถือบัตรโดยได้รับความยินยอมจากผู้ถือบัตรหรือเพื่อประโยชน์ของรัฐ หรือเพื่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง”

มาตรา 7 ให้ยกเลิกความในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 8 การขอมิบัตร การขอมิบัตรใหม่ การขอเปลี่ยนบัตร การออกบัตรและการออกใบรับ และการออกใบแทนใบรับ ให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถออกบัตรให้ผู้ยื่นคำขอได้ในวันเดียวกันให้ออกใบรับแก่ผู้ยื่นคำขอ

ใบรับหรือใบแทนใบรับนั้นให้ใช้ได้เสมือนบัตรตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในใบรับหรือใบแทนใบรับ และการใช้ใบรับหรือใบแทนใบรับให้ใช้ร่วมกับบัตรเดิม เว้นแต่เป็นการฉีกการขอมิบัตรครั้งแรกหรือบัตรหายหรือถูกทำลายทั้งหมด”

มาตรา 8 ให้ยกเลิกความในมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 10 ภายใต้บังคับมาตรา 7/1 ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงจะขอตรวจหลักฐาน รายการหรือข้อมูลใดเกี่ยวกับบัตร และจะขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถ่ายเอกสารหรือคัดและรับรองสำเนาด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง”

มาตรา 9 ให้ยกเลิกความในมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 11 เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตรตามมาตรา 6 ผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา 5 ซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนตามมาตรา 6 ฉ แล้วแต่กรณีไม่ยื่นขอมีบัตร ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตรใหม่ตามมาตรา 6 ตริ วรคหนึ่ง หรือการขอมีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตรตามมาตรา 6 จิตวา วรคหนึ่ง ผู้ถือบัตรซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไปหรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนตามมาตรา 6 ฉ แล้วแต่กรณี ไม่ยื่นขอมีบัตรใหม่ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท

ในกรณีตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หากผู้ซึ่งต้องมีบัตรหรือผู้ถือบัตรซึ่งมีอายุไม่ถึงสิบห้าปี ได้ยื่นคำขอด้วยตนเองแล้ว ให้บุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอแทนตามมาตรา 6 ฉ ไม่ต้องรับโทษ”

มาตรา 10 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542

“มาตรา 12 ผู้ใดเข้าถึงข้อมูลหรือเปิดเผยข้อมูลที่บันทึกไว้ในหน่วยความจำตามมาตรา 7/1 อันมิใช่ข้อมูลทั่วไปที่ปรากฏอยู่บนบัตรตามมาตรา 7 โดยมิได้รับความยินยอมจากผู้ถือบัตร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่เป็นการเข้าถึงข้อมูล หรือเปิดเผยตามมาตรา 10 หรือตามคำสั่งศาล หรือเข้าถึงข้อมูลระหว่างหน่วยงานของรัฐที่จำเป็น ต้องใช้ข้อมูลนั้นในการปฏิบัติหน้าที่”

มาตรา 11 ให้ยกเลิกความในมาตรา 13 และมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 13 ผู้ถือบัตรซึ่งเสียสัญชาติไทยผู้ใด

(1) ไม่ส่งมอบบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับตามมาตรา 9 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2) ใช้หรือแสดงบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ ซึ่งตนหมดสิทธิใช้ตามมาตรา 9 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปีและปรับไม่เกินสองแสนบาท

มาตรา 14 ผู้ใด

(1) ยื่นคำขอมิบัติโดยมิได้มีสัญชาติไทย ด้วยการแสดงหลักฐานอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปีหรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2) แจ้งข้อความหรือแสดงหลักฐานอันเป็นเท็จต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการขอมิบัติตามมาตรา 6 หรือการขอมิบัติใหม่ตามมาตรา 6 ตริ หรือการขอมิบัติใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรตามมาตรา 6 จัดว่า อันมิใช่เป็นกรณีตาม (1) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(3) ปลอมบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(4) ใช้หรือแสดงบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ อันเกิดจากการกระทำความผิดตาม (1) (2) หรือ (3) ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ถ้าผู้กระทำความผิดตาม (4) เป็นผู้กระทำความผิดตาม (1) (2) หรือ (3) ด้วย ให้ลงโทษ ตาม (1) (2) หรือ (3) แล้วแต่กรณี แต่กระทางเดียว

ถ้าผู้กระทำความผิดหรือผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิดตาม (1) (2) (3) หรือ (4) เป็นเจ้าพนักงานออกบัตร เจ้าพนักงานตรวจบัตร หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปีและปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสามแสนบาท”

มาตรา 12 ให้ยกเลิกความในมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“**มาตรา 17** ผู้ถือบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป ผู้ใดไม่สามารถแสดงบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ เมื่อเจ้าพนักงานตรวจบัตรขอตรวจ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท”

มาตรา 13 ให้ยกเลิกอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 และให้ใช้อัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา 14 บรรดาคำขอที่ยื่นตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือเป็นคำขอที่ได้ยื่นตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 15 บรรดาบัตร ใบรับหรือใบแทนใบรับที่ออกตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะหมดอายุตามที่ระบุไว้ในบัตร ใบรับหรือใบแทนใบรับนั้น

บัตร ใบรับหรือใบแทนใบรับตามวรรคหนึ่งซึ่งยังไม่หมดอายุ ผู้ถือบัตร ใบรับหรือใบแทนใบรับประสงค์จะมีบัตรใหม่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ยื่นคำขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

มาตรา 16 ผู้ใดไม่ต้องมีบัตรหรือได้รับยกเว้นไม่ต้องมีบัตรตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 แต่ต้องมีบัตรตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ยื่นคำขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในกรณีจำเป็นรัฐมนตรีจะประกาศขยายระยะเวลาตามวรรคหนึ่งออกไปอีกก็ได้

มาตรา 17 ในวาระเริ่มแรกแต่ไม่เกินสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ความในมาตรา 5 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับกับบุคคลตามที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ไม่ตัดสิทธิบุคคลเหล่านั้นที่จะขอมีบัตร

มาตรา 18 ให้บรรดากฎกระทรวงและประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ยังคงใช้ได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม

(1) การออกบัตรตามมาตรา 6 จัตุวา	ฉบับละ 100 บาท
(2) การออกใบแทนใบรับ	ฉบับละ 10 บาท
(3) การขอคัดและรับรองสำเนาข้อมูลเกี่ยวกับบัตร	ฉบับละ 10 บาท

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้ผู้มีสัญชาติไทยทุกคนต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนไว้ใช้แสดงตนเพื่อประโยชน์ในการเข้ารับบริการสาธารณะของรัฐ จึงได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการการออกบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อให้สอดคล้องกับการที่รัฐจะนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริการประชาชนในด้านต่าง ๆ ผ่านทางบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อประโยชน์ของผู้ถือบัตรประจำตัวประชาชน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชนเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการดังกล่าวและสภาวะการณปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2542) และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 และ มาตรา 8 วรรคหนึ่ง และมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ยกเลิก

- (1) กฎกระทรวง ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2538) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526
- (2) กฎกระทรวง ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2539) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526
- (3) กฎกระทรวง ฉบับที่ 16 (พ.ศ. 2541) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526

ข้อ 2 ในกฎกระทรวงนี้

“คำขอ” หมายความว่า คำขอมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชนตามแบบ บ.ป. 1 ท้ายกฎกระทรวงนี้

“ใบรับ” หมายความว่า ใบรับคำขอมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชนตามแบบ บ.ป. 2 ท้ายกฎกระทรวงนี้ และให้มีสีเหลือง

“ใบแทนใบรับ” หมายความว่า ใบแทนใบรับคำขอมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน ตามแบบ บ.ป. 2 ก ท้ายกฎกระทรวงนี้ และให้มีสีชมพู

ข้อ 3 บัตรมี 3 ชนิด คือ

- (1) บัตรที่ไม่ได้ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์
- (2) บัตรที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์
- (3) บัตรที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์

¹ข้อ 3 ถูกยกเลิกโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 21 (พ.ศ. 2544) ข้อ 1

บัตรตามวรรคหนึ่งให้มีสีขาว ลายพื้นสีฟ้า ผลิตด้วยวัสดุและเคลือบด้วยวัสดุป้องกันการปลอมแปลงตามที่เจ้าพนักงานออกบัตรกำหนด ในกรณีที่เจ้าพนักงานออกบัตรเห็นสมควรจะกำหนดให้มีจุดซ่อนเร้น ซึ่งมองไม่เห็นด้วยตาเปล่าเพื่อเป็นมาตรการตรวจสอบหรือป้องกันการปลอมแปลงบัตรสำหรับขนาดและลักษณะของบัตรแต่ละชนิดให้เป็นไปตามแบบบัตรท้ายกฎกระทรวงนี้

ข้อ 4 การออกบัตรที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์จะดำเนินการในท้องที่จังหวัดใดให้เป็นไปตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

เมื่อได้มีประกาศของกระทรวงมหาดไทยตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้บัตรที่ไม่ได้ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์ที่เจ้าพนักงานออกบัตรได้ออกให้แล้วในท้องที่จังหวัดนั้น คงใช้ได้ต่อไปจนกว่าบัตรจะหมดอายุ

ข้อ 5 ในบัตรให้มีรายการและรายละเอียดของรายการในบัตร ดังต่อไปนี้

- (1) คำว่า “บัตรประจำตัวประชาชน”
- (2) รูปถ่ายของผู้ถือบัตร
- (3) เลขประจำตัวประชาชนของผู้ถือบัตร
- (4) ชื่อตัวและชื่อสกุลของผู้ถือบัตร
- (5) วันเดือนปีเกิดของผู้ถือบัตร
- (6) ที่อยู่ตามทะเบียนบ้านของผู้ถือบัตรในขณะยื่นคำขอ
- (7) วันออกบัตร
- (8) วันบัตรหมดอายุ
- (9) ลายมือชื่อหรือตราลายมือชื่อ และตราประจำตำแหน่งของเจ้าพนักงานออกบัตร
- (10) รายการศาสนาหรือนิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนาของผู้ถือบัตรโดยจะมีหรือไม่ก็ได้

สำหรับบัตรที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอนเนกประสงค์ ให้มีรายการเลขหมายคำขอ มีบัตรหลักกับบัตร และรหัสแห่งตรวจสอบบัตร (bar code) ด้วย

รูปถ่ายของผู้ถือบัตรตาม (2) ของวรรคหนึ่ง ต้องเป็นรูปถ่ายหน้าตรงไม่สวมหมวกหรือแว่นตา สีเข้ม และไม่ใส่ผ้าคลุมใบหน้าหรือผ้าโพกศีรษะเว้นแต่ผู้ซึ่งมีความจำเป็นตามศาสนา นิกายของศาสนาหรือลัทธินิยมในทางศาสนาของผู้ถือบัตร แต่จะต้องเปิดให้เห็นใบหน้า หน้าผาก คิ้ว ตา จมูก ปาก และคาง โดยรูปถ่ายจะปรากฏเลขหมายคำขอตามข้อ 7 วรรคสอง และเลขแสดงส่วนสูงของผู้ถือบัตรที่มีหน่วยวัดเป็นเซนติเมตร เว้นแต่ผู้ถือบัตรซึ่งมีสูงสูงกว่าหนึ่งร้อยเซนติเมตรหรือมีส่วนสูงสูงกว่าหนึ่งร้อยเก้าสิบเซนติเมตร จะไม่มีเลขแสดงส่วนสูงของผู้ถือบัตรก็ได้ ในกรณีดังกล่าวให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกหมายเหตุไว้ในคำขอด้วย

¹ข้อ 3 วรรคสอง ถูกยกเลิกโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 23 (พ.ศ. 2544) ข้อ 1

¹ข้อ 5 ถูกยกเลิกโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 23 (พ.ศ. 2554) ข้อ 2

ข้อ 6 การขอมีบัตร การขอมีบัตรใหม่ หรือการขอเปลี่ยนบัตร ให้ผู้ขอยื่นคำขอพร้อมด้วยหลักฐานประกอบคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามระเบียบที่อธิบดีกรมการปกครองกำหนด ณ สถานที่ดังต่อไปนี้

- (1) ที่ว่าการอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ หรือสำนักงานเขต
- (2) สำนักทะเบียนสาขาตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร
- (3) สำนักงานเทศบาล
- (4) ศาลาว่าการเมืองพัทยา
- (5) สำนักงานหรือที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน
- (6) สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง
- (7) หน่วยบริการจัดทำบัตรเคลื่อนที่ของกรมการปกครอง
- (8) สถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

นอกจากสถานที่ตามวรรคหนึ่ง ผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักรตามรายชื่อประเทศที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดซึ่งประสงค์จะยื่นคำขอมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร อาจยื่นคำขอมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร ณ สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ หรือส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุลที่มีอาณาเขตหรือเขตกงสุลในประเทศดังกล่าวได้

ข้อ 7 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าผู้ขอได้ดำเนินการตามข้อ 6 อย่างถูกต้องและครบถ้วนแล้วให้พิมพ์ลายนิ้วมือผู้ขอกำหนดเลขหมายคำขอ กำหนดเลขที่อนุญาตให้ทำบัตรและถ่ายรูปเพื่อทำบัตร

เลขหมายคำขอให้ประกอบด้วยรหัสแสดงถึงสถานที่จัดทำบัตรตามที่กรมการปกครองกำหนดจำนวนสี่หลัก เลขแสดงจำนวนครั้งที่ทำบัตรของแต่ละบุคคลจำนวนสองหลัก และเลขตรวจสอบความถูกต้องของการออกบัตรจำนวนแปดหลัก

เลขที่อนุญาตให้ทำบัตรให้ประกอบด้วยรหัสแสดงถึงสถานที่จัดทำบัตรตามที่กรมการปกครองกำหนดจำนวนสี่หลัก เลขรอบการทำบัตรจำนวนสองหลัก และเลขแสดงลำดับของจำนวนผู้ขอจำนวนหกหลักเริ่มตั้งแต่ 000001 ถึง 999999 เรียงไปตามลำดับ เมื่อครบแล้วให้ขึ้นเลขรอบการทำบัตรลำดับถัดไป และเลขแสดงลำดับของจำนวนผู้ขอจำนวนหกหลัก เริ่มตั้งแต่ 000001 ต่อเนื่องกันไป การพิมพ์ลายนิ้วมือผู้ขอ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

¹ข้อ 6 ถูกยกเลิกโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 24 (พ.ศ. 2555)

²ข้อ 7 ถูกยกเลิกโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 21 (พ.ศ. 2547) ข้อ 2 และกฎกระทรวง ฉบับที่ 22 (พ.ศ. 2550) ข้อ 1

(1) การขอมีบัตร ให้ผู้ขอพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายเพื่อจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร หากจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายไม่ได้ ให้พิมพ์ลายนิ้วมืออื่นขวาและซ้ายในลำดับถัดไป หากมีนิ้วใดนิ้วหนึ่งเหลือเพียงนิ้วเดียวหรือสามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้เพียงนิ้วเดียว ให้จัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมืองดกลางเพียงนิ้วเดียวได้แต่ต้องจัดเก็บสองครั้ง หากผู้ขอไม่มีนิ้วมือเหลืออยู่ให้ได้รับการยกเว้นการพิมพ์ลายนิ้วมือและให้บันทึกหมายเหตุไว้ในคำขอว่าไม่มีนิ้วมือหรือหากไม่สามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้ ให้บันทึกหมายเหตุไว้ในคำขอว่าไม่สามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้

(2) การขอมีบัตรใหม่ ให้ผู้ขอพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายเพื่อเปรียบเทียบกับลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ หรือในกรณีที่มีการพิมพ์ลายนิ้วมืออื่นตาม (1) ให้เปรียบเทียบกับลายพิมพ์นิ้วมือนั้น เพื่อยืนยันตัวบุคคล แต่ถ้าไม่ปรากฏลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ขอในฐานข้อมูลทะเบียนทะเบียนบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกเพิ่มเติมในคำขอ หากผลการเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมืองดกลางให้พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้ทำบัตรได้ หากผลการเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือไม่ผ่านการเปรียบเทียบด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและพิจารณาเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือที่จัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรกับลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ขอด้วยตนเอง เพื่อยืนยันว่าเป็นบุคคลเดียวกัน และในกรณี เช่นว่านี้หรือในกรณีไม่ปรากฏลายพิมพ์นิ้วมือในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร พนักงานเจ้าหน้าที่อาจเรียกเอกสารหลักฐานหรือสอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื่อถือแล้วแต่กรณีเพิ่มเติมได้เท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ หากอนุญาตให้ทำบัตรได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกรหัสผ่านของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อยืนยันการอนุญาต หากไม่อนุญาตให้ทำบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยกเลิกรายการที่บันทึกไว้ แล้วแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอทราบถึงเหตุผลที่ไม่อนุญาตให้ทำบัตร

ในกรณีที่บัตรที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบเนกประสงค์ เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่แล้ว ให้พิมพ์ลายนิ้วมือขวาและซ้ายของผู้ขอ เพื่อจัดเก็บไว้ในหน่วยความจำ หากจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายไม่ได้ ให้พิมพ์ลายนิ้วมืออื่นขวาและซ้ายในลำดับถัดไป หากมีนิ้วใดนิ้วหนึ่งเหลือเพียงนิ้วเดียวหรือสามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้เพียงนิ้วเดียว ให้จัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมืองดกลางเพียงนิ้วเดียวได้แต่ต้องจัดเก็บสองครั้ง หากผู้ขอไม่มีนิ้วมือเหลืออยู่หรือหากไม่สามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งรหัสบุคคลตามที่กรมการปกครองกำหนดให้ผู้ขอทราบ

ข้อ 8 ในการออกบัตรสำหรับบัตรที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามข้อ 7 แล้ว ให้พิมพ์รายการลงในบัตร เคลือบบัตรด้วยวัสดุป้องกันการปลอมแปลงและมอบบัตรให้แก่ผู้ขอ

การออกบัตรตามวรรคหนึ่งในการณิบัตรเดิมหมดอายุ หรือบัตรชำรุดในสาระสำคัญหรือในกรณีที่ผู้ถือบัตรเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือเปลี่ยนชื่อตัวและชื่อสกุล หรือเปลี่ยนที่อยู่ก่อนมอบบัตรแก่ผู้ขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกบัตรเดิมคืนจากผู้ขอด้วย

ข้อ 9 ในการออกบัตรสำหรับบัตรที่ไม่ได้ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามข้อ 7 แล้ว ให้ออกใบรับแก่ผู้ขอไว้เป็นหลักฐานเพื่อใช้แทนบัตรไปพลางก่อนตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในใบรับ และให้ส่งคำขอพร้อมด้วยฟิล์มรูปถ่ายของผู้ขอไปออกบัตรที่สำนักงานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน กรมการปกครอง หรือที่ซึ่งเจ้าพนักงานออกบัตรกำหนด

ข้อ 10 การออกใบรับ ให้มอบบัตรเดิมคืนให้แก่ผู้ขอเพื่อใช้ร่วมกับใบรับนั้นวันใดในกรณีที่เป็นการขอมิบัตรครั้งแรกและการขอมิบัตรใหม่เนื่องจากบัตรเดิมหายหรือถูกทำลายทั้งหมด

กรณีใบรับหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แห่งท้องที่ที่ออกใบรับนั้นออกใบแทนใบรับให้แก่ผู้ขอไว้เป็นหลักฐานเพื่อใช้แทนบัตรไปพลางก่อนตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในใบรับฉบับที่หาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ แล้วแต่กรณี

ข้อ 11 การออกบัตรตามข้อ 9 ในกรณีที่เป็นการขอมิบัตรเป็นครั้งแรกหรือในกรณีที่บัตรหายหรือถูกทำลาย ก่อนมอบบัตรแก่ผู้ขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกใบรับหรือใบแทนใบรับคืน

สำหรับการออกบัตรในกรณีที่บัตรหมดอายุหรือชำรุดในสาระสำคัญ และในกรณีที่ผู้ถือบัตรเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือเปลี่ยนชื่อตัวและชื่อสกุล หรือเปลี่ยนที่อยู่ ก่อนมอบบัตรแก่ผู้ขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกใบรับหรือใบแทนใบรับ พร้อมด้วยบัตรเดิมคืน

ข้อ 12 คำขอทุกฉบับที่ได้ออกบัตรแล้ว ให้เจ้าพนักงานออกบัตรจัดให้มีการบันทึกไว้ด้วยระบบไมโครฟิล์มหรือระบบคอมพิวเตอร์ และเมื่อดำเนินการแล้ว ให้ส่งคำขอดังกล่าวคืนให้พนักงานเจ้าหน้าที่เก็บรักษาไว้เป็นหลักฐานตามระเบียบที่กรมการปกครองกำหนด

ข้อ 13 ในกรณีบัตรมีรายการไม่ตรงกับคำขอหรือข้อเท็จจริงตามทะเบียนบ้านให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเพื่อออกบัตรให้ใหม่

ข้อ 14 บัตร ใบรับ และใบแทนใบรับที่ได้ออกไว้ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับให้คงใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะหมดอายุ หรือมีบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับใหม่ตามกฎหมายกระทรวงนี้แล้วแต่กรณี

ให้ไว้ ณ วันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2542

ธานี ศักดิ์เศรษฐ์

รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ รักษาการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กฎกระทรวง ฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2542) ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 / ตอนที่ 26 ก / หน้า 6 / 12 เมษายน 2542

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎหมายฉบับนี้ คือ โดยที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 โดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 ทำให้มีผลกระทบต่องานกฎกระทรวง ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2538) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ที่กำหนดขนาด สี และลักษณะของบัตรตลอดจนรายการในบัตร และรายละเอียดของรายการในบัตรหลักเกณฑ์และวิธีการในการขอมีบัตร การขอมีบัตรใหม่ การขอเปลี่ยนบัตร การออกบัตร การออกใบรับและการออกใบแทนใบรับที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันสมควรปรับปรุงกฎกระทรวงดังกล่าวให้เหมาะสม จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ 20 (พ.ศ. 2546) ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 120 / ตอนที่ 31 ก / หน้า 1 / 18 เมษายน 2546

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้สำนักงานบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เป็นสถานที่ยื่นคำขอทำบัตรประจำตัวประชาชนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ สำหรับผู้ซึ่งมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักรในการขอมีบัตร การขอมีบัตรใหม่หรือการขอเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน กรณีมีความจำเป็นหรือเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและหน่วยงานของรัฐ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ 21 (พ.ศ. 2547) ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 121 / ตอนพิเศษ 53 ก / หน้า 1 / 10 กันยายน 2547

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากคณะรัฐมนตรีมีนโยบายที่จะให้ประชาชนมีบัตรประจำตัวประชาชนแบบเอกลักษณ์ที่จะใช้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลนั้นเพียงใบเดียว และเพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณค่าใช้จ่ายในการทำบัตรประจำตัวประชาชน รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุงองค์ประกอบของเลขหมายคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบความถูกต้องของการออกบัตรประจำตัวประชาชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นจึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวง ฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ให้สอดคล้องกับการกำหนดให้มีบัตรประจำตัวประชาชนแบบเอกลักษณ์ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ และการปรับปรุงองค์ประกอบเลขหมายคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนดังกล่าว จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ 22 (พ.ศ. 2550) ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 12 ตอนที่ 50 ก / หน้า 7 / 3
กันยายน 2550

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดวิธีการพิมพ์ลายนิ้วมือในการขอมิบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน และการเก็บลายพิมพ์นิ้วมือไว้ในบัตร เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และการพัฒนาระบบการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ รวมทั้งป้องกันการทุจริตในการทำบัตรประจำตัวประชาชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนปรับปรุงแบบ สี ลักษณะรายการและรายละเอียดของบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ และปรับปรุงแบบคำขอมิบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน ให้ถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ 23 (พ.ศ. 2554) ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 128 / ตอนที่ 10 ก / หน้า 58 / 21
กุมภาพันธ์ 2554

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดขนาดสี และลักษณะของบัตร และรายการในบัตรและรายละเอียดของรายการในบัตร รวมทั้งแบบบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ให้มีความชัดเจนและเหมาะสม ตลอดจนกำหนดให้เจ้าพนักงานออกบัตรสามารถกำหนดมาตรการตรวจสอบและป้องกันการปลอมแปลงบัตรได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ 24 (พ.ศ. 2555) ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 / ตอนที่ 79 ก / หน้า 4 / 17
สิงหาคม 2555

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากในปัจจุบันกระทรวงมหาดไทยได้ประกาศกำหนดให้การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์สามารถดำเนินการได้ในทุกอำเภอและทุกจังหวัด ครอบคลุมพื้นที่ทั่วราชอาณาจักร การกำหนดให้กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดท้องที่จังหวัดที่สามารถดำเนินการออกบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์จึงไม่มีความจำเป็นอีกต่อไป ประกอบกับโดยที่เป็นการสมควรเพิ่มสถานที่ในการยื่นคำขอมิบัตรประจำตัวประชาชน คำขอมิบัตรประจำตัวประชาชนใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน ทั้งในและนอกราชอาณาจักร เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ซึ่งประสงค์จะยื่นคำขอ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

ฉบับที่ 22 (พ.ศ. 2550)

ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 มาตรา 8 วรรคหนึ่ง และมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ยกเลิกความในข้อ 7 แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 21 (พ.ศ. 2547) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ 7 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าผู้ขอได้ดำเนินการตามข้อ 6 อย่างถูกต้องและครบถ้วนแล้วให้พิมพ์ลายนิ้วมือผู้ขอ กำหนดเลขหมายคำขอ กำหนดเลขที่อนุญาตให้ทำบัตรและถ่ายรูปเพื่อทำบัตร

เลขหมายคำขอให้ประกอบด้วยรหัสแสดงถึงสถานที่จัดทำบัตรตามที่กรมการปกครองกำหนดจำนวนสี่หลัก เลขแสดงจำนวนครั้งที่ทำบัตรของแต่ละบุคคลจำนวนสองหลัก และเลขตรวจสอบความถูกต้องของการออกบัตรจำนวนแปดหลัก

เลขที่อนุญาตให้ทำบัตรให้ประกอบด้วยรหัสแสดงถึงสถานที่จัดทำบัตรตามที่กรมการปกครองกำหนดจำนวนสี่หลัก เลขรอบการทำบัตรจำนวนสองหลัก และเลขแสดงลำดับของจำนวนผู้ขอจำนวนหกหลัก เริ่มตั้งแต่ 000001 ถึง 999999 เรียงไปตามลำดับ เมื่อครบแล้วให้ขึ้นเลขรอบการทำบัตรลำดับถัดไป และเลขแสดงลำดับของจำนวนผู้ขอจำนวนหกหลัก เริ่มตั้งแต่ 000001 ต่อเนื่องกันไป

การพิมพ์ลายนิ้วมือผู้ขอ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) การขอมีบัตร ให้ผู้ขอพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายเพื่อจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร หากจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายไม่ได้ ให้พิมพ์ลายนิ้วมืออื่นขวาและซ้ายในลำดับถัดไป หากมีนิ้วใดนิ้วหนึ่งเหลือเพียงนิ้วเดียวหรือสามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้เพียงนิ้วเดียว ให้จัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมืองดงกล่าวเพียงนิ้วเดียวได้แต่ต้องจัดเก็บสองครั้ง หากผู้ขอไม่มีนิ้วมือเหลืออยู่ ให้ได้รับยกเว้นการพิมพ์ลายนิ้วมือ และให้บันทึกหมายเหตุไว้ในคำขอว่าไม่มีนิ้วมือ หรือหากไม่สามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้ ให้บันทึกหมายเหตุไว้ในคำขอว่าไม่สามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้

(2) การขอมีบัตรใหม่หรือเปลี่ยนบัตร ให้ผู้ขอพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายเพื่อเปรียบเทียบกับลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ หรือในกรณีที่มีการพิมพ์ลายนิ้วมืออื่นตาม (1) ให้เปรียบเทียบกับลายพิมพ์นิ้วมือนั้น เพื่อยืนยันตัวบุคคล แต่ถ้าไม่ปรากฏลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ขอในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกเพิ่มเติมในคำขอ หากผลการเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมืองดงต้อง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้ทำบัตรได้ หากผลการเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือไม่ผ่านการเปรียบเทียบด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและพิจารณาเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมืองดงที่จัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรกับลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ขอด้วยตนเอง เพื่อยืนยันว่าเป็นบุคคลคนเดียวกัน และในกรณีเช่นว่านี้หรือในกรณีไม่ปรากฏลายพิมพ์นิ้วมือในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร พนักงานเจ้าหน้าที่อาจเรียกเอกสารหลักฐานหรือสอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื้อถือ แล้วแต่กรณี เพิ่มเติมได้เท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ หากอนุญาตให้ทำบัตรได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกรหัสผ่านของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อยืนยันการอนุญาต หากไม่อนุญาตให้ทำบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยกเลิกรายการที่บันทึกไว้ แล้วแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอทราบถึงเหตุผลที่ไม่อนุญาตให้ทำบัตร

ในกรณีที่ เป็นบัตรที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอนเกประสงค์ เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่แล้ว ให้พิมพ์ลายนิ้วชี้ขวาและซ้ายของผู้ขอ เพื่อจัดเก็บไว้ในหน่วยความจำ หากจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วชี้ขวาและซ้ายไม่ได้ ให้พิมพ์ลายนิ้วมืออื่นขวาและซ้ายในลำดับถัดไป หากมีนิ้วใดนิ้วหนึ่งเหลือเพียงนิ้วเดียวหรือสามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้เพียงนิ้วเดียว ให้จัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมืองดงกล่าวเพียงนิ้วเดียวได้แต่ต้องจัดเก็บสองครั้ง หากผู้ขอไม่มีนิ้วมือเหลืออยู่หรือหากไม่สามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งรหัสบุคคลตามที่กรรมการปกครองกำหนดให้ผู้ขอทราบ”

ข้อ 2 ให้ยกเลิกแบบบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอนเกประสงค์ท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 21 (พ.ศ. 2547) ออกตามความในพระราชบัญญัติ

บัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และให้ใช้แบบบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอิเล็กทรอนิกส์ท้ายกฎกระทรวงนี้แทน

ข้อ 3 ให้ยกเลิกแบบ บ.ป. 1 ท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และให้ใช้แบบ บ.ป. 1 ท้ายกฎกระทรวงนี้แทน

ข้อ 4 บัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้ออกไว้ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้ได้ต่อไปจนกว่าบัตรจะหมดอายุ หรือได้มีการขอมีบัตรใหม่ หรือมีการขอเปลี่ยนบัตรตามกฎกระทรวงนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2550

(อารีย์ วงศ์อารยะ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คำขอมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน

บป 1

ข้าพเจ้า..... วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....
 เกิดวันที่.....
 ชื่อ-สกุลเป็นภาษาอังกฤษ..... สัญชาติ.....
 เลขบัตรประจำตัวประชาชน..... มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน.....
 เลขที่..... หมู่ที่..... ครอบครัว..... ถนน.....
 ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... โทร.....
 สถานภาพ..... ศาสนา..... ภูมิลำเนา..... อาชีพ.....
 ขอยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่.....
 เพื่อขอ..... ในกรณี.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ
 (ลายมือชื่อ)..... ผู้ยื่นคำขอ
 (.....)

สำหรับเจ้าหน้าที่

บัตรเดิม/เอกสารราชการเลขที่..... ออกโดย.....
 ครึ่งเทียบแบบปีที่..... ลงวันที่..... ใบเสร็จรับเงินเลขที่.....
☐ ค่าธรรมเนียมบัตรประจำตัวประชาชน..... เป็นเงิน..... บาท (.....)
☐ ค่าปรับคดีอาญากระทำความผิดฐาน..... เป็นเงิน..... บาท (.....)

บันทึกเพิ่มเติม

รูปถ่ายสีหน้า

รูปถ่ายสีหน้าฐานข้อมูล

(ลายมือชื่อ)..... ผู้รับคำขอ, ตรวจเลข ท.ร. 16
 (.....) ผู้ถ่ายรูปและพิมพ์ลายนิ้วมือ
 (ลายมือชื่อ)..... ผู้พิมพ์บัตร
 (.....)

เลขหมายคำขอมีบัตร

คำสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่

พิมพ์ชื่อ

พิมพ์นาม

เลขที่อนุญาตให้ทำบัตร

(ลายมือชื่อ).....
 (.....)

พนักงานเจ้าหน้าที่

หมายเหตุ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดวิธีการพิมพ์ลายนิ้วมือในการขอมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน และการเก็บลายพิมพ์นิ้วมือไว้ในบัตร เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และการพัฒนาระบบการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ รวมทั้งป้องกันการทุจริตในการทำบัตรประจำตัวประชาชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนปรับปรุงแบบ สี ลักษณะรายการ และรายละเอียดของบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ และปรับปรุงแบบคำขอมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน ให้ถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

ฉบับที่ 23 (พ.ศ. 2554)

ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 และมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ยกเลิกความในวรรคสองของข้อ 3 แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 21 (พ.ศ. 2547) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“บัตรตามวรรคหนึ่งให้มีสีขาว ลายพื้นสีฟ้า ผลิตด้วยวัสดุและเคลือบด้วยวัสดุป้องกันการปลอมแปลงตามที่เจ้าพนักงานออกบัตรกำหนด ในกรณีที่เจ้าพนักงานออกบัตรเห็นสมควรจะกำหนดให้มีจุดซ่อนเร้นซึ่งมองไม่เห็นด้วยตาเปล่าเพื่อเป็นมาตรการตรวจสอบหรือป้องกันการปลอมแปลงบัตรไว้ด้วยก็ได้ สำหรับขนาดและลักษณะของบัตรแต่ละชนิด ให้เป็นไปตามแบบบัตรท้ายกฎกระทรวงนี้”

ข้อ 2 ให้ยกเลิกความในข้อ 5 แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ 5 ในบัตรให้มีรายการและรายละเอียดของรายการในบัตร ดังต่อไปนี้

- (1) คำว่า “บัตรประจำตัวประชาชน”
- (2) รูปถ่ายของผู้ถือบัตร
- (3) เลขประจำตัวประชาชนของผู้ถือบัตร
- (4) ชื่อตัวและชื่อสกุลของผู้ถือบัตร
- (5) วันเดือนปีเกิดของผู้ถือบัตร

- (6) ที่อยู่ตามทะเบียนบ้านของผู้ถือบัตรในขณะยื่นคำขอ
- (7) วันออกบัตร
- (8) วันบัตรหมดอายุ
- (9) สายมือชื่อหรือตราลายมือชื่อ และตราประจำตำแหน่งของเจ้าพนักงานออกบัตร
- (10) รายการศาสนาหรือนิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนาของผู้ถือบัตร โดยจะมีหรือไม่ก็ได้

สำหรับบัตรที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอนเนกประสงค์ ให้มีรายการเลขหมายคำขอมิบัตรรหัสกำกับบัตร และรหัสแท่งตรวจสอบบัตร (bar code) ด้วย

รูปถ่ายของผู้ถือบัตรตาม (2) ของวรรคหนึ่ง ต้องเป็นรูปถ่ายหน้าตรง ไม่สวมหมวกหรือแว่นตาสีเข้ม และไม่ใส่ผ้าคลุมหน้าหรือผ้าโพกศีรษะเว้นแต่ผู้ซึ่งมีความจำเป็นตามศาสนา นิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนาของผู้ถือบัตร แต่ต้องเปิดให้เห็นใบหน้า หน้าผาก คิ้ว ตา จมูก ปาก และคาง โดยรูปถ่ายจะปรากฏเลขหมายคำขอตามข้อ 7 วรรคสอง และเลขแสดงส่วนสูงของผู้ถือบัตรที่มีหน่วยวัดเป็นเซนติเมตร เว้นแต่ผู้ถือบัตรซึ่งมีส่วนสูงต่ำกว่าหนึ่งร้อยเซนติเมตร หรือมีส่วนสูงสูงกว่าหนึ่งร้อยเก้าสิบเซนติเมตร จะไม่มีเลขแสดงส่วนสูงของผู้ถือบัตรก็ได้ ในกรณีดังกล่าวให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกหมายเหตุไว้ในคำขอด้วย"

ข้อ 3 ให้ยกเลิกแบบบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอนเนกประสงค์ที่ท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 22 (พ.ศ. 2550) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และให้ใช้แบบบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอนเนกประสงค์ที่ท้ายกฎกระทรวงนี้แทน

ข้อ 4 บรรดาบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอนเนกประสงค์ซึ่งออกให้แก่ผู้ถือบัตรในวันก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ที่มีขนาดและลักษณะของบัตรตามแบบบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอนเนกประสงค์ที่ท้ายกฎกระทรวงนี้ ให้ยังคงใช้ได้ต่อไปจนกว่าบัตรดังกล่าวจะหมดอายุหรือมีการออกบัตรใหม่

บัตรตามวรรคหนึ่งแม้จะไม่มี micro text ป้องกันการปลอมแปลง ซึ่งเมื่อใช้แว่นขยายจะเห็นเป็นตัวอักษร "THAILAND" ต่อเนื่องกันเป็นเส้นสีแดง หรือรหัสการผลิตก็ให้ถือว่าเป็นบัตรที่ใช้ได้ตามวรรคหนึ่ง

ให้ไว้ ณ วันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554

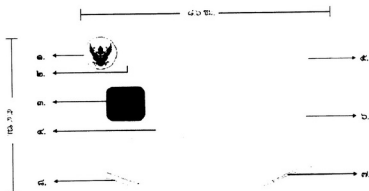
ถาวร เสนเนียม

รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ รักษาการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

แบบบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบเอกประสงค์

(ด้านหน้า)

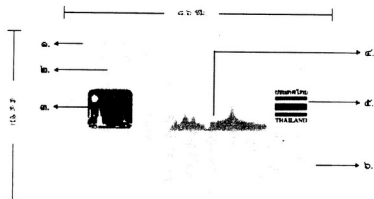

สำหรับรายละเอียดของลักษณะบัตรด้านหน้า

- รูปครุฑสีดำนบนพื้นสีขาวอยู่ในส่วนวงกลมสีแดง
- ลวดลายสีฟ้าลักษณะเหมือนดวงจรไฟฟ้า
- หน่วยความจำ (IC chip)
- รูปพระบรมหาราชวังสีฟ้าเข้ม
- ลายพื้นของบัตรเป็นลายประติมากรรมสีฟ้าอ่อน
- ที่ว่างสำหรับรูปถ่าย
- และ 8 . micro text ป้องกันการปลอมแปลง ซึ่งเมื่อใช้แว่นขยายจะเห็นเป็นตัวอักษร "THAILAND" ต่อเนื่องกันเป็นเส้นสีแดง

แบบบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์

(ด้านหลัง)

ส่วนรายละเอียดของลักษณะบัตรด้านหลัง

1. รหัสการผลิต
2. ลวดลายสีฟ้าลักษณะเหมือนแสงวงจไฟฟ้า
3. สัญลักษณ์ตรวจสอมนัตร (hologram) เป็นสีทองภายในปรากฏรูปพระบรมหาราชวัง รูปวงกลมอยู่บนซ้าย มีรูปแผนที่ประเทศไทยอยู่ตรงกลางเห็นได้โดยตรง หรือเมื่อส่องนัตร ในที่ว่าง มีคำว่า "ประเทศไทย" ต่อเนื่องกันเป็นแนวตลอด
4. รูปพระบรมหาราชวังสีฟ้าเข้ม
5. รูปธงชาติ ด้านบนมีคำว่า "ประเทศไทย" และด้านล่างมีคำว่า "THAILAND"
6. ลายพื้นของบัตรเป็นลายประดิษฐ์สีฟ้าอ่อน

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดขนาด สี และลักษณะของบัตร และรายการในบัตรและรายละเอียดของรายการในบัตร รวมทั้งแบบบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอนกประสงค์ให้มีความชัดเจนและเหมาะสม ตลอดจนกำหนดให้เจ้าพนักงานออกบัตรสามารถกำหนดมาตรการตรวจสอบและป้องกันการปลอมแปลงบัตรได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

ฉบับที่ 24 (พ.ศ. 2555)

ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 และ มาตรา 23 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ยกเลิกข้อ 4 แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526

ข้อ 2 ให้ยกเลิกความในข้อ 6 แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 20 (พ.ศ. 2546) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ 6 การขอมีบัตร การขอมีบัตรใหม่ หรือการขอเปลี่ยนบัตร ให้ผู้ขอยื่นคำขอพร้อมด้วยหลักฐานประกอบคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามระเบียบที่อธิบดีกรมการปกครองกำหนด ณ สถานที่ดังต่อไปนี้

- (1) ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ หรือสำนักงานเขต
- (2) สำนักทะเบียนสาขาทะเบียนราษฎร
- (3) สำนักงานเทศบาล
- (4) ศาลาว่าการเมืองพัทยา
- (5) สำนักงานหรือที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นนั้นได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน

- (6) สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง
- (7) หน่วยบริการจัดทำบัตรเคลื่อนที่ของกรมการปกครอง
- (8) สถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

นอกจากสถานที่ตามวรรคหนึ่ง ผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักรตามรายชื่อประเทศที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดซึ่งประสงค์จะยื่นคำขอมิบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร อาจยื่นคำขอมิบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร ณ สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ หรือส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศ ที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุลที่มีอาณาเขตหรือเขตกงสุลในประเทศดังกล่าวได้”

ให้ไว้ ณ วันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2555

ยงยุทธ วิชัยดิษฐ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากในปัจจุบันกระทรวงมหาดไทยได้ประกาศกำหนดให้การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์สามารถดำเนินการได้ในทุกอำเภอและทุกจังหวัด ครบคลุมพื้นที่ทั่วราชอาณาจักรแล้ว การกำหนดให้กระทรวงมหาดไทยประกาศ กำหนดท้องที่จังหวัดที่สามารถดำเนินการออกบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ จึงไม่มีความ จำเป็นอีกต่อไป ประกอบกับโดยที่เป็นการสมควรเพิ่มสถานที่ในการยื่นคำขอมิบัตรประจำตัวประชาชน คำขอมิบัตรประจำตัวประชาชนใหม่ หรือคำขอเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน ทั้งในและนอกราชอาณาจักร เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนซึ่งประสงค์จะยื่นคำขอ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

กำหนดบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2548

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 และ มาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติ บางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 34 และ มาตรา 37 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ยกเลิก

- (1) กฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2527) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526
- (2) กฎกระทรวง ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2531) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526
- (3) กฎกระทรวง ฉบับที่ 15 (พ.ศ. 2540) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526

ข้อ 2 บุคคลดังต่อไปนี้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน

- (1) สมเด็จพระบรมราชาธิ
- (2) พระบรมวงศานุวงศ์ตั้งแต่ชั้นพระองค์เจ้าขึ้นไป
- (3) ภิกษุ สามเณร นักพรตและนักบวช
- (4) ผู้มีกายพิการเดินไม่ได้ หรือเป็นใบ้ หรือตาบอดทั้งสองข้าง หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ

(5) ผู้อยู่ในที่คุมขังโดยชอบด้วยกฎหมาย

(6) บุคคลซึ่งกำลังศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ และไม่สามารถยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนได้

ให้ไว้ ณ วันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2548

พลอากาศเอก

(คงศักดิ์ วันทนา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดบุคคล ซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนเสียใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

กำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน

พ.ศ. 2555

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 23 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ยกเลิก

- (1) กฎกระทรวง ฉบับที่ 17 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526
- (2) กฎกระทรวง ฉบับที่ 19 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526

ข้อ 2 ให้กำหนดค่าธรรมเนียม ดังต่อไปนี้

- (1) การออกบัตรในกรณีบัตรหายหรือถูกทำลาย บัตรชำรุด หรือแก้ไขชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุลในทะเบียนบ้าน หรือย้ายที่อยู่ตามมาตรา 6 จัตวา ฉบับละ 20 บาท
- (2) การออกใบแทนใบรับ ฉบับละ 10 บาท
- (3) การขอคัดและรับรองสำเนาข้อมูลเกี่ยวกับบัตร ฉบับละ 10 บาท

ข้อ 3 ในกรณีที่รัฐมนตรีประกาศให้เขตท้องที่ใดเป็นเขตประสบภัยพิบัติ ให้ผู้ซึ่งต้องมีบัตรใหม่หรือเปลี่ยนบัตรตามมาตรา 6 จัตวา ซึ่งอยู่ในเขตท้องที่นั้น และมายื่นคำขอภายในกำหนดเวลา ตามมาตรา 6 จัตวา หรือภายในกำหนดเวลาที่รัฐมนตรีขยายตามมาตรา 6 เบื้อง ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมตามข้อ 2 (1)

ให้ไว้ ณ วันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2555

ยงยุทธ วิชัยดิษฐ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมการออกบัตรประจำตัวประชาชน การออกใบแทนใบรับ และการขอคัดและรับรองสำเนาข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน ให้สอดคล้องกับการปรับปรุง อัตราค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

การขอตรวจหลักฐาน รายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2555

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 และมาตรา 23 วรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ในกฎกระทรวงนี้

“คำขอ” หมายความว่า คำขอเพื่อตรวจหลักฐาน รายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรเพื่อถ่ายเอกสารหรือคัดและรับรองสำเนาข้อมูลดังกล่าว

“ข้อมูลเกี่ยวกับบัตร” หมายความว่า

- (1) รายการและภาพผู้ถือบัตรที่ปรากฏอยู่บนบัตร
- (2) ข้อมูลตามที่ปรากฏในแบบ บ.ป.1
- (3) คู่ฉบับใบรับหรือคู่ฉบับใบแทนใบรับ
- (4) ลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ถือบัตร

“ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง” หมายความว่า คู่สมรส บุพการี และผู้สืบสันดานของผู้ถือบัตร

ข้อ 2 ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงจะขอตรวจหลักฐาน รายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรหรือจะขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถ่ายเอกสารหรือคัดและรับรองสำเนาข้อมูลดังกล่าว ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ในวันเวลาราชการ ณ สถานที่ ดังต่อไปนี้

(1) สำนักบริการที่ 1 สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ตั้งอยู่ที่วังโยธา ถนนนครสวรรค์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร และสำนักบริการที่ 2 สำนักบริหารการทะเบียนกรมการปกครอง ตั้งอยู่ที่อาคารกรมการปกครอง คลอง 9 อำเภอสามตุ๊กกา จังหวัดปทุมธานี

- (2) ที่ทำการปกครองจังหวัด ทุกจังหวัด
- (3) สำนักงานปกครองและทะเบียน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร
- (4) ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ และสำนักงานเขตทุกแห่ง
- (5) ศาลว่าการเมืองพัทยา
- (6) สำนักงานหรือที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน
- (7) สถานที่อื่นที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

ข้อ 3 การยื่นคำขอตามข้อ 2 ให้ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงแสดงบัตรของตน หรือในกรณีที่ไม่มีบัตรให้ผู้นั้นแสดงเอกสารหรือหลักฐานอื่นใดที่มีกฎหมายรับรองซึ่งต้องมีรูปถ่ายและสามารถแสดงตนได้รวมทั้งแสดงหลักฐานการเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง

ในกรณีผู้รับมอบอำนาจจากผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงเป็นผู้ยื่นคำขอ นอกจากต้องแสดงหลักฐานตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้รับมอบอำนาจแสดงบัตรของตนและเอกสารการมอบอำนาจประกอบด้วย ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าหลักฐานหรือเอกสารตามวรรคหนึ่งและวรรคสองยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอ จะสอบสวนพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมเพื่อให้ปรากฏข้อเท็จจริงจนชัดเจนว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงก็ได้

หากพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าผู้ยื่นคำขอไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง ให้แจ้งคำสั่งและเหตุผลที่ไม่อนุญาตให้ผู้ยื่นคำขอทราบ โดยให้แจ้งให้ทราบถึงสิทธิการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองด้วย

ข้อ 4 คำขอตามกฎหมายกระทรวงนี้ ให้เป็นไปตามแบบที่กรมการปกครองกำหนด

ให้ไว้ ณ วันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2555

ยงยุทธ วิชัยดิษฐ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 กำหนดให้การขอตรวจหลักฐาน รายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน ตลอดจนการขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถ่ายเอกสารหรือคัดและรับรองสำเนาข้อมูลดังกล่าวให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย

ที่ 452 /2542

เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานตรวจบัตรและพนักงานเจ้าหน้าที่

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ให้ยกเลิกคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 674 / 2540 ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2540 และให้แต่งตั้งเจ้าพนักงานตรวจบัตรและพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 ดังต่อไปนี้

1. ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ปลัดอำเภอ และข้าราชการตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่นายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่านายร้อยตำรวจตรีขึ้นไปเป็นเจ้าพนักงานตรวจบัตรภายในเขตอำนาจหน้าที่
2. ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน และเจ้าหน้าที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ตามด่านตรวจที่ตั้งขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมายเป็นเจ้าพนักงานตรวจบัตรเฉพาะด่านตรวจนั้น
3. ให้ผู้อำนวยการเขต ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต หัวหน้าฝ่ายทะเบียน หัวหน้าฝ่ายเทคนิคและเจ้าพนักงานปกครองตั้งแต่ระดับ 6 ในฝ่ายทะเบียนและฝ่ายเทคนิคเป็นเจ้าพนักงานตรวจบัตรเฉพาะในเขตนั้น
4. ให้ปลัดเทศบาล รองปลัดเทศบาล หัวหน้าแขวง หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล หัวหน้างานทะเบียนราษฎร และเจ้าหน้าที่บริหารงานทะเบียนและบัตร เป็นเจ้าพนักงานตรวจบัตรในเทศบาลหรือแขวงนั้น
5. ให้หัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป หัวหน้างานทะเบียนราษฎร และเจ้าหน้าที่บริหารงานทะเบียนและบัตร เป็นเจ้าพนักงานตรวจบัตรเฉพาะในเมืองพัทยา

6. ให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียน ผู้อำนวยการส่วนบัตรประจำตัวประชาชน หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้างานในส่วนบัตรประจำตัวประชาชน สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 6 มาตรา 6 ตริ มาตรา 6 จัตวา มาตรา 8 มาตรา 9 มาตรา 10 และ มาตรา 14 ในทุกท้องที่ที่พระราชอาณาจักร

7. ให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ และปลัดอำเภอเป็นพนักงาน เจ้าหน้าที่ตามมาตรา 6 มาตรา 6 ตริ มาตรา 6 จัตวา มาตรา 8 มาตรา 9 มาตรา 10 และมาตรา 14 เฉพาะใน อำเภอหรือกิ่งอำเภอนั้น ยกเว้นในจังหวัดที่กระทรวงมหาดไทยประกาศให้เป็นท้องที่สำหรับการออกบัตร ระบบคอมพิวเตอร์ ให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 10 ที่พระราชอาณาจักร

8. ให้ผู้อำนวยการเขต ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต หัวหน้าฝ่ายทะเบียน และเจ้าพนักงาน ปกครอง ตั้งแต่ระดับ 6 งานบัตรประจำตัวประชาชน เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 6 มาตรา 6 ตริ มาตรา 6 จัตวา มาตรา 8 มาตรา 9 มาตรา 10 และมาตรา 14 เฉพาะในเขตนั้น และให้เป็นพนักงาน เจ้าหน้าที่ตามมาตรา 10 ที่พระราชอาณาจักร

9. ให้ปลัดเทศบาล รองปลัดเทศบาล หัวหน้าแขวง หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล หัวหน้างาน ทะเบียนราษฎร และเจ้าหน้าที่บริหารงานทะเบียนและบัตร เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 6 มาตรา 6 ตริ มาตรา 6 จัตวา มาตรา 8 มาตรา 9 มาตรา มาตรา 10และมาตรา 14 เฉพาะในเทศบาล หรือแขวงนั้น ยกเว้นในจังหวัดที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดให้เป็นเขตท้องที่สำหรับการออก บัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 10 ที่พระราชอาณาจักร

10. ให้หัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป หัวหน้างานทะเบียน ราษฎรและเจ้าหน้าที่บริหารงานทะเบียนและบัตร เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรามาตรา 6 มาตรา 6 ตริ มาตรา 6 จัตวา มาตรา 8 มาตรา 9 และมาตรา 14 เฉพาะในเมืองพัทยา และให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา 10 ที่พระราชอาณาจักร

11. ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด จ่าจังหวัด และผู้ช่วย จ่าจังหวัด เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 10 ที่พระราชอาณาจักร

12. ให้ปลัดกรุงเทพมหานคร รองปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการกองปกครองและ ทะเบียน และเจ้าพนักงานปกครองตั้งแต่ระดับ 6 กลุ่มงานทะเบียนราษฎร กองปกครองและทะเบียน กรุงเทพมหานคร เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 10 ที่พระราชอาณาจักร

13. ให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอผู้อำนวยการเขตปลัดเทศบาล หัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา และหัวหน้าแขวง เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 22 เฉพาะในอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล เมืองพัทยา หรือแขวง

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2542 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542

(นายชนะศักดิ์ ยูวบูรณ์)

ปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย

ที่ 94 / 2557

เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้ยกเลิกข้อความในคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 511/2552 ลงวันที่ 25 พฤศจิกายน 2552 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“6. ให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียน ผู้อำนวยการส่วน หัวหน้ากลุ่มงาน หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าศูนย์บริหารการทะเบียนภาค หัวหน้าศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด เจ้าพนักงานปกครองและนิติกร สังกัดสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา 6 จัตวาแห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 มาตรา 6 มาตรา 6 ตี มาตรา 8 มาตรา 10 มาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 มาตรา 9 มาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ในทุกท้องที่ที่ข้าราชการอาณัติกร”

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557

(นายวิสาร เตชะธีราวัฒน์)

รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย

ที่ 437 / 2555

เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ดังต่อไปนี้

ให้เจ้าหน้าที่การทูตปฏิบัติงานด้านกงสุล ณ สถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ หรือส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งกระทรวงการต่างประเทศ มอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุล ที่ปฏิบัติงานในประเทศตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด เป็นเจ้าพนักงานหน้าที่ตามมาตรา 6 ตริ มาตรา 6 จัตวา มาตรา 8 มาตรา 10 มาตรา 14 และมาตรา 22 สำหรับการปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนในประเทศนั้นๆ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2555 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2555

ยงยุทธ วิชัยดิษฐ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ 539 / 2550
เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานออกบัตร

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งที่ 502 / 2547 ลงวันที่ 13 ตุลาคม 2547 แต่งตั้งให้นายสุริยะ วิริยะสวัสดิ์ ผู้อำนวยการส่วนบัตรประจำตัวประชาชน สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เป็นเจ้าพนักงานออกบัตร ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ตั้งแต่วันที่ 11 ตุลาคม 2547 เป็นต้นมา นั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงให้ยกเลิกคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 502 / 2547 ลงวันที่ 13 ตุลาคม 2547 และแต่งตั้งให้ นายวีรุธ ปุตรเศรณี ผู้อำนวยการส่วนบัตรประจำตัวประชาชน สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เป็นเจ้าพนักงานออกบัตร ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 12 พฤศจิกายน 2550 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

(นายพงศ์ไทย วาศภูติ)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ 143 / 2551
เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานออกบัตร

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งที่ 539 / 2550 ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน 2550 แต่งตั้งให้นายวิรุฑ บุตรเศรณี ผู้อำนวยการส่วนบัตรประจำตัวประชาชน สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เป็นเจ้าพนักงานออกบัตร ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ตั้งแต่วันที่ 12 พฤศจิกายน 2550 เป็นต้นมา นั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงให้ยกเลิกคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 539 / 2550 ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน 2550 และแต่งตั้งให้ นายวิชัย ศรีขวัญ อธิบดีกรมการปกครองเป็นเจ้าพนักงานออกบัตรตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 แก่ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ. 2551 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

ร้อยตำรวจเอก

(เฉลิม อยู่บำรุง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ 437 / 2551
เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานออกบัตร

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งที่ 143 / 2551 ลงวันที่ 15 พฤษภาคม 2551 แต่งตั้งให้นายวิชัย ศรีขวัญ อธิบดีกรมการปกครอง เป็นเจ้าพนักงานออกบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ตั้งวันที่ 12 พฤษภาคม 2551 เป็นต้นมา นั้น

เนื่องจากกระทรวงมหาดไทย ได้มีคำสั่งแต่งตั้งนายวงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์ ผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี ให้รักษาการแทนอธิบดีกรมการปกครอง ตั้งแต่วันที่ 20 ตุลาคม 2551 เพื่อให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2551 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงให้ยกเลิกคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 143 / 2551 ลงวันที่ 15 พฤษภาคม 2551 และแต่งตั้งให้นายวงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์ เป็นเจ้าพนักงานออกบัตร ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2551 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ. 2551

(นายพิรพล ไตรทศวิทย์)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ 202 / 2553
เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานออกบัตร

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งที่ 437 / 2551 ลงวันที่ 22 ตุลาคม 2551 แต่งตั้งให้นายวงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์ เป็นเจ้าพนักงานออกบัตรตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 ตั้งแต่วันที่ 20 ตุลาคม 2551 เป็นต้นมา นั้น

เนื่องจากกระทรวงมหาดไทย ได้มีคำสั่งแต่งตั้ง นายมงคล สุระสัจจะ ตำแหน่งอธิบดี (นักบริหาร ระดับสูง) กรมการพัฒนาชุมชน ให้รักษาราชการแทนอธิบดี (นักบริหาร ระดับสูง) กรมการปกครอง ตั้งแต่วันที่ 28 เมษายน 2553 เพื่อให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2553 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงให้ยกเลิกคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 437/2551 ลงวันที่ 22 ตุลาคม 2551 และแต่งตั้งให้ นายมงคล สุระสัจจะ เป็นเจ้าพนักงานออกบัตรตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2556 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2553 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2553

(นายมานิต วัฒนเสน)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 366 / 2554 เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานออกบัตร

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งที่ 202/2553 ลงวันที่ 11 พฤษภาคม 2553 แต่งตั้งให้นายมงคล สุระสัจจะ เป็นเจ้าพนักงานออกบัตร ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 ตั้งแต่วันที่ 30 เมษายน 2553 เป็นต้นมา นั้น

เนื่องจากกระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งที่ 357/2554 ยกเลิกคำสั่งให้ข้าราชการพลเรือนสามัญขาดจากอัตราเงินเดือนและได้รับเงินเดือน (เฉพาะราย) เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2554 มีผลให้นายวงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์ ดำรงตำแหน่ง อธิบดีกรมการปกครอง อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงให้ยกเลิกคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 202/2553 ลงวันที่ 11 พฤษภาคม 2553 และแต่งตั้งให้นายวงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์ เป็นเจ้าพนักงานออกบัตร ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และแก้ไขเพิ่มเติม

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2554 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2554

(นายวิเชียร ชวลิต)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ 471 /2554
เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานออกบัตร

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งที่ 366/2554 ลงวันที่ 8 สิงหาคม 2554 แต่งตั้งให้นายวงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์ เป็นเจ้าพนักงานออกบัตร ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และแก้ไขเพิ่มเติม เป็นต้นมา นั้น

เนื่องจากนายวงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์ จะเกษียณอายุราชการในวันที่ 30 กันยายน 2554 ดังนั้นเพื่อให้การควบคุม กำกับดูแลและรับผิดชอบการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนเป็นไปตามกฎหมาย ตลอดจนให้ทันต่อการบริการประชาชนในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ให้สามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่อง อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และแก้ไขเพิ่มเติม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงให้ยกเลิกคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 366/2554 ลงวันที่ 8 สิงหาคม 2554 และแต่งตั้งให้นายปรีณันท์ กัลยาณมิตร ตำแหน่งรองอธิบดีกรมการปกครอง รักษาราชการแทนอธิบดีกรมการปกครอง เป็นเจ้าพนักงานออกบัตร ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และแก้ไขเพิ่มเติม

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2554 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2554

(นายพระนาย สุวรรณรัฐ)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย รักษาราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ 493 / 2554
เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานออกบัตร

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งที่ 471/2554 ลงวันที่ 29 กันยายน 2554 แต่งตั้งให้นายนรินทร์ กัลยาณมิตร เป็นเจ้าพนักงานออกบัตร ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และแก้ไขเพิ่มเติม เป็นต้นมา นั้น

กระทรวงมหาดไทย ได้มีคำสั่งที่ 473/2554 ลงวันที่ 30 กันยายน 2554 แต่งตั้งนายสุกิจ เจริญรัตนกุล ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย ให้รักษาราชการแทนอธิบดีกรมการปกครอง ดังนั้น เพื่อให้การควบคุม กำกับดูแลและรับผิดชอบการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนเป็นไปตามกฎหมาย ตลอดจนให้ทันต่อการบริการประชาชนในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ให้สามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่อง อาศัยอำนาจตามความ ในมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และแก้ไขเพิ่มเติม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงให้ยกเลิกคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 471/2554 ลงวันที่ 29 กันยายน 2554 และแต่งตั้งให้นายสุกิจ เจริญรัตนกุล ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย รักษาาราชการแทนอธิบดีกรมการปกครอง เป็นเจ้าพนักงานออกบัตร ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และแก้ไขเพิ่มเติม

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2554 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2554

พระนาย สุวรรณรัฐ

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย รักษาาราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ 600 / 2555
เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานออกบัตร

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งที่ 493/2554 ลงวันที่ 11 ตุลาคม 2554 แต่งตั้งให้นายสุกิจ เจริญรัตนกุล เป็นเจ้าพนักงานออกบัตร ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม เป็นต้นมา นั้น

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ กันยายน 2554 มีมติอนุมัติแต่งตั้งให้นายชวน ศรีนันท์พร ผู้ว่าราชการจังหวัด (นักปกครองสูง) จังหวัดนครราชสีมา ให้ดำรงตำแหน่ง อธิบดี (นักบริหารสูง) กรมการปกครอง ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2555 ดังนั้นเพื่อให้การควบคุม กำกับดูแล และรับผิดชอบการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนเป็นไปตามกฎหมาย ตลอดจนให้ทันต่อการบริหารประชาชนในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ให้สามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่องอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงให้ยกเลิกคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 493/2554 ลงวันที่ 11 ตุลาคม 2554 และแต่งตั้งให้ นายชวน ศรีนันท์พร เป็นเจ้าพนักงานออกบัตร ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และแก้ไขเพิ่มเติม

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2555 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2555

นายวิบูลย์ สงวนพงศ์
ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย

ที่ 656 / 2556

เรื่อง แต่งตั้งพนักงานออกบัตร

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งที่ 600/2555 ลงวันที่ 5 ตุลาคม 2555 แต่งตั้งให้นายชวน ศิรินันท์พร อธิบดี (นักบริหารสูง) กรมการปกครอง เป็นเจ้าพนักงานออกบัตร ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม เป็นต้นมา นั้น

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๖ มีมติอนุมัติแต่งตั้งให้นายศิริพงษ์ ห่านตระกูล ผู้ว่าราชการจังหวัด (นักปกครองสูง) จังหวัดปทุมธานี ให้ดำรงตำแหน่งอธิบดี (นักบริหารสูง) กรมการปกครอง ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม ๒๕๕๖ ดังนั้น เพื่อให้การควบคุม กำกับดูแล และรับผิดชอบการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนเป็นไปตามกฎหมาย ตลอดจนให้บริการประชาชนในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์สามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่อง อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงให้ยกเลิกคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 600/2555 ลงวันที่ 5 ตุลาคม ๒๕๕๕ และแต่งตั้งให้นายศิริพงษ์ ห่านตระกูล เป็นเจ้าพนักงานออกบัตร ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม ๒๕๕๖ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

(นายวิบูลย์ สงวนพงศ์)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ 430 / 2557
เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานออกบัตร

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่ง ที่ 656/2556 ลงวันที่ 10 ตุลาคม 2556 แต่งตั้งให้นายศิริพงษ์ ห่านตระกูล อธิบดี (นักบริหารสูง) กรมการปกครอง เป็นเจ้าพนักงานออกบัตร ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2556 เป็นต้นมา นั้น

กระทรวงมหาดไทย มีคำสั่ง ที่ 341/2557 ลงวันที่ 29 มิถุนายน 2557 เรื่องให้ข้าราชการรักษาราชการแทน และรักษาการในตำแหน่ง โดยให้ นายกฤษฎา บุญราช ตำแหน่ง ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลารักษาราชการในตำแหน่ง อธิบดีกรมการปกครอง ตั้งแต่วันที่ 7 กรกฎาคม 2557 ดังนั้น เพื่อให้การควบคุม กำกับดูแล และรับผิดชอบการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนเป็นไปตามกฎหมาย ตลอดจนให้การบริการประชาชนในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ สามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่อง อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงให้ยกเลิกคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 656/2556 ลงวันที่ 10 ตุลาคม 2556 และแต่งตั้งให้ นายกฤษฎา บุญราช เป็นเจ้าพนักงานออกบัตร ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2557 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2557

(นายวิบูลย์ สงวนพงศ์)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ 631 / 2448
เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานออกบัตร

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งที่ 430/2447 ลงวันที่ ๔ สิงหาคม 2557 แต่งตั้งให้นายกฤษฎา บุญราช รักษาตำแหน่งอธิบดีกรมการปกครอง เป็นเจ้าพนักงานออกบัตร ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ตั้งแต่วันที่ 7 กรกฎาคม 2557 เป็นต้นมา นั้น

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2558 มีมติอนุมัติแต่งตั้งให้ ร้อยตำรวจโท อาทิตย บุญญะโสภิต ให้ดำรงตำแหน่ง อธิบดี (นักบริหารสูง) กรมการปกครอง ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2558 ดังนั้น เพื่อให้การควบคุม กำกับ ดูแล และรับผิดชอบการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนเป็นไปตามกฎหมาย ตลอดจนให้การบริการประชาชนในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์สามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่องออกดีย่ออำนาจตามความในมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2556 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงให้ยกเลิกคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 430/2557 ลงวันที่ 4 สิงหาคม 2557 และแต่งตั้งให้ ร้อยตำรวจโท อาทิตย บุญญะโสภิต เป็นเจ้าพนักงานออกบัตร ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2556 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2558 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2558

(นายวิบูลย์ สงวนพงศ์)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมาย ว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2528

เพื่อให้การเปรียบเทียบความผิดซึ่งมีโทษปรับสถานเดียวตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 เป็นไปด้วยความเรียบร้อย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2528”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ 3 บรรดา ระเบียบ และคำสั่งอื่นในส่วนที่ได้กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4 สถานที่ทำการเปรียบเทียบตามปกติให้ใช้ที่ว่าการอำเภอ ที่ว่าการกิ่งอำเภอ หรือที่ว่าการเขต เว้นแต่มีเหตุจำเป็นจะทำการเปรียบเทียบ ณ ที่ใดภายในท้องที่อำเภอ กิ่งอำเภอหรือเขตนั้นก็ได้ ทั้งนี้ ให้บันทึกเหตุจำเป็นไว้ในบันทึกการเปรียบเทียบ

ข้อ 5 การเปรียบเทียบผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชนในกรณีที่มีโทษปรับสถานเดียว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถามชื่อตัว ชื่อสกุล อายุ สัญชาติ บิดามารดา อาชีพ ที่อยู่ และรายละเอียดอื่น แล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกข้อความแบบบันทึกถ้อยคำของผู้ต้องหาท้ายระเบียบนี้

ข้อ 6 เมื่อผู้ต้องหายินยอมให้เปรียบเทียบปรับ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกการเปรียบเทียบตามแบบท้ายระเบียบนี้ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิด ความหนักเบาแห่งข้อหาและฐานะของผู้ต้องหาเป็นสำคัญ

เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่เปรียบเทียบแล้ว คดีนั้นเป็นอันเลิกกัน ให้เจ้าหน้าที่เก็บรักษาบันทึกการเปรียบเทียบไว้ เมื่อครบหกสิบวันเปรียบเทียบให้จัดการทำลายโดยปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526

ข้อ 7 ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าไม่อาจเปรียบเทียบได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ ให้ส่งเรื่องและผู้ต้องหาไปให้พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจตามกฎหมายเพื่อดำเนินการต่อไปโดยเร็ว

ข้อ 8 เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่เปรียบเทียบ ให้ออกใบเสร็จรับเงินตามท้ายระเบียบนี้ และให้พนักงานเจ้าหน้าที่และผู้รับเงินเป็นผู้ลงลายมือชื่อในใบเสร็จรับเงินนั้น

ข้อ 9 เงินค่าปรับที่อำเภอ กิ่งอำเภอ หรือเขตได้รับนั้น ให้ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลัง ในหน้าที่อำเภอ กิ่งอำเภอ หรือเขตที่ใช้บังคับอยู่

ข้อ 10 กรณีใดที่ระเบียบนี้มีได้กำหนดไว้ให้นำระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปรียบเทียบและการสอบสวนคดีอาญาบางประเภท พ.ศ. 2521 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 11 กรณีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชนที่อยู่ในระหว่างดำเนินการของพนักงานสอบสวนก่อนวันใช้ระเบียบนี้ ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไปจนกว่าคดีนั้นถึงที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2528

(ลงชื่อ) พลเอก สิทธิ จิรโรจน์

(สิทธิ จิรโรจน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

บันทึกการเปรียบเทียบ

คดีเปรียบเทียบที่..... / ที่.....
วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

1. พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏว่า
ผู้ต้องหามีความผิดฐาน.....
ตาม พ.ร.บ. บัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 มาตรา.....
จึงเปรียบเทียบให้ผู้ต้องหาเสียค่าปรับเป็นเงิน..... บาท (.....)

2. ผู้ต้องหาได้ยินยอมตามค่าเปรียบเทียบ และได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบ
แล้วตั้งแต่วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

อ่านให้ฟังแล้วรับว่าถูกต้อง

(ลงชื่อ)..... ผู้ต้องหา

(ลงชื่อ)..... พนักงานเจ้าหน้าที่

(ลงชื่อ)..... ผู้เขียน

ได้รับเงินค่าปรับ จำนวน..... บาท กรณีไม่ยอมให้เปรียบเทียบ หรือยินยอมแล้ว
(.....) ตามใบเสร็จรับเงินเล่มที่..... แต่ไม่ชำระเงินค่าปรับภายในกำหนด
เลขที่..... ลงวันที่..... ได้ส่งเรื่องและตัวผู้ต้องหาให้พนักงานสอบสวน
เดือน..... พ.ศ. ไว้แล้ว..... ดำเนินคดีแล้ว ตามหนังสือ
(ลงชื่อ)..... ผู้รับเงิน..... /..... ลงวันที่..... เดือน.....
..... พ.ศ.

(ลงชื่อ).....

พนักงานเจ้าหน้าที่

บันทึกถ้อยคำของผู้ต้องหา

ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า ชื่อ.....อายุ.....ปี อาชีพ.....

สัญชาติ.....อยู่บ้านเลขที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....

หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....บิดาชื่อ.....มารดาชื่อ.....

พนักงานเจ้าหน้าที่ได้แจ้งให้ข้าพเจ้าทราบว่า ข้าพเจ้าได้ตกเป็นผู้ต้องหา กระทำผิดฐาน.....

เหตุเกิดที่.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....เมื่อวันที่.....

เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น. ข้าพเจ้าได้ทราบแล้ว ขอให้ถ้อยคำด้วยความสมัครใจว่า.....

อ่านให้ฟังแล้วรับว่าถูกต้อง

(ลงชื่อ).....ผู้ต้องหา

{.....}

(ลงชื่อ).....พนักงานเจ้าหน้าที่

{.....}

(ลงชื่อ).....ผู้เขียน

{.....}

บันทึกเพิ่มเติม (ถ้ามี)

ใบเสร็จรับเงิน

เลขที่

เลขที่

ที่ว่าการ จังหวัด

วันที่ เดือน พ.ศ. ได้รับเงินค่าปรับคดีอาญา จาก

กระทำความผิดฐาน

ตามคดีที่ / ลงวันที่ เดือน พ.ศ.

เป็นเงิน บาท (.....) ไว้ถูกต้อง

(ลงชื่อ) (ลงชื่อ)

(.....) (.....)

พนักงานเจ้าหน้าที่

ผู้รับเงิน

คู่ฉบับ

ใบเสร็จรับเงิน

เลขที่

เลขที่

ที่ว่าการ จังหวัด

วันที่ เดือน พ.ศ. ได้รับเงินค่าปรับคดีอาญา จาก

กระทำความผิดฐาน

ตามคดีที่ / ลงวันที่ เดือน พ.ศ.

เป็นเงิน บาท (.....) ไว้ถูกต้องแล้ว

(ลงชื่อ) (ลงชื่อ)

(.....) (.....)

พนักงานเจ้าหน้าที่

ผู้รับเงิน

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมาย
ว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2)
พ.ศ. 2550

ตามที่ได้ออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2528 ไว้แล้ว นั้น

เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรและในการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน ให้สอดคล้องกับการพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนโดยการนำเทคโนโลยีมาปรับปรุงระบบการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงออกระเบียบไว้ ดังนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550”

ข้อ 2. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 3 กันยายน พ.ศ. 2550 เป็นต้นไป

ข้อ 3. ให้ยกเลิกแบบใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปรียบเทียบคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2528 และให้ใช้แบบใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมนี้แทน

ข้อ 4. ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ 8/1 ขอระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2528

“ข้อ 8/1 ใบเสร็จรับเงินซึ่งจัดพิมพ์ขึ้นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2528 ที่ยังคงมีเหลืออยู่ให้ใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะหมด”

ประกาศ ณ วันที่ 3 กันยายน พ.ศ. 2550

อารีย์ วงศ์อารยะ

(นายอารีย์ วงศ์อารยะ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมาย
ว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3)
พ.ศ. 2555

โดยที่เป็นการเพิ่มเติมระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๘ เพื่อให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงฉบับที่ 24 (พ.ศ. 2555) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ที่ได้กำหนดสถานที่ในการยื่นคำขอมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตร ทั้งในและนอกราชอาณาจักร เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ที่ประสงค์จะยื่นคำขอ ซึ่งในส่วนของการเปรียบเทียบคดีความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2556 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้ เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2555”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกความในข้อ 4 ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2528 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ 4 สถานที่ทำการเปรียบเทียบให้ใช้

- (1) กรณีจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนในราชอาณาจักร ได้แก่
 - (ก) ที่ว่าการอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ หรือสำนักงานเขต
 - (ข) สำนักทะเบียนสาขาทามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร
 - (ค) สำนักงานเทศบาล
 - (ง) ศาลาว่าการเมืองพัทยา

(จ) สำนักงาน หรือที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน

(ฉ) สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

(ช) หน่วยบริการจัดทำบัตรเคลื่อนที่ของกรมการปกครอง

(ข) สถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

(2) กรณีจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนนอกราชอาณาจักร ได้แก่ สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ หรือส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งรัฐมนตรีมอบหมาย ให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุลที่มีอาณาเขตหรือเขตกงสุลในประเทศดังกล่าว

หากกรณีเหตุจำเป็น จะทำการเปรียบเทียบ ณ ที่ใดภายในเขตท้องที่นอกเหนือจากสถานที่ที่กำหนดตาม (2) ก็ให้สามารถกระทำได้ ทั้งนี้ ให้บันทึกเหตุจำเป็นไว้ในบันทึกเปรียบเทียบ”

ข้อ 4 ให้ยกเลิกความในข้อ 9 ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปรียบเทียบคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2528 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ 9 เงินค่าปรับที่ได้รับนั้นให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินจากคลัง การเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลัง และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการนำเงินรายได้แผ่นดินส่งคลังของส่วนราชการในต่างประเทศ สังกัดกระทรวงการต่างประเทศ”

ประกาศ ณ วันที่ 7 กันยายน พ.ศ. 2555

(นายยงยุทธ วิชัยดิษฐ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

**ระเบียบกระทรวงการคลัง
ว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลในคดีจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมาย
ว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน
พ.ศ. 2534**

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายเงินรางวัลในคดีจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน กระทรวงการคลังจึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลในคดีจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2534”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 2 มกราคม 2534 เป็นต้นไป

ข้อ 3 ระเบียบนี้มีใช้เป็นการโฆษณาให้คำมั่นแก่บุคคลใดตามกฎหมาย แต่เป็นระเบียบที่วางไว้เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาของทางราชการที่จะจ่ายเงินรางวัลแก่ผู้แจ้งความนำจับ หรือผู้นำจับเท่านั้น การพิจารณาของผู้มีอำนาจตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ถือเป็นเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปฟ้องร้องเป็นคดีมิได้

ข้อ 4 ให้ปลัดกระทรวงการคลังเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

**หมวด 1
บททั่วไป**

ข้อ 5 ในระเบียบนี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมการปกครอง

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าหน้าที่งานออกบัตร เจ้าหน้าที่งานตรวจบัตร และพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน

“เจ้าพนักงาน” หมายความว่า พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ

“ผู้แจ้งความนำจับ” หมายความว่า บุคคลคนเดียวหรือหลายคนที่มีได้เป็นข้าราชการหรือลูกจ้างของรัฐบอกแจ้งเบาะแสหรือคำเตือนแห่งการกระทำความผิดต่อเจ้าหน้าที่เพื่อจับกุมดำเนินคดี และมีความประสงค์ขอรับเงินรางวัล

“ผู้นำจับ” หมายความว่า บุคคลคนเดียวหรือหลายคนที่มีได้เป็นข้าราชการหรือลูกจ้างของรัฐเป็นผู้นำเจ้าหน้าที่งานไปจับผู้กระทำความผิด และมีความประสงค์จะขอรับเงินรางวัล

“เงินรางวัล” หมายความว่า เงินที่ทางราชการจ่ายให้แก่ผู้แจ้งความนำจับและหรือผู้นำจับตามระเบียบนี้

หมวด 2

การแจ้งความนำจับและการนำจับ

ข้อ 6 ผู้แจ้งความนำจับที่จะรับเงินรางวัลจะต้องแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่และการรับแจ้งความให้บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร

กรณีที่มีผู้แจ้งความนำจับในคดีเดียวกันตั้งแต่สองรายขึ้นไป ให้ผู้แจ้งความนำจับที่แจ้งความก่อนและมีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรถูกต้องตามระเบียบนี้เป็นผู้มีสิทธิรับเงินรางวัล

ข้อ 7 กรณีที่ผู้แจ้งความนำจับมีความจำเป็นต้องแจ้งความโดยไม่เปิดเผยนาม ให้ผู้แจ้งความนำจับพิมพ์ลายนิ้วมือแทนการลงลายมือชื่อโดยไม่ต้องระบุนาม และให้ผู้รับแจ้งความลงนามรับรองในหลักฐานการรับแจ้งความนั้นด้วย

ข้อ 8 ในกรณีที่การจับกุมต้องกระทำโดยรีบด่วน ถ้าร้องขอให้ผู้กระทำความผิดอาชญากรรมนี้ และผู้นำจับไม่อาจนำความไปแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ได้ทันที ก็ให้เจ้าพนักงานผู้จับกุมทำบันทึกการรับแจ้งความไว้ก่อน และเมื่อจับกุมเป็นผลสำเร็จแล้ว ให้ผู้นำจับรับไปแจ้งความตามข้อ 6 เพื่อจดบันทึกรับรองไว้เป็นหลักฐานอีกชั้นหนึ่ง และให้ถือวันที่เจ้าพนักงานผู้จับกุมรับแจ้งความไว้ก่อนดังกล่าวเป็นวันรับแจ้งความนำจับตามข้อ 6 เพื่อประโยชน์ในการเบิกจ่ายเงินรางวัล

หมวด 3

การจ่ายเงินรางวัล

ข้อ 9 เงินรางวัลที่จ่ายให้แก่ผู้แจ้งความนำจับและหรือผู้นำจับ ไม่ว่าจะจับผู้กระทำความผิดได้คนเดียวหรือหลายคนให้จ่ายในอัตราคิดละ 2,000 บาท จากเงินงบประมาณของกรมการปกครอง

ข้อ 10 การจ่ายเงินรางวัลตามข้อ 9 ให้จ่ายเฉพาะกรณีมีการแจ้งความนำจับและหรือผู้นำจับผู้กระทำความผิดกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชนและ

(1) เจ้าพนักงานจับกุมผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีเป็นผลสำเร็จ เนื่องจากการแจ้งความนำจับหรือมีผู้นำเจ้าหน้าที่งานไปจับ

- (2) ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดลงโทษจำเลยในคดีนั้นแล้ว
- (3) พนักงานอัยการรับรองผลคดี

ข้อ 11 การจ่ายเงินรางวัลในคดีที่มีผู้รับเงินรางวัลมากกว่าหนึ่งคน หากมิได้ข้อตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นให้จ่ายคนละเท่าๆกัน

ข้อ 12 การจ่ายเงินรางวัลในคดีที่มีการแจ้งความโดยวิธีไม่เปิดเผยนามตามข้อ 7 ให้ทำใบสำคัญรับเงิน โดยให้ผู้รับเงินรางวัลพิมพ์ลายนิ้วมือไว้โดยไม่ต้องระบุนาม และให้ผู้รับแจ้งความลงนามรับรองพิมพ์ลายนิ้วมือไว้ในใบสำคัญรับเงินด้วย

ใบสำคัญรับเงินตามวรรคแรกถือเป็นหลักฐานการจ่ายเพื่อประกอบการตรวจสอบ

ข้อ 13 ให้อธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายเป็นผู้มีอำนาจสั่งจ่ายเงินรางวัลตามระเบียบนี้

ข้อ 14 ให้อธิบดีมีอำนาจกำหนดแบบ หรือวิธีปฏิบัติในการขอรับเงินรางวัลโดยไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2534

นายบรรหาร ศิลปอาชา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

- ใบเสร็จรับเงินที่ออกด้วยคอมพิวเตอร์

แบบท้ายระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิด
ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550

ใบเสร็จรับเงิน
ในราชการกรมการปกครอง

เล่มที่.....

เลขที่ ที่ จังหวัด

วันที่ ได้รับเงินจาก ดังนี้

☐ ค่าธรรมเนียมบัตรประจำตัวประชาชน เป็นเงิน บาท (.....)

☐ ค่าปรับคดีอาญากระทำผิดฐาน เป็นเงิน บาท (.....)

ไว้ถูกต้องแล้ว

(ลงชื่อ) พนักงานเจ้าหน้าที่ (ลงชื่อ) ผู้รับเงิน

(.....) (.....)

แบบ บปร.๑

บันทึกการแจ้งความและรับแจ้งความนำจับ

เขียนที่ _____
 วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____
 ข้าพเจ้า _____ อายุ _____ ปี อยู่บ้านเลขที่ _____ หมู่ที่ _____
 ถนน _____ แขวง/ตำบล _____ เขต/อำเภอ _____
 จังหวัด _____ ขอแจ้งความต่อ _____
 ตำแหน่ง _____ ว่า ได้มีการกระทำผิดตาม พ.ร.บ.บัตรประจำตัวประชาชน
 ฐาน _____
 เหตุเกิดที่ _____ แขวง/ตำบล _____ เขต/อำเภอ _____
 จังหวัด _____ โดยมี _____ เป็นผู้กระทำผิด กล่าวคือ
 เมื่อวันที่ _____ เวลา _____ น. _____

จึงขอแจ้งความเป็นหลักฐาน เพื่อให้ทางราชการพิจารณาดำเนินคดีกับบุคคลดังกล่าวต่อไป และในการนี้
 ข้าพเจ้าขอรับเงินรางวัลนำจับตามระเบียบของทางราชการด้วย

ลายมือชื่อหรือลายพิมพ์นิ้วมือ

ผู้แจ้งความนำจับ (_____)

ขอรับรองว่าเป็นลายมือชื่อหรือลายพิมพ์นิ้วมือของผู้แจ้งความ ซึ่งได้ลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ต่อหน้าข้าพเจ้าจริง
 (กรณีแจ้งความนำจับโดยไม่เปิดเผยนาม)

ลงชื่อ

ผู้จับบันทึก

(_____)

ข้าพเจ้า

ตำแหน่ง

ได้รับแจ้งความนำจับของ

เมื่อวันที่

เดือน

พ.ศ. _____ เวลา _____ น.

ลงชื่อ

ผู้รับแจ้งความ

(_____)

ตำแหน่ง

คำขอรับเงินรางวัลนำจับ

เขียนที่ _____
วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

เรื่อง ขอรับเงินรางวัลนำจับ

เรียน (นายอำเภอ _____ / ปลัดเทศบาล _____ / ผู้อำนวยการเขต _____)

ตามที่ข้าพเจ้า _____ อยู่บ้านเลขที่ _____ หมู่ที่ _____
แขวง/ตำบล _____ เขต/อำเภอ _____ จังหวัด _____
ได้แจ้งความนำจับ _____ ซึ่งกระทำความผิดกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน
ไว้เมื่อวันที่ _____ นั้น

ข้าพเจ้ามีความประสงค์ขอรับเงินรางวัลนำจับตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัล
ในคดีจับกุมผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2534

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาจ่ายเงินรางวัลนำจับให้ข้าพเจ้าด้วย หากข้าพเจ้าไม่สามารถมารับเงินได้
ข้าพเจ้าขอมอบให้ _____ อยู่บ้านเลขที่ _____
หมู่ที่ _____ แขวง/ตำบล _____ เขต/อำเภอ _____ จังหวัด _____
เป็นผู้รับเงินรางวัลนำจับแทน

ขอแสดงความนับถือ

ลายมือชื่อหรือลายพิมพ์นิ้วมือ

ผู้แจ้งความนำจับหรือผู้นำจับ

(_____)

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าเป็นลายพิมพ์นิ้วมือของผู้แจ้งความนำจับหรือผู้นำจับ ซึ่งได้พิมพ์ต่อหน้าข้าพเจ้าจริง
(กรณีแจ้งความนำจับโดยไม่เป็นแผนงาน)

(ลงชื่อ)

ผู้รับรอง

(_____)

ตำแหน่ง _____

แบบ บป.ว.3

รายงานผลคดีที่มีผู้แจ้งความนำจับ

เขียนที่ _____
 วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____
 เรือน (นายอำเภอ _____ / ปลัดเทศบาล _____ / ผู้อำนวยการเขต _____)
 ตามที่ _____ อายุ _____ ปี อยู่บ้านเลขที่ _____ หมู่ที่ _____
 ถนน _____ ซอย _____ แขวง/ตำบล _____
 เขต/อำเภอ _____ จังหวัด _____ ได้แจ้งความนำจับ _____
 อายุ _____ ปี อยู่บ้านเลขที่ _____ หมู่ที่ _____
 ถนน _____ ซอย _____ แขวง/ตำบล _____
 เขต/อำเภอ _____ จังหวัด _____ ว่าได้กระทำความผิดตาม พ.ร.บ.
 บัตรประจำตัวประชาชน ฐาน _____
 เหตุเกิดที่ _____ เมื่อวันที่ _____
 ในการนี้ _____ ได้มอบอำนาจให้ _____
 ตำแหน่ง _____ เป็นผู้ไปแจ้งความหรือทุกข์เพื่อดำเนินคดีกับ _____
 ที่ _____ เมื่อวันที่ _____
 ผลการดำเนินคดีปรากฏว่า พนักงานสอบสวนได้รับแจ้งความไว้ตามรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีเลขที่ _____
 ลงวันที่ _____ และจับกุมตัว _____
 ผู้ต้องหาได้เมื่อวันที่ _____ ผลคดีปรากฏว่า _____
 ศาล _____ มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ _____
 สรุปว่า _____ และคดีจึงที่ยุติแล้ว มีรายละเอียดตามเอกสารที่เกี่ยวข้อง
 และหนังสือรับรองผลคดีของพนักงานอัยการ _____ ที่เรียนมาพร้อมนี้
 จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และเห็นควรส่งคำขอรับเงินรางวัลนำจับของ _____
 ให้ (ผู้ว่าราชการจังหวัด _____ / ปลัดกรุงเทพมหานคร)
 พิจารณาคำเนินการต่อไป

ลงชื่อ _____ ผู้รับแจ้งความ
 (_____)
 ตำแหน่ง _____

แบบ สป.ว.4

ใบสำคัญรับเงินรางวัลนำจับ

เขียนที่ _____
 วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____
 ข้าพเจ้า _____ อยู่บ้านเลขที่ _____ หมู่ที่ _____
 ถนน _____ ซอย _____ แขวง/ตำบล _____
 เขต/อำเภอ _____ จังหวัด _____ ได้รับเงินจากกรมการปกครอง
 ดังนี้

รายการ	จำนวนเงิน/บาท
จ่ายเงินรางวัลผู้แจ้งความนำจับ/ผู้นำจับ ตามระเบียบกระทรวง การคลังว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลในคดีจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมาย ว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.2534 ข้อ 9 และข้อ 10	2,000.-
จำนวนเงิน (ตัวอักษร) -สองพันบาทถ้วน- รวมเงิน	2,000.-

ลายมือชื่อหรือลายพิมพ์นิ้วมือ

ผู้นำจับ

ผู้แจ้งความนำจับหรือผู้นำจับ (_____)

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าเป็นลายพิมพ์นิ้วมือของผู้แจ้งความนำจับหรือผู้นำจับซึ่งได้พิมพ์ต่อหน้าข้าพเจ้า ริง
 (กรณีแจ้งความนำจับโดยไม่เปิดเผยนาม)

ลงชื่อ

ผู้รับรอง

(_____)

ตำแหน่ง _____

คำอธิบาย

ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลในคดีจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมาย ว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2534 รวมทั้งแบบพิมพ์ และขั้นตอนการปฏิบัติ

1. ระเบียบ

1.1 การจ่ายเงินรางวัลนำจับจะต้องมีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในระเบียบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องเป็นการแจ้งความนำจับ หรือนำจับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 มาตรา 9 มาตรา 14 มาตรา 15 และมาตรา 16 หรือพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2505 มาตรา 11 และมาตรา 17 เท่านั้น

1.2 การปลอมและใช้บัตรประจำตัวประชาชนปลอม ไม่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน แต่เป็นความผิดฐานปลอมและใช้เอกสารราชการปลอมตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 264 และ มาตรา 268 จึงไม่อยู่ในหลักเกณฑ์การจ่ายเงินรางวัลนำจับ

1.3 การจ่ายเงินรางวัลนำจับ จะพิจารณาจากคำพิพากษาว่าจำเลยได้กระทำความผิดกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน ตามมาตราต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นหรือไม่

2. แบบพิมพ์

2.1 บันทึกการแจ้งความและรับแจ้งความนำจับ (แบบ บป.ร.ว. 1)

กรณีผู้แจ้งความนำจับ และหรือผู้นำจับไม่เปิดเผยนาม ให้กรอกรายการเกี่ยวกับสถานที่อยู่ของผู้แจ้งฯ เพื่อให้สามารถติดต่อได้ และให้พิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาของผู้แจ้งฯ ให้ชัดเจนด้วย

2.2 คำขอรับเงินรางวัลนำจับ (แบบ บป.ร.ว.2)

กรณีผู้แจ้งฯ ไม่เปิดเผยนาม ให้ดำเนินการเช่นเดียวกับข้อ 2.1

2.3 รายงานผลคดีที่มีผู้แจ้งความนำจับ (แบบ บป.ร.ว.3)

2.3.1 กรณีผู้แจ้งฯ ไม่เปิดเผยนาม ให้ดำเนินการเช่นเดียวกับข้อ 2.1

2.3.2 หนังสือรับรองผลคดี ให้ทำหนังสือขอให้พนักงานอัยการออกหนังสือรับรองว่าผลคดีถึงที่สุดแล้ว

2.3.3 เมื่อหลักฐานถูกต้องครบถ้วน ให้รวบรวมแบบ บป.ร.ว. 1 และ บป.ร.ว.2 พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องและรายงานผลคดีตามแบบ บป.ร.ว.3 เสนอให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาสั่งการ

2.4 ใบสำคัญรับเงินรางวัลนำจับ (แบบ บป.รว.4)

2.4.1 กรณีผู้แจ้งฯ ไม่เปิดเผยนาม ให้ดำเนินการเช่นเดียวกับข้อ 2.1

2.5 ผู้รับแจ้งความและผู้รับรอง หมายถึง เจ้าหน้าที่ตามระเบียบฯ

3. สรุป ขั้นตอนและวิธีปฏิบัติเมื่อมีผู้แจ้งความนำจับ หรือนำจับ

3.1 ให้ผู้รับแจ้งความกรอกรายการตามแบบ บป.รว.1 บป.รว.2 แล้วให้ผู้แจ้งฯ ลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวา ลงในแบบพิมพ์ทั้ง 2 ฉบับ แล้วเก็บหลักฐานนี้ไว้เพื่อรอผลคดี

3.2 ให้สำนักทะเบียนที่รับแจ้งความสำเนาบันทึกการแจ้งความและรับแจ้งความ นำจับ (แบบ บป.รว.1) รายงานให้กรมการปกครองทราบทันทีทุกครั้งที่มีการแจ้งความฯ โดยมีต้องรอผลการสอบสวนหรือผลคดี (รายงานผ่านจังหวัด หรือกรุงเทพมหานคร)

3.3 เมื่อผลคดีถึงที่สุดและอยู่ในหลักเกณฑ์ตามระเบียบฯ ซึ่งจะต้องจ่ายเงินรางวัลนำจับ ให้ส่งแบบ บป.รว. 1-3 และหนังสือรับรองผลคดีของพนักงานอัยการ ส่งให้กรมการปกครอง (ผ่านจังหวัด หรือกรุงเทพมหานคร) เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

3.4 กรมการปกครองจะโอนเงินรางวัลไปให้จังหวัด หรือกรุงเทพมหานคร เพื่อให้สำนักทะเบียนจ่ายเงินให้กับผู้ขอรับเงิน เงินรางวัลนี้ให้นำเข้าบัญชีการรับจ่ายเงินของส่วนราชการ เพื่อเป็นหลักฐานในการตรวจสอบด้วย

3.5 เมื่อสำนักทะเบียนจ่ายเงินรางวัลนำจับให้ผู้ขอรับเงินให้นำใบสำคัญรับเงินตาม บป.รว.4 ส่งให้ กรมการปกครอง (ผ่านจังหวัด หรือกรุงเทพมหานคร) เพื่อเป็นหลักฐานจ่ายเงินโดยด่วน

ระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2554¹

อาศัยอำนาจตามความข้อ 16 ของกฎกระทรวง ฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2542) แก้ไขเพิ่มเติม โดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 20 (พ.ศ. 2546) ซึ่งออกตามความในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 กำหนดให้กรมการปกครองออกระเบียบกำหนดประเภทของหลักฐานในการขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตร ประกอบกับเพื่อให้การปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนเป็นไปอย่างชัดเจน ในแนวทางเดียวกัน จึงวางระเบียบว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนไว้เพื่อให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2554”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 10 กรกฎาคม 2554 เป็นต้นไป

ข้อ 3 บรรดาระเบียบหรือคำสั่งหรือหนังสือสั่งการอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4² ในระเบียบนี้

“ผู้ขอมีบัตร” หมายความว่า ผู้ขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน
“ผู้ถือบัตร” หมายความว่า ผู้ที่มีชื่อตัว ชื่อสกุลและรายการบุคคลปรากฏในบัตรประจำตัวประชาชน

“ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง” หมายความว่า คู่สมรส บุพการี และผู้สืบสันดานของผู้ถือบัตร

“บุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทน” หมายความว่า บิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลซึ่งรับดูแลผู้นั้นอยู่

“บุคคลผู้น่าเชื่อถือ” หมายความว่า บุคคลใด ๆ ซึ่งมีภูมิลำเนาที่อยู่แน่นอน มีอาชีพมั่นคง และมีความรู้จักคุ้นเคยกับผู้ขอมีบัตรเป็นอย่างดี อาจเกี่ยวข้องเป็นญาติกันหรือไม่ก็ได้

“ข้อมูลเกี่ยวกับบัตร” หมายความว่า

- (1) รายการและภาพผู้ถือบัตรที่ปรากฏอยู่บนบัตร
- (2) ข้อมูลตามที่ปรากฏในแบบ บ.ป.1

¹ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 128 / ตอนพิเศษ 81 / หน้า 2/27 กรกฎาคม 2554

²ข้อ 4 แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2555

(3) คู่ฉบับใบรับหรือคู่ฉบับใบแทนใบรับ

(4) ลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ถือบัตร

“สำนักงานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน” หมายความว่า ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง และให้หมายความรวมถึงจังหวัด กรุงเทพมหานคร และ กระทรวงการต่างประเทศ

“อำเภอ” หมายความว่า รวมถึง กิ่งอำเภอ เขต เทศบาล เมืองพัทยา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีกฎหมายจัดตั้งให้มีหน้าที่ทำบัตร หน่วยบริการจัดทำบัตรเคลื่อนที่ของกรมการปกครองและสถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ และส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่ง กระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุล ตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

“นายอำเภอ” หมายรวมถึง ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล หัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา และพนักงานส่วนท้องถิ่น ตามชื่อเรียกตำแหน่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ระบุให้เป็นหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นที่เรียกชื่อตำแหน่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง เอกอัครราชทูต กงสุลใหญ่ หรือหัวหน้าสำนักงานของส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุล

ข้อ 5 ให้อธิบดีกรมการปกครองรักษาการตามระเบียบนี้ มีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติ และให้มีอำนาจสั่งการกำหนดรายละเอียดเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ส่วนที่ 1

การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนที่ไม่ได้ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์

หมวด 1

การขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่ และขอเปลี่ยนบัตร

ข้อ 6 การขอมีบัตร ได้แก่ การจัดทำบัตรกรณีต่อไปนี้

- (1) ขอมีบัตรเป็นครั้งแรก
- (2) เป็นบุคคลได้รับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร.14) กรณีตรวจสอบหรือแจ้งเกิดเกินกำหนด
- (3) เป็นบุคคลได้รับการยกเว้น หรือบุคคลซึ่งมีอายุเกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์

(4) เป็นบุคคลซึ่งพ้นจากสภาพการได้รับการยกเว้น

(5) เป็นบุคคลซึ่งได้สัญชาติไทย หรือได้รับอนุมัติให้มียุติพลสัญชาติไทย หรือได้กลับคืนสัญชาติไทย ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ หรือตามคำพิพากษานับถึงที่สุดของศาล

ข้อ 7 การขอมีบัตรใหม่ ได้แก่ การจัดทำบัตรกรณีต่อไปนี้

(1) บัตรเดิมหมดอายุ

(2) บัตรเดิมสูญหายหรือถูกทำลาย

ข้อ 8 การขอเปลี่ยนบัตร ได้แก่ การจัดทำบัตรกรณีต่อไปนี้

(1) บัตรเดิมชำรุดในสาระสำคัญในส่วนของรูปถ่าย หรือรายการบุคคลเจ้าของบัตร หรือวัสดุเลือกบัตรป้องกันการปลอมแปลง

(2) ผู้ถือบัตรเปลี่ยนชื่อตัว หรือเปลี่ยนชื่อสกุล หรือเปลี่ยนชื่อตัวและชื่อสกุล

(3) ผู้ถือบัตรเปลี่ยนที่อยู่ใหม่ตามหลักฐานทะเบียนบ้าน และบัตรเดิมยังไม่หมดอายุ

ข้อ 9 ผู้ต้องขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตร ตามระเบียบนี้ ได้แก่ผู้มีสัญชาติไทย ซึ่งมีอายุตั้งแต่เจ็ดปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านฉบับที่มีเลขประจำตัวประชาชน และเป็นผู้ที่กฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน กำหนดให้ต้องมีบัตรมีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตร แล้วแต่กรณี

ข้อ 10¹ การขอมีบัตร ให้ยื่นคำขอตาม แบบ บ.ป.1 พร้อมแนบหลักฐานประกอบคำขอตาม ที่กำหนดในระเบียบนี้ยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ หรือสำนักงานเขต สำนักงานทะเบียนสาขา ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร สำนักงานเทศบาล ศาลาว่าการเมืองพัทยา สำนักงานหรือที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง หน่วยบริการจัดทำบัตรเคลื่อนที่ของกรมการปกครอง สถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

กรณีผู้ขอมีบัตรซึ่งมีถิ่นพำนักอยู่นอกราชอาณาจักรไทย จะยื่นคำขอได้เฉพาะการขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตร ณ สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ และส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศ ที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุลตาม ที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

¹ข้อ 10 แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2555

ข้อ 11 การขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบรายการของผู้ขอมีบัตรในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร ว่ามีชื่อและรายการอยู่ในทะเบียนบ้าน และให้เรียกหลักฐานประกอบการพิจารณาจากผู้ขอมีบัตร ดังนี้

การขอมีบัตรเป็นครั้งแรก กรณีผู้ขอมีอายุครบเจ็ดปีบริบูรณ์ ให้เรียกสูติบัตร หากไม่มีให้เรียกหลักฐานเอกสารอื่นที่ทางราชการออกให้อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น สำเนาทะเบียน นักเรียน ใบสุทธิ ประกาศนียบัตร หนังสือเดินทาง เป็นต้น แต่หากผู้ขอมีบัตรไม่มีหลักฐานเอกสารดังกล่าวให้พนักงานเจ้าหน้าที่สอบสวนบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทน หรือสอบสวนเจ้าบ้าน หรือบุคคลผู้นำเชื้อถือแทน

(1) ในกรณีผู้ยื่นคำขอมีบัตรเป็นครั้งแรก ไม่ได้ยื่นคำขอภายในกำหนดระยะเวลาต้องมียบัตร และไม่ใช้กรณีได้รับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ให้เรียกสูติบัตร หากไม่มีให้เรียกหลักฐานเอกสารที่ทางราชการออกให้อย่างใดอย่างหนึ่ง (ถ้ามี) และสอบสวนบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนหรือสอบสวนเจ้าบ้าน หรือบุคคลผู้นำเชื้อถือ

(2) การขอมีบัตรของบุคคลซึ่งได้รับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน กรณีแจ้งเกิดเกินกำหนด ให้เรียกสูติบัตร และสอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื้อถือ ส่วนการเพิ่มชื่อกรณีตรวจสอบสำเนาทะเบียนบ้าน ที่ผู้นั้นเคยมีชื่ออยู่ก่อน หรือหลักฐานเอกสารที่ทางราชการออกให้อย่างใดอย่างหนึ่ง (ถ้ามี) และสอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื้อถือ

(3) การขอมีบัตรเนื่องจากบัตรเดิมหมดอายุ ให้เรียกบัตรเดิมที่หมดอายุ

(4) การขอมีบัตรของบุคคลได้รับยกเว้น ให้เรียกหลักฐานแสดงการเป็นผู้ได้รับการยกเว้น ไม่ต้องมีบัตร เว้นแต่ผู้ยื่นคำขอเป็นผู้มีร่างกายพิการเดินไม่ได้ หรือเป็นใบ้ หรือตาบอดทั้งสองข้าง ให้ยกเว้นไม่ต้องเรียกหลักฐานดังกล่าว

(5) การขอมีบัตรของบุคคลซึ่งพ้นสภาพได้รับการยกเว้น ให้เรียกหลักฐานแสดงการพ้นจากสภาพได้รับยกเว้นไม่ต้องมีบัตร

(6) การขอมีบัตรของบุคคลซึ่งได้สัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ ให้สอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื้อถือ

กรณีผู้ขอมีบัตรเป็นครั้งแรกมีบิดามารดาเป็นบุคคลต่างด้าว ให้เรียกหลักฐานใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวของบิดาและมารดา หากบิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่งถึงแก่ความตาย ให้เรียกเฉพาะใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวของผู้ที่มีชีวิตอยู่ และใบรณบัตรของผู้ที่ถึงแก่ความตาย หากบิดาและมารดาถึงแก่ความตายทั้งหมด ให้เรียกใบรณบัตรของบิดาและมารดา

กรณีผู้ขอมีบัตรเป็นผู้ได้รับอนุมัติให้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ หรือขอกลับคืนสัญชาติไทยให้เรียกหนังสือสำคัญการแปลงสัญชาติเป็นไทย หรือหนังสือสำคัญแสดงการได้กลับคืนสัญชาติไทย แล้วแต่กรณี

(7) การขอมีบัตรเนื่องจากบัตรสูญหายหรือถูกทำลาย ให้เรียกหลักฐานการแจ้งความ “บัตรสูญหาย” หรือ “บัตรถูกทำลาย” และหลักฐานเอกสารซึ่งมีรูปถ่ายของผู้ขอมีบัตร และเป็นเอกสารที่ทางราชการออกให้อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ใบอนุญาตขับรถ บัตรประกันสังคม หนังสือเดินทาง เป็นต้น

กรณีผู้ขอมีบัตร ไม่มีหรือไม่สามารถแสดงหลักฐานเอกสารที่ทางราชการออกให้ดังกล่าว ให้สอบสวนเจ้าบ้าน หรือบุคคลผู้นำเชื้อถือ แทน

(8) การขอเปลี่ยนบัตรเนื่องจากบัตรเดิมชำรุดในสาระสำคัญ ให้เรียกบัตรเดิมที่ชำรุด แต่หากบัตรนั้นชำรุดจนไม่สามารถพิสูจน์ตัวบุคคลหรือรายการในบัตรได้ ให้สอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื้อถือ

ถ้าผู้ขอมีบัตรมีหลักฐานเอกสารซึ่งมีรูปถ่าย และเป็นเอกสารที่ทางราชการออกให้อย่างใดอย่างหนึ่งมาแสดง ก็ให้คงเว้นไม่ต้องสอบสวนเจ้าบ้าน หรือบุคคลผู้นำเชื้อถือ

(9) การขอเปลี่ยนบัตรเนื่องจากผู้ถือบัตรเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุล ให้เรียกบัตรเดิม และหลักฐานการเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุล แล้วแต่กรณี

ข้อ 12 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอ บ.ป.1 พร้อมด้วยหลักฐานประกอบการยื่นคำขอ ตามข้อ 11 ของระเบียบนี้แล้ว ให้ตรวจสอบความถูกต้องตรงกันของรายการที่ปรากฏในฐานข้อมูล การทะเบียนราษฎร และหลักฐานประกอบการขอมีบัตร เมื่อพิจารณาเห็นว่า ผู้ขอมีบัตรมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดให้มีบัตรได้ และหลักฐานที่นำมาแสดงเป็นที่เชื่อถือได้ ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้ทำบัตร กำหนดเลขหมายคำขอและพิมพ์ลายนิ้วมือของผู้ขอมีบัตรลงใน แบบ บ.ป.1 เสร็จแล้วให้ถ่ายรูปผู้ขอมีบัตรและออกใบรับให้ไว้เป็นหลักฐาน

การกำหนดเลขหมายคำขอ การพิมพ์ลายนิ้วมือและถ่ายรูปผู้ขอมีบัตร ให้ถือปฏิบัติตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ข้อ 13 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอ บ.ป.1 พร้อมหลักฐานต่าง ๆ แล้วเห็นว่าหลักฐานที่ผู้ขอมีบัตรนำมาแสดงไม่ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้ใช้ดุลพินิจพิจารณาว่าหลักฐานที่มีอยู่ในขณะนั้นเพียงพอที่จะพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลและคุณสมบัติของผู้ขอมีบัตรหรือไม่ หากเห็นว่าเพียงพอให้พิจารณาทำบัตรให้

กรณีมีเหตุสงสัยว่าจะมีการทุจริต หรือพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาแล้วเห็นว่าหลักฐานที่ผู้ขอมีบัตรนำมาแสดงไม่สามารถพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลและคุณสมบัติของผู้ขอได้ให้เรียกหลักฐานเอกสารหรือสอบสวนพยานบุคคลเพิ่มเติมเท่าที่จำเป็น หากผู้ขอมีบัตรเป็นผู้ที่ย้ายที่อยู่มาจากท้องที่อื่น จะสอบถามไปยังนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ท้องที่นั้นก็ได้ แต่จะต้องรับดำเนินการโดยเร็วและให้บันทึกสาเหตุที่ไม่อาจทำบัตรให้ได้สำเร็จในครั้งนั้นไว้ในคำขอ บ.ป.1 ด้วย

ข้อ 14 ในกรณีอำเภอที่เชื่อมโยงเครือข่ายระบบคอมพิวเตอร์กับสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอ บ.ป.1 ของผู้ขอมีบัตรรายใด ให้ตรวจสอบรายการทำบัตรของผู้นั้นจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรก่อนทุกครั้ง หากผลการตรวจสอบพบว่า มีรายการบัตรเดิม และภาพถ่ายใบหน้าของผู้ขอมีบัตร ซึ่งถูกต้องตรงกับข้อเท็จจริง ให้ดำเนินการจัดทำบัตร

ข้อ 15 ผู้ถือบัตรผู้ใดทำบัตรสูญหายหรือถูกทำลาย ให้แจ้งการสูญหายหรือถูกทำลาย ของบัตรนั้นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อเป็นหลักฐานก่อนขอมีบัตรใหม่

ข้อ 16 การรับแจ้งบัตรสูญหายหรือบัตรถูกทำลาย ตามข้อ 15 ให้เจ้าหน้าที่ใช้แบบ บ.ป.7 ในการรับแจ้งโดยจัดทำขึ้นสองฉบับมีข้อความเหมือนกัน ฉบับหนึ่งให้มอบแก่ผู้แจ้งเพื่อนำไปประกอบการขอมีบัตรใหม่ ส่วนคู่ฉบับให้เก็บไว้ในเล่มเพื่อเป็นหลักฐานของหน่วยงานที่รับแจ้ง

การกรอกหรือบันทึกข้อความในแบบ บ.ป.7 ถ้าผิดพลาดห้ามชุดลบ ให้ใช้ขีดฆ่าคำผิดแล้วเขียนใหม่ และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้งลงชื่อกำกับไว้ที่ข้างกระดาขตรงบรรทัดที่มีการแก้คำผิด ด้วยสำหรับการให้เลขลำดับที่ของการรับแจ้ง ให้ลงเลขลำดับตามปฏิทินเริ่มตั้งแต่ลำดับที่หนึ่งเรียงไปจนถึงสิ้นปี เมื่อสิ้นปีปฏิทินใหม่ให้ตั้งต้นเลขลำดับที่หนึ่งใหม่

ข้อ 17 ผู้ถือบัตรผู้ใดทำบัตรชำรุดในสาระสำคัญ หรือเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือ ชื่อตัวและชื่อสกุล ให้ทำคำขอเปลี่ยนบัตรตามแบบ บ.ป.1 ยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามข้อ 10

ข้อ 18 ในการขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตร หากผู้ขอมีบัตรรายใดยื่นคำขอ บ.ป.1 เกินกว่าระยะเวลาที่กฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชนกำหนด ให้ส่งตัวผู้นั้นไปให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน ก่อนแล้วจึงดำเนินการจัดทำบัตร

หมวด 2

การออกใบรับและใบแทนใบรับ

ข้อ 19 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้จัดทำบัตรแก่ผู้ขอมีบัตรรายใด ตามข้อ 12 แล้วให้ ออกใบรับตามแบบ บ.ป.2 ให้แก่ผู้นั้นเพื่อใช้เสมือนบัตรประจำตัวประชาชนจนกว่าจะได้รับบัตรโดยให้ กำหนดระยะเวลาการใช้ใบรับ และวันและสถานที่ให้ผู้ขอมีบัตรมารับบัตรไว้ในใบรับให้ชัดเจน

ระยะเวลาการใช้ใบรับ ให้เป็นไปตามที่กรมการปกครองกำหนด

ข้อ 20 การออกใบรับให้แก่ผู้ขอมีบัตรที่มีบัตรเดิมมาแสดง ให้ทำเครื่องหมายที่บัตรเดิม ด้วยการเจาะรูแล้วเย็บติดบัตรเดิมไว้กับใบรับ มอบให้ผู้ขอมีบัตรเพื่อใช้ร่วมกัน

ข้อ 21 ผู้ถือใบรับผู้ใดทำใบรับสูญหายหรือถูกทำลาย ให้แจ้งความการสูญหายหรือถูกทำลายของใบรับนั้นเช่นเดียวกับข้อ 15 และให้ทำคำร้องยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แห่งท้องที่ที่ออกใบรับนั้นเพื่อขอใบแทนใบรับ

กรณีใบรับชำรุดในสาระสำคัญจนไม่สามารถใช้การได้ ให้ผู้ถือใบรับทำคำร้องเพื่อขอใบแทนใบรับเช่นเดียวกับวรรคแรก

ข้อ 22 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำร้องขอใบแทนใบรับ ให้เรียกหลักฐานการแจ้งความใบรับสูญหายหรือถูกทำลาย หรือใบรับที่ชำรุด แล้วแต่กรณี และให้ตรวจจากทะเบียน บ.ป.5 ก่อนว่าเลขหมายคำขอมีบัตรตามที่ระบุในคำร้องขอใบแทนใบรับนั้น ได้รับบัตรจากสำนักงานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนแล้วหรือไม่ ถ้าได้รับบัตรแล้วให้มอบบัตรแก่ผู้ร้อง โดยไม่ต้องออกใบแทนใบรับ แต่หากยังไม่ได้รับบัตรเลขหมายดังกล่าวให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกใบแทนใบรับตามแบบ บ.ป.2 ก ให้แก่ผู้ร้องโดยเรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งออกตามความในกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน

ข้อ 23 การออกใบแทนใบรับให้ใช้วิธีคัดสำเนารายการต่าง ๆ จากคู่มือของใบรับฉบับที่สูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดนั้นลงในใบแทนใบรับให้ครบถ้วนทุกรายการ

การใช้ใบแทนใบรับให้มีระยะเวลาเท่าที่กำหนดให้ใช้ใบรับ ตามใบรับฉบับที่ออกใบแทนนั้น

ข้อ 24 กรณีใบแทนใบรับสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญจนไม่สามารถใช้การได้ให้ออกใบแทนใบรับ โดยดำเนินการเช่นเดียวกับใบรับสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุด ตามข้อ 21 - ข้อ 23

ข้อ 25 ในกรณีที่ผู้ถือใบรับหรือใบแทนใบรับ ร้องขอให้ติดรูปถ่ายในใบรับหรือใบแทนใบรับให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงให้แน่ชัดจนเป็นที่เชื่อถือก่อนว่าผู้ร้องเป็นบุคคลเดียวกับที่ปรากฏรายการในใบรับหรือใบแทนใบรับนั้น จึงดำเนินการให้และเมื่อติดรูปถ่ายแล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่ลงลายมือชื่อกำกับรูปถ่าย และประทับตราประจำตำแหน่งก่อนรูปถ่ายไว้ด้วย

หมวด 3

การออกบัตรประจำตัวประชาชน

ข้อ 26 ทุก ๆ วันเมื่อหมดเวลาในการรับคำขอ บ.ป.1 แล้ว ให้เจ้าหน้าที่ตรวจรายการผู้ขอมีบัตรและเลขหมายคำขอตกลงไว้ในแบบ บ.ป.1 กับคู่มือ บ.ป.2 เมื่อเห็นว่าถูกต้องตรงกัน ให้คัดเลขหมายคำขอและรายการผู้ขอมีบัตรจาก บ.ป.1 กรอกลงไว้ในทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนตามแบบ บ.ป.5 ท้ายระเบียบนี้ โดยให้เว้นไว้เฉพาะวันที่ออกบัตรและวันหมดอายุบัตร

ข้อ 27 ให้เจ้าหน้าที่รวบรวมคำขอ บ.ป.1 และรูปถ่ายของผู้ขอมีบัตรที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้อนุญาตให้ทำบัตร ส่งไปยังสำนักงานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน ตามระยะเวลาที่กรมการปกครองกำหนด โดยทำหนังสือนำส่งตามแบบ บ.ป.4 หายระเบียบนี้

ข้อ 28 การรวบรวมคำขอ บ.ป.1 และรูปถ่ายตามข้อ 27 ให้ปฏิบัติ ดังนี้

(1) ตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนและครบถ้วนของการกรอกรายการในคำขอ บ.ป.1 ในสาระสำคัญเกี่ยวกับชื่อตัว ชื่อสกุล วันเดือนปีเกิด สัญชาติ เลขประจำตัวประชาชน การลงลายมือชื่อ และการพิมพ์ลายนิ้วมือของผู้ขอมีบัตร คำสั่งและการลงลายมือชื่อของพนักงานเจ้าหน้าที่

(2) คำขอ บ.ป.1 และรูปถ่ายที่ส่งแต่ละครั้งต้องมีเลขหมายตรงกันและมีจำนวนเท่ากัน โดยเรียงลำดับตามเลขหมายคำขอ

(3) ให้เขียนเลขหมายคำขอของรูปถ่ายแต่ละชุด เฉพาะเลขแรกและเลขสุดท้าย เลขรหัสสำนักทะเบียน และลำดับชุดทุกชุดติดไว้ข้างกล่อง และบรรจุใส่ไว้ในกล่องพลาสติก ปิดฝากล่องให้แน่นหนา ก่อนการหีบห่อ

(4) การส่ง บ.ป.1 และรูปถ่ายไปออกบัตรทุกครั้ง ให้ส่งทางไปรษณีย์ภัณฑ์ลงทะเบียนหรือเจ้าหน้าที่จะนำส่งด้วยตนเองก็ได้

ข้อ 29 เมื่อได้รับคำขอ บ.ป.1 และรูปถ่ายจากพนักงานเจ้าหน้าที่ห้องใด ให้เจ้าพนักงานออกบัตรดำเนินการจัดให้มีการออกบัตรตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งออกตามความในกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน เมื่อออกบัตรแล้วให้ส่งบัตรคืนไปให้พนักงานเจ้าหน้าที่ห้องที่นั้น

คำขอ บ.ป.1 ที่พิมพ์บัตรแล้วให้ติดรูปถ่ายของผู้ขอมีบัตรตามเลขหมายคำขอนั้นไว้ด้วย แล้วให้ถ่ายรูป บ.ป.1 นั้นด้วยระบบไมโครฟิล์มหรือระบบคอมพิวเตอร์ก็ได้ เพื่อเก็บรักษาเป็นหลักฐานไว้ที่สำนักงานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน เมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว ให้จัดส่งคำขอ บ.ป.1 ดังกล่าวคืนไปให้พนักงานเจ้าหน้าที่ห้องที่ส่งคำขอฉบับนั้นเพื่อเก็บรักษาเป็นหลักฐาน

ข้อ 30 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับบัตร และคำขอ บ.ป.1 ตามข้อ 29 ให้ตรวจสอบความถูกต้องของรายการในบัตรกับทะเบียน บ.ป.5 ที่ลงรายการไว้แล้วอีกครั้ง เมื่อเห็นว่าถูกต้องให้คัดวันออกบัตรและวันหมดอายุบัตรจากบัตรลงในทะเบียน บ.ป.5 ที่เว้นไว้ตามข้อ 26 จากนั้นให้ดำเนินการมอบบัตร ส่วนคำขอ บ.ป.1 ให้เก็บเป็นหลักฐานตามวิธีที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

หมวด 4

การมอบบัตรประจำตัวประชาชน

ข้อ 31 เมื่อได้รับบัตรแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องมอบบัตรให้ผู้ขอมีบัตรโดยเร็ว โดยจะมอบแก่ผู้ขอมีบัตรโดยตรง หรือผู้ที่เจ้าของบัตรมอบอำนาจให้รับบัตรแทน

ข้อ 32 การมอบบัตรให้แก่ผู้ขอมีบัตรโดยตรงนั้น ให้เรียกใบรับ หรือใบแทนใบรับพร้อมด้วยบัตรเดิมหรือใบแทนใบรับ แล้วแต่กรณี จากผู้ขอมีบัตรคืนด้วย

การมอบบัตรให้แก่ผู้ที่เจ้าของบัตรมอบอำนาจให้รับบัตรแทน ให้เรียกใบรับ หรือใบรับพร้อมด้วยบัตรเดิม หรือใบแทนใบรับของเจ้าของบัตร หนังสือมอบอำนาจ และสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือหลักฐานอื่นที่สามารถแสดงตัวของผู้รับมอบอำนาจแล้วนำเสนอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อพิจารณา

การมอบบัตรจะต้องให้ผู้ขอรับบัตรลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือและลงวันเดือนปีที่รับบัตรไว้ในใบรับ หรือใบแทนใบรับ หรือเอกสารอย่างอื่นที่ใช้เป็นหลักฐานในการรับบัตรให้ชัดเจนด้วยทุกครั้ง

ข้อ 33 กรณีที่ผู้ขอรับบัตรไม่อาจส่งคืนใบรับ หรือใบรับพร้อมด้วยบัตรเดิม หรือใบแทนใบรับ ให้ผู้ขอรับบัตรแสดงหลักฐานและแจ้งข้อเท็จจริงถึงสาเหตุที่ไม่สามารถส่งคืนเอกสารดังกล่าวแล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกไว้ เมื่อเห็นว่าเป็นที่เชื่อถือได้ก็ให้มอบบัตรให้

ใบรับหรือใบแทนใบรับ และเอกสารอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการมอบบัตร ให้เจ้าหน้าที่เก็บรวบรวมไว้ให้สะดวกต่อการค้นหาและตรวจสอบ โดยเรียงตามเลขหมายคำขอ

ข้อ 34 กรณีมีผู้ขอรับบัตรแล้วปรากฏว่าบัตรเลขหมายดังกล่าว ยังไม่ได้รับจากสำนักงานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน ให้เจ้าหน้าที่ทำหนังสือทวงถามไปยังสถานที่ออกบัตรดังกล่าว และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ต่ออายุการใช้ใบรับ หรือใบแทนใบรับให้ผู้ขอมีบัตร เพื่อใช้เสมือนบัตรประจำตัวประชาชนเป็นคราว ๆ ไป

ข้อ 35 ก่อนมอบบัตรให้ผู้ขอรับบัตรรายใด ถ้ากรณีเป็นที่สงสัย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งงดการมอบบัตรไว้ก่อน แล้วดำเนินการสอบสวนจนหมดสงสัย จึงมอบบัตรให้

กรณีตรวจสอบพบว่า ผู้มีรายการในบัตรเป็นผู้ไม่มีสิทธิมีบัตรไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งงดมอบบัตรนั้น แล้วทำเครื่องหมายที่บัตรด้วยการเจาะรู และจำหน่ายทะเบียน บ.ป.5 คำขอ บ.ป.1 และใบรับ หรือใบแทนใบรับรวมทั้งคู่ฉบับ แล้วรายงานไปยังสำนักงานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อจำหน่ายทะเบียน รูปถ่าย ไม่ใคร่ฟิล์มคำขอ บ.ป.1 และฐานข้อมูลทะเบียนบัตรสำหรับ

เลขหมายคำขอ นั้น และหากการขอมีบัตร เลขหมายนั้นเป็นการกระทำผิดกฎหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งความต่อนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจเพื่อดำเนินคดีกับผู้ขอมีบัตรรายนั้นโดยเร็ว

หมวด 5

การขอตรวจ คัดและรับรองสำเนารายการบัตรประจำตัวประชาชน

ข้อ 36¹ ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงจะขอตรวจหลักฐาน รายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรหรือจะขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถ่ายเอกสารหรือคัดและรับรองสำเนาข้อมูลดังกล่าว ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ในวันเวลาราชการ ณ สถานที่ ดังต่อไปนี้

(1) สำนักงานบริหารที่ 1 สำนักงานบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ตั้งอยู่ที่วังโยธา ถนนนครสวรรค์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร และสำนักงานบริหารที่ 2 สำนักงานบริหารการทะเบียนกรมการปกครอง ตั้งอยู่ที่อาคารกรมการปกครอง คลอง 9 ถนนลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

(2) ที่ทำการปกครองจังหวัด ทุกจังหวัด

(3) สำนักงานปกครองและทะเบียน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร

(4) ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ และสำนักงานเขตทุกแห่ง ศาลาว่าการเมืองพัทยา

(5) สำนักงานหรือที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน

(6) สถานที่อื่นที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

ข้อ 37² การยื่นคำขอตามข้อ 36 ให้มีส่วนได้เสียโดยตรงแสดงบัตรของตน หรือในกรณีที่ไม่มีบัตร ให้ผู้นั้นแสดงเอกสารหรือหลักฐานอื่นใดที่มีกฎหมายรับรองซึ่งต้องมีรูปถ่ายและสามารถแสดงตนได้รวมทั้งแสดงหลักฐานการเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง

ในกรณีผู้รับมอบอำนาจจากผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงเป็นผู้ยื่นคำขอ นอกจากต้องแสดงหลักฐานตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้รับมอบอำนาจแสดงบัตรของตนและเอกสารการมอบอำนาจประกอบด้วย

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าหลักฐานหรือเอกสารตามวรรคหนึ่งและวรรคสองยังไม่มี ความชัดเจนเพียงพอ จะสอบสวนพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมเพื่อให้ปรากฏข้อเท็จจริงจนชัดเจนว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงก็ได้

¹ข้อ 36 แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2555

²ข้อ 37 แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2555

หากพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าผู้ยื่นคำขอไม่เป็นผู้มีส่วได้เสียโดยตรง ให้แจ้งคำสั่งและเหตุผลที่ไม่อนุญาตให้ผู้ยื่นคำขอทราบ โดยแจ้งให้ทราบถึงสิทธิการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองด้วย

ข้อ 38¹ คำขอตามระเบียบนี้ให้เป็นไปตามแบบคำขอตามประกาศกรมการปกครอง เรื่อง กำหนดแบบคำขอตรวจหลักฐาน รายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน

ข้อ 39 การตรวจ หรือคัด หรือคัดและรับรองสำเนารายการเกี่ยวกับบัตร ให้ดำเนินการได้เฉพาะจากรายการที่ปรากฏในเอกสารคำขอ บ.ป.1 คู่ฉบับใบรับ หรือคู่ฉบับใบแทนใบรับหรือฐานข้อมูลทะเบียนบัตร ที่จัดเก็บไว้ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ เว้นแต่ที่สำนักงานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน ให้เป็นไปตามหลักฐานที่ได้จัดเก็บไว้ด้วยระบบไมโครฟิล์ม หรือรูปถ่าย หรือจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรที่จัดเก็บไว้ด้วยระบบคอมพิวเตอร์

การรับรองสำเนารายการเกี่ยวกับบัตร ตามวรรคแรก ซึ่งคัดจากเอกสารคำขอ บ.ป. 1 คู่ฉบับใบรับ คู่ฉบับใบแทนใบรับ หรือหลักฐานที่เก็บไว้ด้วยระบบไมโครฟิล์ม หรือรูปถ่าย ให้ประทับ หรือเขียนข้อความว่า “สำเนาถูกต้อง” ส่วนการรับรองสำเนารายการเกี่ยวกับบัตร ซึ่งคัดจาก ฐานข้อมูลทะเบียนบัตรที่จัดเก็บไว้ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ให้ประทับหรือเขียนข้อความว่า “ขอรับรอง ว่าเป็นรายการจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน” แล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่ลงลายมือ ชื่อและวงเล็บชื่อพร้อมด้วยวันเดือนปีที่คัดสำเนาไว้ในเอกสารดังกล่าวด้วย

หมวด 6

การเก็บและทำลายเอกสารบัตรประจำตัวประชาชน

ข้อ 40 แบบพิมพ์ใบรับตามแบบ บ.ป.2 และใบแทนใบรับตามแบบ บ.ป.2 ก ที่ศูนย์บริหารการทะเบียนภาคเบิกจากกรมการปกครอง ให้หัวหน้าศูนย์บริหารการทะเบียนภาค หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้มีหน้าที่ในการเก็บรักษาและควบคุมการเบิกจ่าย

ให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัดเบิกแบบพิมพ์ใบรับและใบแทนใบรับจากศูนย์บริหารการทะเบียนภาค และให้มีหน้าที่ในการเก็บรักษาและควบคุมการเบิกจ่าย

พนักงานเจ้าหน้าที่ของอำเภอเบิกแบบพิมพ์ใบรับและใบแทนใบรับจากศูนย์บริหารการทะเบียนภาคสาขาจังหวัด และมีหน้าที่ในการเก็บรักษาควบคุมการเบิกและใช้แบบพิมพ์ดังกล่าว

การเบิกจ่ายแบบพิมพ์ใบรับและใบแทนใบรับ ต้องลงรายการในบัญชีรับจ่ายแบบพิมพ์ที่จัดทำขึ้นให้ครบถ้วน และให้ผู้เบิกจ่ายลงลายมือไว้ในบัญชีนั้นด้วยทุกครั้ง

¹ข้อ 38 แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2555

กรณีการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนนอกราชอาณาจักรให้กระทรวงการต่างประเทศ เบิกแบบพิมพ์ข้างต้นจากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เพื่อดำเนินการเบิกจ่ายให้กับ สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ หรือส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศที่เรียกชื่อ อย่างอื่น ซึ่งกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด⁷

ข้อ 41 การเบิกจ่ายแบบพิมพ์ใบรับและใบแทนใบรับทุกครั้ง ให้ตรวจนับจำนวนเล่ม หมายเลขเล่ม จำนวนแผ่นและสำเนาคู่ฉบับในแต่ละเล่มให้ครบถ้วน ในกรณีพบว่าแบบพิมพ์ ชำรุดหรือ สูญหาย ให้รายงานจังหวัด เพื่อแจ้งกรมการปกครอง ตามลำดับโดยด่วน

ข้อ 42 ในการปฏิบัติงานแต่ละวัน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติเกี่ยวกับการเก็บรักษา แบบพิมพ์ รูปถ่าย และอุปกรณ์ในการจัดทำบัตรไว้ในที่ปลอดภัย ไม่ให้เกิดชำรุดสูญหายได้ โดยเฉพาะ แบบพิมพ์คำขอ บ.ป.1 ใบรับ และใบแทนใบรับ ห้ามมิให้พนักงานเจ้าหน้าที่ลงลายมือชื่อไว้เป็นการล่วงหน้าโดยเด็ดขาด

การลงลายมือชื่อในคำขอ บ.ป.1 ใบรับหรือใบแทนใบรับ ห้ามมิให้ใช้ตราลายลายมือชื่อ ประทับแทนการลงลายมือชื่อด้วยตนเอง

ข้อ 43 การเก็บคำขอ บ.ป.1 ที่ได้ออกบัตรแล้ว ให้ใช้ปกเก็บเล่มหนึ่งสำหรับคำขอ จำนวนสองร้อยฉบับ โดยแยกเก็บเป็นแฟ้มเรียงตามปีปฏิทินที่ออกบัตร และเลขหมายคำขอ ตามลำดับก่อนหลัง และให้ระบุเลขหมายคำขอเริ่มต้นและเลขสุดท้ายไว้ที่สันปกเก็บของแฟ้มแต่ละแฟ้ม โดยการจัดเก็บคำขอ บ.ป.1 จะต้องดำเนินการให้เสร็จภายในสามสัปดาห์ นับแต่ได้รับ บ.ป.1 คืน จากสำนักงานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน

ข้อ 44 บัตรที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคืน หรือเรียกคืนมาทุกกรณี ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ จำหน่ายโดยการเจาะรูบนตัวบัตร และจัดเก็บรวบรวมไว้ให้สะดวกต่อการค้นหาและตรวจสอบ

ข้อ 45 คู่ฉบับใบรับ และใบแทนใบรับ ห้ามอีกออกจากเล่มโดยเด็ดขาด ในการจัดเก็บ ให้เย็บรวมกันเป็นปึก ปึกละสิบเล่ม โดยเรียงตามเลขหมายคำขอ แล้วให้เขียนเลขหมายคำขอ เริ่มต้นและเลขสุดท้ายของแต่ละปึกไว้บนสันของปึกนั้น

ข้อ 46 อายุการเก็บเอกสารเกี่ยวกับบัตร ให้เก็บไว้ตามระยะเวลา ดังนี้

- (1) บัตรที่ได้รับคืน หรือเรียกคืนจากผู้ขอมีบัตรทุกกรณี ให้เก็บไว้ไม่น้อยกว่าสิบสองปี
- (2) คำขอ บ.ป.1 ให้เก็บไว้ไม่น้อยกว่าสิบสองปี
- (3) ใบรับ และใบแทนใบรับ รวมทั้งคู่ฉบับ ให้เก็บไว้ไม่น้อยกว่าสิบสองปี

⁷ ข้อ 40 วรคหัตถ์ แก้ไขโดยระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2555

⁸ ข้อ 47 แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2555

(4) บันทึกการสอบสวนและสำเนาหลักฐานเอกสารประกอบการพิจารณาจัดทำบัตรให้แก่
ไว้ไม่น้อยกว่าสิบสองปี

(5) ทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน ให้เก็บไว้ไม่น้อยกว่าสิบสองปี

(6) ทะเบียนไมโครฟิล์ม ไมโครฟิล์มคำขอ บ.ป.1 ฟิล์มรูปถ่ายผู้ขอมีบัตร และข้อมูลรายการ
เกี่ยวกับบัตร ที่จัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร ให้เก็บไว้ไม่น้อยกว่าสิบแปดปี

ข้อ 47^๕ ในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สำรวจเอกสารเกี่ยวกับบัตรที่
ครบกำหนดอายุการเก็บในปีนั้น แล้วทำบัญชีเอกสารเกี่ยวกับบัตรที่ขอทำลายตามแบบ บ.ป.6 เสนอ
ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือปลัดกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติในกรณี
มีเหตุจำเป็นอื่น

ข้อ 48^๖ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือปลัดกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี แต่งตั้งคณะกรรมการ
การทำลายเอกสารเกี่ยวกับบัตร ประกอบด้วยพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นประธานกรรมการและกรรมการ
อีกไม่น้อยกว่าสองคน โดยแต่งตั้งจากข้าราชการตั้งแต่ระดับชำนาญงานขึ้นไปหรือตั้งแต่ระดับ 3 หรือ
เทียบเท่าขึ้นไป ให้มีหน้าที่ควบคุมการทำลายเอกสารเกี่ยวกับบัตร ซึ่งผู้มีอำนาจอนุมัติให้ทำลายได้แล้ว
และรายงานผลต่อผู้มีอำนาจอนุมัติ

ข้อ 49 การทำลายเอกสารเกี่ยวกับบัตร ให้ทำลายโดยการเผา หรือวิธีการอื่นใดที่จะไม่ให้
เอกสารนั้นอ่านเป็นเรื่องได้ หรือสามารถนำกลับมาใช้อีกได้ เมื่อทำลายเรียบร้อยแล้ว ให้คณะกรรมการ
ทำลายเอกสาร ทำบันทึกลงนามร่วมกันเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด หรือปลัดกรุงเทพมหานคร แล้วแต่
กรณีเพื่อทราบ

ก่อนการทำลายให้พนักงานเจ้าหน้าที่เจ้าหน้าที่จำหน่ายรายการเกี่ยวกับบัตรเลขหมายคำขอที่ได้รับ
อนุมัติให้ทำลายออกจากทะเบียน บ.ป.5 ด้วยการขีดฆ่าด้วยปากกาสีแดง พร้อมลงหมายเหตุว่าได้รับ
อนุมัติให้ทำลายแล้ว

ข้อ 50 การทำลายเอกสารเกี่ยวกับบัตร ในส่วนที่เก็บรักษาไว้ที่สำนักงานทะเบียนบัตรประจำ
ตัวประชาชน ให้หัวหน้าส่วนราชการแห่งสถานที่ดังกล่าว แต่งตั้งเจ้าหน้าที่จำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน
จากข้าราชการตั้งแต่ระดับชำนาญงานขึ้นไป หรือตั้งแต่ระดับ 3 หรือเทียบเท่าขึ้นไปทำหน้าที่สำรวจ
เอกสารเกี่ยวกับบัตรที่ครบกำหนดอายุการเก็บในปีนั้นแล้วจัดทำบัญชีขออนุมัติทำลายเสนอต่ออธิบดี
กรรมการปกครอง เพื่อพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการทำลายเอกสารเกี่ยวกับบัตร

การแต่งตั้งคณะกรรมการทำลายเอกสารและวิธีการทำลาย ให้ดำเนินการ ตามข้อ 48 และ
ข้อ 49 โดยอนุโลม

^๕ข้อ 48 แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2555

หมวด 7

แบบพิมพ์

ข้อ 51 แบบพิมพ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานบัตรประจําตัวประชาชน นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงซึ่งออกตามความในกฎหมายว่าด้วยบัตรประจําตัวประชาชน ให้ใช้แบบพิมพ์ต่าง ๆ ทั่วยะเขยบนี้ ดังนี้

(1) บ.ป.3 เป็นใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียม สำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ชื้ออกให้กับผู้มีบัตร ในการจัดทําบัตรกรณีที่ต้องเรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจําตัวประชาชน

(2) บ.ป.4 เป็นหนังสือนําส่งคำขอ บ.ป.1 และฟิล์มรูปถ่าย ใช้สำหรับนําส่งคำขอ บ.ป.1 และฟิล์มรูปถ่ายของอำเภอลไปผลิตบัตรที่สำนักงานทะเบียนบัตรประจําตัวประชาชน

(3) บ.ป.5 เป็นทะเบียนบัตรประจําตัวประชาชน สำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ใช้คุมรายการออกบัตร และการจําหน่ายของอำเภอ

(4) บ.ป.6 เป็นบัญชีสำรวจรายการเอกสารเกี่ยวกับบัตรที่ขอทําลาย สำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ ใช้สำรวจเอกสารเกี่ยวกับบัตรทุกประเภท ที่มีอายุการเก็บครบกำหนดและจะขออนุมัติทําลายตามระเบียบนี้

(5) บ.ป.7 เป็นบันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจําตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทําลายสำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ใช้บันทึกเพื่อรับแจ้งกรณีบัตรประจําตัวประชาชนหรือใบรับคำขอมิบัตรหรือใบแทนใบรับคำขอมิบัตรสูญหาย หรือถูกทําลาย

ข้อ 52¹⁰ แบบพิมพ์ที่ใช้ปฏิบัติงานบัตรประจําตัวประชาชน ทุกประเภท ให้อำเภอเบิกจากศูนย์บริหารภาค สาขาจังหวัด สำหรับการจําบัตรประจําตัวประชาชนนอกราชอาณาจักร ให้กระทรวงการต่างประเทศเบิกจากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เพื่อดําเนินการเบิกจ่ายให้กับสถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ หรือส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศที่เรียกชื้ออย่างอื่น ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุลตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

¹⁰ข้อ 52 แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจําบัตรประจําตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2555

หมวด 8 บทเบ็ดเตล็ด

ข้อ 53 ผู้ถือบัตรซึ่งเสียสัญชาติไทย ไม่ว่าจะกรณีใด ๆ ย่อมหมดสิทธิใช้บัตรและจะต้องมอบบัตรคืนแก่พนักงานเจ้าหน้าที่แห่งท้องที่ซึ่งตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในวันที่เสียสัญชาติไทย

ข้อ 54 บัตรซึ่งพิมพ์รายการชื่อตัว ชื่อสกุล วันเดือนปีเกิด หรือเลขประจำตัวประชาชนของผู้ถือบัตร ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงตามรายการในทะเบียนบ้าน หรือคำขอ บ.ป.1 และบัตรซึ่งติดรูปถ่ายสลับตัวผู้ถือบัตรจะต้องส่งคืนบัตรดังกล่าวแก่พนักงานเจ้าหน้าที่โดยเร็ว ให้ดำเนินการแก้ไขตามวิธีการที่กรมการปกครองกำหนด

ข้อ 55 ให้อำเภอ จัดทำรายงานผลการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน การเบิกจ่ายวัสดุอุปกรณ์ แบบพิมพ์ และฟิล์มถ่ายรูปเพื่อใช้ทำบัตร และจำนวนอัตราค่าส่งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน เสนอผ่านจังหวัดไปยังกรมการปกครอง ภายในระยะเวลาที่กรมการปกครองกำหนด

ข้อ 56 ทุกเดือนมกราคมของทุกปี ให้นายอำเภอจัดให้มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่จะต้องขอมีบัตรในปีนั้นทราบเป็นการล่วงหน้าอย่างทั่วถึง

ส่วนที่ 2 การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์

หมวด 1 การขอมีบัตร และการออกบัตร

ข้อ 57 เมื่อกระทรวงมหาดไทยได้มีประกาศกำหนดให้เขตท้องที่จังหวัดใด ดำเนินการออกบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ให้ใช้ระเบียบส่วนนี้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน สำหรับแนวทางปฏิบัติที่มีได้กล่าวถึงหรือมิได้กำหนดไว้ในระเบียบส่วนนี้ ให้นำความในส่วนที่ 1 ของระเบียบนี้มาใช้บังคับ

ข้อ 58 ให้นายอำเภอ มีหน้าที่กำกับ ดูแลการจัดทำบัตรและควบคุมระบบการออกบัตรตามระเบียบอย่างเคร่งครัด และห้ามมิให้ผู้ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง หรือไม่มีคำสั่งให้รับผิดชอบงานบัตรประจำตัวประชาชนดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับระบบการออกบัตรด้วยคอมพิวเตอร์โดยเด็ดขาด

ข้อ 59 ในการขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตร ให้เจ้าหน้าที่เรียกหลักฐานเอกสารหรือสอบสวนบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนหรือสอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื้อถือแล้วแต่กรณี ตามที่กำหนดไว้ในข้อ 11 และดำเนินการตรวจรายการของผู้ขอมีบัตรกับรายการในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร เมื่อเห็นว่าถูกต้องตรงกัน ให้จัดพิมพ์รายละเอียดลงในคำขอ บ.ป.1 แล้วรวบรวมคำขอดังกล่าว พร้อมด้วยหลักฐานของผู้ขอมีบัตรเสนอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

ข้อ 60 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอ บ.ป.1 และหลักฐานประกอบคำขอให้ตรวจสอบความถูกต้องระหว่างรายการในคำขอ บ.ป.1 กับหลักฐานดังกล่าว และเมื่อพิจารณาเห็นว่าผู้ขอมีบัตรมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กำหนดและหลักฐานเป็นที่เชื่อถือได้ ให้มีคำสั่งอนุญาตและดำเนินการถ่ายรูปผู้ขอมีบัตร

ข้อ 61 กรณีการขอมีบัตรใหม่เนื่องจากบัตรหายหรือบัตรถูกทำลายและผู้ยื่นคำขอไม่มีหรือไม่อาจแสดงหลักฐานเอกสารที่ทางราชการออกให้ซึ่งมีรูปถ่ายผู้ขอมีบัตร และกรณีมีเหตุสงสัยว่าจะมีการทุจริตหรือพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาเห็นว่าหลักฐานที่ผู้ขอมีบัตรนำมาแสดงไม่ สามารถพิสูจน์ยืนยันบุคคลและคุณสมบัติ ของผู้ขอมีบัตรได้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบรายการทำบัตรเดิมของผู้ขอมีบัตรจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตร เพื่อประกอบการพิจารณา

ในกรณีที่ฐานข้อมูลทะเบียนบัตรไม่ปรากฏรายการทำบัตรเดิมของผู้ขอมีบัตร หรือรายการทำบัตรเดิมรวมถึงภาพใบหน้าไม่ตรงกับข้อเท็จจริงหรือหลักฐานที่ผู้ขอมีบัตรนำมาแสดง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบพิจารณาว่ารายการใดถูกต้อง โดยอาจเรียกหลักฐานเอกสารหรือสอบสวนพยานบุคคลเพิ่มเติมได้เท่าที่จำเป็นหากเชื่อได้ว่าหลักฐานที่ผู้ขอมีบัตรนำมาแสดงนั้นเป็นรายการที่ถูกต้องให้ดำเนินการจัดทำบัตรให้แก่ผู้ขอมีบัตร

ข้อ 62 กรณีหลักฐานที่ผู้ขอมีบัตรนำมาแสดงและรายการทำบัตรเดิมในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร ไม่สามารถยืนยันบุคคลผู้ขอมีบัตรได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ระงับการจัดทำบัตรยกเลิกคำขอ บ.ป.1 และรายการขอมีบัตรที่บันทึกไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับเลขหมายคำขอนั้น โดยบันทึกสาเหตุที่ไม่อาจดำเนินการได้ไว้ให้ชัดเจน ส่วนคำขอ บ.ป.1 และหลักฐานเอกสารที่เกี่ยวข้องให้แยกแฟ้มเก็บไว้ต่างหาก เมื่อมีเหตุเพียงพอที่จะเชื่อได้ว่าผู้ขอมีบัตรรายนั้นมีความประพฤติตามที่กฎหมายกำหนดให้มีบัตรได้ ให้จัดทำบัตรให้โดยกำหนดเลขหมายคำขอให้ใหม่

กรณีตามวรรคแรก หากพบว่าการขอมีบัตรในครั้งนั้นมีการทุจริต ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งความต่อพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจเพื่อให้ดำเนินคดีกับผู้ขอมีบัตรโดยเร็ว

ข้อ 63 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้ผู้ขอมีบัตรรายใดมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรให้ดำเนินการออกบัตรแก่ผู้ขอมีบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์

การออกบัตรตามวรรคแรก ให้แก่ผู้ขอมีบัตรรายใด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ส่งอนุญาตให้ทำบัตรสำหรับผู้ขอมีบัตรรายนั้น เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง

หมวด 2

การมอบบัตรและการรายงาน

ข้อ 64 บัตรที่พิมพ์รายการผู้มีบัตรและเคลือบวัสดุป้องกันการปลอมแปลงแล้วให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องตรงกันของรายการในบัตรกับรายการในคำขอ บ.ป.1 สำหรับเลขหมายคำขอนั้นและ บัตรเดิมที่ผู้มีบัตรนำมาแสดงหรือหลักฐานเอกสารอื่น (กรณีไม่มีบัตรเดิม) ก่อนมอบบัตรให้แก่ผู้มีบัตร

กรณีตามวรรคแรก หากรายการในบัตรไม่ถูกต้อง เช่น รูปถ่ายสลับตัว หรือรายการชื่อตัว ชื่อสกุลหรือวันเดือนปีเกิดไม่ถูกต้อง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการแก้ไขด้วยการออกบัตรใหม่ให้แก่ผู้มีบัตรโดยกำหนดเลขหมายคำขอใหม่ สำหรับบัตรเดิมที่มีรายการไม่ถูกต้องให้เจาะรูเพื่อมิให้สามารถนำบัตรนั้นไปใช้ได้อีก ส่วนคำขอ บ.ป.1 และรายการขอมิบัตรที่บันทึกไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับบัตรเลขหมายเดิมนั้น ให้ยกเลิกและบันทึกสาเหตุของการยกเลิกไว้ให้ชัดเจนด้วย โดยการดำเนินการดังกล่าวต้องกระทำให้แล้วเสร็จภายในสิ้นวันทำการนั้น ๆ

กรณีตามวรรคแรก หากรายการในบัตรถูกต้อง แต่สภาพของบัตรอยู่ในลักษณะไม่สมบูรณ์หรือไม่น่าจะนำไปใช้งานได้ เช่น รูปถ่ายมีตำหนิหรือมัวจนไม่สามารถเห็นภาพได้ชัดเจน หรือ รายการในบัตรพิมพ์ติดไม่ครบถ้วนให้พนักงานเจ้าหน้าที่แก้ไขด้วยการออกบัตรใหม่ให้แก่ผู้มีบัตร โดยใช้เลขหมายคำขอเดิมนั้นส่วนบัตรเดิมที่ไม่สมบูรณ์ให้ดำเนินการเช่นเดียวกับวรรคสอง

ข้อ 65 การมอบบัตร ให้มอบเจ้าของบัตรโดยตรง โดยให้ผู้รับบัตรลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือ และลงวัน เดือน ปี ที่รับบัตรไว้ในคำขอ บ.ป.1 สำหรับเลขหมายคำขอนั้นเพื่อเป็นหลักฐาน

ข้อ 66 การมอบบัตรหากตรวจพบว่า ผู้มีรายการในบัตรเป็นผู้ไม่มีสิทธิมีบัตรไม่ว่า ด้วยเหตุใด ๆ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งตมอบบัตรนั้น แล้วทำเครื่องหมายที่บัตรด้วยการเจาะรู จำหน่ายคำขอ บ.ป.1 และรายการขอมิบัตรที่จัดเก็บไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับเลขหมายคำขอ นั้น โดยระบุสาเหตุของการจกมอบบัตรไว้ด้วย

กรณีตามวรรคแรก หากเป็นการกระทำทุจริต ให้ดำเนินการตามข้อ 62 วรรคสอง

ข้อ 67 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รายงานผลการออกบัตรเสนอต่อนายอำเภอ ทุกสิ้นวันทำการ หากไม่สามารถรายงานได้ภายในวันนั้น ให้รีบรายงานในวันทำการรุ่งขึ้นทันที

การรายงานตามวรรคแรกให้จัดทำเป็นเอกสารตามแบบท้ายระเบียบนี้ และเมื่อรายงานแล้วให้จัดเก็บไว้เพื่อเป็นหลักฐานตรวจสอบอ้างอิง

ข้อ 68 ให้ใช้ฐานข้อมูลทะเบียนบัตรที่จัดเก็บไว้ด้วยระบบคอมพิวเตอร์แทนทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน ตามแบบ บ.ป.5

หมวด 3

การเบิกจ่าย การควบคุมและเก็บรักษาวัสดุที่ใช้ออกบัตร

ข้อ 69 การเบิกจ่าย การควบคุมและเก็บรักษาวัสดุตัวบัตรที่ใช้ในการออกบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์และวัสดุเคลือบบัตรป้องกันการปลอมแปลง ให้เป็นไปตามมาตรการการบริหารจัดการทำบัตรประจำตัวประชาชนที่กรมการปกครองกำหนด

ข้อ 70 การเก็บรักษา การควบคุมและการเบิกจ่ายวัสดุตัวบัตรและวัสดุเคลือบบัตรป้องกันการปลอมแปลง ให้ถือปฏิบัติเช่นเดียวกับการเก็บรักษา การควบคุมและการเบิกจ่ายแบบพิมพ์ ใบรับ บ.ป.2 และใบแทน ใบรับ บ.ป.2 ก เฉพาะการเบิกจ่ายของอำเภอ ให้แจ้งยอดคงเหลือของวัสดุ ตัวบัตรและวัสดุเคลือบบัตรป้องกันการปลอมแปลงที่เหลืออยู่ ณ วันที่ขอเบิกนั้น ไว้ในหนังสือถึงจังหวัดด้วยทุกครั้ง

ข้อ 71 การใช้วัสดุตัวบัตรในการออกบัตร ให้ใช้เรียงตามลำดับของเลขรหัสกำกับบัตร ก่อนหลัง ตามที่ปรากฏอยู่ด้านหลังของบัตร

บทเฉพาะกาล

ข้อ 72 ผู้ซึ่งไม่ต้องมีบัตรตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 แต่ต้องมีบัตรตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 ตามนัยมาตรา 16 แห่ง พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 ให้ถือปฏิบัติตามข้อ 11 กรณีการ ขอมีบัตรเป็นครั้งแรก โดยอนุโลม

ประกาศ ณ วันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2554

มงคล สุระสัจจะ

อธิบดีกรมการปกครอง

แบบรายงานผลการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน

ที่..... (สำนักงาน)..... วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

เรื่อง รายงานผลการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน

พร้อมนี้ ขอรายงานผลการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน ประจำวันที่..... ดังนี้

รายการ	จำนวน	หมายเลขคำขอบัตร
1 ผู้ขอมีบัตร ซึ่งผ่านการพิมพ์คำขอ บ.ป 1 (ราย)		 ถึง
2 บัตรที่ออกให้แก่ผู้ขอ (ฉบับ)		
แยกเป็น		
(1) มีบัตรครั้งแรก		
(2) บัตรหมดอายุ		
(3) เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน		
(4) ได้กลับคืนสัญชาติไทย		
(5) พันสภาพได้รับการยกเว้น		
(6) เป็นบุคคลได้รับการยกเว้น		
(7) บัตรหาย/บัตรถูกทำลาย		
(8) บัตรชำรุดในสาระสำคัญ		
(9) เปลี่ยนชื่อตัวชื่อสกุล		
3 บัตรที่พิมพ์รายการไม่ถูกต้อง ซึ่งได้ขอออกบัตรใหม่		
(เลขหมายคำขอเดิม)		
4 บัตรที่มีสภาพไม่สมบูรณ์ ซึ่งได้ขอออกบัตรใหม่		
(เลขหมายคำขอเดิม)		
5 บัตรที่พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งมอบ		
6 ผู้ขอมีบัตรที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ออกบัตร		

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

.....

พนักงานเจ้าหน้าที่

ใบเสร็จรับเงิน

บ.ป 3

ในราชอาณาจักรการปกครอง

เล่มที่

เลขที่

ที่

จังหวัด

วันที่

ได้รับเงินจาก

ดังนี้

☐

ค่าธรรมเนียมบัตรประจำตัวประชาชน

เป็นเงิน

บาท (.....)

☐

ค่าปรับคดีอาญากระทำผิดฐาน

เป็นเงิน

บาท (.....)

ไว้ถูกต้องแล้ว

(ลงชื่อ)

พนักงานเจ้าหน้าที่

(ลงชื่อ)

ผู้รับเงิน

(.....)

(.....)

บ.น. 4

ที่...../.....

ที่..... (ชื่อส่วนราชการ)

รหัสสำนักทะเบียน

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

เรื่อง ส่งคำขอ บ.ป.1 และฟิล์มรูปถ่าย ครั้งที่..... ประจำปี.....

เรียน เจ้าพนักงานออกบัตร

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. คำขอ บ.ป.1 จำนวน..... แผ่น

2. ฟิล์มรูปถ่าย จำนวน..... ม้วน จำนวน..... รูป

พร้อมหนังสือฉบับนี้ ได้ส่งคำขอ บ.ป.1 และฟิล์มรูปถ่ายของผู้ขอมีบัตร ขอมิบัตรใหม่ และขอเปลี่ยนบัตร มาตามรายการดังนี้

คำขอ บ.ป.1 ที่ส่งตามปกติ จำนวน..... ฉบับ

ได้แก่เลขหมาย.....

ฟิล์มรูปถ่าย

ม้วนที่ 1 ได้แก่เลขหมาย..... ถึงเลขหมาย..... รวม..... ราย

ม้วนที่ 2 ได้แก่เลขหมาย..... ถึงเลขหมาย..... รวม..... ราย

ม้วนที่ 3 ได้แก่เลขหมาย..... ถึงเลขหมาย..... รวม..... ราย

คำขอ บ.ป.1 ที่สิ้นคืนแก้ไข จำนวน..... ฉบับ

ได้แก่เลขหมาย.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการออกบัตร และส่งบัตรพร้อม บ.ป.1 คืนโดยด่วนด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

พนักงานเจ้าหน้าที่

บ.ป. 7

บันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย

ที่ทำการ..... จังหวัด..... เลขที่.....

ลำดับ	วัน เดือน ปี เวลา	รายการ
		ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว..... อายุ..... ปี อาชีพ..... อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ครอบครัว..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... โทรศัพท์..... ได้มาพบและแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่า เมื่อวันที่..... ได้ตรวจบัตรประจำตัวประชาชนในใบ/ใบแทนใบรับ ของตนเอง เลขหมายคำขอมีบัตร..... ออกให้ ณ ที่ว่าการ..... จังหวัด..... วันที่ออกบัตร/ใบรับ/ใบแทนใบรับ..... ปรากฏว่าสูญหาย/ถูกทำลายเนื่องจากสาเหตุ..... เหตุเกิดที่..... จึงมาแจ้งไว้เป็นหลักฐาน ข้าพเจ้าขอรับรองว่าเป็นความจริงทุกประการ พนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับแจ้งข้อความตามความประสงค์ของผู้แจ้ง และอ่านให้ฟังแล้วเห็นว่าถูกต้อง จึงให้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน (ลงชื่อ)..... ผู้แจ้ง (.....) (ลงชื่อ)..... ผู้รับแจ้ง (.....) (ลงชื่อ)..... ผู้จดบันทึก (.....)

ระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2555

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 6 ของกฎกระทรวง (ฉบับที่ 18) พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม โดยกฎกระทรวง (ฉบับที่ 24) พ.ศ. 2555 ซึ่งออกตามความในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 กำหนดให้กรมการปกครองออกระเบียบกำหนดประเภทของหลักฐานในการขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตร ประกอบกับกฎกระทรวงได้มีการปรับปรุงรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันและให้สอดคล้องกับสภาวะในปัจจุบัน จึงแก้ไขเพิ่มเติม ระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2554 เพื่อให้ถือเป็นแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2555”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกความในข้อ 4 แห่งระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2554 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

“ผู้ขอมีบัตร” หมายความว่า ผู้ขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน

“ผู้ถือบัตร” หมายความว่า ผู้ที่มีชื่อตัว ชื่อสกุลและรายการบุคคลปรากฏในบัตรประจำตัวประชาชน

“ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง” หมายความว่า คู่สมรส บุพการี และผู้สืบสันดานของผู้ถือบัตร

“บุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทน” หมายความว่า บิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลซึ่งรับดูแลผู้นั้นอยู่

“บุคคลผู้นำเชื้อถือ” หมายความว่า บุคคลใดๆ ซึ่งมีภูมิลำเนาที่อยู่แน่นอน มีอาชีพมั่นคง และมีความรู้จักคุ้นเคยกับผู้อยู่มีบัตรเป็นอย่างดี อาจเกี่ยวข้องเป็นญาติกันหรือไม่ก็ได้

“ข้อมูลเกี่ยวกับบัตร” หมายความว่า

- (1) รายการและภาพผู้ถือบัตรที่ปรากฏอยู่บนบัตร
- (2) ข้อมูลตามที่ปรากฏในแบบ บ.ป.1
- (3) คู่มือใบรับหรือคู่มือใบแทนใบรับ
- (4) ลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ถือบัตร

“สำนักงานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน” หมายความว่า ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง และให้หมายความรวมถึงจังหวัด กรุงเทพมหานคร และกระทรวงการต่างประเทศ

“จังหวัด” หมายความว่ารวมถึง กรุงเทพมหานคร หรือกระทรวงการต่างประเทศแล้วแต่กรณี

“อำเภอ” หมายความว่ารวมถึง กิ่งอำเภอ เขต เทศบาล เมืองพัทยา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมายจัดตั้งให้ มีหน้าที่ทำบัตร หน่วยบริการจัดทำบัตรเคลื่อนที่ของกรมการปกครอง และสถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ และส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศ ที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุล ตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

“นายอำเภอ” หมายความว่าปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล หัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา และพนักงานส่วนท้องถิ่น ตามชื่อเรียกตำแหน่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ระบุให้เป็นหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นที่เรียกชื่อตำแหน่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง เอกอัครราชทูต กงสุลใหญ่ หรือหัวหน้าสำนักงานของส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุล

ข้อ 4 ให้ยกเลิกความในข้อ 10 ของระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2554 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ 10 ผู้ขอมีบัตร ให้ยื่นคำขอตาม แบบ บ.ป.1 พร้อมแนบหลักฐานประกอบคำขอตามที่กำหนดในระเบียบนี้ยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ หรือสำนักงานเขต สำนักทะเบียนสาขา ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร สำนักงานเทศบาล ศาลาว่าการเมืองพัทยา

สำนักงานหรือที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง หน่วยบริการจัดทำบัตรเคลื่อนที่ของกรมการปกครอง สถานที่อื่น ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

กรณีผู้ขอมีบัตรซึ่งมีถิ่นพำนักอยู่นอกราชอาณาจักรไทย จะยื่นคำขอได้เฉพาะการขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตร ณ สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ และส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศ ที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุลตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด”

ข้อ 5 ให้ยกเลิกความในข้อ 36 ข้อ 37 และข้อ 38 ของระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2554 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ 36 ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงจะขอตรวจหลักฐาน รายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรหรือจะขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถ่ายเอกสารหรือคัดและรับรองสำเนาข้อมูลดังกล่าว ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ในวันเวลาราชการ ณ สถานที่ ดังต่อไปนี้

(1) สำนักบริการที่ 1 สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ตั้งอยู่ที่วังโยธา ถนนนครสวรรค์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร และสำนักบริการที่ 2 สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ตั้งอยู่ที่อาคารกรมการปกครอง คลอง 9 ถนนสำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

(2) ที่ทำการปกครองจังหวัด ทุกจังหวัด

(3) สำนักงานปกครองและทะเบียน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร

(4) ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ และสำนักงานเขตทุกแห่ง

(5) ศาลาว่าการเมืองพัทยา

(6) สำนักงานหรือที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน

(7) สถานที่อื่นที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

ข้อ 37 การยื่นคำขอตามข้อ 36 ให้ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงแสดงบัตรของตน หรือในกรณีที่ไม่มียบัตร ให้ผู้นั้นแสดงเอกสารหรือหลักฐานอื่นใดที่มีกฎหมายรับรองซึ่งต้องมีรูปถ่ายและสามารถแสดงตนได้รวมทั้งแสดงหลักฐานการเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง

ในกรณีผู้รับมอบอำนาจจากผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงเป็นผู้ยื่นคำขอ นอกจากต้องแสดงหลักฐานตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้รับมอบอำนาจแสดงบัตรของตนและเอกสารการมอบอำนาจประกอบด้วย

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าหลักฐานหรือเอกสารตามวรรคหนึ่งและวรรคสองยังไม่มี ความชัดเจนเพียงพอ จะสอบสวนพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมเพื่อให้ปรากฏข้อเท็จจริงจนชัดแจ้งว่า เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงก็ได้

หากพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าผู้ยื่นคำขอไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง ให้แจ้งคำสั่งและเหตุผล ที่ไม่อนุญาตให้ผู้ยื่นคำขอทราบ โดยแจ้งให้ทราบถึงสิทธิการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวตามกฎหมายว่าด้วย วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองด้วย

ข้อ 38 คำขอตามระเบียบนี้ให้เป็นไปตามแบบคำขอตามประกาศกรมการปกครอง เรื่อง กำหนดแบบคำขอตรวจหลักฐาน รายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน

ข้อ 6 ให้เพิ่มความดังต่อไปนี้เป็นวรรคห้าของข้อ 40 ของระเบียบกรมการปกครองว่าด้วย การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2554

“กรณีการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนนอกราชอาณาจักรให้กระทรวงการต่างประเทศ เบิกแบบพิมพ์ข้างต้นจากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เพื่อดำเนินการเบิกจ่ายให้กับ สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ หรือส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศที่เรียกชื่อ อย่างอื่นซึ่งกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุลตามที่กระทรวงมหาดไทย ประกาศกำหนด”

ข้อ 7 ให้ยกเลิกความในข้อ 47 และข้อ 48 ของระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำ บัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2554 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ 47 ในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สำรวจเอกสารเกี่ยวกับบัตรที่ ครบกำหนดอายุการเก็บในปีนั้น แล้วทำบัญชีเอกสารเกี่ยวกับบัตรที่ขอทำลายตามแบบ บ.ป.6 เสนอผู้ว่า ราชการจังหวัด หรือปลัดกรุงเทพมหานคร หรือปลัดกระทรวงการต่างประเทศแล้วแต่กรณีเพื่อพิจารณา อนุมัติหรือไม่อนุมัติในกรณีมีเหตุจำเป็นอื่น

ข้อ 48 ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือปลัดกรุงเทพมหานคร หรือปลัดกระทรวงการต่างประเทศ แล้วแต่กรณี แต่งตั้งคณะกรรมการทำลายเอกสารเกี่ยวกับบัตร ประกอบด้วยพนักงานเจ้าหน้าที่เป็น ประธานกรรมการ และกรรมการอีกไม่น้อยกว่าสองคนโดยแต่งตั้งจากข้าราชการตั้งแต่ระดับชำนาญ งานขึ้นไปหรือตั้งแต่ระดับ 3 หรือเทียบเท่าขึ้นไป ให้มีหน้าที่ควบคุมการทำลายเอกสารเกี่ยวกับบัตร ซึ่งผู้มีอำนาจอนุมัติให้ทำลายได้แล้ว และรายงานผลต่อผู้มีอำนาจอนุมัติ”

ข้อ 8 ให้ยกเลิกความในข้อ 52 ของระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำ ตัวประชาชน พ.ศ. 2554 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ 52 แบบพิมพ์ที่ใช้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน ทุกประเภทให้อำเภอเบิกจากศูนย์บริหารภาค สาขาจังหวัด สำหรับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนนอกราชอาณาจักรให้กระทรวงการต่างประเทศเบิกจากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เพื่อดำเนินการเบิกจ่ายให้กับสถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ หรือส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุลตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด”

ประกาศ ณ วันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2555

(นายสุกิจ เจริญรัตนกุล)

อธิบดีกรมการปกครอง

ประกาศกรมการปกครอง

เรื่อง กำหนดแบบคำขอตรวจหลักฐาน รายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน

เพื่อให้เป็นไปตามความในข้อ 4 แห่งกฎกระทรวง การขอตรวจหลักฐาน รายการหรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2555 กรมการปกครองจึงกำหนดแบบคำขอตรวจหลักฐานรายการหรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน ปรากฏตามท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2555

(นายสุกิจ เจริญรัตนกุล)

อธิบดีกรมการปกครอง

คำขอตรวจหลักฐาน รายการหรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน

เขียนที่.....
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
 ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี
 เลขประจำตัวประชาชน ๙-๙๙๙-๙๙๙๙-๙๙-๙ ที่อยู่เลขที่.....หมู่ที่.....
 ต่อก/ชื่อย.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....
 อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
 มีความประสงค์ขอ ☐ ตรวจหลักฐาน
☐ ถ่ายเอกสาร คัดและรับรอง สำเนาข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน
☐ บัตรของตนเอง
☐ บัตรของบุคคลอื่น ชื่อ.....
 เลขประจำตัวประชาชน ๙-๙๙๙-๙๙๙๙-๙๙-๙

มีความเกี่ยวพันเป็น.....
 พร้อมนี้ข้าพเจ้าได้แนบเอกสารแสดงความเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงตามที่ทางราชการกำหนดแล้ว
 (ลงชื่อ).....ผู้ยื่นคำขอ
 (.....)

(สำหรับเจ้าหน้าที่)
 เรียน พนักงานเจ้าหน้าที่
 มีผู้ยื่นคำขอ
☐ ตรวจหลักฐาน
☐ ถ่ายเอกสาร คัดและรับรองสำเนาข้อมูลเกี่ยวกับ
 บัตรประจำตัวประชาชนตามเลขที่คำขออนุญาตให้ทำบัตร
 ๙๙๙-๙๙๙-๙๙๙๙ โดยได้ตรวจสอบ
 หลักฐานแล้ว ปรากฏว่าผู้ยื่นคำขอมีคุณสมบัติ ดังนี้
☐ เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง เห็นควรอนุมัติ
☐ ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง เห็นควรไม่อนุมัติ
 และแจ้งผู้ยื่นคำขอทราบ
☐ อื่น ๆ

(ลงชื่อ).....เจ้าหน้าที่
 (.....)
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำสั่ง

- ☐ อนุมัติ
☐ เก็บค่าธรรมเนียมการขอคัดและรับรอง
 สำเนาข้อมูลเกี่ยวกับบัตร ฉบับละ 10 บาท
☐ ไม่เก็บค่าธรรมเนียม
☐ ไม่อนุมัติ (เหตุผล)

(ลงชื่อ).....พนักงานเจ้าหน้าที่
 (.....)
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง กำหนดสถานที่จัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้กับคนไทยในต่างประเทศ

ตามกฎหมายหลวง ฉบับที่ 24 (พ.ศ. 2555) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ตามความในวรรคท้ายที่กำหนดให้ ผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักรตามรายชื่อประเทศที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดซึ่งประสงค์จะยื่นคำขอมิบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร อาจยื่นคำขอมิบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร ณ สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ หรือส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศ ที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุลที่มีอาณาเขตหรือเขตกงสุลในประเทศดังกล่าวได้ นั้น

อาศัยอำนาจตามความในวรรคท้ายแห่งกฎหมายหลวง ฉบับที่ 24 (พ.ศ. 2555) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และตามความในมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงกำหนดสถานที่ดังต่อไปนี้เป็นสถานที่สำหรับจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้กับคนไทยในต่างประเทศได้แก่

สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเบอร์ลิน สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี
 สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ สาธารณรัฐสิงคโปร์
 สถานกงสุลใหญ่ ณ นครลอสแอนเจลิส สหรัฐอเมริกา
 สถานกงสุลใหญ่ ณ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา
 สถานกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์ เครือรัฐออสเตรเลีย
 สำนักงานการค้าและเศรษฐกิจไทยไทเป สาธารณรัฐจีน

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2555

ประกาศ ณ วันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2555

(นายยงยุทธ วิชัยดิษฐ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง กำหนดรายชื่อประเทศและสถานที่ยื่นคำขอมิบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร สำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร

ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 24 (พ.ศ. 2555) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ข้อ 2 ให้ยกเลิกความในข้อ 6 แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 20 (พ.ศ. 2546) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ให้ผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักรตามรายชื่อประเทศที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดซึ่งประสงค์จะยื่นคำขอมิบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร อาจยื่นคำขอมิบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร ณ สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ หรือส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุลที่มีอาณาเขตหรือเขตกงสุลในประเทศดังกล่าวได้

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงประกาศกำหนดประเทศและสถานที่ยื่นคำขอมิบัตรใหม่ หรือคำขอเปลี่ยนบัตร ดังนี้

1. สหรัฐอเมริกา	สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงวอชิงตัน
2. สหรัฐอเมริกา	สถานกงสุลใหญ่ ณ นครชิคาโก
3. สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี	สถานกงสุลใหญ่ ณ นครแฟรงก์เฟิร์ต
4. สหราชอาณาจักร	สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงลอนดอน
5. ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์	สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเฮก
6. สาธารณรัฐอิตาลี	สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโรม
7. สาธารณรัฐฝรั่งเศส	สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปารีส
8. สมาพันธรัฐสวิส	สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเบิร์น
9. ราชอาณาจักรเบลเยียม	สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลส์
10. สาธารณรัฐออสเตรีย	สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเวียนนา
11. ราชอาณาจักรสวีเดน	สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงสต็อกโฮล์ม

12. ราชอาณาจักรนอร์เวย์	สถานเอกอัครราชทูต	ณ กรุงออสโล
13. ราชอาณาจักรเดนมาร์ก	สถานเอกอัครราชทูต	ณ กรุงโคเปนเฮเกน
14. ราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย	สถานเอกอัครราชทูต	ณ กรุงริยาด
15. ราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย	สถานกงสุลใหญ่	ณ เมืองเจดดาห์
16. เครือรัฐออสเตรเลีย	สถานเอกอัครราชทูต	ณ กรุงแคนเบอร์รา

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2555

(นายจุรินทร์ ชั่งทอง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง กำหนดรายชื่อประเทศและสถานที่ยื่นคำขอมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร
สำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร
(ฉบับที่ ๔)

ตามที่ได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดรายชื่อประเทศและสถานที่ยื่นคำขอมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตรสำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร (ฉบับที่ ๓) ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๗ เพื่อให้ผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักรตามรายชื่อประเทศที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดซึ่งประสงค์จะยื่นคำขอมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร อาจยื่นคำขอมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร ณ สถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ นั้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๖ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมเป็นครั้งสุดท้าย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงประกาศกำหนดรายชื่อประเทศและสถานที่ยื่นคำขอมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร จำนวน ๒๒ แห่ง ดังนี้

ลำดับที่	ประเทศ/สถานเอกอัครราชทูต/ สถานกงสุลใหญ่	ประเทศในเขตอาณา
๑.	สาธารณรัฐประชาชนจีน สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองชิงต่าว	
๒.	สาธารณรัฐอาหรับอียิปต์ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงไคโร	๑. สหพันธสาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปีย ๒. สาธารณรัฐจิบูตี ๓. สาธารณรัฐซูดาน
๓.	สาธารณรัฐเคนยา สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงดาดาร์	๑. สาธารณรัฐกินี ๒. สาธารณรัฐกินีบิสเซา ๓. สาธารณรัฐมาลี ๔. สาธารณรัฐแกมเบีย ๕. สาธารณรัฐกาบูเวร์ดี (เคปเวิร์ด) ๖. สาธารณรัฐกาบอง ๗. สาธารณรัฐไลบีเรีย ๘. สาธารณรัฐโกตดิวัวร์ ๙. สาธารณรัฐเซียร์ราลีโอน ๑๐. สาธารณรัฐโคโก ๑๑. บุร์กินาฟาโซ

ลำดับที่	ประเทศ/สถานเอกอัครราชทูต/ สถานกงสุลใหญ่	ประเทศในเขตอาณา
๔.	สาธารณรัฐเคนยา สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงไนโรบี	๑. สาธารณรัฐยูกันดา ๒. รัฐเอริเทรีย ๓. สาธารณรัฐเซเชลส์ ๔. สหสาธารณรัฐแทนซาเนีย ๕. สหภาพคองโก ๖. สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก ๗. สหพันธ์สาธารณรัฐโชมเลีย ๘. สาธารณรัฐบุรุนดี ๙. สาธารณรัฐรวันดา ๑๐. สาธารณรัฐเซวทุราน
๕.	ราชอาณาจักรโมร็อกโก สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงราบัต	๑. สาธารณรัฐอิสลามมาลี
๖.	สหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงอาบูจา	๑. สาธารณรัฐเบนิน ๒. สาธารณรัฐแคเมอรูน ๓. สาธารณรัฐกานา ๔. สาธารณรัฐแอฟริกากลาง ๕. สาธารณรัฐคองโก ๖. สาธารณรัฐอียิปต์ ๗. สาธารณรัฐประชาธิปไตยเซเนกัลและกินี
๗.	สาธารณรัฐมาดากัสการ์ สถานกงสุลใหญ่ ณ กรุงอันตานานาริโว	
๘.	สหพันธรัฐรัสเซีย สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงมอสโก	๑. ยูเครน ๒. สาธารณรัฐอุซเบกิสถาน ๓. สาธารณรัฐเบลารุส ๔. สาธารณรัฐอาร์มีเนีย ๕. สาธารณรัฐมอลโดวา
๙.	ราชอาณาจักรสเปน สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงมาดริด	๑. ราชรัฐอันดอร์รา ๒. สาธารณรัฐดูนีเชีย
๑๐.	โรมาเนีย สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบูคาเรสต์	๑. สาธารณรัฐบัลแกเรีย
๑๑.	สาธารณรัฐอิตาลี สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบูคาเรสต์	๑. สาธารณรัฐโครเอเชีย ๒. บอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา ๓. มอนเตเนโกร
๑๒.	สาธารณรัฐเช็ก สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปราก	
๑๓.	สาธารณรัฐโปรตุเกส สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงลิสบอน	

ลำดับที่	ประเทศ/สถานเอกอัครราชทูต/ สถานกงสุลใหญ่	ประเทศในเขตอาณา
๑๔.	สาธารณรัฐโปแลนด์ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงวอร์ซอ	
๑๕.	สาธารณรัฐตุรกี สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงอังการา	๑. สาธารณรัฐอาเซอร์ไบจาน ๒. เติร์กเมนิสถาน ๓. จอร์เจีย ๔. สาธารณรัฐมาซิโดเนีย
๑๖.	สาธารณรัฐเชเชนิก (กรีซ) สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเอเธนส์	๑. สาธารณรัฐมอลตา ๒. สาธารณรัฐเซอร์เบีย
๑๗.	สาธารณรัฐคาซัคสถาน สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงอัสตานา	๑. สาธารณรัฐทาจิกิสถาน ๒. สาธารณรัฐคีร์กีซ (คีร์กีซสถาน)
๑๘.	สาธารณรัฐชิลี สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงซันติอาโก	๑. สาธารณรัฐคอสตาริกา ๒. สาธารณรัฐปานามา ๓. สาธารณรัฐเอลซัลวาดอร์
๑๙.	สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบราซิเลีย	๑. สาธารณรัฐสหกรณ์กายอานา ๒. สาธารณรัฐซูรินาม
๒๐.	สาธารณรัฐอาร์เจนตินา สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบัวโนสไอเรส	๑. สาธารณรัฐปารากวัย ๒. สาธารณรัฐบุรพาอูรุกวัย
๒๑.	สหรัฐเม็กซิโก สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเม็กซิโก	๑. สาธารณรัฐกัวเตมาลา ๒. สาธารณรัฐฮอนดูรัส ๓. สาธารณรัฐนิการากัว ๔. สาธารณรัฐคิวบา ๕. เบลีซ
๒๒.	สาธารณรัฐเปรู สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงลิมา	๑. สาธารณรัฐโบลิเวียแห่งเวเนซุเอลา ๒. สาธารณรัฐโคลอมเบีย ๓. รัฐพหุชนชาติแห่งโบลิเวีย ๔. สาธารณรัฐเอกวาดอร์

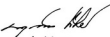
ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่

๕

มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘

พลเอก

(อานนท์ นำภา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง กำหนดรายชื่อประเทศในเขตอาณาเพิ่มเติม
สำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร
(ฉบับที่ ๕)

ตามที่ได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดรายชื่อประเทศและสถานที่ยื่นคำขอมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตรสำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๕ และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดรายชื่อประเทศและสถานที่ยื่นคำขอมีบัตรใหม่และคำขอเปลี่ยนบัตรสำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร (ฉบับที่ ๓) ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๗ เพื่อให้ผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักรตามรายชื่อประเทศที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดซึ่งประสงค์จะยื่นคำขอมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร อาจยื่นคำขอมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร ณ สถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ นั้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๖ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมเป็นครั้งสุดท้าย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงประกาศกำหนดรายชื่อประเทศในเขตอาณาเพิ่มเติมสำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร ดังนี้

ลำดับที่	ประเทศ/สถานเอกอัครราชทูต	ประเทศในเขตอาณา
๑.	สาธารณรัฐประชาชนจีน สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง	๑. สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี (เกาหลีเหนือ) ๒. มองโกเลีย
๒.	ราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงริยาด	๑. สาธารณรัฐอาหรับซีเรีย ๒. สาธารณรัฐเลบานอน
๓.	สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงพริทอเรีย	๑. สาธารณรัฐมอริเชียส ๒. สาธารณรัฐซิมบับเว ๓. ราชอาณาจักรเลโซโท ๔. สาธารณรัฐนามิเบีย ๕. สาธารณรัฐบอตสวานา ๖. สาธารณรัฐโมซัมบิก ๗. สาธารณรัฐแซมเบีย ๘. สาธารณรัฐบอตสวานา ๙. สาธารณรัฐแองโกลา ๑๐. ราชอาณาจักรสวาซิแลนด์

ลำดับที่	ประเทศ/สถานเอกอัครราชทูต	ประเทศในเขตอาณา
๔.	ราชอาณาจักรเบลเยียม สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลล์	๑. ราชรัฐลักเซมเบิร์ก
๕.	สาธารณรัฐฝรั่งเศส สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปารีส	๑. ราชรัฐโมนาโก ๒. สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนแอลจีเรีย ๓. สาธารณรัฐชาด
๖.	สหราชอาณาจักร สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงลอนดอน	๑. สาธารณรัฐไอร์แลนด์
๗.	สาธารณรัฐอิตาลี สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโรม	๑. สาธารณรัฐแอลเบเนีย ๒. สาธารณรัฐมอลตา ๓. สาธารณรัฐซานมารีโน ๔. สาธารณรัฐไซปรัส
๘.	สาธารณรัฐออสเตรีย สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเวียนนา	๑. สาธารณรัฐสโลวีเนีย ๒. สาธารณรัฐสโลวีเนีย
๙.	ราชอาณาจักรเดนมาร์ก สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคเปนเฮเกน	๑. สาธารณรัฐไอซ์แลนด์ ๒. สาธารณรัฐลัตเวีย
๑๐.	สหพันธ์รัฐสวิส สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเบิร์น	๑. ราชรัฐลีชเตนชไตน์ ๒. นครรัฐวาติกัน
๑๑.	ราชอาณาจักรสวีเดน สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงสต็อกโฮล์ม	๑. สาธารณรัฐเอสโตเนีย
๑๒.	ราชอาณาจักรนอร์เวย์ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงออสโล	๑. สาธารณรัฐลัตเวีย
๑๓.	แคนาดา สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงออตตาวา	๑. จาเมกา ๒. สาธารณรัฐโดมินิกัน ๓. สาธารณรัฐตรินิแดดและโตเบโก ๔. เกรนาดา ๕. เครือรัฐโดมินิคา ๖. บาร์เบโดส ๗. เซนต์วินเซนต์และเกรนาดีนส์ ๘. สหพันธรัฐเซนต์คิตส์และเนวิส ๙. แอนติกาและบาร์บูดา ๑๐. เซนต์ลูเชีย ๑๑. เครือรัฐบาฮามาส
๑๔.	เครือรัฐออสเตรเลีย สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงแคนเบอร์รา	๑. สาธารณรัฐฟีจี ๒. หมู่เกาะโซโลมอน ๓. รัฐเอกราชปาปัวนิวกินี ๔. สาธารณรัฐวานูอาตู ๕. สาธารณรัฐสิริบาส

ลำดับที่	ประเทศ/สถานเอกอัครราชทูต	ประเทศในเขตอาณานิคม
๑๕.	นิวซีแลนด์ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเวลลิงตัน	๑. รัฐเอกราชามัว ๒. ราชาอาณาจักรตองกา ๓. หมู่เกาะคุก ๔. นิวเอ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่

๕

มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘

พลเอก

(สนุพงษ์ เฝ้าจินดา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ส่วนที่ 2

หนังสือสั่งการ

ด่วนมาก

ที่ มท 0308/ว 2011

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กท. 10200

26 พฤศจิกายน 2535

เรื่อง การถ่ายรูปบัตรประจำตัวประชาชนสำหรับสตรีไทยมุสลิม

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0408/ว 163 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2531

ตามที่กรมการปกครองได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการถ่ายรูปทำบัตรประจำตัวประชาชนสำหรับสตรีไทยมุสลิม โดยให้ถอดผ้าคลุมศีรษะออกได้ แต่ต้องจัดสถานที่ถ่ายรูปให้มีมิดชิดและให้สตรีเป็นผู้ถ่ายรูป ทั้งนี้ให้ถือปฏิบัติตามหนังสือสำนักจุฬาราชมนตรี ที่ 246/2528 ลงวันที่ 19 ธันวาคม 2528 นั้น

เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ขอมีบัตรซึ่งเป็นสตรีไทยมุสลิม จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครสั่งการให้อำเภอ กิ่งอำเภอ เขต เทศบาล และเมืองพัทยา ถือปฏิบัติดังนี้

(1) ก่อนการถ่ายรูปทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่สตรีไทยมุสลิม ซึ่งแต่งกายโดยมีผ้าคลุมศีรษะ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แนะนำให้ถอดผ้าคลุมศีรษะออก โดยชี้แจงเหตุผลและความจำเป็นในเรื่องการพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลให้ทราบ หากผู้ขอมีบัตรยินยอมให้ถ่ายรูปโดยไม่คลุมศีรษะ ให้ดำเนินการถ่ายรูปโดยถือปฏิบัติตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0408/ว 163 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2531

(2) ในกรณีผู้ขอบัตรตามข้อ 1 ไม่ประสงค์จะถอดผ้าคลุมศีรษะออก ให้ดำเนินการถ่ายรูปโดยให้เห็นรูปหน้า หน้าผาก คิ้ว ตา จมูก ปาก และคาง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชูวงศ์ ฉายะบุตร)

อธิบดีกรมการปกครอง

กองบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. 2812150, 2812695

ที่ มท 0308/ว 1382

ที่ มท 0308/ว 1382

กรมการปกครอง

ถนนอังสวาล์ กท. 10200

14 มิถุนายน 2536

เรื่อง การเปรียบเทียบความผิดตามกฎหมายบัตรประจำตัวประชาชน**เรียน** ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

- อ้างถึง**
1. ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยระเบียบการสอบสวนคดีอาญาบางประเภทในจังหวัดอื่น นอกจากจังหวัดกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2520
 2. ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2528
 3. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0304/ว 816 ลงวันที่ 5 เมษายน 2526
 4. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0404/ว 530 ลงวันที่ 25 พฤษภาคม 2533
 5. หนังสือสำนักงานทะเบียนกลาง ที่ มท 0322/ว 3 ลงวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2536

สิ่งที่ส่งมาด้วย ตัวอย่างการบันทึกถ้อยคำผู้ต้องหา (กรณีคดีอาญาความ)

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้ชี้แจงแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการนับอายุความคดีความผิดตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 มาตรา 11 และ 12 ฐานไม่ขอมีบัตรภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามกฎหมายตามความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าเป็นความผิดสำเร็จอายุความจะต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่กระทำความผิดจนครบ 1 ปี จึงขาดอายุความนั้น

กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การดำเนินการเปรียบเทียบความผิดตามกฎหมายบัตรประจำตัวประชาชนเป็นไปด้วยความเรียบร้อยถูกต้องตามกฎหมาย ข้อบังคับ และระเบียบที่กำหนดไว้ จึงขอชักชวนความเข้าใจและแนวทางปฏิบัติมาให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร สังกัดข้าบอำเภอ กิ่งอำเภอ เขต เทศบาล และเมืองพัทยา ถือปฏิบัติดังนี้

1. กรณีมีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชนที่มีโทษปรับสถานเดียวให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกถ้อยคำผู้ต้องหาในสมุดบันทึกการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนที่มีโทษปรับสถานเดียวให้ชัดเจน ครบถ้วน และถูกต้อง และเสนอให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบพิจารณา

2. เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบมีความเห็นว่าคดีขาดอายุความก็ให้ระงับการเปรียบเทียบ โดยบันทึกความเห็นลงในบันทึกเพิ่มเติมของสมุดบันทึกการเปรียบเทียบดังกล่าวตามข้อ 1 พร้อมทั้งลงลายมือชื่อและตำแหน่งให้ชัดเจน ถูกต้อง ตามตัวอย่างแนบมา จากนั้นให้ส่งตัวผู้ต้องหาพร้อมด้วยความเห็นของผู้มีอำนาจเปรียบเทียบไปพบพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองเพื่อดำเนินการสอบสวนต่อไป

สำหรับเขตต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานครให้ส่งตัวผู้ต้องหาและความเห็นของผู้มีอำนาจเปรียบเทียบต่อพนักงานสอบสวนของสถานีตำรวจในเขตพื้นที่รับผิดชอบพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบตามข้อ 2 หมายถึงพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 รวมถึงผู้รักษาการแทนหรือผู้ปฏิบัติราชการแทน แล้วแต่กรณี

สำหรับคดีที่ขาดอายุความแต่ผู้ต้องหาไร้สารภาพและยินยอมให้ดำเนินการเปรียบเทียบปรับในทุกกรณีนั้น

พนักงานเจ้าหน้าที่และพนักงานสอบสวนไม่มีอำนาจเปรียบเทียบปรับในคดีดังกล่าวเนื่องจากคดีอาญาระงับแล้วตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (6) ซึ่งกำหนดว่า สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปเมื่อคดีขาดอายุความ

(4) ในกรณีที่คดียังไม่หมดอายุความ แต่ผู้ต้องหาไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบปรับ หรือยอมให้เปรียบเทียบแต่ไม่ชำระค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ส่งเรื่องและตัวผู้ต้องหาให้พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจตามกฎหมายเพื่อดำเนินคดีต่อไป

(5) ให้พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองถือปฏิบัติตามนัยหนังสือกรมการปกครองที่มท 0404/ว 530 ลงวันที่ 25 พฤษภาคม 2533 โดยเคร่งครัด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชัยวัฒน์ หุตะเจริญ)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

กองบัตรประจำตัวประชาชน

โทร.(02) 2812150, 2815814

โทรสาร (02) 2823739

(ตัวอย่าง การนัดพิจารณาความ)
บันทึกถ้อยคำของผู้ต้องหา

ที่.....ที่ว่าการอำเภอเมืองสมุทรปราการ.....
 วันที่.....1.....เดือน.....พฤษภาคม.....พ.ศ.2536
 ข้าพเจ้า ชื่อ.....นายระเณม ชื่นใจ.....อายุ.....30.....ปี อาชีพ.....ค้าขาย.....
 สัญชาติ.....ไทย.....อยู่บ้านเลขที่.....90.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....สุขุมวิท.....
 หมู่ที่.....8.....ตำบล/แขวง.....ปากน้ำ.....อำเภอ/เขต.....เมืองสมุทรปราการ.....
 จังหวัด.....สมุทรปราการ.....บิดาชื่อ.....นายคำ ชื่นใจ.....มารดาชื่อ.....นางหนู ชื่นใจ.....
 พนักงานเจ้าหน้าที่ได้แจ้งให้ข้าพเจ้าทราบ ว่า ข้าพเจ้าได้ตกเป็นผู้ต้องหา กระทำผิดฐาน.....ไม่ขอ
 มีบัตรภายใน 90 วัน นับแต่วันบัตรหมดอายุ (30 เม.ย.34) ตาม ม.7 วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ.บัตรฯ
เหตุเกิดที่.....เลขที่ 90 หมู่ 8.....ตำบล/แขวง.....ปากน้ำ.....
 อำเภอ/เขต.....เมืองสมุทรปราการ.....จังหวัด.....สมุทรปราการ.....
 เมื่อวันที่.....90.....เดือน.....กรกฎาคม.....พ.ศ.....2534.....เวลา.....น. ข้าพเจ้า
 ได้ทราบแล้วขอให้ถ้อยคำด้วยความสมัครใจว่า.....ได้กระทำความผิดจริงตามที่พนักงาน
 เจ้าหน้าที่กล่าวหาทุกประการ และยินยอมรับโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้.....

อ่านให้ฟังแล้วรับว่าถูกต้อง

(ลงชื่อ)	ระเณม ชื่นใจ	ผู้ต้องหา
	(.....นายระเณม ชื่นใจ.....)	
(ลงชื่อ)	บัตร สัญชาติไทย	พนักงานเจ้าหน้าที่
	(.....นายบัตร สัญชาติไทย.....)	
(ลงชื่อ)	ชยัน หมั่นเพียร	ผู้เขียน
	(.....นายชยัน หมั่นเพียร.....)	

บันทึกเพิ่มเติม (ถ้ามี)

พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ เห็นว่าผู้ต้องหามีความผิดจริง เนื่องจากไม่ปฏิบัติตาม ม.7 วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ.บัตรฯ พ.ศ.2526 แต่คดีขาดอายุความ จึงให้ระงับการเปรียบเทียบปรับ และให้ส่งตัวผู้ต้องหาให้พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองดำเนินการ.....

(ลงชื่อ) รัก ไทยเจริญ
 (นายรัก ไทยเจริญ)
 ตำแหน่ง พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ

บันทึกการเปรียบเทียบ

คดีเปรียบเทียบที่.....

ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1 พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏว่า ผู้ต้องหา มีความผิดฐาน.....

ตาม พ.ร.บ.บัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.2526 มาตรา.....

จึงเปรียบเทียบให้ผู้ต้องหาเสียค่าปรับเป็นเงิน.....บาท (.....)

2. ผู้ต้องหาได้อนุญาตยอมค่าเปรียบเทียบ และได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบ ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

อ่านให้ฟังแล้วรับว่าถูกต้อง

(ลงชื่อ).....ผู้ต้องหา

(ลงชื่อ).....พนักงานเจ้าหน้าที่

(ลงชื่อ).....ผู้เขียน

ได้รับเงินค่าปรับ จำนวน.....บาท

(.....) ตามใบเสร็จรับเงินเลขที่.....

เลขที่.....ลงวันที่.....เดือน.....

พ.ศ.....ไว้แล้ว

(ลงชื่อ).....ผู้รับเงิน

กรณีไม่ยอมให้เปรียบเทียบหรือยินยอมแล้วแต่ไม่ชำระ
เงินค่าปรับภายในกำหนด

ได้ส่งเรื่องและคำขอร้องขอให้พนักงานสอบสวน

ดำเนินคดีแล้ว ตามหนังสือ.....

ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

(ลงชื่อ).....

พนักงานเจ้าหน้าที่.....

ที่ มท 0310.3/ว 1487

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กท. 10200

19 สิงหาคม 2537

เรื่อง การนับอายุของบุคคลผู้ยื่นคำขอมบัตร

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง พระราชบัญญัติให้ใช้พบัญญัติบรรพ 1 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้อำนาจใหม่ พ.ศ. 2535

เนื่องด้วยปัจจุบันได้มีการแก้ไขปรับปรุงพบัญญัติบรรพ 1 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยพระราชบัญญัติ ให้ใช้พบัญญัติบรรพ 1 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้อำนาจใหม่ พ.ศ. 2535 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 8 มิถุนายน 2535 เป็นต้นมา ทำให้ผลกระทบถึงการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการนับระยะเวลาเข้าเกณฑ์ในการคำนวณนับอายุบุคคลซึ่งจะต้องยื่นคำขอมบัตรตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแต่เดิมบัญญัติให้นับวันเกิดเป็นวันแรกแห่งการคำนวณอายุ

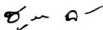
ดังนั้น เพื่อให้การคำนวณอายุของบุคคลผู้ยื่นคำขอมบัตร ถูกต้องและเป็นไปตามกฎหมายที่ได้มีพบัญญัติในการนับอายุของบุคคลไว้เป็นการเฉพาะในแนวทางเดียวกัน จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร แจ้งชักซ้อมให้อำเภอ กิ่งอำเภอ เขต เทศบาล และเมืองพัทยา ถือปฏิบัติในการคำนวณอายุของบุคคลตามนัยมาตรา 16 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ. 2535 โดยให้เริ่มนับอายุบุคคลตั้งแต่วันเกิด ในกรณีผู้ยื่นคำขอมบัตรเดือนเกิดแต่ไม่รู้วันที่เกิด ให้นับเอาวันที่หนึ่งของเดือน และหากไม่รู้เพียงปีเกิดแต่ไม่รู้วันเกิดและเดือนเกิดให้นับเอาวันที่ 1 มกราคมของปีที่เกิดขึ้นเป็นวันเกิด ดังเช่นกรณีตัวอย่าง ดังนี้

ก) บุคคลซึ่งเกิดในวันที่ 1 ตุลาคม 2522 จะมีอายุครบ 15 ปีบริบูรณ์ในวันที่ 30 กันยายน 2537 และสามารถขอมบัตรประจำตัวประชาชนได้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2537 เป็นต้นไป

ข) บุคคลซึ่งเกิดในปี 2523 โดยไม่รู้วันเกิดและเดือนเกิด จะมีอายุครบ 15 ปีบริบูรณ์ในวันที่ 31 ธันวาคม 2537 และสามารถขอมบัตรประจำตัวประชาชนได้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2538 เป็นต้นไป

ค) บุคคลซึ่งเกิดในวันที่ 1 มกราคม 2468 จะมีอายุครบ 70 ปีบริบูรณ์ในวันที่ 31 ธันวาคม 2537 และจะพ้นสภาพบังคับตามกฎหมายบัตรประจําตัวประชาชนโดยไม่ต้องขอมีบัตรอีก ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2538 เป็นต้นไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ
(นายชวนช์ ฉายะบุตร)
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนบัตรประจําตัวประชาชน
โทร.(02) 2815814, 2812150
ที่ มท 0310.3/ว 236

กรมการปกครอง

ด่วนมาก

ที่ มท 0310.3/ ว 2888

กรมการปกครอง

ถนนอิษฎาภิเศก กท. ๑๐๒๐๐

2 ธันวาคม 2540

เรื่อง บุคคลพ้นสภาพได้รับการยกเว้นไม่ต้องขอมีบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง 1. พระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540
2. หนังสือกรมการปกครองที่ มท 0308/ว 2287 ลงวันที่ 7 ธันวาคม 2536

ตามหนังสือที่อ้างถึงได้แจ้งให้ทราบว่า ผู้ดำรงตำแหน่งโต๊ะอิหม่าม โต๊ะคอเต็บ และโต๊ะบิหลัน ในศาสนาอิสลาม เป็นนักบวชตามความหมายใน (22) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2527) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งถือว่าเป็นบุคคลได้รับการยกเว้นไม่ต้องขอมีบัตรประจำตัวประชาชน นั้น

โดยที่ปัจจุบันได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 10 พฤศจิกายน 2540 ซึ่งตามมาตรา 31 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้อิหม่าม คอเต็บ และบิหลัน ไม่ถือเป็นนักพรตหรือนักบวช เมื่อเป็นดังนี้จึงมีผลทำให้บุคคลกลุ่มดังกล่าวพ้นจากสภาพการเป็นบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องขอมีบัตรประจำตัวประชาชนและจะต้องยื่นคำขอมีบัตรภายใน 60 วัน นับแต่วันที่พ้นสภาพได้รับการยกเว้น คือวันที่ 10 พฤศจิกายน 2540 ซึ่งเป็นไปตามมาตรา 7 วรรคหนึ่ง (4) แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 มิฉะนั้น จะมีความผิดตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน ยกเว้นเฉพาะผู้ที่มีบัตรประจำตัวประชาชนอยู่แล้วและบัตรดังกล่าวยังไม่หมดอายุ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งอำเภอ กิ่งอำเภอ เขต เทศบาลและเมืองพัทยา ทราบเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติ และให้แจ้งมีลยิตต่างๆ ประชาสัมพันธ์เรื่องดังกล่าวนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายไพโรจน์ พรหมสาส์น)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักงานบริหารการทะเบียน

โทร. (02) 2815814

ที่ มท 0310.3/ ว 089

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กท. 10200

14 มกราคม 2541

เรื่อง บุคคลไม่ปรากฏชื่อสกุลขอมิบัตรประจำตัวประชาชน**เรียน** ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร**อ้างถึง** พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526

ด้วยกรมการปกครองได้รับการหารือจากสำนักทะเบียนหลายแห่ง กรณีการขอมิบัตรและการออกบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่บุคคลซึ่งตามหลักฐานทะเบียนบ้านมีแต่ชื่อตัวไม่ปรากฏชื่อสกุลว่าจะสามารถดำเนินการได้หรือไม่ อย่างไร โดยประเด็นเรื่องนี้กรมการปกครอง(กองการสอบสวนและนิติการ) ได้มีความเห็นว่าตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. 2505 มาตรา 5 กำหนดให้ผู้มีสัญชาติไทยต้องมีชื่อตัวและชื่อสกุล ฉะนั้น ในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนซึ่งตามกฎหมายกำหนดให้ทำได้เฉพาะผู้มีสัญชาติไทยเท่านั้น ผู้ยื่นคำขอมิบัตรจะต้องมีชื่อตัวและชื่อสกุลด้วย เพราะหากไม่มีชื่อสกุลแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่ก็ไม่อาจออกบัตรให้มีรายการครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดได้

ดังนั้น เพื่อให้การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนเป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย จึงให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร สังฆาณ กิ่งอำเภอ เขต เทศบาล และเมืองพัทยา ทุกแห่ง ให้ระงับการออกบัตรประจำตัวประชาชนหรือใบคำขอมิบัตร (บ.ป. 2) แล้วแต่กรณี แก่บุคคลซึ่งตามหลักฐานทะเบียนบ้าน (ท.ร.14) มีแต่ชื่อตัว ไม่ปรากฏชื่อสกุล และให้ดำเนินการดังนี้

1. เมื่อปรากฏบุคคลซึ่งตามหลักฐานทะเบียนบ้านมีแต่ชื่อตัว ไม่ปรากฏชื่อสกุล มายื่นขอมิบัตรประจำตัวประชาชน ให้เจ้าหน้าที่แจ้งต่อบุคคลนั้นว่าไม่อาจจัดทำบัตรให้ได้เนื่องจากรายการผู้ขอมิบัตรไม่ครบถ้วนตามกฎหมาย จนกว่าผู้นั้นจะได้มีชื่อสกุลแล้วจึงจะขอมิบัตรได้
2. ให้เจ้าหน้าที่จัดให้บุคคลดังกล่าวตามข้อ 1 ยื่นคำขอมิบัตรตามแบบ บ.ป. 1 ไว้ก่อน โดยการจัดทำคำขอมิบัตรนั้นให้ใช้วิธีการกรอข้อความด้วยลายมือ (ไม่ต้องบันทึกรายการด้วยคอมพิวเตอร์) และไม่ต้องกำหนดเลขหมายคำขอมิบัตรแต่อย่างใด ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันมิให้ผู้นั้นตกเป็นผู้กระทำความผิดฐานไม่ขอมิบัตรภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด โดยในส่วนของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้มีคำสั่งในคำขอ บ.ป. 1 ว่า “ผู้ขอมิบัตรสำคัญไม่ครบถ้วนตามกฎหมาย ให้ดำเนินการในเรื่องชื่อสกุลก่อน” แล้วให้ผู้ขอมิบัตรลงชื่อรับทราบในคำขอ บ.ป. 1 ฉบับนั้นด้วย สำหรับคำขอ บ.ป. 1

ฉบับดังกล่าวให้แยกเก็บใส่แฟ้มไว้ต่างหากเพื่อใช้เป็นหลักฐานเมื่อบุคคลนั้นมีชื่อสกุลแล้วและได้ยื่นคำขอมีบัตรอีกครั้ง

3. ให้อำเภอ กิ่งอำเภอ และเขต ทุกแห่ง แนะนำวิธีการให้ได้มาซึ่งชื่อสกุลแก่บุคคลดังกล่าวข้างต้น และให้อำนวยความสะดวก ตลอดจนเร่งรัดดำเนินการในเรื่องการขอตั้งชื่อสกุลให้รวดเร็วภายในระยะเวลาที่ระเบียบกำหนดไว้

4. ให้ประชาสัมพันธ์เพื่อแจ้งประชาชนในพื้นที่ทราบโดยทั่วกันว่า บุคคลซึ่งตามหลักฐานทะเบียนบ้านมีแต่ชื่อตัว ไม่ปรากฏชื่อสกุล ไม่สามารถขอมีบัตรประจำตัวประชาชนได้จนกว่าจะได้ดำเนินการตั้งชื่อสกุลหรือขอใช้ชื่อสกุลร่วมกับเจ้าของชื่อสกุลอื่นให้เรียบร้อยก่อน ซึ่งตามขั้นตอนของทางราชการสามารถดำเนินการได้อย่างสะดวก รวดเร็ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายไพโรจน์ พรหมสาสน์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

สำนักงานบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. (02) 281-5814

ที่ มท 0309.2/ ว 829

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กท. 10200

9 มีนาคม 2549

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติการอำนวยความสะดวกด้านงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ให้คนพิการ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

- อ้างอิง**
1. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0408/53637 ลงวันที่ 28 พฤษภาคม 2533
 2. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0310.3/ว 235 ลงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2538
 3. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท 0310.1/ว 6 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2538
 4. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0310.3/ว 530 ลงวันที่ 1 มีนาคม 2545

ตามหนังสือที่อ้างถึง กรมการปกครองได้สั่งการเพื่อกำชับนายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล และหัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยาให้ทบทวนบทบาทของผู้ได้บังคับบัญชาทุกระดับในเรื่องการบริการประชาชน และทำความเข้าใจชี้แจงเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ ซึ่งคนพิการพึงมีพึงปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรและกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชนโดยถือเป็นนโยบายที่จะต้องอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการทุกประเภทที่ติดต่อขอดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าว หากเจ้าหน้าที่ปฏิเสธการให้บริการแก่คนพิการโดยไม่มีเหตุผลสมควร หรือกลั่นแกล้งหน่วงเหนี่ยวประวิงเวลาจนทำให้คนพิการได้รับความเดือดร้อนขอให้พิจารณาโทษทางวินัยตามควรแก่กรณี นั้น

คณะกรรมการที่ปรึกษาด้านคนพิการ ได้มีหนังสือถึงเลขาธิการนายกรัฐมนตรีว่ากฎกระทรวงกำหนดบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2548 ออกตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 กำหนดให้ผู้มีกายพิการเดินไม่ได้ หรือเป็นใบ้ หรือตาบอดทั้งสองข้างหรือจิตพิการเพี้ยนไม่สมประกอบ ได้รับการยกเว้นไม่ต้องทำบัตรประจำตัวประชาชนทำให้คนพิการบางคนถูกปฏิเสธในการทำบัตรประจำตัวประชาชน คนพิการระดับค่อนข้างมากไม่สามารถเดินทางมาทำบัตรประจำตัวประชาชนได้ ทำให้คนพิการที่ไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนไม่ได้รับประโยชน์ตามสิทธิที่พึงมีพึงได้ตามกฎหมายแม้กรมการปกครองจะได้มีหนังสือขอให้นายทะเบียนอำนวยความสะดวกในการออกบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่คนพิการ แต่ปัญหาคนพิการไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนก็ยังคงมีอยู่ในทุกวันนี้ เพราะนายทะเบียนเข้าใจว่า คนพิการเมื่อได้รับการยกเว้นไม่ต้องทำบัตรประจำตัวประชาชนนายทะเบียนก็ไม่จำเป็นต้องทำบัตรประจำตัวประชาชนให้ จึงขอให้พิจารณาจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้กับคนพิการทุกคน โดยพิจารณาให้แก่กลุ่มคนพิการเป็นกลุ่มลำดับแรก ๆ และเมื่อกระทรวงมหาดไทย

แก้ไขกฎกระทรวงกำหนดบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนขอให้พิจารณายกเลิกให้กลุ่มคนพิการอยู่ในกลุ่มที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องทำบัตรประจำตัวประชาชน

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วมีความเห็นดังนี้

1. การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้กับคนพิการทุกคน ควรเป็นไปตามความประสงค์และความสมัครใจของคนพิการแต่ละราย

2. กฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน ไม่มีบทบัญญัติที่ห้ามมิให้คนพิการขอมิบัตรประจำตัวประชาชนแต่อย่างใด

3. ตามหลักการของกฎกระทรวงที่กำหนดให้คนพิการได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรกำหนดไว้เพียง 4 ประเภท คือ ผู้มีกายพิการเดินไม่ได้ หรือเป็นใบ้ หรือตาบอดทั้งสองข้าง หรือจิตพิการไม่สมประกอบ เท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการคุ้มครองและระงับรักษาประโยชน์ มิให้ต้องเป็นการของคนพิการ รวมทั้งเพื่อมิให้คนพิการต้องตกเป็นผู้ต้องหาและได้รับโทษทางอาญาในความผิดฐานไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนอีกด้วย หากคนพิการประสงค์จะขอมิบัตรประจำตัวประชาชน ย่อมทำได้เช่นเดียวกันตามความในมาตรา 5 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 และเสียค่าธรรมเนียม 20 บาท ทั้งโดยจะรับการอำนวยความสะดวกจากอำเภอ กิ่งอำเภอ เทศบาล เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร เป็นกรณีพิเศษ ดังนั้น หลักการและแนวทางปฏิบัติในปัจจุบัน จึงเป็นไปเพื่อให้เกียรติรักษาสีห์และความเสมอภาค อันเป็นประโยชน์สูงสุดของคนพิการโดยรวมแล้ว

ฉะนั้น เพื่อสนองนโยบายของรัฐในด้านการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน ตลอดจนส่งเสริมให้คนพิการได้รับโอกาสเสมอภาคเท่าเทียมกับคนปกติทั่วไปที่พึงได้รับบริการด้านการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนจากรัฐ จึงให้จังหวัด ทุกจังหวัดและกรุงเทพมหานครแจ้งให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา เพื่อให้รับทราบปัญหาของคนพิการดังกล่าวและชักชวนแนวทางปฏิบัติการอำนวยความสะดวกด้านงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนให้คนพิการตามแนวทางที่กรมการปกครองกำหนดไว้แล้ว เป็นกรณีพิเศษต่อไป ดังนี้

1. การขอมิบัตรของคนพิการ

1.1 ให้ผู้ขอลงลายมือชื่อ พิมพ์ลายนิ้วมือ กรณีคนพิการที่ไม่มีนิ้วมือให้ยกเว้นไม่ต้องพิมพ์ลายนิ้วมือลงในคำขอ ป.ป. 1 และในการมอบบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งรหัสบุคคล (Pin Code) เพื่อประโยชน์ในการยืนยันตัวบุคคล ให้การคุ้มครองและรักษาสีห์ให้แก่มิบัตร รวมทั้งเพื่อประโยชน์ของคนพิการที่จะใช้บัตรประจำตัวประชาชนแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลเพียงใบเดียว

1.2 คนพิการที่พูดไม่ได้ เช่น คนใบ้ ให้พิจารณาจากพฤติกรรมอื่นประกอบเช่น อาจเขียนหนังสือสอบถาม หรือถามด้วยการใช้ตัวบัตรประจำตัวประชาชนประกอบแล้วให้ตอบด้วยการพยักหน้าหรือใช้สื่ออื่นๆ เป็นต้น

1.3 คนพิการประเภทจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ไม่สามารถแสดงความสามารถข้อมีบัตรด้วยตนเองได้ให้สอบถามและบันทึกปากคำบุคคลที่พามาให้ปรากฏข้อเท็จจริงในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผู้นั้นกับคนพิการและความจำเป็นที่จะต้องข้อมีบัตรของคนพิการดังกล่าว โดยบุคคลที่พามาติดต่อข้อมีบัตรนั้นจะต้องเป็นญาติ ผู้ปกครอง หรือผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์ (มีคำสั่งศาลแต่งตั้งให้เป็นผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์) ส่วนการลงมือเขียนในฐานะผู้ยื่นคำข้อมีบัตรให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาหรือซ้ายของคนพิการ และให้บุคคลที่พามาลงลายมือชื่อไว้ในคำขอ บ.ป. 1 ด้วยพร้อมทั้งหมายเหตุลงในคำขอ บ.ป. 1 ให้ชัดเจนว่า “บุคคลพิการจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ”

2. การอำนวยความสะดวกด้านงานทะเบียนและบัตร

2.1 สังกาซึ่งนายทะเบียน ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขตปลัดเทศบาลและหัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา ให้ทบทวนบทบาทของผู้ได้บังคับบัญชาทุกระดับในเรื่องการบริการประชาชน และทำความเข้าใจชี้แจงเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ซึ่งคนพิการพึงมีพึงปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร และกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน **โดยถือ** เป็นนโยบายที่จะต้องอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการทุกประเภทที่ติดต่อขอดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าว หากเจ้าหน้าที่ปฏิเสธการให้บริการแก่คนพิการ โดยไม่มีเหตุผลสมควรหรือกลั่นแกล้งทวงเหนี่ยวประวิงเวลาจนทำให้คนพิการได้รับความเดือดร้อน ขอให้พิจารณาโทษทางวินัยตามควรแก่กรณี

2.2 คนพิการที่มีร้องขอแจ้งการเกิดเกินกำหนดเวลา หรือขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน โดยให้ถือปฏิบัติว่า หากผู้ร้องมีหน่วยราชการที่มีหน้าที่ให้ความสะดวกช่วยเหลือ ให้การรับรองหรือแสดงเอกสารรับรองความพิการ ตามแบบที่กำหนดตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 อย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ให้นายทะเบียนพิจารณาดำเนินการตามคำร้องทันที โดยสอบสวนเจ้าบ้าน สอบสวนบิดาหรือมารดา (ถ้ามี) ประกอบหลักฐานเท่านั้น เพื่อให้ได้รายละเอียดเกี่ยวกับคนพิการ ไม่จำเป็นต้องสอบสวนพยานบุคคลอื่นได้อีก

จึงเรียนมาเพื่อทราบและสั่งการให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุจิต ปิจฉิมนันท์)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

โทร 0-2791-7612 ถึง 7613

ที่ มท 0309.2/ ว 4841

กรมการปกครอง

ถนนรัชฎาภิเศก กท. 10200

14 มีนาคม 2550

เรื่อง การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้กับบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นหรือบุคคลซึ่งพ้นสภาพจากการยกเว้น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

- อ้างอิง** 1. ระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2538 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม
2. หนังสือกรมการปกครอง สืบ ที่ มท 0309.2/ว 2711 ลงวันที่ 10 ตุลาคม 2548
3. หนังสือกรมการปกครอง ค่วนที่สุด ที่ มท 0309.2/ ว 4797 ลงวันที่ 10 มีนาคม 2549

ตามที่ให้แจ้งบุคคลซึ่งพ้นสภาพจากการยกเว้นอันเนื่องมาจากกฎกระทรวงกำหนดบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2548 ที่ยังไม่มียังบัตรประจำตัวประชาชนให้ไปขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดหกสิบวัน นับตั้งแต่วันที่ 6 มีนาคม 2548 เป็นต้นไป และเพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามการทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชน โดยอ้างตัวเป็นบุคคลที่ได้รับการยกเว้นและแสดงหลักฐานบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเป็นเท็จ (เอกสารปลอม) ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อขอมีบัตร จึงให้อำเภอ กิ่งอำเภอ เขต เทศบาลเมืองพัทยาดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้มีบัตร กรณีเป็นบุคคลที่ได้รับการยกเว้นที่แสดงบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2547 เป็นต้นมา โดยผู้มีบัตรเป็นบุคคลซึ่งมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านต่างท้องที่และไม่ปรากฏรายการบัตรประจำตัวประชาชนในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรมาก่อน และให้กำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน หากมีบุคคลดังกล่าวยื่นคำขอมีบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบหลักฐานเอกสารและสอบปากคำผู้มีบัตรอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุของการไม่ยื่นคำขอมีบัตรในห้วงระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดนั้น

เนื่องจากปรากฏว่ายังมีพฤติการณ์การทุจริตเกี่ยวกับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน โดยแอบอ้างว่าเป็นบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นหรือเป็นบุคคลซึ่งพ้นสภาพจากการยกเว้นและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านต่างท้องที่และตรวจสอบไม่ปรากฏรายการบัตรประจำตัวประชาชนในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร โดยแสดงหลักฐานบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเป็นเท็จ (เอกสารปลอม) ประกอบเป็นหลักฐานการยื่นคำขอมีบัตร ฉะนั้น เพื่อให้อำเภอ กิ่งอำเภอ เขต เทศบาลและเมืองพัทยา ได้ระมัดระวังและ

เป็นการกำชับพนักงานเจ้าหน้าที่และผู้รับผิดชอบทุกระดับให้มีความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงาน จึงขอชักชวนแนวทางปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้กับบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นหรือบุคคลซึ่งพ้นสภาพจากการยกเว้น ให้ดำเนินการตามระเบียบและหนังสือสั่งการที่อ้างถึงซึ่งได้แจ้งเวียนเพื่อถือปฏิบัติไว้แล้ว โดยเคร่งครัดต่อไป

2. ก่อนการพิจารณาอนุญาตให้ผู้ยื่นคำขอมิบัตรประจำตัวประชาชน กรณีผู้ขอมิบัตรเป็นบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นหรือเป็นบุคคลซึ่งพ้นสภาพจากการยกเว้น อันเนื่องมาจากกฎกระทรวงกำหนดบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2548 เป็นบุคคลซึ่งมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านต่างท้องที่และไม่ปรากฏรายการบัตรประจำตัวประชาชนในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรมาก่อนรวมทั้งหน่วยงานที่สังกัดไม่ได้ตั้งอยู่ในท้องที่ที่ยื่นคำขอมิบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สอบสวนผู้ขอมิบัตร และจะต้องสังเกตรูปร่าง หน้าตา กิริยาท่าทางและสำเนียงคำพูดของผู้ขอมิบัตร โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสอบสวนด้วยตนเองให้ปรากฏชัดว่าผู้ขอมิบัตรเป็นบุคคลคนเดียวกับบุคคลตามหลักฐานทะเบียนราษฎร และให้ผู้ขอมิบัตรลงชื่อต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่ เช่นเดียวกับกรณีที่จะต้องสอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื่อถือในการรับรองผู้ขอมิบัตร

3. ให้ถือเป็นเจ้าหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในระดับเหนือขึ้นไปอีกชั้นหนึ่งที่จะต้องดำเนินการเข้าควบคุมและตรวจสอบผลการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้กับบุคคลกรณีดังกล่าวตามแนวทางปฏิบัตินี้ทุกอย่างเป็นประจำทุกสัปดาห์ หากมีการทุจริตเกี่ยวกับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนโดยแอบอ้างว่าเป็นบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นหรือเป็นบุคคลซึ่งพ้นสภาพจากการยกเว้นและได้สอบสวนแล้วพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาไม่ได้ปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัตินี้ให้สอบสวนและพิจารณาโทษทางวินัยตามควรแก่กรณีฐานบกพร่องต่อหน้าที่ไม่ป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และสั่งการให้อำเภอ กิ่งอำเภอ เขต เทศบาลและเมืองพัทยาถือเป็นแนวทางปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชาญชัย สุนทรมั่งรุ้)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร 0-2791-7612 ถึง 7613

โทรสาร 0-2906-9279

ที่ มท 0309.2/ ว 7552

กรมการปกครอง

ถนนรัชฎาภิเศก กท. 10200

26 มิถุนายน 2550

เรื่อง แนวทางปฏิบัติกรณีพระภิกษุ สามเณร ขอมีบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

- อ้างถึง 1. ระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2538 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม
2. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0408/ว 925 ลงวันที่ 23 สิงหาคม 2533
3. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/ ว 1500 ลงวันที่ 20 สิงหาคม 2546

ด้วยกรมการปกครอง ได้รับการสอบถามจากสำนักทะเบียนต่างๆ เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติกรณีพระภิกษุ สามเณร ขอมีบัตรประจำตัวประชาชน ว่าสามารถดำเนินการให้ได้หรือไม่ เนื่องจากพระภิกษุ สามเณร เป็นบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้น จะมีระเบียบ กฎหมาย มติหรือประกาศมหาเถรสมาคมที่เกี่ยวข้องห้ามไว้หรือไม่ หากสามารถทำได้ จะดำเนินการอย่างไร

กรมการปกครอง พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้แนวทางปฏิบัติของสำนักทะเบียนเป็นไปตามกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ ขณะเดียวกันเพื่อเป็นการป้องกันมิให้พระภิกษุ สามเณร ต้องกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนประกาศของมหาเถรสมาคม รวมทั้งเพื่อให้การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่พระภิกษุ สามเณร ที่ประสงค์จะทำบัตรประจำตัวประชาชน เป็นไปแนวทางเดียวกัน จึงวางแนวทางปฏิบัติกรณีพระภิกษุ สามเณรขอมีบัตรประจำตัวประชาชน ดังนี้

1. เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอมีบัตรจากพระภิกษุ สามเณร ที่ประสงค์จะทำบัตรประจำตัวประชาชน ให้ตรวจสอบหลักฐานว่า รายการต่าง ๆ ในทะเบียนบ้านของวัด เช่น คำนำหน้านามหรือวงเล็บชื่อตัว ชื่อสกุลต่อท้ายสมณศักดิ์ กรณีเป็นพระภิกษุที่ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ตรงกับรายการที่ระบุในหนังสือสุทธิสำหรับพระภิกษุ สามเณร หรือไม่ หากถูกต้องตรงกันและมีหลักฐานเอกสารประกอบอื่นๆ ตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนกำหนด เช่น สุตินิพนธ์ บัตรเดิม เป็นต้น ครบถ้วนให้พิจารณาดำเนินการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้พระภิกษุ สามเณร ทันที โดยไม่ต้องดำเนินการตามหนังสือ ปค. ที่ มท 0408/ว 925 ลงวันที่ 23 สิงหาคม 2533

2. หากตรวจสอบแล้วปรากฏว่าสำเนาทะเบียนบ้านที่พระภิกษุ สามเณร นำมาแสดงเป็นสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน ให้แนะนำพระภิกษุ สามเณร ให้แจ้งย้ายที่อยู่จากทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านเข้าทะเบียนบ้านฉบับของวัด แล้วขอแก้ไขค่านำหน้านาม หรือสมณศักดิ์ **โดยวงเล็บชื่อตัว ชื่อสกุล ต่อท้ายสมณศักดิ์ ให้ถูกต้องตรงกับที่ระบุในหนังสือสุทธิ**ของพระภิกษุ สามเณรแล้วจึงจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้ต่อไป แต่หากพระภิกษุ สามเณร ยังคงยืนยันที่จะใช้สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านหรือสำเนาทะเบียนบ้านฉบับของวัด ที่ยังไม่ได้แก้ไขค่านำหน้านามให้เป็น “พระ” หรือ “สามเณร” หรือสมณศักดิ์ **โดยวงเล็บชื่อตัว ชื่อสกุล ต่อท้ายสมณศักดิ์** กรณีพระภิกษุที่ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นหลักฐานในการทำบัตรประจำตัวประชาชนก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้ และให้ดำเนินการตามหนังสือ ป.ค.ที่ มท. 0408/ว 925 ลงวันที่ 23 สิงหาคม 2533 เรื่องแนวทางปฏิบัติกรณีพระภิกษุ สามเณร ขอมิบัตรประจำตัวประชาชน อันเป็นการฝ่าฝืนประกาศมหาเถรสมาคม เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2479 เรื่อง ภิกษุ สามเณร **เซ็นนามแสดงภาวะไม่แน่นอนว่าเป็นบรรชิตหรือคฤหัสถ์**

จึงเรียนมาเพื่อโปรดสั่งการให้อำเภอ กิ่งอำเภอ เขต เทศบาล และเมืองพัทยา ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชาญชัย สุทรมัญญ์)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร 0-2791-7612

โทรสาร 0-2906-9279

“ดำรงธรรมนำไทยใสสะอาด”

ด่วนที่สุด

ที่ มท 0309.2/ ว 20

กระทรวงมหาดไทย
ถนนรัชฎาภิเศก กท. 10200

6 พฤษภาคม 2552

- เรื่อง** การอำนวยความสะดวกเพื่อจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน
- เรียน** ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร
- อ้างถึง** 1. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/ว 1571 ลงวันที่ 30 มกราคม 2552
2. หนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท 0309.2/ ว 2857 ลงวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2552
3. หนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท 0309.2/ ว 2986 ลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2552
- สิ่งที่ส่งมาด้วย** สำเนาจดหมายร้องเรียน จำนวน 1 ฉบับ

ตามที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายชวรัตน์ ชาญวีรกูล) ได้มอบนโยบายเกี่ยวกับการบริการประชาชน เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2552 และกรมการปกครองได้แจ้งให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร ดำเนินการโครงการเร่งรัดจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบเอกประสงค์ (Smart Card) ให้แก่ประชาชนทั่วประเทศ ปี พ.ศ. 2552 ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2552 ถึง 30 กันยายน 2552 ประกอบกับกระทรวงสาธารณสุข ได้มีนโยบายที่จะให้ประชาชนไปใช้บัตรประจำตัวประชาชนแบบเอกประสงค์ (Smart Card) แทนบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) นั้น

จากการตรวจสอบและติดตามงานการให้บริการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบเอกประสงค์ (Smart Card) พบว่า ขณะนี้มีประชาชนเป็นจำนวนมาก ไปใช้บริการเพื่อขอทำบัตรประจำตัวประชาชนที่อำเภอ เขต เทศบาลและเมืองพัทยา แต่มีเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น (เทศบาล) บางแห่งปฏิเสธหรือไม่อำนวยความสะดวกในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน เช่น อ้างว่าให้ประชาชนไปใช้บริการจัดทำบัตรประชาชนในท้องที่ที่ผู้ยื่นคำขอมีที่อยู่ในทะเบียนบ้าน หรือให้ไปใช้บริการ ณ ที่ว่าการอำเภอที่อยู่ใกล้เคียง หรือจะต้องไปแจ้งย้ายทะเบียนบ้านเข้ามาอยู่ในเขตเทศบาลก่อน เป็นต้น กระทรวงมหาดไทยขอแจ้งให้ทราบว่าสำนักงานเขต (ของกรุงเทพมหานคร) เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล (บางแห่ง) และเมืองพัทยา รวม 200 แห่ง เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้มอบงานบัตรประจำตัวประชาชนให้ดำเนินการ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2551 เป็นต้นมา มีหน้าที่ในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชนโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2542) และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ข้อ 6 (1) กำหนดให้ผู้ซึ่งมีที่อยู่ในทะเบียนบ้านในท้องที่ซึ่งกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดให้เป็นท้องที่จังหวัดสำหรับการออกบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ สามารถยื่นคำขอ ณ ที่ว่าการอำเภอ กิ่งอำเภอ

สำนักงานเขต สำนักงานเทศบาล หรือศาลาว่าการเมืองพัทยา แห่งใดแห่งหนึ่งก็ได้ การที่เจ้าหน้าที่เทศบาลบางแห่งปฏิเสธการให้บริการทำบัตรประจำตัวประชาชน โดยอ้างว่า ผู้ยื่นคำขอเป็นบุคคลที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านต่างท้องที่ จึงเป็นการเลือกปฏิบัติและอาจเข้าข่ายความผิดทางวินัย จะเป็นเหตุให้เกิดปัญหาเรื่องเรียนหรือการฟ้องคดีต่อศาลปกครองและการกระทำดังกล่าวอาจถือได้ว่าเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ได้ เนื่องจากปัจจุบันกรมการปกครองได้เชื่อมโยงเครือข่ายระบบการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์ทั่วประเทศแล้วการปฏิเสธการให้บริการทำบัตรประจำตัวประชาชนดังกล่าว จึงไม่เกิดผลดีแก่ราชการโดยรวม และสร้างความเสียหายต่อภาพลักษณ์ในการให้บริการประชาชนของกระทรวงมหาดไทยที่ต้องการให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจ คอบสนองนโยบายของรัฐในการที่จะทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและการสร้างรอยยิ้มให้กับประชาชน ทั้งนี้ บนพื้นฐานของความถูกต้องครบถ้วนและรวดเร็วในทุกเรื่องด้วยความวิริยะ อุตสาหะ และมีจิตมุ่งบริการ (Service Mind) เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง

ฉะนั้น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างทั่วถึงและเป็นการแก้ไขปัญหาเจ้าหน้าที่เทศบาลปฏิเสธการให้บริการทำบัตรประจำตัวประชาชนดังกล่าว ตลอดจนเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลให้บรรลุดุติประสงค์ หากมีกรณีเจ้าหน้าที่เทศบาลปฏิเสธ หรือไม่อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน โดยไม่มีเหตุอันสมควร และทำให้ประชาชนเดือดร้อนโดยอ้างว่าผู้ยื่นคำขอเป็นบุคคลต่างท้องที่ และถ้าสอบสวนแล้วปรากฏว่าพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาไม่ได้ปฏิบัติตามแนวทางนี้ ให้ดำเนินการพิจารณาลงโทษทางวินัยฐานบกพร่องต่อการปฏิบัติหน้าที่ ไม่ป้องกันมิให้ผู้ได้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และสั่งการให้เทศบาลที่รับผิดชอบงานบัตรประจำตัวประชาชน สำนักงานเขตและเมืองพัทยา รวมทั้งแจ้งให้อำเภอติดตามเทศบาลที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบได้ถือแนวทางปฏิบัติข้างต้นต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

นายสุธี มากบุญ

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร/ 02-791-7623

โทรสาร 02-906-9289

ที่ มท 0309.2/ ว 12908

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กท. 10200

29 กรกฎาคม 2552

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติการเรียกเก็บเงินจากประชาชนที่มาติดต่อขอรับบริการงานบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

ด้วยปรากฏว่าการร้องเรียนเกี่ยวกับการบริการประชาชนทางสื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำงานที่ไม่โปร่งใสของข้าราชการที่ให้บริการงานการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน โดยมีการเรียกเก็บเงินค่าเขียนคำร้อง เงินค่าธรรมเนียมการออกบัตร และเงินค่าปรับในการออกบัตรประจำตัวประชาชน การจำหน่ายสินค้าและของพลาสติกใส่บัตรประจำตัวประชาชน หรือของพลาสติกใส่ทะเบียนบ้าน เป็นต้น

กรมการปกครองขอเรียนว่า การเรียกเก็บเงินจากประชาชนที่มาติดต่อขอรับบริการงานบัตรประจำตัวประชาชน หลักการปฏิบัติราชการ คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะกระทำการใดไปกระทบสิทธิหรือเสรีภาพของประชาชนไม่ได้ เช่น หน่วยงานเรียกเก็บเงินจากผู้มาขอรับบริการ 5 บาท เป็นค่าเขียนคำร้องไว้จางลูกจ้าง เมื่อมีการนิท้วงกล่าวว่าการเรียกเก็บเงินไม่ชอบจึงขอเงินคืนซึ่งศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วว่า หน่วยงานไม่สามารถทำได้เพราะกระทบสิทธิและทรัพย์สินของประชาชน และศาลได้ตรวจสอบแล้วไม่มีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้ การกระทำจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้คือเงินค่าคำร้อง 5 บาท เป็นต้น ฉะนั้น เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาการร้องเรียนเกี่ยวกับการเก็บเงินค่าคำร้องและค่าธรรมเนียมการออกบัตรประจำตัวประชาชน กรมการปกครองพิจารณาแล้วจึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครสั่งการเพื่อชักซ้อมแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

1. ให้กำกับเจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติงานตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ มิให้แสวงหาผลประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนผู้มาขอรับบริการเข้าใจในกรณีที่มีการเรียกเก็บเงินค่าธรรมเนียมและการจำหน่ายสิ่งของที่นอกเหนือจากเงินค่าธรรมเนียมที่ผู้มาขอรับบริการจะต้องจ่าย เช่น ของพลาสติกใส่บัตรประจำตัวประชาชน หรือของพลาสติกใส่ทะเบียนบ้าน เป็นต้น ห้ามมิให้มีการบังคับจำหน่ายสินค้าในลักษณะขายควบกับการจ่ายเงินค่าธรรมเนียมในทุกกรณี
2. ให้ติดประกาศอัตราค่าธรรมเนียมการออกบัตรในแต่ละกรณีให้ประชาชนมองเห็นได้อย่างชัดเจน เพื่อป้องกันปัญหาการร้องเรียนผ่านสื่อมวลชนเกี่ยวกับพฤติกรรมกรให้บริการประชาชนที่ไม่เหมาะสมและการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมรวมถึงการเปรียบเทียบปรับ ให้ออกใบเสร็จรับเงินและฉีกมอบให้ผู้มาขอรับบริการไว้เป็นหลักฐานทุกราย

3. การเรียกเก็บเงินค่าเขียนคำร้อง เงินค่าธรรมเนียมการออกบัตร และเงินค่าปรับการออกบัตรประจำตัวประชาชน ให้ถือเป็นแนวทางปฏิบัติดังนี้

3.1 คำขอมีบัตร (บ.ป.1) เป็นเอกสารอย่างหนึ่งที่ต้องทำควบคู่กันไปกับการถ่ายรูปและการออกบัตร อันเป็นหน้าที่ของผู้ยื่นคำขอที่อยู่ในข่ายบังคับของกฎหมายจะต้องปฏิบัติตามก่าฝืน ถูกลงโทษ และถึงแม้ว่า บ.ป. 1 ดังกล่าวจะมีชื่อเรียกว่า “คำขอมีบัตร” แต่โดยลักษณะของเอกสารแล้วเป็น “ทะเบียน” ที่ปัจจุบันนี้พิมพ์ด้วยระบบคอมพิวเตอร์และใช้เป็นหลักฐานอย่างหนึ่งของทางราชการมีใช้คำร้องที่จะเรียกเก็บเงินค่าจ้างเขียนได้

3.2 กรณีการขอตรวจหลักฐานหรือคัดสำเนารายการเกี่ยวกับบัตรที่ถือว่าเป็นสิทธิในฐานะผู้มีส่วนได้เสียของผู้มาขอรับบริการ ถึงแม้ว่าผู้มีส่วนได้เสียไม่สามารถเขียนคำร้องได้ด้วยตนเองและมอบหมายให้ผู้อื่นช่วยเหลือในการเขียนคำร้อง แต่เนื่องจากกระทบกับสิทธิและทรัพย์สินของผู้มาขอรับบริการ และไม่มีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้ จึงไม่สามารถเรียกเก็บค่าเขียนคำร้องดังกล่าวได้

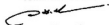
3.2 เงินค่าธรรมเนียมการออกบัตร การออกบัตรใหม่หรือเปลี่ยนบัตร และการขอตรวจหลักฐานหรือคัดสำเนา หรือการคัดและรับรองสำเนารายการเกี่ยวกับบัตร ให้เรียกเก็บและออกใบเสร็จรับเงินตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ 19 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526

3.3 การเปรียบเทียบผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชนในกรณีที่มีโทษปรับสถานเดียว เมื่อผู้ยื่นคำขอยินยอมให้เปรียบเทียบปรับ การเปรียบเทียบปรับดังกล่าวพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิด ความหนักเบาแห่งข้อหาและฐานะของผู้ต้องหาเป็นสำคัญ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2528 ข้อ 6

3.4 ให้นายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาลและหัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยาควดชั้น การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเรื่องดังกล่าวข้างต้น และให้ตรวจสอบการรายงานผลการออกบัตร การเก็บค่าธรรมเนียมและการเก็บเงินค่าปรับเป็นประจำทุกวัน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และสั่งการให้นายอำเภอ เขต เทศบาลและเมืองพัทยาถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร 02-791-7623

โทรสาร 02-906-9289

ที่ มท 0309.2/ว 6292

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กท. 10200

26 มีนาคม 2553

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติกรอำนวยการอำนวยความสะดวกด้านงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่คนพิการ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ส่วนมาก ที่ มท 0309.2/ว 633 ลงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2550

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือสั่งการเพื่อวางแนวทางปฏิบัติและกำชับนายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล และหัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา ให้ทบทวนบทบาทของผู้ได้บังคับบัญชาทุกระดับในเรื่องการบริการประชาชน และทำความเข้าใจชี้แจงเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ซึ่งคนพิการพึงมีพึงปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรและกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน โดยถือเป็นนโยบายที่จะต้องอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการทุกประเภทที่ติดต่อขอดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวเป็นกรณีพิเศษต่อไป หากเจ้าหน้าที่ปฏิเสธการให้บริการแก่คนพิการโดยไม่มีเหตุผลสมควรหรือกลั่นแกล้งหน่วงเหนี่ยวประวิงเวลา จนทำให้คนพิการได้รับความเดือดร้อนและได้สอบสวนแล้วเป็นจริง จะพิจารณาโทษทางวินัยสถานหนัก นั้น

กรมการปกครองได้รับข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหาการบังคับใช้กฎหมายและแนวทางแก้ไขปัญหาไร้สถานะและสิทธิของบุคคลในประเทศไทย วุฒิสภา ซึ่งได้พิจารณาเรื่องเกี่ยวกับคนพิการ แล้วมีมติว่า คนพิการที่เสียสิทธิอันเนื่องมาจากได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน ที่เห็นว่ากรณีที่กฎกระทรวงกำหนดบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2548 ข้อ 2 (4) ระบุว่า ผู้มีกายพิการเดินไม่ได้ หรือเป็นใบ้ หรือตาบอดทั้งสองข้าง หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน ทำให้คนพิการจำนวนมาก ไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน อันเป็นเหตุให้คนพิการต้องกลายเป็นผู้ไร้สถานะและเสียสิทธิต่าง ๆ ในฐานะประชาชนชาวไทยที่จะได้รับตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งกรณีดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสิทธิของผู้พิการอย่างแท้จริง คณะกรรมการวิสามัญฯ จึงมีมติเห็นสมควรขอความอนุเคราะห์จากกรมการปกครองให้ดำเนินการช่วยเหลือผู้พิการแต่ละรายที่ร้องขอในเรื่องทำบัตรประจำตัวประชาชนและเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของกรมการปกครองในระยะยาว คณะกรรมการวิสามัญฯ ใคร่ขอเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ที่ควรชักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการอำนวยความสะดวกด้านงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่คนพิการ หากเจ้าหน้าที่ปฏิเสธการให้บริการแก่คนพิการโดยไม่มีเหตุผลสมควร หรือกลั่นแกล้งหน่วงเหนี่ยวประวิงเวลา ขอให้พิจารณากำหนดโทษทางวินัย

2. หากมีความจำเป็นต้องแก้ไขกฎกระทรวงกำหนดบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2548 เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวงกำหนดบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนว่า “กรณีผู้มีการพิการเดินไม่ได้ หรือเป็นใบ้ หรือตาบอด ทั้งสองข้างหรือจิตพิการไม่สมประกอบจะขอมีบัตรประจำตัวประชาชน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รับคำขอมิบัตรดำเนินการจัดทำบัตรให้ตามระเบียบปฏิบัติเช่นเดียวกับบุคคลที่ต้องมีบัตรตามมาตรา 5 วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 ทั้งนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้ขอมิบัตรที่เป็นคนพิการให้เหมาะสมแก่กรณี”

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกด้านงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่คนพิการยังคงเป็นประเด็นสำคัญที่ขอเรียกร้องถูกหยิบยกขึ้นมากล่าวถึงโดยตลอด จึงขอแจ้งข้อเรียกร้องดังกล่าวให้ทราบ หลักการและระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้มีการพิการเดินไม่ได้ หรือเป็นใบ้ หรือตาบอด ทั้งสองข้างหรือจิตพิการไม่สมประกอบ ที่ทางราชการถือปฏิบัติอยู่ได้สนองนโยบายของรัฐในด้านการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน ไม่ได้ใช้บังคับหรือทำให้คนพิการดังกล่าวเสียสิทธิ์แต่อย่างใดแต่กฎหมายและระเบียบปฏิบัติได้เปิดโอกาสเพื่อส่งเสริมให้คนพิการได้รับโอกาสเสมอภาคเท่าเทียมกับคนปกติทั่วไปที่พึงได้รับบริการด้านการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนจากรัฐ และขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครสั่งการเพื่อชักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการอำนวยความสะดวกด้านงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนให้คนพิการ ต่อไปดังนี้

1. คนพิการที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนตามข้อ 2 (4) ของกฎกระทรวงกำหนดบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2548 ได้แก่ผู้มีการพิการเดินไม่ได้หรือเป็นใบ้ หรือตาบอดทั้งสองข้าง หรือจิตพิการไม่สมประกอบ รวม 4 ประเภท เท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการคุ้มครองและระงับรักษาประโยชน์มิให้ต้องเป็นภาระของคนพิการทั้ง 4 ประเภท รวมถึงบิดา มารดา ผู้ปกครองและผู้ดูแลคนพิการดังกล่าว เพื่อให้บุคคลเหล่านี้ต้องเป็นภาระและคนพิการจะตกเป็นผู้ต้องหาและได้รับโทษทางอาญาในความผิดฐานไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนอีกด้วย

2. คนพิการที่ใดจดทะเบียนคนพิการและมีสมุดประจำตัวคนพิการ ซึ่งมีหน่วยงานราชการที่มีหน้าที่ให้ความสงเคราะห์ดูแล ให้การรับรองหรือออกเอกสารรับรองความพิการ ตามแบบที่กำหนดตามกฎหมาย พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 และระเบียบคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการว่าด้วยการจดทะเบียนคนพิการ พ.ศ. 2537 หากคนพิการดังกล่าวเป็นบุคคลที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนกฎหมายให้คนพิการดังกล่าวนี้ ใช้สมุดประจำตัวคนพิการแทนบัตรประจำตัวประชาชนได้โดยไม่จำเป็นต้อง

ต้องไปขอมิบัตรประจำตัวประชาชนแต่อย่างใด ตามความในมาตรา 5 วรรคสามแห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542

หากคนพิการซึ่งเป็นผู้มีกายพิการเดินไม่ได้ หรือเป็นใบ้ หรือตาบอดทั้งสองข้าง หรือจิตพิการเพี้ยนไม่สมประกอบประสงค์ขอมิบัตรประจำตัวประชาชนก็ย่อมทำได้เช่นเดียวกัน ตามความในมาตรา 5 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 และพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องดำเนินการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้ตามความประสงค์ ส่วนคนพิการอื่น ๆ จะต้องมิบัตรประจำตัวประชาชนตามกฎหมาย จึงห้ามมิให้ยกเป็นเหตุในการปฏิเสธที่จะทำบัตรประจำตัวประชาชนให้คนพิการ

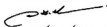
3. ขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครสั่งกำชับเจ้าหน้าที่ให้ถือเป็นนโยบายที่จะต้องอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการทุกประเภทที่ไปติดต่อขอดำเนินการตามกฎหมายทางด้านการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน เป็นกรณีพิเศษต่อไป โดยแจ้งให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา พิจารณาดำเนินการและปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ จัดช่องทางบริการพิเศษงานทะเบียนและบัตร (Fast track) รวมถึงจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ เพื่อเป็นหลักประกันให้บุคคลดังกล่าวสามารถเข้าถึงงานบริการด้านการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนได้โดยสะดวกและทั่วถึง

4. การอำนวยความสะดวกด้านการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนให้คนพิการดังกล่าว หากเรื่องใดอยู่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ ซึ่งไม่สามารถดำเนินการได้ตามคำร้องหรือคำขอให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องหรือผู้ยื่นคำขอทราบพร้อมข้อเสนอแนะให้ผู้ยื่นคำร้องหรือผู้ยื่นคำขอ ทราบเป็นหนังสือ ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 30

5. หากมีการร้องเรียนเกี่ยวกับปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกด้านงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่คนพิการและได้สอบสวนแล้วเป็นจริง จะพิจารณาโทษทางวินัยสถานทันที

จึงเรียนมาโปรดเพื่อทราบและสั่งการให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ถือเป็นแนวทางปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

กลุ่มมาตรฐานและระเบียบบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. 0-2791-7612 ถึง 7613

โทรสาร 0-2906-9279

ที่ มท 0309.2/ ว 12526

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กท. 10200

11 มิถุนายน 2553

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย (บ.ป. 7)

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/ว 18441 ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2550

ตามที่กรมการปกครองได้ดำเนินการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ ซึ่งมีขั้นตอนการออกบัตรด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ ตั้งแต่วันที่ 3 กันยายน 2550 เป็นต้นมา และในการยื่นคำขอมีบัตรใหม่ (บ.ป.1) กรณีบัตรหายได้ใช้แบบบันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย (บ.ป. 7) และเลขลำดับที่ โดยโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ นั้น

เพื่อให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการใช้แบบบันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย (บ.ป. 7) กรณี ใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู) สูญหายหรือถูกทำลาย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยจึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครสั่งการเพื่อชักซ้อมแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการรับแจ้งดังกล่าวไว้ดังต่อไปนี้

1. กรณีใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป.2 ก หรือใบชมพู) สูญหายหรือถูกทำลาย ให้ใช้แบบบันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย (บ.ป.7) ชนิดที่พิมพ์เป็นเล่ม และสำหรับการให้เลขลำดับที่ของการรับแจ้ง ให้ลงเลขลำดับตามปฏิทินเริ่มตั้งแต่ลำดับที่ 1 เรียงไปจนถึงสิ้นปี เมื่อสิ้นปีปฏิทินใหม่ก็ตั้งต้นเลขลำดับที่ 1 ใหม่ โดยแยกเล่มต่างหากจากการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย (บ.ป. 7) ด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ

2. การยื่นคำขอมีบัตรใหม่ (บ.ป.1) กรณีบัตรหายหรือถูกทำลาย ให้ใช้แบบบันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย (บ.ป. 7) และให้เลขลำดับที่โดยโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ เพื่อประกอบหลักฐานในการยื่นคำขอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและสั่งการให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยาถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายมงคล สุระสัจจะ)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
กลุ่มมาตรฐานและระเบียบบัตรประจำตัวประชาชน
โทร. 0-2791-7612
โทรสาร 0-2906-9289

ที่ มท 0309.2/ ว 28731

กรมการปกครอง
ถนนรัชฎาภิเศก กท. 10200

2 ธันวาคม 2553

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน**เรียน** ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

กรมการปกครอง ได้จัดทำ “โครงการติดตามตรวจสอบการจัดทำบัตรและแก้ไขปัญหาร้องเรียนทางทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน” เพื่อติดตามผลการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบเอนกประสงค์ (Smart Card) และรับทราบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานตามมาตรการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบเอนกประสงค์ (Smart Card) ให้สามารถบริการประชาชนได้อย่างรวดเร็ว และสอดคล้องกับระเบียบกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จากการตรวจติดตามงานตามโครงการดังกล่าวในพื้นที่ 24 จังหวัดรวมจำนวน 73 อำเภอ 23 เทศบาล พบมีข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการไม่ปฏิบัติตามระเบียบ หนังสือสั่งการตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน สรุปดังนี้

1. ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการไม่ปฏิบัติตามระเบียบ หนังสือสั่งการเกี่ยวกับงานบัตรประจำตัวประชาชน อย่างครบถ้วน มีดังนี้

(1) พนักงานเจ้าหน้าที่ ไม่ให้ความสำคัญในการตรวจสอบรายการทำบัตรของผู้ยื่นคำขอมิบัตรจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรก่อนทุกครั้ง เพื่อทราบข้อมูลรายการบัตรเดิม และภาพถ่ายใบหน้าว่าถูกต้องตรงกับข้อเท็จจริงของผู้ยื่นคำขอมิบัตรอย่างไร หากมีความผิดพลาด ก็จะได้เป็นการป้องกันและทำการแก้ไขให้ถูกต้องก่อนการพิจารณาจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน ตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2538 ข้อ 13 และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0309./ว 53 ลงวันที่ 17 กรกฎาคม 2549

(2) พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ได้ส่ง “อนุญาต” ลงไว้ในช่องคำสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในคำขอมิบัตร (บ.ป. 1) ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ (ระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2539 ข้อ 60)

(3) บัตรเดิมที่เรียกคืน หรือรับคืน หรือบัตรเสียไม่ได้จำหน่ายโดยการเจาะรูบนตัวบัตร (ระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2538 ข้อ 43) กรณีเป็นบัตรประจำตัวประชาชนแบบเอนกประสงค์ (Smart Card) ไม่ได้เจาะรูบริเวณมุมบนขวา โดยไม่ให้ถูก

แถบบันทึกข้อมูล (IC Chip) และข้อความบนตัวบัตร พร้อมทั้งทำเครื่องหมายกากบาท (x) ทับรูปถ่าย ยกเว้นบัตรเสียที่ไม่สามารถพิมพ์ข้อความหรือ (IC Chip) เสียหรือชำรุดจนไม่สามารถใช้งานได้ (หนังสือกรรมการปกครองที่ มท 0309.2/ว 4209 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2549 หมวด ข. ข้อ 2.5) รวมถึงการจัดเก็บไม่อยู่ในที่ปลอดภัย และสะดวกต่อการค้นหาตรวจสอบในภายหลังด้วย

(4) บันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย (บ.ป. 7) ไม่ได้แนบไว้เป็นหลักฐานประกอบการขอมีบัตรใหม่ กรณีบัตรหายหรือถูกทำลายและอีกฉบับ (คู่ฉบับ) รวมเก็บไว้ในเล่มเดียวกันเพื่อตรวจสอบ (ระเบียบกรรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2538 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2541 ข้อ 14 ทวิ)

(5) การจัดเก็บหลักฐานเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน เช่น คำขอมีบัตร (บ.ป 1) พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบ บันทึกการเปรียบเทียบปรับ เป็นต้น ไม่เป็นระบบระเบียบเนื่องจากไม่มีแฟ้มและสถานที่จัดเก็บอย่างเพียงพอ หรือมีแต่ไม่เหมาะสมเพียงพอ ประกอบกับต้องจัดเก็บไว้ตามระยะเวลาที่ระเบียบกรรมการปกครองว่าด้วยจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2538 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2544 กำหนด (12 ปี) จึงจะสามารถขออนุมัติทำลายได้ และในบางแห่งไม่เคยขออนุมัติทำลายตามระเบียบดังกล่าวกำหนดไว้เลย

(6) ไม่ได้จัดทำ หรือไม่ได้รายงานผลการออกบัตรในแต่ละวัน เสนอให้นายอำเภอหรือ ปลัดเทศบาล แล้วแต่กรณี เพื่อทราบและตรวจสอบการจัดทำบัตรของอำเภอ หรือเทศบาลตามที่ระเบียบกรรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2539 ข้อ 68 ซึ่งกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่รายงานผลการออกบัตรเสนอทุกสิ้นวันทำการ หรือในวันทำการรุ่งขึ้น แล้วจัดเก็บไว้เป็นหลักฐานตรวจสอบอ้างอิงการปฏิบัติงาน

(7) การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน ให้เป็นผู้รับเงินค่าธรรมเนียม ค่าปรับเกี่ยวกับงานบัตรประจำตัวประชาชน ไม่มีการจัดทำไดรามาบันทึกหนังสือกรรมการปกครองที่ มท 0309.2/ว 18441 ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2550

(8) ไม่ได้จัดทำคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เก็บรักษาและควบคุมการเบิกจ่ายวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตร หรือจัดทำไว้แต่ไม่เป็นปัจจุบัน ควรต้องกำหนดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบไว้ให้เป็นปัจจุบันและเป็นไปตามที่กำหนดโดยเคร่งครัด (หนังสือกรรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/ว 4209 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2549 หมวด ข. ข้อ 2.2)

(9) ไม่ได้ถือใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียม/ค่าปรับ มอบให้แก่ผู้มาขอรับบริการไว้เป็นหลักฐานทุกรายในทันที เพื่อเป็นการป้องกันข้อร้องเรียนพฤติกรรมการให้บริการงานบัตรประจำตัวประชาชน หรือการเรียกเก็บเงินดังกล่าว (หนังสือกรรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/ว 12908 ลงวันที่ 29 กรกฎาคม 2552)

(10) การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการออกใบแทนใบรับ (บ.ป. 2ก หรือใบชมพู) ให้เรียกเก็บได้ตามอัตราค่าธรรมเนียมที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ 19 (พ.ศ. 2542) ฉบับละ 10 บาท

(11) การถ่ายรูปทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอิเล็กทรอนิกส์ (Smart Card) ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันตามที่กำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ในหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/ว 4209 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2549 หมวด ข. ข้อ 2.4 (12)

2. ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน มีดังนี้

(1) การพิมพ์ลายนิ้วมือในแบบพิมพ์คำขอ (บ.ป.1) ไม่มีความสมบูรณ์ที่สามารถมองเห็นลายนิ้วมือ (ลายกันหอย หรือขดหอย) ได้อย่างชัดเจนครบถ้วนเพื่อประโยชน์ในการใช้ตรวจสอบพิสูจน์ตัวบุคคลในภายหลัง

(2) การลงชื่อในแบบพิมพ์ที่ใช้ในการทำบัตรประจำตัวประชาชน เช่น คำขอมีบัตร (บ.ป. 1) บันทึกรับคำให้การรับรองบุคคล บันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย (บ.ป. 7) บันทึกถ้อยคำผู้ต้องหา บันทึกการเปรียบเทียบปรับ ใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียม / ค่าปรับ เป็นต้น ผู้เกี่ยวข้องไม่ได้อ่านชื่อให้ครบถ้วนทุกช่อง อาจมีผลต่อความไม่ถูกต้องสมบูรณ์ของเอกสารราชการ ดังกล่าว

(3) ตู้নির্যতিที่ใช้สำหรับเก็บวัสดุตัวบัตร วัสดุป้องกันการปลอมแปลง ชำรุดใช้งานไม่ได้ และไม่สามารถที่จะทำการซ่อมให้กลับมาใช้งานได้อีก ทำให้การจัดเก็บไม่มีความปลอดภัยอาจเกิดการสูญหายได้

(4) วัสดุตัวบัตร (Smart Card) ที่เสีย หรือที่ได้เรียกคืน บางแห่งไม่ได้ส่งคืนให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด คงค้างอยู่ที่สำนักงานทะเบียนเป็นจำนวนมาก ให้ประสานงานกับศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด นั้นเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยด่วน

(5) บุคลากรที่รับผิดชอบปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน พบหลายอำเภอที่มีผู้ปฏิบัติงานไม่เพียงพอเหมาะสมกับปริมาณการให้บริการ ส่วนมากลูกจ้างชั่วคราวจะเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ช่วยในการตรวจสอบข้อมูลทางทะเบียน (รายการบัตรเดิมและภาพถ่ายใบหน้า) พิจารณาหลักฐานประกอบและการเรียกพยานบุคคลที่จะใช้ในการยืนยันรับรองพิสูจน์ตัวบุคคลแล้วดำเนินการออกบัตรให้ไปก่อนที่จะเสนอคำขอมีบัตร (บ.ป. 1) และเอกสารหลักฐานประกอบให้พนักงานเจ้าหน้าที่ลงนามในภายหลัง โดยในขั้นตอนนี้ถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะตรวจสอบพิสูจน์ตัวบุคคลให้ถูกต้องก่อนที่จะถ่ายรูปและออกบัตรให้ผู้ยื่นคำขอ ซึ่งระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2538 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติมได้กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องตรวจสอบหลักฐานและพิสูจน์ตัวบุคคลอย่างละเอียดรอบคอบให้ถูกต้องก่อนที่จะอนุญาตให้ถ่ายรูปและออกบัตรประจำตัวประชาชนแก่ผู้ขอมีบัตร

กรมการปกครอง พิจารณาเห็นว่า เพื่อประโยชน์ในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบ
 อเนกประสงค์ (Smart Card) ขอให้แจ้งผลการติดตามงานบัตรประจำตัวประชาชนดังกล่าวให้เจ้าหน้าที่
 ผู้รับผิดชอบงานบัตรประจำตัวประชาชนได้ทราบข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นและแนวทางในการแก้ไขปัญหา
 ให้การปฏิบัติเป็นไปตามระเบียบ หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องเพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขความผิดพลาดและ
 ป้องกันปัญหาดังกล่าวมิให้เกิดขึ้นอีก ทั้งเป็นการพัฒนาระบบการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบ
 อเนกประสงค์ (Smart Card) ให้สามารถบริการประชาชนได้อย่างรวดเร็วถูกต้องครบถ้วนด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้อำเภอ เขต เทศบาล และเมืองพัทยา ในเขตท้องที่
 รับผิดชอบถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายมงคล สุระสัจจะ)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. 0-2791-7616 โทรสาร 0-2906-9279

ส่วนที่สุด

ที่ มท 0309.2/ ว 16856

กรมการปกครอง
ถนนอังสวาล์ กท. 10200

7 กรกฎาคม 2554

เรื่อง การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด ปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554

ตามที่พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกาเล่ม 128 ตอนที่ 34 ก วันที่ 11 พฤษภาคม 2554 โดยจะมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 10 กรกฎาคม 2554 เป็นต้นไป นั้น

กรมการปกครอง พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชนดังกล่าวเป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงขอแจ้งแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

1. กลุ่มบุคคลที่มีอายุครบ 15 ปีบริบูรณ์ อยู่ก่อนที่พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 ใช้บังคับ (เกิดก่อนวันที่ 9 กรกฎาคม 2539) และไม่ได้ยื่นคำขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่มิอายุครบ 15 ปีบริบูรณ์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 100 บาท ตามมาตรา 3 และมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554

2. กลุ่มบุคคลตามมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 คือ ผู้ที่มีอายุ 7 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 15 ปี อยู่ก่อนที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ (เกิดตั้งแต่วันที่ 9 กรกฎาคม 2547) ต้องยื่นคำขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายใน 1 ปี (ตั้งแต่วันที่ 10 กรกฎาคม 2554 ถึงวันที่ 9 กรกฎาคม 2555) หากพ้นกำหนดเวลาต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 100 บาท ตามมาตรา 3 และมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554

3. กลุ่มบุคคลที่มีอายุครบ 7 ปีบริบูรณ์ ตั้งแต่พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 มีผลบังคับใช้ (เกิดตั้งแต่วันที่ 10 กรกฎาคม 2547 เป็นต้นไป) ต้องยื่นคำขอมีบัตรภายใน 60 วัน นับแต่วันที่มิอายุครบ 7 ปีบริบูรณ์ หากพ้นกำหนดเวลาต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 100 บาท ตามมาตรา 6 และมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554

4. การยื่นคำขอมิบัตรตามมาตรา 6 และการขอมิบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรตามมาตรา 6 จัดว่า ของกลุ่มคนตามข้อ 2 และ 3 ให้เป็นหน้าที่ของบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลซึ่งรับผิดชอบผู้นั้นอยู่เป็นผู้ยื่นคำขอ แต่ไม่ตัดสิทธิบุคคลนั้นที่จะยื่นคำขอด้วยตนเองตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554

5. ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการออกบัตรประจำตัวประชาชนตามมาตรา 6 จัดว่าตามอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 จนกว่าจะมีกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมฉบับใหม่มาใช้บังคับ

6. บรรดาบัตร ใบรับ (ใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับ (ใบสีชมพู) ที่ออกตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะหมดอายุตามที่ระบุไว้ในบัตร ใบรับหรือใบแทนใบรับนั้น หากบัตรดังกล่าวยังไม่หมดอายุผู้ถือบัตรใบรับหรือใบแทนใบรับ ประสงค์จะมีบัตรใหม่ ให้ยื่นคำขอมิบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม นับแต่วันที่ 10 กรกฎาคม 2554 ตามมาตรา 15 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554

7. การเรียกหลักฐานประกอบการพิจารณาอนุญาตให้ทำบัตรประจำตัวประชาชนกรณีขอมิบัตรเป็นครั้งแรกของบุคคลตามมาตรา 6 ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2538 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม โดยอนุโลมไปก่อนจนกว่ากรมการปกครองจะออกระเบียบใหม่เพื่อใช้บังคับ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และสั่งการให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายมงคล สุระสัจจะ)
อธิบดีกรมการปกครอง

ที่ มท 0309.2/ ว 7370

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กท. 10200

4 เมษายน 2555

เรื่อง การตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงรายการในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนกรณี
ติดรูปถ่ายสลับกัน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแจ้งกรณีมีราษฎรร้องเรียนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ว่าไม่ดำเนินการแก้ไขปัญหาและจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้เนื่องจากได้ตรวจพบว่ามีรายการติดรูปถ่ายสลับกันปรากฏอยู่ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน

กรมการปกครอง พิจารณาเห็นว่าข้อร้องเรียนดังกล่าวเกิดขึ้นจากข้อผิดพลาดในการติดรูปถ่าย สลับกันในคำขอมิบัตร (บ.ป.1) ซึ่งจัดเก็บได้ด้วยระบบไมโครฟิล์มก่อนที่จะมีการออกบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อเป็นหลักฐานและประโยชน์ในการตรวจสอบข้อมูลรายการบัตรเดิม จึงได้นำรายการในคำขอมิบัตรพร้อมรูปถ่ายที่มีอยู่นั้นไปจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบให้ถูกต้องชัดเจนก่อนพิจารณาออกบัตรให้แก่ผู้ยื่นคำขอในแต่ละราย ซึ่งได้กำหนดให้เป็นระเบียบปฏิบัติและเป็นมาตรการในการป้องกันการแอบอ้างทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชน ตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2554 ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาและป้องกันมิให้เกิดกรณีดังกล่าวขึ้นอีก ขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร ส่งการให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา ถือปฏิบัติ ดังนี้

1. ในขั้นตอนการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบรายการบัตรของผู้ยื่นคำขอจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนก่อนทุกครั้ง โดยทำการตรวจเปรียบเทียบภาพถ่ายใบหน้าในรายการบัตรเดิมของผู้ยื่นคำขอมิบัตรว่าถูกต้องตรงกันและเป็นของผู้ยื่นคำขอมิรายการหรือไม่ อย่างไร หากถูกต้องตรงกับข้อเท็จจริงก็ให้ดำเนินการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้ตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2554 ประกอบหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี

2. หากพบรายการในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนมีภาพถ่ายใบหน้าไม่ตรงกันและเป็นการติดรูปถ่ายสลับกัน กล่าวคือ เลขหมายคำขอมิบัตรที่ปรากฏบนรูปถ่ายไม่ตรงกับเลขที่อนุญาตให้ทำบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าผู้ยื่นคำขอเป็นเจ้าของรายการที่แท้จริงและเป็นการติดรูปถ่ายของผู้อื่นไว้ในรายการขอมิบัตรของผู้ยื่นคำขอแทนรวบรวมข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องส่งให้ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน สำนักบริหารการทะเบียนเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องด้วยความเป็นจริง และให้ดำเนินการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้ยื่นคำขอมิบัตรทันทีโดยไม่ต้องรอการปรับปรุงแก้ไขรายการในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนก่อนแต่อย่างใด ทั้งนี้ หากเกิดข้อร้องเรียนว่ามีการปฏิเสธของเจ้าหน้าที่ในเรื่องดังกล่าว โดยไม่มีเหตุอันสมควร จะถือว่าเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่และต้องพิจารณาโทษทางวินัยตามสมควรด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุกิจ เจริญรัตนกุล)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร 0-2791-7616 โทร. 0-2906-9279

ที่ มท 0309.2/ ว 3124

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กท. 10200

7 กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง การให้บริการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน**เรียน** ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

ด้วยได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งว่า ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้นำเอกสารข้อมูลส่วนบุคคลขณะขอมีบัตรไปแสดงตนเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยอ้างว่าสำนักทะเบียนได้ออกเอกสารดังกล่าวแทนเนื่องจากบัตรประจำตัวประชาชน แบบอนเนกประสงค์ (Smart Card) หมด แต่คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งไม่ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ดังนั้นเพื่อให้เกิดปัญหาการดังกล่าว คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประสานขอความร่วมมือกรมการปกครอง กรณีมีการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา ขอให้เปิดบริการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในวันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดราชการและกรณีบัตรประจำตัวประชาชนแบบอนเนกประสงค์ (Smart Card) หมด และผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องการหลักฐานเพื่อไปแสดงตนขอใช้สิทธิเลือกตั้งขอให้พิจารณาออกใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแทน

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อเป็นการให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร แจ้งให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยาถือเป็นแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

1. พิจารณาเปิดให้บริการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในวันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดราชการ กรณีมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา
2. กรณีบัตรประจำตัวประชาชนแบบอนเนกประสงค์ (Smart Card) หมด ให้พิจารณาออกใบรับให้แก่ผู้ยื่นคำขอ ตามนัยมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชวน ศิรินันท์พร)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
โทร. 027917616 โทร. 029069279

ด่วนที่สุด

ที่ มท 0309.2/ว 16395

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

18 กรกฎาคม 2556

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติการเก็บค่าธรรมเนียมและเปรียบเทียบปรับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง 1. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/ว 18441 ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2550
2. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/ว 02908 ลงวันที่ 29 กรกฎาคม 2552
3. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/ว 28731 ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2553

ด้วยกรมการปกครอง ได้รับแจ้งจากสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ว่ามีผู้ร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน กรณีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานบัตรประจำตัวประชาชนบางแห่ง ได้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมการต่ออายุบัตรประจำตัวประชาชนและการทำบัตรประจำตัวประชาชนของบุคคลในครอบครัวของผู้ร้องเรียน โดยไม่มีใบเสร็จรับเงิน ซึ่งสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้สอบถามกับเจ้าหน้าที่ดังกล่าวได้รับคำชี้แจงว่า ใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมบัตรประจำตัวประชาชนจะอยู่ท้ายคำขอ บ.ป. 1 แต่เนื่องจากแต่ละวันมีผู้ขอรับบริการงานบัตรเป็นจำนวนมากเพื่อให้ผู้รับบริการได้รับความสะดวกรวดเร็ว จึงไม่ได้ฉีกในส่วนใบเสร็จรับเงินดังกล่าวให้แก่ผู้ร้อง และจากการตรวจสอบเพิ่มเติมปรากฏว่า ยังมีหน่วยงานที่เปิดให้บริการงานบัตรประจำตัวประชาชนอีกหลายแห่งมีการปฏิบัติเช่นเดียวกัน ซึ่งเป็น การไม่ปฏิบัติตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง การเก็บรักษา และการนำส่งคลัง พ.ศ. 2551

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาการร้องเรียนเกี่ยวกับการเก็บค่าธรรมเนียมและการเปรียบเทียบปรับในลักษณะเช่นนี้เกิดขึ้นอีก จึงให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัดและปลัดกรุงเทพมหานคร ส่งการเพื่อชักซ้อมแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

1. แนวทางปฏิบัติการขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตร โดยโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ ซึ่งได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการเกี่ยวกับแบบใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมการทำบัตรและใบเสร็จรับเงินค่าปรับจะพิมพ์ต่อจากแบบคำขอ บ.ป.1 ของผู้ขอแต่ละราย ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องและลงชื่อให้ครบถ้วน ฉีกใบเสร็จและมอบใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมและค่าปรับให้แก่ผู้ขอ ซึ่งข้อมูลใบเสร็จรับเงินดังกล่าวจะถูกบันทึกในฐานข้อมูลของระบบคอมพิวเตอร์เมื่อสิ้นวันทำการ เจ้าหน้าที่ต้องจัดพิมพ์สำเนาใบเสร็จรับเงินจาก

ฐานข้อมูลของระบบคอมพิวเตอร์ และนำเงินที่จัดเก็บในวันนั้นส่งมอบให้ผู้มีอำนาจหน้าที่เก็บรักษาเงินของหน่วยงาน ตามระเบียบกระทรวงการคลัง

2. ให้อำเภอ เขต เทศบาล และเมืองพัทยา ตัดประกาศอัตราค่าธรรมเนียมการออกบัตรในแต่ละกรณีให้ประชาชนมองเห็นได้อย่างชัดเจน เพื่อป้องกันปัญหาการร้องเรียนผ่านสื่อมวลชนเกี่ยวกับพฤติกรรมในการให้บริการประชาชนที่ไม่เหมาะสมและการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมรวมถึงการเปรียบเทียบปรับให้ออกใบเสร็จรับเงินและฉีกมอบให้ผู้มาขอรับบริการไว้เป็นหลักฐานทุกราย

3. การร้องเรียนในลักษณะดังกล่าวหากเป็นการกระทำโดยมิชอบหรือเรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือค่าปรับเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดให้พิจารณาดำเนินการทางวินัย

4. ให้นายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล และหัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา ควบคุมกำกับดูแล และกำกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน ให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ มีความละเอียดรอบคอบ และระมัดระวัง โดยยึดกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางปฏิบัติอย่างเคร่งครัดพร้อมทั้งติดตามรายงานผลการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน และรายงานการนำส่งเงินค่าธรรมเนียมการจัดทำบัตรและการจัดทำบัตรพร้อมสำเนาใบเสร็จรับเงินทางโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติทุกวันทำการด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

นายสถาพร ศิริภักดิ์

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. 0-2791-7612

โทรสาร 0-2906-9279

ที่ มท 0309.6/ว 323

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กท 10200

12 กุมภาพันธ์ 2557

เรื่อง แนวทางดำเนินการกรณีทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน**เรียน** ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร**อ้างถึง** หนังสือกระทรวงมหาดไทย ปกปิด ที่ มท 0310.1/ว 8 ลงวันที่ 19 มกราคม 2544

ตามที่ได้แจ้งแนวทางปฏิบัติกรณีเกิดการกระทำทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร ส่งการให้สำนักทะเบียนทุกแห่งถือปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดตามบัญชีหนังสือกระทรวงมหาดไทย ปกปิด ที่ มท 0310.1/ว 8 ลงวันที่ 19 มกราคม 2544 นั้น

เนื่องจากปัจจุบันมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติในการดำเนินการทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน เช่น การส่งระงับความเคลื่อนไหวรายการทะเบียนราษฎร การจำหน่ายรายการทะเบียน การยกเลิกหรือเพิกถอนหลักฐานเอกสารทางทะเบียน การบันทึกรายการในฐานข้อมูลทางการทะเบียน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังได้แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติความผิดทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดกรณีทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ด้วย

กระทรวงมหาดไทย พิจารณาเห็นว่าเพื่อให้การดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีตรวจพบหลักฐานหรือรายการต้องสงสัย หรือได้รับหนังสือแจ้งเรื่อง หรือการร้องเรียน/ร้องทุกข์ทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ตลอดจนการดำเนินการกรณีมีการกระทำทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพทั้งด้านการทะเบียน การดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิด และ/หรือทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำทุจริตด้วย ตลอดจนการแก้ไข(เยียวยา) ปัญหาทางทะเบียนแก่เจ้าของรายการผู้สุจริตที่ถูกกระทบสิทธิให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว และเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความสับสนในการดำเนินการดังกล่าว จึงให้ยกเลิกแนวทางปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ปกปิด ที่ มท 0310.1/ว 8 ลงวันที่ 19 มกราคม 2544 และถือปฏิบัติตามแนวทางดำเนินการกรณีทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนดังต่อไปนี้

1. การตรวจสอบข้อเท็จจริง กรณีตรวจพบหลักฐานหรือรายการต้องสงสัย หรือได้รับหนังสือแจ้งเรื่อง หรือการร้องเรียน/ร้องทุกข์ทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน

(1) ให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาลหรือปลัดเมืองพัทยา แล้วแต่กรณี มอบหมายให้เจ้าหน้าที่คนหนึ่งคนใดรับผิดชอบ หรืออาจ

แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อทำการตรวจสอบข้อเท็จจริง ซึ่งผู้ที่ได้รับมอบหมายหรือคณะกรรมการ ต้องไม่มีส่วนรู้เห็นเกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าว โดยให้มีหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคล และรายการทางทะเบียน แสวงหาพยานหลักฐานเพื่อให้ทราบพฤติการณ์ดำเนินการทางทะเบียนตลอดจนผู้เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาสั่งการต่อไป

(2) ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคลและรายการทางทะเบียน ให้ตรวจสอบจากฐานข้อมูลทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน เรียกหลักฐานเอกสารทางทะเบียนและหลักฐานเอกสารราชการอื่นที่มีอยู่ ตลอดจนการสอบปากคำพยานบุคคล เช่น ผู้แจ้งเรื่อง เจ้าของรายการ บิดามารดาญาติใกล้ชิดหรือบุคคลอื่นที่รู้จักและรู้เห็นเป็นอย่างดีในพื้นที่ เป็นต้น เพื่อให้ประกอบการพิสูจน์ตัวบุคคลและให้ได้ข้อเท็จจริงที่ชัดเจนครบถ้วน หากต้องการหลักฐานเอกสารเพิ่มเติม หรือตรวจสอบหลักฐานเอกสารไปยังสำนักทะเบียนอื่น หรือหน่วยงานราชการซึ่งเป็นผู้ออกหลักฐานเอกสารราชการดังกล่าว ให้ดำเนินการได้ตามความจำเป็นและเร่งรัดติดตามผลทุกระยะ พร้อมทั้งต้องชี้แจงให้ผู้แจ้งเรื่องหรือผู้ร้องเรียน/ร้องทุกข์ ทราบไว้ด้วย

(3) รวบรวมข้อเท็จจริง พยานหลักฐาน ข้อกฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง พร้อมความเห็นสรุปเสนอผู้ที่ได้มอบหมายหรือแต่งตั้ง พิจารณาสั่งการ ซึ่งหากไม่มีมูลความจริงให้ยุติเรื่องและแจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบ แต่หากผลการตรวจสอบพบว่ามีมูลกระทำทุจริตทางทะเบียน ให้เสนอความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน เช่น การสั่งระงับความเคลื่อนไหวทางทะเบียนไว้ก่อนการจำหน่ายรายการบุคคล การปรับปรุงรายการทางทะเบียนราษฎร การยกเลิกและเพิกถอนหลักฐานเอกสารทางทะเบียน การบันทึกยกเลิกรายการในฐานข้อมูลการทะเบียน เป็นต้น การแก้ไข (เสียเวลา) ปัญหาทางทะเบียนให้แก่ผู้สุจริตที่ถูกกระทบสิทธิ การดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำผิดทุกคนในทุกข้อหาความผิดที่ปรากฏตลอดจนการดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ผู้ร่วมกระทำผิด ทั้งนี้ หากปรากฏข้อเท็จจริงชัดเจนแจ้งว่าเจ้าหน้าที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริตทางทะเบียน ด้วย ควรเสนอปรับย้ายเจ้าหน้าที่ผู้นั้นให้พ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ทันที

การตรวจสอบข้อเท็จจริง ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 15 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง หากไม่สามารถดำเนินการได้ทัน ให้เสนอความเห็นพร้อมเหตุผลความจำเป็นต่อผู้ที่ได้รับมอบหมายหรือแต่งตั้ง เพื่อขอขยายระยะเวลาดำเนินการได้อีก 2 ครั้ง ๆ ละไม่เกิน 15 วัน รวมแล้วไม่เกิน 30 วัน

2. การดำเนินการทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน

(1) หากผลการตรวจสอบข้อเท็จจริง เป็นการมีชื่อและรายการในทะเบียนบ้านโดยมิชอบ หรือเจ้าของรายการที่แท้จริงซึ่งถูกแอบอ้างไม่มีตัวตนอยู่แล้ว ให้นายทะเบียน สั่งระงับความเคลื่อนไหวทางทะเบียนไว้ก่อน หรือจำหน่ายชื่อและรายการบุคคลดังกล่าวออกจากทะเบียนบ้าน แล้วแต่กรณี โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2551) ประกอบกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริง การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน พ.ศ. 2551 และดำเนินการ

ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2535 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ข้อ 110 หรือข้อ 110/1 แล้วแต่กรณีโดยเคร่งครัด

(2) หากผลการตรวจสอบข้อเท็จจริง เป็นการแอบอ้างใช้ชื่อและรายการผู้อื่น โดยที่เจ้าของรายการแท้จริงยังมีตัวตนอยู่จริง ให้นายทะเบียน ปรับปรุงแก้ไขรายการทางทะเบียนของเจ้าของรายการแท้จริงกลับคืนเข้าในทะเบียนบ้านหลังเดิมก่อนที่จะมีการดำเนินการโดยมิชอบทางทะเบียน เว้นแต่กรณีที่ไม่สามารถดำเนินการดังกล่าวได้ ให้พิจารณาให้เป็นไปตามความเป็นจริง

(3) ให้เพิกถอนหลักฐานเอกสารทางทะเบียนราษฎรที่มีการดำเนินการโดยมิชอบ เช่น สุตบัตร มรณบัตร แบบการให้เลขประจำตัวประชาชน ใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ทะเบียนบ้าน เป็นต้น โดยหมายเหตุให้ทราบถึงที่มาของการเพิกถอน แล้วลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

(4) กรณีมีการแอบอ้างสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชน ให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอ ผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล หรือปลัดเมืองพัทยา แล้วแต่กรณี เป็นผู้สั่งจำหน่าย หลักฐานเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนที่เกี่ยวข้องทุกฉบับ ได้แก่ คำขอ บ.ป. 1 ใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2) หรือใบแทนใบรับคำขอมิบัตร(บ.ป.2 ก) และคู่มือ ทะเบียนบัตร ประจำตัวประชาชน (บ.ป. 5) พร้อมทั้งเรียกบัตรประจำตัวประชาชนที่มีการกระทำผิดดังกล่าวคืน เพื่อดำเนินการจำหน่ายด้วย โดยหมายเหตุให้ทราบถึงสาเหตุและที่มาของการจำหน่ายหลักฐานเอกสาร เช่น "จำหน่ายเนื่องจากสวมตัว/แสดงเอกสารเท็จ/มีชื่อในทะเบียนบ้านโดยมิชอบ...ตามหนังสือ... ลงวันที่ ...หรือตามบันทึก ปจว ที่. ลงวันที่ ..." เป็นต้น แล้วลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

(5) กรณีมีการนำชื่อและรายการที่แอบอ้างไปขอตั้งหรือเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อรอง หรือชื่อสกุล ให้นายทะเบียนท้องที่ยกเลิกหลักฐานทางทะเบียนและเรียกหนังสือสำคัญเกี่ยวกับชื่อตัว ชื่อรอง หรือชื่อสกุลคืนจากผู้แอบอ้างพร้อมทั้งหมายเหตุการยกเลิกในหลักฐาน หรือหนังสือสำคัญ โดยกรณี มีชื่อและรายการในทะเบียนบ้านโดยมิชอบ ว่า "ยกเลิกเพราะผู้ได้รับอนุญาตไม่มีสัญชาติไทยขัดต่อมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติ ชื่อบุคคล พ.ศ.2505" หรือในกรณีแอบอ้างสวมตัวทางทะเบียน ว่า "ยกเลิกเนื่องจากแอบอ้างสวมตัวผู้อื่น ตามหนังสือ...ลงวันที่..." แล้วลงชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

(6) กรณีมีการนำชื่อและรายการที่แอบอ้างไปจดทะเบียนครอบครัว ให้นายทะเบียน บันทึกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับรายการของผู้แอบอ้างไว้เป็นหลักฐานในทะเบียนครอบครัว แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่มีการจำหน่ายรายการบุคคล หรือรายการทางทะเบียน การยกเลิกหรือเพิกถอนหลักฐานเอกสารทางทะเบียนตามข้อ 2 (1) ถึง (6) ที่มีการจัดเก็บเป็นข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร หรือจัดเก็บหลักฐานเอกสารดังกล่าวไว้ในฐานข้อมูลการทะเบียนด้วย ให้บันทึกการจำหน่ายรายการ การยกเลิก/เพิกถอนหลักฐานที่เกี่ยวข้องในฐานข้อมูลการทะเบียน แล้วแต่กรณี โดยบันทึกให้ทราบสาเหตุและที่มาของการจำหน่ายรายการ ยกเลิกหลักฐานดังกล่าว หรือบันทึกให้เป็นไปตามระเบียบ หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องกับฐานข้อมูลทางการทะเบียนนั้น ๆ ทั้งนี้ ห้ามมิให้บันทึกสาเหตุการจำหน่าย หรือการยกเลิกเป็น "อื่น ๆ "

3. การแก้ไข (เยียวยา) ปัญหาทางทะเบียน ให้ถือเป็นนโยบายเร่งด่วนของผู้บังคับบัญชาที่ต้องเร่งรัดติดตามการแก้ไขรายการทางทะเบียน เพื่อคืนสถานะทางทะเบียนให้แก่เจ้าของรายการที่แท้จริงซึ่งถูกระงับสิทธิโดยทุจริต ทั้งนี้ ไม่ต้องรอผลการดำเนินการคดีอาญา หรือการดำเนินการทางวินัย ตามแนวทางการแก้ไขปัญหาดังนี้

(1) กรณีรายการทางทะเบียนไม่มีการดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงและเคลื่อนย้ายไปจากเดิมให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล หรือ ปลัดเมืองพัทยาแล้วแต่กรณี พิจารณาสั่งการให้ดำเนินการทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่เจ้าของรายการที่แท้จริง ทั้งนี้

(2) กรณีรายการทางทะเบียนมีการดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงและเคลื่อนย้ายไปจากเดิมให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล หรือเมืองพัทยา ที่ได้รับแจ้งเรื่อง หรือข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์ เป็นผู้รับผิดชอบในการแจ้งประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือแจ้งการย้ายที่อยู่รายการบุคคลที่แท้จริงเพื่อร่วมกันปรับปรุงแก้ไขรายการ ยกเลิก/เพิกถอนการดำเนินการทางทะเบียนที่มีชอบให้กลับคืนเป็นเจ้าของรายการที่แท้จริงตามเดิมเสมือนไม่ได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงและเคลื่อนย้ายไป ทั้งนี้ต้องแจ้งให้เจ้าของรายการที่แท้จริงทราบทุกระยะ

(3) กรณีที่เห็นว่ายากจะยากข้อขัดข้องในการพิสูจน์ข้อเท็จจริง เนื่องจากต้องอาศัยพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงในหลายท้องที่และมีความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาคดีอาญา เมื่อได้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องแล้ว ให้รวบรวมข้อเท็จจริงส่งให้กรมการปกครอง (สำนักบริหารการทะเบียน) ทราบทันที เพื่อจะได้ติดตามเร่งรัดและประสานการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วย

4. การดำเนินการทางคดีอาญา ให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล ปลัดเมืองพัทยา แล้วแต่กรณี หรืออาจมอบหมายให้หัวหน้าฝ่าย หรือหัวหน้างานซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น เป็นผู้แจ้งความร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดทุกคนในทุกข้อหาความผิดที่ปรากฏ โดยทำเป็นหนังสือระบุถึงพฤติการณ์การกระทำความผิดโดยสังเขป ผู้กระทำความผิดทุกคน (ถ้ารู้) บพมาตราที่กระทำความผิด รวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ส่งให้พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจสอบสวนในเขตท้องที่ ทั้งนี้ ไม่ต้องพิจารณาว่าการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดจะได้ขาดอายุความไปแล้วหรือไม่

สำหรับบทกฎหมายที่จะใช้อ้างให้เอาผิดผู้กระทำความผิดให้ถือวันที่มีการกระทำความผิด เช่น วันที่แจ้งการเกิด วันที่แจ้งการย้ายที่อยู่ วันที่ยื่นคำขอมีบัตร วันที่ยื่นขอเปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุล เป็นต้น ให้พิจารณาบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยเรื่องนั้น ๆ ได้กำหนดถึงพฤติกรรมการกระทำ หรือองค์ประกอบอย่างไร เป็นองค์ประกอบของความผิดไว้ ซึ่งในการกระทำของผู้แอบอ้างทุจริตทางทะเบียนในกรณีเดียว อาจผิดต่อกฎหมายหลายบท โดยกฎหมายที่อาจเกี่ยวข้องกับการแอบอ้างทุจริตทางทะเบียนและ

บัตรประจำตัวประชาชนได้แก่

(1) พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 มาตรา 50 (มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 22 มีนาคม 2535 ถึงปัจจุบัน)

(2) พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 มาตรา 14 (มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 21 เมษายน 2526 ถึงวันที่ 2 มีนาคม 2542)

(3) พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 มาตรา 14 (มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 3 มีนาคม 2542 ถึงวันที่ 1 กรกฎาคม 2554)

(4) พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 มาตรา 14 (บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 11 กรกฎาคม 2554 ถึงปัจจุบัน)

(5) ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 137 มาตรา 157 มาตรา 161 มาตรา 264 มาตรา 265 มาตรา 267 มาตรา 268 มาตรา 269/1 มาตรา 269/4 มาตรา 269/5 และหากผลการสอบสวนข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้กระทำความผิดได้กระทำเข้าองค์ประกอบความผิดตามกฎหมายดังกล่าวในบทมาตรานอกจาก (1) - (5) หรือกฎหมายอื่น เช่น พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 เป็นต้น ให้ร้องทุกข์ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายนั้นด้วย

5. การดำเนินการทางวินัย ให้ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิดวินัย แจ้งผู้บังคับบัญชา ซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุ พิจารณาล้างโทษ หรือแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ.

ในการนี้ปรากฏข้อเท็จจริงชัดเจนว่าเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริตจำนวนหลายราย หรือมีพฤติการณ์รู้เห็นเชื่อมโยงกับกระบวนการกระทำทุจริตกรณีดังกล่าวด้วย หรือเห็นว่าจะมีผลกระทบต่อการสอบสวนของคณะกรรมการ หรืออาจเกิดความเสียหายต่อทางราชการอย่างร้ายแรง ควรมีคำสั่งพักราชการหรือให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นออกจากราชการไว้ก่อน แล้วแต่กรณี ตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน กำหนดไว้

สำหรับการพิจารณาโทษทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน อ.ก. พ.กระทรวงมหาดไทย ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ 5/2554 เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2554 ให้ดำเนินการทางวินัย แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกระดับและพิจารณาโทษในสถานหนักตามสมควรแก่กรณี

6. การรายงานผลการดำเนินการ ให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล หรือเมืองพัทยา มีหน้าที่รายงานผลการดำเนินการ ตามข้อ 1 ถึงข้อ 5 ให้จังหวัด/กรุงเทพมหานคร ทราบทุกระยะ จนกว่าจะเป็นที่สุด พร้อมสำเนาเอกสารและรับรองถูกต้องทุกฉบับ

เมื่อจังหวัด/กรุงเทพมหานคร ได้รับรายงาน ให้พิจารณาตรวจสอบการดำเนินการ ว่าถูกต้อง ครบถ้วนหรือไม่ หากเห็นว่ายังไม่ถูกต้อง ครบถ้วนในประเด็นใด ให้แจ้งความเห็นและแนวทางดำเนินการ แก่ไขพร้อมทั้งติดตามเร่งรัดผลการดำเนินการทุกระยะให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

เมื่อจังหวัด/กรุงเทพมหานคร พิจารณาเห็นว่าอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล หรือเมืองพัทยา ดำเนินการถูกต้อง ครบถ้วนแล้ว ให้รวบรวมข้อเท็จจริงและความเห็นของจังหวัด/ กรุงเทพมหานครพร้อมสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องทุกฉบับ แจ้งให้กรมการปกครองทราบทุกระยะจนกว่า จะเป็นที่สุด

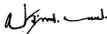
การติดตามผลการดำเนินการทางคดีอาญาและทางวินัย ให้จังหวัด/กรุงเทพมหานคร เป็นผู้มีหน้าที่เร่งรัดติดตามทุกระยะจนกว่าจะเป็นที่สุด แล้วแจ้งผลให้กรมการปกครองทราบ

7. การแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการเฝ้าผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงพบว่าผู้แอบอ้างสวมตัว ทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ได้นำรายการหรือหลักฐานทางทะเบียนไปใช้กระทำทุจริต ต่อเนื่องไปถึงหน่วยงานอื่นด้วย ให้หน่วยงานที่ตรวจพบหลักฐานหรือรายการต้องสงสัย หรือได้รับหนังสือ แจ้งเรื่อง หรือการร้องเรียน/ร้องทุกข์ เป็นผู้แจ้งประสานงานกับอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล เมืองพัทยา หรือหน่วยงานอื่น เพื่อจะได้พิจารณาดำเนินการกับผู้กระทำผิด และหลักฐานเอกสาร ทางทะเบียนหรือเอกสารราชการอื่นที่มีการออกโดยมิชอบดังกล่าว ตามอำนาจหน้าที่ในส่วนที่ เกี่ยวข้องต่อไป ทั้งนี้ หากเป็นกรณีทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนเกิดขึ้นในเขตท้องที่ ต้องพิจารณาดำเนินการตามข้อ 1 ถึงข้อ 6 ด้วยเช่นเดียวกัน

ทั้งนี้ หากการสั่งการที่มีอยู่ก่อนนี้ได้กำหนดไว้เป็นการขัดหรือแย้งกับแนวทางดังกล่าวข้างต้นให้ ถือปฏิบัติตามแนวทางดำเนินการกรณีทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนนี้ แทน

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และแจ้งแนวทางการดำเนินการกรณีทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำ ตัวประชาชน ให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายประภาศ บุญอินดี)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

โทร. 0 2791 7322-3

ที่ มท 0309.2/ว 3476

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม.10200

26 มีนาคม 2557

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน**เรียน** ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

- อ้างถึง 1. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ส่วนมาก ที่ มท 0408/ว 532 ลงวันที่ 2 เมษายน 2534
2. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0309.2/ว 1662 ลงวันที่ 28 พฤษภาคม 2552
3. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/ว 31293 ลงวันที่ 30 ธันวาคม 2554

ตามที่ให้กำกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนได้ถือปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนดไว้โดยเคร่งครัด มิให้เจ้าหน้าที่เรียกหลักฐานเอกสาร หรือพยานบุคคลให้ถ้อยคำรับรองนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในระเบียบเกินความจำเป็น และแจ้งให้ทราบว่า สำเนารายการเกี่ยวกับบัตรจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตร เป็นเอกสารราชการที่แสดงข้อมูลรายการเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนและภาพถ่ายใบหน้าซึ่งจัดเก็บและประมวลผลไว้ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถใช้อเอกสารดังกล่าวนี้ประกอบการพิจารณาในการพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลได้ และในการขอมิบัตรใหม่กรณีบัตรหายหรือบัตรถูกทำลาย พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องพิจารณาหลักฐานตามระเบียบ หากได้ตรวจสอบรายการจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตร และมีรายการบัตรเดิมภาพถ่ายใบหน้าของผู้ขอมิบัตรถูกต้องตรงกับข้อเท็จจริงก็ให้ดำเนินการจัดทำบัตรให้แก่ผู้ขอมิบัตร นั้น

กรมการปกครอง ได้ตรวจติดตามนิเทศงานบัตรประจำตัวประชาชน ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนของสำนักงานทะเบียนหลายแห่งไม่ปฏิบัติตามระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.2554 โดยเฉพาะในการเรียกหลักฐานประกอบการทำบัตรในการกรณีขอมิบัตรเป็นครั้งแรก การขอมิบัตรใหม่ กรณีบัตรหมดอายุ และการขอมิบัตรในกรณีบัตรหายหรือถูกทำลาย โดยให้ประชาชนที่มาติดต่อขอทำบัตรนำหลักฐานเอกสารต่างๆ หรือนำพยานบุคคลมาให้ถ้อยคำรับรองประกอบการพิจารณาในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในระเบียบฯ ปัจจุบันกรมการปกครองได้เชื่อมโยงเครือข่ายระบบคอมพิวเตอร์กับสำนักงานทะเบียนทุกแห่งโดยสมบูรณ์แล้ว เจ้าหน้าที่ที่สามารถตรวจสอบรายการข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรของผู้ขอมิบัตรในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร และรายการทำบัตรเดิมของผู้ยื่นจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรได้

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ป้องกันมิให้ราษฎรร้องเรียนว่า พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกเอกสารหลักฐานเกินกว่าที่ระเบียบกำหนด จึงขอชักชวนแนวปฏิบัติการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน ดังนี้

1. การขอทำบัตรประจำตัวประชาชนทุกกรณี ให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรของผู้ขอมีบัตรในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร และรายการทำบัตรเดิมจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตร กรณีผู้ขอมีบัตรเคยทำบัตรมาแล้ว มีชื่อและรายการอยู่ในทะเบียนบ้านและภาพใบหน้าของผู้ขอมีบัตรถูกต้องตรงกับข้อเท็จจริงเพื่อพิสูจน์และยืนยันตัวบุคคล

2. การเรียกหลักฐานประกอบการทำบัตร ให้ดำเนินการตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2554 ข้อ 11, 59 และ 61 ดังนี้

2.1 การขอมีบัตรเป็นครั้งแรก กรณีผู้ขอมีอายุครบเจ็ดปีบริบูรณ์ ให้เรียกสูติบัตร หากไม่มีให้เรียกหลักฐานเอกสารอื่นที่ทางราชการออกให้ได้อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น สำเนาทะเบียนนักเรียน ใบสุทธิ ประกาศนียบัตร หนังสือเดินทาง เป็นต้น แต่หากผู้ขอมีบัตรไม่มีหลักฐานเอกสารดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สอบสวนบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทน หรือสอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื้อถือแทน

ในการมีผู้ยื่นคำขอมีบัตรเป็นครั้งแรก ไม่ได้ยื่นคำขอกภายในกำหนดระยะเวลาต้องมีบัตรและไม่ได้รับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ให้เรียกสูติบัตร หากไม่มีให้เรียกหลักฐานเอกสารที่ทางราชการออกให้ได้อย่างใดอย่างหนึ่ง (ถ้ามี) และสอบสวนบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนหรือสอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื้อถือแทน

2.2 การขอมีบัตรเนื่องจากบัตรเดิมหมดอายุ ให้เรียกบัตรเดิมที่หมดอายุ

2.3 การขอมีบัตรเนื่องจากบัตรสูญหายหรือถูกทำลาย ให้เรียกหลักฐานการแจ้งความ “บัตรสูญหาย” หรือ “บัตรถูกทำลาย” และหลักฐานเอกสารซึ่งมีรูปถ่ายของผู้ขอมีบัตรและเป็นเอกสารที่ทางราชการออกให้ได้อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ใบอนุญาตขับรถ บัตรประกันสังคม หนังสือเดินทาง เป็นต้น กรณีผู้ขอมีบัตรไม่มี หรือไม่สามารถแสดงหลักฐานที่ทางราชการออกให้ดังกล่าว ให้สอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื้อถือแทน

3. กรณีมีเหตุสงสัยว่าจะมีการทุจริต หรือพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาเห็นว่าหลักฐานที่ผู้ขอมีบัตรนำมาแสดงไม่สามารถพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลและคุณสมบัติของผู้ขอมีบัตรได้ ประกอบกับฐานข้อมูลทะเบียนบัตรไม่ปรากฏรายการทำบัตรเดิมของผู้ขอมีบัตร หรือรายการทำบัตรเดิมภาพใบหน้าไม่ตรงกับข้อเท็จจริงหรือหลักฐานที่ผู้ขอมีบัตรนำมาแสดง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาว่ารายการใดถูกต้อง โดยอาจจะเรียกหลักฐานเอกสารหรือสอบสวนพยานบุคคลเพิ่มเติมได้เท่าที่จำเป็น หากเชื่อได้ว่าหลักฐานที่ผู้ขอมีบัตรนำมาแสดงนั้นเป็นรายการที่ถูกต้องให้ดำเนินการจัดทำบัตรให้แก่ผู้ขอมีบัตร

4. กรณีหลักฐานที่ผู้ขอมีบัตรนำมาแสดงและรายการทำบัตรเดิมในฐานะข้อมูลทะเบียนบัตรไม่สามารถยืนยันตัวบุคคลได้ไม่ว่าด้วยเหตุผลใดๆ ให้เจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ระงับการจัดทำบัตรยกเลิกคำขอ บ.ป. 1 และรายการขอมีบัตรที่บันทึกไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับเลขหมายคำขอนั้น โดยบันทึกสาเหตุที่ไม่อาจดำเนินการไว้ให้ชัดเจน ส่วนคำขอ บ.ป. 1 และหลักฐานเอกสารที่เกี่ยวข้องให้แยกแฟ้มเก็บไว้ต่างหาก เมื่อมีเหตุเพียงพอที่จะเชื่อได้ว่าผู้ขอมีบัตรรายนั้นมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดให้มีบัตรได้ ให้จัดทำบัตรให้โดยกำหนดเลขหมายคำขอให้ใหม่ หากพบว่าการขอมีบัตรในครั้งนั้นมีการทุจริต ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งความต่อพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจเพื่อให้ดำเนินคดีกับผู้ขอมีบัตรโดยเร็ว

5. การเรียกหลักฐานประกอบการพิจารณาจัดทำบัตร ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.2554 เป็นสำคัญ ให้พยายามหลีกเลี่ยงการดำเนินการที่จะทำให้ประชาชนเดือดร้อน ในกรณีมีความจำเป็นต้องเรียกหลักฐานหรือพยานบุคคลเพิ่มเติมเพื่อยืนยันรับรองตัวผู้ยื่นคำขอมีบัตร ให้ดำเนินการเท่าที่จำเป็นเท่านั้น

6. การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนมิให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานหรือระยะเวลาให้เกิดความล่าช้าในการทำบัตร โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ทำให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายแก่ประชาชนที่มาติดต่อขอทำบัตรหรือเรียก รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากประชาชนที่มาติดต่อขอทำบัตร หากปรากฏว่าเจ้าหน้าที่มีพฤติการณ์ดังกล่าวขอให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาโทษความสมควรแก่กรณีด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายศิริพงษ์ ห่านตระกูล)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. 0 2791 7612

โทรสาร 0 2906 9289

ที่ มท 0309.2/ว 9648

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์กม. 10200

16 กรกฎาคม 2557

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางการทำบัตรประจำตัวประชาชนกรณีบัตรหายหรือบัตรถูกทำลาย**เรียน** ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร**อ้างอิง** 1. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0310.3/ว 2086 ลงวันที่ 14 สิงหาคม 2539

2. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0310.3/ว 2283 ลงวันที่ 9 กันยายน 2542

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบบันทึกคำให้การของผู้ขอมีบัตรประจำตัวประชาชน

ตามที่กรมการปกครองได้แจ้งแนวทางปฏิบัติการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนกรณีบัตรหายหรือบัตรถูกทำลาย โดยกำหนดการส่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ทำบัตรให้เป็นความรับผิดชอบของผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายทะเบียนและบัตร(อำเภอและกิ่งอำเภอ) หัวหน้าฝ่ายทะเบียน (สำนักงานเขต) หัวหน้างานทะเบียนราษฎร (เทศบาลหรือเมืองพัทยา) ขึ้นไป และให้หมายความรวมถึงผู้รักษาการในตำแหน่งนั้นๆ ด้วย หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ดำรงตำแหน่งในระดับเหนือคนขึ้นไปเป็นผู้พิจารณาตัดสินใจด้วยความรอบคอบเป็นผู้ส่งการอนุญาตให้ทำบัตรในคำขอ บ.ป. 1 ตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0310.3/ว 2086 ลงวันที่ 14 สิงหาคม 2539 และ ที่ มท 0310.3/ว 2283 ลงวันที่ 9 กันยายน 2542 นั้น

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า ปัจจุบันได้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายระบบคอมพิวเตอร์กับสำนักทะเบียนทุกแห่งแล้วและได้นำเทคโนโลยีมาปรับปรุงขั้นตอนการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนในขั้นตอนเดียวด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ อีกทั้งได้จัดเก็บลายพิมพ์หัวแม่มือทั้งขวาและซ้ายและประมวลผลได้ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถตรวจสอบรายการบุคคลในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรและรายการการทำบัตรเดิมจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตร ซึ่งมีภาพถ่ายใบหน้าของผู้ถือบัตรประกอบการพิจารณาอนุญาตให้ทำบัตรได้โดยไม่ต้องให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีตำแหน่งเหนือคนขึ้นไปเป็นผู้พิจารณาอนุญาตให้ทำบัตรในคำขอ บ.ป. 1 จึงยกเลิกหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0310.3/ว 2086 ลงวันที่ 14 สิงหาคม 2539 และหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0310.3/ว 2283 ลงวันที่ 9 กันยายน 2542 และชักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนกรณีบัตรหายหรือบัตรถูกทำลายใหม่ ดังนี้

1. การขอมีบัตรใหม่กรณีบัตรหายหรือบัตรถูกทำลายนอกจากจะเรียกหลักฐานตามข้อ 11 (7) และตรวจสอบรายการการทำบัตรเดิมจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรตามข้อ 14 แห่งระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2554 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม กรณีหลักฐานเอกสารที่มีภาพใบหน้าของผู้ขอมีบัตรนำมาแสดงและรายการภาพใบหน้าในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรไม่สามารถพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลได้ให้สอบถามผู้ยื่นคำขอตามแบบบันทึกคำให้การของผู้ขอมีบัตรประจำตัวประชาชนให้ได้อธิบายจริงว่าเป็นเจ้าของรายการบุคคลดังกล่าวหรือไม่ โดยจะต้องสังเกตอาภรณ์กับภริยาของ

ผู้ถูกสอบสวนด้วยว่ามีพริศหรือไม่มีและสอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื่อถือโดยให้ใช้แบบบันทึกที่อยู่ด้านหลังคำขอ บ.ป. 1

2. การจัดทำบัตรทุกกรณีที่ต้องสอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื่อถือ เพื่อให้การรับรองผู้ยื่นคำขอมบัตร รวมทั้งการบันทึกสอบสวนผู้ขอมบัตรให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสอบสวนด้วยตนเองและให้ผู้รับรองลงชื่อต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่โดยก่อนการสอบสวนให้เน้นย้ำถึงการให้คำรับรองอันเป็นเท็จจะมีความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าหน้าที่ ตามมาตรา 137 แห่งประมวลกฎหมายอาญาและให้ยกอุทธรณ์หรือตัวอย่างเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้อง ให้เจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื่อถือนั้นทราบด้วย

3. กรณีกักกัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ให้การรับรองผู้ขอมบัตรให้แจ้งกักกัน ผู้ใหญ่บ้าน ว่าหากทุจริตและให้คำรับรองอันเป็นเท็จจะเป็นผู้ให้การช่วยเหลือและสนับสนุนผู้กระทำความผิด มีความผิดทางอาญาฐานเป็นตัวการและผู้สนับสนุนการกระทำความผิด แจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงานและปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ตามมาตรา 83 มาตรา 86 มาตรา 137 และมาตรา 157 แห่งประมวลกฎหมายอาญา

4. กรณีมีการทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน ให้ดำเนินการตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่มท 0309.6/ว323 ลงวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2557 โดยให้นายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล หรือปลัดเมืองพัทยา แล้วแต่กรณีมอบหมายให้เจ้าหน้าที่คนหนึ่งคนใดรับผิดชอบ หรือแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง หากผลการตรวจสอบเป็นการทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้ส่งจำหน่ายหลักฐานเอกสารรายการเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนที่เกี่ยวข้องทุกฉบับ พร้อมทั้งเรียกบัตรประจำตัวประชาชนที่มีการกระทำผิดดังกล่าวคืน เพื่อดำเนินการจำหน่ายด้วย โดยหมายเหตุให้ทราบถึงสาเหตุและที่มาของการจำหน่ายหลักฐานเอกสาร เช่น “จำหน่ายเนื่องจากสวมตัว/แสดงเอกสารเท็จ/มีชื่อในทะเบียนบ้านโดยมิชอบ...ตามหนังสือ...ลงวันที่...หรือตามบันทึก ปจว. ที่...ลงวันที่...” เป็นต้น แล้วลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายกฤษฎา บุญราช)

ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา รักษาการในตำแหน่ง
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
โทร. 0-2791-7612
โทรสาร 0-2906-9289

กรมการปกครอง

บันทึกคำให้การของผู้ขอมีบัตรประจำตัวประชาชน

คำให้การของ	ที่ว่าการอำเภอ.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
.....	วันที่.....เดือน.....พ.ศ.
ผู้ขอมีบัตร/ขอมีบัตรใหม่	ต่อหน้า.....ตำแหน่ง.....
ขอเปลี่ยนบัตรกรณี	สอบสวนที่.....
.....	๑. ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี เกิดวันที่.....
.....	เดือน.....พ.ศ. ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....
โทรศัพท์ติดต่อ	จังหวัด.....เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....
.....	สำเร็จการศึกษาชั้น.....จากสถาบันศึกษา.....
เลขบัตรประจำตัว	ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....
ประชาชน.....	อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
.....	มีความเกี่ยวข้องกับเจ้าบ้านในฐานะ.....
สถานที่ออกบัตร.....	อาชีพปัจจุบัน.....ตำแหน่ง.....ชื่อสำนักงาน/นายจ้าง.....
วันที่ออกบัตร.....	ตั้งอยู่เลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....
บัตรหมดอายุ.....	จังหวัด.....
.....	ผู้ใหญ่นามชื่อ.....กำนันชื่อ.....
ลงชื่อ.....	๒. ข้าพเจ้ามีบิดาชื่อ.....สัญชาติ.....
ผู้สอบสวน	มารดาชื่อ.....สัญชาติ.....
อำเภอ.....	คู่สมรสชื่อ.....สัญชาติ.....
จังหวัด.....	มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันและมีชีวิตอยู่.....คน (ถ้ามีมากกว่า ๒ คน ให้ระบุเพียง ๒ คน) คือ
	๒.๑ ชื่อ.....มีอาชีพเป็น.....
	อยู่ที่.....
	๒.๒ ชื่อ.....มีอาชีพเป็น.....
	อยู่ที่.....
	๓. ก่อนที่จะเข้ามาอยู่ในบ้านปัจจุบัน เคยอยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....
	ตรอก/ซอย.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....
	อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
	๔. การขอมีบัตรครั้งนี้ ข้าพเจ้าขอมีบัตรในกรณี.....
	และได้ถูกเปรียบเทียบปรับแล้วที่.....ตามคดีเปรียบเทียบที่...../.....
	วันที่.....ตามใบเสร็จเลขที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

๕. เหตุที่ข้าพเจ้าไม่เคยมีบัตรมาก่อน หรือบัตรชำรุดในสาระสำคัญ เนื่องจาก.....

๖. (กรณีบัตรหายหรือถูกทำลาย) บัตรหายหรือถูกทำลาย.....

เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เนื่องจาก.....

ได้ไปแจ้งความบัตรหายหรือถูกทำลายตามแบบ บ.ป.๗ ไว้ที่อำเภอ.....เมื่อวันที่.....

เดือน.....พ.ศ.....

๗. (กรณีแปลงสัญชาติเป็นไทยหรือได้กลับคืนสัญชาติไทย) เดิมข้าพเจ้ามีสัญชาติ.....

ได้รับอนุญาตให้ได้สัญชาติไทยตามเอกสาร.....เลขที่.....ลงวันที่.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ได้ให้ไว้ข้างต้นนี้เป็นความจริงทุกประการ

อ่านให้ฟังแล้วรับว่าถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ).....ผู้ให้ข้อมูล

(.....)

(ลงชื่อ).....ผู้สอบสวน

(.....)

(ลงชื่อ).....ผู้จัด/อ่าน

(.....)

ที่ มท 0309.2/ว 10538

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์กม. 10200

28 กรกฎาคม 2557

เรื่อง การลงลายมือชื่อของพนักงานเจ้าหน้าที่ในคำขอมิบัตร มิบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน (แบบ บ.ป.1)

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง 1. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/ว 18441 ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2550

2. คำอธิบายการออกแบบพิมพ์คำขอมิบัตร ขอมิบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน (บ.ป.1) แบบท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.2526

ตามที่กรมการปกครองได้กำหนดแนวทางปฏิบัติการขอมิบัตร ขอมิบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตรโดยโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบอัตโนมัติ โดยกำหนดให้แบบคำขอ บ.ป.1 ต้องมีรายการที่ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ โดยผู้ยื่นคำขอ เจ้าหน้าที่ และพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบและลงชื่อถูกต้องครบถ้วนทุกรายการ ประกอบกับคำอธิบายการออกแบบพิมพ์คำขอมิบัตร ขอมิบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน (บ.ป.1) แบบท้ายแบบคำขอมิบัตร ขอมิบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน (บ.ป.1) ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ข้อ 28 คำสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้กรอกรายการอนุญาตหรือการไม่อนุญาตให้ทำบัตร และข้อ 30 ให้ลงลายมือชื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้อนุญาต หรือไม่อนุญาตให้ทำบัตรพร้อมกับให้ลงรายการชื่อตัว ชื่อสกุลในวงเล็บให้เรียบร้อย นั้น

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนเป็นไปตามกฎหมายด้วยความเรียบร้อย ถูกต้องและเกิดผลดีต่อทางราชการ จึงขอให้กำชับกวดขันเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนให้ลงลายมือชื่อในคำขอมิบัตรฯ (แบบ บ.ป.1) โดยเฉพาะอย่างยิ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ลงลายมือชื่อในคำสั่งอนุญาต หรือไม่อนุญาตทุกครั้งที่มีผู้มายื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ที่กรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ลงลายมือชื่ออนุญาตในคำขอมิบัตร (แบบ บ.ป.1) แต่ได้ดำเนินการถ่ายรูปและออกบัตรให้แก่ผู้ยื่นคำขอ ถือว่าเป็นการไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2542) และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2554 และหนังสือกรมการปกครอง

ที่ มท 0309.2/ว 18441 ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2550 ซึ่งพฤติการณ์ดังกล่าวมีมูลที่ควรถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติของคณะรัฐมนตรีนโยบายของรัฐบาล และไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ และฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้า แก่ราชการด้วยความอุตสาหะ เอาใจใส่ และรักษาประโยชน์ของทางราชการและฐานไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการโดยขัดขึ้นหรือหลีกเลี่ยง ตามมาตรา 82 (2) (3) (4) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ซึ่งอาจจะเป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติตามมาตรา 82 ทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้นั้นกระทำความผิดวินัยตามมาตรา 84 แห่งบทบัญญัติเดียวกัน และการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ยินยอมให้รหัสผ่านของตนเองในการปฏิบัติงานออกบัตรก็อาจจะเป็นการกระทำความผิดวินัยฐานไม่รักษาความลับของทางราชการตามมาตรา 82 (6) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและสั่งการให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายเกษฎา บุญราช)

ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา รักษาการในตำแหน่ง
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
โทร 0-2791-7612
โทรสาร 0-2906-9289

ที่ นพ 0309.2/ว 13178

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม.10200

3 กันยายน 2557

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการพิมพ์ลายนิ้วมือเพื่อจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการพิมพ์ลายนิ้วมือเพื่อจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร

ด้วยกรมการปกครอง ได้ดำเนินการตรวจสอบเกี่ยวกับการเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือ ซึ่งได้จัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร เพื่อพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลผ่านระบบโปรแกรมการพิมพ์คำขอมบัตร (บ.ป.1) พบว่ามีการจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือจากการขอทำบัตรครั้งใหม่ไม่ครบทั้ง 2 ข้าง (นิ้วหัวแม่มือขวา-ซ้าย) หรือมีการจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือเป็นนิ้วมือเดียวกันทั้ง 2 ข้าง หรือมีการจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือครั้งใหม่ไม่ถูกต้องตรงกับลายพิมพ์นิ้วมือเดิม โดยไม่ระบุสาเหตุข้อเท็จจริงนั้น ๆ เป็นจำนวนมากในหลายสำนักทะเบียน

กรมการปกครอง พิจารณาแล้วเห็นว่าเพื่อแก้ไขปัญหาการจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมายกระทรวง (ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2550 ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 สามารถนำมาเปรียบเทียบกับลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ขอมีบัตรได้อย่างถูกต้องเพื่อพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลว่าเป็นบุคคลเดียวกัน จึงขอให้กำชับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานดำเนินการจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ขอมีบัตรดังนี้

1. การขอมีบัตร ให้ผู้ขอพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายเพื่อจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรหากจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายไม่ได้ ให้พิมพ์ลายนิ้วมืออื่น ขวาและซ้ายในลำดับถัดไป หากมีนิ้วใดนิ้วหนึ่งเหลือเพียงนิ้วเดียว หรือสามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้เพียงนิ้วเดียว ให้จัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือนี้อย่างเดียวได้แต่ต้องจัดเก็บสองครั้ง หากผู้ขอไม่มีนิ้วเหลืออยู่ให้ได้รับการยกเว้นการพิมพ์ลายนิ้วมือ และให้บันทึกหมายเหตุไว้ในคำขอว่าไม่มีนิ้วมือ หรือหากไม่สามารถจัดเก็บพิมพ์ลายนิ้วมือได้ ให้บันทึกหมายเหตุไว้ในคำขอว่าไม่สามารถจัดเก็บพิมพ์ลายนิ้วมือได้

2. การขอมีบัตรใหม่หรือเปลี่ยนบัตร ให้ผู้ขอพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาและซ้าย เพื่อเปรียบเทียบกับลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ หรือในกรณีที่มีการพิมพ์ลายนิ้วมืออื่น ตาม 1 ให้เปรียบเทียบกับลายพิมพ์นิ้วมือนั้น เพื่อยืนยันตัวบุคคล แต่ถ้าไม่ปรากฏลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ขอในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกเพิ่มเติมในคำขอ หากผลการ

เปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือถูกต้องให้พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้ทำบัตรได้ หากผลเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือไม่ผ่านการเปรียบเทียบด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและพิจารณาเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือที่จัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรกับลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ขอด้วยตนเองเพื่อยืนยันว่าเป็นบุคคลเดียวกัน และในกรณีเช่นนี้หรือในกรณีไม่ปรากฏลายพิมพ์นิ้วมือในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร พนักงานเจ้าหน้าที่อาจเรียกเอกสารหลักฐานหรือสอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื่อถือ แล้วแต่กรณีเพิ่มเติมได้เท่าที่จำเป็น ทั้งนี้หากอนุญาตให้ทำบัตรได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่กรทึ่สผ่านของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อยืนยันการอนุญาต หากไม่อนุญาตให้ทำบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยกเลิกรายการที่บันทึกไว้แล้วแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอทราบถึงเหตุผลที่ไม่อนุญาตให้ทำบัตร

จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยาถือปฏิบัติ โดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายกฤษฎา บุญราช)

ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา รักษาการในตำแหน่ง
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
โทร 0 2791 7612
โทรสาร 0 2906 9289

แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการพิมพ์ลายนิ้วมือเพื่อจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร

1. การขอมีบัตร ให้ผู้ขอพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายเพื่อจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร

2. หากจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายไม่ได้ ให้พิมพ์ลายนิ้วมืออื่นขวาและซ้ายในลำดับถัดไป โดยให้บันทึกเพิ่มเติมไว้ในคำขอว่า จัดเก็บลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือขวา และ/หรือซ้ายไม่ได้ และได้พิมพ์ลายนิ้วมือ (นิ้วชี้ หรือนิ้วกลาง หรือนิ้วนาง หรือนิ้วก้อย) ขวาและซ้ายในลำดับถัดไปแทน เช่น ผู้ขอไม่มีนิ้วหัวแม่มือขวา ให้พิมพ์ลายนิ้วมือนิ้วชี้ขวาและซ้ายในลำดับถัดไปแทน หรือหากผู้ขอมีบัตรไม่มีนิ้วหัวแม่มือขวาและนิ้วชี้ขวา ให้พิมพ์ลายนิ้วมือนิ้วกลางขวาและซ้ายแทน โดยให้บันทึกเพิ่มเติมไว้ในคำขอว่าผู้ขอมีบัตรไม่มีนิ้วหัวแม่มือขวาและนิ้วชี้ขวา จึงได้พิมพ์ลายนิ้วมือนิ้วกลางขวาและซ้ายในลำดับถัดไปแทน

3. หากมีนิ้วใดนิ้วหนึ่งเหลือเพียงนิ้วเดียว ซึ่งหมายถึงสามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้เพียงนิ้วเดียวให้จัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมืองดกล่าวเพียงนิ้วเดียวได้แต่ต้องจัดเก็บสองครั้ง โดยให้บันทึกเพิ่มเติมไว้ในคำขอว่าบุคคลดังกล่าวมีนิ้วหัวแม่มือขวา (หรือซ้าย) หรือนิ้วชี้ขวา (หรือซ้าย) หรือนิ้วกลางขวา (หรือซ้าย) หรือนิ้วนางขวา (หรือซ้าย) หรือนิ้วก้อยขวา (หรือซ้าย) เหลือเพียงนิ้วเดียว เช่น ผู้ขอมีบัตรมีนิ้วหัวแม่มือซ้ายเหลือเพียงนิ้วเดียว ให้จัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือนิ้วหัวแม่มือซ้ายดังกล่าวเพียงนิ้วเดียวได้โดยจัดเก็บสองครั้ง และให้บันทึกเพิ่มเติมไว้ในคำขอว่า “บุคคลดังกล่าวมีนิ้วหัวแม่มือซ้ายเหลือเพียงนิ้วเดียว”

4. หากผู้ขอไม่มีนิ้วมือเหลืออยู่ หรือไม่สามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้ ให้ได้รับการยกเว้นการพิมพ์ลายนิ้วมือ และให้บันทึกเพิ่มเติมไว้ในคำขอว่า บุคคลดังกล่าวไม่มีนิ้วมือ หรือไม่สามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้

5. การขอมีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตร ให้ผู้ขอพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายเพื่อเปรียบเทียบกับลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ หรือในกรณีที่มีการพิมพ์ลายนิ้วมืออื่น ตามข้อ 2 หรือข้อ 3 ให้เปรียบเทียบกับลายพิมพ์นิ้วมือนั้น เพื่อยืนยันตัวบุคคล

6. ถ้าไม่ปรากฏลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ขอในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกเพิ่มเติมในคำขอ บ.ป.1

7. หากผลการเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมืองดถูกต้อง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้ทำบัตรได้

8. หากผลการเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือไม่ผ่านการเปรียบเทียบด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและพิจารณาเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือที่จัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรกับลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ขอด้วยตนเอง เพื่อยืนยันว่าเป็นบุคคลเดียวกัน

9. ในกรณีการเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือไม่ผ่าน หรือในกรณีที่ไม่ปรากฏลายพิมพ์นิ้วมือในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร พนักงานเจ้าหน้าที่อาจเรียกเอกสารหลักฐานหรือสอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลที่น่าเชื่อถือแล้วแต่กรณี เพิ่มเติมได้เท่าที่จำเป็น

ทั้งนี้ให้อำเภอ เทศบาล เมืองพัทยา หรือสำนักเขต แล้วแต่กรณี ดำเนินการจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือตามลำดับขั้นตอนดังกล่าวข้างต้นโดยเคร่งครัด

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

สำนักบริหารการทะเบียน

โทร 0 2791 7616

โทรสาร 0 2906 9289

ที่ มท 0309.2/ ว 3635

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

24 ตุลาคม 2557

เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน**เรียน** ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

ด้วยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 ได้ยกเลิกและเพิ่มเติมความใหม่ในหลายมาตรา ทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่บางคนเกิดความสับสนและมีปัญหาในทางปฏิบัติงาน กรณีผู้ถือบัตรประสงค์จะขอมีบัตรใหม่ เนื่องจากการแก้ไขรายการในทะเบียนบ้าน เช่น คำนำนานาม ปรับปรุงแก้ไขรายการบ้าน เป็นต้น และการเปรียบเทียบปรับของพนักงานเจ้าหน้าที่กรณีผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา 5 หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทน ตามมาตรา 6 อ ไม่ยื่นคำขอมีบัตรภายในกำหนดระยะเวลาทกลับวัน ตามมาตรา 6 มาตรา 6 ศรี วรรคหนึ่งและมาตรา 6 จัตุฯ วรรคหนึ่งได้กำหนดโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาทกลับวันแล้วไม่ยื่นคำขอมีบัตร

กระทรวงมหาดไทย พิจารณาแล้วเห็นว่าเพื่อให้การปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนเป็นไปตามกฎหมายด้วยความเรียบร้อย ถูกต้อง จึงขอให้ถือปฏิบัติดังนี้

1. กรณีผู้ถือบัตรประสงค์จะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกบัตรให้ใหม่ เนื่องจากการแก้ไขรายการในทะเบียนบ้าน เช่น คำนำนานาม พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติมรวมทั้งกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2555 มิได้กำหนดค่าธรรมเนียมการออกบัตรกรณีดังกล่าวไว้ พนักงานเจ้าหน้าที่จึงไม่อาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการออกบัตรใหม่ให้แก่ผู้ถือบัตรในกรณีดังกล่าวได้สำหรับการกรณีที่ผู้ถือบัตรต้องการให้รายการในบัตรตรงกับรายการที่ได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงในทะเบียนบ้าน ถือว่าเป็นกรณีบัตรมีรายการไม่ตรงกับคำขอหรือข้อเท็จจริงตามทะเบียนบ้านพนักงานเจ้าหน้าที่มีหน้าที่ดำเนินการออกบัตรให้ใหม่ได้ ตามข้อ 13 ของกฎกระทรวง ฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526

2. การเปรียบเทียบปรับของพนักงานเจ้าหน้าที่ กรณีผู้ถือบัตรหรือผู้ซึ่งต้องมีบัตรหรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทน ไม่ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรา 6 มาตรา 6 ศรี วรรคหนึ่ง และมาตรา 6 จัตุฯ วรรคหนึ่ง ถือเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทกฎหมายดังกล่าวจึงมีความผิดตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 แก้ไข

เพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 และเป็นความผิดสำเร็จ ตั้งแต่วันที่พ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวตามความเห็นของคณะกรรมการการกฤษฎีกา ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา ที่ นร 0601/116 ลงวันที่ 29 มกราคม 2536 และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0304/ว 816 ลงวันที่ 5 เมษายน 2536 เรื่อง การนับอายุความคดีอาญา ซึ่งจะต้องเริ่มนับอายุความนับแต่วันถัดจากวันครบกำหนดระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด และเนื่องจากพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ไม่ได้กำหนดอายุความกรณีดังกล่าวไว้จึงต้องนับอายุความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 95 (5) ที่กำหนดว่า ในคดีอาญาถ้ามิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมาศาลภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันกระทำความผิดเป็นอันขาดอายุความ สำหรับความผิดที่ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งเดือนลงมาหรือต้องระวางโทษอย่างอื่น ดังนั้นหากพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันกระทำความผิด ตามมาตรา 11 คดีย่อมขาดอายุความทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (6)

3. การนับอายุความในคดีความผิดตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 ให้นับตามความเห็นของคณะกรรมการการกฤษฎีกาดังกล่าว ตัวอย่างเช่น การมีบัตรใหม่กรณีบัตรหมดอายุ ผู้ถือบัตรต้องขอมิบัตรใหม่ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่บัตรเดิมหมดอายุ ความผิดเกิดขึ้นทันทีเมื่อพ้นกำหนด 60 วัน ดังนั้นอายุความเริ่มนับตั้งแต่วันที่ 61 เป็นวันแรกเป็นต้นไปทันทีจนครบ 1 ปี จึงขาดอายุความ

4. ในคดีขาดอายุความ พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถออกบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้ต้องหาได้โดยไม่ต้องรอคำสั่งพนักงานอัยการ

จึงเรียนมาเพื่อทราบและสั่งการให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิรักษ์ ชี้อธานุวงศ์)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

โทร. 0-2791-7612 โทรสาร 0-2906-9289

ที่ มท 0309.2/ ว 20489

กรมการปกครอง
ถนนอิสรภาพ ๑๐๒๐๐

19 ธันวาคม 2557

เรื่อง การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน กรณีรูปถ่ายของผู้ถือบัตร

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด (ยกเว้นจังหวัดหนองบัวลำภู) และปลัดกรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. สำเนาหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/13019 ลงวันที่ 14 มิถุนายน 2556
2. สำเนาหนังสือจังหวัดหนองบัวลำภู ที่ นก 0018.1/8070 ลงวันที่ 10 กรกฎาคม 2556

พร้อมนี้ขอส่งสำเนาหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/13019 ลงวันที่ 14 มิถุนายน 2556 เรื่อง การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนรายนางสาวกวนอิม ล้านล้านภาค และสำเนาหนังสือ จังหวัดหนองบัวลำภู ที่ นก 0018.1/8070 ลงวันที่ 10 กรกฎาคม 2556 ซึ่งกรมการปกครองได้แจ้ง แนวทางปฏิบัติในการดำเนินการกรณีรูปถ่ายของผู้ถือบัตรไม่เป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย มาเพื่อโปรด ทราบ และโปรดแจ้งให้อำเภอ สำนักงานเทศบาล เมืองพัทยา หรือสำนักงานเขต ในพื้นที่รับผิดชอบ ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายตลเดช พัฒนรัฐ)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
โทร. 0-2791-7616
โทรสาร 0-2906-9289

ที่ นก 0018.1/ 8070

ศาลาว่าการจังหวัดหนองบัวลำภู
ถนนหนองบัวลำภู-เลข นก 39000

10 กรกฎาคม 2556

เรื่อง การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนราย นางสาวกวนอิม ล้านล้านภาค

เรียน อธิบดีกรมการปกครอง

อ้างถึง หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/13019 ลงวันที่ 14 มิถุนายน 2556

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสืออำเภอศรีบุญเรือง ที่ นก 0318/1770 ลงวันที่ 26 มิถุนายน 2556

ตามที่กรมการปกครองให้จังหวัดแจ้งอำเภอศรีบุญเรืองดำเนินการบันทึกยกเลิกรายการขอมีบัตรราย นางสาวกวนอิม ล้านล้านภาค เลขที่อนุญาตให้ทำบัตร 3904-4-088670 ช่องสาเหตุการยกเลิก “ออกบัตรไม่ถูกต้องตามกฎหมาย” และบันทึกเพิ่มเติม “ตามหนังสือ...ลงวันที่...” แล้วเรียกให้บุคคลดังกล่าวยื่นขอเปลี่ยนบัตรให้ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบ ตามแต่กรณี ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

จังหวัดหนองบัวลำภูได้รับแจ้งจากอำเภอศรีบุญเรืองว่า ได้ดำเนินการบันทึกยกเลิกรายการขอมีบัตรประจำตัวประชาชน เลขที่อนุญาตให้ทำบัตร 3904-4-088670 และรายการฐานข้อมูลบัตรประจำตัวประชาชนพร้อมทั้งแจ้งเจ้าของรายการขอมีบัตรประจำตัวประชาชนได้ยื่นขอเปลี่ยนบัตรให้ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบเรียบร้อยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรพันธ์ ดิสสะมาน)

ปลัดจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองบัวลำภู

ที่ทำการปกครองจังหวัด

กลุ่มงานปกครอง

โทร / โทรสาร. 0-4231-6693

“หนองบัวลำภู...มีดี”

“เมืองราชินีข้าวเหนียว...ข้าวฉั่วหลง”

ที่ มท 0309.2/ ว 13019

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กท. 10200

14 มิถุนายน 2556

เรื่อง การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน รายงานสาวกวนอิม ล้านล้านภาค**เรียน** ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองบัวลำภู**สิ่งที่ส่งมาด้วย** เอกสารประกอบการพิจารณา จำนวน 3 แผ่น

ด้วยได้มีรายงานข่าวจาก www.kapook.com ว่าเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2556 ผู้สื่อข่าวได้สอบถามไปยังนายอำเภอศรีบุญเรือง ถึงกรณีการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนรายงานสาวกวนอิม ล้านล้านภาค ได้รับการเปิดเผยว่า “หญิงคนดังกล่าวมาขอเปลี่ยนชื่อ นามสกุลจากเดิมคือ นางสาวดวงอาทิตย์สว่าง ล้านล้านภาคเปลี่ยนมาเป็นนางสาวกวนอิม ล้านล้านภาค เมื่อตรวจสอบจากระบบแล้วไม่มีการสวมสิทธิ์จึงอนุญาตให้ทำบัตรได้” และจากการตรวจสอบข้อมูลทางทะเบียนพบว่าบุคคลดังกล่าวได้มีการเปลี่ยนชื่อตัวและชื่อสกุลแล้วขอเปลี่ยนบัตรหลายครั้ง โดยครั้งสุดท้ายยื่นขอทำบัตรประจำตัวประชาชน เลขที่อนุญาตให้ทำบัตร 3904-4-088670 ที่อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2555 โดยระบุชื่อนางสาวกวนอิม ล้านล้านภาค ขอทำบัตรกรณี “อื่นๆ” บันทึกเพิ่มเติม “ตามแบบ ข.3 เลขที่ 212/54 แบบ ข.2 เลขที่ 5/2554 อ.ศรีบุญเรือง ลงวันที่ 09/06/54” รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

กรมการปกครอง พิจารณาจากรายการในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนราย น.ส.กวนอิม ล้านล้านภาค เลขที่อนุญาตให้ทำบัตร 3904-4-088670 ที่อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2555 ระบุกรณี “อื่นๆ” และบันทึกเพิ่มเติม “ตามแบบ ข.3 เลขที่ 212/54 แบบ ข.2 เลขที่ 5/2554 อำเภอศรีบุญเรือง ลง. 09/06/54” เห็นว่ากรณีดังกล่าวจะเป็นการขอเปลี่ยนบัตรเดิม เลขที่อนุญาตให้ทำบัตร 5703-4-050775 ระบุชื่อและชื่อสกุลเดิมเป็น “น.ส. ดวงอาทิตย์สว่าง ล้านภาค” ให้ตรงตามทะเบียนบ้าน ซึ่งผู้ถือบัตรต้องขอเปลี่ยนบัตรกรณีแก้ไขชื่อตัวและชื่อสกุลในทะเบียนบ้าน ตามนัยมาตรา 6 จัตวา (3) แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.2526 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2542) ประกอบกับรูปถ่ายของผู้ถือบัตรในรายการดังกล่าวบัตรสวมใส่เครื่องประดับ ไขว้นศรชะเมื่อนเป็นารสวมหมวกด้วย ซึ่งเป็นการต้องห้ามตามข้อ 5 แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2542) และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 23 (พ.ศ.2554) ข้อ 5 วรรคสอง ซึ่งกำหนดให้รูปถ่ายของผู้ถือบัตรต้องเป็นรูปถ่ายหน้าตรง ไม่สวมหมวกหรือแว่นตาสีเข้ม ไม่ใส่ผ้าคลุมหน้าหรือผ้าโพกศีรษะ เว้นแต่ผู้ซึ่งมีความ

จำเป็นตามศาสนา นิกายของศาสนาหรือลัทธินิยมในทางศาสนาของผู้ถือบัตร แต่ต้องเปิดให้เห็นใบหน้า
หน้ามาก คิ้ว ตา จมูก ปากและคาง...ซึ่งการกำหนดลักษณะรูปถ่ายและข้อห้ามไว้เพื่อให้การตรวจสอบ
พิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลของผู้ถือบัตรให้เห็นลักษณะรูปพรรณสัณฐานว่าเป็นอย่างไร ทั้งบัตรประจำตัว
ประชาชนเป็นเอกสารราชการที่ผู้ถือบัตรต้องนำไปใช้แสดงตนต่อหน่วยงานราชการหรือเอกชนด้วย
จึงจำเป็นที่ต้องมีรูปถ่ายที่เหมาะสมและถูกต้องตามที่กำหนดไว้ดังนั้นเพื่อให้การปฏิบัติในกรณีดังกล่าว
ถูกต้องเป็นไปตามกฎหมายและเป็นภาพลักษณ์ที่ดีของกรมการปกครองจึงขอให้จังหวัดหนองบัวลำภู
สั่งการให้อำเภอศรีบุญเรือง บันทึกยกเลิกรายการขอมีบัตรเลขที่อนุญาตให้ทำบัตร 3904-4-088670
ช่องสาเหตุการยกเลิก "ออกบัตรไม่ถูกต้องตามกฎหมาย" และบันทึกเพิ่มเติม "ตามหนังสือ...ลงวันที่..."
แล้วเรียกให้บุคคลดังกล่าวยื่นขอเปลี่ยนบัตรให้ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบ ตามแต่กรณีต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสถาพร สิริภักดี)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. 027917612 โทรสาร 0-2906-9289

ที่ มท 0309.2/ว 4209

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ ถนน. 10200

3 มีนาคม 2549

เรื่อง มาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบเนกประสงค์ (Smart Card)**เรียน** ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร**อ้างถึง** 1. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/ว 230 ลงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2547
2. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/ว 1919 ลงวันที่ 24 ตุลาคม 2546**สิ่งที่ส่งมาด้วย** มาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบเนกประสงค์ (Smart Card)
ผนวก ก. และผนวก ข. จำนวน 1 ชุด

ตามที่ได้แจ้งมาตรการและแนวทางการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบเนกประสงค์ (Smart Card) เพื่อสั่งการให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยาถือปฏิบัติ นั้น

เพื่อให้การออกบัตรประจำตัวประชาชนแบบเนกประสงค์ (Smart Card) ดำเนินการต่อไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการพัฒนาระบบการควบคุมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร ดำเนินการดังนี้

1. แจ้งยกเลิกมาตรการและแนวทางการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบเนกประสงค์ (Smart Card) ตามหนังสือสั่งการที่ย่างถึง ตามข้อ 1 และข้อ 2

2. ให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ถือปฏิบัติตามมาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบเนกประสงค์ (Smart Card) สำหรับส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น (ผนวก ข.) ที่ส่งมาด้วยแล้วนี้ โดยเคร่งครัด

3. กำกับดูแลการบริหารวัสดุตัวบัตร ติดตามและตรวจสอบการเบิกจ่ายและการใช้วัสดุตัวบัตร และรับรายงานการคืนบัตรเสียของอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และสั่งการให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยาถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

นายสุวัฒน์ ตันประวีต์

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

โทร. 0-2791-7612 ถึง 7613

ผนวก ก.

****มาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน แบบอเนกประสงค์ (SMART CARD) สำหรับส่วนกลาง**

1. สำนักบริหารการทะเบียน (ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน)

1.1 การรับวัสดุตัวบัตร (บัตรเปล่าพร้อม IC Chip) จากกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

(1) ตรวจสอบรายละเอียดเอกสารหลักฐานการนำส่งบัตรและตรวจนับจำนวน (กล่อง) ให้ครบถ้วนตามที่ปรากฏในเอกสารนำส่ง

(2) บันทึกข้อมูลตามโปรแกรมพิมพ์สติ๊กเกอร์ตรวจรับบัตร Smart card ณ ห้องนั่งง 1 (Strong Room 1) และพิมพ์ Sticker ตรวจรับบัตรแบบอเนกประสงค์ (Smart Card)

1.2 การตรวจสอบจำนวนและคุณภาพวัสดุตัวบัตรทางกายภาพ

(1) ตรวจสอบจำนวนและคุณภาพของบัตรเปล่า ให้ครบถ้วนตามที่ระบุในเอกสารการนำส่งบัตร โดย

1.1 กรณีไม่มีเครื่องมือสำหรับตรวจสอบคุณภาพของบัตร ให้ทำการตรวจนับจำนวนบัตรให้ครบถ้วน

1.2 กรณีมีเครื่องมือสำหรับตรวจสอบคุณภาพและตรวจนับจำนวนบัตรแล้ว ให้ทำการตรวจสอบคุณภาพและตรวจนับบัตร ทุกกล่องทุกบัตรให้ครบถ้วน

(2) กล่องที่ตรวจนับครบถ้วนแล้ว ให้ทำการติด Sticker ในตำแหน่งที่ง่ายต่อการค้นหา และจัดเรียง

(3) ในกรณีที่พบว่ามียางกล่องมีบัตรไม่ได้คุณภาพ หรือบัตรไม่ครบ ให้แยกออกมา โดยยังไม่ติด Sticker จนกระทั่งเหลือแต่กล่องที่มีบัตรไม่ครบถ้วน ให้นำกล่องเหล่านั้นมาเติมบัตรให้ครบ โดยให้เลือกกล่องที่มีบัตรไม่ได้คุณภาพหรือมีบัตรไม่ครบถ้วนให้น้อยที่สุด แล้วจึงส่งคืนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเรียกร้องค่าเสียหายหรือจ่ายบัตรทดแทนจากบริษัท

(4) บันทึกการตรวจสอบรับบัตร ณ ห้องนั่งง 1 (Strong Room1) ตามโปรแกรมตรวจรับบัตร ณ ห้องนั่งง 1 (Strong Room1) ในหัวข้อตรวจรับบัตรใหม่

1.3 การเก็บรักษาและการเบิกจ่าย เพื่อใช้สำหรับการเตรียมข้อมูลบนบัตร

(1) จัดเก็บบัตรที่ได้รับเข้าห้องมั่นคง 1 (Strong Room 1) โดยจัดวางเรียงตามหมายเลขกล่องและบันทึกข้อมูลการจัดเก็บตามโปรแกรมการจัดเก็บบัตรในห้องมั่นคง 1 (Strong Room 1) ในหัวข้อห้อง Strong Room 1

(2) ผู้ควบคุมบัตรซ่อมเบิกบัตรจากห้องมั่นคง 1 (Strong Room 1) เพื่อเก็บไว้เป็น Stock ของบัตรซ่อมสำหรับให้เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมการเบิกบัตร เพื่อเตรียมข้อมูลบนบัตรเบิกไปใช้ กรณีที่การเตรียมข้อมูลบนบัตรมีความผิดพลาด หรือไม่สามารถเตรียมข้อมูลบนบัตรใบนั้นได้ และบันทึกข้อมูลการเบิกจ่ายบัตรซ่อมตามโปรแกรมการเบิก - จ่ายบัตรจากห้องมั่นคง (Strong Room 1) ในหัวข้อเพื่อเป็นบัตรสำหรับพิมพ์ซ่อม

(3) ผู้ควบคุมการเบิกบัตร เบิกบัตรเพื่อเตรียมจ่าย ให้กับเจ้าหน้าที่ผู้เตรียมข้อมูลบนบัตรโดย

3.1) เบิกบัตรจากห้องมั่นคง 1 (Strong Room 1) และบันทึกรายละเอียดตามโปรแกรมการเบิกจ่ายบัตรจากห้องมั่นคง (Strong Room 1) ในหัวข้อเพื่อทำงานเตรียมข้อมูลบนบัตร (Pre - Personalization)

3.2) เบิกบัตรจากผู้ควบคุมบัตรซ่อม เตรียมไว้ในกรณีที่การเตรียมข้อมูลบนบัตรมีความผิดพลาด หรือไม่สามารถเตรียมข้อมูลบนบัตรใบนั้นได้ และบันทึกรายละเอียดตามโปรแกรมการจ่ายและรับคืนบัตร ณ ห้อง Repair Room ในหัวข้อจ่ายซ่อม บัตรให้ห้องเตรียมข้อมูลบนบัตร (Pre - Personalization)

(4) ผู้ควบคุมการเบิกบัตรที่ใช้สำหรับการเตรียมข้อมูลบนบัตร ทำการจ่ายบัตรให้กับเจ้าหน้าที่เตรียมข้อมูลบนบัตร เพื่อนำไปเตรียมข้อมูลบนบัตร แล้วบันทึกรายละเอียดตามโปรแกรมการจ่ายและรับคืนบัตรของ Supervisor ห้องเตรียมข้อมูลบนบัตร (Pre - Personalization) ในหัวข้อจ่ายบัตรเพื่อเตรียมข้อมูลบนบัตร (Pre - Personalization)

(5) การเตรียมข้อมูลบนบัตร (Pre - Personalization) จะต้องเตรียมให้เสร็จเป็นกล่องๆ ตามจำนวนที่ทำการเบิกไป จากนั้นจึงนำบัตรที่ทำการเตรียมเรียบร้อยแล้วตรวจนับจำนวนและปิดผนึกกล่องบัตรเรียบร้อยแล้ว บัตรที่ยังไม่ได้เตรียมข้อมูล และแผ่นข้อมูลที่ได้จากการเตรียมข้อมูลบนบัตรพร้อมทั้งเขียนใบรายงาน คืนให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมการเบิกบัตร แล้วบันทึกรายละเอียดตามโปรแกรมการจ่ายและรับคืนของ Supervisor ห้องเตรียมข้อมูลบนบัตร (Pre - Personalization) ในหัวข้อรับคืนจากการเตรียมข้อมูลบนบัตร (Pre - Personalization)

** ตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/ว 4209 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2549

(6) **เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมการเบิกบัตร** คัดกรองบัตรที่ได้จากเจ้าหน้าที่ผู้เตรียมบัตร ดังนี้

6.1) **นำกล้องบัตรที่ยังไม่ได้เตรียมข้อมูลคืน** ให้แก่ห้องมั่นคง 1 (Strong Room 1) และบันทึกรายละเอียดตามโปรแกรมบริหารจัดการบัตร

6.2) **นำบัตรที่เกี่ยวกับการเตรียมข้อมูลบนบัตร (Pre - Personalization) และบัตรที่เหลือจากการซ่อมคืน** ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมบัตรซ่อมและบันทึกรายละเอียดตามโปรแกรมการจ่ายและรับคืนบัตร ณ ห้อง Repair Room ในหัวข้อรับคืนบัตรจากห้องเตรียมข้อมูลบนบัตร (Pre-Personalization)

6.3) **นำกล้องบัตรที่เตรียมข้อมูลบนบัตรแล้วพร้อมทั้งแผ่นข้อมูลคืน** ให้แก่ห้องมั่นคง 2 (Strong Room 2)

1.4 การตรวจนับบัตรก่อนทวนบรรจุภัณฑ์

(1) **ตรวจสอบคุณภาพ และจำนวนบัตร**หลังการเตรียมข้อมูลบนบัตร (Pre - Personalization) และบันทึกผลตามโปรแกรมการตรวจรับบัตร ณ ห้องมั่นคง 2 (Strong Room 2) ในหัวข้อตรวจรับบัตรที่ผ่านระบบการเตรียมข้อมูลบนบัตร (Pre - Personalization) แล้ว

(2) **จัดทวนบรรจุภัณฑ์และนำเข้าเก็บ** ณ ห้องมั่นคง 2 (Strong Room 2) โดยใช้โปรแกรมการบริหารจัดการบัตร

(3) **จัดสร้างข้อมูลบัตรเพิ่มเติมจากแผ่นข้อมูลบัตร** ในโปรแกรมการตรวจรับบัตร ณ ห้องมั่นคง 2 (Strong Room 2) ในหัวข้อเพิ่มข้อมูลลงในฐานข้อมูล Card - Ctl ก่อนนำส่งบัตรให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค

(4) **ในกรณีที่เลขรหัสบัตร (CDI: Card Identification) ขัดกับฐานข้อมูล**ให้ถือว่าเป็นบัตรเสีย ให้เจ้าหน้าที่แยกบัตรเพื่อส่งคืนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเรียกร้องค่าเสียหายหรือจ่ายบัตรทดแทนจากบริษัท

1.5 การเบิก-จ่ายบัตรให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค

(1) **ให้เบิกจ่ายบัตรให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาคตามความเหมาะสม** แล้วบันทึกผลการ เบิก-จ่าย ในโปรแกรมการแจกจ่าย ณ ห้องมั่นคง 1 (Strong Room 1) เพื่อนำส่งศูนย์บริหารการทะเบียนภาค

(2) **ควบคุมการนำส่งวัสดุบัตรและวัสดุที่ใช้ในการทำบัตรให้ปลอดภัย**

1.6 เรียกร้องค่าเสียหาย (Claim) บัตรเสีย การทำลายบัตรเสีย หรือ บัตรที่ทำเสร็จสมบูรณ์แล้วแต่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องรับคืน

(1) **ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบและรวบรวมบัตรเสีย** ที่เกิดเนื่องจากแถบบันทึกข้อมูล (IC Chip) เช่น แถบบันทึกข้อมูลชำรุดหรือหลุด เลขรหัสบัตร (CID: Card Identification) อ้างอิงฐานข้อมูล หรือบัตรที่ไม่สามารถนำไปเขียนหรืออ่านข้อมูลลงในแถบบันทึกข้อมูล (IC Chip) ได้เป็นต้น ที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการเตรียมข้อมูลบัตร (Pre-Personalization) หรือ การผลิตบัตร ณ อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล หรือเมืองพัทยา ให้เจ้าหน้าที่รวบรวมบัตรดังกล่าว เพื่อส่งให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเรียกร้องค่าเสียหาย (Claim) จากบริษัท

หากบัตรที่ได้รับการแจ้งว่าเป็นบัตรเสียเนื่องจากแถบบันทึกข้อมูล (IC Chip) บกพร่อง ให้ส่วนบัตรประจำตัวประชาชนคัดแยกแล้วส่งให้ส่วนบริหารและพัฒนาเทคโนโลยีการทะเบียนตรวจสอบ หากปรากฏว่าบัตรดังกล่าวใช้งานได้ ให้ส่งกลับ ณ สำนักบริหารการทะเบียน (1099) เพื่อออกบัตรให้กับประชาชน แล้วบันทึกรายละเอียดตามโปรแกรมการปรับปรุงสถานะการเคลมบัตร

(2) **บัตรเสียที่เกิดเนื่องจากการพิมพ์** เช่น พิมพ์ได้แต่ไม่สมบูรณ์ หรือพิมพ์ผิดพลาด หรือวัสดุเคลือบไม่เรียบร้อย หรือบัตรที่พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งมอบบัตร และบัตรที่พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกคืนจากผู้ขอ เช่น บัตรเดิมที่เรียกคืน กรณีการขอมีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตร รวมทั้งบัตรอายุัดที่ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ได้รับคืนจาก อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล หรือเมืองพัทยา ให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลหรือเมืองพัทยา รวบรวมส่งศูนย์บริหารการทะเบียนภาคสาขาจังหวัด เพื่อส่งให้สำนักบริหารการทะเบียนทำลาย เมื่อสำนักบริหารการทะเบียนได้รับบัตรดังกล่าวให้เจ้าหน้าที่เสนอขออนุมัติทำลายต่ออธิบดีกรมการปกครอง เมื่อได้รับอนุมัติแล้วให้ทำลายตามระเบียบที่กรมการปกครองกำหนดและบันทึกรายละเอียดตามโปรแกรมการปรับปรุงสถานะการเคลมบัตร

1.7 กรณีได้รับบัตรทดแทนจากการเรียกร้องค่าเสียหาย (Claim) และการจัดการบัตรทดแทน

(1) **ตรวจสอบรายละเอียด** เอกสารหลักฐานการนำส่งบัตรให้ครบถ้วนตามจำนวนที่ปรากฏในเอกสาร

(2) **บันทึกข้อมูลในโปรแกรมการตรวจรับบัตร ณ ห้องมั่นคง 1 (Strong Room 1)** ในหัวข้อตรวจรับบัตรเพื่อทดแทน บัตรไม่ครบ หรือตรวจสอบคุณภาพไม่ผ่านแล้วดำเนินการเช่นเดียวกับการรับวัสดุตัวบัตร (บัตรเปล่าพร้อม IC Chip) จากกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

2. ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค

2.1 จัดให้มีสถานที่ปลอดภัย สำหรับจัดเก็บวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตร

2.2 แต่งตั้งเจ้าหน้าที่เก็บรักษาและควบคุมการเบิกจ่ายวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตรจำนวนอย่างน้อย 2 คน โดยให้มีหัวหน้าศูนย์บริหารการทะเบียนภาคร่วมรับผิดชอบด้วย และให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งมีหน้าที่รับผิดชอบในการเก็บรักษา การเบิกจ่าย การตรวจสอบควบคุมการเบิกจ่ายและการใช้วัสดุดังกล่าว

2.3 จัดทำบัญชีควบคุมการเบิกจ่ายในโปรแกรมการควบคุมการจัดการบัตร ณ ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค ให้เป็นปัจจุบันตลอดเวลาและสามารถตรวจสอบได้

2.4 เมื่อได้รับวัสดุตัวบัตรแล้ววัสดุที่ใช้ในการออกบัตรจากกรมการปกครอง ให้บันทึกลงทะเบียนการรับบัตร จ่ายบัตร การใช้บัตร บัตรเสีย และบัตรคงเหลือตามโปรแกรมการควบคุมการจัดการบัตร ณ ศูนย์บริหารการทะเบียนภาคในหัวข้อตรวจรับบัตร และจัดเก็บไว้ในสถานที่ปลอดภัย (Strong Room) แล้วบันทึกในหัวข้อจัดเก็บบัตร

2.5 ควบคุมการแจกจ่ายบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตร ให้กับศูนย์บริหารการทะเบียนภาคสาขาจังหวัด พร้อมทั้งบันทึกการเบิกจ่ายบัตรตามโปรแกรมการควบคุมการจัดการบัตร ณ ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค ในหัวข้อแจกจ่ายบัตร ให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด

2.6 บันทึกรายการบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตร กรณีพบว่ามีารชำรุดหรือสูญหาย ณ ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค เมื่อมีบัตรเสียหรือชำรุดหรือสูญหายให้บันทึกการที่สบัตรที่ชำรุด หรือสูญหายไปนโปรแกรมการควบคุมการจัดการบัตร ณ ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค ในหัวข้อการบันทึกการสูญหายและแจ้ง หัวหน้าศูนย์บริหารการทะเบียนภาคเพื่อรายงานให้กรมการปกครองทราบโดยด่วน

2.7 บันทึกและรายงานเพื่อตรวจสอบยอดการเบิกจ่าย ของศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ รายงานกรมการปกครอง เป็นประจำทุกเดือน

2.8 ตรวจรับบัตรเสียหรือ บัตรที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องรับคืน ของศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ให้บันทึกการรับบัตรตามโปรแกรมการควบคุมการจัดการบัตร ณ ศูนย์บริหารการทะเบียนภาคในหัวข้อการรับคืนบัตรเสียจากศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด แล้วรวบรวมส่งกรมการปกครอง

2.9 ตรวจสอบวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตรที่คงเหลือ และรายงานขอเบิกจากกรมการปกครอง ให้เพียงพอ

2.10 **วัสดุตัวบัตรแบบแถบแม่เหล็กที่ได้รับคืนจากศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัดที่คงเหลือ** ให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาคบริหารและแจกจ่ายให้กับอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลหรือเมืองพัทยา ที่ออกบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบแถบแม่เหล็กเมื่อเปิดให้บริการ ออกบัตรประจำตัวประชาชนแบบเอกประสงค์ (Smart Card) ครบทุกแห่งแล้ว ให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค และกรุงเทพมหานคร รวบรวมเก็บรักษาวัสดุตัวบัตรแบบแม่เหล็กไว้ พร้อมทำบัญชีคุมตามระยะเวลาที่กำหนด

2.11 **ให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค รับผิดชอบบัญชีของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง** กับโปรแกรมการบริหารจัดการบัตร โปรแกรมการควบคุมการจัดทำบัตร การลงทะเบียนและการกำหนดรหัสผ่านสำหรับผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนรวมทั้งจัดทำบัตรประจำตัวของเจ้าหน้าที่ศูนย์บริหารการทะเบียนภาคและในเขตจังหวัดที่อยู่ในการกำกับดูแล

3. ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด

3.1 **จัดให้มีสถานที่ปลอดภัย (Strong Room) สำหรับจัดเก็บวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตร**

3.2 **แต่งตั้งเจ้าหน้าที่จำนวน อย่างน้อย 2 คน ไปรับวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตรและนำส่งคืนบัตรเสีย ณ ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค**

3.3 **แต่งตั้งเจ้าหน้าที่รักษาและควบคุมการเบิกจ่ายวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตรจำนวนอย่างน้อย 2 คน โดยมีหัวหน้าศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัดร่วมรับผิดชอบ และให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งมีหน้าที่รับผิดชอบในการเก็บรักษา การเบิกจ่าย การตรวจสอบ การควบคุมการเบิกจ่ายและการใช้วัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตรดังกล่าว**

3.4 **จัดทำบัญชีควบคุมการเบิกจ่าย ในโปรแกรมการควบคุมการจัดการบัตร ณ ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ให้เป็นปัจจุบันตลอดเวลาและสามารถตรวจสอบได้**

3.5 **เมื่อรับวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตรจากศูนย์บริหารการทะเบียนภาค** ให้บันทึกลงทะเบียนการรับตามโปรแกรมการควบคุมการจัดการบัตร ณ ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ในหัวข้อการตรวจรับบัตร และจัดเก็บไว้ในสถานที่ปลอดภัย (Strong Room) และบันทึกในหัวข้อจัดเก็บและรายงานให้จังหวัดทราบ

3.6 **ควบคุมการแจกจ่ายบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตร** ให้กับอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา พร้อมทั้งบันทึกการเบิกจ่ายบัตร ตามโปรแกรมการควบคุมการจัดการบัตร ณ ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ในหัวข้อแจกจ่ายให้สำนักทะเบียน

3.7 บันทึกรายการวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตร กรณีพบว่ามีารชำรุดหรือสูญหาย ณ ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ให้บันทึกทรัพย์สินที่ชำรุดหรือสูญหายไว้ในโปรแกรมการควบคุมการจัดการบัตร ณ ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ในหัวข้อการบันทึกสูญหายแล้วรายงานจังหวัด เพื่อแจ้งให้กรมการปกครอง ทราบ โดยบันทึกลงในโปรแกรมการควบคุมการจัดการบัตร ณ ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ในหัวข้อการบันทึกสูญหายแล้วแต่กรณี

3.8 ตรวจรับบัตรเสียหรือบัตรที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องรับคืน จากอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ในพื้นที่รับผิดชอบและให้บันทึกรับบัตรตามโปรแกรมการควบคุมการจัดการบัตร ณ ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ในหัวข้อการรับคืนบัตรเสีย จากอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลหรือเมืองพัทยา แล้วรวบรวมส่งศูนย์บริหารการทะเบียนภาค ตามกำหนด

3.9 ให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด รับผิดชอบในการเปลี่ยนวัสดุตัวบัตรเปล่าแบบแถบแม่เหล็ก ที่ยังมีได้นำไปใช้ จากอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ที่จะเปิดจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบเนกประสงค์ในช่วงของเดือนแรก ไปยังอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ที่จะเปิดในเดือนถัดไป จนกระทั่ง อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ได้มีการเปิดให้บริการออกบัตรประจำตัวประชาชนแบบเนกประสงค์ (Smart Card) แล้วทุกแห่ง ให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัดรวบรวมวัสดุตัวบัตรเปล่าแบบแถบแม่เหล็กที่ยังมีได้นำไปใช้ ส่งศูนย์บริหารการทะเบียนภาค พร้อมทำบัญชีควบคุมตามระยะเวลาที่กำหนด และรายงานจังหวัดทราบ

ผนวก ข.

***มาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบ อเนกประสงค์ (SMART CARD) สำหรับส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น

1. จังหวัดและกรุงเทพมหานคร

1.1 **กำกับดูแลการบริหารวัสดุตัวบัตร** วัสดุที่ใช้ในการจัดทำบัตรตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในสำนักทะเบียนที่อยู่ในพื้นที่ โดยจัดให้มีการตรวจงานอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

1.2 **ติดตามและตรวจสอบการเบิกจ่ายและการใช้วัสดุตัวบัตร** วัสดุที่ใช้ในการจัดทำบัตรรวมทั้งเครื่องมือและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด โดยให้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการติดตามและตรวจสอบโดยมีเจ้าจังหวัด / ผู้อำนวยการกองปกครองและทะเบียนเป็นกรรมการร่วม

1.3 **รับรายงานการคืนบัตรเสีย** ที่อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา ที่ได้นำส่งศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด

2. อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา

2.1 **การตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัตรระบบคอมพิวเตอร์แบบแถบแม่เหล็ก**

(1) **แต่งตั้งคณะกรรมการสำรวจตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์และเอกสารที่เกี่ยวข้อง** ได้แก่ วัสดุตัวบัตร (บัตรเปล่าแบบแถบแม่เหล็ก) และวัสดุที่ใช้ในการออกบัตรแบบแถบแม่เหล็ก

(2) **จัดทำบัญชีสำรวจวัสดุตัวบัตรและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำบัตรแบบแถบแม่เหล็ก** (บัตรเปล่าแบบแถบแม่เหล็ก) ที่ยังมิได้มีการใช้ เพื่อส่งคืนศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัดโดยจัดทำบัญชี จำนวน 2 ชุด ชุดหนึ่งเก็บไว้เพื่อตรวจสอบที่อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา และอีกชุดหนึ่งส่งศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ทั้งนี้ ให้ดำเนินการก่อนวันที่เริ่มดำเนินการออกบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ On - line มีผลบังคับใช้ 1 วัน (ภายในวันสุดท้ายของการจัดทำบัตรระบบคอมพิวเตอร์แบบแถบแม่เหล็ก) ทั้งนี้ ให้ดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายใน 15 วัน หลังจากที่ประกาศกรมการปกครองกำหนดเขตท้องที่เริ่มดำเนินการออกบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) มีผลบังคับ

2.2 **การเก็บรักษา การเบิกจ่าย การใช้วัสดุตัวบัตร และวัสดุที่ใช้ในการออกบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card)**

(1) จัดให้มีกำปั่น ตู้นิรภัย หรือสถานที่ปลอดภัย สำหรับจัดเก็บวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตร

(2) กำหนดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการเบิกวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตรจากศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด จำนวนอย่างน้อย 2 คน โดยให้ระบุชื่อและตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ไว้ในหนังสือขอเบิกให้ชัดเจนและให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายตรวจสอบสภาพจำนวนและหมายเลขกล่องที่ปรากฏในเอกสารนำส่งให้ถูกต้องตรงกัน แล้วนำส่งวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตรให้กับเจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบการเก็บรักษาและควบคุมการเบิกจ่ายของอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลหรือเมืองพัทยา แล้วแต่กรณี

(3) แต่งตั้งเจ้าหน้าที่เก็บรักษาและควบคุมการเบิกจ่ายวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตร จำนวนอย่างน้อย 2 คน โดยกรณีอำเภอและกิ่งอำเภอ ให้มีเสมียนตราอำเภอหรือปลัดอำเภอ (ผู้รับผิดชอบงานบัตรประจำตัวประชาชน) กรณีสำนักงานเขตให้มีหัวหน้าฝ่ายทะเบียนและเจ้าพนักงานปกครอง ตั้งแต่ระดับ 6 ที่รับผิดชอบงานบัตรประจำตัวประชาชน ฝ่ายทะเบียน กรณีเทศบาล ให้มีหัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลและหัวหน้างานทะเบียนราษฎร กรณีเมืองพัทยา ให้มีหัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา และหัวหน้างานทะเบียนราษฎร ร่วมรับผิดชอบ

(4) ในการรับวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตร ให้เจ้าหน้าที่เก็บรักษาและควบคุมการเบิกจ่ายตรวจนับจำนวนวัสดุตัวบัตร แล้วบันทึกตามโปรแกรมการตรวจรับบัตรในหัวข้อตรวจรับบัตร และให้รับผิดชอบนำเก็บไว้ในกำปั่น ตู้นิรภัยหรือสถานที่ปลอดภัยและเบิกจ่าย ตรวจสอบควบคุมการใช้วัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตรดังกล่าว รวมทั้งจัดทำบัญชีควบคุม การเบิกจ่ายให้เป็นปัจจุบันตลอดเวลา สามารถตรวจสอบได้ตามโปรแกรมการเบิกจ่าย-รับคืนบัตรในหัวข้อ การเบิกบัตรเพื่อทำบัตรประจำตัวประชาชน

(5) การเบิกวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตรไปใช้งานในแต่ละวัน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเบิกจากเจ้าหน้าที่เก็บรักษาและควบคุมการเบิกจ่ายโดยให้เบิกวัสดุตัวบัตรที่จะใช้ในการออกบัตร เรียงลำดับตามหมายเลขกล่องและรหัสกำกับบัตรก่อน - หลัง ตามที่ปรากฏอยู่ด้านหลังของบัตร ตามจำนวนเท่าที่จำเป็นแก่การปฏิบัติงานครั้งหนึ่ง ๆ ทั้งนี้ ห้ามเบิกมาเก็บไว้ครั้งละมาก ๆ เพราะจะเป็นสาเหตุให้เกิดการสูญหายได้และเมื่อสิ้นวันทำการให้ตรวจสอบยอดการใช้งานพร้อมทั้งส่งวัสดุตัวบัตรส่วนที่เหลือคืนเจ้าหน้าที่เก็บรักษาและควบคุมการเบิกจ่าย แล้วบันทึกข้อมูลการรับคืนบัตรในโปรแกรมการเบิกจ่าย-รับคืนบัตร ในหัวข้อการเบิกบัตรเพื่อทำบัตรประจำตัวประชาชน

(6) ในกรณีที่วัสดุตัวบัตรหรือวัสดุที่ใช้ในการออกบัตรสูญหาย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึก ตามโปรแกรมการตรวจรับบัตร ในหัวข้อการบันทึกการสูญหายทันทีให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงาน

เขต เทศบาล หรือเมืองพัทยา แจ้งให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัดอาัยคั่นที่ แล้วดำเนินการแจ้งความและลงบันทึกประจำวันไว้เป็นหลักฐานต่อพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ และแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อสอบสวนข้อเท็จจริงแล้วรายงานให้จังหวัด หรือกรุงเทพมหานครทราบโดยเร็ว เพื่อรายงานกรมการปกครอง ต่อไป

2.3 การลงทะเบียนผู้ปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าหน้าที่

เพื่อกำหนดรหัสประจำตัวและรหัสผ่านของพนักงานเจ้าหน้าที่และผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ให้ดำเนินการดังนี้

(1) **ลงทะเบียนผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์** ตามแบบ บท.1 และแบบ บท.2 และให้จัดทำสำเนาบัญชีผลการกำหนดเลขรหัสประจำตัวไว้เป็นหลักฐาน

(2) **ส่งแบบลงทะเบียนผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (แบบ บท.2) ไปยังศูนย์บริหารการทะเบียนภาค** ภายใน 7 วันเพื่อลงทะเบียนผู้ปฏิบัติงานและกำหนดรหัสผ่าน

(3) **เมื่อได้รับรหัสผ่านแล้ว ให้เจ้าของรหัสผ่านเปลี่ยนแปลงรหัสผ่าน** ด้วยระบบคอมพิวเตอร์อีกครั้งหนึ่ง จึงจะใช้รหัสผ่านนั้นปฏิบัติงานได้

กรมการปกครองอาจกำหนดให้ใช้เลขประจำตัวประชาชนและลายพิมพ์นิ้วมือของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนเป็นรหัสประจำตัวและรหัสผ่านก็ได้

(4) **ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานหันจากหน้าที่รับผิดชอบ** ให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล หรือเมืองพัทยา แล้วแต่กรณีแจ้งศูนย์บริหารการทะเบียนภาคทางโทรศัพท์หรือโทรสารเพื่อยกเลิกรหัสผ่านทันที และให้แจ้งเพื่อยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรภายใน 7 วัน

(5) **พนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนทุกคนต้องเก็บรักษารหัสผ่านของตนไว้เป็นความลับ** หากมีการปฏิบัติโดยมิชอบ หรือมีความเสียหายใด ๆ เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการใช้รหัสผ่าน เจ้าของรหัสผ่านนั้นต้องรับผิดชอบในทุกกรณี

(6) **ในกรณีที่สิ้นรหัสผ่าน** ให้เจ้าของรหัสผ่านรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบเพื่อมีหนังสือแจ้งศูนย์บริหารการทะเบียนภาคทราบ เมื่อศูนย์บริหารการทะเบียนภาคกำหนดรหัสผ่านใหม่ให้แล้วให้เจ้าของรหัสผ่านนั้นเปลี่ยนแปลงรหัสผ่านด้วยตนเองอีกครั้งหนึ่งจึงจะใช้รหัสผ่านนั้นปฏิบัติงานได้การเปลี่ยนแปลงรหัสผ่านให้เจ้าของรหัสผ่านเปลี่ยนแปลงได้ด้วยตนเอง

** ตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/ว 4209 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2549

2.4 ขั้นตอนการออกบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล หรือเมืองพัทยา ถือปฏิบัติ ดังนี้

(1) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกหลักฐานเอกสารจากผู้ยื่นคำขอ ตามระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2538 ข้อ 10 และระเบียบฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2539 ข้อ 59

(2) เมื่อเอกสารหลักฐานครบถ้วนถูกต้องและผู้ยื่นคำขอเป็นผู้มีคุณสมบัติในการขอมีบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกข้อมูลรายการบุคคลจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรโดยระบุเลขประจำตัวประชาชนของผู้ยื่นคำขอ

(3) กรณีขอมีบัตร ให้ผู้ยื่นคำขอพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายเพื่อจัดเก็บในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร หากจัดเก็บลักษณะลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายของผู้ยื่นคำขอไม่ได้ให้พิมพ์ลักษณะลายนิ้วมืออื่นขวาและซ้ายในลำดับถัดไป หรือหากมีนิ้วใดนิ้วหนึ่งเหลือเพียงนิ้วเดียวหรือสามารถจัดเก็บลักษณะลายพิมพ์นิ้วมือได้เพียงนิ้วเดียวก็ให้เก็บลักษณะลายพิมพ์นิ้วมือง่ามเพียงนิ้วเดียวได้ แต่ต้องจัดเก็บ 2 ครั้ง หรือหากไม่สามารถจัดเก็บลักษณะลายพิมพ์นิ้วมือได้เลยให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกว่าไม่มีนิ้วในโปรแกรมพิมพ์คำขอมีบัตร

(4) กรณีขอมีบัตร หรือขอเปลี่ยนบัตร ให้ผู้ยื่นคำขอพิมพ์ ลายนิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายเปรียบเทียบกับลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรเพื่อยืนยันตัวบุคคลหากผลการเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือถูกต้อง หรือไม่ปรากฏลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลเพิ่มเติม แต่หากผลเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือ ไม่ผ่านการเปรียบเทียบด้วยระบบคอมพิวเตอร์ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและใช้ดุลยพินิจในการเปรียบเทียบภาพลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือที่จัดเก็บในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรกับภาพพิมพ์นิ้วหัวแม่มือของผู้ยื่นคำขอด้วยตนเอง เพื่อยืนยันว่า เป็นบุคคลเดียวกัน และพนักงานเจ้าหน้าที่อาจเรียกเอกสารหลักฐาน หรือสอบถามเจ้าของบ้าน หรือบุคคลที่น่าเชื่อถือ แล้วแต่กรณี เพิ่มเติมได้เท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้เลขรหัสประจำตัวของพนักงานเจ้าหน้าที่ (Pass Word) ยืนยันหากอนุญาตให้ทำบัตรได้ หากไม่อนุญาตให้ทำบัตรให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยกเลิกรายการที่บันทึกไว้ แล้วแจ้งให้ผู้ขอมีบัตรทราบถึงเหตุผลที่ไม่อนุญาตให้ทำบัตร

(5) เมื่อบันทึกหรือเปรียบเทียบลักษณะลายพิมพ์นิ้วมือและสามารถทำบัตรได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลเพิ่มเติม เช่น รายการชื่อตัวและชื่อสกุล ของผู้ยื่นคำขอเป็นภาษาอังกฤษ หนูลิขิต ศาสนา เป็นต้น

** ตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/ว 4209 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2549

(6) **ถ่ายรูปรูปยื่นคำขอ** ให้นักงานเจ้าหน้าที่เปรียบเทียบกับภาพใบหน้าจากฐานข้อมูล (ถ้ามี) เมื่อได้รูปภาพสมบูรณ์แล้วให้จัดเก็บภาพเข้าระบบก่อน ทั้งนี้ ไม่ควรใช้โปรแกรมตรวจสอบภาพใบหน้า (Q - SUB) อีก เนื่องจากในการพิมพ์ คำขอ บ.ป.1 ระบบได้พิมพ์รูปถ่ายของผู้ยื่นคำขอ หักรูปถ่ายเดิมและรูปถ่ายใหม่ไว้ เพื่อเปรียบเทียบให้แล้ว

(7) **เมื่อส่งพิมพ์คำขอ บ.ป.1** ให้เจ้าหน้าที่และผู้ยื่นคำขอตรวจสอบความถูกต้องของคำขอ บ.ป. 1 เช่น รายการชื่อตัว ชื่อสกุล ของผู้ยื่นคำขอที่เป็นภาษาอังกฤษไม่ถูกต้อง เป็นต้น หากถูกต้องให้ดำเนินการบันทึกแก้ไขให้ถูกต้องก่อนแล้วจึงส่งพิมพ์คำขอ บ.ป. 1 ใหม่ แล้วเสนอพนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้ทำบัตร

(8) **เข้าสู่โปรแกรมการพิมพ์บัตร** ให้เรียกภาพจำลองบัตรด้วยเลขที่อนุญาตให้ทำบัตรเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง หากถูกต้องให้เจ้าหน้าที่ส่งพิมพ์บัตร ถ้าไม่ถูกต้องให้แก้ไขหรือจำหน่ายข้อมูลที่ผิดปกติของคำขอ บ.ป.1 ด้วยโปรแกรมแก้ไขหรือจำหน่ายบัตรหาก IC Chip บนบัตรชำรุดหรือการเคลือบบัตรไม่สมบูรณ์ พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถส่งให้พิมพ์ซ้ำได้ ส่วนบัตรเสียที่ได้ให้ถือปฏิบัติตามมาตรการการเก็บรักษาบัตรเสีย

(9) การใช้โปรแกรมพิมพ์รายการลงในบัตร

9.1 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของรายการในบัตรที่พิมพ์เสร็จแล้วให้นำบัตรไปเสียบในเครื่องอ่าน/เขียนบัตร (Card Reader) โดยการเสียบบัตรที่เครื่องอ่านบัตรต้องเอาด้านหน้าบัตรขึ้นและเสียบด้าน IC Chip เข้าเครื่องแล้ว ให้ผู้ยื่นคำขอพิมพ์ลักษณะลายนิ้วชี้ขวาและซ้ายด้วยเครื่องดังกล่าวโดยวางนิ้ว บนเครื่องเขียน/อ่านบัตร (Card Reader) เพื่อจัดเก็บลักษณะลายนิ้วชี้ขวาและซ้ายไว้ในแถบบันทึกข้อมูล (IC Chip) บนบัตรประจำตัวประชาชนแบบเนกประสงค์ (Smart Card) โดยการวางนิ้วต้องวางในด้านที่บัตรเสียบอยู่ ตัวหนังสือ "IRIS" อยู่เหนือนิ้ว และไฟแสดงผลอยู่ด้านขวาของนิ้ว

9.2 เมื่อไฟแสดงผลเป็นสีเขียว แสดงว่าการจัดเก็บลักษณะลายนิ้วชี้ขวาและซ้ายเสร็จเรียบร้อยแล้ว หากเป็นสีแดง แสดงว่าการจัดเก็บผิดพลาด ให้จัดเก็บลักษณะลายนิ้วชี้ขวาและซ้ายอีกครั้งหนึ่ง และแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ เพื่อประโยชน์ในการใช้บัตรของผู้ถือบัตรใบนั้นต่อไป

9.3 หากจัดเก็บลักษณะลายพิมพ์นิ้วชี้ขวาและซ้ายของผู้ยื่นคำขอไม่ได้ ให้พิมพ์ลักษณะลายนิ้วมืออื่นขวาและซ้ายในลำดับถัดไป หรือหากมีนิ้วใดนิ้วหนึ่งเหลือเพียงนิ้วเดียว หรือสามารถจัดเก็บลักษณะลายพิมพ์นิ้วมือได้เพียงนิ้วเดียว ก็ได้จัดเก็บลักษณะลายพิมพ์นิ้วมือนิ้วดังกล่าวเพียงนิ้วเดียวได้ แต่ต้องจัดเก็บ 2 ครั้ง ไว้ในแถบบันทึกข้อมูล (IC Chip) บนบัตรประจำตัวประชาชนแบบเนกประสงค์ (Smart Card) แต่หากยังจัดเก็บลักษณะลายพิมพ์นิ้วอื่นขวาและซ้าย ในลำดับถัดไป

ของผู้ยื่นคำขอไม่ได้ หรือในการณีสื่อข้อมิบัตรไม่มีนิ้วมือ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งรหัสบุคคล 1 หรือ PIN 1 (PIN code : Personal Identification Number Code) ที่แสดงบนจอคอมพิวเตอร์ ตามที่กรมการปกครองกำหนดแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบเพื่อประโยชน์ในการใช้บัตรของผู้ถือบัตรต่อไป แต่หากผู้ยื่นคำขอต้องการนำรหัสบุคคล 1 ดังกล่าว ไปกำหนดใหม่ก็สามารถนำรหัสบุคคลนั้น ไปกำหนดรหัสใหม่ได้ด้วยตนเอง ที่เครื่องคอมพิวเตอร์ตามโปรแกรมการตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคลในบัตร

(10) **ก่อนมอบบัตรให้กับผู้ยื่นคำขอ** ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของบัตรประจำตัวประชาชนแบบเนกประสงค์ (Smart Card) ในเรื่องดังต่อไปนี้

10.1 รหัสบาร์โค้ด (Font barcode) ซึ่งอยู่ด้านหน้าของบัตร **จะต้องไม่พิมพ์ออกมาเป็นตัวเลข**

10.2 รหัสหนังสือเดินทาง (Font ICAO) ซึ่งอยู่ด้านหลังของบัตร **จะต้องพิมพ์รหัสเต็ม ทั้ง 3 บรรทัด ยาวเสมอขอบบัตรเท่ากันทั้งหมด**

(11) **การมอบบัตร** ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มอบให้ผู้มีชื่อเป็นเจ้าของบัตรโดยตรงโดยให้ผู้ยื่นคำข้อมิบัตร รับบัตรแล้วลงชื่อ หรือพิมพ์ลายนิ้วมือ และลงวัน เดือน ปี ที่รับบัตรไว้ในคำข้อมิบัตรสำหรับเลขหมายคำขอนั้น เพื่อเป็นหลักฐาน ตามระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2539 ข้อ 65

(12) **ข้อควรระวังในการถ่ายรูปจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบเนกประสงค์ (Smart Card)**

12.1 ห้ามเคลื่อนย้ายหรือปรับเปลี่ยนตำแหน่งของระบบคอมพิวเตอร์และฉากถ่ายรูปภายหลังการติดตั้ง เพราะได้ตั้งค่าระบบแสงสว่างให้เหมาะสมไว้แล้ว แต่ถ้ามีความจำเป็นในการเคลื่อนย้ายให้ประสานศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด

12.2 **วิธีตั้งกล้อง** ให้ปรับตัวกล้องถ่ายรูป (กล้องวิดีโอ) ให้ขนานกับพื้น

- ขาดังกล้องที่มีระดับน้ำให้ตัวบอกระดับอยู่กึ่งกลาง
- ขาดังกล้องที่ไม่มีระดับน้ำให้ปรับระดับให้ตัวกล้องขนานกับพื้น

12.3 **การจัดตำแหน่งในการยืนของผู้ข้อมิบัตร**

- ให้ยืนชิดฉากด้านหลัง
- ให้ศีรษะอยู่ระหว่างกลาง ตัวเลขบอกระดับความสูงของฉากหลัง
- หน้าตรง ตามองกล้อง

12.4 ขั้นตอนการถ่ายรูปทำบัตร

- เปิดไฟส่องสว่างด้านหน้าทั้งสองดวง (เพื่อไม่ให้เกิดเงาด้านใดด้านหนึ่ง)
- การปรับระยะความสูงของกล้องตามความสูงของผู้ขอมีบัตรให้ปรับที่ตัวปรับระดับขึ้น - ลง เท่านั้น (ไม่กระดกตัวกล้องถ่ายรูป)

12.5 การจัดภาพ ให้มองที่จอคอมพิวเตอร์ด้านข้าง ให้ตัวเลขทั้งสองด้านอยู่ติดกรอบของภาพพอดีด้านบน ให้เห็นเส้นบอกระดับความสูง 1 เส้น จากศีรษะของผู้ขอมีบัตร โดยการปรับระยะใกล้ - ไกล ที่ตัวกล้องวิดีโอ

12.6 ความคมชัดของภาพ หลังจากการปรับระยะ หรือความสูงเรียบร้อยแล้ว รอสักครู่ กล้องจะทำการปรับความคมชัดของภาพเองโดยอัตโนมัติ สำหรับแสงสว่างให้เปิดไฟทั้งสองดวง ด้านหน้าของฉากทุกครั้ง หากภาพยังมีอยู่ให้กดปุ่มปรับแสง (Black Light) ที่ตัวกล้องวิดีโอ เพื่อเพิ่มแสงสว่างหรือภาพสว่างมากเกินไป ให้กดปุ่มปรับแสง (Black Light) อีกครั้งเพื่อลดแสงสว่าง

2.5 ในกรณีมีวัสดุตัวบัตรเสีย ได้แก่บัตรที่พิมพ์ รายการไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน หรือบัตรที่พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งมอบ หรือเรียกคืนจากผู้ขอมีบัตรให้พนักงานเจ้าหน้าที่เจาะรูบริเวณมุมบนขวาของบัตรด้านที่มีรูปถ่าย โดยไม่ให้ถูกแถบบันทึกข้อมูล (IC Chip) และข้อความบนบัตรพร้อมทั้งทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทั่วรูปถ่ายและเจ้าหน้าที่บัตรในโปรแกรมการบริหารจัดการบัตร

สำหรับบัตรเสียที่เครื่องไม่สามารถพิมพ์ข้อความใดๆ ลงบัตรได้ หรือบัตรเสียที่ IC Chip ชำรุดหรือหลุดจนไม่สามารถนำมาใช้งานได้ ให้แยกออกต่างหากแล้วเจ้าหน้าที่บัตรดังกล่าวตามโปรแกรมอายุัด - เจ้าหน้าที่บัตรทุกสิ้นวันทำการให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล หรือหัวหน้าสำนักงานปลัดเมืองพัทยา แล้วแต่กรณีไปตรวจสอบยอดบัตรเสียและเมื่อมีการเบิกบัตร ให้รวบรวมบัตรเสียส่งศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด โดยทั้งนี้ให้แยกบรรจุบัตรเสียออกเป็น 2 ส่วนคือ

1) **บัตรเสียที่พิมพ์รายการไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน หรือบัตรที่พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งมอบหรือเรียกคืนจากผู้ขอมีบัตร** ให้บรรจุลงถุงใส่บัตรแล้วเขียนข้อความว่า “บัตรเสียเนื่องจากการพิมพ์ หรือสาเหตุอื่น ๆ”

2) **บัตรเสียที่เครื่องไม่สามารถพิมพ์ข้อความใดๆ ลงบัตรได้ หรือบัตรที่แถบบันทึกข้อมูล (IC Chip) ชำรุดหรือหลุดจนไม่สามารถนำมาใช้งานได้** ให้บรรจุลงถุงใส่บัตรอีกถุงแล้วเขียนข้อความว่า “บัตรเสียเนื่องจาก IC Chip” ให้นำดูบรรจุบัตรเสียข้างต้นบรรจุลงกล่องใส่บัตรพร้อมเขียนข้อความว่า

“บัตรเสีย บัตรอายุบัตรของสำนักทะเบียน.....(รหัสสำนักทะเบียน....)

ส่งคืนเมื่อ.....(ระบุวันเดือนปีที่ส่งคืน)”

ไว้ข้างกล่องให้ชัดเจนก่อนนำส่ง พร้อมทั้งแจ้งยอดบัตรเสีย ให้จังหวัด (ที่ทำการปกครองจังหวัด) หรือ กรุงเทพมหานคร ทราบทุกครั้งที่มีการส่งคืน

2.6 เมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติหน้าที่ในวันหนึ่งๆ หรือกรณีหยุดพักกลางวัน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เก็บวัสดุบัตร และวัสดุที่ใช้ในการออกบัตรไว้ในที่ปลอดภัย อย่าให้บุคคลอื่นซึ่งไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเป็นผู้เก็บรักษา และห้ามมิให้ผู้ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องหรือไม่มีคำสั่งให้รับผิดชอบงานบัตรประจำตัวประชาชนดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับการออกบัตรประจำตัวประชาชนนอกประสงค์ (Smart Card) โดยเด็ดขาด

2.7 ในกรณีที่ผู้ถือบัตรทำบัตรหายและยังไม่มีความประสงค์จะขอมีบัตรใหม่ในทันที หรือคาดว่าจะได้รับบัตรคืน หรือประชาชนที่ไม่ใช่เจ้าของบัตร นำบัตรที่เก็บได้มาส่งคืนพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา จัดตั้งศูนย์รับแจ้งบัตรหายหรืออายุบัตรเพื่อทำการตรวจสอบหรือสอบสวนแล้วแต่กรณี ก่อนคืนให้ผู้ถือบัตร หากมีการพบบัตรดังกล่าวสำหรับกรณีการอายุบัตรให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการอายุบัตรประจำตัวประชาชนแบบนอกประสงค์ ในโปรแกรมอายุ - จาหน่ายบัตร เมื่อผู้ถือบัตรมาติดต่อขอรับบัตรคืนและมีการยืนยันว่าตนเป็นผู้มีชื่อและรายการตามที่ปรากฏบนบัตรแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยกเลิกการอายุบัตรในโปรแกรมดังกล่าว และมอบบัตรคืนแก่ผู้ถือบัตร

ให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล หรือเมืองพัทยา เก็บรักษาบัตรที่ทำการอายุเพื่อรอส่งมอบให้กับผู้ถือบัตรเป็นเวลาไม่เกิน 30 วัน หากเกิน 30 วันแล้ว ผู้ถือบัตรไม่มารับบัตรคืนหรือปรากฏว่าผู้ถือบัตรได้ขอมีบัตรใหม่แล้วให้รวบรวมบัตรทำการอายุส่งศูนย์บริหารการทะเบียนภาคสาขาจังหวัด โดยบรรจุบัตรที่ทำทำการอายุ ใส่ถุงแยกต่างหากจากบัตรเสียแล้วเขียนข้อความไว้ข้างถุงให้ชัดเจนว่า “บัตรอายุ” แล้วบรรจุลงกล่องใส่บัตรพร้อมเขียนข้อความว่า “บัตรเสีย บัตรอายุของสำนักทะเบียน(รหัสสำนักทะเบียน.....) ส่งคืนเมื่อ.....(ระบุวันเดือนปีที่ส่งคืน)” พร้อมทั้งแจ้งยอดอายุ ให้จังหวัด หรือกรุงเทพมหานครทราบทุกครั้งที่มีการส่งคืน

2.8 การจัดหน่วยบริการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนภายในเขตท้องที่

กรณีอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา จัดหน่วยบริการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนภายในเขตท้องที่ ให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา ให้จัดทำแผนการจัดหน่วยบริการขออนุมัติการจัดหน่วยบริการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนภายในเขต

** ตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/ว 4209 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2549

ห้องที่ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือปลัดกรุงเทพมหานครพิจารณา เพื่อขออนุมัติกรมการปกครองต่อไป แล้วแต่กรณีและในการบริหารจัดการบัตรให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล หรือเมืองพัทยา ถือปฏิบัติตามมาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (Smart Card) แบบอนเนกประสงค์ในหน้าที่ของศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด โดยอนุโลม ส่วนหน่วยบริการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนของอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล หรือเมืองพัทยา ให้ถือปฏิบัติตามมาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอนเนกประสงค์ (Smart Card) ในหน้าที่ของอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล หรือเมืองพัทยา แล้วแต่กรณี โดยอนุโลม

2.9 การวางแผนปฏิบัติงานและการประชาสัมพันธ์

(1) **ให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา วางแผนปฏิบัติงานการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอนเนกประสงค์ (Smart Card)** ให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย โดยเฉพาะการจัดจำนวนประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ที่จะต้องยื่นคำขอมีบัตรให้เหมาะสม เช่น อาจกำหนดเป็นกลุ่มบุคคลที่มายื่นขอมีบัตรเป็นรายหมู่บ้าน ตำบล เป็นต้น และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงเอกสารหลักฐานที่จะต้องนำไปแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อขอมีบัตรขอมีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตรแล้วแต่กรณี

(2) **ให้ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่** ทราบด้วยว่าบัตรประจำตัวประชาชนที่ไม่ได้ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (บัตรระบบเดิม) และบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (บัตรชนิดแถบแม่เหล็ก) ที่ออกไปแล้ว ยังคงใช้ได้ต่อไปจนกว่าบัตรจะหมดอายุตามที่ระบุไว้ในบัตร โดยไม่จำเป็นต้องไปขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรแต่อย่างใด

(3) **บัตรประจำตัวประชาชนแบบอนเนกประสงค์ (Smart Card)** มีประโยชน์หรือมีรูปแบบและลักษณะที่แตกต่างจากบัตรระบบเดิม และบัตรแบบแถบแม่เหล็ก ดังนั้น เพื่อป้องกันมิให้เกิดความสับสน จึงให้ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานราชการ และภาคเอกชน รวมทั้งประชาชนในท้องที่ได้ทราบโดยทั่วกัน

ที่ มท 0309.2/ว 8787

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

22 พฤษภาคม 2550

เรื่อง ชักซ้อมมาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบเนกประสงค์ (Smart Card)

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง 1. ระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2539
2. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/ว 4209 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2549

ด้วย สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ได้ตรวจสอบการดำเนินงานโครงการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนอิเล็กทรอนิกส์แบบเนกประสงค์ (Smart Card) ประจำปีงบประมาณ 2549 ผลของการตรวจสอบและสังเกตการณ์ พบว่าสำนักทะเบียนส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลกล่าวคือ มีการปฏิบัติตามหนังสือสั่งการ มีปริมาณการจัดทำบัตรเพิ่มขึ้นทั้งที่อัตราค่าสิ่งของเจ้าหน้าที่ที่มีค่อนข้างน้อย ทำให้ประชาชนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับดีถึงดีมาก แต่ยังมีบางสำนักทะเบียนการปฏิบัติงานยังไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ได้แก่ การไม่ถือปฏิบัติตามหนังสือสั่งการในบางเรื่องใช้รูปแบบรายงานต่อผู้บังคับบัญชาที่แตกต่างกัน รวมทั้งยังมีบัตรเสียเนื่องจากเจ้าหน้าที่ขาดความรอบคอบในการปฏิบัติงาน

กรมการปกครอง ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การดำเนินงานในการบริหารจัดการโครงการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบเนกประสงค์ (Smart Card) ในระยะต่อไป เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล คำนึงและเกิดประโยชน์สูงสุด จึงให้จังหวัด และกรุงเทพมหานคร กำชับสำนักทะเบียนในพื้นที่ ถือปฏิบัติ ดังนี้

1. ให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนทุกระดับ ศึกษาทำความเข้าใจ และปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเคร่งครัด และให้ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจเอาใจใส่ทุกขั้นตอนการปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ด้วยประหยัค มีประสิทธิภาพสูงสุด เช่น วัสดุบัตร วัสดุเคลือบบัตร เป็นต้น

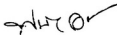
2. การจัดทรวางานผลการออกบัตร ตามระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับ ที่ 2) พ.ศ. 2539 ข้อ 68 ให้เปิดและพิมพ์จากระบบคอมพิวเตอร์ ON-LINE ของสำนักทะเบียนทุกสิ้นวันทำการหรือในวันทำการถัดไป โดยให้แนบรายงานที่พิมพ์จากระบบคอมพิวเตอร์ ON-LINE เพียงแบบเดียวเท่านั้น

3. หากสำนักทะเบียนใดมีปัญหาเกี่ยวกับกฎปฏิบัติเกี่ยวกับจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน ให้แจ้งศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด หรือศูนย์บริหารการทะเบียนภาค เพื่อขอรับการสนับสนุนช่วยเหลือปัญหา หรือให้จัดการฝึกอบรมพร้อมการปฏิบัติงาน (On the job Training) ให้เจ้าหน้าที่ที่ขาดความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่ หรือโทรศัพท์สอบถามโดยตรงได้ที่ศูนย์ Hot line ของสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง หมายเลขโทรศัพท์ 1548

4. ให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล และหัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา ถัดกันดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในความรับผิดชอบให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้อง ตามกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการ โดยเคร่งครัด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายพนัย อนันตพงศ์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร / โทรสาร 0 - 2791 - 7624 -5

ที่ มท 0309.2/ว 18441

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

12 ตุลาคม 2550

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ**เรียน** ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร**อ้างถึง** หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/ว 10797 ลงวันที่ 6 กันยายน 2550**สิ่งที่ส่งมาด้วย** แนวทางปฏิบัติการขอมิบัตร ขอมิบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตรโดยโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ จำนวน ชุด

ตามที่ได้แจ้งให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครแจ้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องศึกษาทำความเข้าใจหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติของกฎกระทรวง ฉบับที่ 22 (พ.ศ.) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปรียบเทียบประวัติความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 และระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550 และขอให้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ทราบถึงหลักเกณฑ์และแนวทางการปฏิบัติงาน ซึ่งกฎกระทรวงและระเบียบดังกล่าวมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 3 กันยายน 2550 พร้อมกับการพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนโดยนำเทคโนโลยีมาปรับปรุงขั้นตอนการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนในขั้นตอนเดียว โดยกรมการปกครองได้เปิดระบบการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ ตั้งแต่วันที่ 3 กันยายน 2550 เป็นต้นมา นั้น

เพื่อให้การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติดังกล่าว ดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อยและถูกต้อง กรมการปกครองพิจารณาแล้ว จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครสั่งการให้อำเภอ เขต เทศบาลและเมืองพัทยา ถือปฏิบัติดังนี้

1. ให้พิจารณาปรับเกลียอัตราค่าส่งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนให้เหมาะสมกับปริมาณงานในการให้บริการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนโดยโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ และจัดทำคำสั่งแบ่งงานกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่แต่ละคนให้ชัดเจนและเป็นปัจจุบัน พร้อมกับพิจารณาแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนเป็นผู้รับเงินค่าธรรมเนียมและค่าปรับที่เกี่ยวข้องกับงานบัตรประจำตัวประชาชนด้วย

2. ให้นายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล และหัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยาแล้วแต่กรณีกำกับดูแล และกำกับพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนให้ปฏิบัติงานตามกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด พร้อมกับติดตามรายงานผลการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วย การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2539 ข้อ 68 และรายงานการนำส่งเงินค่าธรรมเนียมการทำบัตรและค่าปรับพร้อมสำเนาใบเสร็จรับเงินตามโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติทุกสิ้นวันทำการ

3. เนื่องจากระบบการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัตินี้สามารถตรวจสอบรายการบุคคลผู้ยื่นคำขอมีบัตรจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนได้ทันที ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการกระทำทุจริตการสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชนได้ ดังนั้นหากเกิดกรณีการทุจริต ในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชน ตั้งแต่วันที่ 3 กันยายน 2550 เป็นต้นไป ให้พิจารณาดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนผู้กระทำการทุจริตดังกล่าว และให้ดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำความผิดในทุกข้อหาความผิดที่ปรากฏแล้วติดตามผลคดีจนกว่าคดีจะถึงที่สุด

4. ให้อำเภอ เขต เทศบาล และเมืองพัทยา ถือปฏิบัติตามแนวทางการขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรโดยโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติที่ส่งมาด้วยแล้วนี้อย่างเคร่งครัด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและสั่งการให้อำเภอ เขต เทศบาล และเมืองพัทยา ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายศุภกิจ บุญอุฎฺธพิพงษ์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
โทร 02 791 7612 ถึง 7613
โทรสาร 02 906 9273

แนวทางปฏิบัติการขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตร โดยโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ

โปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติจะออกเอกสารใบเสร็จรับเงินและแบบพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ตามขั้นตอนปฏิบัติงานในการขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตร ตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2538 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม รายละเอียดดังนี้

1. การขอมีบัตร

1.1 การขอมีบัตรครั้งแรกของบุคคลซึ่งมีอายุครบสิบห้าปีบริบูรณ์ การขอมีบัตรของบุคคลซึ่งได้เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน การขอมีบัตรของบุคคลซึ่งพ้นจากสภาพการได้รับการยกเว้น และการขอมีบัตรสำหรับบุคคลที่ได้สัญชาติไทย ได้รับอนุมัติใหม่สัญชาติไทย หรือกลับคืนสัญชาติไทย

(1) ผู้ขอได้ยื่นคำขอมีบัตร ภายในกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตรตามที่กฎหมายกำหนด ระบบจะจัดพิมพ์เอกสาร แบบคำขอ บ.ป. 1

(2) หากผู้ขอได้ยื่นคำขอมีบัตร พ้นกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตรตามที่กฎหมายกำหนด ระบบจะจัดพิมพ์เอกสารบันทึกถ้อยคำผู้ต้องหา บันทึกการเปรียบเทียบ แบบคำขอ บ.ป. 1 และใบเสร็จรับเงินค่าปรับ

1.2 การขอมีบัตรของบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้น หรือบุคคลซึ่งมีอายุเกินเจ็ดสิบปีระบบจะจัดพิมพ์เอกสาร แบบคำขอ บ.ป. 1 และใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียม

2. การขอมีบัตรใหม่

2.1 การขอมีบัตรใหม่กรณีบัตรเดิมหมดอายุ

(1) ผู้ขอได้ยื่นคำขอมีบัตรใหม่ ภายในระยะเวลาการขอมีบัตรใหม่ตามที่กฎหมายกำหนด ระบบจะจัดพิมพ์เอกสาร แบบคำขอ บ.ป. 1

(2) หากผู้ขอได้ยื่นคำขอมีบัตรใหม่ พ้นระยะเวลาการขอมีบัตรใหม่ตามที่กฎหมายกำหนด ระบบจะจัดพิมพ์เอกสาร บันทึกถ้อยคำผู้ต้องหา บันทึกการเปรียบเทียบ แบบคำขอ บ.ป. 1 และใบเสร็จรับเงินค่าปรับ

2.2 การขอมีบัตรใหม่กรณีบัตรเดิมหายหรือถูกทำลาย

(1) ผู้ขอได้ยื่นคำขอมีบัตรใหม่ ภายในระยะเวลาการขอมีบัตรใหม่ตามที่กฎหมายกำหนด ระบบจะจัดพิมพ์เอกสาร บันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน สูญหายหรือถูกทำลาย (บ.ป.7) จำนวน 2 ฉบับ แบบคำขอ บ.ป. 1 และใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียม

(2) หากผู้ขอไต่ยื่นคำขอมีบัตรใหม่ พ้นระยะเวลาการขอมีบัตรใหม่ตามที่กฎหมายกำหนด ระบบจะจัดพิมพ์เอกสาร บันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน สูญหายหรือถูกทำลาย (บ.ป.7) จำนวน 2 ฉบับ บันทึกถ้อยคำผู้ต้องหา บันทึกการเปรียบเทียบ แบบคำขอ บ.ป. 1 และใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมและค่าปรับ

3. การขอเปลี่ยนบัตร

3.1 การขอเปลี่ยนบัตร กรณีบัตรเดิมชำรุดในสาระสำคัญ

(1) ผู้ขอไต่ยื่นคำขอเปลี่ยนบัตร ภายในระยะเวลาการขอเปลี่ยนบัตรตามที่กฎหมายกำหนด ระบบจะจัดพิมพ์เอกสาร แบบคำขอ บ.ป. 1 และใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียม

(2) ผู้ขอไต่ยื่นคำขอเปลี่ยนบัตร พ้นระยะเวลาการขอเปลี่ยนบัตรตามที่กฎหมายกำหนด ระบบจะจัดพิมพ์เอกสาร บันทึกถ้อยคำผู้ต้องหา บันทึกการเปรียบเทียบ แบบคำขอ บ.ป. 1 และใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมและค่าปรับ

3.2 การขอเปลี่ยนบัตร กรณีผู้ขอเปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุล หรือเปลี่ยนชื่อตัวและชื่อสกุล

(1) ผู้ขอไต่ยื่นคำขอเปลี่ยนบัตร ภายในระยะเวลาการขอเปลี่ยนบัตรตามที่กฎหมายกำหนด ระบบจะจัดพิมพ์เอกสาร แบบคำขอ บ.ป. 1 และใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียม

(2) ผู้ขอไต่ยื่นคำขอเปลี่ยนบัตร พ้นระยะเวลาการขอเปลี่ยนบัตรตามที่กฎหมายกำหนด ระบบจะจัดพิมพ์เอกสาร บันทึกถ้อยคำผู้ต้องหา บันทึกการเปรียบเทียบ แบบคำขอ บ.ป. 1 และใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมและค่าปรับ

3.3 การขอเปลี่ยนบัตร กรณีผู้ขอเปลี่ยนที่อยู่ ระบบจะจัดพิมพ์เอกสาร แบบคำขอ บ.ป. 1 และใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียม

4. การจัดทำบันทึกคำให้การรับรองบุคคลสำหรับเจ้าบ้านหรือผู้นำเชื่อถือ

การขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตร ตามข้อ 1 ถึงข้อ 3 ดังกล่าวข้างต้น ระบบจะแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ว่า ประสงค์จะให้จัดทำบันทึกคำให้การรับรองบุคคลสำหรับเจ้าบ้านหรือผู้นำเชื่อถือด้วยหรือไม่ หากพนักงานเจ้าหน้าที่ประสงค์จะจัดทำบันทึกคำให้การรับรองบุคคล ระบบจะให้เจ้าหน้าที่บันทึกการยกย่องบุคคลที่จะให้การรับรอง และรายละเอียดต่าง ๆ แล้ว ระบบจะจัดพิมพ์เอกสารบันทึกคำให้การรับรองบุคคลของบุคคลดังกล่าวเพื่อประกอบหลักฐานคำขอ บ.ป.1 ของผู้ยื่นคำขอมีบัตรรายนั้น ๆ

5. การนำส่งเงินค่าธรรมเนียมการทำบัตรและเงินค่าปรับ

การนำส่งเงินค่าธรรมเนียมการทำบัตรและเงินค่าปรับ ณ ทุกสิ้นวันทำการ ระบบจะจัดพิมพ์แบบรายงานการนำส่งเงินค่าธรรมเนียมการทำบัตรและเงินค่าปรับ พร้อมพิมพ์สำเนาใบเสร็จรับเงินที่ได้จัดเก็บเงินในแต่ละวัน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบและนำส่งเงินค่าธรรมเนียมการทำบัตรและเงินค่าปรับ ให้แก่ผู้มีอำนาจหน้าที่เก็บรักษาเงินของหน่วยงานตามระเบียบกระทรวงการคลัง

6. แบบพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำบัตรประจำตัวประชาชนที่ระบบจัดพิมพ์

6.1 แบบคำขอมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน (บ.ป. 1)

(1) แบบ บ.ป. 1 ต้องมีรายการถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ โดยผู้ยื่นคำขอเจ้าหน้าที่ และพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบ และลงชื่อถูกต้องครบถ้วนทุกรายการ

(2) แบบ บ.ป. 1 ที่ได้ออกบัตรแล้ว ให้จัดเก็บโดยใช้ปกเก็บเล่มหนึ่งสำหรับคำขอ จำนวน 200 ฉบับ โดยแยกเก็บแฟ้มเรียงตามปีปฏิทินที่ออกบัตร และหมายเลขอนุญาตตามลำดับ ก่อนหลัง และให้ระบุหมายเลขอนุญาตเริ่มต้นและเลขสุดท้ายไว้ที่สันปกของแฟ้ม

(3) การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ ให้เริ่มต้นการจัดเก็บคำขอ บ.ป.1 แฟ้มใหม่

6.2 แบบบันทึกถ้อยคำของผู้ต้องหา

(1) บันทึกถ้อยคำของผู้ต้องหาที่ระบบจัดพิมพ์ เจ้าหน้าที่ต้องตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของรายการในบันทึก และให้ผู้ต้องหา (ผู้ยื่นคำขอ) เจ้าหน้าที่และพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ ความถูกต้อง และลงชื่อให้ครบถ้วน

(2) บันทึกถ้อยคำของผู้ต้องหา ให้จัดเก็บรวมกับบันทึกเปรียบเทียบ โดยจัดเรียง บันทึกถ้อยคำของผู้ต้องหาและบันทึกการเปรียบเทียบ สำหรับผู้ต้องหาแต่ละราย เรียงไปตามลำดับเลข คดีเปรียบเทียบที่

6.3 แบบบันทึกการเปรียบเทียบ

(1) บันทึกการเปรียบเทียบที่ระบบจัดพิมพ์ เจ้าหน้าที่ต้องตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของรายการและให้ผู้ต้องหา เจ้าหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่และผู้รับเงิน ตรวจสอบความถูกต้อง และลงชื่อให้ครบถ้วน

(2) พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ ต้องเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม มาตรา 22 และตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 452/2542 เรื่อง การแต่งตั้งเจ้าพนักงานตรวจบัตร และพนักงานเจ้าหน้าที่ ข้อ 13 หรือผู้รักษาราชการแทน/ปฏิบัติราชการแทน แล้วแต่กรณี

(3) บันทึกการเปรียบเทียบ ให้จัดเก็บรวมกับบันทึกถ้อยคำของผู้ต้องหาโดยจัดเรียง บันทึกถ้อยคำของผู้ต้องหาและบันทึกการเปรียบเทียบ สำหรับผู้ต้องหาแต่ละรายเรียงตามลำดับเลข คดีเปรียบเทียบที่ และจัดเก็บเป็นแฟ้มใช้ปกเก็บเล่มหนึ่งสำหรับบันทึกการเปรียบเทียบจำนวน 100 ราย ตามเลขคดีเปรียบเทียบที่ 1 - 100 และ 101 - 200 เรียงตามลำดับต่อไปจนถึงสิ้นปีปฏิทิน และจะต้อง แยกเก็บแฟ้มเรียงตามปีปฏิทินที่เปรียบเทียบปรับและให้ระบุข้อความ "บันทึกการเปรียบเทียบปรับ คดีความผิดเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนที่มีโทษปรับสถานเดียว อำเภอ./เขต./เทศบาล./เมือง พัทยา จังหวัด.....พ.ศ. ..." และแต่กรณี และให้ระบุเลขคดีเปรียบเทียบที่เริ่มต้นและเลขสุดท้ายไว้ที่สัน ของแฟ้มด้วย

(4) เลขที่คัตติเปรียบเทียบกับกำหนดเลขลำดับตามปีปฏิทิน เริ่มตั้งแต่เลขที่ 1/ปี พ.ศ. เรียงตามลำดับไปจนถึงสิ้นปี เมื่อขึ้นปีปฏิทินใหม่ ให้ตั้งต้นเลขที่ 1/ปี พ.ศ. ใหม่ สำหรับการจัดทำ บัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการ อัตโนมัติ ให้กำหนดเลขคัตติเปรียบเทียบกับที่เริ่มต้นเลขที่ 1/2550 เป็นต้นไปจนถึงสิ้นปีปฏิทิน เมื่อขึ้นปีใหม่ ให้เริ่มต้นคัตติเปรียบเทียบกับที่ 1 ใหม่ต่อไป

6.4 แบบบันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูก ทำลาย (บ.ป.7)

(1) แบบ บ.ป. 7 ที่ระบบจัดพิมพ์ จำนวน 2 ฉบับ เจ้าหน้าที่ต้องตรวจสอบ ความถูกต้อง ครบถ้วน ของรายการ และให้ผู้แจ้ง (ผู้ยื่นคำขอ) เจ้าหน้าที่ และพนักงานเจ้าหน้าที่ ตรวจสอบความถูกต้อง และลงชื่อให้ครบถ้วน

(2) แบบ บ.ป. 7 ฉบับที่ 1 ให้เจ้าหน้าที่แนบประกอบคำขอ บ.ป. 1 ของผู้ยื่นคำขอ เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาอนุญาต และเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้อนุญาตให้ทำบัตรแล้วให้จัด เก็บไว้กับเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณา ส่วน แบบ บ.ป. 7 ฉบับที่ 2 ให้จัดเก็บเป็นแฟ้มใช้ปก เก็บเล่มหนึ่งสำหรับแบบ บ.ป. 7 จำนวน 200 ฉบับ ตามลำดับที่ 1 – 200 และ 201 – 400 เรียงตามลำดับ ต่อไปจนถึงสิ้นปีปฏิทิน โดยแยกเก็บแฟ้มเรียงตามปีปฏิทินที่รับแจ้ง และให้ระบุข้อความ “บันทึกการรับ แจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย (บ.ป. 7) อำเภอ./เขต./เทศบาล./ เมืองพัทยา จังหวัด.....พ.ศ.” และให้ระบุเลขลำดับที่เริ่มต้นและเลขสุดท้ายไว้ที่สันของแฟ้มด้วย

(3) เลขลำดับที่ให้กำหนดเลขลำดับตามปีปฏิทิน เริ่มตั้งแต่เลขที่ 1 เรียงตามลำดับ ไปจนถึงสิ้นปี เมื่อขึ้นปีปฏิทินใหม่ ให้ตั้งต้นเลขที่ 1 ใหม่ สำหรับการออกบัตรในระบบใหม่ให้กำหนด เลขลำดับที่เริ่มต้นเลขที่ 1 เป็นต้นไปจนถึงสิ้นปีปฏิทิน เมื่อขึ้นปีใหม่ให้เริ่มต้นเลขลำดับที่ 1 ใหม่ต่อไป

6.5 แบบใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมการทำบัตรและใบเสร็จรับเงินค่าปรับ

(1) แบบใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมการทำบัตรและค่าปรับ ที่ระบบจัดพิมพ์ ต่อจากแบบคำขอ บ.ป. 1 ของผู้ยื่นคำขอแต่ละราย ให้เจ้าหน้าที่ต้องตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน ของรายการแล้วลงชื่อผู้รับเงิน และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้อง และลงชื่อให้ครบถ้วน

(2) ให้เจ้าหน้าที่ฉีกตามรอยปรุและมอบใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมและหรือค่าปรับ ให้ผู้ยื่นคำขอ

(3) เลขที่ใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมการทำบัตรและค่าปรับ ให้กำหนดเลขที่ตาม ปีงบประมาณ เริ่มตั้งแต่เลขที่ 1/ปี พ.ศ. เรียงตามลำดับไปจนถึงสิ้นปี เมื่อขึ้นปีงบประมาณใหม่ให้ตั้งต้น เลขที่ 1/ปี พ.ศ.ใหม่ สำหรับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำ ตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ ให้กำหนดเลขที่ใบเสร็จรับเงินเริ่มต้น เลขที่ 1/2550 เป็นต้น ไปจนถึงสิ้นปีงบประมาณ เมื่อขึ้นปีงบประมาณใหม่ให้เริ่มต้นเลขที่ 1 ใหม่ต่อไป

(4) ข้อมูลการออกใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมการทําบัตรและค่าปรับจะถูกบันทึกในฐานข้อมูลของระบบคอมพิวเตอร์ เมื่อสิ้นวันทําการ เจ้าหน้าที่ต้องจัดพิมพ์สำเนาใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมและค่าปรับจากฐานข้อมูลของระบบคอมพิวเตอร์ และรายงานการนําส่งเงินค่าธรรมเนียมการทําบัตรและค่าปรับ (ตามแบบ) แล้วตรวจสอบความถูกต้องของรายการ และนําส่งเงินที่ได้จัดเก็บในวันนั้นส่งมอบให้ผู้มีอำนาจหน้าที่เก็บรักษาเงินของหน่วยงาน และให้เก็บรักษาสำเนาใบเสร็จรับเงินซึ่งสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินยังมิได้ตรวจสอบไว้ในที่ปลอดภัยอย่างให้สูญหาย เมื่อได้ตรวจสอบแล้วให้เก็บไว้อย่างเอกสารธรรมดา ตามระเบียบกระทรวงการคลัง

6.6 แบบบันทึกค่าให้การรับรองบุคคล

(1) บันทึกค่าให้การรับรองบุคคลของเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื่อถือในการรับรองผู้ขอมีบัตรที่ระบบจัดพิมพ์ เจ้าหน้าที่ต้องตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของรายการแล้วให้เจ้าบ้านหรือผู้นำเชื่อถือลงชื่อผู้รับรอง แล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้อง และลงชื่อผู้สอบสวนพร้อมทั้งลงชื่อพยานให้ครบถ้วน

(2) บันทึกค่าให้การรับรองบุคคลให้เจ้าหน้าที่แนบประกอบคำขอ บ.ป. 1 ของผู้ยื่นคำขอเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาอนุญาต และเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้อนุญาตให้ทําบัตรแล้วให้จัดเก็บไว้กับเอกสารหลักฐาน ประกอบการพิจารณา

6.7 แบบรายงานการนําส่งเงินค่าธรรมเนียมการทําบัตรและค่าปรับ

(1) แบบรายงานการนําส่งเงินค่าธรรมเนียมการทําบัตรและค่าปรับที่ระบบจัดพิมพ์ ณ ทุกสิ้นวันทําการ ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของรายการ ให้ตรงกับรายการตามสำเนาใบเสร็จรับเงินที่จัดพิมพ์ตามข้อ 2.5 (3) และจำนวนเงินที่จัดเก็บได้ในวันนั้น

(2) ให้เจ้าหน้าที่นําส่งเงินที่จัดเก็บได้ พร้อมสำเนาใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมการทําบัตรและค่าปรับ และรายงานการนําส่งเงินค่าธรรมเนียมการทําบัตรและค่าปรับที่ตรวจสอบถูกต้อง ครบถ้วน ส่งมอบให้ผู้มีอำนาจหน้าที่เก็บรักษาเงินของหน่วยงาน ตามระเบียบกระทรวงการคลังต่อไป

7. แบบพิมพ์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานบัตรประจำตัวประชาชนฉบับเดิม

7.1 ให้อำเภอ เขต เทศบาลและเมืองพัทยา ดำเนินการสำรวจเอกสารแบบพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับงานบัตรประจำตัวประชาชนที่ยังไม่ได้ใช้งาน และให้จัดเก็บไว้ ดังนี้

(1) แบบคำขอมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน (แบบ บ.ป. 1) ฉบับเดิม

(2) สมุดบันทึกถ้อยคำของผู้ต้องหาและบันทึกการเปรียบเทียบ

(3) บันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย (บ.ป.7)

(4) ใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมการจัดทำบัตร

(5) ใบเสร็จรับเงินที่ปรับ

7.2 บันทึกล้อยคำของผู้ต้องหาและบันทึกการเปรียบเทียบฉบับเดิมที่ยังใช้ไม่หมดเล่ม ให้หมายเหตุยกเลิกการใช้บันทึกล้อยคำของผู้ต้องหาและการบันทึกการเปรียบเทียบที่เหลืออยู่ในเล่มนั้น และจัดเก็บไว้เป็นหลักฐาน สำหรับสมุดบันทึกล้อยคำของผู้ต้องหาและบันทึกการเปรียบเทียบปรับในกรณี ที่ผู้ต้องหาไม่ได้ยื่นคำขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตร แล้วแต่กรณี เช่น กรณีผู้ต้องหาที่ไม่อาจ แสดงบัตร หรือใบรับหรือใบแทนใบรับ เมื่อเจ้าพนักงานตรวจบัตรขอตรวจตามมาตรา 17 หรือในกรณี จำเป็นที่ไม่สามารถจัดพิมพ์เอกสารดังกล่าวจากระบบคอมพิวเตอร์ได้โดยกำหนดเลขคดีเปรียบเทียบที่ "พ. .../ปี พ.ศ." และให้เริ่มต้นเลขที่ พ.1/ปี พ.ศ. เรียงตามลำดับไปจนถึงสิ้นปีเมื่อขึ้นปีปฏิทินใหม่ ให้ตั้งต้นเลขที่ พ.1/ปี พ.ศ. ใหม่

7.3 บันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย (บ.ป. 7) ฉบับเดิม ที่ยังใช้ไม่หมดเล่ม ให้หมายเหตุยกเลิกการใช้บันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับ บัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลายที่เหลืออยู่ในเล่มนั้น และจัดเก็บไว้สำหรับบันทึกการรับแจ้ง เอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย เล่มใหม่ต่อจากเล่มที่ได้ยกเลิกให้ใช้ ในการบันทึกการรับแจ้ง ในกรณีที่ผู้แจ้งไม่ประสงค์ยื่นคำขอมีบัตรใหม่ หรือในกรณีจำเป็นที่ไม่สามารถ จัดพิมพ์เอกสารดังกล่าวจากระบบคอมพิวเตอร์ได้ โดยกำหนดเลขลำดับที่ "พ.." และให้เริ่มต้นเลขที่ พ.1 เรียงตามลำดับไปจนถึงสิ้นปี เมื่อขึ้นปีปฏิทินใหม่ ให้ตั้งต้นเลขที่ พ. 1 ใหม่

7.4 ใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียม (บ.ป. 3) ฉบับเดิม ที่เบิกจากผู้มีอำนาจหน้าที่เก็บ รักษาใบเสร็จรับเงิน และยังใช้ไม่หมดเล่ม ให้ขออนุมัติยกเลิกการใช้ใบเสร็จรับเงินที่เหลืออยู่ในเล่มนั้น และหมายเหตุการยกเลิกไว้เป็นหลักฐานการตรวจสอบ สำหรับเล่มใบเสร็จรับเงินเล่มใหม่ต่อจากเล่ม ที่ได้ยกเลิก ให้ใช้สำหรับการรับเงิน กรณีผู้ถือบัตรหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ยื่นคำร้องขอตรวจคัด หรือ คัดและรับรองสำเนารายการเกี่ยวกับบัตร ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 19 (พ.ศ. 2542) ออกตามความใน พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ข้อ 2 (4) หรือในกรณีจำเป็นที่ไม่สามารถจัดพิมพ์ ใบเสร็จรับเงินดังกล่าวจากระบบคอมพิวเตอร์ได้ โดยกำหนดเลขที่ใบเสร็จรับเงิน "พ./ปี พ.ศ." และให้เริ่มต้นเลขที่ พ.1/ปี พ.ศ. เรียงตามลำดับไปจนถึงสิ้นปีงบประมาณเมื่อขึ้นปีงบประมาณใหม่ ให้ตั้งต้นเลขที่ พ.1/ปี พ.ศ. ใหม่ต่อไป

7.5 ใบเสร็จรับเงินค่าปรับ ฉบับเดิมที่เบิกจากผู้มีอำนาจหน้าที่เก็บรักษาใบเสร็จรับเงิน และยังใช้ไม่หมดเล่ม ให้ขออนุมัติยกเลิกการใช้ใบเสร็จรับเงินที่เหลืออยู่ในเล่มนั้น และหมายเหตุ การยกเลิกไว้เป็นหลักฐานการตรวจสอบ สำหรับเล่มใบเสร็จรับเงินเล่มใหม่ต่อจากเล่มที่ได้ยกเลิกให้ใช้ สำหรับการรับเงินกรณีการเปรียบเทียบปรับผู้ต้องหาที่ไม่อาจแสดงบัตร หรือใบรับหรือใบแทนใบรับ เมื่อเจ้าพนักงานตรวจบัตรขอตรวจ ตามมาตรา 17 หรือในกรณีจำเป็นที่ไม่สามารถจัดพิมพ์ใบเสร็จ

รับเงินดังกล่าวจากระบบคอมพิวเตอร์ได้ โดยกำหนดเลขที่ใบเสร็จรับเงิน “พ./ปี พ.ศ.” และให้เริ่มตั้งแต่ เลขที่ พ.1/ปี พ.ศ. เรียงตามลำดับไปจนถึงสิ้นปีงบประมาณ เมื่อสิ้นปีงบประมาณใหม่ให้ตั้งต้นเลขที่ พ.1/ปี พ.ศ. ใหม่ต่อไป

8. การลงทะเบียนผู้ปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าหน้าที่

8.1 ลงทะเบียนผู้ปฏิบัติงานบัตร ตามแบบ บท. 1 และแบบ บท. 2 และให้จัดทำสำเนาบัญชีคุมการกำหนดเลขรหัสประจำตัวไว้เป็นหลักฐาน

8.2 ส่งแบบลงทะเบียนผู้ปฏิบัติ (แบบ บท.2) และคำสั่งแบ่งงานกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่แต่ละคนของอำเภอ เขต เทศบาลและเมืองพัทยา แล้วแต่กรณีไปยังศูนย์บริหารการทะเบียนภาค ภายใน 7 วัน เพื่อลงทะเบียนผู้ปฏิบัติงานและกำหนดรหัสผ่าน

8.3 เมื่อได้รับรหัสผ่านแล้ว ให้เจ้าของรหัสผ่านเปลี่ยนแปลงรหัสผ่านด้วยระบบคอมพิวเตอร์อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งจะใช้รหัสผ่านนั้นปฏิบัติงานได้ (กรรมการปกครองอาจกำหนดให้ใช้เลขประจำตัวประชาชนและลายพิมพ์นิ้วมือเป็นรหัสประจำตัวและรหัสผ่านก็ได้) การเปลี่ยนแปลงรหัสผ่านให้เจ้าของรหัสเปลี่ยนแปลงได้ด้วยตนเอง และเมื่อได้ใช้รหัสผ่านปฏิบัติงานไประยะเวลาหนึ่งแล้ว ก็ให้เปลี่ยนแปลงรหัสผ่านอีกครั้งเป็นประจำ

8.4 ในกรณีที่ผู้ปฏิบัติงานพ้นจากหน้าที่รับผิดชอบ ให้อำเภอ เขต เทศบาลและเมืองพัทยา แจ้งศูนย์บริหารการทะเบียนภาคทางโทรศัพท์หรือโทรสาร เพื่อยกเลิกรหัสผ่านทันทีและให้แจ้งเพื่อยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรภายใน 7 วัน

8.5 ในกรณีลืมหรหัสผ่าน ให้เจ้าของรหัสผ่านรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ เพื่อมีหนังสือแจ้งศูนย์บริหารการทะเบียนภาคทราบ เมื่อศูนย์บริหารการทะเบียนภาคกำหนดรหัสผ่านใหม่ให้แล้วให้เจ้าของรหัสนั้นเปลี่ยนแปลงรหัสผ่านด้วยตนเองอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งจะใช้รหัสผ่านนั้นปฏิบัติงานได้

8.6 ให้เก็บรักษาหรหัสผ่านของตนไว้เป็นความลับ ห้ามเปิดเผยรหัสผ่านของตนต่อผู้อื่นโดยเด็ดขาด หากมีการใช้รหัสผ่านในการปฏิบัติงานโดยมิชอบ เจ้าของรหัสผ่านไม่อาจปฏิเสธความรับผิดชอบในการใช้รหัสผ่านนั้น และต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นทั้งทางแพ่งและทางอาญา หากมีกรณีเกิดขึ้นและตรวจสอบพบว่าพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนผู้ใดละเลยหรือฝ่าฝืน กรรมการปกครองจะยกเลิกรหัสผ่านนั้นโดยทันทีและจะแจ้งให้จังหวัดหรือกรุงเทพมหานครพิจารณาดำเนินการทางวินัยตามควรแก่กรณี

ด่วนมาก

ที่ มท 0309.2/ ว 6578

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

6 พฤษภาคม 2551

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ (Smart Card)

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

ตามที่กรมการปกครองได้ปรับระบบการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนเป็นระบบคอมพิวเตอร์แบบแถบแม่เหล็ก เพื่อทดแทนการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ (Smart Card) เนื่องจากกระทรวงเทคโนโลยีและการสื่อสารไม่สามารถจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ส่งมอบให้กระทรวงมหาดไทยได้ นั้น

บัดนี้ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ส่งมอบบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ให้กระทรวงมหาดไทยแล้ว กรมการปกครองจึงได้กำหนดแผนดำเนินการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ตั้งแต่วันที่ 12 พฤษภาคม 2551 เป็นต้นไป ฉะนั้น เพื่อให้การเตรียมการในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพจึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร ดำเนินการดังนี้

1. ให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบและมาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) สำหรับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นในการจัดเก็บ การควบคุม การเบิกจ่าย การรายงานการคืนบัตรเสีย การลงทะเบียนผู้ปฏิบัติงาน และการรายงานตามระบบการควบคุมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ตามหนังสือกรมการปกครองที่ มท 0309.2/ว 4209 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2549 โดยเคร่งครัด

2. ให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา จัดเตรียมเจ้าหน้าที่และประสานแผนการติดตั้งและปรับระบบการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) กับศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด เพื่อสามารถให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน หากมีปัญหาเกี่ยวกับระบบปฏิบัติการหรือปัญหาเกี่ยวกับทางเทคนิค ขอให้แจ้งศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด เพื่อทราบและแก้ไขโดยด่วนต่อไป

3. ในการยื่นคำขอมีบัตร (แบบ บ.ป. 1) หากผู้ยื่นคำขอรายใดมีความประสงค์จะขอรับรหัสบุคคล (Pin Code) เพื่อให้สามารถใส่ประโยชน์จากข้อมูลที่จัดเก็บไว้ในหน่วยความจำ (IC Chip) บนบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิมพ์และออกรหัสบุคคล (Pin Code) ตามที่กรมการปกครองกำหนดมอบให้แก่ผู้ยื่นคำขอ โดยไม่เสียค่าธรรมเนียมการออกรหัสบุคคล (Pin Code) ดังกล่าวแต่อย่างใด

4. ผู้ถือบัตรที่ไม่ใช่บัตรประจำตัวประชาชนแบบเอกประสงค์ (Smart Card) และบัตรยังไม่หมดอายุ สามารถยื่นคำขอเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชนแบบเอกประสงค์ได้โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมภายในปี พ.ศ. 2551 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2549 เรื่อง ให้เปลี่ยนบัตรเป็นบัตรประจำตัวประชาชนแบบเอกประสงค์โดยไม่เสียค่าธรรมเนียม

5. ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สำรวจวัสดุตัวบัตร (แบบแถบแม่เหล็ก) และจัดทำบัญชีวัสดุตัวบัตร (แบบแถบแม่เหล็ก) คงเหลือ แล้วส่งมอบวัสดุตัวบัตร (แบบแถบแม่เหล็ก) พร้อมบัญชีดังกล่าวส่งให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด เพื่อรวบรวมส่งคืนให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาคและกรมการปกครอง ตามลำดับต่อไป สำหรับวัสดุพิมพ์และเคลือบบัตร (Color Ribbon Overlay Foil และ Cleaning Kid) ไม่ต้องส่งคืนแต่อย่างใด

6. ให้กำชับเจ้าหน้าที่และผู้บังคับบัญชาทุกระดับ กำกับดูแลการปฏิบัติงานการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบเอกประสงค์ (Smart Card) ที่อยู่ในความรับผิดชอบ โดยให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง เพื่อให้เกิดความถูกต้องตามกฎหมายระเบียบและหนังสือสั่งการ ตามข้อสังเกตของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งกรมการปกครองได้แจ้งและชักซ้อมแนวทางปฏิบัติไว้แล้ว ตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/ว 8787 ลงวันที่ 22 พฤษภาคม 2550

อนึ่ง เพื่อเป็นการเตรียมการรับทราบและพิจารณาแก้ไขปัญหาทางเทคนิคอันอาจจะเกิดขึ้นได้เนื่องมาจากการปรับระบบการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนเป็นบัตรระบบคอมพิวเตอร์แบบเอกประสงค์ หากอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา มีปัญหาให้โทรศัพท์แจ้งโดยตรงที่ “โทร. 1548” ทั้งนี้ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ได้จัดเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์รับแจ้งไว้แล้ว ตั้งแต่วันที่ไปจนถึงวันที่ 31 พฤษภาคม 2551

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยาทราบ และถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายศุภกิจ บุญญฤทธิ์พงษ์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร 0-2791-7612 ถึง 7613

โทรสาร 0-2906-9279

ที่ มท 0309.2/ ว 478

กรมการปกครอง
ถนนอิสรภาพ กทม. 10200

10 มกราคม 2554

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติมาตรการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card)กรณีบัตรเสียระหว่างผลิตและบัตรที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องรับคืน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

- อ้างถึง** 1. กฎกระทรวงฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม
2. ระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2538 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม
3. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/ว 4209 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2549

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาการดำเนินการเกี่ยวกับบัตรเสียและบัตรที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องรับคืนยังไม่สอดคล้องกับมาตรการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนและระเบียบปฏิบัติกล่าวคือมีสำนักทะเบียนหลายแห่งบันทึกการรับคืนและจัดส่งรายงานการรับคืนบัตรกรณีไม่มีบัตรและไม่มีวัสดุตัวบัตรส่งคืนจำนวนมาก โดยอ้างว่าบันทึกการกรณียกทำบัตรในคำขอ บ.ป. 1 ผิด จึงไม่มีตัวบัตรส่งคืน และมีสำนักทะเบียนบางแห่งไม่ได้ชี้แจงกรณีไม่มีตัวบัตรส่งคืนหรือไม่มีเอกสารประกอบการรายงานดังกล่าว และมีการจัดส่งบัตรเสียและบัตรที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องรับคืนเข้ามายังกรมการปกครองคราวละเป็นจำนวนมาก ด้วยข้อจำกัดในการปฏิบัติงานประการ เช่น ขั้นตอนการดำเนินการและจำนวนบุคลากร ทำให้การปฏิบัติงานกรณีบัตรเสีย ไม่เป็นปัจจุบัน มีบัตรค้างดำเนินการจำนวนมาก และการจัดส่งบัตรเสียและบัตรที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องรับคืนล่าช้าอันอาจมีผลกระทบต่อการขอรับบัตรทดแทนเพราะอาจจะทำให้เกินกำหนดระยะเวลาในการขอรับบัตรทดแทน หรือกรณีบัตรที่ได้รับคืนไม่อาจกำหนดระยะเวลาในการจัดเก็บที่แน่นอนตามระเบียบได้

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดส่งบัตรเสียและบัตรที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องรับคืนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้องตามระเบียบกฎหมายสอดคล้องกับมาตรการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) และเป็นการป้องกันปัญหากรณีไม่มีวัสดุตัวบัตรส่งคืนและมีบัตรค้างดำเนินการรับคืนเป็นจำนวนมาก อันอาจส่งผลกระทบต่อการขอรับบัตรทดแทน

กรณีบัตรเสียระหว่างผลิตไม่พิมพ์หน้าบัตร (บัตรขาว) และการกำหนดระยะเวลาการจัดเก็บได้ถูกต้องตามระเบียบ จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร พิจารณาสั่งการให้ อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ดำเนินการ ดังนี้

1. ในการออกบัตรกรณีบัตรเดิมหมดอายุ หรือบัตรชำรุดในสาระสำคัญหรือในกรณีผู้ถือบัตรเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือเปลี่ยนชื่อตัวและชื่อสกุล หรือเปลี่ยนที่อยู่ ก่อนมอบบัตรให้แก่ผู้ขอ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกบัตรเดิมคืนจากผู้ขอด้วยโดยให้ถือปฏิบัติตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2542) โดยเคร่งครัด

2. การรับคืนบัตรกรณีไม่มีตัวบัตร ให้ตรวจสอบให้แน่ชัดว่าไม่มีตัวบัตรส่งคืนเพราะเหตุใด แล้วจึงบันทึกในโปรแกรมรับคืน และรวบรวมจัดทำรายงานแยกส่งคืนเฉพาะกรณีไม่มีตัวบัตรพร้อมชี้แจงเหตุผลกรณีไม่มีตัวบัตรพร้อมเอกสารประกอบ เพื่อสะดวกในการตรวจสอบและปรับปรุงข้อมูล

3. ให้เร่งรัดดำเนินการจัดส่งบัตรเสียและบัตรที่ได้รับคืนจากผู้ขอมีบัตรที่ยังคงค้างอยู่ ณ สำนักทะเบียนให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด เพื่อให้การดำเนินการเป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับรอบบัตรซึ่งดำเนินการออกบัตรเสร็จสิ้นแล้ว

4. สำหรับการดำเนินการเกี่ยวกับบัตรเสียและบัตรที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องรับคืนในรอบต่อไป เมื่อมีการออกบัตรเป็นปกติแล้ว ให้บันทึกการรับคืนบัตรในโปรแกรมทุกสิ้นวันทำการและรวบรวมส่งศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ทุกครั้งที่มีการเบิกส่งตัวบัตรโดยให้ถือปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบเอกประสม (Smart Card) สำหรับส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น ข้อ 2.5 ให้ครบถ้วนทุกขั้นตอนโดยเคร่งครัด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายมงคล สุระสัจจะ)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร 0-2791 -7619

โทรสาร 0-2906 - 9289

ที่ มท 0309.2/ว 12240

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

30 พฤษภาคม 2555

เรื่อง มาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบเนกประสงค์ (Smart Card)**เรียน** ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร**อ้างถึง** หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/ว 4209 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2549

ตามที่ แจ้งมาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบเนกประสงค์ (Smart Card) ให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร สั่งการให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา ถือปฏิบัติตามแนวทาง ผนวก ข. มาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบเนกประสงค์ (Smart Card) สำหรับส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น เกี่ยวกับบัตรที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องเรียกคืน กรณีบัตรเต็มหมดอายุ หรือบัตรชำรุดในสาระสำคัญ หรือผู้ถือบัตรเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุลหรือเปลี่ยนที่อยู่ (กฎกระทรวง ฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2542) ข้อ 8 วรรคสองและข้อ 11 วรรคสอง) และบัตรเสียที่เกิดจากการพิมพ์ เช่น พิมพ์ได้ไม่สมบูรณ์หรือพิมพ์ผิดพลาดวัสดุเคลือบไม่เรียบร้อย รวมถึงบัตรเสียที่เครื่องไม่สามารถพิมพ์ข้อความลงบนบัตรได้ หรือบัตรเสียที่หน่วยความจำ (IC Chip) ชำรุดหรือหลุดจนไม่สามารถใช้งานได้ กำหนดให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา จะระบุบริเวณมุมบนด้านขวาของบัตรโดยไม่ให้ถูกแถบบันทึกข้อมูล (IC Chip) และข้อความบนบัตร พร้อมทั้งทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับรูปถ่าย และจำหน่ายบัตรในโปรแกรมการบริหารจัดการบัตร หรือโปรแกรมอายุบัตร แล้วแต่กรณี แล้วรวบรวมบัตรเสียส่งคืนศูนย์บริหารการทะเบียนภาคสาขาจังหวัด ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค และกรมการปกครอง (สำหรับบริหารการทะเบียน) ตามลำดับรายละเอียดปรากฏตามอ้างถึง นั้น

กรมการปกครอง พิจารณาเห็นว่าเพื่อเป็นการลดขั้นตอนการรับบัตรคืนและภาระการตรวจนับ/ตรวจสอบบัตรที่ต้องคืนของอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยารวมถึงศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด และศูนย์บริหารการทะเบียนภาค ทั้งยังเป็นการลดภาระในการจัดเก็บบัตรคืนที่ต้องเรียกคืนของสำนักบริหารการทะเบียน อีกด้วย จึงปรับปรุงมาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบเนกประสงค์ (Smart Card) เกี่ยวกับการคืนบัตร โดยยกเลิกแนวทาง

ปฏิบัติของอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยาในส่วนที่เกี่ยวกับการส่งคืนบัตร Smart Card และให้ถือปฏิบัติตามแนวทาง ดังต่อไปนี้

1. บัตร Smart Card ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องเรียกคืนจากผู้ขอในกรณีบัตรเดิมอายุบัตรชำรุดในสาระสำคัญ กรณีเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือเปลี่ยนชื่อตัวและชื่อสกุล หรือเปลี่ยนที่อยู่ (กฎกระทรวง ฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2542) ข้อ 8 วรรคสองและข้อ 11 วรรคสอง) และบัตรเสียที่เกิดจากการพิมพ์รายการไม่ถูกต้อง หรือไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ รวมถึงบัตรที่พนักงานเจ้าหน้าที่จัดส่งมอบให้พนักงานเจ้าหน้าที่จำหน่ายบัตรในโปรแกรมการบริหารจัดการบัตร และเจาะรูบนบัตรบริเวณหน่วยความจำ (IC Chip) พร้อมทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทั่วรูปถ่าย แล้วจัดเก็บไว้ในที่ปลอดภัยป้องกันการสูญหายทั้งให้สะดวกต่อการค้นหาและตรวจสอบ โดยไม่ต้องรวบรวมส่งคืนศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด

2. บัตรเสียที่เกิดขึ้นเนื่องจากวัสดุเคลือบป้องกันการปลอมแปลง (overlay foil) เช่น เคลือบบัตรไม่ได้ หรือไม่เรียบร้อยตามปกติติดต่อกันเป็นจำนวนหลายใบ และบัตรที่เกิดจากการพิมพ์รายการไม่สมบูรณ์ เนื่องจากวัสดุพิมพ์บัตร (Color Ribbon) เสียหรือไม่ได้มาตรฐาน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จำหน่ายบัตรในโปรแกรมการบริหารจัดการบัตร และเจาะรูบนบัตรบริเวณหน่วยความจำ (IC Chip) พร้อมทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทั่วรูปถ่ายแล้ว รวบรวมบัตรเสียจำนวนดังกล่าวมาพร้อมกับวัสดุเคลือบบัตรป้องกันการปลอมแปลง (overlay foil) หรือวัสดุพิมพ์บัตร (Color Ribbon) ม้วนที่ทำให้บัตรเสีย แล้วแต่กรณี ส่งคืนศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด เพื่อศูนย์บริหารการทะเบียนภาค จะได้รวบรวมส่งให้กรมการปกครอง (ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน) ตามลำดับต่อไป

3. บัตรเสียที่เครื่องไม่สามารถพิมพ์ข้อความใด ๆ ลงได้ หรือหน่วยความจำ (IC Chip) ชำรุดจนไม่สามารถใช้งานได้ หรือบัตรเดิมที่พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกคืนกรณีบัตรชำรุดอันเกิดจากวัสดุตัวบัตรชำรุดบกพร่องหรือเสียหาย เช่น ตัวบัตรแยกออกจากกัน หน่วยความจำ (IC Chip) หลุดจากตัวบัตร เป็นต้น หลังจากจำหน่ายด้วยโปรแกรมายัด - จำหน่ายบัตรแล้ว ยังคงต้องรวบรวมส่งคืนและรายงานการคืนบัตรเสียตามแนวทางที่กำหนดไว้เดิม

4. ขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกรุงเทพมหานคร นายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล และหัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา กำกับดูแลและควบคุมการดำเนินการดังกล่าวให้เป็นไปโดยเคร่งครัด หากพบว่าเจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของรัฐผู้ใด นำวัสดุตัวบัตร ตามข้อ 1 ไปใช้ในทางทุจริตซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงต่อทางราชการ ตลอดจนภาพลักษณ์ของหน่วยงานราชการ ต้องพิจารณาโทษทางวินัยร้ายแรง และถ้าผลสอบสวนข้อเท็จจริงปรากฏชัดว่ามีส่วนร่วมกระทำผิดไม่ว่าจะเป็นตัวการผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนการกระทำด้วยก็ให้ดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดทุกคนในทุกข้อหาความผิดที่ปรากฏแล้วแจ้งให้กรมการปกครองทราบ

5. ให้ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าหน้าที่ในการเก็บวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตร หรือเจ้าหน้าที่เก็บรักษาและควบคุมการเบิกจ่ายวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตร เข้มงวดในการตรวจนับการควบคุมการขอเบิกหรือส่งคืน ตลอดจนการเก็บรักษาวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตรโดยเฉพาะวัสดุเคลือบป้องกันการปลอมแปลง (overlay foil) ให้เป็นไปตามมาตรการที่กำหนดไว้โดยเคร่งครัด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและสั่งการให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลเมืองพัทยา ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุกิจ เจริญรัตนกุล)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร 0 - 2791 - 7616 โทรสาร 0 - 2906 - 9279

ที่ มท 0309.2/ว 12104

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

19 สิงหาคม 2557

เรื่อง มาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card)**เรียน** ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร**อ้างถึง** 1. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/ว 4209 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2549
2. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/ว 478 ลงวันที่ 10 มกราคม 2554
3. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/ว 12240 ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2555**สิ่งที่ส่งมาด้วย** 1. บัญชีรายละเอียดจำนวนบัตรที่ต้องรับคืนส่วนกลางรายสำนักทะเบียน
2. รายละเอียดโปรแกรมการเลือกรายการประเภทบัตรชั่วคราวและการรับคืนบัตร

ตามที่กรมการปกครอง ได้แจ้งมาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) และข้อสั่งการเกี่ยวกับการรับคืนบัตรและการเก็บรักษาบัตรให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร แจ้งให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา ถือปฏิบัติแล้วนั้น ปรากฏว่าสำนักทะเบียนบางแห่งละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และมาตรการการบริหารการจัดทำบัตรฯ เช่น ไม่รับคืนบัตรที่เบิกใช้แล้วเข้าระบบ ไม่บันทึกการคืนบัตรเสียระหว่างการผลิต และไม่จัดส่งคืนบัตรเสียระหว่างการผลิตกรณีไม่พิมพ์หน้าบัตร (บัตรขาว)

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ สอดคล้องกับมาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) อีกทั้งเป็นการป้องกันการนำบัตรดังกล่าวไปกระทำการทุจริต อันส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ กรมการปกครอง จึงได้แก้ไขปรับปรุงมาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ดังนี้

1. ในการออกบัตรกรณีบัตรเดิมหมดอายุ หรือบัตรชำรุดในสาระสำคัญหรือผู้ถือบัตรเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือเปลี่ยนชื่อตัวและชื่อสกุล หรือเปลี่ยนที่อยู่ ก่อนมอบบัตรให้แก่ผู้ขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกบัตรเดิมคืนจากผู้ขอด้วย โดยให้ถือปฏิบัติตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 โดยเคร่งครัด

2. ให้เร่งรัดดำเนินการตรวจสอบ ตรวจสอบ บันทึกการรับคืนและจัดส่งบัตรเสียระหว่างการผลิตกรณีไม่พิมพ์หน้าบัตร (บัตรขาว) และบัตรที่ได้รับคืนจากผู้ขอมีบัตรกรณีบัตรชำรุดเนื่องจากวัสดุหรือ

ตัวบัตรตามนัยข้อ 2 และข้อ 3 ของหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/ว 12240 ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2555 ที่ยังคงค้างอยู่ ณ สำนักทะเบียน ให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 29 สิงหาคม 2557

3. กำชับให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบส่งคืนบัตรตามข้อ 2 เป็นไปอย่างถูกต้อง ครบถ้วน รัดกุม และมีให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ แต่หากไม่สามารถส่งคืนบัตรได้ครบถ้วนตามที่ปรากฏในโปรแกรมรับคืนบัตรกรณีบัตรเสียให้บันทึกไว้กับคืน “ไม่มีตัวบัตร” และให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยาหมายเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการแจ้งความลงบันทึกประจำวันต่อพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่โดยระบุหมายเลขกำกับบัตรดังกล่าวไว้เป็นหลักฐาน และรายงานจังหวัด หรือ กรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณีเพื่อรายงานกรมการปกครอง ทราบ

4. กรมการปกครองได้ปรับปรุงโปรแกรม เกี่ยวกับการบันทึกคืนบัตรดีพร้อมใช้และบัตรเสียระหว่างการผลิตกรณีไม่พิมพ์หน้าบัตร (บัตรขาว) โดยจะเริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2557 เป็นต้นไป ดังนี้

4.1 ให้บันทึกการรับคืนบัตรดีพร้อมใช้ทุกสิ้นวันทำการ ตรวจนับจำนวนให้ครบถ้วน และจัดเก็บให้ปลอดภัยตามที่กำหนดไว้ในมาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอ่อนกประสงค์ (Smart Card)

4.2 ให้บันทึกการรับคืนบัตรเสียระหว่างการผลิตทุกสิ้นวันทำการ เช่นเดียวกับบัตรดีพร้อมใช้หากไม่ดำเนินการบันทึกคืนบัตรเสียและบัตรที่ต้องส่งคืนส่วนกลางเช่นเดียวกับบัตรดีพร้อมใช้ ระบบจะไม่อนุญาตให้ทำรายการเบิกบัตรดีพร้อมใช้

4.3 ตามข้อ 4.2 กรณีไม่มีตัวบัตรส่งคืนให้บันทึกไว้กับคืน “ไม่มีตัวบัตร” และตรวจสอบให้ปรากฏแน่ชัดว่าไม่มีตัวบัตรส่งคืนให้ดำเนินการแจ้งความลงบันทึกประจำวันไว้เป็นหลักฐานต่อพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ พร้อมรายงานจังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี เพื่อรายงานกรมการปกครอง

4.4 ให้รวบรวมบัตรเสียระหว่างการผลิตกรณีไม่พิมพ์หน้าบัตร (บัตรขาว) และบัตรที่ระบบระบุว่าต้องส่งคืนส่วนกลาง ให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ทุกครั้งเมื่อมีการเบิกบัตรดีพร้อมใช้จากศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด หากไม่นำบัตรเสียดังกล่าวส่งคืนศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด จะไม่สามารถเบิกบัตรได้ เนื่องจากระบบจะตรวจสอบว่ามีบัตรต้องส่งคืนหรือไม่ หากมีและไม่นำส่งคืนบัตรให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด บันทึกไว้กับคืนบัตรระบบจะระงับการจ่ายบัตรดีพร้อมใช้

4.5 บัตรที่ต้องส่งคืนกรมการปกครอง (สำนักบริหารการทะเบียน) ตามข้อ 4.4 โปรแกรมจะกำหนดให้ต้องส่งคืน ประกอบด้วย

- (1) บัตรที่ไม่สามารถอ่านหรือ Write Chip ได้
- (2) บัตรเสียระหว่างการผลิตกรณีไม่พิมพ์หน้าบัตร
- (3) บัตรที่ผลิตสมบูรณ์แล้วแต่มีการยกเลิกคำขอ บ.ป.1 ในวันเดียวกันทุกกรณี

(4) บัตรชำรุดเสียหายเนื่องจากตัวบัตร ซึ่งได้รับคืนจากผู้ขอมิบัตรกรณีบัตรชำรุดในสาระสำคัญ เช่น IC Chip หลุด บัตรแยกตัว (ภายในกำหนดการรับประกัน)

(5) บัตรชำรุดเสียหายเนื่องจากวัสดุที่ใช้ในการออกบัตร ซึ่งได้รับคืนจากผู้ขอมิบัตรกรณีบัตรชำรุดในสาระสำคัญ เช่น ตัวอักษรหรือรูปถ่ายซีตจาง วัสดุเคลือบหลุดลอก วัสดุเคลือบเลื่อนลาง (ภายในกำหนดการรับประกัน)

อนึ่ง บัตรตามข้อ 4.5 (1) – (3) ระบบจะกำหนดให้ว่าเสียจากสาเหตุใด สำหรับ (4) – (5) ระบบจะตรวจสอบกำหนดระยะเวลาการรับประกันให้โดยอัตโนมัติ

4.6 สำหรับบัตรเสียระหว่างการผลิตและบัตรที่ได้รับคืนจากผู้ขอมิบัตรนอกเหนือจากที่ระบุไว้ในข้อ 4.5 ให้ดำเนินการตามนโยบายหนังสือกรรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/ว 12240 ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2555 โดยเคร่งครัด

5. ในขั้นตอนการดำเนินการของศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ให้ตรวจรับและบันทึกรับคืนบัตรจากอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา แล้วแต่กรณี แล้วจัดส่งบัตรให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค เพื่อให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค ดำเนินการต่อไป และหากศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ไม่นำบัตรที่ต้องคืนส่วนกลางนำส่งศูนย์บริหารการทะเบียนภาค และศูนย์บริหารการทะเบียนภาคไม่นำมาส่งคืนส่วนกลางอาจถูกพิจารณาดำเนินการทางวินัยต่อไป

6. กรรมการปกครองจะดำเนินการเปิดโปรแกรมปฏิบัติงานตามมาตรการการบริหารจัดการทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบเอกประสงค์ (Smart Card) ที่ปรับปรุงใหม่ในวันที่ 1 กันยายน 2557 พร้อมกันทั่วประเทศ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และสั่งการให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา ดำเนินการและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายเกษม ญาณราช)

ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา รักษาการในตำแหน่ง

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
โทร 02791 7667
โทรสาร 0 2906 9289

2. การเลือกประเภทการเปลี่ยนบัตรกรณี “บัตรชำรุดในสาระสำคัญ”

The Bureau of Population Administration
สำนักงานทะเบียนราษฎร
กระทรวงมหาดไทย

ระบบการขอใบทะเบียนราษฎร
การพิมพ์ใบคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนและการทำสำเนา
Version 1.0.4.68

ผู้ปฏิบัติงาน : นายอัครวิชัย ชื่นกลาง ชื่อผู้แจ้งเจ้าหน้าที่

พนักงานเจ้าหน้าที่ : นร.ดร.อัครวิชัย ชื่นกลาง ชื่อผู้ลงทะเบียน

วันที่ปฏิบัติงาน : 3 กันยายน 2557

สำนักงานทะเบียน : สำนักงานทะเบียนเขตสาย

เลขประจำตัวประชาชน 1-11111-11111-12-
คำนำหน้าชนชั้น Master ชื่อครัวเรือน NAT
บัตรวันที่ 28 กันยายน 2543 อายุ
ที่อยู่ 154/67 อ.พญาพาน
ต.พระปฐมเจดีย์ อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม

หมู่โลหิต 0 ไม่ทราบ ☐
ศาสนา 0 ไม่ระบุ ☐
กลุ่มอาชีพ 000-ไม่ระบุ ☐
ขอสมัครเมืองจาก 3 ขอเปลี่ยนบัตร ☐
หมายเลขบัตรเดิม 1099-4-067838 ☐
พิมพ์รูปบนทะเบียนบัตร ☐
ค่าธรรมเนียม 1 บาท 18.55 บาท ☐
มีบัตรเดิม ☐

ประเภทการชำรุด

☐ บัตรชำรุดเป็นชิ้นๆ

☐ Chip หัก / Chip เสีย

☐ ตัวอักษรหรือภาพไม่ชัดหรือขาด

☐ วัสดุคุณภาพไม่ดี หรือลอก

☐ บัตรร้าง

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)
รายละเอียดการชำรุด

ตกลง ☒

เลขที่อนุญาตให้ทำบัตร :
แรงค์พิด

ชื่อคนร้องขอ DETCHNARONGPI

บุคคล ปกติ เพศ ชาย

สัญชาติไทย สัญชาติศึกษา ไทย

เบอร์โทรศัพท์

แสดงภาพใบคำขอมีบัตร

ภาพรูป ☐ รวบรวมและจัดซื้อจัดหา ☐ รวบรวมใหม่ ☐ จบงาน ☐

[ส่งแบบคำ]

4. การขอเปลี่ยนบัตรกรณี “อื่นๆ”

The Bureau Of Registration Administration
สำนักงานทะเบียนราษฎร
กรมการปกครอง

กรมการปกครอง
การขึ้นทะเบียนผู้มีสัญชาติไทย
Version 1.0.4.58

ผู้ยื่นคำขอ : นายสมศักดิ์ อิ่มกลาง ชื่อสกุลเจ้าที่
พนักงานเจ้าที่ : นร.ดร.อัคร อิ่มกลาง ชื่อสกุลนายทะเบียน : สำนักทะเบียน : สำนักทะเบียนชาย : สำนักทะเบียนชาย

วันที่ปฏิบัติงาน : 3 กันยายน 2557
เลขที่อนุญาตให้ทำบัตร :

เลขประจำตัวประชาชน 1-1111-11111-12-3 ชื่อ - นามสกุล ด.ช.ณัฐวิทย์ เตชะณรงค์พิชิต

คำนำหน้าชื่อนามสกุล Master ชื่อตัว NATTAWIT ชื่อตัวอังกฤษ DETCHNARONGPI
เกิดวันที่ 28 กันยายน 2543 อายุ 13 สัญชาติ ไทย สถานภาพบุคคล ปกติ เพศ ชาย
ที่อยู่อื่น 154/67 อ.พญาพาน ชื่อบิดา วิชัย สัญชาติไทย
ครอบครัวเดี่ยว อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม ชื่อมารดา นาวิน สัญชาติไทย

หมู่โลหิต 0 ไม่ทราบ > สถานภาพสมรส 1-โสด > เบอร์โทรศัพท์ >

ศาสนา 0 ไม่ระบุ > รายละเอียดศาสนา

กลุ่มอาชีพ 000-ไม่ระบุ > รายละเอียดอาชีพ

ขอสมัครเป็นเจ้า 3 ขอเปลี่ยนบัตร > ส่วนราชการ 12 อื่นๆ >
หมายเลขบัตรเดิม 1099-4-067838 ออกให้ ณ ที่ 9 สภ.ร.ว.ท.ในสาละวิน

เคยเปลี่ยนบัตรหรือไม่ 12 ไม่ > ลงวันที่ 12 สิงหาคม 2557

ค่าธรรมเนียม 2 ไม่เกินค่าธรรมเนียม

บันทึกเพิ่มเติม

ภาพถ่ายใหม่

ตัวช่วยสะกดชื่ออังกฤษ

รวมการใหม่

จรรยาบรรณ

แสดงภาพถ่ายบัตรประชาชน

โปรแกรมเบิกจ่าย-รับคืนบัตร ณ สำนักทะเบียน เมื่อทำการเบิกบัตร ตังหน้าจอที่ 1

LOGO/BAY/Idm_v.57.01

ระบบงานเบิกจ่าย-รับคืนบัตร

โปรแกรมเบิกจ่าย-รับคืนบัตร ณ สำนักทะเบียน

วันที่จ่ายบัตร : 2 ก.ย. 2557

ผู้เบิก-จ่ายบัตร : นายธวัช ชัยกลาง ชื่อสกุลเจ้าหน้าที

1099 : สำนักทะเบียนเลขอน

เบิกบัตรเพื่อทำบัตรประชาชน

รหัสสำนักทะเบียนสาขา

จำนวนบัตรที่เบิก

1001

สำนักทะเบียนหลัก

ใบ

สำนักที่

คำสั่งที่

หมายเลขกำกับบัตร

บันทึก

พิมพ์

ลบหน้าจอ

เปลี่ยนหัวข้อ

จบงาน

สำเนาที่ 1

สำเนาที่ 2

สำเนาที่ 3

สำเนาที่ 4

สำเนาที่ 5

สำเนาที่ 6

สำเนาที่ 7

สำเนาที่ 8

สำเนาที่ 9

สำเนาที่ 10

สำเนาที่ 11

สำเนาที่ 12

สำเนาที่ 13

สำเนาที่ 14

สำเนาที่ 15

สำเนาที่ 16

สำเนาที่ 17

สำเนาที่ 18

สำเนาที่ 19

สำเนาที่ 20

สำเนาที่ 21

สำเนาที่ 22

สำเนาที่ 23

สำเนาที่ 24

สำเนาที่ 25

สำเนาที่ 26

สำเนาที่ 27

สำเนาที่ 28

สำเนาที่ 29

สำเนาที่ 30

สำเนาที่ 31

สำเนาที่ 32

สำเนาที่ 33

สำเนาที่ 34

สำเนาที่ 35

สำเนาที่ 36

สำเนาที่ 37

สำเนาที่ 38

สำเนาที่ 39

สำเนาที่ 40

สำเนาที่ 41

สำเนาที่ 42

สำเนาที่ 43

สำเนาที่ 44

สำเนาที่ 45

สำเนาที่ 46

สำเนาที่ 47

สำเนาที่ 48

สำเนาที่ 49

สำเนาที่ 50

สำเนาที่ 51

สำเนาที่ 52

สำเนาที่ 53

สำเนาที่ 54

สำเนาที่ 55

สำเนาที่ 56

สำเนาที่ 57

สำเนาที่ 58

สำเนาที่ 59

สำเนาที่ 60

สำเนาที่ 61

สำเนาที่ 62

สำเนาที่ 63

สำเนาที่ 64

สำเนาที่ 65

สำเนาที่ 66

สำเนาที่ 67

สำเนาที่ 68

สำเนาที่ 69

สำเนาที่ 70

สำเนาที่ 71

สำเนาที่ 72

สำเนาที่ 73

สำเนาที่ 74

สำเนาที่ 75

สำเนาที่ 76

สำเนาที่ 77

สำเนาที่ 78

สำเนาที่ 79

สำเนาที่ 80

สำเนาที่ 81

สำเนาที่ 82

สำเนาที่ 83

สำเนาที่ 84

สำเนาที่ 85

สำเนาที่ 86

สำเนาที่ 87

สำเนาที่ 88

สำเนาที่ 89

สำเนาที่ 90

สำเนาที่ 91

สำเนาที่ 92

สำเนาที่ 93

สำเนาที่ 94

สำเนาที่ 95

สำเนาที่ 96

สำเนาที่ 97

สำเนาที่ 98

สำเนาที่ 99

สำเนาที่ 100

หน้าจอที่ 1

ระบบตรวจสอบว่ายังมีบัตรเสียค้างที่ยังไม่ส่งคืนหรือไม่ และจะแสดงข้อความแจ้งเตือน ดังหน้าจอที่ 2

ระบบควบคุมการเบิกจ่าย-รับคืนบัตร

ไปรษณียบัตรเบิกจ่าย-รับคืนบัตร ๒ ส่วนพิเศษเบี่ยน

CardMAV/home_dcs v.57.01

วันที่จ่ายบัตร : 2 ก.ม. 2557

ผู้เบิก-จ่ายบัตร : นายอัสดา ชัยกลาง ชื่อสกุลเจ้าหน้าที

1099 : ส่วนทะเบียนหลอม

รับส่งส่วนทะเบียนหลอม

จำนวน

รับคืนบัตร

0001

ส่วนทะเบียนหลัก

คุณไม่สามารถบันทึกได้ !!!

เนื่องจากมีบัตรที่ค้างส่งส่วนกลางที่ยังไม่ได้รับคืน

กรุณา "รับคืนบัตร" เพื่อทำการรับคืนบัตร

กรุณา "กดปุ่ม" เพื่อกลับหน้าเมนู

รับคืนบัตร

กดปุ่ม

ยืนยัน

คืนบัตร

ลบรายการ

เปลี่ยนหัวข้อ

จบงาน

ส่วนหน้า : ส่วนงานบัตรข้อมูลภาคบัตร

หน้าจอที่ 2

เมื่อกดปุ่ม รับคืนบัตร จะปรากฏ ดังหน้าจอที่ 3

พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526

ไปรษณียบัตรประจำตัวประชาชน ๒ สำหรับคนเป็น

วันที่รับคืนบัตร : 2 ก.ย. 2557

รับคืนบัตรพร้อมใช้ / บัตรเสีย

ผู้รับคืนบัตร : นายชื่อตัว ชื่อกลาง ชื่อสกุลเจ้าหน้า

1099 : สำหรับคนเป็นทดสอบ

รูปถ่ายสำหรับบัตรประจำตัวประชาชน	0001	สำหรับคนเป็นปกติ
รูปแบบการคืนบัตร	☒ ไม่เสียบัตร ☐ บัตรคืนพร้อมใช้ ☐ บัตรเสียที่ต้องส่งคืนส่วนกลาง	

จำนวนบัตรที่ต้องคืนบัตร 3 ใน จำนวนบัตรที่ได้รับคืน 3 ใน

ลำดับที่	กล่องที่	หมายเลขบัตรประชาชน	สถานะบัตร	ไม่คืนบัตร
1	2507	JCI-0002507-15	บัตรเสียเนื่องจากบัตรหมดอายุ(86)	☒
2	2507	JCI-0002507-16	บัตรเสียเนื่องจากบัตรหมดอายุ(86)	☒
3	2507	JCI-0002507-17	บัตรเสียเนื่องจากบัตรหมดอายุ(86)	☒

หมายเหตุ : ผู้รับคืนบัตรต้องนำบัตรคืนให้เจ้าหน้าที่รับคืน

หน้าจอที่ 3

ถ้ามีบัตรที่ต้องส่งคืนส่วนกลาง **ไม่ครบ** ให้ Chick ที่ช่อง ไม่มีบัตร บรรทัดที่หมายเลขกำกับบัตรนั้นสูญหาย แต่หากมี **ครบ** ให้ กดปุ่ม บันทึก ได้เลย ตัวอย่างตามหน้าจอที่ 4 หมายถึง ไม่มีบัตรส่งคืนส่วนกลาง 2 ใบ

ระบบคอมพิวเตอร์ทะเบียนบัตรประชาชน-รับคืนบัตร

โปรแกรมเบิกจ่าย-รับคืนบัตร **ค่าบัตรเปลี่ยน**

รับคืนบัตรเมื่อ: 2 ก.ย. 2557

วันที่รับคืนบัตร: 2 ก.ย. 2557

รับคืนบัตรพร้อมใบ / บัตรเสีย

1099 : สำนักทะเบียนทดสอบ

ผู้รับคืนบัตร : นายธิดา ชัยกลาง ชื่อสกุลเจ้าหน้าที่

ประเภทบัตรที่รับคืน ☒ บัตรสีฟ้า ☐ บัตรสีชมพู ☐ บัตรสีเหลือง

จำนวนบัตรที่ส่งรับคืน 3 ใบ จำนวนบัตรที่รับคืน 3 ใบ

ลำดับที่	กล่องที่	หมายเลขสายบัตร	สถานะบัตร	ใบมีด
1	2507	JCI-0002507-15	บัตรสีเหลืองจากกรมราชทัณฑ์(86)	☒
2	2507	JCI-0002507-16	บัตรสีเหลืองจากกรมราชทัณฑ์(86)	☒
3	2507	JCI-0002507-17	บัตรสีเหลืองจากกรมราชทัณฑ์(86)	☐

บันทึก

พิมพ์

ลบหน้าจอ

เปลี่ยนท.สาขา

เปลี่ยนหัวข้อ

จบงาน

จำนวน : 50 ที่นั่งรับคืนบัตรประชาชน 1099 : สำนักทะเบียนทดสอบ

ที่ มท 0309.2/ ว 12047

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

7 มิถุนายน 2553

เรื่อง การใช้ใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) เป็นหลักฐานแสดงตนในการใช้สิทธิเลือกตั้ง

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/12042 ลงวันที่ 7 มิถุนายน 2553

พร้อมนี้ กรมการปกครองขอส่งสำเนาหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/12042 ลงวันที่ 7 มิถุนายน 2553 เรื่อง การใช้ใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) เป็นหลักฐานแสดงตนในการใช้สิทธิเลือกตั้ง เรียนมาเพื่อโปรดทราบและสั่งการให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายมงคล สุระสัจจะ)

อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน รักษาการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร 0-2791 -7612

โทรสาร 0-2906-9279

ที่ มท 0309./2/ ว 12042

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

7 มิถุนายน 2553

เรื่อง การใช้ใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) เป็นหลักฐานแสดงตนในการใช้สิทธิเลือกตั้ง
เรียน ประธานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท 0309.2/ ว 1462 ลงวันที่ 14 พฤษภาคม 2553

ตามที่กรมการปกครองได้ดำเนินการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ ซึ่งมีขั้นตอนการออกบัตรด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ ตั้งแต่วันที่ 3 กันยายน 2550 เป็นต้นมา และตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดเกี่ยวกับการใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งว่า ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแสดงบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายและมีหมายเลขประจำตัวประชาชน นั้น

เนื่องจากขณะนี้ วัสดุตัวบัตร (บัตรเปล่า) สำหรับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) อยู่ระหว่างการจัดหาในขั้นตอนดำเนินการของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและการทดสอบคุณสมบัติการพิมพ์ (Security Preprinting) คุณสมบัติของหน่วยความจำ (IC Chip) กับโปรแกรมการใช้งานของกรมการปกครอง รวมถึงการเตรียมข้อมูลบัตร (Pre-Personalization) ก่อนที่จะดำเนินการแจกจ่ายวัสดุตัวบัตรตามมาตรการการบริหารจัดการบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) และในขณะนี้วัสดุตัวบัตร (บัตรเปล่า) คงเหลือในระบบของกรมการปกครองมีจำนวนจำกัดและอาจเกิดการขาดแคลนจนกระทั่งมีผลกระทบต่อการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ของอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา ฉะนั้น เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนวัสดุตัวบัตร (บัตรเปล่า) สำหรับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) และเพื่อให้ระบบการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนสามารถดำเนินการไปได้อย่างต่อเนื่อง ประชาชนสามารถยื่นคำขอมีบัตรขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรได้ตามที่กฎหมายกำหนด กรมการปกครองจึงมีความจำเป็นต้องเร่งด่วนชั่วคราวเพื่อให้การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนเป็นไปตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และกฎกระทรวง ฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม จึงวางแนวทางในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนดังนี้

1. เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอมีบัตร (บ.ป. 1) และพิจารณาเห็นว่าผู้ขอมีบัตรมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดให้บัตรได้และหลักฐานที่นำมาแสดงเป็นที่เชื่อถือได้ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้ทำบัตร พิมพ์ลายนิ้วมือผู้ขอ กำหนดเลขที่อนุญาตให้ทำบัตรและถ่ายรูปเพื่อทำบัตร

2. ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) เพื่อให้ผู้ยื่นคำขอสามารถนำไปใช้ได้เสมือนบัตรตามระยะเวลาที่กำหนด คือ 120 วัน

3. ในการใช้ใบรับหรือใบแทนใบรับให้ใช้ร่วมกันกับบัตรเดิม เว้นแต่ในกรณีขอมิบัตรใหม่กรณีบัตรหายหรือถูกทำลายทั้งหมด ให้ใช้ควบคู่กับรายการบัตรเดิมที่มีรูปถ่ายปรากฏตามข้อมูล รายการเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรที่จัดเก็บไว้ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ แล้วแต่กรณี เว้นแต่ในกรณีขอมิบัตรครั้งแรก

4. เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบและอาจสร้างความเดือนร้อนต่อประชาชนที่ไม่มีบัตรเดิม หรือบัตรถูกทำลาย ชำรุด หรือสูญหายดังกล่าว ให้ถือเป็นหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะคัดและรับรองรายการเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรให้ผู้ยื่นคำขอโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

5. สำหรับขั้นตอนการพิมพ์บัตรและการมอบบัตรนั้น ระบบออกบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์จะกำหนดให้พิมพ์บัตรและเก็บลายพิมพ์นิ้วมือไว้ในหน่วยความจำ (IC Clip) ในภายหลัง เมื่ออำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลหรือเมืองพัทยา ได้รับวัสดุตัวบัตร (บัตรเปล่า) เรียบร้อยแล้วโดยประชาชนไม่ต้องยื่นคำขอใหม่แต่อย่างใด

ฉะนั้น เพื่อเป็นการทำความเข้าใจและป้องกันมิให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนผู้ถือใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู) รวมถึงเพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกในการใช้เอกสารดังกล่าวเป็นหลักฐานแสดงตนในการใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง กรรมการปกครองจึงขอแจ้งประสานเรื่องดังกล่าวนี้มาเพื่อโปรดทราบ

อนึ่ง ในการมีการขอมิบัตรครั้งแรกหากผู้ถือใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู) จะใช้เอกสารดังกล่าวเป็นหลักฐานแสดงตนในการใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งสามารถยื่นคำร้องขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ติดรูปถ่ายในใบรับหรือใบแทนใบรับนั้นได้ และเมื่อติดรูปถ่ายแล้วพนักงานเจ้าหน้าที่จะลงลายมือชื่อกำกับรูปถ่ายและประทับตราประจำตำแหน่งลงรูปถ่ายไว้ ตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2538 ข้อ 23

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและเพื่อเป็นการประสานงาน

ขอแสดงความนับถือ

(นายมงคล สุระสัจจะ)

อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน รักษาการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร 0-2791 -7612

โทรสาร 0-2906-9279

ด่วนมาก

ที่ มท 0309.2/ ว 12819

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

15 มิถุนายน 2553

เรื่อง แนวทางปฏิบัติการออกใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 หรือใบ ชมพู่) และโปรแกรมการออกใบรับหรือใบแทนใบรับด้วยระบบคอมพิวเตอร์

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท 0309.2/ ว 1462 ลงวันที่ 14 พฤษภาคม 2553

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ประกาศกรมการปกครอง เรื่อง การใช้ใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู่) จำนวน 1 ฉบับ

2. แนวทางปฏิบัติการออกใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู่) และโปรแกรมการออกใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู่) ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ จำนวน 1 ฉบับ

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งเกี่ยวกับการใช้ใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) เพื่อแก้ไขปัญหาการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน นั้น

เพื่อให้การใช้ใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู่) ได้ดำเนินไปตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 มาตรา 8 และเพื่ออำนวยความสะดวกและลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับประชาชน ตั้งแต่วันที่ 21 มิถุนายน 2553 เป็นต้นไป การขอมีบัตรทุกกรณี พนักงานเจ้าหน้าที่จะออกใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู่) พร้อมกับพิมพ์รูปถ่ายของผู้ถือใบรับหรือใบแทนใบรับลงในใบรับหรือใบแทนใบรับ แล้วแต่กรณีโดยระบบคอมพิวเตอร์แทนการเขียนด้วยมือ เพื่อให้ผู้ถือใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู่) ใช้เป็นหลักฐานแสดงตนตามที่กฎหมายกำหนด โดยไม่จำเป็นต้องนำรูปถ่ายมาให้พนักงานเจ้าหน้าที่รับรอง จนกว่าจะได้รับบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบเนกประสงค์เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีแนวทางปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน มีความเข้าใจและปฏิบัติงานตามโปรแกรมในระบบปฏิบัติการได้อย่างถูกต้อง จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครสิ่งการดังนี้

1. ให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา ถือปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติการออก

ใบรับหรือใบแทนใบรับและปฏิบัติตามโปรแกรมการออกใบรับหรือใบแทนใบรับด้วยระบบคอมพิวเตอร์ และประกาศกรรมการปกครองที่ส่งมาแล้วนี้อย่างเคร่งครัด

2. สั่งกำชับนายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาลและหัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา ให้สอดส่องดูแลกำชับกวดขันเจ้าหน้าที่ในเรื่องออกใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) เพื่อแก้ไข ปัญหาการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน รวมถึงการประทับตราประจำตำแหน่งนายอำเภอลงในใบรับ หรือใบแทนใบรับทุกฉบับ แล้วแต่กรณี ตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อเป็นหลักฐานรับรองสถานที่ ที่ออกใบรับหรือใบแทนใบรับที่สามารถตรวจสอบได้

3. ให้ประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชน หน่วยงานหรือองค์กรเอกชนและส่วนราชการต่าง ๆ ภายในเขตท้องที่ได้รับทราบโดยทั่วกันว่า และการขอมิบัตรทุกกรณี พนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะออกใบรับ คำขอมิบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู) พร้อมกับ พิมพ์รูปถ่ายของผู้ถือใบรับหรือใบแทนใบรับ แล้วแต่กรณีโดยระบบคอมพิวเตอร์แทนการเขียนด้วยมือ โดยไม่จำเป็นจะต้องนำรูปถ่ายมาให้พนักงานเจ้าหน้าที่รับรองจนกว่าจะได้รับบัตรประจำตัวประชาชน ที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอนเนกประสงค์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและสั่งการให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายมงคล สุระสัจจะ)

อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน รักษาการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร 0-2791 -7612

โทรสาร 0-2906-9279

ประกาศกรมการปกครอง

เรื่อง การใช้ใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) และใบแทนใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู)

เพื่อให้การใช้ใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู) ได้ดำเนินไป ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 มาตรา 8 และเพื่ออำนวยความสะดวกและลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับประชาชน กรมการปกครอง จึงออกประกาศไว้ดังนี้

1. เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอมิบัตร (บ.ป. 1) และพิจารณาเห็นว่าผู้ขอมิบัตรมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดให้มิบัตรได้และหลักฐานที่นำมาแสดงเป็นที่เชื่อถือได้พนักงานเจ้าหน้าที่จะอนุญาตให้ทำบัตร พิมพ์ลายนิ้วมือผู้ขอ กำหนดเลขที่อนุญาตให้ทำบัตรและถ่ายรูปเพื่อทำบัตร

2. การขอมิบัตรทุกกรณี พนักงานเจ้าหน้าที่จะออกใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู) พร้อมกับพิมพ์รูปถ่ายของผู้ถือใบรับหรือใบแทนใบรับ ลงในใบรับหรือใบแทนใบรับ แล้วแต่กรณีโดยระบบคอมพิวเตอร์แทนการเขียนด้วยมือเพื่อให้ผู้ถือใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2ก หรือใบชมพู) ใช้เป็นหลักฐานแสดงตนได้ตามที่กฎหมายกำหนด โดยไม่จำเป็นต้องนำรูปถ่ายมาให้พนักงานเจ้าหน้าที่รับรอง

3. พนักงานเจ้าหน้าที่จะออกใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) เพื่อให้ผู้ยื่นคำขอนำไปใช้ได้เสมือนบัตรประจำตัวประชาชนตามระยะเวลาที่กำหนด คือ 120 วัน หรือจนกว่าจะได้รับบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอนเนกประสงค์

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 21 มิถุนายน พ.ศ. 2553 เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2553

(นายมงคล สุระสัจจะ)

อธิบดีกรมการปกครอง

**แนวทางปฏิบัติการออกใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง)
หรือใบแทนใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู) และโปรแกรมการออกใบรับคำขอมีบัตร
(บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู)
ด้วยระบบคอมพิวเตอร์**

เพื่อให้การใช้ใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู) ได้ดำเนินไปตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 มาตรา 8 และเพื่ออำนวยความสะดวกและลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับประชาชน ให้ดำเนินการดังนี้

1. การออกใบรับหรือใบแทนใบรับ

1.1 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอมีบัตร (บ.ป. 1) และพิจารณาเห็นว่าผู้ขอมีบัตรมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดให้มีบัตรได้และหลักฐานที่นำมาแสดงเป็นที่เชื่อถือได้ พนักงานเจ้าหน้าที่จะอนุญาตให้ทำบัตร พิมพ์ลายนิ้วมือผู้ขอ กำหนดเลขที่อนุญาตให้ทำบัตรและถ่ายรูปเพื่อทำบัตร

1.2 พนักงานเจ้าหน้าที่จะออกใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) เพื่อให้ผู้ยื่นคำขอนำไปใช้ได้เสมือนบัตรตามระยะเวลาที่กำหนดคือ 120 วัน หรือจนกว่าจะได้รับบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอนเนกประสงค์

1.3 ในการใช้ใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู) ให้ใช้ร่วมกันกับบัตรเดิม (ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เจาะรูบัตรเดิมตามระเบียบ) เว้นแต่ในกรณีขอมีบัตรใหม่ กรณีบัตรหายหรือถูกทำลายทั้งหมด ให้ใช้ร่วมกับรายการบัตรเดิมที่มีรูปถ่ายจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรที่จัดเก็บไว้ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ แล้วแต่กรณี เว้นแต่ในกรณีขอมีบัตรครั้งแรก

1.4 เพื่ออำนวยความสะดวกและลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับประชาชน ให้ดำเนินการดังนี้

1.4.1 กรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่มีบัตรเดิม บัตรหาย บัตรถูกทำลายทั้งหมด หรือบัตรชำรุดในสาระสำคัญ พนักงานเจ้าหน้าที่จะคัดและรับรองรายการเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ยื่นคำขอจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรให้ผู้ยื่นคำขอเพื่อใช้ควบคู่กับใบรับ โดยประชาชนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

1.4.2 ตั้งแต่วันที่ 21 มิถุนายน พ.ศ. 2553 เป็นต้นไป การขอมีบัตรทุกกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่จะออกใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู) พร้อมกับพิมพ์รูปถ่ายของผู้ถือใบรับหรือใบแทนใบรับลงในใบรับหรือใบแทนใบรับแล้วแต่กรณีโดยระบบคอมพิวเตอร์แทนการเขียนด้วยมือ เพื่อให้ผู้ถือใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง)

หรือใบแทนใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู) ใช้เป็นหลักฐานแสดงตนได้ตามที่กฎหมายกำหนด โดยไม่จำเป็นต้องนำรูปถ่ายมาให้พนักงานเจ้าหน้าที่รับรอง

2. ระบบการพิมพ์เอกสาร

2.1 ระบบการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ณ อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลหรือเมืองพัทยา สามารถออกใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือ ใบแทนใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู) ได้ โดยใช้กระดาษพิมพ์ ชนิด เอ 4 สีเหลือง ที่มีตราครุฑสำหรับพิมพ์เอกสารในระบบปฏิบัติการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนอัตโนมัติด้วยระบบคอมพิวเตอร์

2.2 โปรแกรมระบบการพิมพ์เอกสารในระบบปฏิบัติการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนอัตโนมัติด้วยระบบคอมพิวเตอร์ใช้กระดาษพิมพ์ ชนิด เอ 4 สีเหลือง ในการพิมพ์ใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) ที่มีตราครุฑรวมกับการพิมพ์เอกสารในระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ รวม 7 แบบได้เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวก รวดเร็วในการขอมิบัตรและสามารถอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในการใช้ใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู) ได้ตามที่กฎหมายกำหนด และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสามารถปฏิบัติงานได้อย่างสะดวกและถูกต้องตามแบบที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

ระบบการพิมพ์เอกสารด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ ซึ่งมีขั้นตอนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ ตั้งแต่วันที่ 3 กันยายน 2550 ตามหนังสือกรมการปกครอง ที่มท 0309.2/ว 18441 ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2550 รวม 7 แบบคือ

(1) แบบคำขอมิบัตรฯ (บ.ป. 1)

(2) แบบบันทึกถ้อยคำของผู้ต้องหา

(3) แบบบันทึกการเปรียบเทียบ

(4) แบบบันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือ ถูกทำลาย (บ.ป. 7)

(5) แบบใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมการทำบัตรและใบเสร็จรับเงินค่าปรับ แล้วแต่กรณี

(6) แบบบันทึกคำให้การรับรองบุคคลสำหรับเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื้อถือ

(7) แบบรายงานการนำส่งเงินค่าธรรมเนียมการทำบัตรและค่าปรับ พร้อมสำเนา ใบเสร็จรับเงินที่ได้จัดเก็บในแต่ละวัน

2.3 การพิมพ์ใบแทนใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู) พนักงานเจ้าหน้าที่ จะต้องใช้กระดาษพิมพ์ ชนิด เอ 4 สีชมพู โดยการสอดกระดาษเข้าเครื่องพิมพ์ที่ละแผ่น ทั้งนี้ เพื่อให้

ระบบปฏิบัติการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบอัตโนมัติ สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างต่อเนื่องและไม่ติดขัด

3. การรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือทำลาย

3.1 กรณีใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู) สูญหายหรือถูกทำลาย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้แบบบันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย (บ.ป. 7) **ชนิดที่พิมพ์เป็นเล่ม** และสำหรับการให้เลขลำดับที่ของการรับแจ้ง ให้ลงเลขลำดับตามปฏิทินเริ่มต้นตั้งแต่ลำดับที่ 1 เรียงไปจนถึงสิ้นปีเมื่อสิ้นปีปฏิทินใหม่ก็ตั้งต้นเลขลำดับที่ 1 ใหม่ โดยแยกเล่มต่างหากจากการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย (บ.ป. 7) ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/ว 12526 ลงวันที่ 11 มิถุนายน 2553

4. การควบคุมการออกใบรับหรือใบแทนใบรับ

โปรแกรมระบบปฏิบัติการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ที่กรมการปกครองกำหนดจะควบคุมการออกใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู) เพื่อป้องกันการปลอมแปลงและการทุจริตเกี่ยวกับใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู) ซึ่งมีรายละเอียดในเอกสารใบรับหรือใบแทนใบรับ ดังนี้

- **เล่มที่.....แผ่นที่.....** ใช้เลขลำดับของสำนักทะเบียนอำเภอ/ท้องถิ่น และลำดับแผ่นที่ให้เรียงไปตามลำดับโดยระบบคอมพิวเตอร์ตามที่กรมการปกครองกำหนด

- **สำเนาเอกสาร** มีสำเนาใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู) เก็บไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ โดยเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมแบบพิมพ์ของกรมการปกครองและพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถตรวจสอบ คัดหรือสั่งพิมพ์สำเนาได้โดยระบบคอมพิวเตอร์ตามที่กรมการปกครองกำหนด

- **วันที่ หมายถึง วันที่ เดือน ปี** ที่ออกใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู) แล้วแต่กรณี

- **พนักงานเจ้าหน้าที่** ให้ระบุรายละเอียดสถานที่ออกใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู) แล้วแต่กรณีตามกฎหมาย ว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน เช่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เป็นต้น

ของ ให้ระบุชื่อตัว ชื่อสกุล ของผู้ยื่นคำขอ

- **เกิดวันที่.....ที่อยู่.....ศาสนา.....หมู่โลหิต.....** ให้ระบุรายการตามคำขอมิบัตรขอมิบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตร (แบบ บ.ป. 1) แล้วแต่กรณี

- เลขประจำตัวประชาชน (13 หลัก) และหมายเลขคำขอ (11 หลัก) ให้ยึดตัวเลขตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

- จนถึงวันที่ ให้กำหนด 120 วัน นับแต่วันที่ออกใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) ไปรณระบบปฏิบัติการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์คำนวณให้

- บัดให้มารับบัตรในวันที่ ให้ระบุวันที่ครบกำหนด 120 วัน โดยไปรณระบบปฏิบัติการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์คำนวณให้

- ลายมือชื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้พิมพ์ชื่อตัว ชื่อสกุลของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการรับคำขอและอนุญาตให้ทำบัตรในคำขอ (บ.ป. 1)

- ตราประจำตำแหน่ง ให้ประทับตราประจำตำแหน่งนายอำเภอแล้วแต่กรณีตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักฐานรับรองสถานที่ที่ออกใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู) ที่สามารถตรวจสอบได้

- ลายมือชื่อหรือลายพิมพ์นิ้วมือนิ้วชี้คำขอ ให้ผู้ยื่นคำขอลงชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือแล้วแต่กรณี

- ติครูปถ่าย ให้พิมพ์รูปถ่ายของผู้ยื่นคำขอโดยระบบคอมพิวเตอร์เพื่อให้ผู้ถือใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู) ใช้เป็นหลักฐานแสดงตนได้ตามที่กฎหมายกำหนด โดยผู้ยื่นคำขอไม่จำเป็นต้องนำรูปถ่ายมาให้พนักงานเจ้าหน้าที่รับรอง ทั้งนี้ เพื่ออำนวยความสะดวกและลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับประชาชน

5. การใช้ใบรับหรือใบแทนใบรับ

5.1 ประชาชนใช้ใบรับหรือใบแทนใบรับแทนบัตรประจำตัวประชาชนได้ตามกฎหมายตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 มาตรา 8 จนกว่าจะได้รับบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบเนกประสงค์ และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำเครื่องหมายที่บัตรเดิมด้วยการเจาะรูและหมายเลขด้วยหมึกสีแดงไว้บนใบรับว่า “ใช้ร่วมกับบัตรเดิม” ซึ่งนอกจากเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนผู้ถือใบรับในการนำไปใช้แล้ว ยังสะดวกต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในขั้นตอนการเรียกใบรับและบัตรเดิมคืน ก่อนการมอบบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์ตามระเบียบ

5.2 เพื่ออำนวยความสะดวกและลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับประชาชน ตั้งแต่วันที่ 21 มิถุนายน 2553 เป็นต้นไป การขอมิบัตรทุกกรณี ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู) พร้อมกับพิมพ์รูปถ่ายของผู้ถือใบรับหรือใบแทนใบรับ ลงในใบรับหรือใบแทนใบรับ แล้วแต่กรณีโดยระบบคอมพิวเตอร์แทนการเขียนด้วยมือ เพื่อให้ผู้รับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 ก หรือ

ใบชมพู) ใช้เป็นหลักฐานแสดงตนได้ตามที่กฎหมายกำหนด โดยไม่จำเป็นต้องนำรูปถ่ายมาให้พนักงานเจ้าหน้าที่รับรอง จนกว่าจะได้รับบัตรประจำตัวประชาชนออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบเนกประสงค์

6. การประชาสัมพันธ์

ให้ประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชน หน่วยงานหรือองค์กรเอกชนและส่วนราชการต่างๆ ภายในเขตท้องที่ได้ทราบทั่วกันว่า

6.1 ผู้ถือใบรับหรือใบแทนใบรับจะต้องไปรับบัตรด้วยตัวเอง ตามวันเดือนปีที่กำหนดไว้ในใบรับหรือใบแทนใบรับ

6.2 ให้ประชาชนใช้ใบรับหรือใบแทนใบรับแทนบัตรประจำตัวประชาชนได้ตามกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 มาตรา 8

6.3 เพื่ออำนวยความสะดวกและลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับประชาชน ตั้งแต่วันที่ 21 มิถุนายน 2553 เป็นต้นไป การขอมีบัตรทุกกรณี พนักงานเจ้าหน้าที่จะออกใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู) พร้อมกับพิมพ์รูปถ่ายของผู้ถือใบรับหรือใบแทนใบรับ ลงในใบรับหรือใบแทนใบรับ แล้วแต่กรณีโดยระบบคอมพิวเตอร์แทนเขียนด้วยมือ เพื่อให้ผู้ถือใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู)ใช้เป็นหลักฐานแสดงตนตามที่กฎหมายกำหนด โดยไม่จำเป็นต้องนำรูปถ่ายมาให้พนักงานเจ้าหน้าที่รับรอง จนกว่าจะได้รับบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบเนกประสงค์

6.4 มีปัญหาข้อสงสัยติดต่อกรมการปกครอง โทร. “1548”

7. การมอบบัตร

ให้พิมพ์บัตรตามโปรแกรมระบบการพิมพ์บัตรที่กรมการปกครองและตามระเบียบฯ ข้อ 63 ถึงข้อ 65 กำหนด

7.1 ต้องมอบให้แก่ผู้ขอมีบัตรโดยตรงเท่านั้น และให้เรียกใบรับหรือใบแทนใบรับพร้อมด้วยบัตรเดิมหรือใบแทนใบรับ แล้วแต่กรณี จากผู้ขอมีบัตรคืนด้วย

7.2 ให้ผู้ขอรับบัตรลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือและลงวันเดือนปีที่รับบัตรไว้ให้คำขอมีบัตร (บ.ป. 1) และจะต้องพิมพ์ลายนิ้วมือผู้ยื่นคำขอเพื่อจัดเก็บไว้ในหน่วยความจำตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หากจัดเก็บไม่ได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งรหัสบุคคลตามที่กรมการปกครองกำหนดให้ผู้ขอทราบด้วยทุกครั้ง

7.3 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกการมอบบัตรและลงวันเดือนปีที่มอบบัตรหมายเหตุเพิ่มเติมไว้เป็นหลักฐานในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรทุกราย

7.4 ห้ามมิให้มอบบัตรให้แก่ผู้ที่เจ้าของบัตรมอบอำนาจให้รับบัตรแทน หรือมอบบัตรผ่านกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน

7.5 กรณีที่ผู้ขอรับบัตรไม่อาจส่งคืนใบรับ หรือใบรับพร้อมด้วยบัตรเดิม หรือใบแทนใบรับให้ผู้ยื่นคำขอมีบัตรแสดงหลักฐานและแจ้งข้อเท็จจริงถึงสาเหตุที่ไม่สามารถส่งคืนเอกสารดังกล่าวแล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกไว้ เมื่อเห็นว่าเป็นที่เชื่อถือได้ ก็ให้มอบบัตรให้

7.6 ใบรับหรือใบแทนใบรับ และเอกสารอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการมอบบัตร ให้เจ้าหน้าที่เก็บรวบรวมไว้ให้สะดวกต่อการค้นหาและตรวจสอบ โดยเรียงตามลำดับเช่นเดียวกับการเก็บคำขอ (บ.ป. 1)

8. การส่งใบรับหรือใบแทนใบรับคืน

เมื่อเริ่มปฏิบัติการออกใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู) พร้อมกับพิมพ์รูปถ่ายของผู้ถือใบรับหรือใบแทนใบรับลงในใบรับหรือใบแทนใบรับ แล้วแต่กรณีโดยระบบคอมพิวเตอร์แทนการเขียนด้วยมือแล้วให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ส่งคืนใบรับหรือใบแทนใบรับที่คงเหลืออยู่พร้อมหนังสือนำส่งรวบรวมส่งให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ภายใน 7 วัน เพื่อรวบรวมส่งคืนกรมการปกครองภายในวันที่ 6 สิงหาคม 2553 ส่วนใบรับหรือใบแทนที่ใช้แล้วคงเหลืออยู่และยังไม่หมดเล่มให้ชี้ตํา่าใบรับหรือใบแทนใบรับที่เหลือนั้นทุกแผ่นด้วยปากกาสีแดง แล้วทำเครื่องหมายด้วยการเจาะรูเก็บไว้เป็นหลักฐานตามระเบียบ

ด่วนมาก

ที่ มท 0309.2/ว 13137

ถึง ที่ทำการปกครองจังหวัด ทุกจังหวัด และสำนักปลัดกรุงเทพมหานคร

ตามหนังสือกรมการปกครอง ด่วนมาก ที่ มท 0309.2/ว 12819 ลงวันที่ 15 มิถุนายน 2553 เรื่อง แนวทางปฏิบัติการออกใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู) และโปรแกรมการออกใบรับหรือใบแทนใบรับด้วยระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อแก้ไขปัญหาการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน นั้น

เพื่อให้การออกใบรับหรือใบแทนใบรับดำเนินไปด้วยความความเรียบร้อย โปรดแจ้งให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา ถือปฏิบัติตามโปรแกรมพิมพ์ใบคำร้องขอมิบัตรและถ่ายรูป และในกรณีที่มีวัสดุตัวบัตร (บัตรเปล่า) สำหรับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) คงเหลืออยู่ (ถ้ามี) พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ต้องสั่งพิมพ์ใบรับ (บ.ป. 2) และสามารถสั่งพิมพ์บัตรเพื่อออกบัตรต่อไปได้ตามขั้นตอนการปฏิบัติงาน รายละเอียดตามเอกสารแนบท้ายนี้

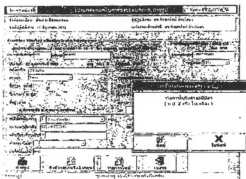
สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
โทร 0-2791 -7612
โทรสาร 0-2906-9279

โปรแกรมพิมพ์ใบคำร้องขอมีบัตร และถ่ายรูป ** บัตร SMART CARD **

1. เลือกเมนูโปรแกรมพิมพ์ใบคำร้องขอมีบัตร และถ่ายรูป ข้อ 1. ตามรูป

2. บันทึกเลขประจำตัวประชาชนและถ่ายรูป โปรแกรมจะพิมพ์คำขอ (บ.ป. 1) โดยอัตโนมัติเพื่อพิมพ์คำขอเสร็จเรียบร้อยแล้ว โปรแกรมจะแสดงให้เจ้าหน้าที่/พนักงานเจ้าหน้าที่ตัดสินใจว่าจะพิมพ์ใบรับ (บ.ป. 2) หรือไม่พิมพ์แล้วแต่กรณี เช่น กรณีที่มีวัสดุตัวบัตร (บัตรเปล่า) สำหรับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบเอกประสงค์ (Smart Card) คงเหลืออยู่ถ้ามีพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ต้องพิมพ์ใบรับ (บ.ป. 2) และสามารถสั่งพิมพ์บัตร เพื่อออกบัตรต่อไปได้ตามขั้นตอนการปฏิบัติงาน เป็นต้น

3. เมื่อผ่านขั้นตอนการพิมพ์คำขอ (บ.ป. 1) และพิมพ์ใบรับ (บ.ป. 2) หรือกรณีที่ไม่พิมพ์ใบรับ (บ.ป. 2) ก็ได้ไปรณกรมจะแสดงข้อความในตัดสินใจอีกครั้ง เพื่อยืนยัน หรือพิมพ์ซ้ำ ถ้ายืนยันถูกต้อง การพิมพ์คำขอและใบรับ (บ.ป. 2) จะเสร็จกระบวนการ

The screenshot shows a web browser window with a Thai government portal. The main heading is "การพิมพ์ใบรับใบแจ้งหนี้" (Printing Receipt/Invoice). Below this, there is a large text area with the message "กรุณายืนยันการพิมพ์ใบแจ้งหนี้" (Please confirm the printing of the invoice). At the bottom of the page, there are several buttons: "พิมพ์ใบรับ" (Print Receipt), "พิมพ์ใบแจ้งหนี้" (Print Invoice), "พิมพ์ใบเสร็จ" (Print Receipt), "พิมพ์ใบกำกับภาษี" (Print Tax Invoice), and "พิมพ์ใบกำกับภาษี" (Print Tax Invoice). There are also some input fields and checkboxes for user selection.

4. กรณีเอกสารไม่สมบูรณ์ ต้องพิมพ์ซ้ำ ให้เลือกรายการพิมพ์ซ้ำ ดังรูป

The screenshot shows a web browser window with a Thai government portal. The main heading is "การพิมพ์ใบรับใบแจ้งหนี้" (Printing Receipt/Invoice). Below this, there is a large text area with the message "กรุณายืนยันการพิมพ์ใบแจ้งหนี้" (Please confirm the printing of the invoice). At the bottom of the page, there are several buttons: "พิมพ์ใบรับ" (Print Receipt), "พิมพ์ใบแจ้งหนี้" (Print Invoice), "พิมพ์ใบเสร็จ" (Print Receipt), "พิมพ์ใบกำกับภาษี" (Print Tax Invoice), and "พิมพ์ใบกำกับภาษี" (Print Tax Invoice). There are also some input fields and checkboxes for user selection. A prominent button labeled "พิมพ์ซ้ำ" (Print Again) is visible, indicating the option to re-print if the document is incomplete.

ข้อ 3 โปรแกรมพิมพ์ซ่อมและยกเลิกบัตร

1. ใส่หมายเลขบัตรประชาชนลงในช่องว่างที่ว่างไว้ด้านหลังบัตร SHARCARD ** 400 **
2. ใส่หมายเลขบัตรประชาชนลงในช่องว่างที่ว่างไว้ด้านหลังบัตร
3. ใส่หมายเลขบัตรประชาชนลงในช่องว่างที่ว่างไว้ด้านหลังบัตร ** 400 **
4. ใส่หมายเลขบัตรประชาชนลงในช่องว่างที่ว่างไว้ด้านหลังบัตร
5. ใส่หมายเลขบัตรประชาชนลงในช่องว่างที่ว่างไว้ด้านหลังบัตร
6. ใส่หมายเลขบัตรประชาชนลงในช่องว่างที่ว่างไว้ด้านหลังบัตร SHARCARD (Front and Back) ** 400 **

6. ระบุเลขที่อนุญาตให้ทำบัตร (เลข 7 หลัก) ตามคำขอ (บ.ป. 1) และเลือกกรายการที่ต้องการ

(1) ใบแทนใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบหมุน)

หรือ (2) ใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 หรือใบเหลือง) ดังรูป

[illegible]

ที่ มท 0309.2/ ว 3124

กรมการปกครอง
ถนนรัชฎาภิเศก กทม. 10200

7 กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง การให้บริการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน**เรียน** ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

ด้วยได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งว่า ในการเลือกตั้งสมาชิกผู้แทนราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้นำเอกสารข้อมูลส่วนบุคคลขณะขอมีบัตรไปแสดงตนเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยอ้างว่าสำนักทะเบียนได้ออกเอกสารดังกล่าวแทน เนื่องจากบัตรประจำตัวประชาชนแบบเนกประสงค์ (Smart Card) หมด แต่คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งไม่ให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง ดังนั้นเพื่อให้เกิดปัญหากรณีดังกล่าว คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประสานขอความร่วมมือกรมการปกครอง กรณีมีการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา ขอให้เปิดบริการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในวันเสาร์ - อาทิตย์ และวันหยุดราชการและกรณีบัตรประจำตัวประชาชนแบบเนกประสงค์ (Smart Card) หมด และ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องการหลักฐานเพื่อไปแสดงตนขอใช้สิทธิเลือกตั้ง ขอให้พิจารณาออกใบรับคำขอมีบัตร (น.ป. 2 หรือใบเหลือง) แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแทน

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อเป็นการให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร แจ้งให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ถือเป็นแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

1. พิจารณาเปิดให้บริการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในวันเสาร์ - อาทิตย์ และวันหยุดราชการ กรณีมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา

2. กรณีบัตรประจำตัวประชาชนแบบเนกประสงค์ (Smart Card) หมด ให้พิจารณาออกใบรับให้แก่ผู้ยื่นคำขอ ตามนัยมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

อ.น

(นายชวน ศิรินันท์พร)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร 0 2791 7612 โทรสาร 0 2906 9289

ที่ด่วนที่สุด

มท 0309.2/ ว 9464

กรมการปกครอง

ถนนอังษฤาจักร กทม. 10200

26 เมษายน 2556

เรื่อง การใช้ใบรับ (บ.ป. 2) เพื่อการบริหารจัดการบัตรประจำตัวประชาชนแบบอิเล็กทรอนิกส์ (Smart Card)

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง 1. พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

2. หนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท 0309.2/ว 29674 ลงวันที่ 17 ธันวาคม 2555

ตามที่แจ้งให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร แจ้งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ดำเนินการให้บริการจัดทำบัตรในแต่ละวัน โดยพิจารณาความจำเป็นเร่งด่วนของผู้มาขอรับบริการเพื่อให้ประชาชนได้รับบริการอย่างรวดเร็วต่อเนื่อง ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมการปกครอง ขอเรียนว่าเนื่องจากบริษัทผู้รับจ้างจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้กับกรมการปกครอง ไม่สามารถจัดส่งวัสดุบัตรฯ ได้ตรงตามเวลาในสัญญา ซึ่งจะทำให้วัสดุบัตรประจำตัวประชาชนขาดแคลนและเป็นผลกระทบต่อการให้บริการประชาชน ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง ประชาชนที่มาขอรับบริการมีเอกสารของทางราชการและสามารถนำไปใช้เป็นหลักฐานในการยืนยันตัวบุคคลได้เสมือนบัตรประจำตัวประชาชน จึงขอให้จังหวัด และกรุงเทพมหานคร แจ้งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา ออกใบรับ (บ.ป. 2) ตามระยะเวลาที่กำหนด 30 วัน ให้กับประชาชน ตามนัยมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสถาพร ศิริภักดี)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร 0 2791 7612 โทรสาร 0 2906 9289

ลับ

ที่ มท 0408/ ว 47

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

29 เมษายน 2530

เรื่อง การดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดในการทำบัตรประจำตัวประชาชน**เรียน** ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด ปลัดกรุงเทพมหานคร และอธิบดีกรมตำรวจ

ด้วยกระทรวงมหาดไทย ได้พิจารณาเห็นว่า เมื่อมีการทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 เจ้าหน้าที่อำเภอ กิ่งอำเภอ เขตและพนักงานสอบสวนมักแจ้งความดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดไม่ครบถ้วนตามความผิดที่กระทำขึ้น ผู้กระทำความผิดได้รับโทษเพียงสถานเบา ทำให้ไม่เกิดความยำเกรงต่อกฎหมายโดยเฉพาะขณะนี้มีปรากฏอยู่เสมอที่มีการทุจริตเกี่ยวกับเรื่องนี้ ซึ่งล้วนแต่ทำให้เกิดความเสียหายต่อทางราชการและมีผลกระทบต่อความมั่นคงความเป็นระเบียบเรียบร้อยของประเทศทั้งสิ้น เพื่อให้การปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษตามความผิดที่ได้กระทำมิให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่ผู้กระทำความผิดรายอื่น ๆ จึงเห็นควรแจ้งให้อำเภอ กิ่งอำเภอ เขต สถานีตำรวจภูธร และสถานีตำรวจนครบาล ถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้

1. กรณีที่ผู้กระทำความผิดสัญชาติไทย ให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดข้อหาอย่างน้อยได้แก่

- ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 137 ฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่พนักงาน
- ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 267 ฐานแจ้งให้เจ้าพนักงานผู้กระทำความผิดตามหน้าที่ จดข้อความอันเป็นเท็จลงในเอกสารมหาชนหรือเอกสารราชการ
- ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 268 ฐานใช้หรืออ้างเอกสารอันเกิดจากการกระทำความผิดตาม มาตรา 264 มาตรา 265 มาตรา 267

และถ้าผู้กระทำความผิด นำบัตรหรือใบรับหรือใบแทนของผู้อื่นไปใช้แสดงว่าตนเป็นเจ้าของบัตรหรือใบรับหรือใบแทนให้ดำเนินคดีตามมาตรา 15 พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ด้วย

ลับ

ลับ

2. กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้ไม่มีสัญชาติไทย ให้ดำเนินคดีทุกข้อหาตามข้อ 1 และ มาตรา 14 พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526

3. สำหรับผู้ให้การช่วยเหลือและสนับสนุนผู้กระทำความผิด ให้แจ้งความดำเนินคดีในความผิดฐานเป็นตัวการและผู้สนับสนุน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 และมาตรา 86 รวมทั้งความผิดอื่นใดที่ตรวจพบ หากผู้ที่เป็นตัวการและผู้สนับสนุนเป็นเจ้าพนักงาน ซึ่งอาศัยตำแหน่งหน้าที่ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือทุจริต ให้แจ้งความดำเนินคดีในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 รวมทั้งความผิดอื่นที่ตรวจพบด้วย

4. เมื่อแจ้งความดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดแล้ว ให้อำเภอ กิ่งอำเภอ และเขต คัดสำเนารายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีจากพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ แล้วรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบทันที

จึงเรียนมาเพื่อส่งเจ้าหน้าที่ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ) **เจริญจิตต์ ณ สงขลา**

(นายเจริญจิตต์ ณ สงขลา)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

กองบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. (02) 2812150, 2812695

ลับ

ปกปิด

ที่ มท 0310.3/ว 174

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กท. 10200

31 สิงหาคม 2537

เรื่อง การจำหน่ายรายการเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน**เรียน** ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร**อ้างถึง** หนังสือกระทรวงมหาดไทย ลับ ที่ มท 0408/ว 47 ลงวันที่ 29 เมษายน 2530

ตามที่ได้แจ้งแนวทางปฏิบัติในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน ทั้งกรณีที่ต้องหาเป็นผู้มีสัญชาติไทยและเป็นผู้บุคคลต่างด้าว รวมถึงการรายงานผลคดีในเรื่องนี้ไว้แล้วนั้น ปัจจุบันพบว่ามียาขบวนการตรวจพบเหตุทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนเพิ่มขึ้น ทั้งในลักษณะคนไทยสวมตัวคนไทยและคนต่างด้าวสวมตัวคนไทย ซึ่งหลังจากได้มีการแจ้งความดำเนินคดีผู้กระทำความผิดและรายงานผลคดีให้กระทรวงมหาดไทยทราบแล้วบางสำนักทะเบียนได้จำหน่ายรายการเกี่ยวกับบัตรเลขหมายที่มีการทุจริตโดยทันทีแต่บางแห่งต้องรอให้ผลการจึงจะดำเนินการให้เกิดความสับสนในทางปฏิบัติ ประกอบกับแนวทางดำเนินการเกี่ยวกับการจำหน่ายรายการบัตรประจำตัวประชาชนเลขหมายที่มีการทุจริตนี้ ยังไม่มีระเบียบกำหนดวิธีปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน ดังนั้นเพื่อวางแนวทางปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงขอให้จังหวัด และกรุงเทพมหานครสั่งการให้อำเภอ กิ่งอำเภอ เขต เทศบาล และเมืองพัทยา ถือปฏิบัติดังนี้

1. เมื่อได้รับแจ้งเหตุหรือตรวจพบการทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงขึ้นต้น หากพิจารณาเห็นว่ามีความผิดจริง ให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอ เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาลหรือปลัดเมืองพัทยา แล้วแต่กรณีมอบปลัดอำเภอ หรือหัวหน้างานทะเบียน หรือหัวหน้าหมวดบัตร หรือหัวหน้างานทะเบียนราษฎร หรือเจ้าหน้าที่บริหารงานทะเบียนและบัตร แล้วแต่กรณี ซึ่งรับมอบหมายให้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนเป็นผู้แจ้งความดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด ตามนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทย ลับ ที่ มท 0408/ว 47 ลงวันที่ 29 เมษายน 2530

2. ในกรณีการทุจริตเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนที่เกิดขึ้นนั้นส่อเค้าว่าจะมีเจ้าหน้าที่ร่วมด้วย ไม่ว่าในฐานะเป็นด้วยการให้ความช่วยเหลือหรือเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดก็ตามให้

ปกปิด

แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงชุดหนึ่ง เพื่อดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริง ให้ปรากฏชัดก่อน หากผลการสอบสวนสรุปได้ว่าเจ้าหน้าที่กระทำความผิดจริงจึงดำเนินการทางคดีอาญาต่อไป

3. เมื่อได้แจ้งความดำเนินคดีตามข้อ 1 แล้ว ให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอเป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล หรือปลัดเมืองพัทยา แล้วแต่กรณี สั่งจำหน่ายหลักฐานรายการเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสำหรับเลขหมายที่มีการทุจริต ซึ่งได้แก่ คำขอมิบัตร (บ.ป.1) ใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป.2) และคูฉบับ ใบแทนใบรับคำขอมิบัตร (บ.ป. 2 ก.) และคูฉบับ รวมทั้งทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน (บ.ป. 5) โดยวิธีจำหน่ายให้ใช้ **ปากกาลูกลื่นสีแดง** เขียนข้อความลงบนเอกสารรายการเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนนั้นว่า “ จำหน่ายเนื่องจาก (สามตัว, บุคคลต่างตัว, อื่น ๆ) แจ้งความดำเนินคดีตาม ปจว.ที่ ลงวันที่” และห้ามมิให้ใช้น้ำยาลบคำผิดข้อความในเอกสารดังกล่าวโดยเด็ดขาด

4. เอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนที่ได้จำหน่ายตามข้อ 3 แล้ว ให้เก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัยสามารถค้นหาดูตรวจสอบได้ โดยเฉพาะคำขอมิบัตร (บ.ป.1) ให้แยกเก็บรักษาไว้ต่างหากจากคำขอมิบัตรปกติจนกว่าจะครบอายุการเก็บเอกสารนั้น ๆ ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้องแล้วจึงขออนุมัติทำลายได้

5. ให้ทำรายงานผลการจำหน่ายหลักฐานรายการเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนไว้ในรายงานผลคดีโดยให้นายอำเภอ กิ่งอำเภอ เขตเทศบาล หรือเมืองพัทยา รายงานจังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี และสำเนาเรื่องทั้งหมดรายงานกระทรวงมหาดไทยทันทีซึ่งในการรายงานนั้น นอกจากต้องส่งสำเนารายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีแล้ว ให้สำเนาภาพถ่ายคำขอมิบัตร (บ.ป. 1) เลขหมายที่มีการทุจริตส่งไปพร้อมด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชัชวาลย์ หุตะเจริญ)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. (02) 2812150, 2815814

ปกปิด

ที่ มท 0310.3/ว 2230

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

14 กรกฎาคม 2540

เรื่อง การป้องกันการทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน**เรียน** ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

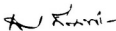
ด้วยในการประชุมของคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎร เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2540 ณ ห้องสีเสี้ยว ทำเนียบรัฐบาล คณะกรรมการประสานงานฯ ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการทุจริตสวมตัวบุคคลเพื่อขอทำบัตรประจำตัวประชาชน ว่าเป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดมีบัตรใช้แสดงตนเพื่อแสวงหาประโยชน์และสิทธิบัตรต่าง ๆ โดยมีขอบ ตลอดจนกระทำการจกรกรรมและก่อเหตุร้ายต่าง ๆ ที่เป็นการเสียหายและเป็นอันตรายต่อประชาชนและประเทศชาติเป็นอย่างยิ่งประกอบกับในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาได้ตรวจพบว่ามีการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้กับคนต่างด้าวและคนไทยในลักษณะทุจริตสวมตัวทำบัตรเป็นจำนวนมาก โดยบางรายมีเจ้าหน้าที่หรือกำนัน ผู้ใหญ่บ้านร่วมกระทำความผิดหรือสนับสนุนการกระทำความผิดในลักษณะต่าง ๆ เช่น ให้การรับรองบุคคลอื่นเป็นเท็จให้สินจ้างเจ้าบ้าน เพื่อให้บุคคลอื่นสวมตัวคนในบ้านทำบัตร เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านโดยมิชอบแล้วทำบัตรหรือวิธีการอื่น ๆ เมื่อมีการจับกุมและสอบสวนหาตัวผู้รับผิดชอบกระทำความผิดหรือร่วมกระทำความผิดเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมักก็จะกล่าวอ้างเพื่อให้พ้นผิดว่าตนได้จัดทำบัตรไปตามหลักฐานที่ปรากฏในทะเบียนบ้าน หรือได้เรียกหลักฐานตามที่ระเบียบกำหนดแล้ว ทั้ง ๆ ที่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าบุคคลผู้ยื่นคำขอมีบัตรบางรายพูดภาษาไทยไม่ค่อยได้หรือพูดไม่ได้เลยหรือไม่รู้จักญาติพี่น้องที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านฉบับเดียวกัน เป็นต้น ทั้งนี้ย่อมเป็นการแสดงว่าเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานขาดความสนใจที่จะป้องกันการทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน และยังสะท้อนให้เห็นได้ว่าเจ้าหน้าที่และผู้บังคับบัญชาทุจริตต่อหน้าที่ ออกบัตรให้บุคคลต่างด้าวและผู้ที่ไม่มิสิทธิมีบัตรได้ตามกฎหมายโดยได้รับผลประโยชน์ตอบแทนด้วย

ฉะนั้น เพื่อเป็นการป้องกันการทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน และป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องถือโอกาสแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบด้วยวิธีต่าง ๆ จึงให้จังหวัด กรุงเทพมหานคร อำเภอ กิ่งอำเภอ เขตเทศบาล และเมืองพัทยา ทุกแห่งถือปฏิบัติว่า การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้บุคคลต่างด้าวหรือผู้ที่ไม่มีสิทธิมีบัตรได้ตามกฎหมายโดยเจตนาทุจริตเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ผู้กระทำความผิดทั้งตัวการ ผู้ร่วมกระทำความผิดและผู้สนับสนุน

ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชนหรือไม่ก็ตาม ต้องถูกลงโทษสถานหนักเพื่อให้เป็นเยี่ยงอย่าง และให้เป็นหน้าที่ของปลัดจังหวัด ผู้ตรวจราชการกรุงเทพมหานคร นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล และหัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา ได้หมั่นตรวจสอบ ควบคุม กำกับดูแล ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบได้จัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยความรอบคอบ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและแนวทางปฏิบัติที่กำหนดไว้ตามระเบียบและหนังสือสั่งการของกรมการปกครองและกระทรวงมหาดไทยโดยเคร่งครัด สร้างความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ให้ตระหนักอยู่เสมอว่างานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน เป็นงานให้บริการประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศไทย ฉะนั้นในการปฏิบัติงานจึงต้องอยู่บนหลักการของความรวดเร็วแต่ต้องรอบคอบ รัดกุมและถูกต้อง ซึ่งถ้าเป็นการมีปรากฏชัดว่าผู้ขอมีบัตรมีหลักฐานถูกต้องและน่าเชื่อถือ จะต้องรีบให้บริการด้วยความรวดเร็ว แต่ถ้าเป็นการมีเหตุที่น่าสงสัยว่าการขอมีบัตรจะไม่ถูกต้องหรือมีการทุจริต ก็ให้ชะลอการจัดทำบัตรสำหรับผู้นั้นไว้ก่อนเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงให้ปรากฏชัดโดยอาจใช้การบันทึกสอบถามตัวผู้ขอมีบัตร การสังเกตรูปร่าง หน้าตา กิริยาท่าทาง สำเนียงคำพูด การตรวจสอบหลักฐานการมีชื่อในทะเบียนบ้าน หรือสอบถามเจ้าบ้านหรือบุคคลที่น่าเชื่อถือเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม เพื่อป้องกันมิให้บุคคลต่างด้าวหรือผู้ที่กระทำการทุจริต ได้บัตรประจำตัวประชาชน แต่ทั้งนี้ต้องแจ้งเหตุผลที่จะต้องทำการตรวจสอบหลักฐานเพิ่มเติมให้ผู้ขอมีบัตรทราบด้วย และจะต้องรีบดำเนินการตรวจสอบหลักฐานต่าง ๆ ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

จึงเรียนมาเพื่อดำเนินการโดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสวัสดิ์ ส่งสัมพันธ์)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. (02) 2815814

ที่ มท 0310.3/ว 3472

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

5 พฤศจิกายน 2540

เรื่อง การป้องกันการทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน**เรียน** ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร**อ้างถึง** หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0310.3/ว 2230 ลงวันที่ 14 กรกฎาคม 2540

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้สั่งกำกับเกี่ยวกับเรื่องการป้องกันการทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พร้อมทั้งคาดโทษทางวินัยกรณีเจ้าหน้าที่เจตนาทุจริตให้การสนับสนุน ช่วยเหลือบุคคลต่างตัวหรือผู้ที่ไม่มีสิทธิมีบัตรได้ตามกฎหมาย ให้มีบัตรประจำตัวประชาชน ไว้แล้ว นั้น

ด้วยคณะกรรมการการกิจการเยาวชน สตรี และผู้สูงอายุ สภาผู้แทนราษฎร ได้มีหนังสือแสดงความชื่นชมและสนับสนุนในความตั้งใจจริงของกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนทุกฝ่าย ที่ช่วยกันป้องกันมิให้บุคคลต่างตัวหรือผู้ที่ไม่มีสิทธิมีบัตรตามกฎหมาย ได้บัตรประจำตัวประชาชน รวมทั้งกล่าวตำหนิการกระทำของเจ้าหน้าที่บางส่วนที่มีพฤติการณ์ทุจริตแสดงท่าทีผลประโยชน์จากงานในหน้าที่ให้แก่ตนเองหรือพวกพ้อง และได้ขอความร่วมมือให้ดำเนินการเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง ชัดเจน เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น ซึ่งกระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน ขาดความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การงาน ขาดจิตสำนึกรับผิดชอบต่อรัฐและสังคมส่วนรวมด้วยการสนับสนุนหรือให้การช่วยเหลือจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้บุคคลต่างตัวหรือผู้ที่ไม่มีสิทธิมีบัตรได้ตามกฎหมายถือเป็นเรื่องร้ายแรงที่จะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมากต่อหน่วยงานราชการ สังคม และความมั่นคงของประเทศ ดังนั้น เพื่อเป็นการกำหนดมาตรการป้องกันการทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนเพื่อเดิมจากที่ได้กำหนดไว้ในหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0310.3/ว 2230 ลงวันที่ 14 กรกฎาคม 2540 จึงให้จังหวัด กรุงเทพมหานคร อำเภอ กิ่งอำเภอ เขตเทศบาล และเมืองพัทยาทุกแห่งถือปฏิบัติว่ากรณีปรากฏเรื่องเกี่ยวกับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนโดยมิชอบ ไม่ว่าจะทราบเรื่องจากการร้องเรียนจากสื่อมวลชน จากการสืบทราบด้วยตนเอง หรือด้วยวิธีการอื่นใด ให้ผู้บังคับบัญชาระดับสูงของหน่วยงานนั้นทำการสืบสวนหาข้อเท็จจริงโดยเร็ว ซึ่งหากผลปรากฏว่ามีมูลความจริงและมีเจ้าหน้าที่ร่วมรู้เห็นหรือกระทำการร่วมด้วย ไม่ว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นจะมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชนหรือไม่ก็ตาม ให้รีบทำเรื่องรายงานจังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณีเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการ

สอบสวนทางวินัยและดำเนินการโดยด่วน ในการนี้ควรสั่งให้ข้าราชการเจ้าหน้าที่ผู้มีพฤติการณ์กระทำความผิดดังกล่าวไว้ก่อน หรือหากไม่สามารถกระทำได้นี้เนื่องจากมีปัญหาอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ก็ให้สับเปลี่ยนหน้าที่การงานมิให้รับผิดชอบงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนอีกต่อไปจนกว่าผลการสอบสวนจะได้ข้อยุติ สำหรับในส่วนของการดำเนินคดีอาญานั้น ให้สั่งดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่และผู้กระทำความผิดทุกรายในทุกกระทงความผิดโดยไม่ต้องรอฟังผลการพิจารณาโทษทางวินัย

จึงเรียนมาเพื่อดำเนินการโดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายบรรจง กันต์วิรุฒิ)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. (02) 2815814

ที่ มท 0310.3/ว 2283

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

9 กันยายน 2542

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันการทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน**เรียน** ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

- อ้างอิง** 1.หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0308/ว 1919 ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2535
- 2.หนังสือกระทรวงมหาดไทย ปกปิด ที่ มท 0310.3/ว 174 ลงวันที่ 31 สิงหาคม 2537
- 3.หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0310.3/ว 2086 ลงวันที่ 14 สิงหาคม 2539
- 4.หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0310.3/ว 3472 ลงวันที่ 5 พฤศจิกายน 2540

ด้วยปรากฏว่าในปัจจุบันได้ตรวจพบการทุจริตจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนในลักษณะของการสวมตัวทำบัตร ทั้งที่เป็นคนต่างด้าวสวมตัวคนไทยและคนไทยสวมตัวคนไทยด้วยกันเอง แม้ว่าจะได้มีการมาตรการป้องกันการทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน โดยศาลากลางทางวินัยกรณีเจ้าหน้าที่เจตนาทุจริต จะต้องถูกลงโทษสถานหนักเพื่อมิให้เป็นเยี่ยงอย่าง และควรสั่งพักราชการเจ้าหน้าที่ผู้มีพฤติการณ์กระทำความผิดไว้ก่อน นอกจากนี้การทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนโดยวิธีสวมตัวบุคคลเพื่อขอทำบัตรประจำตัวประชาชนของคนต่างด้าวและคนไทย โดยเฉพาะการขอมีบัตรใหม่ในกรณีบัตรหาย ในบางรายตรวจพบว่ามีการสวมตัวผู้อื่นมา ร่วมกระทำความผิด เช่น ให้การรับรองบุคคลอื่นเป็นเท็จ หรือการให้สินจ้างเจ้าบ้านเพื่อให้บุคคลอื่นสวมตัวคนในบ้าน เป็นต้น

ฉะนั้น เพื่อให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา ได้ระมัดระวังและเป็นการกำชับเจ้าหน้าที่ทุกระดับให้มีความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงาน จึงขอชักซ้อมแนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันการทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน ดังต่อไปนี้

1. การบันทึกสอบสวนผู้ขอมีบัตรและผู้ให้การรับรอง กรณีขอมีบัตรใหม่เนื่องจากบัตรหายหรือบัตรถูกทำลาย พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องสังเกตรูปร่าง หน้าตา กิริยาท่าทางและสำเนียงคำพูดของผู้ขอมีบัตร โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสอบสวนด้วยตนเองและให้ผู้ขอมีบัตรลงชื่อต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่ เช่นเดียวกับการมีที่จะต้องสอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื้อถือในการรับรองผู้ขอมีบัตร และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ดำรงตำแหน่งในระดับเหนือตนขึ้นไปเป็นผู้พิจารณาตัดสินใจด้วยความรอบคอบ เช่น กรณีของอำเภอและกิ่งอำเภอ ให้หัวหน้าฝ่ายทะเบียนและบัตรขึ้นไปร่วมถึงผู้รักษาการในตำแหน่งเป็นผู้สั่งการอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ทำบัตรในคำขอ บ.ป. 1 เป็นต้น ตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0310.3/ว 2086 ลงวันที่ 14 สิงหาคม 2539 และในการบันทึกสอบสวนผู้ขอมีบัตร

ให้ใช้แบบบันทึกคำให้การของผู้ขอมีบัตรตามแบบท้ายหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0308/ว 1919 ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2535 ส่วนผู้ให้การรับรองให้ใช้แบบบันทึกที่อยู่ด้านหลังคำขอ บ.ป.1

2. ให้กำชับเตือนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เกี่ยวกับการให้การรับรองผู้ขอมีบัตรของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านว่าหากทุจริตและให้คำรับรองอันเป็นเท็จจะมีความผิดอาญา อาจต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสามแสนบาท ตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542

3. การทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน หากมีเจ้าหน้าที่ร่วมรู้เห็นหรือการกระทำการร่วมด้วย ไม่ว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นจะมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชนหรือไม่ก็ตามถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้พิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยโดยด่วน และควรสั่งให้พักราชการไว้ก่อน ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0310.3/ว 3472 ลงวันที่ 5 พฤศจิกายน 2540

4. การตรวจสอบข้อเท็จจริงและการดำเนินคดี หากมีเจ้าหน้าที่ร่วมด้วยให้ดำเนินการตามข้อ 3 และพิจารณาดำเนินคดีอาญา แล้วสั่งจำหน่ายหลักฐานรายการเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน พร้อมกับหมายเหตุข้อความลงบนเอกสารเกี่ยวกับบัตรที่ส่งจำหน่าย สำหรับสำนักทะเบียนซึ่งกำหนดให้เป็นท้องที่จำหน่าย สำหรับการออกบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ให้หมายเหตุยกเลิกหรือจำหน่ายฐานข้อมูลทะเบียนบัตร ตรงช่อง “สาเหตุการยกเลิก” ด้วย เช่น “คนต่างด้าวสวมตัว” หรือ “แสดงเอกสารเท็จ” เป็นต้น และบันทึกตรงช่อง “บันทึกเพิ่มเติม” ด้วย เช่น “จำหน่ายตามหนังสือ (ระบุชื่ออำเภอ) ที่ ลงวันที่” ไว้เป็นหลักฐานแล้วรายงานผล ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ปกปิด ที่ มท 0310.3/ว 174 ลงวันที่ 31 สิงหาคม 2537

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมือง พยายามเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนุชา โมกขะเวส)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. (02) 2515814

โทรสาร (02) 2815814

โทรสื่อสาร สป. 51235 - 6

ที่ มท 0309.2/ว 3720

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

8 พฤศจิกายน 2547

เรื่อง การทุจริตทางการเมืองการทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน**เรียน** ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

ด้วยกระทรวงมหาดไทย ได้รับรายงานจากกรมการปกครองว่า ตรวจพบบุคคลสัญชาติไทย และบุคคลต่างด้าว แอบอ้างชื่อบุคคลอื่นขอมีบัตรประจำตัวประชาชน โดยมีเจ้าหน้าที่เป็นด้วยการหรือสนับสนุนให้ความช่วยเหลือหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดอยู่เสมอ และมีแนวโน้มว่าจะมีปริมาณสูงขึ้นตามลำดับ

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า การทุจริตจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่บุคคลต่างด้าวหรือผู้มีสัญชาติไทยในลักษณะสวมตัวในชื่อและสกุลของบุคคลอื่นที่มีสัญชาติไทย มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติและสิทธิของชนชาวไทยคนอื่น ๆ รวมทั้งสร้างความเสียหายให้แก่ทางราชการและภาพพจน์ของกระทรวงมหาดไทยอย่างร้ายแรง และสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่เจ้าหน้าที่ในฝ่ายทะเบียนและบัตรของสำนักทะเบียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ หรือในสำนักทะเบียนท้องถิ่นต่าง ๆ สามารถร่วมมือกับบุคคลภายนอกกระทำการทุจริตทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่บุคคลต่างด้าวหรือผู้มีสัญชาติไทยที่เจตนาทุจริต ในลักษณะเป็นขบวนการขึ้นอย่างต่อเนื่องยาวนานและเป็นจำนวนหลายราย ในแต่ละสำนักทะเบียนนั้น เป็นเพราะผู้บังคับบัญชานับตั้งแต่ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าฝ่ายทะเบียนและบัตรของอำเภอ/กิ่งอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ นายอำเภอ และนายทะเบียนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ขาดความเอาใจใส่สอดส่องกำกับดูแลการปฏิบัติงานและติดตามพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชาโดยใกล้ชิด ทำให้เกิดช่องว่างจนเป็นเหตุให้เกิดการทุจริตขึ้นได้

ดังนั้น เพื่อให้การป้องกันการทุจริตดังกล่าวได้ผลยิ่งขึ้น จึงให้ทุกจังหวัดและกรุงเทพมหานคร แจ้งสำนักทะเบียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ และสำนักทะเบียนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ ควบคุมสอดส่อง ดูแลและกำกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานบัตรประจำตัวประชาชนให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด และกำชับเจ้าหน้าที่ทุกระดับปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีคฤหัสถ์และละเอียดยึดครอง หากพบว่ามิใช่ราชการหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับงานบัตรประจำตัวประชาชนเป็นด้วยการหรือมีส่วนร่วมกับบุคคลภายนอกทำการทุจริตจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่บุคคลต่างด้าวหรือผู้มีสัญชาติไทย ในลักษณะสวมตัวในชื่อและสกุลของบุคคลอื่นอย่าง

เป็นขบวนการต่อเนื่องยาวนานและมีจํานวนหลายราย ก็ให้สอบสวนพิจารณาดำเนินการทางวินัย และลงโทษผู้กระทำความผิดนั้นในสถานหนักคือไล่ออกจากราชการ รวมทั้งให้พิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้บังคับบัญชาเหนือข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิดนั้นขึ้นไปอีกชั้นหนึ่ง ตามควรแก่กรณีฐานบทพร่องต่อหน้าที่ไม่ป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัยด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการและถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชัยฤกษ์ ชีษฐอำนาจ)

รองปลัดกระทรวง รักษาราชการแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. 0 - 2791 - 7616

ลับ

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

ที่ มท 0309.2 /2711

10 ตุลาคม 2548

เรื่อง ทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชนโดยแสดงหลักฐานอันเป็นเท็จ**เรียน** ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร**อ้างถึง** 1.หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0309.1/ว 63 ลงวันที่ 8 มกราคม 2547

2.หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0309.2/ว 3720 ลงวันที่ 8 พฤศจิกายน 2547

ด้วยกรมการปกครองได้ตรวจสอบการกระทำทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชนโดยบุคคลไม่ทราบชื่อและสัญชาติได้แอบอ้างชื่อและรายการบุคคลของบุคคลสัญชาติไทย ยื่นคำขอมิบัตรกรณีเป็นบุคคลได้รับการยกเว้น โดยแสดงบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานทะเบียนแห่งท้องที่ ซึ่งเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบหลักฐานเอกสารแล้ว ปรากฏว่าบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเอกสารปลอมที่จัดทำขึ้นทั้งฉบับ

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีการกระทำการทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชนโดยแสดงหลักฐานเอกสารอันเป็นเท็จและมีลักษณะการดำเนินการเป็นขบวนการ โดยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปมีส่วนร่วมในการกระทำการทุจริต ซึ่งจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศและสิทธิของบุคคลสัญชาติไทยซึ่งถูกแอบอ้างชื่อและรายการบุคคลกระทำการทุจริต รวมทั้งสร้างความเสียหายให้แก่ทางราชการและภาพพจน์ของกรมการปกครองอย่างร้ายแรง โดยพฤติการณ์ในการกระทำทุจริตปรากฏดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานแห่งสำนักงานทะเบียนจะจัดหาชื่อและรายการของบุคคลสัญชาติไทยที่ปรากฏในทะเบียนบ้านตามภูมิสำเนาจังหวัดต่าง ๆ จากฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร ซึ่งชื่อและรายการบุคคลของบุคคลสัญชาติไทยเหล่านี้ จะไม่ปรากฏความเคลื่อนไหวทางการทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนแต่อย่างใด

2. หลังจากได้ชื่อและรายการบุคคลของบุคคลสัญชาติไทยตามที่ต้องการแล้ว กลุ่มผู้กระทำการทุจริตจะจัดหาบุคคลไม่ทราบชื่อและสัญชาติ ซึ่งอาจเป็นบุคคลต่างด้าวที่เข้าเมือง โดยมีขอบด้วยกฎหมายหรือบุคคลบนพื้นที่สูง หรือบุคคลสัญชาติไทยที่กระทำความผิดคดีอาญา เป็นต้น ที่ปรากฏลักษณะทางกายภาพ อาทิเช่น เพศและอายุที่ใกล้เคียงกับชื่อและรายการบุคคลของบุคคลสัญชาติไทยที่จัดเตรียมไว้

ลับ

ลับ

3. เนื่องจากชื่อและรายการบุคคลของบุคคลสัญชาติไทย ไม่ปรากฏความเคลื่อนไหวทางการทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน กลุ่มผู้กระทำการทุจริตจะจัดทำบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐปลอม โดยใช้ชื่อและรายการบุคคลของบุคคลสัญชาติไทยเป็นข้อมูล และมอบให้บุคคลไม่ทราบชื่อและสัญชาติ เพื่อนำมาเป็นหลักฐานในการยื่นคำขอมิบัตร กรณีเป็นบุคคลได้รับการยกเว้น แสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สำนักทะเบียนแห่งท้องที่

4. บัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งบุคคลยังไม่ทราบชื่อและสัญชาตินำมาเป็นหลักฐานเอกสารประกอบการยื่นคำขอมิบัตรนั้น จะปรากฏประเภทเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นข้าราชการครูหรือข้าราชการกระทรวงสาธารณสุข ทั้งนี้ เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุขเป็นส่วนราชการที่มีบุคลากรเป็นจำนวนมาก ทำให้การตรวจสอบหลักฐานเอกสารไม่สามารถดำเนินการได้ด้วยความรวดเร็วและชื่อรายการบุคคลของบุคคลสัญชาติไทยซึ่งบุคคลไม่ทราบชื่อและสัญชาติกระทำการสวมตัวจะปรากฏอยู่ในภูมิสำเนาในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ซึ่งอยู่ห่างไกลจากสำนักทะเบียนแห่งท้องที่ที่บุคคลไม่ทราบชื่อและสัญชาติไปยื่นคำขอมิบัตร

5. การให้ยืมคำของบุคคลไม่ทราบชื่อและสัญชาติซึ่งแอบอ้างชื่อและรายการบุคคลของบุคคลสัญชาติไทย ยื่นคำขอมิบัตร กรณีเป็นบุคคลได้รับการยกเว้น ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักทะเบียนแห่งท้องที่นั้น บุคคลไม่ทราบชื่อและสัญชาติจะให้ยืมคำว่า ไม่เคยยื่นคำขอมิบัตรประจำตัวประชาชนมาก่อน เนื่องจากได้ใช้บัตรประจำตัวนิสิตหรือบัตรประจำตัวนักศึกษาแสดงตนมาโดยตลอดจนกระทั่งเข้ารับราชการซึ่งในความเป็นจริงแล้วเป็นไปไม่ได้ เนื่องจากพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 นั้น บัญญัติให้บุคคลสัญชาติไทยซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีบริบูรณ์ถึงเจ็ดสิบปีจะต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนทุกคน และการสมัครสอบเข้ารับราชการของส่วนราชการต่าง ๆ ผู้สมัครสอบจะต้องแสดงบัตรประจำตัวประชาชน เป็นหลักฐานเอกสารในการแสดงตน

ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชน กรณีดังกล่าวข้างต้น จึงขอให้จังหวัดทุกจังหวัดและกรุงเทพมหานครพิจารณาดำเนินการดังนี้

1. ให้จังหวัดทุกจังหวัดและกรุงเทพมหานครแจ้งให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ แล้วแต่กรณี แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้ยื่นคำขอมิบัตร กรณีเป็นบุคคลได้รับการยกเว้นโดยแสดงบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักทะเบียนแห่งท้องที่ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2547 (วันที่กรมการปกครองเปิดให้บริการด้านการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ On - Line ทั่วประเทศ) เป็นต้นมา โดยให้พิจารณากรณีผู้ยื่นขอมิบัตร ซึ่งมีชื่อรายการบุคคลอยู่ใน

ลับ

ลับ

ทะเบียนบ้านที่มีภูมิสำเนาต่างท้องที่และไม่ปรากฏรายการบัตรประจำตัวประชาชนในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนมาก่อน เพื่อให้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนกรณีดังกล่าว มีพฤติการณ์เป็นการสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชนโดยแสดงหลักฐานเอกสารอันเป็นเท็จหรือไม่ อย่างไร และถ้าปรากฏว่าเป็นพฤติการณ์การทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชนโดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในสำนักทะเบียนแห่งท้องที่ละเว้นไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามแนวทางที่กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้จนเกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงหรือมีส่วนร่วมในการกระทำการทุจริต ก็ให้พิจารณาดำเนินการตามนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0309.1/ว 63 ลงวันที่ 8 มกราคม 2547 และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0309.2/ว 3720 ลงวันที่ 8 พฤศจิกายน 2547 ที่อ้างถึง

2. แจ้งให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นในเขตพื้นที่แล้วแต่กรณีกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งหากปรากฏว่ามีผู้มายื่นคำขอมีบัตร กรณีเป็นบุคคลได้รับยกเว้น ณ สำนักทะเบียนแห่งท้องที่ โดยแสดงหลักฐานเอกสาร ได้แก่ บัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ และมีภูมิสำเนาต่างท้องที่ ตลอดจนตรวจสอบไม่พบรายการบัตรประจำตัวประชาชนในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบหลักฐานเอกสารและสอบปากคำขอมีบัตรอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุของการไม่ยื่นคำขอมีบัตรในห้วงระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

3. แจ้งผลการดำเนินการพร้อมทั้งส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องให้กรมการปกครองทราบครั้งแรกภายใน วันที่ 29 ตุลาคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุวัฒน์ ดันประวัติน)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. 0 - 2791 - 7612 , โทรสาร 0 - 2791 - 7622

ลับ

ที่ มท 0309.1/ว 8524

กรมการปกครอง

ถนนรัชฎาภิเศก กทม. 10200

10 พฤษภาคม 2549

เรื่อง การปฏิบัติราชการทางปกครองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่องการออกคำสั่งเพิกถอนรายการทะเบียนหรือหลักฐานทางทะเบียนราษฎร และคำสั่งเพิกถอนรายการบัตรหรือบัตรประจำตัวประชาชน

ด้วยกรมการปกครองได้หารือคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเกี่ยวกับการปฏิบัติในการสั่งเพิกถอนรายการทะเบียนราษฎรหรือหลักฐานทางทะเบียนราษฎร และการสั่งเพิกถอนรายการบัตรหรือบัตรประจำตัวประชาชนที่เกิดจากดำเนินการโดยมีข้อขัดแย้งกฎหมายระเบียบ หรือโดยทุจริต จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 30 วรรคแรก โดยแจ้งผู้ที่จะได้รับผลกระทบจากการดำเนินการดังกล่าวทราบและให้โอกาสในการโต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน หรือเป็นกรณีที่ได้รับการยกเว้นตามมาตรา 30 วรรคสอง และวรรคสามซึ่งกรมการปกครองพิจารณาเห็นว่ากรณีข้อและรายการบุคคลในเอกสารทะเบียนราษฎรอันเกิดจากการทุจริตแจ้งความหรือแสดงหลักฐานเท็จ หรือทุจริตแอบอ้างชื่อและรายการบุคคลของผู้อื่นในทะเบียนบ้านกระทำการทางทะเบียน หรือการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนโดยทุจริตด้วยการแอบอ้างชื่อและรายการบุคคลของผู้อื่น เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการและอาจสร้างความเสียหายให้แก่ประชาชนผู้สุจริตโดยทั่วไป หากผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏชัดว่ามีการทุจริตนายทะเบียนหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายสามารถสั่งจำหน่ายรายการทะเบียนบ้านและเพิกถอนหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือบัตรประจำตัวประชาชนที่มีการทุจริตได้ทันที ทั้งนี้ในการประชุมเพื่อพิจารณาประเด็นข้อหรือดังกล่าวเมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2549 ณ ห้องประชุมสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้ให้ความเห็นในที่ประชุมสรุปว่าการที่นายทะเบียนหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายจะต้องปฏิบัติตามมาตรา 30 วรรคหนึ่งหรือไม่นั้นจะต้องพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นกรณี ๆ ไปดังเช่นกรณีต่อไปนี้

1. ถ้าเป็นกรณีข้อบุคคลอื่นในทะเบียนบ้านโดยเจ้าบ้านไม่ทราบว่าเป็นใครหรือมีแต่ชื่อไม่ปรากฏตัวคนนายทะเบียนสามารถจำหน่ายรายการบุคคลดังกล่าวได้ทันที เพราะถือได้ว่าเจ้าเรือนตามกฎหมายมาตรา 30 วรรคสอง (4) กล่าวคือโดยสภาพเห็นได้ชัดในตัวว่าการให้โอกาสดังกล่าวไม่าจะกระทำได้
2. ถ้าเป็นกรณีทุจริตโดยแอบอ้างใช้รายการบุคคลของผู้อื่น หรือกรณีผลการตรวจสอบข้อ

เท็จจริงปรากฏชัดแจ้งว่ามีการกระทำความผิดตามกฎหมาย เช่น การปลอมแปลงเอกสารราชการหรือการใช้เอกสารราชการปลอมนายทะเบียนสามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้ โดยถือได้ว่าเป็นกรณีเข้าเงื่อนไขตามมาตรา 30 วรรคสอง (1) กล่าวคือหากปล่อยให้นั้นเข้าไปจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือจะกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ

3. ถ้าเป็นกรณีการดำเนินการโดยมิชอบด้วยระเบียบ ซึ่งการเปิดโอกาสให้คู่กรณีได้ทราบข้อเท็จจริงและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนสามารถดำเนินการได้ นายทะเบียนจะต้องปฏิบัติตามมาตรา 30 วรรคหนึ่ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา แจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองต่อข้อหาหรือของกรมการปกครองสรุปว่า คำสั่งเพิกถอนรายการทะเบียนหรือหลักฐานทางทะเบียนราษฎรและคำสั่งเพิกถอนรายการบัตรหรือบัตรประจำตัวประชาชนเป็นคำสั่งทางปกครองอันมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล เจ้าหน้าที่จึงต้องให้คู่กรณีมีโอกาสได้รับทราบข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานก่อนมีคำสั่งดังกล่าว อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 30 ได้บัญญัติข้อยกเว้นการให้คู่กรณีมีโอกาสได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานไว้ในวรรคสอง (1) ถึง (6) และวรรคสาม ซึ่งหากเป็นกรณีที่เข้าข้อยกเว้นดังกล่าวแล้ว เจ้าหน้าที่สามารถออกคำสั่งเพิกถอนรายการทะเบียนหรือหลักฐานทางทะเบียนราษฎร และคำสั่งเพิกถอนรายการบัตรหรือบัตรประจำตัวประชาชนได้โดยไม่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสได้รับทราบข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน ดังนั้นหากข้อเท็จจริงนั้น ๆ เป็นข้อเท็จจริงที่เข้าข้อยกเว้นโดยชัดแจ้งแล้วเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ต้องปรับข้อเท็จจริงให้เป็นไปตามข้อยกเว้นในมาตรา 30 วรรคสองรายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนสอดคล้องกับการปฏิบัติราชการทางปกครอง จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครแจ้งอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขตเทศบาล และเมืองพัทยาถือปฏิบัติตามผลการตอบข้อหาหรือและความเห็นของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองโดยเคร่งครัด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุวัฒน์ ตันประวีต)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนราษฎร

โทร. 0 - 2791 - 7314 - 6

บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
เรื่อง การออกคำสั่งเพิกถอนรายการทะเบียนหรือหลักฐานทางทะเบียนราษฎร
และคำสั่งเพิกถอนรายการบัตรหรือบัตรประจำตัวประชาชน

กรมการปกครองได้มีหนังสือที่ มท 0309.1/20046 ลงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2548 ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอหารือเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการทางปกครอง สรุปความได้ว่า สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครองในฐานะหน่วยงานซึ่งรับผิดชอบและควบคุมการปฏิบัติงานรวมถึง การป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎรและเพิกถอนรายการบัตรหรือบัตรประจำตัวประชาชน ในกรณีที่ปรากฏหลักฐานอันเชื่อได้ว่า การดำเนินการแจ้ง การรับแจ้ง หรือการลงรายการเพื่อจัดทำหลักฐาน ทางทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนดำเนินไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ระเบียบ หรือโดย อำพราง หรือมีรายการข้อความผิดจากความเป็นจริงซึ่งในทางปฏิบัตินายทะเบียนจะมีขั้นตอนการ ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบข้อเท็จจริงว่ามีมูลการกระทำความผิดจริงหรือไม่ โดยพิจารณาจากพยาน หลักฐานและพยานบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น รายการบัตรประจำตัวประชาชนฉบับเดิม พยานบุคคลในพื้นที่ หรือประชาคมหมู่บ้าน เป็นต้น
2. หากพบว่ามีการกระทำความผิดหรือเชื่อได้ว่ามีการกระทำความผิด จะแต่งตั้งคณะกรรมการ สอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อหาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษทางวินัยและทางอาญาแล้วแต่กรณี ส่วนเอกสาร การทะเบียนและรายการบุคคลที่เกิดจากการดำเนินการโดยมิชอบหรือทุจริต นายทะเบียนจะยกเลิก และจำหน่ายเพื่อมิให้มีการนำไปใช้ประโยชน์โดยไม่ถูกต้อง รวมทั้งเป็นการป้องกันมิให้ผู้ถูกแอบอ้างชื่อ และรายการบุคคลไปใช้ในการกระทำความผิด

จากขั้นตอนการปฏิบัติข้างต้น สำนักทะเบียนหลายแห่งได้หาวิธีว่าการสั่งเพิกถอนรายการ ทะเบียนหรือหลักฐานทางทะเบียนราษฎรและการสั่งเพิกถอนรายการบัตรหรือบัตรประจำตัวประชาชน ที่เกิดจากการดำเนินการโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ระเบียบ หรือโดยทุจริต จะต้องปฏิบัติตามมาตรา 30 วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 กล่าวคือแจ้งให้ผู้จะได้รับ ผลกระทบจากการดำเนินการดังกล่าวทราบถึงข้อเท็จจริง และให้โอกาสในการโต้แย้งและแสดงพยาน หลักฐานหรือไม่ หรือเป็นกรณีที่ได้รับยกเว้นตามมาตรา 30 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งกรมการปกครองพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า

1. การมีชื่อและรายการบุคคลในเอกสารการทะเบียนราษฎรอันเกิดจากการทุจริตแจ้งข้อความหรือแสดงหลักฐานเท็จต่อเจ้าพนักงาน เช่น คนต่างด้าวแจ้งข้อความหรือแสดงเอกสารราชการปลอมในการขอเพิ่มชื่อเข้าในทะเบียนบ้านในสถานะผู้มีสัญชาติไทย หรือทุจริตแอบอ้างชื่อและรายการบุคคลของผู้อื่นในทะเบียนบ้านแจ้งการย้ายที่อยู่หรือธุรกรรมทางทะเบียน เช่น เปลี่ยนชื่อตัวจดทะเบียนสมรส ทำบัตรประจำตัวประชาชน เป็นต้น เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ และอาจสร้างความเสียหายให้แก่ประชาชนผู้สุจริตทั่วไปที่มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านโดยมิชอบนำเอกสารการทะเบียนราษฎรดังกล่าวไปแอบอ้าง จึงเป็นไปตามข้อยกเว้นที่กำหนดไว้ในมาตรา 30 วรรคสอง (1) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ดังนั้น นายทะเบียนจึงสามารถสั่งจำหน่ายรายการทะเบียนและยกเลิกเพิกถอนหลักฐานทางทะเบียนราษฎรได้ทันทีที่ข้อเท็จจริงปรากฏชัดแจ้งว่ามีการทุจริต และต้องแจ้งคู่กรณีเพื่อให้คู่กรณีคำสั่งของนายทะเบียนโดยปฏิบัติตามมาตรา 40 และมาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

2. การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนโดยสุจริตด้วยการแอบอ้างใช้ชื่อและรายการบุคคลของผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นการแอบอ้างใช้ชื่อและรายการบุคคลเดิมตามที่ปรากฏในทะเบียนบ้านในการทำบัตรหรือกระทำการเปลี่ยนชื่อและรายการบุคคลก่อนแล้วจึงทำบัตร ซึ่งศาลฎีกาเคยมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1001/2545 สรุปว่า เรื่องทำนองนี้เป็นกระทำความผิดที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ และอาจสร้างความเสียหายให้แก่ประชาชนผู้สุจริตโดยทั่วไปที่กระทำผิดอาจนำบัตรประจำตัวประชาชนที่เกิดจากการทุจริตไปใช้แอบอ้าง เมื่อเป็นเช่นนั้นหากผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏชัดว่ามีการทุจริตเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชนสามารถสั่งจำหน่ายรายการบัตรและยกเลิกบัตรประจำตัวประชาชนที่มีการทุจริตได้ทันที โดยดำเนินการเช่นเดียวกับข้อ 1

กรมการปกครองจึงขอหารือว่าความเห็นของกรมการปกครองดังกล่าวข้างต้นถูกต้องหรือไม่ และหากไม่ถูกต้องจะมีแนวทางปฏิบัติอย่างไร

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้พิจารณาข้อหารือของกรมการปกครอง โดยได้รับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) แล้ว เห็นว่า ประเด็นที่ต้องพิจารณามีเพียงประเด็นเดียว คือ ในการออกคำสั่งเพิกถอนรายการทะเบียนหรือหลักฐานทางทะเบียนราษฎรและการออกคำสั่งเพิกถอนรายการบัตรหรือบัตรประจำตัวประชาชน ซึ่งเกิดจากการดำเนินการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือโดยทุจริต เจ้าหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมีความเห็นว่า มาตรา 30 วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ได้บัญญัติว่า ในการออกคำสั่งทางปกครองที่มีผลกระทบต่อสิทธิของคู่กรณี เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสดำเนินการขอชี้แจงข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอ

และมีโอกาสได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน ซึ่งคำสั่งเพิกถอนรายการทะเบียนหรือหลักฐานทางทะเบียนราษฎร และคำสั่งเพิกถอนรายการบัตรหรือบัตรประจำตัวประชาชนเป็นคำสั่งทางปกครอง อันมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล เจ้าหน้าที่จึงต้องให้คู่กรณีมีโอกาสได้รับทราบข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานก่อนมีคำสั่งดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม มาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ได้บัญญัติข้อยกเว้นการให้คู่กรณีมีโอกาสได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสได้โต้แย้งแสดงพยานหลักฐานไว้ในวรรคสอง (1) ถึง (6) และวรรคสาม ซึ่งหากเป็นกรณีที่เข้าข้อยกเว้นดังกล่าวแล้วเจ้าหน้าที่สามารถออกคำสั่งเพิกถอนรายการทะเบียนหรือหลักฐานทางทะเบียนราษฎร และคำสั่งเพิกถอนรายการบัตรหรือบัตรประจำตัวประชาชนได้โดยไม่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสได้รับทราบข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน ดังนั้น หากข้อเท็จจริงนั้น ๆ เป็นข้อเท็จจริงที่เข้าข้อยกเว้นโดยชัดแจ้งแล้วเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ต้องปรับข้อเท็จจริงให้เป็นไปตามข้อยกเว้นในมาตรา 30 ต่อไป

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน 2549

มาตรา 30 ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองอาจกระทบถึงสิทธิของคู่กรณี เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอ และมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน

ความในวรรคหนึ่งมีให้นำมาใช้บังคับในการดังต่อไปนี้ เว้นแต่เจ้าหน้าที่จะเห็นสมควรปฏิบัติเป็นอย่างอื่น

(1) เมื่อมีความจำเป็นรีบด่วนหากปล่อยไว้เกินชั่วขณะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือจะกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ

(2) เมื่อจะมิฉะนั้นจะก่อให้เกิดความเสียหายหรือถูกกำหนดไว้ในการทำคำสั่งทางปกครองต้องล่าช้าออกไป

(3) เมื่อเป็นข้อเท็จจริงที่คู่กรณีนั้นเองได้ให้ไว้ในคำขอ คำให้การหรือคำแถลง

(4) เมื่อโดยสภาพเห็นได้ชัดในตัวเองการให้โอกาสดังกล่าวไม่อาจจะทำได้

(5) เมื่อเป็นมาตรการบังคับทางปกครอง

(6) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสตามวรรคหนึ่ง อ้างจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อประโยชน์สาธารณะ

ที่ มท 0309.1/ว 53

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

17 กรกฎาคม 2549

เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาการทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

- อ้างถึง**
- 1.หนังสือกระทรวงมหาดไทย ปกปิด ที่ มท 0310.1/ว 8 ลงวันที่ 19 มกราคม 2544
 - 2.หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท 0310.1/ว 43 ลงวันที่ 27 กันยายน 2544
 - 3.หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท 0310.1/ว 10 ลงวันที่ 1 เมษายน 2545
 - 4.หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0310.1/ว 63 ลงวันที่ 8 เมษายน 2547

ตามที่ได้มีการตรวจสอบกรณีทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนที่จังหวัดและกรุงเทพมหานคร รายงาน หรือเป็นกรณีที่หน่วยงานอื่น หรือประชาชนร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน นอกจากการแจ้งการเกิดเกินกำหนดและการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านโดยมิชอบแล้วอีกช่องทางหนึ่งที่ตรวจพบว่าเป็นปัจจุบันเป็นที่ยอมรับใช้ในการกระทำแอบอ้างสวมตัวบุคคลอื่น คือการแจ้งการย้ายที่อยู่ปลายทางรายการของบุคคลอื่นมาเพื่อทำบัตรประจำตัวประชาชนซึ่งสาเหตุอาจเกิดจากความไม่ละเอียดรอบคอบในการตรวจสอบฐานข้อมูลหลักฐานเอกสารของทางราชการ และการรับรองบุคคลให้ชัดเจนถูกต้องก่อน หรือสืบเนื่องมาจากการที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้โดยเคร่งครัด นั้น

กระทรวงมหาดไทย พิจารณาเห็นว่า เพื่อเป็นมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาการทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนที่เกิดจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบให้เป็นไปด้วยความละเอียดรอบคอบมากที่สุด จึงขอให้แจ้งกำชับสำนักทะเบียนทุกแห่งในพื้นที่ถือปฏิบัติตามแนวทางดังต่อไปนี้

1. การรับแจ้ง รับคำร้อง หรือคำขอเกี่ยวกับงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนทุกกรณี ให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติทุกระดับ ต้องตรวจและยืนยันบุคคลโดยทำการตรวจสอบฐานข้อมูลทางทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนก่อนทุกครั้ง เพื่อเป็นการยืนยันตัวบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับเรื่องที่แจ้งหรือร้องขอว่าเป็นคนเดียวกับบุคคลที่แจ้งหรือที่ร้องขอหรือไม่ด้วย แล้วให้บันทึกผลการตรวจสอบดังกล่าวไว้ในเอกสารรับแจ้ง คำร้อง หรือคำขอแล้วแต่กรณีเพื่อเป็นหลักฐาน

2. การแจ้งการเกิดเกินกำหนด และการเพิ่มชื่อ และรายการบุคคลเข้าในทะเบียนบ้าน ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร ในส่วนที่เกี่ยวข้องทุกฉบับ ประกอบหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท 0310.1/ว 10 ลงวันที่ 1 เมษายน 2545 โดยเคร่งครัด ทั้งนี้ ให้นำข้อมูลที่ตรวจสอบได้จากฐานข้อมูลทางทะเบียนไปใช้ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงและตรวจยืนยัน บุคคลร่วมกับคำให้การของพยานบุคคลที่รับรองและ/หรือหลักฐานเอกสารของทางราชการและอื่น ๆ ซึ่งผู้ยื่นคำขออ้างถึง หากมีกรณีเป็นที่สงสัย หรือเอกสารขาดความชัดเจนให้สอบถามไปยังหน่วยงาน ซึ่งเป็นผู้ออกเอกสารเพื่อตรวจสอบรับรองความถูกต้อง รวมทั้งให้ทำการสืบสวนสอบสวนพยานบุคคลอื่น ในพื้นที่เพื่อประกอบการวินิจฉัยและดำเนินการให้กับผู้ยื่นคำขอต่อไป

3. การรับแจ้งการย้ายที่อยู่ปลายทาง ซึ่งในปัจจุบันสามารถทำได้สะดวกและรวดเร็ว แต่ในทางตรงกันข้ามอาจเป็นการเปิดโอกาสให้เกิดการกระทำทุจริตสวมตัวแจ้งย้ายที่อยู่ปลายทาง ได้ง่ายด้วย จึงจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับการดำเนินการทุกขั้นตอนที่อาจเป็นช่องทางทุจริต แอบอ้างสวมตัวขึ้น ทั้งนี้ นอกจากต้องถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2535 ข้อ 90 และระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 ประกอบหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท 0310.1/ว 43 ลงวันที่ 27 กันยายน 2544 แล้ว จะต้องตรวจสอบรายการบุคคล และรายการภาพถ่ายใบหน้า ในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรและฐานข้อมูลบัตรประจำตัวประชาชนว่าถูกต้องตรงกับผู้แจ้งย้ายที่อยู่ปลายทางหรือไม่ ก่อนทุกครั้ง เพื่อเป็นการพิสูจน์ยืนยันบุคคลผู้ที่แจ้งย้ายที่อยู่ว่าเป็นเจ้าของรายการบุคคลที่ขอแจ้งย้ายที่อยู่ปลายทางจริง

4. กรณีมีการแสดงสำเนาเอกสารราชการ ให้ตรวจสอบเอกสารจริงด้วยว่าถูกต้องตรงกัน และเป็นเอกสารราชการจริงหรือไม่ หากมีปัญหา ข้อสงสัย หรือไม่ชัดเจน ให้สอบถามหน่วยงานผู้ออกเอกสารราชการดังกล่าวเพื่อตรวจรับรองต่อไป

ในกรณีเป็นบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบัตรประจำตัวอื่น ๆ หากเป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐจากต่างพื้นที่ หรือมีกรณีเป็นข้อสงสัย ให้สอบถามต้นสังกัดก่อน

5. บุคคลที่รับรอง ให้แจ้งงวดพิจารณาจากบุคคลที่มีความใกล้ชิดและรู้จักบุคคลนั้น ๆ เป็นอย่างดีก่อน กรณีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ควรจะเป็นการรับรองให้แก่ลูกบ้านของตนเองที่รู้จักเป็นอย่างดีเท่านั้น

6. ออานาการลงนามอนุมัติ อนุญาต ให้ตรวจสอบ และดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมาย หากเป็นกรณีปฏิบัติราชการแทน หรือ รักษาราชการในตำแหน่ง ในขณะที่ผู้มีอำนาจไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติงานได้ ให้ระบุชื่อ และตำแหน่ง รวมทั้งการปฏิบัติราชการแทน หรือการรักษาราชการในตำแหน่งนั้น ๆ ไว้ให้ชัดเจน หากมิได้ระบุไว้ จะถือว่ากระทำไปโดยไม่มีอำนาจ

7. กรณีสำนักทะเบียนอำเภอ หรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นแห่งใดตรวจพบการทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ถึงแม้จะมีใช้สำนักทะเบียนที่เกิดเหตุหรือเป็นต้นเหตุแห่ง

การทุจริตให้ถือปฏิบัติตามนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทย ปกปิด ที่ มท 0310.1 /ว 8 ลงวันที่ 19 มกราคม 2544 ซึ่งได้กำหนดขั้นตอน และวิธีการดำเนินการกับเรื่องที่มีการทุจริตไว้อย่างเป็นระบบ และให้เร่งรัดติดตามการดำเนินการทางวินัย/ทางคดีอาญากับผู้กระทำความผิดให้เกิดผลในทางปฏิบัติจนถึงที่สุด หากกรณีทุจริตทางทะเบียนดังกล่าวมีผลกระทบต่อความเดือดร้อนของประชาชนผู้บริสุทธิ์ต้องรีบดำเนินการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนให้เสร็จสิ้นโดยเร็วด้วย ทั้งนี้ ให้สำนักทะเบียนที่ตรวจพบกรณีทุจริตดังกล่าวได้แจ้งประสานงานไปยังสำนักทะเบียนที่มีการทุจริตทางทะเบียนโดยเร่งด่วนที่สุด และพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยเร็วพร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินการให้จังหวัดทราบเพื่อแจ้งให้กรมการปกครองทราบ ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ทราบเหตุทุจริต หรือพบข้อผิดพลาด เพื่อเป็นการป้องกันมิให้ผู้ทุจริตปล้ำสร้างความเดือดร้อนแก่บุคคลอื่นและทางราชการต่อไปอีก

8. **แนวทางการแก้ไขปัญหาแก่ผู้ถูกสวมตัวทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน**
ให้ดำเนินการดังนี้

(1) กรณีสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชนต่างสำนักทะเบียน เมื่อมีการตรวจสอบและสอบสวนจนปรากฏแล้วว่า เจ้าของรายการบุคคลที่แท้จริงไม่มีส่วนร่วมกระทำทุจริตและไม่เกี่ยวข้องกับการมีทุจริตให้สำนักทะเบียนที่เกิดเหตุทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชนดำเนินการจำหน่ายรายการบัตรที่มีการสวมตัวทันที และในส่วนของสำนักทะเบียนที่เป็นภูมิลำเนาปัจจุบันของเจ้าของชื่อและรายการให้สามารถรับคำขอและอนุมัติการขอมีบัตรให้แก่ เจ้าของรายการบุคคลที่แท้จริงได้ทันทีด้วย

(2) **กรณีสวมตัวแจ้งย้ายที่อยู่ปลายทาง** เมื่อมีการตรวจสอบและสอบสวนจนปรากฏแล้วว่า เจ้าของรายการบุคคลที่แท้จริงมิได้แจ้งย้ายปลายทาง ไม่มีส่วนร่วม หรือเกี่ยวข้องกับการทุจริตสวมดังกล่าว ให้สำนักทะเบียนปลายทางดำเนินการจำหน่าย ยกเลิก เพิกถอนหลักฐานการย้ายที่อยู่ปลายทางทั้งหมดทันที และให้สำนักทะเบียนต้นทางปรับปรุงฐานข้อมูลรายการบุคคลของเจ้าของรายการที่แท้จริงให้คงมีรายการอยู่ในทะเบียนบ้านดั้งเดิม เพื่อให้เจ้าของรายการบุคคลที่แท้จริงสามารถขอมีบัตรประจำตัวประชาชน หรือติดต่อขอรับบริการทางทะเบียนได้ตามปกติ

(3) กรณีตามข้อ (1) และข้อ (2) ดังกล่าวข้างต้น ถือเป็นมาตรการแก้ไข (เยียวยา) ปัญหาทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนแก่ประชาชน นอกเหนือจากมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่มีการสั่งการแล้ว จึงให้สำนักทะเบียนถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด หากปรากฏว่ามีสำนักทะเบียนใดละเลยการแก้ไขปัญหาแก่ประชาชนดังกล่าว จนมีการร้องเรียนเกิดขึ้น จะถือเป็นความบกพร่องของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ซึ่งจะต้องได้รับโทษตามควรแก่กรณีต่อไป

9. การตรวจสอบ สอบสวน สอบถาม หรือการสืบค้นหา เป็นภารกิจของเจ้าหน้าที่ที่มีให้ ผลักการดังกล่าวไปให้ประชาชน หรือยกขึ้นเป็นเหตุอ้างที่จะไม่ดำเนินการตามความประสงค์ของประชาชนโดยเด็ดขาด ให้ถือว่า การให้บริการทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนเป็นความจำเป็น และความเดือดร้อนของประชาชนที่ต้องการให้ราชการช่วยเหลือปิดปากทุกข้อนั้นให้จึงให้เจ้าหน้าที่

ผู้เกี่ยวข้องทุกคนตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะ อุตสาห โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง และด้วยจิตมุ่งบริการ (Service mind) ตลอดไป

อนึ่ง เพื่อเป็นการตรวจสอบ และเฝ้าระวังการปฏิบัติงานที่มีความเสี่ยงต่อการทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนในระดับสูง เช่น การรับแจ้งการเกิดเกินกำหนด การเพิ่มชื่อ และรายการบุคคลเข้าในทะเบียนบ้าน การขอแจ้งการย้ายออกจากทะเบียนบ้านกลางของแต่ละสำนักทะเบียนในเขตท้องที่จังหวัด ฯลฯ ว่ามีความผิดปกติหรือไม่ อย่างไร ส่วนบริหารและพัฒนาเทคโนโลยีการทะเบียน สำนักบริหารการทะเบียน จึงได้จัดทำโปรแกรมควบคุมและตรวจสอบข้อมูลทางทะเบียนกรณีดังกล่าวไว้แล้ว โดยให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ตรวจสอบและประมวลผลข้อมูลดังกล่าวในแต่ละเดือนรายงานปลัดจังหวัด ว่ามีการปฏิบัติงานที่มีความเสี่ยงสูงจำนวนเกินกว่าค่าปกติ ที่กรมการปกครองกำหนดไว้หรือไม่ หากพบว่ามี ขอให้พิจารณาตรวจสอบและดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ สำหรับในกรุงเทพมหานคร ศูนย์บริหารการทะเบียน ภาค1 จะเป็นผู้ประมวลผลข้อมูล และแจ้งให้กรุงเทพมหานคร เพื่อตรวจสอบและพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป ทั้งนี้ สำนักบริหารการทะเบียนจะดำเนินการประมวลผลข้อมูลดังกล่าว ในภาพรวมของประเทศอีกทางหนึ่งด้วย

จึงเรียนมาเพื่อแจ้งสำนักทะเบียนในความรับผิดชอบถือปฏิบัติและแจ้งเวียนให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องทุกคนได้ทราบ และปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าว พร้อมทั้งลงนามรับทราบเป็นลายลักษณ์อักษรตามแบบแล้ว E-mail ส่งคืนสำนักบริหารการทะเบียน เพื่อจัดเก็บไว้เป็นหลักฐานต่อไป หากมีการย้ายหรือเปลี่ยนแปลงเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ให้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังกล่าวให้ครบทุกขั้นตอนด้วยเช่นกัน

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุจิต ปิจฉิมพันธ์)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

โทร. 0 - 2791 - 7322 - 3

ที่ มท 0309.2/ว 15795

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

1 ตุลาคม 2551

เรื่อง มาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาคriminalทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน**เรียน** ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

- อ้างอิง** 1. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ปกปิด ที่ มท 0310.1/ว 8 ลงวันที่ 19 มกราคม 2544
2. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0309.1/ว 53 ลงวันที่ 17 กรกฎาคม 2549

ตามที่กระทรวงมหาดไทย ได้แจ้งแนวทางปฏิบัติกรณีตรวจพบการกระทำทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน โดยให้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง ดำเนินการทางคดีอาญาและทางวินัยกับผู้กระทำผิด ตลอดจนการจำหน่ายรายการ การยกเลิก/เพิกถอนหลักฐานเอกสารทางทะเบียนที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดทุกฉบับด้วยความรวดเร็วและถูกต้องตามนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทย ปกปิด ที่ 0310.1/ว 8 ลงวันที่ 19 มกราคม 2544 ทั้งต้องรีบแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนให้แก่เจ้าของรายการที่แท้จริงซึ่งสุจริตตามแนวทางนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0309.1/ว 53 ลงวันที่ 17 กรกฎาคม 2549 นั้น

แต่เนื่องจากกรมการปกครองยังได้รับแจ้งข้อมูลการปฏิเสธของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาคriminalความเดือดร้อนให้กับผู้ถูกแอบอ้างสวมตัวทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนอยู่บ่อยครั้ง ทั้งมีการร้องเรียนผ่านทางสื่อมวลชนต่าง ๆ อยู่เป็นประจำ ทำให้เสียหายต่อภาพลักษณ์การปฏิบัติหน้าที่ด้านการให้บริการแก่ประชาชนเป็นอย่างมาก และถือเป็นการไม่ปฏิบัติหน้าที่ซึ่งตนมีหน้าที่รับผิดชอบ ดังนั้น เพื่อป้องกันมิให้เกิดข้อร้องเรียนการปฏิเสธที่จะแก้ไขปัญหาคriminalความเดือดร้อนแก่ประชาชนขึ้นอีก จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร ได้กำกับดูแลการปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานทะเบียนของอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยาในกรณีได้รับคำร้อง/คำขอเพื่อดำเนินการทางทะเบียน ซึ่งเมื่อได้ตรวจสอบข้อมูลทางทะเบียนแล้วพบว่า เป็นกรณีทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ไม่ว่าผู้ยื่นคำร้อง/คำขอจะอยู่ในท้องที่ของตนหรือไม่ ต้องรีบดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดไว้เพื่อแก้ไขปัญหาคriminalความเดือดร้อนให้กับบุคคลดังกล่าวทันที เว้นแต่เห็นว่าไม่สามารถดำเนินการให้ได้ หรือเป็นไปเพื่อความสะดวกของประชาชนก็ให้ชี้แจงแนะนำขั้นตอนตามระเบียบปฏิบัติที่ถูกต้อง

ให้ทราบ จะปฏิเสธและปิดการระดมความคิดเห็นจากตนเอง โดยมีได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาใด ๆ ตามที่ร้องขอ ให้กับประชาชนโดยไม่มีเหตุผลสมควรไม่ได้ หากมีข้อร้องเรียนการปฏิเสธเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวขึ้นจะถือเป็นความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้บังคับบัญชาในระดับเหนือขึ้นไปด้วยและต้องถูกพิจารณาโทษทางวินัย ตามควรแก่กรณีต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและสั่งกำชับให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิชัย ศรีขวัญ)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. 0 - 2791 - 7616 โทรสาร 0 - 2906 - 9279

ที่ มท 0309.2/ว 15795

กรมการปกครอง
ถนนอังษฤงจักร กทม. 10200

28 พฤษภาคม 2552

เรื่อง แนวทางและวิธีการตรวจสอบบัตรประจำตัวประชาชน (ปลอม)**เรียน** ปลัดกระทรวงทุกกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด ปลัดกรุงเทพมหานคร หัวหน้าหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ทุกแห่ง ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย นายกษมาคนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย นายกษมาคนวิทย์และโทรทัศน์แห่งประเทศไทย และนายกษมาคนธนาคารไทย**สิ่งที่ส่งมาด้วย** 1. แบบบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอนเนกประสงค์ จำนวน 1 ฉบับ2. ขั้นตอนการเข้าตรวจสอบสถานะ ของบัตรประจำตัวประชาชน ผ่าน INTERNET ที่เว็บไซต์ www.khonhai.com หรือ www.dopa.go.th จำนวน 2 ฉบับ

ด้วยในปัจจุบันได้รับแจ้งข้อมูลการนำบัตรประจำตัวประชาชนที่มีการทำปลอมแปลงขึ้นทั้งฉบับไปแสดงเพื่อเป็นหลักฐานประกอบการดำเนินธุรกรรมต่าง ๆ และได้มีการจับกลุ่มมิจฉาชีพที่ปลอมแปลงเอกสารทางราชการ เช่น หนังสือเดินทาง บัตรประจำตัวข้าราชการ บัตรประจำตัวประชาชน เป็นต้น หากไม่มีการพิจารณารูปแบบลักษณะของหลักฐานเอกสารที่มีปลอมแปลงด้วยความระมัดระวัง และละเอียดรอบคอบหรือตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลบุคคลที่ปรากฏบนหลักฐานเอกสารดังกล่าวแล้วอาจทำให้หลงเชื่อได้ว่าเป็นหลักฐานเอกสารที่ทางราชการออกให้จริงซึ่งจะส่งผลเสียหายต่อองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง และกระทบต่อความมั่นคงของประเทศต่อไปได้อีกด้วย

กระทรวงมหาดไทย พิจารณาเห็นว่า เพื่อเป็นการป้องกันมิให้ผู้ถือบัตรประจำตัวประชาชนปลอมสามารถใช้อ้างอิงแสดงบัตรประจำตัวประชาชนดังกล่าวโดยมิชอบได้และต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมายในทันที โดยแจ้งแนวทางและวิธีการตรวจสอบบัตรประจำตัวประชาชน (ปลอม) ที่ผู้ถือบัตรนำไปใช้หรืออ้างแสดงตนเพื่อเป็นหลักฐานประกอบการดำเนินธุรกรรมต่าง ๆ ว่าเป็นบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกให้โดยกรมการปกครอง จริงหรือไม่ อย่างไร โดยมีจุดสังเกตและวิธีการในการพิจารณาดังต่อไปนี้

1. การตรวจสอบรูปลักษณะภายนอกของบัตร

1.1 ตัวอักษรที่พิมพ์บนบัตร (ปลอม) จะมีรูปแบบ ขนาด ความหนา - บางของตัวอักษร แตกต่างจากที่กรมการปกครองใช้พิมพ์บนบัตร สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจนเมื่อเทียบกับบัตรในรุ่นเดียวกัน

1.2 วัสดุเคลือบบัตรโฮโลแกรม (Hologram) ของจริงจะมีความบาง เมื่อดูจากแสงสะท้อนกลับภายใต้แสงธรรมชาติ/ไฟฟ้าทั่วไป จะเห็นสัญลักษณ์รูปสิงห์ ภายในวงกลมเป็นภาพ 3 มิติแบบวาวแสง และข้อความว่า “กรมการปกครอง” เป็นสีทอง เมื่อดูด้วยแสงอุลตราไวโอเลต (UV) ข้อความนี้จะเรืองแสง

1.3 เจ้าหน้าที่งานออกบัตรที่มีคำสั่งกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งไว้ ต้องสอดคล้องกับวันออกบัตรที่ระบุบนบัตร

2. การตรวจสอบด้วยแสงอุลตราไวโอเลต (UV) เฉพาะบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card)

ด้านหน้าบัตร บริเวณกลางตัวบัตรจะมีรูปครุฑพร้อมกิรีเฑ ซึ่งพิมพ์ด้วยหมึกพิมพ์ที่มองไม่เห็นด้วยตาเปล่า

ด้านหลังบัตร จะมีตราโลหะสีทองที่ซ่อนตัวอักษรขนาดเล็กกว่าประเทศไทยรูปพระบรมมหาราชวังและรูปแผนที่ประเทศไทย เมื่อมองด้วยแสงอุลตราไวโอเลต (UV) จะเห็นรูปแผนที่เป็นสีเหลือง

3. การตรวจโดยเครื่องอ่านบาร์โค้ดทั่วไป ซึ่งที่ด้านหน้าบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) จะมีรหัสแท่งตรวจสอบบัตรหรือบาร์โค้ดที่กำหนดแทนข้อมูลเลขประจำตัวประชาชน (PID) 13 หลัก ของผู้ถือบัตรแต่ละคนไว้ด้วย

4. การตรวจสอบรายการบุคคลจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตร

4.1 ตรวจสอบข้อมูลบุคคล/บัตรประจำตัวประชาชนทางเว็บไซต์ www.khonthai.com หรือ www.dopa.go.th โดยผ่านทางช่องทาง “ประตูสู่การบริการภาครัฐ Thailand Gateway” ซึ่งสามารถตรวจสอบรายการหน้าบัตรประจำตัวประชาชนของบุคคลอื่นได้โดยใช้เลขประจำตัวประชาชน (PID) และวันที่ออกบัตรเพื่อเข้าไปตรวจสอบว่าบัตรประจำตัวประชาชนดังกล่าวได้มีการออกให้จริง และถูกต้องตามหลักฐานเอกสารที่นำมาใช้อ้างแสดงหรือไม่ อย่างไร

4.2 ตรวจสอบการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนโดยผ่านทางสำนักงานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน (ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน / จังหวัด / กรุงเทพมหานคร) หรืออำเภอ / เขต / เทศบาล / เมืองพัทยา หรือสายด่วน 1548

ทั้งนี้ หากมีผู้ใดใช้หรือแสดงบัตรประจำตัวประชาชนปลอมเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.2526 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 มาตรา 14 (2) ซึ่งต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งแนวทางดังกล่าวข้างต้นประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงาน/องค์กรในสังกัด ตลอดจนประชาชน ได้ทราบเพื่อเป็นการป้องกันมิให้กลุ่มมิจฉาชีพใช้หรือแสดงบัตรประจำตัวประชาชนปลอม อันจะส่งผลกระทบเสียหายแก่บุคคลอื่น หรือองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนขึ้นได้สำหรับจังหวัดให้แจ้งสำนักทะเบียนอำเภอ/เทศบาล ดำเนินการต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุชี มากบุญ)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

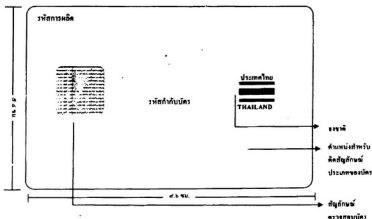
โทร. 0 - 2791 - 7616

โทรสาร 0 - 2906 - 9279

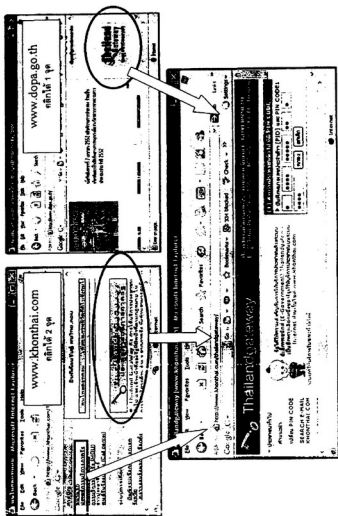
แบบบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์
(ด้านหน้า)

(ด้านหลัง)

ขั้นตอนการเข้าตรวจสอบสถานะ ของบัตรประจำตัวประชาชนผ่าน INTERNET ที่เว็บไซต์
www.khonthai.com หรือ www.dopa.go.th

ที่ มท 0309.1/ว 28795

กรมการปกครอง
ถนนอังษฤงจักร กทม. 10200

3 ธันวาคม 2553

เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน**เรียน** ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร**อ้างถึง** หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0309.1/ว 53 ลงวันที่ 17 กรกฎาคม 2549

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน โดยให้สำนักทะเบียนทุกแห่งถือปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนที่เกิดจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบให้เป็นไปด้วยความละเอียดรอบคอบมากที่สุด ทั้งในการรับแจ้ง การรับคำร้องหรือคำขอเกี่ยวกับงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน การแจ้งการเกิดเกินกำหนด การเพิ่มชื่อและรายการบุคคล เข้าในทะเบียนบ้าน การรับแจ้งการย้ายที่อยู่ปลายทาง การให้ผู้แจ้ง ผู้ยื่นคำร้องหรือคำขอแสดงสำเนา เอกสารราชการ การรับรองบุคคล อำนาจการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต การเร่งรัดดำเนินการกรณีตรวจพบ การทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนอย่างเด็ดขาด รวดเร็วการแก้ไขปัญหามาให้ผู้ถูก แอบอ้างสวมตัวทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน และให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความวิริยะ อุตสาหะ ด้วยจิตมุ่งบริการ โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางแล้ว นั้น

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า ปัจจุบันยังคงมีการทุจริตทางทะเบียนและบัตร ประจำตัวประชาชนดังที่ปรากฏข่าวทางสื่อมวลชนอยู่เสมอ ทั้งที่ได้กำชับให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของ สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นถือปฏิบัติตามระเบียบและหนังสือสั่งการโดยเคร่งครัด แล้วก็ตาม ปัญหาประการหนึ่งอาจเกิดจากหนังสือสั่งการให้ถือปฏิบัติเกี่ยวกับมาตรการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนในเรื่องเดียวกันมีหลายฉบับ ฉบับใหม่ไม่อ้าง ถึงหรือยกเลิกฉบับเก่า ทำให้ไม่สะดวกในการใช้อ้างอิงหรือถือปฏิบัติ ดังนั้น เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว และสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตทางการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงขอให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งถือปฏิบัติ ดังนี้

ก. การป้องกันการทุจริตทางการทะเบียนและบัตร

1. การรับแจ้ง รับคำร้องหรือคำขอเกี่ยวกับงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนทุกกรณี ให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานทุกระดับตรวจยืนยันบุคคลผู้แจ้งหรือร้องขอดังกล่าว และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง ที่แจ้งหรือร้องขอจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนก่อนทุกครั้ง เพื่อเป็นการยืนยันว่าเป็น

คนเดียวกันกับผู้แจ้งหรือร้องขอ แล้วให้ผู้บันทึกผลการตรวจสอบดังกล่าวไว้ในเอกสารการรับแจ้งคำร้องหรือคำขอแล้วแต่กรณีเพื่อเป็นหลักฐานด้วย

2. กรณีผู้แจ้ง หรือผู้ร้องขอแสดงสำเนาเอกสารราชการ ให้ตรวจสอบกับเอกสารตัวจริงด้วยว่าถูกต้องตรงกัน และเป็นเอกสารราชการจริงหรือไม่ หากมีเหตุสงสัยให้มีหนังสือไปยังหน่วยราชการที่ออกเอกสารดังกล่าวเพื่อให้ตรวจสอบรับรองความถูกต้อง

3. การเป็นพยานรับรองบุคคล ให้เข้มงวดพิจารณาจากบุคคลที่มีความรู้จักคุ้นเคยรู้ประวัติความเป็นมาของบุคคลที่จะให้การรับรองเป็นอย่างดี รวมทั้งให้แจ้งต่อผู้ที่จะให้การรับรองบุคคลด้วยว่า การให้คำรับรองบุคคลอันเป็นเท็จเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 267 ฐานแจ้งให้เจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่จดข้อความอันเป็นเท็จลงในเอกสารมหาชนหรือเอกสารราชการ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ โดยเฉพาะการรับรองบุคคลอันเป็นเท็จกรณีการขอมีบัตรประจำตัวประชาชน ผู้ให้การรับรองบุคคลอันเป็นเท็จอาจต้องได้รับโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสามแสนบาทตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน

4. การแจ้งการเกิดของเด็กที่เกิดในท้องที่สำนักทะเบียนอื่น การแจ้งเกิดเกินกำหนดการเพิ่มชื่อและรายการบุคคลขึ้นในทะเบียนบ้าน ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในส่วนที่เกี่ยวข้องทุกฉบับ ประกอบหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท 0310.1/ว 10 ลงวันที่ 1 เมษายน 2545 ที่กำหนดให้จัดทำสมุดการรับแจ้งการเกิดและการเพิ่มชื่อ รวมทั้งการจัดทำประกาศสำนักทะเบียนเพื่อประกาศชื่อบุคคลที่ได้รับการอนุมัติหรืออนุญาตให้แจ้งเกิดเกินกำหนดหรือเพิ่มชื่อทุกกรณีลงในทะเบียนบ้านแล้วเพื่อให้ประชาชนได้รับรู้และตรวจสอบอีกทางหนึ่ง

ทั้งนี้ ให้นำข้อมูลบุคคลที่ตรวจสอบจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนตามข้อ 1 ไปใช้ในการตรวจสอบข้อเท็จจริง และตรวจยืนยันบุคคลร่วมกับคำให้การของพยานบุคคลที่รับรองและ / หรือหลักฐานเอกสารของทางราชการและหลักฐานเอกสารอื่น ๆ ซึ่งผู้ยื่นคำขออ้างถึงหากเป็นกรณีมีเหตุสงสัยหรือเอกสารขาดความชัดเจน ให้สอบถามไปยังหน่วยงานที่ออกเอกสารนั้น เพื่อตรวจสอบรับรองความถูกต้อง รวมทั้งให้ทำการสืบสวน สอบสวนพยานบุคคลอื่นในพื้นที่เพื่อประกอบการวินิจฉัยและดำเนินการให้กับผู้ยื่นคำขอต่อไป

5. อำนาจการพิจารณาอนุมัติ หรืออนุญาต ให้ถือปฏิบัติตามที่ระเบียบ กฎหมายบัญญัติไว้โดยเคร่งครัด เช่น การรับแจ้งการเกิดเกินกำหนดเด็กที่ขอแจ้งการเกิดมีอายุตั้งแต่เจ็ดปีบริบูรณ์ขึ้นไป การเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านกรณีตกสำรวจ การเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านโดยไม่มีเอกสารมาแสดง กรณีดังกล่าวเป็นเรื่องสำคัญ เสี่ยงต่อการทุจริต จำเป็นต้องใช้ความละเอียดรอบคอบอย่างมาก จึงให้นายอำเภอ หรือผู้อำนวยการเขต แล้วแต่กรณี พิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติด้วยตนเอง จะมอบหมายให้ผู้อื่นพิจารณาอนุมัติแทนไม่ได้ สำหรับการพิจารณาอนุมัติ หรืออนุญาตในกรณีปฏิบัติราชการแทนหรือ

รักษาราชการแทนให้ระบุชื่อและตำแหน่งผู้ที่ปฏิบัติราชการแทนหรือรักษาราชการแทนนั้นให้ชัดเจน

6. ให้ตรวจสอบ ปรับปรุงคำสั่งมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนหรือรักษาราชการแทน คำสั่งมอบหมายงานให้ปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งคำสั่งกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในการเก็บรักษา และควบคุมแบบพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับงานทะเบียน และบัตรประจำตัวประชาชน ให้ถูกต้องตรงตาม ข้อเท็จจริงและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

7. การควบคุมรักษารหัสผ่าน กรณีที่นายทะเบียนหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทางทะเบียน พ้นจากหน้าที่รับผิดชอบ ให้นายทะเบียนแจ้งศูนย์บริหารการทะเบียนภาคทางโทรศัพท์หรือโทรสาร เพื่อยกเลิกรหัสผ่านทันที แล้วแจ้งยืนยันเป็นหนังสือภายในเจ็ดวัน รวมทั้งให้นายทะเบียนและเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานทะเบียนเก็บรักษารหัสผ่านของตนไว้เป็นความลับ หากมีการปฏิบัติโดยมิชอบหรือมีความเสียหายใด ๆ เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการใช้รหัสผ่าน เจ้าของรหัสผ่านนั้นต้องรับผิดชอบในทุกกรณี

8. การรายงานผลการปฏิบัติงานประจำวัน ให้เจ้าหน้าที่พิมพ์รายงานผลการปฏิบัติงาน ประจำวันของวันที่ผ่านมาเสนอนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น หรือผู้ได้รับมอบหมาย ตรวจสอบรายละเอียดและความถูกต้องก่อนทุกครั้ง เมื่อตรวจสอบและเห็นว่าถูกต้อง ให้ผู้ตรวจสอบลงชื่อพร้อมทั้งวันเดือนปีรับรองการตรวจสอบรายงานดังกล่าว และให้นายทะเบียนอำเภอและ นายทะเบียนท้องถิ่นจัดทำรายงานเสนอนายอำเภอตรวจสอบในแต่ละวันทำการทุกวัน และหาก นายอำเภอได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่ามีการใดที่จัดทำไว้ไม่ถูกต้องให้ส่งแก้ไขทันที โดยให้ถือปฏิบัติ ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2538 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2547

9. การรับแจ้งการย้ายที่อยู่ปลายทาง ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการ จัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2535 ข้อ 90 และระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำ ทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 ประกอบหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท 0309.1/ว 20 ลงวันที่ 14 พฤษภาคม 2550 โดยเคร่งครัด ทั้งสำนักทะเบียนต้นทางและสำนักทะเบียน ปลายทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักทะเบียนต้นทางเมื่อได้รับทราบการจำหน่ายรายการของผู้ย้ายที่อยู่ ออกจากทะเบียนบ้านด้วยระบบคอมพิวเตอร์แล้ว จะต้องพิมพ์หนังสือแจ้งเจ้าบ้านและจัดส่งหนังสือดังกล่าวไปยังเจ้าบ้านโดยเร็ว เพื่อให้เจ้าบ้านนำสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านมาดำเนินการจำหน่ายชื่อ ผู้ย้ายให้ตรงกับข้อเท็จจริงต่อไป หากพบว่าเป็นการผิดฐานไม่มีการย้ายที่อยู่ตามที่นายทะเบียนได้รับแจ้ง ให้นายทะเบียนบันทึกปากคำเจ้าบ้านไว้เป็นหลักฐานและสั่งยกเลิกการย้ายออกของบุคคลดังกล่าว รวมทั้ง รวบรวมหลักฐานแจ้งสำนักทะเบียนปลายทางโดยไม่ชักช้า เพื่อให้นายทะเบียนยกเลิกการแจ้งย้าย ที่อยู่ปลายทาง และดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง ตามนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทย ปกปิด ที่ มท 0310.1/ว 8 ลงวันที่ 19 มกราคม 2544

10. การแจ้งย้ายที่อยู่โดยมิชอบเพื่อหวังผลในการเลือกตั้ง ให้ตรวจตราและสังเกตการณ์ แจ้งย้ายที่อยู่ทั้งการย้ายออกและย้ายเข้าในพื้นที่สำนักทะเบียนว่าเป็นไปโดยปกติหรือไม่ กรณีพบ

เหตุผลตกผิด เช่น การแจ้งย้ายที่อยู่เข้าไปในบ้านหลังใดเป็นจำนวนมากไม่ว่าจะเป็นคราวเดียวกันหรือหลายคราวในระยะเวลาใกล้เคียงกัน หรือแจ้งการย้ายที่อยู่เข้ามาอยู่บ้านที่มีขนาดไม่เหมาะสมตามที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข หรือผู้ย้ายไม่ได้เข้ามาอาศัยอยู่จริงเป็นประจำ ให้นายทะเบียนตรวจสอบ และสอบสวนจนเป็นที่แน่ชัดว่าการแจ้งย้ายที่อยู่ดังกล่าวเป็นไปโดยอำพราง มีข้อด้วยระเบียบกฎหมาย ก็ให้จำหน่าย ยกเลิก เพิกถอนเอกสารหลักฐานการแจ้งย้ายที่อยู่ นั้น ตามนัยมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 และหากพบว่ามิได้เจตนาฝ่าฝืนกฎหมาย ก็ให้ดำเนินคดีอาญามาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวด้วยหรือกรณีทราบเหตุว่าจะมีการแจ้งย้ายที่อยู่โดยมิชอบเพื่อหวังผลในการเลือกตั้ง ก็ให้พยายามระงับยับยั้งมิให้เกิดเหตุการณ์แจ้งย้ายที่อยู่โดยมิชอบ โดยให้ถือปฏิบัติตามหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท 0309.1/ว 10 ลงวันที่ 11 เมษายน 2546 และหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ตัวมาก ที่ มท 0309.1/ว 32 ลงวันที่ 11 มิถุนายน 2547 ทั้งนี้ ให้หมายรวมถึงการแจ้งย้ายที่อยู่โดยมิชอบเพื่อหวังผลในการเลือกกำนันผู้ใหญ่บ้านด้วย

ข. การแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้ถูกแอบอ้างใช้ชื่อและรายการบุคคลทุจริตสวมตัวทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน

1. กรณีทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชน เมื่อสำนักทะเบียนได้รับแจ้งเหตุทุจริตให้ตรวจสอบและสอบสวนจนเป็นที่แน่ชัดว่า เจ้าของชื่อและรายการบุคคลที่แท้จริงถูกแอบอ้างส่วนตัวและไม่มีส่วนร่วมในการทุจริตแล้ว ก็ให้จำหน่าย ยกเลิก เพิกถอนรายการบัตรประจำตัวประชาชนที่มีการทุจริตทั้งในเอกสารหลักฐาน และข้อมูลในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนและหากกรณีดังกล่าวมีการทุจริตแจ้งการย้ายที่อยู่ด้วย ก็จะต้องจำหน่าย ยกเลิก เพิกถอนเอกสารหลักฐานทะเบียนราษฎรที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปรับปรุงฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรให้มีสถานะภาพเช่นเดิมก่อนที่จะมีการทุจริต ทั้งนี้ เพื่อให้เจ้าของชื่อและรายการบุคคลสามารถขอมีบัตรประจำตัวประชาชนได้อย่างถูกต้องตรงตามข้อเท็จจริงต่อไป

กรณีการทุจริตเกี่ยวข้องกับหลายสำนักทะเบียน ให้สำนักทะเบียนที่พบเหตุทุจริตแจ้งไปยังสำนักทะเบียนที่เกี่ยวข้องพร้อมเอกสารหลักฐาน เพื่อดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติดังกล่าวด้วย จากนั้นสำนักทะเบียนที่เกิดเหตุทุจริตทั้งสำนักทะเบียนต้นเหตุทุจริต และสำนักทะเบียนที่มีการทุจริตต่อเนื่องทุกแห่งจะต้องดำเนินการตามนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทย ปกปิด ที่ มท 0310.1/ว 8 ลงวันที่ 19 มกราคม 2544 ทั้งทางระเบียบ ทางวินัยและทางคดีอาญา โดยให้สำนักทะเบียนที่เกิดเหตุทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน รายงานให้จังหวัด และกรุงเทพมหานครทราบเพื่อแจ้งให้กรมการปกครองทราบด้วย

2. กรณีทุจริตสวมตัวแจ้งย้ายที่อยู่ปลายทาง เมื่อตรวจสอบและสอบสวนจนปรากฏเป็นที่แน่ชัดว่า เจ้าของชื่อและรายการบุคคลที่แท้จริงมิได้แจ้งการย้ายที่อยู่ ไม่มีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องกับการทุจริตแจ้งการย้ายที่อยู่ดังกล่าว ให้สำนักทะเบียนที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังนี้

สำนักทะเบียนต้นทาง ดำเนินการปรับปรุง ชื่อและรายการบุคคล ของผู้ถูกแจ้งย้ายให้คงสถานภาพเช่นเดิม ก่อนที่จะมีการทุจริต หลังจากสำนักทะเบียนกลาง ปรับปรุงชื่อ และรายการบุคคลดังกล่าวในฐานข้อมูลทะเบียนกลางแล้ว

สำนักทะเบียนปลายทาง ดำเนินการจำหน่ายรายการบุคคล ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2551 ข้อ 110 และจำหน่ายยกเลิกเพิกถอน เอกสารหลักฐานการย้ายที่อยู่ ข้อมูลการย้ายที่อยู่ในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร กรณีที่มีการแจ้งย้ายที่อยู่ต่อเนื่องออกจากสำนักทะเบียนปลายทางต่อไปยังสำนักทะเบียนอื่น ให้สำนักทะเบียนที่ปรากฏชื่อและรายการบุคคลของผู้ถูกสวมตัว ดำเนินการเช่นเดียวกับสำนักทะเบียนปลายทาง

สำนักทะเบียนที่เกี่ยวข้อง แจ้งผลการดำเนินการให้สำนักทะเบียนจังหวัด สำนักทะเบียนกรุงเทพมหานคร เพื่อแจ้งให้สำนักทะเบียนกลางทราบโดยเร็ว

สำนักทะเบียนกลาง ดำเนินการปรับปรุงชื่อและรายการบุคคลดังกล่าวในฐานข้อมูลทะเบียนกลาง และแจ้งให้สำนักทะเบียนต้นทางปรับปรุงฐานข้อมูลให้ถูกต้องตรงกัน

3. การแก้ไขปัญหาค่าความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนซึ่งถูกแอบอ้างสวมตัวทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ให้สำนักทะเบียนอำเภอ และสำนักทะเบียนท้องถิ่นถือเป็นการกิจเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้แก่ผู้ถูกสวมตัวเป็นอันดับแรกเพื่อเป็นการเยียวยาให้แก่ผู้ถูกสวมตัว รวมทั้งให้ชี้แจงผู้ถูกแอบอ้างสวมตัวได้รับทราบขั้นตอนการแก้ไขปัญห กระบวนการจนเป็นที่เข้าใจ และพอที่ทางราชการไม่ได้มีนัยนอใจในการแก้ไขปัญห

ทั้งนี้ เพื่อป้องกันปัญหาการร้องเรียนต่อสื่อมวลชนที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งจะทำให้ภาพพจน์ของราชการเสียหายได้ จึงขอให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของสำนักทะเบียนอำเภอ และสำนักทะเบียนท้องถิ่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะ อุตสาหะและจิตมุ่งบริการ โดยให้อึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และแจ้งให้สำนักทะเบียนอำเภอ สำนักทะเบียนท้องถิ่นในความรับผิดชอบถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชวัญชัย วงศ์นิติกร)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย รักษาการแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

โทร .0 - 2791 - 7322 - 3

ส่วนที่สี่

ที่ มท 0309.2/ว 9006

กรมการปกครอง

ถนนอังสวาล์ กทม 10200

12 เมษายน 2554

เรื่อง การจัดกุมแก๊งปลอมแปลงบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

ด้วยจังหวัดบุรีรัมย์ ได้รับแจ้งจากอำเภอประโคนชัย กรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจของสถานีตำรวจภูธรประโคนชัย ได้สืบสวนและจับกุมกลุ่มบุคคลซึ่งได้ร่วมกันปลอมแปลงบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อใช้ทุจริตตรวจสอบเลือกการเกณฑ์ทหารแทนผู้อื่นในการตรวจสอบเลือกทหารประจำปี พ.ศ. 2554 ที่อำเภอประโคนชัย โดยพฤติการณ์ผู้กระทำความผิดได้ติดรูปถ่ายในบัตรประจำตัวประชาชนของผู้อื่นซึ่งต้องรับการตรวจสอบเลือกทหารแล้วติดรูปถ่ายของผู้กระทำความผิดแทน จากนั้นนำไปเคลือบด้วยพลาสติกเพื่อให้เห็นว่าเป็นบัตรจริง แต่หากตรวจสอบโดยละเอียดจะสามารถมองเห็นความแตกต่างด้วยตาเปล่าได้อย่างชัดเจนในความผิดปกติที่มีการปลอมแปลงดังกล่าว

กรมการปกครองพิจารณาเห็นว่า เพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าวมิให้เกิดความเสียหายขึ้นได้อีก ประกอบกับการกระทำดังกล่าวส่งผลเสียหายต่อประชาชน หน่วยงานของรัฐ และเป็นภัยร้ายแรงต่อความมั่นคงของประเทศด้วย จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร ได้แจ้งกำชับเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องได้ทราบและป้องกันมิให้กลุ่มมีฉ้อฉลสามารถกระทำการดังกล่าวได้ ทั้งนี้ หากพบการกระทำความผิดขึ้นในเขตท้องที่ขอให้พิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยเด็ดขาดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในท้องที่ที่เกี่ยวข้องในท้องที่ได้ทราบโดยทั่วกัน

ขอแสดงความนับถือ

(นายมงคล สุระสัจจะ)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. 0 - 2791 - 7616

โทรสาร 0 - 2906 - 9289

ด่วนที่สุด

ที่ มท 0309.4/ว 13499

กรมการปกครอง

ถนนอังษฤงจักร์ กทม. 10200

22 กรกฎาคม 2558

เรื่อง จักซ้อมแนวทางปฏิบัติการให้บริการประชาชนด้านทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนแบบใหม่

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.4/ว 5001 ลงวันที่ 16 กรกฎาคม 2558

สิ่งที่ส่งมาด้วย ขั้นตอนการปฏิบัติการให้บริการประชาชนแบบใหม่ จำนวน 1 แผ่น

ตามที่กรมการปกครอง (สำนักบริหารการทะเบียน) ได้ดำเนินการปรับปรุงระบบการให้บริการประชาชนด้านการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนแบบใหม่ ตามโครงการจัดหาระบบคอมพิวเตอร์ให้บริการประชาชนด้านทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อทดแทนระบบเดิม 455 แห่ง โดยจะดำเนินการแล้วเสร็จทุกสำนักทะเบียนทั่วประเทศในเดือนกรกฎาคม 2558 นั้น

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า ระบบการบริการประชาชนด้านการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนแบบใหม่ มีขั้นตอนการปฏิบัติของสำนักทะเบียนเพิ่มเติม เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามระเบียบกฎหมายและรองรับมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2546 เรื่อง การอำนวยความสะดวกให้แก่ราษฎรเกี่ยวกับทะเบียนราษฎร จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครแจ้งนายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาลและปลัดเมืองพิทยา ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักทะเบียนอำเภอ สำนักทะเบียนท้องถิ่น ดังนี้

1. ให้นายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล และปลัดเมืองพิทยา ลงมากำกับดูแลการปฏิบัติงานของสำนักทะเบียนในความรับผิดชอบโดยใกล้ชิด เพื่อแก้ไขปัญหาการบริการประชาชนที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะการสนับสนุนบุคลากร การจัดระบบงานภายใน ปรับปรุงคำสั่งแต่งตั้งผู้ปฏิบัติงานทะเบียนให้เพียงพอต่อการให้บริการประชาชนไม่ให้เกิดปัญหาความล่าช้าในการบริการประชาชน
2. ให้หลีกเลี่ยงการแต่งตั้งปลัดอำเภอผู้ปฏิบัติงานทะเบียนไปทำหน้าที่นอกเหนือจากงานทะเบียนและบัตร เนื่องจากระบบใหม่จะต้องมีผู้รับผิดชอบอยู่ปฏิบัติในสำนักทะเบียนตลอดเวลาทำการ หากมีความจำเป็นต้องจัดเจ้าหน้าที่ทดแทน

อนึ่ง ในการดำเนินการดังกล่าว อาจมีปัญหาอุปสรรคในระยะแรกทำให้เกิดความล่าช้าต่อการบริการประชาชน นายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาลและปลัดเมืองพิทยา ในฐานะนายทะเบียนอำเภอ/นายทะเบียนท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญและแก้ไขปัญหาโดยเร่งด่วน หากมีปัญหาอุปสรรคให้รายงานกรมการปกครอง ทราบโดยด่วน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายกฤษฎา บุญราช)

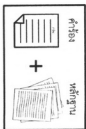
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนส่งเสริมการทะเบียนและบัตร
โทร. 0 - 2791 - 7041

ขั้นตอนการปฏิบัติการให้บริการประชาชนด้านทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนแบบใหม่

๑. ขั้นตอนอนุมัติคำร้อง

ปชช. เสิร์บบัตรฯ

พิจารณาอนุมัติ/ไม่อนุมัติคำร้อง

นายทะเบียน

๒. ขั้นตอนการออกใบสำคัญ

สแกนคำร้อง

เอกสารสำคัญ

ลงนามในเอกสารสำคัญ

นายทะเบียน

๓. ขั้นตอนการเก็บเอกสารสำคัญ

สแกนเอกสารสำคัญ

เอกสารสำคัญ

มอบปชช.

ที่ มท 0309.4/ว 5001

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

16 กรกฎาคม 2558

เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการจัดเก็บเอกสารการจับภาพ (Scan) ทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างอิง 1. มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2546

2. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท 0309.1/ว 3784 ลงวันที่ 3 พฤศจิกายน 2557

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางปฏิบัติการให้บริการงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน จำนวน 1 ชุด

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2546 เรื่อง การอำนวยความสะดวกให้แก่ราษฎรเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎรโดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐ ทุกแห่งยอมรับสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านที่นายทะเบียนจัดทำมอบให้เจ้าบ้านยึดถือไว้เป็นเอกสาร ของทางราชการ สำหรับกรณีที่มีความจำเป็นต้องการหลักฐานสำเนาทะเบียนบ้านก็ให้เจ้าหน้าที่ของ หน่วยงานนั้นจัดทำสำเนาขึ้นเองเพื่อราษฎรไม่ต้องเสียเวลา และค่าใช้จ่ายในการขอคัดสำเนาหรือ ถ่ายเอกสารทะเบียนบ้านอีก ประกอบกับพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาต ของทางราชการ พ.ศ. 2558 กำหนดให้ส่วนราชการต้องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการ ยื่นคำร้อง คำขอ ที่ต้องพิจารณาอนุญาต อนุมัติ ให้กับประชาชนด้วย นั้น

กรมการปกครอง ได้จัดทำโครงการจัดหาระบบคอมพิวเตอร์ให้บริการประชาชนด้านทะเบียน และบัตรประจำตัวประชาชนเพื่อทดแทนระบบเดิม 455 แห่ง เพื่อจัดหาระบบคอมพิวเตอร์ทดแทน ให้กับสำนักทะเบียน 161 แห่ง ที่มีการติดตั้งและใช้งานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 และสำนักทะเบียน 294 แห่ง ที่มีการติดตั้งและใช้งานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 เพื่อปรับเปลี่ยนระบบคอมพิวเตอร์ให้ทันสมัยและรองรับ การใช้บัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ลดการจัดเก็บเอกสารที่สำนักทะเบียน โดยการปรับกระบวนการจัดเก็บเอกสารหลักฐานจากกระดาษเป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้ในการ ตรวจสอบและคัดรับรองเอกสารภายหลังและเป็นการลดภาระของประชาชนในการติดต่อราชการ โดยไม่ต้องสำเนาภาพถ่ายเอกสารทะเบียนบ้าน และบัตรประจำตัวประชาชน และเอกสารอื่นนำไป ประกอบเรื่องหรือเก็บไว้เป็นหลักฐาน

ดังนั้น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวก และลดภาระของประชาชนในการติดต่อขอรับบริการจากราชการให้ได้รับความสะดวก รวดเร็วยิ่งขึ้น จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร แจ้งให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งถือปฏิบัติตามแนวทาง ดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่จะต้องจัดเก็บในขณะที่ปฏิบัติงาน

1.1 คำร้องหรือคำขอและเอกสารที่กำหนดรหัสจัดเก็บข้อมูลที่มีอำนาจลงนามได้ลงนามแล้ว

1.2 เอกสารสำคัญที่สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นออกให้ เช่น สูติบัตร มรณบัตร ใบสำคัญการสมรส หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนชื่อสกุล เป็นต้น

1.3 เอกสารที่ใช้ประกอบการพิจารณาเฉพาะเท่าที่จำเป็นจะต้องจัดเก็บ (รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้)

2. ในกรณีของเอกสารที่สำนักทะเบียนเห็นควรจะต้องเก็บเพิ่มเติม ให้จัดเก็บหลังจากการปฏิบัติหน้าที่ให้บริการประชาชนเสร็จสิ้นแล้ว (รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้)

ทั้งนี้ ขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร กำชับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของสำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่น ถือปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติในการจัดเก็บเอกสารการจับภาพ (Scan) ทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนโดยเคร่งครัด และสามารถเปิดดูรายละเอียดแนวทางการปฏิบัติ การให้บริการประชาชนได้ที่โปรแกรมระบบการให้บริการ (Single Sign on)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายคลเดช พัฒนรัฐ)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนส่งเสริมการทะเบียนและบัตร

โทร 0 - 2791 - 7041

โทรสาร 0 - 2906 - 9357

แนวทางการปฏิบัติการให้บริการ ด้านงานบัตรประจำตัวประชาชนแบบใหม่

การให้บริการงานบัตรประจําตัวประชาชน

ลำดับ	งานบริการ	เอกสารประกอบที่ต้องตรวจสอบ ตามระเบียบฯ	การส่งมอบเอกสาร		หมายเหตุ
			เอกสารต้องมอบในขณะปฏิบัติงาน	เอกสารส่งมอบเพิ่มเติมภายหลัง	
๒๖	การขอมีบัตรครั้งแรก กรณีมีอายุครบเจ็ดปีบริบูรณ์ ๑.๑ ภายในกำหนด	๑. สติบัตร ๒. หากไม่มีข้อ ๑ ให้ใช้เอกสารที่ทางราชการออกให้ได้อย่างใด อย่างหนึ่ง เช่น สำเนาทะเบียนนักเรียน ใบสุทธิ ประกาศนียบัตร หนังสือเดินทาง เป็นต้น ๓. หากไม่มีข้อ ๑ และ ๒ ให้สอบถามปากคำ (ป.ค.๑๔)	๑. สติบัตร ๒. หากไม่มีข้อ ๑ ให้จัดเก็บเอกสารที่ทางราชการออกให้ อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น สำเนาทะเบียน นักเรียน ใบสุทธิ ประกาศนียบัตร หนังสือเดินทาง เป็นต้น ๓. หากไม่มีข้อ ๑ และ ๒ ให้จัดเก็บเอกสารแบบสอบถาม(ปค.๑๔)	-	
๖๗	๑.๒ เป็นกำหนด	๑. สติบัตร ๒. หากไม่มีข้อ ๑ ให้ใช้เอกสารที่ทางราชการออกให้อย่างใด อย่างหนึ่ง เช่น สำเนาทะเบียนนักเรียน ใบสุทธิ ประกาศนียบัตร หนังสือเดินทาง เป็นต้น ๒. สอบถามปากคำ (ป.ค.๑๔)	๑. สติบัตร ๒. หากไม่มีข้อ ๑ ให้จัดเก็บเอกสารที่ทางราชการออกให้ อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น สำเนาทะเบียน นักเรียน ใบสุทธิ ประกาศนียบัตร หนังสือเดินทาง เป็นต้น ๓. แบบสอบถาม (ปค.๑๔)	-	

ลำดับ	งานบริการ	เอกสารประเภทที่ต้องตรวจสอบ ตามระเบียบฯ	การประเมินเอกสาร		หมายเหตุ
			เอกสารต้องนำมาใบขอปฏิบัติงาน	เอกสารสมาคมที่เห็นด้วยหลัง	
๖๘	การขอมีบัตรออกบุคคลที่ได้รับ การเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน กรณีแจ้งเกิดเกินกำหนด หรือเอกสาร ๒.๑ กรณีแจ้งเกิดเกินกำหนด	๑. สูติบัตร ๒. สบสาวปากคำ (ป.๑.๑๘)	๑. สูติบัตร ๒. แบบสอบสวน (ป.๑.๑๘)	-	
๖๙	๒.๒ กรณีเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน	๑. สำเนาทะเบียนบ้าน ๒. สบสาวปากคำ (ป.๑.๑๘)	๑. แบบสอบสวน (ป.๑.๑๘)	-	
๗๐	การขอมีบัตรใหม่ กรณีบัตรเดิมหมดอายุ	๑. บัตรเดิมหมดอายุ	-	-	
๗๑	การขอมีบัตรออกบุคคล ซึ่งได้รับการยกเว้นไม่เสียบัตร	๑. หลักฐานแสดงการเป็นบุคคลซึ่งได้รับ การยกเว้นไม่เสียบัตร (กรณีเป็นผู้รับราชการทหาร เดิมไม่ได้ ตามข้อ ๒ ข้าง หรือเป็นไป ไม่ต้อง เรียกหลักฐาน)	๑. หลักฐานแสดงการเป็นบุคคล ซึ่งได้รับการยกเว้น	-	
๗๒	การขอมีบัตรออกบุคคล ซึ่งพ้นสภาพได้รับการยกเว้น	๑. หลักฐานแสดงการพ้นจากสภาพได้รับการ ยกเว้นไม่เสียบัตร เช่น เอกสารแสดง การพ้นโทษจากเรือนจำหรือต้องจึง แยกจากการจัดการศึกษาจากต่างประเทศ เป็นต้น	๑. หลักฐานแสดงการพ้นจากสภาพ ได้รับการยกเว้น	-	

ลำดับ	งานบริการ	เอกสารประกอบที่ติดตรงสอบ ตามระเบียบฯ	การเสนอเอกสาร		
			เอกสารต้องนำมาเสนอปฏิบัติงาน	เอกสารแนบเพิ่มเติมภายหลัง	หมายเหตุ
๓๓	การขอเปิดซองประมูลซึ่งได้รับเชิญเข้า โดยคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา กรณีเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ทำสัญญา โดยการแข่งขันสัญญา หรือขอกลับคืนสัญญาไทย	๑. สำเนาซองซอง ๒. สอดซองซองคำ (ปค.๑๔)	๑. แบบสอบส่วน (ปค.๑๔)	-	
๓๔	การขอเปิดซองใหม่ กรณีบัตรสัญญา หรือผูกทำสาย	๑. หลักฐานเอกสารของทางราชการ ที่มีรูปถ่าย เช่น ใบอนุญาตขึ้น หนังสือเดินทาง เป็นต้น ๒. หลักฐานการแจ้งความบัตรสัญญา หรือผูกทำสาย	๑. หลักฐานเอกสารของทางราชการ ที่มีรูปถ่าย เช่น ใบอนุญาตขึ้น หนังสือเดินทาง เป็นต้น (กรณีไม่มีประวัติการทำบัตร ในฐานะข้อมูล) ๒. แบบสอบส่วน (ปค.๑๔) (กรณีไม่มีข้อ ๑)	-	
๓๕	การขอเปิดซองใหม่ กรณีบัตรประจำตัว ประชาชนเข้าสู่อุตสาหกรรม	๑. บัตรคืนที่ชำรุด ๒. หลักฐานเอกสารของทางราชการ ที่มีรูปถ่าย เช่น ใบอนุญาตขึ้น หนังสือเดินทาง เป็นต้น	-	-	
๓๖	การขอเปลี่ยนบัตร กรณีเปลี่ยนชื่อ ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุล	๑. บัตรประจำตัวประชาชนเดิม ๒. หลักฐานการเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุล	๑. หลักฐานการเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อต้นและชื่อสกุล	-	

ลำดับ	งานบริการ	เอกสารประกอบที่ต้องตรวจสอบ ตามระเบียบฯ	การยื่นเอกสาร	
			เอกสารต้องส่งภายในขณะปฏิบัติงาน	เอกสารส่งมาเพิ่มเติมภายหลัง
๓๗	การขอเปลี่ยนบัตร กรณีอื่นๆ (ขอเปลี่ยนบัตรเนื่องจากเปลี่ยนคำนำนาม จาก "เด็กชาย" เป็น "นาย" และ จาก "เด็กหญิง" เป็น "น.ส.")	บัตรประจำตัวประชาชนเดิม	-	-
๓๘	การขอเปลี่ยนบัตร กรณีเปลี่ยนที่อยู่	บัตรประจำตัวประชาชนเดิม	-	-

ภาคการตอบข้อหารือ

ที่ มท. 0313/8854

กระทรวงมหาดไทย

16 มิถุนายน 2519

เรื่อง การขอแก้คำนำหน้านามจาก ร.ต. เป็น นาย**เรียน** ปลัดกรุงเทพมหานคร**อ้างถึง** หนังสือ ที่ กทม. 0307/7626 ลงวันที่ 14 พฤษภาคม 2519**สิ่งที่ส่งมาด้วย** ภาพถ่ายสำเนาคำชี้แจงกระทรวงกลาโหม 1 ฉบับ

ตามที่ได้หารือ กรณี ร.ต. ดาวร ต้นตราภรณ์ ขอแก้คำนำหน้านามจาก “ร.ต.” เป็น “นาย” ในทะเบียนบ้านเลขที่ 141 ซอยกลาง แขวงคลองตัน เขตพระโขนง โดยอ้างว่าเพื่อให้ถูกต้องตามความเป็นจริง เพราะขณะนี้ผู้ร้องรับราชการฝ่ายพลเรือนเป็นข้าราชการตุลาการ สังกัดกระทรวงยุติธรรม ตามเรื่องราวที่ส่งไปประกอบการพิจารณาเพื่อทราบแนวทางปฏิบัติ นั้น

กระทรวงมหาดไทยได้หารือไปยังกระทรวงกลาโหมแล้ว ได้รับแจ้งว่า ในการปฏิบัติราชการหรือทำงานในส่วนราชการพลเรือน องค์กร หรือรัฐวิสาหกิจฝ่ายพลเรือนผู้มียศทหารจะให้อายุครบเกษียณอายุตามที่จำเป็น หรือจะไม่ให้อายุครบเกษียณอายุก็ได้ รายละเอียดปรากฏตามภาพถ่ายสำเนาคำชี้แจงกระทรวงกลาโหม เรื่องการให้อายุครบเกษียณอายุบุคคล ลงวันที่ 30 มิถุนายน 2517 ซึ่งได้ส่งมาพร้อมหนังสือนี้ ดังนั้น ในกรณีที่ ร.ต. ดาวร ต้นตราภรณ์ ผู้มียศทหารขอแก้คำนำหน้านามในทะเบียนจาก “ร.ต.” เป็น “นาย” เพราะไม่ประสงค์จะให้อายุครบเกษียณอายุ ให้นายทะเบียนแก้คำนำหน้านามดังกล่าวให้ผู้ร้องได้ โดยให้หมายเหตุในทะเบียนบ้าน และสำเนาทะเบียนว่า “บุคคลที่.....แก้คำนำหน้านามจาก ร.ต. เป็น นาย ตามคำร้องที่.....ลงวันที่.....” แล้วลงชื่อนายทะเบียน วัน เดือน ปี ทำกับไว้ และให้นายทะเบียนแก้รายการในบัตรทะเบียนคนไทยให้ถูกต้องตรงกันด้วย สำหรับรายการอื่น ๆ หากมีก็ให้ถือปฏิบัติทำนองเดียวกัน

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) คณิ่ง ภาไชย

(นายคณิ่ง ภาไชย)

รองปลัดกระทรวง สังกัดราชการแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรรมการปกครอง

โทร. 2810529

(สำเนา)

ที่ มท 0310.3/2007

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
วังโยธา นางเล็ง ดุสิต กท. 10300

19 กันยายน 2537

เรื่อง การขอมีบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน นายอำเภอกลาง

อ้างถึง หนังสืออำเภอกลาง ที่ ภก 0216/4318 ลงวันที่ 24 สิงหาคม 2537

ตามที่ขอทราบแนวทางปฏิบัติในการถ่ายรูปทำบัตรประจำตัวประชาชนของบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นกรณีพิการไม่สามารถยืนถ่ายรูปได้ ซึ่งระเบียบกรมการปกครองไม่ได้กำหนดวิธีไว้รายละเอียดแจ้งอยู่แล้วนั้น

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชนพิจารณาแล้ว ขอเรียนว่าในการถ่ายรูปผู้อื่นคำขอมีบัตรซึ่งเป็นบุคคลพิการเดินไม่ได้นั้น สามารถอนุโลมให้ผู้ยื่นคำขออยู่ในลักษณะนั่งถ่ายรูปก็ได้ โดยอาจนั่งอยู่บนรถเข็น หรือม้านั่ง ส่วนการปฏิบัติของช่างภาพในการถ่ายรูปให้โยกขาตั้งกล้องไปข้างหน้าเล็กน้อยเพื่อให้ภาพที่ปรากฏในกล้องเห็นภาพร่างตัวเลขอยู่บริเวณระดับไหล่ของผู้ยื่นคำขอ และเมื่อดำเนินการถ่ายรูปแล้วให้หมายเหตุไว้ในบันทึกเหตุการณ์การถ่ายรูปและคำขอมีบัตร (บ.ป.1) ด้วยว่า หมายเลขคำขอมีบัตร.....ผู้ยื่นคำขอเป็นบุคคลพิการเดินไม่ได้ส่วนสูงจริงประมาณ.....เซนติเมตร

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) กำนัน วิษณุ

(นายกำนัน วิษณุ)

ผู้อำนวยการส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

งานระเบียบกฎหมาย

โทร. (02) 2812150, 2815814

(สำเนา)

ที่ มท 0310.3/2037

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
วังไชยา นางเล็ง ดุสิต กท. 10300

21 กันยายน 2537

เรื่อง ทหารหรือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน**เรียน** ปลัดเทศบาลตำบลหัวหิน**อ้างถึง** หนังสือส่วนที่ 5301/3612 ลงวันที่ 5 กันยายน 2537

ตามที่ทหารหรือแนวทางปฏิบัติกรณีปลัดเทศบาล รองปลัดเทศบาล หัวหน้าสำนักงานปลัดเทศบาล และหัวหน้างานทะเบียนราษฎร ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ไม่อยู่หรืออยู่แต่ไม่สามารถปฏิบัติราชการได้ว่าจะแต่งตั้งผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่นซึ่งดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ทะเบียนให้เป็นผู้รักษาราชการแทนหรือทำการแทนในฐานะเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ได้หรือไม่ รายละเอียดแจ้งอยู่แล้วนั้น

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชนพิจารณาแล้วขอเรียนว่า การแต่งตั้งผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่นให้รักษาราชการแทนหรือทำการแทนในฐานะเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่นั้น ไม่สามารถกระทำได้ ทั้งนี้เนื่องจากตำแหน่งผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่นเป็นตำแหน่งตามสายงานทะเบียนราษฎร ซึ่งผู้มีอำนาจแต่งตั้งได้แก่ ปลัดเทศบาล ส่วนตำแหน่งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชนจะแต่งตั้งจากสายงานในการบริหารเป็นหลัก โดยผู้มีอำนาจแต่งตั้งได้แก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย นอกจากนี้ในการแต่งตั้งผู้ทำการแทนในส่วนของเทศบาลนั้นได้มีระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการปฏิบัติงานของเทศบาล พ.ศ. 2496 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม กำหนดแนวทางปฏิบัติไว้อย่างชัดเจนอยู่แล้ว อนึ่งในกรณีที่เทศบาลไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทะเบียนและบัตร หัวหน้างานทะเบียนราษฎร หรือหัวหน้าสำนักงานปลัดเทศบาล ทำให้ไม่สะดวกในการปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนให้เทศบาลใช้แนวทางตามบทบัญญัติแห่งพระราชกฤษฎีการะเบียบพนักงานเทศบาล พ.ศ. 2519 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2521 เป็นหลักในการแต่งตั้งพนักงานเทศบาลสามัญให้รักษาราชการในตำแหน่งที่ว่างนั้นโดยการแต่งตั้งให้พิจารณาจากหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. แต่งตั้งจากผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งในสายงานที่เริ่มต้นด้วยวุฒิปริญญาตรีเป็นลำดับแรก เช่น นิติกร หรือ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

2. กรณีไม่มีผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งในสายงานตามข้อ 1 ให้พิจารณาแต่งตั้งจากพนักงานเทศบาล ซึ่งมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับงานบัตรและดำรงตำแหน่งในระดับสัญญาบัตรเท่านั้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายกําจร วิชพันธุ์)

ผู้อำนวยการส่วนบัตรประจําตัวประชาชน

ฝ่ายบริหารการทําคัด

งานระเบียบกฎหมาย

โทร. (02) 2812150, 2815814

ที่ มท 0308/ว 433

ถึง ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

ด้วยกรมการปกครองได้ตอบข้อหารือของกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่บุคคลซึ่งมีรายการในทะเบียนบ้านระบุสัญชาติไทยแต่ในขณะเดียวกันได้ถือหนังสือเดินทางของประเทศอังกฤษ ระบุเป็นพลเมืองอังกฤษ เดินทางเข้าประเทศไทยในฐานะนักท่องเที่ยว รายละเอียดปรากฏตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0308/11552 ลงวันที่ 26 มีนาคม 2536 ที่แนบมาพร้อมนี้

เนื่องจากกรณีหารือดังกล่าวเป็นประโยชน์ สามารถใช้เป็นอุทาหรณ์ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน ให้เป็นไปโดยถูกต้องในแนวทางเดียวกัน จึงขอให้จังหวัดแจ้งให้อำเภอ กิ่งอำเภอ เทศบาล และเมืองพัทยา ถือปฏิบัติต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

26 มีนาคม 2536

กองบัตรประจำตัวประชาชน

งานอำนวยการทำบัตร

โทร.(02) 2812150, 2812695

ที่ มท 0308/11552

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กท. 10200

26 มีนาคม 2536

เรื่อง ทาหรือการทำบัตรประจำตัวประชาชนให้บุคคลถือ 2 สัญชาติ**เรียน** ปลัดกรุงเทพมหานคร**อ้างถึง** หนังสือกรุงเทพมหานคร ที่ กท 0307/5159 ลงวันที่ 8 มีนาคม 2536

ตามที่ทาหรือแนวทางปฏิบัติกรณีนางสาวอังฉรา โคมลวนิช ได้ยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนที่สำนักงานเขตพญาไท โดยแสดงหลักฐานทะเบียนบ้านระบุสัญชาติไทย และใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2) หมายเลข 18437 ออกให้ที่อำเภอคูคต จังหวัดพระนคร เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2506 ซึ่งข้อเท็จจริงบุคคลดังกล่าวถือหนังสือเดินทางของประเทศอังกฤษระบุชื่อนางอังฉรา คูทิวร์ พลเมืองอังกฤษ เดินทางเข้าประเทศไทยในฐานะนักท่องเที่ยว ว่าสามารถขอมีบัตรประจำตัวประชาชนได้หรือไม่ โดยกรุงเทพมหานครมีความเห็นว่านางสาวอังฉรา โคมลวนิช หรือนางอังฉรา คูทิวร์ เป็นผู้มีสัญชาติไทย และมีคุณสมบัติที่จะขอมีบัตรฯ ได้ตาม พ.ร.บ. บัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 โดยไม่ต้องดำเนินการสละสัญชาติอีกสัญชาติหนึ่ง นั้น

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีนี้ประเด็นปัญหาไม่ใช่เรื่องของบุคคลถือสัญชาติมากกว่าหนึ่งสัญชาติ แต่สาระสำคัญจะต้องพิสูจน์ข้อเท็จจริงว่านางอังฉรา คูทิวร์ มีคุณสมบัติตามมาตรา 5 แห่ง พ.ร.บ. บัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 โดยเฉพาะเป็นผู้มีสัญชาติไทยจริงหรือไม่ ซึ่งการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่สำนักงานเขตพญาไทได้รับคำขอมีบัตร ฯ (บ.ป. 1) ของนางอังฉรา คูทิวร์ แล้ว จะต้องทำเรื่องราวขอตรวจสอบสวนสัญชาติไปยังกองตรวจคนเข้าเมืองก่อน เมื่อได้รับการตอบยืนยันว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีสัญชาติไทยจริง จึงดำเนินการจัดทำบัตร ฯ ให้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้สำนักงานเขตทุกแห่งถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ ศรีวรรณะ)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

กองบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. 2812150, 2812695

(สำเนา)

ที่ มท 0310.3/893

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
วังโยธา นางเล็ง คูสิต กท. 10300

23 มีนาคม 2538

เรื่อง หารือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน**เรียน** นายอำเภอท่งหิน**อ้างถึง** หนังสืออำเภอ ที่ อน 0216/780 ลงวันที่ 7 มีนาคม 2538สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำชี้แจงของกระทรวงกลาโหม เรื่อง การใช้ชั้นยศทหารนำหน้าชื่อบุคคล
ลงวันที่ 30 มิถุนายน 2517

ตามที่อำเภอหารือแนวทางปฏิบัติกรณีบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้น และมีชั้นยศทางตำรวจหรือทหาร นำหน้าชื่อตามหลักฐานในทะเบียนบ้าน อันคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนโดยแสดงความประสงค์ไม่ต้องการใช้ยศนำหน้าชื่อในบัตรประจำตัวประชาชน ว่ากรณีดังกล่าวพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการได้หรือไม่ รายละเอียดแจ้งอยู่แล้วนั้น

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชนพิจารณาแล้วขอเรียนว่า กรณีดังกล่าวพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการให้ได้รับความประสงค์ของผู้ยื่นคำขอมีบัตร โดยลงรายการคำนำหน้านามในคำขอ บ.ป.1 ว่า “นาย” และไม่จำเป็นต้องแก้ไขรายการยศในทะเบียนบ้านก่อน ทั้งนี้ เนื่องจากยศทางตำรวจหรือทหารนั้นเป็นสิ่งที่บ่งบอกให้ทราบถึงบรรดาศักดิ์ หรือการได้รับพระราชทานเครื่องยศบรรดาศักดิ์ของบุคคลที่มีหรือเคยมีอาชีพทางทหารหรือตำรวจ จึงเป็นเรื่องของสิทธิส่วนบุคคลที่ผู้นั้นจะแสดงหรือไม่แสดงก็ได้ตามโอกาสที่เห็นสมควร ซึ่งการวินิจฉัยดังกล่าวสอดคล้องกับคำชี้แจงของกระทรวงกลาโหม เรื่องการใช้ยศทหารนำหน้าชื่อบุคคล ลงวันที่ 30 มิถุนายน 2517 ดังสำเนาที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

(นายอานนท์ พรหมนารถ)

ผู้อำนวยการส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

งานระเบียบกฎหมาย

โทร. (02) 2815814

ที่ มท 0310.2/ว 1154

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กท. 10200

23 พฤษภาคม 2540

เรื่อง การขอใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นค่านำหน้าชื่อในทะเบียนบ้าน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมการปกครอง มท 0310.2/15563 ลงวันที่ 23 พฤษภาคม 2540

พร้อมหนังสือนี้ ขอส่งสำเนาหนังสือกรมการปกครอง ตอบข้อหาหรือสำนักงานสภาพัฒนาการ
ราชภัฏเรื่องหาหรือการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นค่านำหน้าชื่อในทะเบียนบ้านเรียนมาเพื่อโปรดทราบ
และแจ้งให้นายทะเบียนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ไพโรจน์ พรหมสาส์น

(นายไพโรจน์ พรหมสาส์น)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนทั่วไป

โทร. 0 -2281-2686, 0 - 2282-0776

โทรสาร. 0-2281-2693

ที่ มท 0310.2/15563

กรมการปกครอง

ถนนรัชฎาภิเศก กท. 10200

23 พฤษภาคม 2540

เรื่อง ทาหรือการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้าชื่อในทะเบียนบ้าน**เรียน** เลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ**อ้างอิง** หนังสือสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ ที่ ศธ 1502/03338 ลงวันที่ กุมภาพันธ์ 2540

- สิ่งที่ส่งมาด้วย**
1. สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ปกปิด ที่ มท 0313/ว 337 ลงวันที่ 3 สิงหาคม 2503
 2. สำเนาระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านาม พ.ศ. 2536

ตามที่ได้หาหรือว่า นายทรงพันธ์ วรรณมาศ ตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ระดับ 9 สังกัดสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ขอทำบัตรประจำตัวข้าราชการ และขอใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านาม โดยอ้างว่ากรมการปกครองได้อนุญาตให้ใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านามในทะเบียนบ้านแล้วว่าจะสามารถดำเนินการได้หรือไม่ นั้น

กรมการปกครองพิจารณาแล้ว ขอเรียนว่า ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านาม พ.ศ. 2536 ข้อ 5 ได้กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการมีสิทธิใช้ตำแหน่งทางวิชาการที่ได้รับเป็นคำนำหน้านามได้ในการลงชื่อ หนังสือ เอกสาร งานสารบรรณ หรือการเรียกขานใด ๆ เสมือนยศ หรือ คำนำหน้านามอย่างอื่น ซึ่งไม่ครอบคลุมถึงการแก้ไขคำนำหน้านามในทะเบียนบ้าน และคำนำหน้านามของตำแหน่งทางวิชาการดังกล่าว เป็นเพียงคำที่แสดงให้ทราบถึงการประกอบอาชีพ และ ระดับการดำรงตำแหน่งหน้าที่ของบุคคล ซึ่งมีผู้นิยมยกย่องเรียกขานเป็นคำนำหน้านามกันอยู่ เช่นเดียวกับคำว่า นายแพทย์ นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอ เป็นต้น กรณีนี้ได้มีพระราชบัญญัติให้ใช้คำนำหน้าชื่อ ศักราช 1223 พระราชกฤษฎีกาให้ใช้คำนำหน้านามสตรี พ.ศ. 2460 และพระราชกฤษฎีกาให้ใช้คำนำหน้านามสตรีเพิ่มเติม พ.ศ. 2464 กำหนดให้ผู้ที่ไม่มีบรรดาศักดิ์ ยศ หรือ ฐานันดรศักดิ์ ใช้คำว่า นาย นาง นางสาว แล้วแต่กรณีเป็นคำนำหน้านามโดยกระทรวงมหาดไทยได้สั่งการให้ถือปฏิบัติตามหนังสือสั่งการ ปกปิด ที่ มท 0313/ว 337 ลงวันที่ 3 สิงหาคม 2509 ดังนั้น การที่จะใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านามในทะเบียนบ้าน จึงไม่อาจกระทำได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายโพโรจน์ พรหมสาส์น)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนทั่วไป

โทร. 0 - 2281 - 2686, 0 - 2282 - 0776

โทรสาร 0 - 2281 - 2693

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นค่านำหน้านาม พ.ศ. 2536

โดยที่กฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งกำหนดสิทธิและวิธีปฏิบัติในการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นค่านำหน้านามไว้ต่างกันเป็นการแตกต่างกัน จึงสมควรวางระเบียบปฏิบัติราชการในเรื่องนี้ เพื่อประโยชน์แก่งานสารบรรณและความเป็นระเบียบแบบแผนเดียวกัน ตลอดจนเป็นการยกย่องเชิดชูเกียรติของผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ

อาศัยอำนาจตามตรา 10 (8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นค่านำหน้านาม พ.ศ. 2536”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

ข้อ 3 บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งอื่นใด ในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

“งานสารบรรณ” หมายความว่า งานสารบรรณตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ

“ตำแหน่งทางวิชาการ” หมายความว่า ตำแหน่งศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ หรือผู้ช่วยศาสตราจารย์ ซึ่งได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาไม่ว่าเป็นตำแหน่งทางวิชาการประจำ ตำแหน่งทางวิชาการพิเศษ ตำแหน่งทางวิชาการเกียรติคุณหรือที่เรียกชื่ออย่างอื่นในลักษณะเดียวกัน

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ” หมายความว่า ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการและยังคงดำรงตำแหน่งหรือมีสิทธิใช้ตำแหน่งนั้นตามกฎหมายหรือระเบียบของสถาบันอุดมศึกษา

“สถาบันอุดมศึกษา” หมายความว่า มหาวิทยาลัย วิทยาลัย สถาบัน โรงเรียน หรือสถานการศึกษาที่ใช้ชื่ออื่นของรัฐหรือเอกชน ซึ่งเปิดสอนในระดับปริญญาและมีอำนาจประสาทปริญญาแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

ข้อ 5 ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการมีสิทธิใช้ตำแหน่งทางวิชาการที่ได้รับเป็นคำนำหน้านามได้ในการลงชื่อ หนังสือ เอกสาร งานสารบรรณหรือการเรียกขานใด ๆ เสมือนยศหรือคำนำหน้านามอย่างอื่น

ข้อ 6 ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการมีสิทธิใช้คำนำหน้านามอย่างอื่นด้วยให้เรียงตามลำดับก่อนหลัง ดังนี้

6.1 ตำแหน่งทางวิชาการ

6.2 ยศ

6.3 บรรดาศักดิ์ ฐานันดรศักดิ์ หรือคำนำหน้านามสตรีที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และมีสิทธิใช้คำนำหน้านามนั้นตามกฎหมาย ระเบียบหรือประกาศของทางราชการ

ข้อ 7 ผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการจะใช้ตำแหน่งทางวิชาการได้ชื่อหรือต่อท้ายชื่อก็ได้

ในกรณีดำรงตำแหน่งทางบริหารหรือตำแหน่งอื่นด้วย ผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการจะใช้ทั้งตำแหน่งทางวิชาการและตำแหน่งทางบริหารหรือตำแหน่งอื่นได้ชื่อหรือต่อท้ายชื่อพร้อมกันก็ได้

ข้อ 8 ในกรณีที่ผู้ใดใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านาม ผู้นั้นไม่สมควรใช้คำว่า “นาย” “นาง” หรือ “นางสาว” เป็นคำนำหน้านามพร้อมกับตำแหน่งทางวิชาการ

ข้อ 9 ภายในบังคับแห่งกฎหมายหรือระเบียบว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านามอาจใช้อักษรย่อ ดังนี้

9.1 ศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์พิเศษ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ หรือที่เรียกชื่ออย่างอื่นในลักษณะเดียวกัน ใช้อักษรย่อ ศ.

9.2 รองศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์พิเศษ ใช้อักษรย่อว่า รศ.

9.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ใช้อักษรย่อว่า ผศ.

ข้อ 10 ในกรณีที่บุคคลอื่นหรือทางราชการจะเรียกชื่อผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการจะใช้ตำแหน่งทางวิชาการตามระเบียบนี้หรือไม่ก็ได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ 11 ให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2536

ชวน หลีกภัย

(นายชวน หลีกภัย)

นายกรัฐมนตรี

ที่ มท 0310.3/ว 2671

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กท 10200

21 กันยายน 2542

เรื่อง หารือกรณีบุคคลถือ 2 สัญชาติ ขอมิบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (เว้นจังหวัดนครสวรรค์) และปลัดกรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0310.3/11625 ลงวันที่ 21 กันยายน 2542 จำนวน 1 ฉบับ

พร้อมนี้ ขอส่งสำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทยตอบข้อหารือจังหวัดนครสวรรค์ เรื่อง หารือกรณีบุคคลถือ 2 สัญชาติ ขอมิบัตรประจำตัวประชาชน เรียนมาเพื่อทราบและแจ้งให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา ทราบเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายบรรจง กันตวรุณ)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. (02) 2815814

โทรสาร (02) 2815814

โทรสื่อสาร สป. 51235-6

ที่ มท 0310.3/11625

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กท 10200

21 กันยายน 2542

เรื่อง ทหารiorกรณีบุคคลถือ 2 สัญชาติ ขอมมีบัตรประจำตัวประชาชน**เรียน** ผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์**อ้างถึง** หนังสือจังหวัดนครสวรรค์ ที่ นว 0018/6061 ลงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2542

ตามที่ทหารiorกรณีอำเภอโกรกพระแจ้งว่า นางชมภูนุช อำพาส (สกุลเดิม “ณ สงขลา”) ได้ยื่นคำขอมมีบัตรประชาชน โดยแสดงหลักฐานสำเนาทะเบียนบ้านระบุสัญชาติไทยและอ้างว่า เคยขอมมีบัตรไว้ ณ สำนักงานตุลิต กรุงเทพมหานคร เมื่อประมาณปี 2519 แต่บัตรได้สูญหายและไม่สามารถจำหน่ายเลขได้ และได้ให้ถ้อยคำว่าตนเองได้เดินทางไปอยู่ที่ประเทศสหรัฐอเมริกาและได้ขอถือสัญชาติอเมริกัน โดยไม่ได้ขอละสัญชาติไทย ปัจจุบันบุคคลดังกล่าวใช้หนังสือเดินทางของประเทศสหรัฐอเมริกา เดินทางเข้าออกประเทศไทยเป็นระยะ ๆ เพื่อเยี่ยมเยียนญาติที่นั้งในประเทศไทย ความละเอียดแจ้งอยู่แล้ว นั้น

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว มีความเห็นดังนี้

1. การทำบัตรประจำตัวประชาชนกรณีของนางชมภูนุช อำพาส ซึ่งมีหลักฐานแสดงว่าเป็นผู้ถือสัญชาติไทยและสัญชาติอื่นด้วยในขณะเดียวกัน จะต้องดำเนินการตรวจสอบสัญชาติไปยังสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองก่อนหรือไม่ โดยถือปฏิบัติตามหนังสือกรมการปกครองที่ มท 0308/11552 ลงวันที่ 26 มีนาคม 2536 นั้น

มีความเห็นว่า การที่จะถือว่าผู้มีสัญชาติไทยและสัญชาติอื่นด้วยในขณะเดียวกันผู้ใดเป็นผู้ไม่มีสัญชาติไทยหรือเสียสัญชาติไทย จะต้องมีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วเท่านั้นซึ่งเป็นไปตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 กรณีของนางชมภูนุช อำพาส จึงไม่มีเหตุที่อำเภอโกรกพระ จะต้องแจ้งให้ไปยื่นคำขอที่ศูนย์สัญชาติที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองแต่อย่างใด

2. การขอตรวจสอบหลักฐานการทำบัตรเดิมจากสำนักงานเขตตุลิต กรุงเทพมหานคร และส่วนบัตรประจำตัวประชาชน จะต้องตรวจสอบหรือไม่ เนื่องจากผู้ขอทำบัตรอ้างว่าเคยทำบัตร ณ สำนักงานทะเบียนดังกล่าว นั้น

มีความเห็นว่า การยื่นขอมมีบัตรประจำตัวประชาชนของนางชมภูนุช อำพาส เป็นกรณีการมีบัตรใหม่เนื่องจากบัตรเดิมสูญหาย พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องเรียกหลักฐานตามที่กำหนดไว้ในข้อ 10 (7) ของระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2538 ประกอบด้วยหลักฐานการแจ้งบัตรหาย และหลักฐานเอกสารที่ทางราชการให้ซึ่งมีรูปถ่ายของผู้ขอมมีบัตรปรากฏอยู่ด้วย เช่น ใบอนุญาตขับรด หนังสือเดินทางไปต่างประเทศ เป็นต้น แต่หากผู้ขอไม่มีหลักฐานดังกล่าวจะต้องนำเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้ว่าเชื่อถือไปให้ถ้อยคำรับรองแทน

3. การลงรายการในคำขอมีบัตร (บ.ป. 1) จะระบุว่าเป็นการขอทำบัตรกรณีใด และต้องเสียค่าธรรมเนียมและค่าปรับหรือไม่ อย่างไรนั้น

มีความเห็นว่า การลงรายการในคำขอมีบัตร (บ.ป. 1) จะต้องลงรายการตามข้อเท็จจริง คือเป็นการมีบัตรใหม่กรณีบัตรหาย เนื่องจากผู้ขอมีบัตรไม่มีบัตรเดิมมาแสดง โดยจะต้องเรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ 19 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และเนื่องจากนางชมภูษ อ่ำพาส ไม่ได้ทำบัตรใหม่ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเป็นความผิดตามมาตรา 11 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 พนักงานเจ้าหน้าที่จึงต้องทำการเปรียบเทียบปรับก่อนแล้วจึงพิจารณาจัดทำบัตร

อนึ่ง พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2542 เป็นต้นมานั้น ได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงหลักการของพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 จากที่เดิมที่กำหนดให้ผู้มีสัญชาติไทยต้องขอมีบัตรประจำตัวประชาชนเป็นการกำหนดให้ผู้มีสัญชาติไทยต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน และการไม่มีบัตรถือเป็นความผิดมีบทลงโทษตามมาตรา 11 วรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 ซึ่งความผิดลักษณะนี้จะเป็นความผิดต่อเนื่อง ตราใบที่ผู้กระทำความผิดยังไม่มียังไม่มีบัตรตามที่กฎหมายกำหนดก็ถือว่ายังกระทำความผิดอยู่ พนักงานเจ้าหน้าที่ย่อมมีอำนาจทำการเปรียบเทียบปรับได้

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และแจ้งให้อำเภอ กิ่งอำเภอ และเทศบาล ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายบรรจง กันตวรุต)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. (02) 2815814

โทรสาร (02) 2815814

โทรสื่อสาร สป. 51235-6

ที่ มท 0309.2/2650

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

16 กุมภาพันธ์ 2552

เรื่อง ขอร้องให้อำนาจการปฏิบัติหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตรวจบัตรและพนักงานเจ้าหน้าที่

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี

อ้างถึง หนังสือจังหวัดนนทบุรี ที่ นบ 0017.1/1192 ลงวันที่ 29 มกราคม 2552

ตามที่ขอร้องหรือกรณีเทศบาลเมืองบางศรีเมืองได้แต่งตั้ง นางทิพมล สีหามนต์ ตำแหน่ง เจ้าพนักงานทะเบียน ระดับ 6 ให้ดำรงตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายปกครอง (นักบริหารงานทั่วไป 6) เทศบาลเมืองบางศรีเมือง อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบและลักษณะงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับงานทะเบียนราษฎรและงานบัตรประจำตัวประชาชนว่า ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายปกครอง จะมีอำนาจปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และแก้ไขเพิ่มเติมได้หรือไม่ อย่างนั้น

กรมการปกครองพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า กรณีเทศบาลเมืองบางศรีเมืองได้มีประกาศให้งานทะเบียนราษฎรยกฐานะเป็นฝ่ายปกครอง มีการกำหนดแบ่งส่วนราชการภายในและกำหนดอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบของส่วนราชการภายในของเทศบาลใหม่ มีฝ่ายปกครอง สำนักปลัดเทศบาล เป็นส่วนราชการภายในที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนในลักษณะเช่นเดียวกับที่เคยกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของงานทะเบียนราษฎร สำนักปลัดเทศบาล ดังนั้น ผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในฝ่ายปกครอง สำนักปลัดเทศบาล ที่มีอำนาจหน้าที่ในลักษณะเช่นเดียวกับตำแหน่งเดิมของหัวหน้างานทะเบียนราษฎร จึงมีผลให้บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายปกครอง สำนักปลัดเทศบาล ที่รับผิดชอบงานบัตรประจำตัวประชาชนสามารถใช้อำนาจในฐานะเจ้าพนักงานตรวจบัตรและพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งเทศบาลเมืองบางศรีเมืองทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายนิรันดร์ กัญญาเมธีกร)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร 02 - 791 - 7612 ถึง 7613

โทรสาร 02 - 906 - 9279

ที่ นบ 0017.1/1192

ศาลากลางจังหวัดนครบุรี
ถนนรัตนภิเบศร์ นบ 11000

29 มกราคม 2552

เรื่อง ขอรื้ออำนาจการปฏิบัติหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตรวจบัตรและพนักงานเจ้าหน้าที่

เรียน ผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียน

อ้างถึง คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 452/2542 ลงวันที่ 3 พฤศจิกายน 2542

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาเกี่ยวข้อง จำนวน 6 ฉบับ

ด้วยจังหวัด ได้รับการขอหรือกรณีที่ได้แต่งตั้ง นางทิพมล สีหะนันท์ ตำแหน่งเจ้าพนักงานทะเบียน ระดับ 6 ให้ดำรงตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายปกครอง (นักบริหารงานทั่วไป 6) เทศบาลเมืองบางศรีเมือง อำเภอเมืองนครบุรี จังหวัดนครบุรี ซึ่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบและลักษณะงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับงานทะเบียนราษฎรและงานบัตรประจำตัวประชาชน แต่เนื่องจากตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 452/2542 ลงวันที่ 3 พฤศจิกายน 2542 ข้อ 9 มิได้ให้อำนาจแก่หัวหน้าฝ่ายปกครอง เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 6 , มาตรา 6 ตร., มาตรา 6 จัตวา, มาตรา 8, มาตรา 9, มาตรา 10, และ มาตรา 14 รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

ดังนั้น จังหวัดจึงขอหรือกรณีดังกล่าวว่า ผู้ดำรงตำแหน่งฝ่ายปกครอง จะมีอำนาจปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และแก้ไขเพิ่มเติมได้หรือไม่ อย่างไร

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอได้แจ้งผลให้จังหวัดทราบเพื่อแจ้งได้แก่เจ้าหน้าที่ทะเบียนท้องถิ่นในพื้นที่ทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวัชรินทร์ โรจนพานิช)

ปลัดจังหวัดนครบุรี ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดนครบุรี

ที่ทำการปกครองจังหวัด

กลุ่มงานปกครอง

โทรศัพท์/โทรสาร 0 - 2580 - 1659

ที่ มท 0309.2/ว 20

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

5 มกราคม 2552

เรื่อง หารือการขึ้นทะเบียนบัตรของนายมนอธรรม รักโกศล

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. สำเนาหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/18 ลงวันที่ 5 มกราคม 2552
2. สำเนาหนังสือกรุงเทพมหานคร ที่ กท 0406/4414 ลงวันที่ 28 สิงหาคม 2551

พร้อมนี้กรมการปกครองขอส่งสำเนาหนังสือกรมการปกครองตอบข้อหารือกรุงเทพมหานคร เรื่อง หารือการขึ้นทะเบียนบัตรของนายมนอธรรม รักโกศล เรียนมาเพื่อโปรดทราบและสั่งการให้อำเภอ เทศบาลและเมืองพัทยา ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

กลุ่มมาตรฐานกฎหมายและระเบียบบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. 0 - 2791 - 7612 ถึง 7613

โทรสาร 0 - 2906 - 9279

ที่ มท 0309.2/ 18

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

5 มกราคม 2552

เรื่อง ทาหรือกรณิการขอมีบัตรของนายมนโนธรรม รักโอโศก

เรียน ปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกรุงเทพมหานคร ที่ กท 0406/4414 ลงวันที่ 28 สิงหาคม 2551

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่ พศ 0006/9027 ลงวันที่ 13 พฤศจิกายน 2551

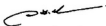
ตามที่กรุงเทพมหานครแจ้งว่า ได้รับการทาหรือจากสำนักงานเขตบึงกุ่ม กรณี นายมนโนธรรม รักโอโศก ขอให้สำนักงานเขตบึงกุ่มทำบัตรประจำตัวประชาชนโดยมีคำนำหน้านามว่า “พระ” ซึ่งสำนักงานเขตบึงกุ่มเห็นว่า ระเบียบที่กำหนดให้สงฆ์ที่สังกัดอยู่ในการปกครองของมหาเถรสมาคมมีได้หมายถึงสงฆ์ นิกายวัชรยาน ที่ผู้ร้องสังกัดอยู่ประกอบด้วยมณฑลมหาเถรสมาคม ครั้งที่ 20/2546 เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2546 กำหนดการใช้คำนำหน้านามของพระภิกษุที่ไม่เคยรับพระราชทานสมณศักดิ์ในทะเบียนบ้านของวัด ให้ใช้คำว่า “พระ” ตามด้วยชื่อตัวและชื่อสกุลของพระภิกษุซึ่งกรณีของนายมนโนธรรม รักโอโศก มีชื่อในทะเบียนบ้านของวัดและไม่มีหลักฐานหนังสือสุทธิแสดงว่าเป็นพระภิกษุ มีเพียงหลักฐานหนังสือของส่วนราชการที่แจ้งผลการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งระบุคำนำหน้านามของนายมนโนธรรม รักโอโศก ว่า “พระ” และหลักฐานยืนยันสถานะความเป็นบรรพชิตก็ได้ได้ออกและรับรองโดยมหาเถรสมาคม สำนักงานเขตบึงกุ่มจึงไม่สามารถแก้ไขคำนำหน้านามว่า “พระ” เพื่อขอมีบัตรประจำตัวประชาชนให้กับผู้ร้องได้ กรุงเทพมหานครจึงขอหารือว่า กรณีของ นายมนโนธรรม รักโอโศก ที่แจ้งว่าตนเองเป็นสงฆ์ นิกายวัชรยานมิได้อยู่ในการปกครองของมหาเถรสมาคมยืนยันจะขอแก้ไขคำนำหน้านามว่า “พระ” ในทะเบียนบ้านที่มีชื่อของวัดและขอทำบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อแสดงสถานะความเป็นบรรพชิต มีแนวทางที่จะดำเนินการได้หรือไม่อย่างไร นั้น

กรมการปกครองพิจารณาแล้ว ขอเรียนว่า พระภิกษุ สามเณร เป็นบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้น ไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน และพระภิกษุ สามเณร ที่บวชโดยถูกต้องคณะสงฆ์จะออกหนังสือ สุธติให้ทุกรูป ซึ่งสามารถใช้แทนบัตรประจำตัวประชาชนได้ แต่หากพระภิกษุ สามเณร ประสงค์จะขอ มีบัตรก็สามารถดำเนินการโดยปฏิบัติตามกฎและระเบียบที่กรมการปกครองและมหาเถรสมาคมกำหนด กรณีของนายมนโนธรรม รักโอโศก มิได้มีชื่อในทะเบียนของวัดและไม่มีหลักฐานหนังสือสุทธิแสดงว่าเป็น

พระภิกษุมีเพียงหลักฐานหนังสือของส่วนราชการที่แจ้งผลการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งระบุคำนำหน้านามของนายมนโนธรรม รักษ์โคก ว่า “พระ” และหลักฐานยืนยันสถานะความเป็นบรรพชิตก็มีได้ออกและรับรองโดยมหาเถรสมาคม สำนักงานเขตบึงกุ่มจึงไม่สามารถแก้ไขคำนำหน้านามว่า “พระ” เพื่อขอมีบัตรประจำตัวประชาชนให้กับผู้ร้องได้ กรมการปกครองพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า สำนักงานเขตบึงกุ่มดำเนินการถูกต้องแล้ว ส่วนกรณีที่ยื่นคำขอมีบัตรแจ้งว่าผู้ยื่นคำขอเป็นสงฆ์นิกายวัชรยานมิได้อยู่ในการปกครองของมหาเถรสมาคมยืนยันจะขอแก้ไขคำนำหน้านามว่า “พระ” ในทะเบียนบ้านที่มีชื่อของวัดและขอทำบัตรประจำตัวประชาชนเพื่อแสดงสถานะความเป็นบรรพชิตนั้น มีความเห็นว่าการใช้คำนำหน้านามและการแก้ไขรายการในทะเบียนบ้านย่อมขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง สำหรับในประเทศไทยนิกายในพระพุทธศาสนา มีแต่พระภิกษุสามเณรในฝ่ายเถรวาท คือมหานิกายและธรรมยุติกนิกายเท่านั้นซึ่งมีพระราชบัญญัติคณะสงฆ์คุ้มครอง ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กรณี นายมนโนธรรม รักษ์โคก อ้างว่าเป็นพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา นิกายวัชรยาน (เกปฺรเซ) ซึ่งไม่มีในประเทศไทย ดังนั้น ตามข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น จึงมีความเห็นว่า นายมนโนธรรม รักษ์โคก ไม่ใช่สงฆ์ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 จึงไม่อาจขอแก้ไขให้มีคำนำหน้านามว่า “พระ” ในทะเบียนบ้านที่มีชื่อของวัดและขอทำบัตรประจำตัวประชาชนเพื่อแสดงสถานะความเป็นบรรพชิตได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และสั่งการให้สำนักงานเขตถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

กลุ่มมาตรฐานกฎหมายและระเบียบบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. 0 - 2791 - 7612 ถึง 7613

โทรสาร 0 - 2906 - 9279

ที่ พค 0006/9027

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
อำเภอพุทธมณฑล
จังหวัดนครปฐม 73170

13 พฤศจิกายน 2551

เรื่อง ตอบข้อหารือกรณี พระมโนธรรม รุกโกโศก

เรียน อธิบดีกรมการปกครอง

อ้างถึง หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.3/5097 ลงวันที่ 28 พฤษภาคม 2551

ตามหนังสือที่อ้างถึง กรมการปกครองได้หารือไปยังสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติกรณี พระมโนธรรม รุกโกโศก พระสงฆ์ในพระพุทธศาสนานิกายวัชรยาน (เกปฺรูเซ) ว่า เป็นพระที่ชอบด้วยกฎหมายไทยหรือไม่ มีสิทธิใช้คำว่า “พระ” นำหน้าชื่อหรือลงนามในเอกสารนิติกรรมใด ๆ ได้หรือไม่ อย่างไรความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติพิจารณาแล้วขอเรียนว่า ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ได้บัญญัติ คำว่า “คณะสงฆ์” ไว้ในมาตรา 5 ตรี คณะสงฆ์ หมายความว่า “บรรดาพระภิกษุที่ได้รับบรรพชาอุปสมบทจากพระอุปัชฌาย์ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายที่ใช้บังคับก่อนพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าจะปฏิบัติศาสนกิจในหรือนอกราชอาณาจักร” คณะสงฆ์ ต้องอยู่ภายใต้การปกครองของมหาเถรสมาคมและมหาเถรสมาคมมีอำนาจตรากฎมหาเถรสมาคม ออกข้อบังคับ วางระเบียบ ออกคำสั่ง มีมติหรือออกประกาศโดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายและพระธรรมวินัยใช้บังคับได้... สำหรับในประเทศไทยนักบวชในพระพุทธศาสนามีแต่พระภิกษุและสามเณรในฝ่ายเถรวาท คือมหานิกายและธรรมยุติกนิกายเท่านั้น ซึ่งมีพระราชบัญญัติคณะสงฆ์คุ้มครอง ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

สำหรับพระมโนธรรม รุกโกโศก อ้างว่าเป็นพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนานิกายวัชรยาน (เกปฺรูเซ) ซึ่งไม่มีในประเทศไทย หากข้อเท็จจริงเป็นไปตามที่กล่าวอ้าง ถือว่าไม่ใช่คณะสงฆ์ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางจุฬารัตน์ นุญยาการ)

ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม

โทร. 0 2441 4547

โทรสาร 0 2441 4548

ที่ มท 0309.2/ว 1662

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

28 พฤษภาคม 2552

เรื่อง หาหรือแนวทางปฏิบัติงานด้านการทะเบียน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (เว้นกรุงเทพมหานคร)

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0309.2/5431 ลงวันที่ 28 พฤษภาคม 2552

พร้อมนี้ขอส่งสำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทยตอบข้อหาหรือกรุงเทพมหานคร เรื่อง หาหรือแนวทางปฏิบัติงานด้านการทะเบียน เรียนมาเพื่อทราบและสั่งการให้อำเภอ เทศบาลและเมืองพัทยา ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุริ มากบุญ)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร 0 - 2791 - 7612 ถึง 7613

โทรสาร 0 - 2906 - 9279

ที่ มท 0309.2/5431

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

28 พฤษภาคม 2552

เรื่อง ทหาริอแนวทางปฏิบัติงานด้านการทะเบียน**เรียน** ปลัดกรุงเทพมหานคร**อ้างอิง** หนังสือกรุงเทพมหานคร ที่ กท 0406/ท. 744 ลงวันที่ 12 มีนาคม 2552

ตามที่ทหาริอแนวทางปฏิบัติงานด้านการทะเบียน กรมินประชาชนยื่นคำร้องขอเปลี่ยนชื่อตัว - ชื่อสกุล จดทะเบียนสมรส - หย่า หรือแจ้งการย้ายที่อยู่ แต่ผู้ยื่นคำร้องทำบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือชำรุด ซึ่งในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่จะแนะนำให้ผู้ยื่นคำร้องไปติดต่อขอทำบัตรประจำตัวประชาชนก่อน เมื่อได้รับบัตรแล้วจึงจะดำเนินการทางด้านการทะเบียนให้ และหลังจากดำเนินการทางด้านการทะเบียนแล้ว ส่วนใหญ่จะต้องมีการแก้ไขรายการในทะเบียนบ้าน ซึ่งผู้ยื่นคำร้องจะต้องขอเปลี่ยนบัตรเพื่อให้รายการตรงกับทะเบียนบ้าน ทำให้เสียเวลาและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย หากมีการปรับลดขั้นตอนโดยการให้ผู้ยื่นคำร้องคัดรับรองสำเนารายการเกี่ยวกับบัตรของตนจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการดำเนินการด้านการทะเบียนและแก้ไขรายการในทะเบียนบ้านให้เสร็จเรียบร้อยก่อน แล้วจึงทำบัตรใหม่ก็จะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและลดค่าใช้จ่ายในการทำบัตร ซึ่งกรุงเทพมหานครมีความเห็นว่า การคัดรับรองสำเนารายการเกี่ยวกับบัตรจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตร ก็นำมาใช้พิสูจน์ตัวบุคคลได้เช่นเดียวกับผู้ยื่นคำร้องจึงน่าจะใช้สำเนาการบัตรดังกล่าวแทนบัตรประจำตัวประชาชนในการดำเนินการด้านการทะเบียนและแก้ไขรายการในทะเบียนบ้านให้แล้วเสร็จก่อนจึงค่อยทำบัตรได้ จึงขอทหาริอว่าความเห็นดังกล่าวถูกต้องหรือไม่อย่างไร นั้น

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาข้อหาริอดังกล่าวแล้ว เป็นการอำนวยความสะดวกและลดค่าใช้จ่ายในการทำบัตรประจำตัวประชาชน ให้กรุงเทพมหานครสั่งการให้สำนักงานเขตถือปฏิบัติ ดังนี้

1. สำเนาการเกี่ยวกับบัตรจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตร เป็นเอกสารราชการที่แสดงข้อมูลการเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนและภาพถ่ายใบหน้าที่ยึดเก็บและประมวลผลไว้ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2538 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถใช้เอกสารดังกล่าวนี้ประกอบการพิจารณาในการพิสูจน์ ยืนยันตัวบุคคลได้ ส่วนการพิจารณาว่าเอกสารใดสามารถใช้แทนบัตรประจำตัวประชาชนได้นั้น ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เช่น กรณีบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรสามารถ

ใช้นั่งสีสุทธิ หรือสมุดประจำตัวคนพิการ แล้วแต่กรณี แทนบัตรประจำตัวประชาชนได้ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 มาตรา 5 วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 ที่บัญญัติไว้ว่า “ผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นตามกฎหมายกระทรวงตามวรรคสอง ซึ่งมีบัตรประจำตัวตามกฎหมายอื่นให้ใช้บัตรประจำตัวนั้นแทนได้” เป็นต้น

2. ระเบียบการปฏิบัติงานตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร และกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนอื่น ๆ เช่น ทะเบียนชื่อบุคคล ทะเบียนครอบครัว เป็นต้น ตามกรณีที่มีการมีแนวทางปฏิบัติดังนี้

2.1 ทะเบียนราษฎร การดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับการทะเบียนราษฎรตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2551 นั้น กรณีกำหนดให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตรวจสอบหลักฐานของผู้แจ้งซึ่งอาจจะเป็นบัตรประจำตัวประชาชนหรือเอกสารที่ทางราชการออกให้ เพื่อพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลผู้เกี่ยวข้องนั้น ถ้าผู้ร้องไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนฉบับจริงหรือไม่มีเอกสารที่ทางราชการออกให้มาแสดง นายทะเบียนก็สามารถตรวจสอบรายการเกี่ยวกับบัตรที่ตรวจหรือคัดจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรในระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นรายการที่ปรากฏรูปถ่ายของผู้เป็นเจ้าของรายการบัตรเพื่อเป็นเอกสารในการพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลได้

2.2 ทะเบียนทั่วไป การยื่นคำขอเปลี่ยนชื่อตัว - ชื่อสกุล ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการทะเบียนชื่อบุคคล พ.ศ. 2551 กำหนดให้นายทะเบียนตรวจสอบหลักฐานบัตรประจำตัวประชาชน ในกรณีผู้ยื่นคำร้องขอเปลี่ยนชื่อตัว - ชื่อสกุล หรือจดทะเบียนสมรส - หย่า แต่ถ้าผู้ร้องไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนมาประกอบในการยื่นคำร้อง เนื่องจากบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือชำรุดนั้น หากนายทะเบียนพิจารณาเห็นว่า เพื่อต้องการอำนวยความสะดวกและลดค่าใช้จ่ายการทำบัตรประจำตัวประชาชน นายทะเบียนจะต้องตรวจสอบเอกสารหลักฐานบัตรประจำตัวประชาชนสูญหาย ตรวจสอบสำเนารายการเกี่ยวกับบัตรจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตร และสอบสวนเพื่อพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคล หากนายทะเบียนพิจารณาแล้วเชื่อได้ว่าผู้ร้องเป็นบุคคลเดียวกันกับข้อมูลในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรดังกล่าวจึงนายทะเบียนก็สามารถดำเนินการให้กับผู้ร้องได้

3. การรับแจ้ง รับคำร้อง หรือคำขอเกี่ยวกับงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ทุกกรณีให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติทุกระดับ ต้องตรวจและยืนยันบุคคลโดยทำการตรวจสอบฐานข้อมูลทะเบียนบัตรก่อนทุกครั้ง เพื่อเป็นการยืนยันตัวบุคคลผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเรื่องที่แจ้งหรือร้องขอว่าเป็นคนเดียวกับบุคคล

ที่แจ้งหรือที่ร้องขอหรือไม่ แล้วไปบันทึกผลการตรวจสอบดังกล่าวไว้ในเอกสารรับแจ้ง คำร้อง หรือคำขอแล้วแต่กรณี เพื่อเป็นหลักฐาน และการตรวจสอบ สอบสวน สอบถาม หรือการสืบค้นหาถือ

เป็นภารกิจของเจ้าหน้าที่ ห้ามมิให้ผลักระดังกล่าวก้าวไปให้ประชาชน หรือยกขึ้นเป็นเหตุอ้างที่จะไม่ดำเนินการตามความประสงค์ของประชาชนโดยเด็ดขาด ให้ถือว่าการให้บริการทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนเป็นความจำเป็นและความเดือดร้อนของประชาชนที่ต้องการให้ราชการช่วยเหลือปิดเป่าทุกชั้นให้ จึงให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกคนตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะอดทน โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางและด้วยจิตมุ่งบริการ (Service Mind) ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0309.1/ว 53 ลงวันที่ 17 กรกฎาคม 2549 เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ข้อ 1 และข้อ 9 ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวประชาชนผู้ยื่นคำร้องไม่ต้องยื่นคำร้องเพื่อขอคัดรับรองสำเนารายการเกี่ยวกับบัตรของตนจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรแต่อย่างใด

จึงเรียนมาเพื่อทราบและสั่งการให้สำนักงานเขตถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุธี มากบุญ)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. 0 - 2791 - 7612 ถึง 7613

โทรสาร 0 - 2906 - 9279

ที่ มท 0309.2/ว 10687

กรมการปกครอง
ถนนอังสวาลฯ กทม. 10200

9 กันยายน 2552

เรื่อง ทาหรือการทำบัตรประจำตัวประชาชนของอำเภอบ้านแท่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (เว้น จังหวัดชัยภูมิ) และปลัดกรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/16190 ลงวันที่ 9 กันยายน 2552
จำนวน 1 ฉบับ

พร้อมนี้ ขอส่งสำเนาหนังสือกรมการปกครองตอบข้อหาหรือจังหวัดชัยภูมิ เรื่อง ทาหรือการทำบัตรประจำตัวประชาชนของอำเภอบ้านแท่น กรณีการอนุญาตให้ทำบัตรประจำตัวประชาชนปฏิบัติไม่ถูกต้องตามขั้นตอน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ปกครองชำนาญงาน เป็นผู้ลงลายมือชื่ออนุญาตในคำขอ (บ.ป. 1) โดยมีได้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ เรียนมาเพื่อโปรดทราบและสั่งการให้อำเภอ เขต เทศบาลและเมืองพัทยาถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. 0 - 2791 - 7612 ถึง 7613

โทรสาร 0 - 2906 - 9279

ที่ มท 0309.2/ว 16190

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

9 กันยายน 2552

เรื่อง การขอการทำบัตรประจำตัวประชาชนของอำเภอบ้านแท่น**เรียน** ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ**อ้างถึง** หนังสือจังหวัดชัยภูมิ ที่ ชย 0017.1/10846 ลงวันที่ 11 สิงหาคม 2552

ตามที่จังหวัดชัยภูมิขอการทำบัตรประจำตัวประชาชนของอำเภอบ้านแท่น กรณีการทำบัตรประจำตัวประชาชนซึ่งออก ณ ที่ว่าการอำเภอบ้านแท่น โดยผู้อนุมัติให้ทำบัตรมิใช่พนักงานเจ้าหน้าที่จากการตรวจเอกสารคำขอมิบัตร (บ.ป. 1) ระหว่างวันที่ 2 กันยายน 2551 ถึงวันที่ 7 พฤษภาคม 2552 เลขหมาย 36111-4-019942 ถึงเลขหมาย 36111-4-024019 จำนวน 2,767 ราย มีนายวิจิต พิมพสรานู เจ้าหน้าที่ปกครองชำนาญงาน เป็นผู้ลงลายมือชื่ออนุญาตในการจัดทำบัตรโดยมิได้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามระเบียบกฎหมาย ซึ่งอำเภอบ้านแท่นมีความเห็นสรุปได้ว่าการยื่นคำขอมิบัตรดังกล่าวมิได้ยื่นขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย อาจมีผลต่อการออกบัตรทั้ง 2,767 ราย เป็นโมฆะ และเห็นว่าแนวทางแก้ไขให้ถือว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ที่อยู่ในขณะปฏิบัติงานได้อนุญาตให้ทำบัตรโดยปริยาย และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ลงนามอนุญาตให้ทำบัตรย้อนหลัง

จังหวัดชัยภูมิ พิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

1. แม้เจ้าหน้าที่ปกครอง มิได้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ประกอบคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 452/2542 ลงวันที่ 3 พฤศจิกายน 2542 ซึ่งการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นระเบียบภายในที่ประชาชนผู้มาติดต่อราชการไม่ได้ล่วงรู้ด้วย โดยประชาชนผู้มาติดต่อราชการมีหน้าที่ยื่นคำขอมิบัตร ตามกฎหมายกำหนด กล่าวคืออายุครบ 15 ปี บริบูรณ์ บัตรหาย บัตรหมดอายุ เป็นต้น ส่วนการที่ใครจะเป็นผู้รับเรื่อง ใครจะเป็นผู้พิจารณาอนุมัติ เป็นเรื่องภายใน ดังนั้น การที่ประชาชนมายื่นคำขอมิบัตร จึงถือได้ว่ามายื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว ส่วนการที่เจ้าหน้าที่ปกครอง ซึ่งมิใช่พนักงานเจ้าหน้าที่ แต่ไปดำเนินการในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ เรื่องภายใน ต้องไปว่ากล่าวกันต่างหาก เพราะหากจะถือว่าการยื่นคำขอมิบัตรดังกล่าวมิได้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามความเห็นของอำเภอบ้านแท่นแล้ว ซึ่งมีผลทำให้บัตรออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผลกระทบก็จะตามมาอีกมาก กล่าวคือ หากนำบัตรที่ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไปใช้ เช่น สมัครงาน

ทำนิติกรรมต่าง ๆ เป็นต้น ก็จะมีผลให้การสมัครงานทำนิติกรรมต่าง ๆ มีผลเสียไปด้วย จะทำให้เกิดผลกระทบในวงกว้าง ดังนั้น เมื่อประชาชนได้ยื่นคำขอมิบัตรจึงถือได้ว่าได้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว

2. แม้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนผู้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 452/2542 ลงวันที่ 3 พฤศจิกายน 2542 และได้อยู่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งอำเภอและได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ปกครองขณะทำบัตรว่า ระบบปฏิบัติการให้เจ้าหน้าที่ปกครองอนุญาตได้ จึงให้เจ้าหน้าที่ปกครองลงนามก็มิถือว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ ได้ให้ความเห็นชอบการอนุญาตของเจ้าหน้าที่ปกครอง เพราะระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2539 ข้อ 60 กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่รับคำขอมิบัตรพิจารณาคำขอ ตรวจสอบความถูกต้อง กล่าวคือ ตรวจสอบฐานข้อมูลทะเบียนบัตร รวมทั้งตรวจสอบเอกสารประกอบคำขอมิบัตรว่าถูกต้องครบถ้วน หรือไม่ ถ้าเห็นว่าถูกต้องครบถ้วน จึงจะพิจารณาอนุญาต ให้จัดทำบัตร ระเบียบดังกล่าวมิได้กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้ทำบัตรโดยปริยายได้ ส่วนการที่อำเภอบ้านแท่นเห็นว่าหากจะดำเนินการแก้ไขการลงนามของผู้อนุญาตในคำขอมิบัตร จำนวน 2,767 ราย โดยเป็นผู้อนุญาตแทนเจ้าหน้าที่ปกครองเพื่อแก้ไขเอกสารคำขอมิบัตร จะดำเนินการได้หรือไม่ นั้น เห็นว่าระเบียบ กฎหมายเกี่ยวกับการทำบัตร มิเจตนารมณ์ให้ตรวจสอบพิจารณา การจัดทำบัตร เป็นราย ๆ ไป การลงนามอนุญาตให้ทำบัตร ย่อมหลังจึงไม่มีระเบียบ กฎหมายให้อำนาจกระทำได้ นั้น

กรมการปกครองขอเรียนว่ากฎหมาย กฎกระทรวง ระเบียบ คำสั่ง และหนังสือสั่งการเกี่ยวกับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนได้กำหนดแบบ หลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติ อำนาจและหน้าที่ของเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนไว้อย่างชัดเจนแล้ว เช่น ในคำขอมิบัตร (บ.ป.1) กำหนดรายละเอียดไว้ให้ผู้ขอยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่ว่าการอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล หรือเมืองพัทยา ซึ่งเป็นสถานที่รับคำขอมิบัตร ขอมิบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชนแล้วแต่กรณี และท่อนล่างของคำขอ (สำหรับเจ้าหน้าที่) ผู้รับคำขอตรวจสอบ ท.ร. 14 ผู้ถ่ายรูปและพิมพ์ลายนิ้วมือ และผู้พิมพ์บัตรให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมายลงชื่อเพื่อให้มีผู้รับผิดชอบ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าผู้ขอได้ดำเนินการอย่างถูกต้องและครบถ้วนแล้ว ให้มีคำสั่งอนุญาต พิมพ์ลายนิ้วมือผู้ขอ กำหนดเลขหมายคำขอ กำหนด เลขที่อนุญาตให้ทำบัตรและถ่ายรูปเพื่อทำบัตร ในกรณีที่เป็นบัตรที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอนเนกประสงค์ ให้พิมพ์ลายนิ้วชี้ขวาและซ้ายของผู้ขอ เพื่อจัดเก็บไว้ในหน่วยความจำ (IC Chip) เป็นต้น กรมการปกครองพิจารณาแล้ว มีความเห็นว่า การอนุญาตให้ทำบัตรประจำตัวประชาชน ระหว่างวันที่ 2 กันยายน 2551 ถึงวันที่ 7 พฤษภาคม 2552 เลขหมาย 3611 - 4 - 019942 ถึงหมายเลข 3611 - 4024019 จำนวน

2,767 ราย อำเภอบ้านแท่นปฏิบัติไม่ถูกต้องตามขั้นตอน เนื่องจากนายวิจิต พิมพ์สรายุ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ปกครองชำนาญงาน เป็นผู้ลงลายมือชื่ออนุญาตในคำขอ (บ.ป. 1) โดยมีได้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ขณะนั้น จึงเห็นควรแก้ไขให้ถูกต้องดังนี้

1. ให้อำเภอบ้านแท่นตรวจสอบว่าบัตรประจำตัวประชาชน จำนวน 2,767 ราย ที่เป็นการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องตามขั้นตอนการอนุญาตให้ทำบัตรประจำตัวประชาชนของพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าว นั้น ได้ออกบัตรให้กับผู้ยื่นคำขอซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ กล่าวคือ เป็นผู้มีสัญชาติไทยอายุตั้งแต่สิบห้าปีบริบูรณ์แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ หรือเป็นผู้ซึ่งมีอายุเกินเจ็ดสิบปีหรือเป็นผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรตามกฎหมายกระทรวง แล้วแต่กรณี และเป็นบุคคลคนเดียวกับผู้ปรากฏมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน (พร. 14) นั้น

2. หากบัตร ตามข้อ 1 เป็นบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกให้กับผู้ยื่นคำขอซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้ถูกต้อง ให้แก้ไขโดยปลัดอำเภอหรือหัวหน้าฝ่าย ผู้ปฏิบัติงานในแต่ละวันเป็นผู้ตรวจสอบและลงนามในช่องคำสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่ในคำขอมีบัตร (บ.ป. 1) ทุกฉบับ โดยใช้หมึกสีแดง “ขีดฆ่าคำสั่ง ชื่อและลายมือชื่อของนายวิจิต พิมพ์สรายุ” พร้อมหมายเหตุในคำขอมีบัตร (บ.ป. 1) และฐานข้อมูลทะเบียนบัตรว่า “แก้ไข บ.ป. 1 ตามหนังสือจังหวัดที่ ...ลงวันที่...” แล้วลงลายมือชื่อพนักงานเจ้าหน้าที่และวันเดือนปีกำกับไว้ทุกฉบับ ส่วนเอกสารอื่น ๆ (ถ้ามี) ได้แก่ บันทึกการยื่นคำขอผู้ต้องหา บันทึกการเปรียบเทียบ สำหรับผู้ยื่นคำขอมีบัตรภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด บันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย (บ.ป. 7) สำเนาใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมการออกบัตร และสำเนาใบเสร็จรับเงินค่าปรับบันทึกคำให้การรับรองบุคคลสำหรับการยื่นคำขอสอบสวนและบันทึกคำให้การรับรองบุคคลของเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื้อฮือ และรายงานการนำส่งเงินค่าธรรมเนียมการทำบัตรและค่าปรับให้แก่ไขและหมายเหตุไว้ในที่เอกสารทุกฉบับเช่นเดียวกับคำขอ (บ.ป. 1)

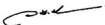
3. หากบัตร ตามข้อ 1 เป็นบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกให้กับผู้ยื่นคำขอซึ่งไม่มีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้หรือตรวจสอบแล้วพบว่า เป็นกรณีทุจริต ให้อำเภอบ้านแท่น ดำเนินการกับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งทางอาญาและทางวินัย รวมทั้งให้เจ้าหน้าที่เอกสารและรายงานผลดำเนินการโดยถือปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ปกปิด ที่ มท 0310.1/ว 8 ลงวันที่ 19 มกราคม 2544 อย่างเคร่งครัด

4. ให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบสาเหตุของความผิดพลาด และหากสอบสวนแล้วปรากฏว่าพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาปล่อยปละละเลย ขาดการควบคุมและไม่ได้ให้ความสนใจในการปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน ให้ดำเนินการสอบสวนและพิจารณาโทษทางวินัยตามกฎหมาย บกพร่องต่อหน้าที่ ไม่ป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย ตามอำนาจหน้าที่ของจังหวัดและอำเภอ

5. ให้จังหวัดสั่งการให้นายอำเภอ และปลัดเทศบาลควบคุมการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน ให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎกระทรวง ระเบียบ คำสั่ง และหนังสือสั่งการเกี่ยวกับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน หลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติ อำนาจและหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าหน้าที่อย่างเคร่งครัด และให้ตรวจสอบการรายงานผลการออกบัตร การเก็บค่าธรรมเนียมและการเก็บเงินค่าปรับเป็นประจำทุกวัน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป ผลเป็นประการใดแล้วโปรดแจ้งให้กรมการปกครองทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายวงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. 0 - 2791 - 7612 ถึง 7613

โทรสาร 0 - 2906 - 9279

(สำเนา)

ที่ มท 0408/21571

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กท. 10200

22 กุมภาพันธ์ 2531

เรื่อง ทหารือเกี่ยวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526**เรียน** ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่**อ้างถึง** หนังสือจังหวัดเชียงใหม่ ที่ ชม 0016/3228 ลงวันที่ 26 มกราคม 2531

ตามที่ทหารือแนวนวปฏิบัติเกี่ยวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งจังหวัดเชียงใหม่มีความเห็นว่า ปลัดเทศบาลจะมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รองปลัดเทศบาลทำการแทนในนามของปลัดเทศบาล ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 โดยอาศัยระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติงานของเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2502 ข้อ 6 ค. (2) วรรคสอง ความเห็นดังกล่าวจะถูกต้องหรือไม่ นั้น

กรมการปกครองพิจารณาแล้วขอเรียนว่า ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานตรวจบัตรและพนักงานเจ้าหน้าที่ (ฉบับที่ 2) ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 มีฐานะเป็นกฎหมายมีใช้ระเบียบข้อบังคับ ตามบัญชีข้อ 6 ค. (2) วรรคสอง และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติงานของเทศบาล พ.ศ. 2496 ดังนั้น ปลัดเทศบาลจึงไม่อาจมอบอำนาจให้รองปลัดเทศบาลทำการแทนในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ได้ แต่ในทางปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน เป็นลักษณะงานประจำทั่วไปของเทศบาล ซึ่งหากปลัดเทศบาลไม่อาจปฏิบัติงานนั้นได้ รองปลัดเทศบาลก็สามารถปฏิบัติงานในฐานะเป็นผู้รักษาการแทนปลัดเทศบาล ในการปฏิบัติงานนี้ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติงานของเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2502 ข้อ 5 วรรคสอง ได้

ฉะนั้น ความเห็นของจังหวัดเชียงใหม่ตามข้อหารือนั้น จึงเป็นการไม่ถูกต้อง
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

กองบัตรประจำตัวประชาชน

ฝ่ายบริหารการทะเบียน

งานอำนวยความสะดวก

โทร. (02) 2812150, 2812695

(ลงชื่อ) **ยุวรัตน์ กมลเวช**

(นายยุวรัตน์ กมลเวช)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

ที่ ชม 0016/3228

ศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่
ถนนโชตนา กม.7 ชม 50000

26 มกราคม 2531

เรื่อง หาหรือเกี่ยวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน อธิบดีกรมการปกครอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือ ที่ ชม 5208/204 ลงวันที่ 11 มกราคม 2531

ด้วยสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลนครเชียงใหม่ได้หาหรือจังหวัดเกี่ยวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานตรวจบัตรและพนักงานเจ้าหน้าที่ (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 24 ธันวาคม 2530 ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ว่ากรณีปลัดเทศบาลไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติงานได้ จะแต่งตั้งรองปลัดเทศบาล ผู้รับผิดชอบงานทะเบียนราษฎร ลงนามแทนในแบบ บ.ป. 2 หรือ บ.ป. 2 ก. โดยการออกคำสั่งถาวรไว้เพื่องานนี้โดยเฉพาะได้หรือไม่ รายละเอียดตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาพร้อมนี้

จังหวัดพิจารณาแล้วเห็นว่า ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติงานของเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2502 ข้อ 6 ค. (2) วรรคสอง ระบุว่า “เรื่องใดที่มีระเบียบข้อบังคับ ระบุให้เป็นอำนาจหน้าที่ปลัดเทศบาล หากระเบียบข้อบังคับนั้นมีได้กำหนดในเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น ปลัดเทศบาลจะมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รองปลัดเทศบาลทำการแทนในนามของปลัดเทศบาลก็ได้” ดังนั้น ปลัดเทศบาลจะมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รองปลัดเทศบาลทำการแทนในนามปลัดเทศบาลในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวก็ได้

จึงเรียนหาหรือมาเพื่อโปรดพิจารณาว่าความเห็นของจังหวัดถูกต้องหรือไม่ ผลเป็นประการใดโปรดแจ้งจังหวัดทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ร้อยตรี ประสิทธิ์ ไชยศรี

(ประสิทธิ์ ไชยศรี)

ปลัดจังหวัด รักษาราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่

ที่ทำการปกครองจังหวัด

ฝ่ายปกครอง/งานทะเบียน

โทร. ชม (053) 221047

ที่ มท 0408/21572

กรมการปกครอง
ถนนรัชฎาภิเศก กท. 10200

22 กุมภาพันธ์ 2531

เรื่อง พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (เว้นกรุงเทพมหานคร)

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. หนังสือจังหวัดเชียงใหม่ ที่ ชม 0016/3228 ลงวันที่ 26 มกราคม 2531

2. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0408/21571 ลงวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2531

กรมการปกครองขอส่งสำเนาหนังสือหาหรือของจังหวัดเชียงใหม่ ที่ ชม 0016/3228 ลงวันที่ 26 มกราคม 2531 และหนังสือตอบข้อหาหรือของกรมการปกครอง ที่ มท 0408/21571 ลงวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2531 มาเพื่อโปรดทราบ และโปรดแจ้งให้เทศบาลและเมืองพัทยาทราบ และถือเป็นแนวปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) **ยัวร์ตัน กมลเวช**

(นายยัวร์ตัน กมลเวช)

รองอธิบดี รัชการการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

กองบัตรประจำตัวประชาชน

ฝ่ายบริหารการทำบัตร

งานอำนวยความสะดวก

โทร. (02) 2812150, 2812695

(สำเนา)

ที่ มท 0408/ว 179

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กท. 10200

11 มีนาคม 2531

เรื่อง การลงนามในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ในส่วนขอเทศบาลและเมืองพัทยา

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (เว้นกรุงเทพมหานคร)

อ้างถึง 1. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท 0408/ ว 804 ลงวันที่ 22 ธันวาคม 2530

2. วิทยุกรมการปกครอง ด่วนมาก ที่ มท 0408/92026 ลงวันที่ 25 ธันวาคม 2530

3. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0408/21572 ลงวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2531

สิ่งที่ส่งมาด้วย ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานตรวจบัตรและพนักงานเจ้าหน้าที่ (ฉบับที่ 2) ลง วันที่ 24 ธันวาคม 2530

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้มีการประกาศ เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานตรวจบัตรและพนักงานเจ้าหน้าที่ (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 24 ธันวาคม 2530 แล้ว ปรากฏว่าการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ยังไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

กรมการปกครองจึงขอเรียนแนวทางปฏิบัติดังนี้

1. การลงนามในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ในแบบคำขอมิบัตร (บ.ป. 1) ใบรับคำขอ หรือใบแทนใบรับ (บ.ป. 2 หรือ บ.ป. 2 ก.) การรับรองเอกสารเกี่ยวกับบัตรฯ ผู้มีอำนาจลงนามคือ ปลัดเทศบาล หัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลและหัวหน้างานหรือหัวหน้าฝ่ายทะเบียนราษฎร
2. การลงนามในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการเปรียบเทียบความผิดตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ผู้มีอำนาจลงนามคือ ปลัดเทศบาล และหัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา
3. การลงนามรับรองภาพถ่ายในแบบใบรับหรือใบแทนใบรับคำขอมิบัตร ผู้มีอำนาจลงนามคือ ปลัดเทศบาลและหัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา
4. ผู้รักษาการแทนปลัดเทศบาล สามารถที่จะลงนามในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่แทนปลัดเทศบาลได้ โดยปฏิบัติตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0408/21572 ลงวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2531 และอนุโลมให้ผู้รักษาการแทนหัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยาลงนามแทนหัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยาได้เช่นเดียวกัน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งให้อำเภอ กิ่งอำเภอ เทศบาล และเมืองพัทยา ทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) **ยัวร์ตัน กมลเวช**
(นายยัวร์ตัน กมลเวช)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการปกครอง

กองบัตรประจำตัวประชาชน
ฝ่ายบริหารการทะเบียน
งานอำนวยความสะดวก
โทร. (02) 2812150, 2812695

(สำเนา)

ด่วนที่สุด

ที่ มท 0408/43397

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กท. 10200

20 พฤษภาคม 2531

เรื่อง ตอบข้อหารือเกี่ยวกับการลงนามในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ในส่วนของเทศบาล

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง

อ้างถึง หนังสือจังหวัดตรัง ด่วนที่สุด ที่ ดง 0016/10235 ลงวันที่ 29 เมษายน 2531

ตามที่หารือการลงนามในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ในส่วนของเทศบาล โดยจังหวัดตรังมีความเห็นว่าหัวหน้าส่วนราชการอื่นซึ่งนายกเทศมนตรีแต่งตั้งให้รักษาการแทนปลัดเทศบาล ในกรณีที่ปลัดเทศบาลและรองปลัดเทศบาลไม่อยู่ หรือไม่อาจปฏิบัติงานได้ สามารถปฏิบัติงานรักษาการแทนปลัดเทศบาลในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ได้ถูกต้องหรือไม่ นั้น

กรมการปกครองขอเรียนว่า ตามความเห็นของจังหวัดตรังดังกล่าวนี้ชอบแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ยัวร์รัตน์ กมลเวช

(นายยัวร์รัตน์ กมลเวช)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

กองบัตรประจำตัวประชาชน

ฝ่ายบริหารการทำบัตร

งานอำนวยความสะดวก

โทร. (02) 2812150, 2812695

ที่ มท 0309.2/ว 31293

ถึง ที่ทำการปกครองจังหวัด ทุกจังหวัด

พร้อมนี้ขอส่งสำเนาหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309.2/30177 ลงวันที่ 19 ธันวาคม 2554 เรื่อง ทาริอแนวทางปฏิบัติตามระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2554 เรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้อำเภอ เทศบาลและเมืองพัทยา ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. 0 - 2791 - 7612-3

ที่ มท 0309.2/30177

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

19 ธันวาคม 2554

เรื่อง ทาหรือแนวทางปฏิบัติตามระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2554

เรียน ปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกรุงเทพมหานคร ที่ กท 0406/5347 ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2554

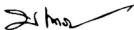
ตามที่กรุงเทพมหานครแจ้งว่า ได้รับเรื่องจากสำนักงานเขตประเวศ ทาหรือแนวทางปฏิบัติ ในการเรียกหลักฐานการขอมีบัตรประจำตัวประชาชนในกรณีบัตรหายหรือบัตรถูกทำลายตามระเบียบ กรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2554 ข้อ 11 (7) กำหนดให้เรียก หลักฐาน ซึ่งมีรูปถ่ายของผู้ขอมีบัตรและเป็นเอกสารที่ทางราชการออกให้อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ใบขับขี่ บัตรประกันสังคม เป็นต้น กรณีผู้ขอบัตรไม่มีหรือไม่สามารถแสดงหลักฐานหรือเอกสารที่ทางราชการออก ให้ดังกล่าว ให้สอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื่อถือแทน จึงทาหรือว่าหลักฐานรายการบัตรเดิม และ ภาพถ่ายใบหน้าของผู้ขอมีบัตรที่คัดรับรองจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรถือว่าเป็นหลักฐานซึ่งมีรูปถ่าย ของผู้มีบัตรและเป็นเอกสารที่ทางราชการออกให้อย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ ซึ่งกรุงเทพมหานครมี ความเห็นว่า เป็นเอกสารหรือรายการข้อมูลที่ได้มาจากฐานข้อมูลด้านการทะเบียน เชื่อถือได้และใช้อย่าง อิง ในการปฏิบัติงานได้ และกรณีรายการบัตรประจำตัวประชาชนที่ได้มีการคัดและรับรองแล้วถือว่าเป็น เอกสารซึ่งมีรูปถ่ายของผู้ขอมีบัตรและเป็นเอกสารที่ทางราชการออกให้อย่างใดอย่างหนึ่ง ตามระเบียบ กรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2554 ข้อ 61 นั้น

กรมการปกครอง พิจารณาแล้วเห็นว่า รายการจากฐานข้อมูลทะเบียน ตามข้อ 4 ของระเบียบ กรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2554 เป็นข้อมูลรายการเกี่ยวกับบัตร ประจำตัวประชาชน มีภาพถ่ายใบหน้าและลายพิมพ์นิ้วมือ ซึ่งกรมการปกครองได้จัดเก็บและประมวลผล ได้ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อเป็นหลักฐานในการพิสูจน์ตัวบุคคลเกี่ยวกับประวัติการจัดทำบัตรประจำ ตัวประชาชน ฉะนั้น การคัดและการรับรองรายการดังกล่าวโดยมีเจ้าหน้าที่ได้รับรองในหน้าที่จึงเป็น เอกสารของทางราชการตามมาตรา 1 (8) แห่งประมวลกฎหมายอาญา สามารถใช้อย่างอิงเพื่อปฏิบัติงานได้ ความเห็นของกรุงเทพมหานครถูกต้องแล้ว สำหรับการอนุญาตบัตรกรณีบัตรหายหรือบัตรถูกทำลาย พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องพิจารณาหลักฐานตามข้อ 11 (7) ข้อ 14 และข้อ 61 วรรคสอง ของระเบียบ

กรรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2554 หากพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบรายการจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตร และมีรายการบัตรเดิมภาพใบหน้าของผู้ขอมีบัตร ซึ่งถูกต้องตรงกับข้อเท็จจริงให้ดำเนินการจัดทำบัตรให้ผู้ขอมีบัตร

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายบุญส่ง เตชะมณีสถิตย์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. 0 - 2791 - 7612

ที่ มท 0309.2/ว 17165

ถึง ที่ทำการปกครองจังหวัด ทุกจังหวัด

พร้อมนี้ กรมการปกครองขอส่งสำเนาหนังสือ กรมการปกครอง ที่ มท 0309.2 / 15065 ลงวันที่ 29 มิถุนายน 2555 เรื่อง การขอการคัดรับรองสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อทราบและแจ้ง อำเภอ เทศบาล และเมืองพัทยา ทราบและถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
โทร. 0 - 2791 -7612
โทรสาร 0 - 2906 - 9289

ที่ มท 0309.2/15065

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

29 มิถุนายน 2555

เรื่อง ทาหรือการคัดรับรองสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน**เรียน** ปลัดกรุงเทพมหานคร**อ้างถึง** หนังสือกรุงเทพมหานคร ที่ กท 0406/785 ลงวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2555

ตามที่ขอหาหรือว่า สำนักงานเขตหนองแขมได้รับคำร้องจาก ว่าที่ ร.ต. เจษฎาภรณ์ คุณคำเทีย ขอคัดและรับรองรายการฐานข้อมูลบัตรประจำตัวประชาชนของ นายณิรเดช มาคเณียง เลขประจำตัวประชาชน 3 - 1017 - 00508 - 98 - 2 โดยอ้างว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียในฐานะทายาทความผ่ายโงทก เพื่อใช้ตัวนำจับกุมนายณิรเดช ฯ ตามหมายจับศาลอาญาธนบุรี คดีหมายเลขคำที่ 7972/2542 คดีหมายเลขแดงที่ ค 15235/2545 และหนังสือคดีถึงที่สุด ที่ คย 300.004 (04) 1508 ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2554 จึงหาหรือว่า กรมศาลออกหมายจับ และออกใบสำคัญแสดงว่าคดีถึงที่สุดทายาทความจะขอคัดและรับรองรายการฐานข้อมูลบัตรประจำตัวประชาชนของคู่กรณีได้หรือไม่อย่างไร นั้น

กรมการปกครอง ขอเรียนว่า

1. การเป็นผู้มีส่วนได้เสีย กฎกระทรวง การขอตรวจหลักฐานรายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2555 ได้กำหนดให้ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง ได้แก่ คู่สมรส บุพการีและผู้สืบสันดานของผู้ถือบัตรเป็นผู้ขอตรวจหลักฐาน รายการหรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรได้เท่านั้น

2. ทนายความที่คู่ความแต่งตั้งมีอำนาจว่าความและดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ แทนคู่ความได้ตามที่เห็นสมควรเพื่อรักษาผลประโยชน์ของคู่ความนั้น ตามที่ระบุไว้ในใบแต่งตั้งทนายสำหรับคดีเรื่องนั้น เมื่อคดีความถึงที่สุด อำนาจว่าความและดำเนินการใด ๆ แทนตัวความถึงที่สุดในคดีนั้นแล้ว

3. หมายจับที่ 142/2553 ลงวันที่ 29 เมษายน 2553 ออกโดยศาลอาญาธนบุรีนั้นมิมีหมายถึงผู้บัญชาการตำรวจนครบาลให้จับตัวนายณิรเดช มาคเณียง ส่งให้ศาล จึงเป็นหน้าที่ของผู้บัญชาการตำรวจนครบาล มิใช่หน้าที่ของทนายความโจทก์ในการติดตามตัวผู้กระทำความผิดไปส่งให้ศาล เพื่อจะดำเนินการตามกฎหมาย

ดังนั้น ในการที่ ว่าที่ ร.ต. เจษฎาภรณ์ คุณคำเทัญ ขอคัดและรับรองรายการจากฐานข้อมูลบัตรประจำตัวประชาชนของนายอิทธิเดช มาศเฮ็ง ว่าที่ ร.ต. เจษฎาภรณ์ คุณคำเทัญ จึงไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในการขอคัดและรับรองรายการของนายอิทธิเดช มาศเฮ็ง ดังกล่าวได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายธวัชชัย ธรรมรักษ์)

ผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียน ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. 0 - 2791 - 7612 โทรสาร 0 - 2906 - 9289

ที่ ยธ 0715/38269

กรมราชทัณฑ์

222 ถนนนันทบุรี 1 ตำบลสวนใหญ่

อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000

12 ตุลาคม 2555

เรื่อง ขอหาเรื่องการจ่ายค่าธรรมเนียมและค่าปรับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ที่อยู่ในที่คุมขังโดยชอบด้วยกฎหมาย

เรียน อธิบดีกรมการปกครอง

อ้างถึง บันทึกข้อตกลงว่าด้วยการประสานความร่วมมือ ในการดำเนินงานด้านการจัดทำทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่บุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของเรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาบันทึกข้อตกลงฯ

ตามที่กรมราชทัณฑ์ และกรมการปกครอง ได้จัดทำบันทึกข้อตกลง ว่าด้วยการประสานความร่วมมือ ในการดำเนินงานด้านการจัดทำทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน ให้แก่บุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของเรือนจำและทัณฑสถาน ทั่วประเทศ เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2551 และกรมราชทัณฑ์ ได้ประสานไปยังเรือนจำ / ทัณฑสถาน ส่วนภูมิภาค เพื่อติดต่อศูนย์บริหารการทะเบียนภาคในการเข้าไปจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่กลุ่มเป้าหมายแล้ว นั้น

กรมราชทัณฑ์ พิจารณาแล้ว เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของบันทึกข้อตกลงฯ รวมถึงเป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงขอหารือเกี่ยวกับการจ่ายค่าธรรมเนียมและค่าปรับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ต้องขัง ซึ่งตามกฎหมายกำหนดบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2548 ข้อ 2 บุคคลดังต่อไปนี้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน (5) ผู้ที่อยู่ในที่คุมขังโดยชอบด้วยกฎหมาย ว่าในการประสานจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน จำต้องจ่ายค่าธรรมเนียมและค่าปรับหรือไม่ เพื่อกรมราชทัณฑ์จะได้แจ้งเรือนจำ / ทัณฑสถาน ในสังกัดทราบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ รังสีโยภาส)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมราชทัณฑ์

กองสังคมสงเคราะห์

ฝ่ายแก้ไขฟื้นฟูและเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย

โทร. / โทรสาร 0 2967 3557

ที่ มท 0309.2/28603

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

3 ธันวาคม 2555

เรื่อง ขอร้องการจ่ายค่าธรรมเนียมและค่าปรับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนของผู้อยู่ในที่คุมขังโดยชอบด้วยกฎหมาย

เรียน อธิบดีกรมราชทัณฑ์

อ้างถึง หนังสือกรมราชทัณฑ์ ที่ ยธ 0715/38269 ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2555

ตามที่ได้ขอร้องมายังกรมการปกครอง กรณีผู้ต้องขังที่ต้องการมีบัตรประจำตัวประชาชน ขณะที่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำและทัณฑสถาน ซึ่งบุคคลดังกล่าวได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนซึ่งเป็นไปตามกฎกระทรวงกำหนดบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2548 ข้อ 2 (5) หากต้องการขอมีบัตรประจำตัวประชาชนจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมหรือค่าปรับหรือไม่ เพื่อกรมราชทัณฑ์จะได้แจ้งเรือนจำและทัณฑสถาน ในสังกัดทราบต่อไป นั้น

กรมการปกครอง พิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

1 กรณีการปรับคดีความผิดตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม กับผู้ต้องขังนั้น บุคคลดังกล่าวได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนตามกฎหมายกำหนดบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2548 แต่บุคคลดังกล่าวประสงค์จะขอมีบัตรก็ได้ตามมาตรา 5 วรรคสี่ ซึ่งการยื่นคำขอมิบัตรนั้น หากไม่ยื่นคำขอมิบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนแปลงตามมาตรา 6 ตรี หรือมาตรา 6 จัตวา วรรคหนึ่งภายในกำหนดหกสิบวันจะมีโทษปรับตามมาตรา 11 แต่เนื่องจากผู้ต้องขังไม่สามารถไปยื่นคำขอมิบัตรภายในกำหนดได้เพราะอยู่ในที่คุมขังโดยชอบด้วยกฎหมาย จึงขาดเจตนาที่จะไม่ไปยื่นคำขอมิบัตรในกำหนดเวลา ไม่ครบองค์ประกอบแห่งความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา

2 กรณีการเสียค่าธรรมเนียม กฎกระทรวง กำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2555 ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม กำหนดค่าธรรมเนียมไว้ ได้แก่ การออกบัตรกรณีบัตรหายหรือถูกทำลาย ชำรุด หรือแก้ไขชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุลในทะเบียนบ้าน หรือย้ายที่อยู่ แล้วมีความประสงค์ขอมิบัตร จะต้องเสียค่าธรรมเนียม 20 บาท ดังนั้นกรณีผู้ต้องขังที่มีความประสงค์จะขอมิบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนแปลง จะต้องเสียค่าธรรมเนียมในการออกบัตร 20 บาท

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสถาพร ศิริภักดี)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร 0-2791-7612

โทรสาร 0-2906-9289

ที่ มท 0309.2/ว 6857

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

22 มีนาคม 2556

เรื่อง การถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card)**เรียน** ปลัดกระทรวงทุกกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด ปลัดกรุงเทพมหานคร หัวหน้าหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ทุกแห่ง ผู้อำนวยการธนาคารแห่งประเทศไทย นายกสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย นายกสมาคมวิทย์และ โทรทัศน์ไทย และประธานสมาคมธนาคารไทย**สิ่งที่ส่งมาด้วย** สำเนารายงานการประชุม เรื่อง ข้อร้องเรียนกรณีการถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน จำนวน 1 ชุด

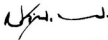
ด้วยกระทรวงมหาดไทยได้รับแจ้งจากสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินว่าได้มีประชาชนร้องเรียน กรณีที่ผู้ร้องเรียนติดต่อกับหน่วยงานรัฐ หากมีความต้องการสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนทุกครั้ง จะขอให้ถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ทำให้ผู้ร้องเรียนและประชาชน เสียค่าใช้จ่ายในการถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนโดยไม่จำเป็น และเห็นว่าควรให้มีการถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนเฉพาะด้านที่มีตัวเลข 13 หลักเท่านั้น กรณีดังกล่าวผู้ตรวจการแผ่นดินและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมประชุมหารือเพื่อแก้ไขปัญหา เมื่อวันศุกร์ที่ 9 มีนาคม 2555 และที่ประชุม เห็นว่า ปัจจุบันประชาชนใช้บัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) เพิ่มมากขึ้น กรณีที่หน่วยงานของรัฐจำเป็นต้องตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นในการแสดงตนของบุคคล ผู้เป็นเจ้าของบัตร ประกอบการพิจารณา หรือจะต้องขอสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ถือบัตรประจำตัวประชาชน โดยเฉพาะบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ซึ่งมีข้อมูล ส่วนบุคคลที่สำคัญครบถ้วนอยู่ด้านหน้าบัตรไว้เป็นหลักฐาน ควรให้ถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน เฉพาะด้านหน้าเพียงด้านเดียว เพื่อความสะดวก รวดเร็ว ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ และลดภาระด้านค่าใช้จ่ายแก่ประชาชนตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ผู้ตรวจการแผ่นดิน จึงอาศัยอำนาจ ตามมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2552 เสนอแนะมายังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า รายการในบัตรตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชนจะมีรายการและรายละเอียดของรายการในบัตร ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลขณะขอมีบัตรของผู้ถือบัตร ปรากฏอยู่ด้านหน้าบัตรเพียงด้านเดียว ใ้รูปของผู้ถือบัตรจะเป็นเลขหมายค่าขอ

ซึ่งประกอบด้วยรหัสแสดงถึงสถานที่จัดทำบัตรตามที่กรมการปกครองกำหนดจำนวนสี่หลักเลขแสดงจำนวนครั้งที่ทำบัตรของแต่ละบุคคลจำนวนสองหลักและเลขตรวจสอบความถูกต้องของการออกบัตรจำนวนแปดหลัก ด้านหลังของบัตรจะมีรหัสการผลิตบัตร และรหัสกำกับบัตรเพื่อการควบคุมการจ่ายบัตรตามมาตรการบริการการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ของกรมการปกครอง ซึ่งสอดคล้องต้องกันกับมิติที่ประชุมร่วมกันของผู้ตรวจการแผ่นดินกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องเรียนดังกล่าวดังนั้น กรณีหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และเอกชนที่จำเป็นต้องตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ถือบัตรหรือขอคัดสำเนาบัตร เพื่อประกอบการพิจารณาหรือจะต้องขอสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ถือบัตรเป็นหลักฐาน โดยเฉพาะบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ซึ่งมีข้อมูลส่วนบุคคลที่สำคัญครบถ้วนอยู่ด้านหน้าควรให้ถ่ายสำเนาบัตรเพียงด้านเดียว เนื่องจากด้านหลังบัตรเป็นข้อมูลกำกับบัตรเพื่อควบคุมการจ่ายบัตรเพื่อความสะดวก รวดเร็ว ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานและลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งแนวทางดังกล่าวข้างต้นประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงาน/องค์กรในสังกัด ตลอดจนประชาชนได้ทราบ ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายประกาศ บุญยอินดี)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

โทร. 0 2791 7612

โทรสาร 0 2906 9279

ภาคพิเศษ ประกอบด้วย

- การนับอายุความคดีอาญา สำหรับความผิดฐาน
ไม่ขอมีบัตรประจำตัวประชาชน ตามแนวคำวินิจฉัย
ของคณะกรรมการกฤษฎีกา
- ตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกา
- บทความพิเศษ
- คำถาม – คำตอบ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานบัตรประจำตัว
ประชาชน

ที่ มท 0304/ว 816

กระทรวงมหาดไทย
ถนนรัชฎาภิเศก กท. 10200

5 เมษายน 2536

เรื่อง การนับอายุความคดีอาญา**เรียน** ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด**อ้างถึง** หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0310/ว 26 ลงวันที่ 9 มกราคม 2522**สิ่งที่ส่งมาด้วย** สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา ที่ นร 0601/116 ลงวันที่ 28 มกราคม 2536 จำนวน 8 แผ่น

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้ชี้แจงแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการนับอายุความคดีความผิดตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2505 มาตรา 5, 14 และมาตรา 7, 15 เป็นความผิดฐานไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนตามที่กฎหมายนี้ได้บัญญัติไว้ ฉะนั้นตราใบที่ผู้ต้องหาไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนก็ยังถือว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดอยู่ตลอดเวลา ความผิดของผู้ต้องหา จึงเป็นความผิดที่ต่อเนื่องกัน การนับอายุความจึงจะเริ่มนับหลังจากวันที่ผู้ต้องหาได้ยุติการกระทำความผิดแล้วกล่าวคือ เมื่อได้ปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น มีบัตรประจำตัวประชาชนแล้วหรืออาญาพ้นเกณฑ์ที่กฎหมายบังคับให้ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนแล้วเป็นต้น นั้น

กรมการปกครองได้ขอให้สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา ให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายว่า

1. การนับอายุความคดีความผิดตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 มาตรา 5 มาตรา 7 มาตรา 11 และมาตรา 12 ฐานไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามกฎหมายเป็นความผิดต่อเนื่องหรือความผิดสำเริง

2. ถ้าเป็นความผิดสำเริง จะเริ่มนับอายุความเมื่อไร และถ้าคดีขาดอายุความ พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองจะส่งตัวผู้ต้องหาให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการทำบัตรประจำตัวประชาชนให้ได้ทันทีเพื่อแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนและอำนวยความสะดวกแก่ราษฎรผู้ขอบัตร หรือจะต้องรอคำสั่งจากพนักงานอัยการก่อน

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวข้างต้นแล้ว เห็นว่า

1. มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 บัญญัติให้ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีบริบูรณ์แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ ต้องขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่และมาตรา 7 (1) บัญญัติให้ผู้ขอต้องยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในเวลาที่กำหนด บทบัญญัติดังกล่าวเป็นหลักเกณฑ์แห่งความผิดฐานไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน ภายใน

เวลาที่กฎหมายกำหนด เมื่อพ้นกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนดให้ต้องยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชน ความผิดก็เริ่มตั้งแต่นั้น ความผิดฐานไม่ขอมีบัตรประจำตัวประชาชนภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 จึงเป็นความผิดสำเร็จไม่ใช้ความผิดต่อเนื่อง

2. อายุความจะต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่กระทำความผิด คือวันถัดจากวันสุดท้ายของระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดให้ต้องขอมีบัตร ทั้งนี้ ตามแนวคำพิพากษาฎีกา ที่ 727/2470

ในกรณีที่คดีขาดอายุความไปแล้วซึ่งไม่สามารถลงโทษผู้ต้องหาได้และพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองจะต้องทำสำนวนเสนอพนักงานอัยการเพื่อมีคำสั่งไม่ฟ้อง ก็เป็นเรื่องการดำเนินการตามกฎหมายระหว่างพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองและพนักงานอัยการ การสั่งคดีของพนักงานอัยการไม่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่แต่อย่างใด พนักงานเจ้าหน้าที่จึงสามารถออกบัตรประจำตัวประชาชนให้ผู้ต้องหาได้โดยไม่ต้องรอคำสั่งพนักงานอัยการรายละเอียดตามสำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ส่งมาพร้อมนี้

กระทรวงมหาดไทยจึงขอให้จังหวัด แจ้งอำเภอ กิ่งอำเภอ และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติ ดังนี้

1. ให้ยกเลิกการนับอายุความตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0310/ว 26 ลงวันที่ 9 มกราคม 2522 เฉพาะการนับอายุความคดีความผิดพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2505

2. การนับอายุความคดีความผิดตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ให้นับตามความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาดังกล่าว ตัวอย่างเช่น กรณีบัตรหมดอายุผู้ถือบัตรต้องขอมีบัตรภายใน 90 วัน นับแต่วันที่บัตรเดิมหมดอายุ แต่ไม่มาขอมีบัตรใหม่ภายในกำหนด 90 วัน นับแต่วันที่บัตรเดิมหมดอายุ ความผิดเกิดขึ้นทันทีเมื่อพ้นกำหนด 90 วัน ดังนั้นอายุความเริ่มนับตั้งแต่วันที่ 91 เป็นวันแรกเป็นต้นไปทันที จนครบ 1 ปี จึงขาดอายุความ

3. ในคดีขาดอายุความ พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถออกบัตรประจำตัวประชาชนให้ผู้ต้องหาได้โดยไม่ต้องรอคำสั่งพนักงานอัยการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายทวีวัฒน์ หุตะเจริญ)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

กองการสอบสวนและนิติการ

โทร. (02) 2255518 - 19

โทรสาร (02) 2218840

บันทึก

เรื่อง การนับอายุความสำหรับความผิดฐานไม่ขอมีบัตรประจำตัวประชาชน

กรมการปกครองได้มีหนังสือ ค่วนมาก ที่ มท 0308/20263 ลงวันที่ 27 พฤษภาคม 2535 ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานบัตรประจำตัวประชาชนมีความสับสนในเรื่องการนับอายุความคดีความผิดตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 โดยเฉพาะตามมาตรา 5⁽¹⁾ มาตรา 7⁽²⁾ มาตรา 11⁽³⁾ และมาตรา 12⁽⁴⁾ ซึ่งเป็นความผิดฐานไม่ขอมีบัตรภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าความผิดดังกล่าวเป็นความผิดต่อเนื่องหรือความผิดสำเร็จ เพราะจะมีผลต่อการดำเนินคดีผู้กระทำความผิดซึ่งเรื่องดังกล่าวได้เคยมีหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0310/ว 26 ลงวันที่ 9 มกราคม 2522 ซึ่งแจ้งว่า ความผิดตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชนเป็นความผิดต่อเนื่อง ตรานับได้ผู้ต้องหาจึงไม่มีบัตรก็ถือว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดอยู่ตลอดเวลา แต่เนื่องจากหนังสือสั่งการฉบับดังกล่าวออกตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2505 ซึ่งได้ถูกยกเลิกการบังคับใช้ไปแล้ว กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่าปัญหาดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการตีความทางด้านกฎหมายและมีผลกระทบต่อการใช้งานตามอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ และพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองของอำเภอ กิ่งอำเภอ ฯลฯ จึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ดังนี้

1. การนับอายุความคดีความผิดตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 มาตรา 5 มาตรา 7 มาตรา 11 และมาตรา 12 ฐานไม่ขอมีบัตรประจำตัวประชาชนภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามกฎหมายเป็นความผิดต่อเนื่องหรือความผิดสำเร็จ

⁽¹⁾ มาตรา 5 ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีบริบูรณ์แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ และมีชื่อในทะเบียนบ้านในท้องที่ใดต้องขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในท้องที่นั้น เว้นแต่จะเป็นบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง บุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นตามวรรคหนึ่ง หากประสงค์จะขอมีบัตรให้เจ้าพนักงานออกบัตรออกบัตรให้

⁽²⁾ มาตรา 7 ในการขอมีบัตร ผู้ขอต้องยื่นคำขอภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(1) แก่สิบวันนับแต่วันที่มีอายุครบสิบห้าปีบริบูรณ์

(2) หกสิบวันนับแต่วันที่ได้อายุครบสิบห้าปี หรือได้กลับคืนสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

(3) หกสิบวันนับแต่วันซึ่งเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

(4) หกสิบวันนับแต่วันที่พ้นสภาพจากการได้รับการยกเว้น

ในกรณีที่มีบัตรหมดอายุ ผู้ถือบัตรต้องขอมีบัตรภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มีบัตรหมดอายุ

ในกรณีที่มีบัตรหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ ผู้ถือบัตรต้องขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรแล้วแต่กรณีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มีบัตรนั้นหาย ถูกทำลาย หรือชำรุด

ในกรณีที่มีผู้ถือบัตรเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุลหรือชื่อตัวและชื่อสกุลผู้ถือบัตรต้องขอเปลี่ยนบัตรภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุล แล้วแต่กรณี

รัฐมนตรีอาจขยายกำหนดเวลาตามความในมาตรานี้ได้ตามที่เห็นสมควร โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

⁽³⁾ มาตรา 11 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 7 วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

⁽⁴⁾ มาตรา 12 ผู้ถือบัตรผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 7 วรรคสอง วรรคสาม หรือวรรคสี่ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

2. ถ้าเป็นความผิดสำเร็จ จะเริ่มนับอายุความตั้งแต่เมื่อไร และถ้าคดีขาดอายุความพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองจะส่งตัวผู้ต้องหาให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการบัตรประจำตัวประชาชนให้ได้ทันที เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและอำนวยความสะดวกแก่ราษฎรผู้ขอมีบัตรหรือจะต้องรอพึ่งคำสั่งจากพนักงานอัยการก่อน

ในการพิจารณาปัญหาที่ขอหาหรือมานี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายคณะที่ 2) ได้รับฟังคำชี้แจงเพิ่มเติมจากผู้แทนกรมการปกครอง สรุปความได้ว่า กรมการปกครองได้เคยหารือปัญหาไปยังกรมอัยการเมื่อปี พ.ศ. 2521 ว่า โดยที่กฎหมายบางฉบับกำหนดให้บุคคลต้องกระทำความผิดหนึ่งสิ่งใดภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าไม่ดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนดถือว่าเป็นความผิดอาญา เช่น พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2505 มาตรา 7 บัญญัติว่า “บัตรให้ใช้ได้หกปีนับแต่วันออกบัตร และเมื่อบัตรหมดอายุผู้ถือบัตรต้องมีบัตรใหม่ภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่บัตรเดิมหมดอายุ” จึงเกิดปัญหาว่า จะเริ่มนับอายุความทันทีที่ครบ 60 วัน โดยเริ่มนับวันที่ 61 เป็นวันแรกเป็นต้นไปจนครบหนึ่งปีแล้วถือว่าคดีขาดอายุความ หรือจะยังนับอายุความไม่ได้เพราะถือว่าเป็นความผิดอาญาต่อเนื่องตราบเท่าที่ยังไม่ขอมีบัตรใหม่ ซึ่งกรมอัยการได้ตอบมาว่า ความผิดตามมาตรา 7 และมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2505 นั้นเป็นความผิดที่ผู้กระทำความผิดละเว้นไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ไม่มาขอบัตรใหม่ภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่บัตรเดิมหมดอายุ ซึ่งเป็นความผิดที่เกิดขึ้นทันทีเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันดังกล่าว กรณีเช่นนี้ผู้กระทำความผิดละเว้นไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเพียงครั้งหนึ่งคราวเดียว มิใช่ละเว้นหลายครั้งหลายคราว การกระทำของผู้กระทำความผิดจึงเป็นความผิดสำเร็จตั้งแต่วันถัดจากวันครบกำหนดหกสิบวันนั้น ดังนั้นอายุความจึงเริ่มนับตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นไป ความเห็นของกรมอัยการนี้ก็สอดคล้องกับทางปฏิบัติของกรมการปกครองต่อมา กรมอัยการได้ตอบข้อหาหรือของจังหวัดสกลว่า ความผิดตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2505 มาตรา 5 มาตรา 14 และมาตรา 7 มาตรา 15 เป็นความผิดต่อเนื่องและกระทำในท้องที่ต่าง ๆ ตามที่ผู้ต้องหาไปปรากฏตัวต่อเนื่องกันไป พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่จับผู้ต้องหาได้จึงเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 19 (3) (ก) กรมการปกครองจึงได้หารือปัญหาเพิ่มเติมไปยังกรมอัยการว่า หากความผิดตามมาตรา 5 มาตรา 14 และมาตรา 7 มาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2505 เป็นความผิดต่อเนื่อง คดีเช่นนี้จะยังเริ่มนับอายุความไม่ได้จนกว่าผู้ต้องหาจะได้อายืนคำร้องขอมีบัตรประจำตัวประชาชนตามกฎหมายกำหนดจะต้องหรือไม่ ซึ่งกรมอัยการก็ได้ตอบข้อหาหรือของกรมการปกครองว่า ความผิดตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2505 มาตรา 5 ก็ดี มาตรา 7 ก็ดี เป็นความผิดฐานไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนตามบทกฎหมายบัญญัติไว้ ฉะนั้น ตราบใดที่ผู้ต้องหา ยังไม่มีบัตรก็ยังไม่ถือว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดอยู่ตลอดเวลาดังกล่าว ความผิดของผู้ต้องหาจึงเป็นความผิดที่ต่อเนื่องกัน ดังนั้น การนับอายุความจึงจะเริ่มนับหลังจากวันที่ผู้ต้องหาได้ยุติการกระทำความผิดแล้ว กล่าวคือ เมื่อได้ปฏิบัติตามที่ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น มีบัตรประจำตัวประชาชนแล้ว

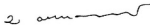
หรือมีอายุพ้นเกณฑ์ที่กฎหมายบังคับให้ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนแล้วเป็นต้น กรมการปกครอง จึงได้ถือปฏิบัติตามความเห็นของกรมอัยการครั้งหลัง และแม้ว่าพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 จะได้ใช้บังคับแล้ว กรมการปกครองก็ยังถือปฏิบัติอยู่เช่นเดิมจนถึงปัจจุบัน ต่อมากรมการปกครองได้พิจารณาบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 แล้วเห็นว่า ถ้อยคำที่ใช้ในพระราชบัญญัตินี้แตกต่างไปจากถ้อยคำที่ใช้ในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2505 ความผิดตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 อาจเป็นความผิดสำเร็จ ไม่ใช่ความผิดต่อเนื่องก็ได้ กรมการปกครองมีความสงสัยว่า ถ้าความผิดดังกล่าวเป็นความผิดสำเร็จ การนับอายุความจะต้องเริ่มนับตั้งแต่เมื่อใด และถ้าคดีขาดอายุความแล้ว พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง จะส่งผู้ต้องหาให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการทำบัตรประจำตัวประชาชนได้ทันทีหรือจะต้องรอฟัง คำสั่งจากพนักงานอัยการก่อน จึงได้หารือปัญหายังคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 2) ได้พิจารณาปัญหาที่ขอหารือมา ประกอบกับคำชี้แจงเพิ่มเติมของผู้แทนกรมการปกครองแล้ว ในปัญหาประการที่หนึ่งที่ว่าความผิดฐานไม่ขอมีบัตรประจำตัวประชาชนภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 เป็นความผิดสำเร็จหรือความผิดต่อเนื่องนั้นคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 2) ได้พิจารณาเปรียบเทียบบทบัญญัติของพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2505 และบทบัญญัติของพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 แล้วปรากฏว่า มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2505 บัญญัติว่า “เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับในท้องที่ใด ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบเจ็ดปีบริบูรณ์ขึ้นไปแต่ไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์ และมีภูมิลำเนาและหรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในท้องที่นั้น ต้องมีบัตรภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับในท้องที่นั้น.....” จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2505 ใช้บังคับในท้องที่ใดแล้ว ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งมีอายุระหว่างสิบเจ็ดปีบริบูรณ์และเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ที่มีภูมิลำเนาและหรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในท้องที่นั้นที่ไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน ก็มีความผิดฐานไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนทันที และความผิดนี้ก็จะมิอยู่ตลอดเวลาจนกว่าบุคคลนั้นจะได้มีบัตรประจำตัวประชาชนแล้วหรือมีอายุเกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์แล้วความผิดฐานไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2505 จึงเป็นความผิดต่อเนื่องตามที่กรมอัยการมีความเห็นแต่เมื่อพิจารณาบทบัญญัติของพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 แล้วจะเห็นว่า พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้ใช้ถ้อยคำที่แตกต่างไปจากพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2505 โดยมาตรา 5

แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 บัญญัติว่า “ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีบริบูรณ์แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ และมีชื่อในทะเบียนบ้านในท้องที่ใดต้องข้อมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในท้องที่นั้น” และมาตรา 7 (1) บัญญัติให้ต้องยื่นคำขอภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มีอายุครบสิบห้าปีบริบูรณ์ เมื่อพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 บัญญัติว่าในการข้อมีบัตรประจำตัวประชาชน ผู้ขอต้องยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่มีอายุครบสิบห้าปีบริบูรณ์ บทบัญญัติดังกล่าวเป็นหลักเกณฑ์แห่งความผิดฐานไม่ข้อมีบัตรประจำตัวประชาชนภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด เมื่อพ้นกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนดให้ต้องยื่นคำข้อมีบัตรประจำตัวประชาชน ความผิดก็เริ่มตั้งแต่นั้น **ความผิดฐานไม่ข้อมีบัตรประจำตัวประชาชน**ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 จึงเป็นความผิดสำเร็จ ไม่ใช่ความผิดต่อเนื่อง

สำหรับปัญหาประการที่สองที่หาหรือว่า ถ้าความผิดฐานไม่ข้อมีบัตรประจำตัวประชาชนภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดเป็นความผิดสำเร็จ จะเริ่มนับอายุความตั้งแต่เมื่อไรนั้น เห็นว่าอายุความจะต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่กระทำความผิด คือ วันถัดจากวันสุดท้ายของระยะเวลาเก้าสิบวันที่กำหนดไว้ทั้งนี้ ตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกา ที่ 727/2470 ที่พิพากษาว่าการที่จำเลยย้ายที่อยู่โดยมิได้แจ้งให้นายทะเบียนทราบภายใน 15 วัน เช่นนี้ย่อมมีความผิดแล้วตั้งแต่วันที่ 16 นับแต่วันที่จำเลยได้ย้ายเป็นต้นไป และความผิดประเภทนี้มีโทษเพียงปรับ จำเลยควรถูกฟ้องร้องภายในเวลา 1 ปี นับแต่วันที่ 16 เป็นต้นไปตามมาตรา 78 ข้อ 4 แห่งกฎหมายลักษณะอาญา สำหรับปัญหาที่ว่า ถ้าคดีขาดอายุความพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองจะส่งตัวผู้ต้องหาให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการบัตรประจำตัวประชาชนได้ทันที หรือจะต้องรอฟังคำสั่งพนักงานอัยการก่อนนั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 มีเจตนารมณ์จะบังคับให้ผู้มีสัญชาติไทยทุกคนที่มีอายุตั้งแต่สิบห้าปีบริบูรณ์ถึงเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน จึงบัญญัติให้บุคคลดังกล่าวจะต้องยื่นคำข้อมีบัตรประจำตัวประชาชนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในท้องที่ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน เมื่อบุคคลดังกล่าวได้มายื่นคำขอแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่ย่อมดำเนินการออกบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้ขอได้ทันทีสำหรับการมีผู้ขอได้มายื่นคำขอเมื่อพ้นระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดให้ต้องมายื่นคำขอ ซึ่งเป็นความผิดและมีโทษปรับก็เป็นเรื่องที่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองจะดำเนินการคดีตามกฎหมายต่อไป ในกรณีที่เกิดขาดอายุความไปแล้วซึ่งไม่สามารถจะลงโทษผู้ต้องหาได้ และพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองจะต้องทำสำนวนเสนอพนักงานอัยการเพื่อมีคำสั่งไม่ฟ้อง ก็เป็นเรื่องการดำเนินการตามกฎหมายระหว่างพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองและพนักงานอัยการ เป็นคนละกระบวนการกับการออกบัตรประจำตัวประชาชนให้ผู้ขอและการสั่งคดีของพนักงานอัยการก็ไม่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่แต่อย่างใด ดังนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่จึงสามารถออกบัตรประจำตัวประชาชนให้ผู้ต้องหาได้โดยไม่ต้องรอฟังคำสั่งของพนักงานอัยการ

อนึ่งคณะกรรมการการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 2) มีข้อสังเกตเกี่ยวกับความผิดตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ด้วยว่า พระราชบัญญัติดังกล่าวบัญญัติไว้เฉพาะความผิดฐานไม่ขอมีบัตรประจำตัวประชาชนภายในระยะเวลาที่กำหนดเท่านั้น มิได้บัญญัติให้การไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนเป็นความผิดซึ่งแตกต่างไปจากความผิดเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2505 ดังนั้น หากผู้มีสัญชาติไทย ซึ่งมีหน้าที่ต้องขอมีบัตรประจำตัวประชาชนตามมาตรา 5 ไม่ยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด และคดีขาดอายุความไปแล้ว ก็ไม่มีมาตรการใดที่จะบังคับให้บุคคลดังกล่าวต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนได้อันนั้น ถ้ากรรมการปกครองมีความประสงค์จะบังคับให้ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีบริบูรณ์ถึงเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน จะต้องดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 โดยบัญญัติให้การไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนเป็นความผิด ดังเช่นที่ให้เคยปฏิบัติไว้ในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2505

(นายไมตรี ดันเต็มทรัพย์)

รองเลขาธิการฯ ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

มกราคม 2536

ด่วนที่สุด

ที่ มท 0309.2/ว 4767

กระทรวงมหาดไทย
ถนนรัชฎาภิเศก กทม. 10200

20 สิงหาคม 2558

เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างอิง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0309.2/ว 3635 ลงวันที่ 24 ตุลาคม 2557

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร 0902/173
ลงวันที่ 21 กรกฎาคม 2558 จำนวน 9 แผ่น

ด้วยกระทรวงมหาดไทย โดยกรมการปกครอง ได้รับแจ้งจากกรุงเทพมหานคร ขอให้พิจารณา ทบทวนแนวทางปฏิบัติตามหนังสือที่อ้างถึง กรณีการเปรียบเทียบปรับของพนักงานเจ้าหน้าที่ ในกรณี ผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา 5 หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมิบัตรแทน ตามมาตรา 6 ฉ ไม่ยื่นคำขอ มิบัตรภายในระยะเวลาหกสิบวันตามมาตรา 6 มาตรา 6 ตรี วรรคหนึ่ง และมาตรา 6 จัตวา วรรคหนึ่ง ถือเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าว จึงมีความผิดตามมาตรา 11 แห่ง พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 เป็นความผิด ต่อเนื่อง ตราบใดที่ยังไม่มีบัตรถือว่าเป็นความผิดจนกว่ามีบัตร

กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการปกครอง เห็นว่า ประเด็นปัญหาดังกล่าวเป็นการตีความในข้อ กฎหมายที่แตกต่างกัน ดังนั้น เพื่อถือเป็นแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง จึงได้หารือคณะกรรมการการกฤษฎีกาว่า การไม่ยื่นคำขอมิบัตรใหม่ภายในกำหนดตามมาตรา 11 เป็นความผิดสำเร็จหรือเป็นความผิดต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา แจ้งว่า คณะกรรมการการกฤษฎีกา (คณะที่ 1) ได้พิจารณา ข้อหารือดังกล่าวแล้วเห็นว่า กรณีตามที่ขอหารือนี้เป็นเรื่องความผิดเมื่อไม่ยื่นคำขอมิบัตรไม่ใช่ประเด็น เกี่ยวกับความผิดสำเร็จหรือความผิดต่อเนื่อง เพราะมาตรา 5 มาตรา 6 และมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติ บัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 ได้เปลี่ยนแปลงหลักการของมาตรา 5 มาตรา 7 และมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติ บัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ไปเป็นการบังคับให้ต้องมีบัตร ไม่ใช่เรื่องการยื่นขอมิบัตร ดังนั้น จึงไม่สามารถนำคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 2) ที่ได้เคยให้ ความเห็นไว้ในเรื่องเสร็จที่ 43/2536 มาปรับใช้บังคับกับข้อหารือนี้ได้ สำหรับกรณีตามมาตรา 11 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ บัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 ได้บัญญัติว่า เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการขอมิบัตร ตามมาตรา 6 ผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา 5 ซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมิบัตร แทนตามมาตรา 6 ฉ แล้วแต่กรณี ไม่ยื่นขอมิบัตร ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท นั้น ย่อมแสดง อยู่ในตัวว่าตราบใดที่บุคคลซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา 5 หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมิบัตรแทนตาม

มาตรา 6 ฉ แล้วแต่กรณียังไม่ยื่นขอมีบัตรความผิดนั้นก็ยังคงอยู่เรื่อยไปจนกว่าจะมายื่นขอมีบัตร เพียงแต่ผู้ที่ต้องมีบัตรนั้น จะมีโทษต่อเมื่อมีอายุตั้งแต่สิบห้าขึ้นไปแล้วเท่านั้น รายละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกาที่ส่งมาพร้อมนี้

กระทรวงมหาดไทย พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและถูกต้องตามกฎหมาย จึงขอยกเลิกหนังสือ กระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0309.2/ว 3635 ลงวันที่ 24 ตุลาคม 2557 และให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

1. การเปรียบเทียบปรับของพนักงานเจ้าหน้าที่กรณีตามมาตรา 11 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 ได้บัญญัติว่า เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตรตามมาตรา 6 ผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา 5 ซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าขึ้นไป หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทน ตามมาตรา 6 ฉ แล้วแต่กรณี ไม่ยื่นขอมีบัตรต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท นั้น ย่อมแสดงอยู่ในตัวว่า ตราบใดที่บุคคลซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา 5 หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนตามมาตรา 6 ฉ แล้วแต่กรณี ยังไม่ยื่นขอมีบัตรความผิดนั้นก็ยังคงอยู่เรื่อยไปจนกว่าจะมายื่นขอมีบัตร เพียงแต่ผู้ที่ต้องมีบัตรนั้น จะมีโทษต่อเมื่อมีอายุตั้งแต่สิบห้าขึ้นไปแล้วเท่านั้น ดังนั้นตราบใดที่ผู้กระทำความผิดยังไม่มีบัตรตามที่กฎหมายกำหนด ก็ถือว่ายังกระทำความผิดอยู่ พนักงานเจ้าหน้าที่ย่อมมีอำนาจทำการเปรียบเทียบปรับได้

2. กรณีผู้ถือบัตรประสงค์จะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกบัตรใหม่ เนื่องจากการแก้ไขรายการในทะเบียนบ้าน เช่น คำนำหน้านาม พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติมรวมทั้งกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2555 มิได้กำหนดค่าธรรมเนียมการออกบัตรกรณีดังกล่าวไว้ พนักงานเจ้าหน้าที่จึงไม่อาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการออกบัตรใหม่ให้แก่ผู้ถือบัตรในกรณีดังกล่าวได้ สำหรับกรณีผู้ถือบัตรต้องการให้รายการในบัตรตรงกับรายการที่ได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงในทะเบียนบ้าน ถือว่าเป็นกรณีบัตรมีรายการไม่ตรงกับคำขอหรือข้อเท็จจริงตามทะเบียนบ้าน พนักงานเจ้าหน้าที่มีหน้าที่ดำเนินการออกบัตรให้ใหม่ได้ ตามข้อ 13 ของกฎกระทรวง ฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้ท่านทราบ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิรักษ์ ชี้อาณวงศ์)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

โทร. 0 - 2791 - 7612 โทรสาร 0 - 2791 - 7615

ด่วนที่สุด

ที่ นร 0902/ 173

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา
1 ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร
กรุงเทพฯ 10200

21 กรกฎาคม 2558

เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน อธิบดีกรมการปกครอง

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร 0902/ป 1620
ลงวันที่ 24 มิถุนายน 2558

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึกสำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา เรื่อง ความผิดเกี่ยวกับการไม่ยื่นขอมีบัตร
ประจำตัวประชาชน

ตามที่กรมการปกครองได้ขอหารือในปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน และสำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกาได้ขอให้กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมการปกครอง) และสำนักปลัดกรุงเทพมหานครแต่งตั้งผู้แทนไปชี้แจงข้อเท็จจริง นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการการกฤษฎีกา (คณะที่ 1) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวและมีความเห็นปรากฏตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกาตามสิ่งที่ส่งมาด้วยนี้ อนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกาได้แจ้งผลการพิจารณาไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบตามระเบียบด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายดิศศักดิ์ โทระภักดิ์)

เลขาธิการคณะกรรมการการกฤษฎีกา

กองกฎหมายกระบวนกรยุติธรรม

ฝ่ายกฎหมายกระบวนกรยุติธรรมทางแพ่ง

โทร. 0 2280 7900 - 13 ต่อ 2219 (นายทรงยศฯ)

โทรสาร 0 2282 2701

www.krisdika.go.th

www.lawreform.go.th

เรื่องเสร็จที่ 1207/2558

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา
เรื่อง ความผิดเกี่ยวกับการไม่ยื่นขอมีบัตรประจำตัวประชาชน

กรรมการปกครองได้มีหนังสือ ส่วนที่ สอ 0309.2/1112 ลงวันที่ 22 มกราคม 2558 ถึงสำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า กระทรวงมหาดไทย (กรรมการปกครอง) ได้แจ้งแนวทางปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน กรณีผู้ถือบัตรประสงค์จะขอมีบัตรใหม่ เนื่องจากการแก้ไขรายการในทะเบียนบ้าน เช่น คำนำนานาม ปรับปรุงแก้ไขรายการ และการเรียบเทียบปรับของพนักงานเจ้าหน้าที่ กรณีผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา 5 หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตร แทนตามมาตรา 6 ฉ ไม่ยื่นขอมีบัตรภายในกำหนดระยะเวลาหกสิบวันตามมาตรา 6 มาตรา 6 ตรี วรรคหนึ่ง ถือเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทกฎหมายดังกล่าว จึงมีความผิดตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 เป็นความผิดสำเร็จตั้งแต่วันที่พ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ซึ่งจะต้องเริ่มนับอายุความนับแต่วันถัดจากวันครบกำหนดระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

กรรมการปกครองได้รับแจ้งจากกรุงเทพมหานครขอให้พิจารณารณื่อดังกล่าวว่าการเรียบเทียบปรับของพนักงานเจ้าหน้าที่ กรณีผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา 5 หรือบุคคลมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตร แทนตามมาตรา 6 ฉ ไม่ยื่นคำขอมีบัตรภายในกำหนดระยะเวลาหกสิบวัน ตามมาตรา 6 มาตรา 6 ตรี วรรคหนึ่ง และมาตรา 6 จัตวา วรรคหนึ่ง ถือเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าว จึงมีความผิดตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 นั้น มีโทษเป็นความผิดสำเร็จ แต่เป็นความผิดต่อเนื่อง เพราะปัจจุบันพระราชบัญญัติดังกล่าว การใช้ถ้อยคำของมาตรา 5 และมาตรา 6 ยังคงใช้คำว่า ต้องมีบัตรหรือมีบัตรใหม่เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2505 และพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 มีเพียงมาตรา 11 ที่มีถ้อยคำในด้วยบทที่ใช้คำว่า ต้องมีบัตรและยื่นคำขอมีบัตรซึ่งแตกต่างจากมาตรา 11 เดิมการวินิจฉัยเกี่ยวกับความผิดที่ไม่ขอมีบัตรในเวลาที่กฎหมายกำหนดจึงไม่น่าจะเปลี่ยนไปจากเดิมต้องถือว่าเป็นความผิดต่อเนื่อง เนื่องจากมาตราหลักที่กฎหมายบังคับคือมาตรา 5 และมาตรา 6 ยังคงใช้ถ้อยคำว่า ต้องมีบัตรหรือมีบัตรใหม่ ดังนั้น ตราบใดที่ยังไม่มีบัตรก็ถือว่าเป็นความผิดจนกว่าจะมีบัตร ส่วนมาตรา 11 เป็นเพียงบทกำหนดโทษ ซึ่งสาระสำคัญของ

พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 คือ ต้องการแก้ไขอายุผู้มีบัตรครั้งแรก จากสิบห้าปีบริบูรณ์เป็นเจ็ดปีบริบูรณ์ มิได้มีเจตนาแก้ไขลักษณะความผิดให้เป็นไปตามความผิดสำเร็จ แต่อย่างใด และมาตรา 11 วรรคสอง ยังระบุว่าจะโทษแก่ผู้มีบัตรครั้งแรกเกินกำหนดสำหรับผู้มีอายุ ตั้งแต่สิบห้าขึ้นไปหากกฎหมายมีเจตนารมณ์ให้เป็นความผิดสำเร็จจริง ความดังกล่าวก็ไม่สามารถบังคับใช้ได้ เพราะการทำบัตรครั้งแรกเริ่มแต่อายุเจ็ดปีบริบูรณ์ เมื่อเด็กอายุครบแปดปีกลับเอ็ดวัน คดีก็ขาดอายุความแล้วเหตุใดกฎหมายจึงต้องบัญญัติให้เอาผิดกับเด็กอายุสิบห้าปีที่ไม่ขอบัตรใหม่ในกำหนดเวลา อีกการที่กฎหมายต้องบัญญัติเช่นนี้ย่อมได้แสดงให้เห็นเจตนารมณ์ของกฎหมายอย่างชัดเจนว่า ความผิดที่ไม่ขอมีบัตรในกำหนดเวลาเป็นความผิดต่อเนื่อง ซึ่งกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) เห็นว่า มาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 กำหนดว่า เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตรใหม่ ตามมาตรา 6 ตรี วรรคหนึ่ง หรือการขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรตามมาตรา 6 จัตวา วรรคหนึ่ง ผู้ถือบัตรมีอายุตั้งแต่สิบห้าขึ้นไปหรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนตามมาตรา 6 ฉ แล้วแต่กรณี ไม่ยื่นขอมีบัตรใหม่ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท ดังนั้น ผู้ถือบัตรหรือผู้ซึ่งต้องมีบัตร หรือ บุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนไม่ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรา 6 มาตรา 6 ตรี วรรคหนึ่ง และมาตรา 6 จัตวา วรรคหนึ่ง ถือเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม บทกฎหมายดังกล่าว จึงมีความผิดตามมาตรา 11 และเป็นความผิดสำเร็จตั้งแต่วันที่พ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร 0601/116 ลงวันที่ 29 มกราคม 2536 และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0304/ว 816 ลงวันที่ 5 เมษายน 2536 เรื่อง การนับอายุความคดีอาญา ซึ่งจะต้องเริ่มนับอายุความนับแต่วันถัดจากวันครบกำหนดระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดและเนื่องจากพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ไม่ได้กำหนดอายุความกรณีดังกล่าวไว้ จึงต้องนับอายุความตามมาตรา 95 (5) แห่งประมวลกฎหมายอาญา ที่กำหนดว่าในคดีอาญามีได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมาซึ่งศาลภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันกระทำความผิดเป็นอันขาดอายุความ สำหรับความผิดที่ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งเดือนลงมา หรือต้องระวางโทษอย่างอื่น ดังนั้น หากพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันกระทำความผิดตามมาตรา 11 คดีย่อมขาดอายุความทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปตามมาตรา 39 (6) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า การตีความในข้อกฎหมายที่แตกต่างกันดังกล่าว จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความสับสน จึงขอหารือว่า การไม่ยื่นคำขอมีบัตรใหม่ภายในกำหนดมาตรา 11 เป็นความผิดสำเร็จหรือเป็นความผิดต่อเนื่อง เพื่อถือเป็นแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 1) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมการปกครองโดยมีผู้แทน กระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) และผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า กรณีตามที่ขอหารือนี้เป็นเรื่องความผิดเมื่อไม่ยื่นขอมีบัตรไม่ใช้ประเด็นเกี่ยวกับความผิด

สำเร็จหรือความผิดต่อเนื่อง เพราะมาตรา 5¹ มาตรา 6² และมาตรา 11³ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 ได้เปลี่ยนแปลงหลักการของมาตรา 5⁴ มาตรา 7⁵ และมาตรา 11⁶ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ไปเป็นการบังคับให้ต้องมีบัตร ไม่ใช่เรื่องการยื่นขอมีบัตร

¹ มาตรา 5 ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ และมีชื่อในทะเบียนบ้านต้องมีบัตรตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับกับผู้ซึ่งได้รับยกเว้นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นตามกฎหมายกระทรวงตามวรรคสอง ซึ่งมีบัตรประจำตัวตามกฎหมายอื่นให้มีบัตรประจำตัวนั้นแทนได้

ผู้ซึ่งมีอายุเกินเจ็ดสิบปีและมีผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นตามกฎหมายกระทรวงจะขอมีบัตรก็ได้

² มาตรา 6 ผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา 5 ให้ยื่นคำขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่

(1) วันที่อายุครบเจ็ดปีบริบูรณ์

(2) วันที่ได้สัญชาติไทย สำหรับผู้ไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิด หรือได้กลับคืนสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

(3) วันที่นายทะเบียนเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

(4) วันที่พ้นสภาพจากการได้รับการยกเว้น

³ มาตรา 11 เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตรตามมาตรา 6 ผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา 5 ซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนตนตามมาตรา 6 ฉ แล้วแต่กรณี ไม่ยื่นขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่โดยไม่เกินหนึ่งร้อยบาท

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตรในคราวมาตรา 6 ตรี วรรคหนึ่ง หรือการขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนแปลงบัตรตามมาตรา 6 จัตวา วรรคหนึ่ง ผู้ถือบัตรซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไปหรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนตนตามมาตรา 6 ฉ แล้วแต่กรณี ไม่ยื่นขอมีบัตรใหม่ ต้องรอลงทะเบียนโดยไม่เกินหนึ่งร้อยบาท

ในกรณีตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หากผู้ซึ่งต้องมีบัตรหรือผู้ถือบัตรซึ่งมีอายุไม่ถึงสิบห้าปีได้ยื่นคำขอด้วยตนเองแล้ว ให้บุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอแทนตนตามมาตรา 6 ฉ ไม่ต้องรับโทษ

⁴ มาตรา 5 ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในท้องที่ใด ต้องขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในท้องที่นั้น เว้นแต่จะเป็นบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง บุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นตามกฎหมายกระทรวง หากประสงค์จะขอมีบัตร ให้แจ้งพนักงานออกบัตรออกบัตรให้

⁵ มาตรา 7 ในการขอมีบัตร ผู้ขอต้องยื่นคำขอภายในกำหนดเวลา ดังต่อไปนี้

(1) แก่สิบวันนับแต่วันที่มีอายุครบสิบห้าปีบริบูรณ์

(2) พลสิบวันนับแต่วันที่ได้สัญชาติไทยหรือได้กลับคืนสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

(3) พลสิบวันนับแต่วันที่พนักงานเจ้าหน้าที่เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

(4) พลสิบวันนับแต่วันที่พ้นสภาพจากการได้รับการยกเว้น

ในกรณีที่มีบัตรหมดอายุ ผู้ถือบัตรต้องขอมีบัตรภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มีบัตรหมดอายุ

ในกรณีที่มีบัตรหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ ผู้ถือบัตรต้องขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนแปลงบัตร แล้วแต่กรณี ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มีบัตรนั้นหาย ถูกทำลาย หรือชำรุด

ในกรณีที่มีผู้ถือบัตรเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุล ผู้ถือบัตรต้องขอเปลี่ยนแปลงบัตรภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุล แล้วแต่กรณี

รัฐมนตรีอาจขอยกเว้นคราวละสามคราวในคราวนี้ได้ตามที่เห็นสมควรโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

⁶ มาตรา 11 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 7 วรรคหนึ่ง ต้องรอลงทะเบียนโดยไม่เกินสองร้อยบาท

ดังนั้น จึงไม่สามารถนำคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 2) ที่ได้เคยให้ความเห็นไว้ในเรื่องเสร็จที่ 43/2536⁷ มาปรับใช้กับข้อหาข้อนี้ได้ สำหรับกรณีตามมาตรา 11 ววรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติบัตรประจําตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจําตัวประชาชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 ได้บัญญัติว่า เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการขอมิบัตรตามมาตรา 6⁸ ผู้ซึ่งต้องมิบัตรตามมาตรา 5⁹ ซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมิบัตรแทนตามมาตรา 6 ฉ¹⁰ แล้วแต่กรณี ไม่ยื่นขอมิบัตร ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท นั้นย่อมแสดงอยู่ในตัวว่า ตราใบใดที่บุคคลซึ่งต้องมิบัตรตามมาตรา 5 หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมิบัตรแทนตามมาตรา 6 ฉ แล้วแต่กรณี ยังไม่ยื่นขอมิบัตร ความผิดนั้นก็ยังมีอยู่เรื่อยไปจนกว่าจะมายื่นขอมิบัตร เพียงแต่ผู้ที่ต้องมิบัตรนั้น จะมีโทษต่อเมื่อมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไปแล้วเท่านั้น

(นายทิสทัต โหตระกิตย)

เลขาธิการคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

กรกฎาคม 2558

⁷ บันทึก เรื่อง การนับอายุความสำหรับความผิดฐานไม่ยอมมิบัตรประจําตัวประชาชน ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร 0601/114 ลงวันที่ 29 มกราคม 2536 ถึงสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

⁸ โปรดดูเชิงอรรถที่ 2, ข้างต้น

⁹ โปรดดูเชิงอรรถที่ 1, ข้างต้น

¹⁰ มาตรา 6 ฉ การขอมิบัตรตามมาตรา 6 และการขอมิบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนแปลงบัตรตามมาตรา 6 จิตวา ของผู้มีอายุไม่ถึงสิบห้าปี ให้เป็นหน้าที่ของบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลซึ่งรับผิดชอบผู้นั้นเป็นผู้ยื่นคำขอ แต่ไม่เป็นการตัดสิทธิบุคคลนั้นที่จะยื่นคำขอด้วยตนเอง

ทำไมเราเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน บัตรประจำตัวประชาชนจึงจะไม่ถูกลงโทษ

ขึ้นชื่อว่าโทษ ผู้ปฏิบัติงานทุกคนย่อมไม่พึงปรารถนาที่จะได้รับและไม่ต้องการเข้าใกล้ แต่ที่อื่นนั้นแหละครับ คนที่ทำงานก็อดที่จะพลาดไม่ได้ ไม่มากก็น้อย แล้วแต่โอกาสและความตั้งใจของแต่ละคน คิดว่าคงจะไม่มีใครกล้ายืนยันว่า คนไม่เคยกระทำอะไรผิดพลาดเลย เพราะที่กล่าวเช่นนั้น ก็คือผู้ที่ไม่ได้ทำอะไรเลยบางคนอาจเพียงคิดแต่ยังไม่พลาดแต่บางคนทั้งคิดและพลาดด้วย

เมื่อเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า บุคคลที่ทำงานจริงโอกาสที่จะผิดพลาดย่อมจะมีแน่นอนแต่ทำไมเราจะไม่ให้ออกาสที่ผิดพลาดนั้นมีน้อยหรือมีโดยไม่ได้ตั้งใจจะให้เกิด หรือพูดง่าย ๆ ก็คือว่า ได้ใช้ความพยายามในการทำงานอย่างดีที่สุดแล้ว ก็ยังพลาดจนได้ และการพลาดไปนั้นก็ไม่ได้มีเจตนาทุจริตหรือคิดร้ายแต่อย่างใด สมควรที่จะได้รับความเห็นใจหรือความปรานีลดหย่อนผ่อนโทษลงบ้างตามสมควร โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานบัตรประจำตัวประชาชนตามสำนักทะเบียนอำเภอและท้องถิ่น ย่อมต้องเสี่ยงต่อการทำบัตรให้กับบุคคลต่างด้าว ผู้ไม่มีสิทธิใช้บัตร โดยเฉพาะปัจจุบันเป็นที่ต้องการของกลุ่มบุคคลเหล่านี้เป็นอย่างมากแม้จะได้บำเหน็จโยกย้ายช่วยอำนวยความสะดวกในการตรวจสอบพิสูจน์ตัวบุคคล ก็ยังพบการทุจริตสวมตัวทำบัตรกันอยู่เนือง ๆ

หากท่านได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานบัตรประจำตัวประชาชน สิ่งที่จะต้องกระทำก็คือ

1. ศึกษากฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจและนำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติให้ได้ อย่างกระตือรือร้นเกินกว่านั้นโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร บางครั้งการกระทำที่อ้างว่าเป็นการบริการหรืออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนมากเกินไป ตัวเองอาจจะได้รับทุกข์ถึงขั้นให้ออกจากราชการก็ได้ และข้อสำคัญที่จะต้องจดจำไว้เป็นข้อเตือนใจคือ อย่าทุจริตทำบัตรให้คนต่างด้าวหรือบุคคลที่ไม่มีสิทธิตามกฎหมายอย่างเด็ดขาด

2. อย่าทำบัตรให้โดยไม่ตรวจสอบรายการของผู้ขอมีบัตรในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรว่ามีชื่อและมีสัญชาติไทยถูกต้องหรือไม่ เมื่อพิจารณาขึ้นต้นถูกต้องแล้ว ก็จะต้องพิจารณาต่อไปอีก คือ

2.1 ขอทำบัตรภายในกำหนดเงื่อนไข ซึ่งก็เกี่ยวข้องกับการพิสูจน์ตัวบุคคลว่าเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติถูกต้องหรือไม่ การขอมีบัตรในกรณีนี้ได้แก่

2.1.1 ผู้ที่เริ่มขอมีบัตรครั้งแรก เมื่ออายุครบกำหนดคือ 7 ปีบริบูรณ์ สำหรับการนับอายุนั้น กฎหมายบัตรได้กำหนดให้นับชนวันเดือนปีเกิด กล่าวคือ ถ้าเกิดในวันเดือนปีใด ให้ไปทำบัตรในวันชนวันเกิดนั้น เช่น เด็กชาย ก เกิดวันที่ 5 มกราคม 2558 เด็กชาย ก จะมีอายุครบ 7 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ 5 มกราคม 2565 ฉะนั้น เด็กชาย ก จะต้องไปทำบัตรภายใน 60 วันนับแต่วันที่ 5 มกราคม 2565 และอย่าลืมว่าบุคคลนั้นต้องมีชื่อในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรและมีสัญชาติไทยถูกต้อง การทำบัตร

ในกรณีนี้ไม่ค่อยมีปัญหาเพราะมีหลักฐานถูกต้อง การตรวจสอบกระทำได้ง่าย หากมีการนิเสธสักก็ให้ทำการสอบสวนและหาผู้รับรองก็ได้ แต่อย่ากระทำในลักษณะที่รู้สึกว่าจะเป็นภาระอันยาวไกลเพื่อแสวงหาผลประโยชน์อย่างเด็ดขาดเพราะจะทำให้ถูกร้องเรียนได้

2.1.2 ผู้ขอมีบัตรใหม่ เนื่องจากบัตรเดิมหมดอายุ เมื่อผู้ถือบัตรเดิมหมดอายุมาขอทำบัตรใหม่ภายในกำหนด 60 วันนับแต่วันที่บัตรเดิมหมดอายุ โดยนำบัตรเดิมมาแสดงก็ให้เจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบหลักฐานให้ถูกต้องเสียก่อน นั่นคือบัตรที่นำมาแสดงนั้น เป็นบัตรของผู้ถือจริงหรือไม่ บัตรแท้หรือบัตรปลอมพิจารณาให้รอบคอบ ตรวจดูชื่อในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรและฐานข้อมูลการทำบัตรให้ตรงกันเสร็จแล้วก็ควรที่จะได้มีการพูดคุยซักถามกันบ้างตามสมควร ทั้งนี้เพื่อที่จะได้สังเกตกิริยาท่าทางตลอดจนสำเนียงเสียงพูด เพื่อให้แน่ใจว่าเป็นคนไทย เมื่อปฏิบัติได้อย่างนี้เป็นพื้นฐาน เชื่อว่าโอกาสผิดพลาดคงจะมีน้อย

2.2 การทำบัตรนอกเงื่อนไข ซึ่งจะต้องเกี่ยวข้องกับการพิสูจน์ตัวบุคคลว่าเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติถูกต้องหรือไม่ การขอกรณีนี้แยกได้เป็น

2.2.1 กรณีขอมีบัตรเกินกำหนดเวลา เช่น เมื่ออายุครบ 7 ปีบริบูรณ์ ไม่ไปขอมีบัตรภายในกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนด คือ ภายใน 60 วันนับแต่วันที่อายุครบ 7 ปีบริบูรณ์ หากเกินกำหนดจะต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย คือ โทษปรับไม่เกิน 100 บาท เว้นแต่ผู้ขอมีบัตรยื่นคำขอด้วยตนเองแล้วให้บุคคลผู้ที่ยื่นคำขอแทนไม่ต้องรับโทษ โดยการทำบัตรกรณีนี้ให้ตรวจสอบผู้สมัคร หากไม่มีให้เรียกเอกสารอื่นที่ทางราชการออกให้อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น สำเนาทะเบียนนักเรียน ใบสุทธิ หนังสือเดินทาง เป็นต้น หากไม่มีเอกสารมาแสดง ให้สอบสวนบุคคลผู้ยื่นคำขอมีบัตรแทน หรือสอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลที่น่าเชื่อถือข้อสำคัญ อย่าลืมตรวจสอบความถูกต้องกับฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้แน่ใจว่าทำบัตรให้ไม่มีผิดคน ส่วนกรณีขอมีบัตรของบุคคลผู้รับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน การแจ้งเกิดเกินกำหนดหรือ ตกสำรวจก็มีแนวทางปฏิบัติคล้าย ๆ กันกับการขอมีบัตรเกินกำหนดเวลา คือ ต้องพิสูจน์บุคคลว่าเป็นบุคคลเดียวกันกับรายการในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรหรือไม่ หากได้ดำเนินการตามระเบียบ ขั้นตอนของกฎหมาย ก็เชื่อว่าโอกาสผิดพลาดคงจะน้อยเช่นกัน

2.2.2 กรณีบัตรเดิมหายหรือถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ กรณีนี้เป็นช่องทางที่จะทำให้เกิดการสวมตัวได้ง่าย โดยเฉพาะการอ้างว่าบัตรเดิมสูญหาย (ซึ่งความจริงอาจจะไม่เคยทำบัตรมาก่อนก็ได้) โดยอ้างว่าจำหน่ายเลขเดิมไม่ได้ หรือใช้หมายเลขบัตรของคนอื่น โดยสวมชื่อเป็นบุคคลนั้น เนื่องจากอายุใกล้เคียงกัน ทั้งนี้ จะต้องมีการเจ้าหน้าที่หรือผู้ร่วมรู้เห็นเป็นใจด้วยจึงจะทำได้ เจ้าตัวผู้ถูกสวมชื่อจะรู้ตัวหรือไม่ก็ตามเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติก็จะต้องทำให้ถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย นั่นคือ บัตรหายหรือถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญต้องกระทำภายใน 60 วันนับแต่วันที่บัตรหายหรือถูกทำลายหรือชำรุดในสาระสำคัญ เมื่อแจ้งความต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่ (ส่วนใหญ่ก็คือปลัดอำเภอฝ่ายบัตรก็ต้องทำการสอบสวนบันทึกปากคำตามแบบที่กำหนด) และข้อสำคัญ

ต้องตรวจสอบรายการจากฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรและฐานข้อมูลการทำบัตรก่อนทุกครั้งเพื่อพิสูจน์ตัวบุคคลให้แน่ใจว่าเป็นบุคคลเดียวกัน หากไม่แน่ใจว่าผู้ขอทำบัตรจะเป็นคนเดียวกับที่ชื่อในฐานข้อมูลดังกล่าว ให้เรียกเอกสารหรือสอบสวนพยานบุคคลเพิ่มเติมได้เท่าที่จำเป็น หากเชื่อว่าหลักฐานที่ผู้ขอมีบัตรนำมาแสดงนั้นเป็นรายการที่ถูกต้องให้ดำเนินการจัดทำบัตรให้แก่ผู้ขอมีบัตร แต่หากไม่สามารถยืนยันตัวบุคคลผู้ขอมีบัตรได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ระงับการจัดทำบัตร ยกเลิกคำขอ บ.ป.1 และรายการขอมีบัตรที่บันทึกไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับเลขหมายคำขอ นั้น โดย

บันทึกสาเหตุที่ไม่อาจดำเนินการได้ไว้ให้ชัดเจน ส่วนคำขอ บ.ป.1 และหลักฐานเอกสารที่เกี่ยวข้องให้แยกแฟ้มเก็บไว้ต่างหาก เมื่อมีเหตุเพียงพอที่จะเชื่อได้ว่าผู้ขอมีบัตรรายนั้นมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดให้มีบัตรได้ให้จัดทำบัตรให้โดยกำหนดเลขหมายคำขอใหม่ และต้องดำเนินการตามกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองด้วย และหากพบว่าการขอมีบัตรในครั้งนั้นมีการทุจริต ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งความต่อนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจเพื่อให้ดำเนินคดีกับผู้ขอมีบัตรโดยเร็ว

สำหรับการขอมีบัตรในกรณีอื่น ๆ ไม่สู้จะมีปัญหามากนัก เช่น กรณีเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัว และชื่อสกุล หรือ กรณีบุคคลซึ่งได้รับสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติหรือกรณีผู้ที่ได้รับอนุมัติให้สัญชาติไทยหรือขอกลับคืนสัญชาติไทยแล้วแต่กรณีหรือกรณีอื่น ๆ เช่น เปลี่ยนคำนำหน้านาม ซึ่งผู้ขอมีบัตรก็จะต้องนำหลักฐานเอกสารที่เกี่ยวข้องในเรื่องนั้น ๆ มาแสดงอยู่แล้ว ขอยกตัวอย่างของปลอม เพราะปัจจุบันนี้ก็มีการปลอมแปลงเอกสารราชการกันมากเหลือเกิน ต้องระมัดระวังให้มาก ต้องตรวจสอบเอกสารหลักฐานนั้นในเบื้องต้นให้ชัดเจน ถูกต้อง อาจไม่แน่ใจต้องตรวจสอบไปยังหน่วยงานที่ออกหลักฐานนั้นก่อนกล่าวคือต้องมีความละเอียด รอบคอบมากเท่าใดโอกาสผิดพลาดก็จะมีน้อย มีข้อสังเกตการทำบัตร กรณีการขอมีบัตรของผู้ที่ได้รับการยกเว้น หรือพ้นสภาพจากได้รับการยกเว้น ต้องตรวจสอบหลักฐานการพ้นสภาพได้รับการยกเว้น เช่น พกข้าราชการต่าง ๆ ส่วนใหญ่ไม่เคยทำบัตรประจำตัวประชาชนมานาน บางที่บัตรข้าราชการที่นำมาแสดงเป็นบัตรปลอม สวมตัวบุคคลอื่นมาขอทำบัตร โดยเฉพาะอ้างว่ามีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านต่างท้องที่และตรวจสอบไม่ปรากฏรายการบัตรประจำตัวประชาชนในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร โดยแสดงบัตรข้าราชการปลอม ประกอบเป็นหลักฐานขอมีบัตร ดังนั้นพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องระมัดระวังต้องสอบสวนผู้ขอมีบัตร และจะต้องสังเกตรูปร่าง หน้าตา กิริยาท่าทางและสำเนียงคำพูดของผู้ขอมีบัตรว่าเป็นบุคคลเดียวกันกับบุคคลตามหลักฐานทะเบียนราษฎร และให้ผู้ขอมีบัตรลงชื่อต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่ เช่นเดียวกับกรณีที่จะต้องสอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำชื่อถือในการรับรองผู้ขอมีบัตร หากรอบคอบแบบนี้ ความผิดพลาดก็ไม่อาจเกิดขึ้น หรือลดน้อยลง

เท่าที่กล่าวมานี้เป็นเพียงข้อแนะนำเล็กน้อยสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติและรับผิดชอบงานบัตรประจำตัวประชาชนทั้งใหม่และเก่า ที่อาจจะหลงลืมไม่ทำตามกฎหมาย ระเบียบและหนังสือสั่งการที่กำหนดให้เมื่อตรวจพบว่าได้มีการทำบัตรให้กับคนต่างตัวหรือบุคคลไม่มีสิทธิตามกฎหมาย ก็มักจะไม่นึกผิด เพราะการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติดังกล่าว เท่ากับเป็นการเอื้ออำนาจหรือสมรู้กับผู้กระทำความผิด จึงต้องระวังผิดด้วย แต่ถ้าได้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง ครบถ้วนทุกขั้นตอนแล้วยังพลาดได้

อีก ความปรารถนาก็อาจจะเพิ่มขึ้นบ้างทั้งนี้เพราะขาดเจตนาทุจริต ย่อมเป็นเหตุบรรเทาโทษได้ประการหนึ่ง โดยสรุปก็คือ จะต้องศึกษา กฎหมายระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจและถือปฏิบัติ ไปตามหลักการเหล่านั้น จงอย่าออกนอกหลักการของกฎหมายจะทำให้หลงทางแล้วจะเสียใจ ไม่มีใครช่วยท่านได้ และสิ่งสำคัญใคร่ขอเตือนไว้ว่า เมื่อรู้วิธีแก้ไขแล้วในทางกลับกัน ก็อย่าใช้วิธีเหล่านี้ ไปใช้เพื่อแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบเป็นอันขาด

บัตรประจำตัวประชาชน กับชีวิตประจำวัน

หากกล่าวถึงบัตรประจำตัวประชาชน ทุกท่านคงจะทราบดี เพราะผูกพันกับชีวิตประจำวันของคนไทยเรา เป็นอย่างมาก บัตรประจำตัวประชาชนนั้น เป็นเอกสารราชการอย่างหนึ่งที่ทางราชการออกให้กับบุคคลผู้มีสัญชาติไทย ใช้พกติดตัวเพื่อนำไปแสดงการขอใช้สิทธิต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง เช่น การเลือกตั้ง การสมัครงาน การติดต่อธุรกิจ การค้า การทำนิติกรรมสัญญา และการติดต่อประสานงานกับส่วนราชการหรือภาคเอกชนรวมทั้งเป็นหลักฐานที่หน่วยงานต่าง ๆ ใช้เพื่อการตรวจสอบบุคคลหรือเพื่อประกอบหนังสือสำคัญต่าง ๆ เฉพาะด้าน เช่น บัตรประจำตัวผู้ป่วยโรงพยาบาล ใบอนุญาตขับรถ บัตรเครดิต เป็นต้น

ในด้านประโยชน์หรือความสำคัญของบัตรประจำตัวประชาชนตามที่กล่าวมาข้างต้น อาจแยกเพื่อให้เห็นความสำคัญได้ดังนี้

1. ในด้านความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ

บัตรประจำตัวประชาชน เป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่เจ้าหน้าที่สามารถตรวจสอบเพื่อแยกบุคคลว่าเป็นใครมาจากไหน จะเห็นว่าในพื้นที่ชายแดนที่มีการเคลื่อนไหวของผู้อพยพหลบหนีเข้าเมืองอยู่ทุกขณะ หรือกลุ่มแรงงานต่างด้าวต่าง ๆ ที่ลี้ภัยเข้ามาทำงานในประเทศไทย เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องจึงสามารถควบคุมและตรวจสอบบุคคลในท้องที่ด้วยการตรวจบัตรประจำตัวประชาชน บุคคลเข้า - ออก ในพื้นที่นั้น ๆ หากบุคคลใดไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนมาแสดงได้อาจจะถูกเจ้าหน้าที่สอบสวน ควบคุมตัวไว้โดยสันนิษฐานว่าเป็นบุคคลต่างด้าวหลบหนีเข้ามาในราชอาณาจักรไทย

ถ้าพิจารณาให้ถี่ถ้วน ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าบรรดาเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่ทางราชการหรือเอกชนออกให้แก่บุคคลเพื่อใช้ในการแสดงตัวหรือพิสูจน์ทราบตัวบุคคลจะไม่มีเอกสารใดที่ทุกคนทุกวงการ ทุกหน่วยงาน ให้การเชื่อถือและยอมรับมากเท่าบัตรประจำตัวประชาชน เพราะบัตรประจำตัวประชาชนเป็นเอกสารหลักฐานที่ทางราชการออกให้กับเฉพาะบุคคลผู้มีสัญชาติไทยเท่านั้น ดังนั้นบัตรประจำตัวประชาชนจึงถือเป็นการป้องกันปัญหาความมั่นคง ที่อาจจะเกิดกับประเทศหรือประชาชนในประเทศได้ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาในด้านผู้ร้ายข้ามแดน ปัญหาการก่ออาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหาการก่อวินาศกรรม และการลักลอบเข้าประเทศอย่างผิดกฎหมาย ซึ่งปัญหาเหล่านี้นับว่าเป็นปัญหาภัยคุกคามอย่างร้ายแรงยิ่งในปัจจุบัน การใช้บัตรประจำตัวประชาชนในประเทศไทยจึงมีความสำคัญมากในปัจจุบัน เพราะมีคนต่างชาติดอพยพเข้ามาทำงานประกอบธุรกิจ และอยู่อาศัยในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก บัตรประจำตัวประชาชนจึงกลายเป็นเอกสารที่ผู้ไม่มีสัญชาติไทยต้องการเพื่อการขอรับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่พึงได้รับจากรัฐบาลไทย

2. ในด้านเศรษฐกิจและธุรกิจ

2.1 รัฐบาลได้มีการสงวนอาชีพบางประเภทไว้สำหรับคนไทยโดยเฉพาะ เช่น งานป่าไม้ งานทอผ้าด้วยมือ งานแกะสลักไม้ งานขับซิมรียนต์ เป็นต้น และมีอาชีพบางอย่างที่บุคคลต่างด้าวทำได้ โดยจะต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อน ซึ่งในการไปติดต่อขออนุญาตเพื่อประกอบอาชีพ และดำเนินธุรกิจดังกล่าวจะต้องนำบัตรประจำตัวประชาชนไปแสดงเป็นหลักฐานประกอบด้วย ดังนั้น จึงเป็นหนทางหนึ่งที่จะป้องกันมิให้บุคคลต่างด้าวแอบแฝงประกอบอาชีพคนไทย แม้ในอนาคตจะมีการเปิดประเทศอาเซียนในปลายปี 2558 นี้ ก็ยังจำกัดอาชีพที่ประชาชนในชาติสมาชิกอาเซียนสามารถเข้ามาทำงานในประเทศไทยได้บางอาชีพเท่านั้น

2.2 การติดต่อธุรกิจและการดำเนินการด้านการเงิน ในการติดต่อดำเนินธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับด้านการเงิน เช่น การกู้ยืมเงินจากธนาคาร การรับเงินจากบัญชีธนาคาร การรับเงินจากไปรษณีย์โทรเลขหรือสถาบันการเงินอื่นๆ เหล่านี้ ผู้ขอรับเงินจะต้องแสดงบัตรประจำตัวประชาชนประกอบด้วยเสมอไป ทั้งนี้เพื่อเป็นการแสดงความบริสุทธิ์ของตนเอง ป้องกันการฉ้อโกงได้และจะเป็นเอกสารสำคัญชนิดหนึ่งที่ปรากฏเป็นหลักฐานไว้ให้ตรวจสอบได้

2.3 ป้องกันบุคคลต่างด้าวมีกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ ในการดำเนินการมรดกผู้เยาว์ ชื่อชาย โอนแลกเปลี่ยน เกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ เช่น ที่ดิน โรงเรือนและสิ่งก่อสร้าง ผู้ทำสัญญาจะต้องใช้บัตรประจำตัวประชาชนแสดงหลักฐานประกอบด้วย แต่เนื่องจากบัตรประจำตัวประชาชนกฎหมายบังคับออกให้ได้เฉพาะบุคคลผู้มีสัญชาติไทยเท่านั้น ดังนั้น จึงสามารถตรวจสอบป้องกันบุคคลต่างด้าวมิให้มีกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ได้ เพราะกฎหมายห้ามบุคคลต่างด้าวมีกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์

3 ในด้านสังคม

การดำเนินชีวิตประจำวันในสังคมปัจจุบัน บัตรประจำตัวประชาชนนับได้ว่ามีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันและมีประโยชน์ต่อการรักษาความสงบเรียบร้อยและความเป็นระเบียบของสังคมเป็นอย่างมาก ได้แก่

3.1 การสมัครงาน ในการสมัครเข้าทำงานไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานราชการหรือหน่วยงานภาคเอกชนก็ตาม หลักฐานสำคัญอย่างหนึ่งที่ต้องใช้แสดงประกอบในการสมัครงานดังกล่าวก็คือ บัตรประจำตัวประชาชนของผู้สมัคร ทั้งนี้เพื่อจะได้พิสูจน์ยืนยันได้ว่าผู้สมัครนั้น ชื่อจริง นามสกุลจริง อายุจริง เป็นอย่างไร อยู่ที่ไหน ถูกต้องตรงตามคุณสมบัติหรือเงื่อนไขที่วางไว้หรือไม่ เป็นการป้องกันการทุจริตและการหลอกลวงได้ทางหนึ่ง

3.2 การเดินทางภายในประเทศ กฎหมายบัตรประจำตัวประชาชนได้กำหนดไว้ว่า ผู้ถือบัตรผู้ใดไม่อาจแสดงบัตรหรือใบรับ หรือใบแทนใบรับ เมื่อเจ้าพนักงานตรวจบัตรขอตรวจ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 200 บาท ฉะนั้นในการเดินทางออกนอกบ้านไปไหนมาไหนของประชาชน จะต้องพกบัตรประจำตัวประชาชนตลอดเวลาการเดินทาง เมื่อเข้าพักตามโรงแรมต่าง ๆ จะต้องใช้บัตรประจำตัวประชาชนในการลงทะเบียนผู้เข้าพัก

ในการที่จะไปขอหนังสือเดินทางไปต่างประเทศ จะต้องใช้บัตรประจำตัวประชาชน ประกอบหลักฐานที่สำคัญด้วย หรือในบางครั้งที่ผ่านประสบเหตุร้ายระหว่างการเดินทางจนไม่อาจช่วยเหลือตัวเองได้ บัตรประจำตัวประชาชนจะเป็นหลักฐานที่ผู้พบเห็นหรือเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือในการติดต่อกับญาติพี่น้องของท่านได้ทราบ

3.3 การป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน บัตรประจำตัวประชาชนเป็นเอกสารของทางราชการขั้นต้นที่สามารถใช้พิสูจน์ทราบตัวบุคคลได้ ซึ่งสามารถใช้เป็นเครื่องมือสำหรับเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบตัวบุคคลที่สงสัยว่าเป็นพวกมิจฉาชีพ นอกจากนั้นยังสามารถขอตรวจหลักฐานจากฐานข้อมูลการทำบัตรได้จากสำนักทะเบียนทั่วประเทศหรือที่สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

4. ในด้านการเมืองการปกครอง

บัตรประจำตัวประชาชนเป็นเอกสารหลักฐานที่มีความสำคัญยิ่งในการสนับสนุนมาตรการเกี่ยวกับการดำเนินการทางการเมือง การปกครองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น ตามกฎหมายการเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งระดับชาติ ระดับท้องถิ่น ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะต้องนำบัตรประจำตัวประชาชนไปแสดงต่อเจ้าหน้าที่เพื่อใช้สิทธิ มิฉะนั้นจะไม่สามารถใช้สิทธิได้และตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2554 ได้กำหนดให้ผู้มีสัญชาติไทย ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 7 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกิน 70 ปีบริบูรณ์ ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันมิให้มีการแอบอ้างใช้สิทธิของผู้อื่นในการลงคะแนนเสียง ดังคำขวัญที่กล่าวว่า “ไม่มีชื่อ ไม่มีบัตร ไม่มีสิทธิ” เท่าที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า บัตรประจำตัวประชาชน แม้จะเป็นเพียงบัตรใบเล็กๆ แต่ก็ให้ประโยชน์และความสำคัญกับผู้ถือบัตรเป็นอย่างมากจึงทำให้บุคคลต่างด้าวผู้ไม่มีสิทธิที่จะมีบัตรได้พยายามแสวงหาวิธีการอันไม่ชอบต่าง ๆ ที่จะขอบัตรประจำตัวประชาชนเพื่อที่จะได้มีโอกาสใช้สิทธิเช่นเดียวกับคนไทย นับว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติอย่างหนึ่ง

ดังนั้น เมื่อท่านมีสิทธิที่จะใช้บัตร และมีหน้าที่ต้องไปข้อมีบัตรก็ไม่ควรเพิกเฉยและละเลยหน้าที่นั้นเพราะนอกจากจะเป็นประโยชน์กับตัวท่านแล้ว ยังได้ชื่อว่าปฏิบัติตามกฎหมายอีกด้วย เรื่องนี้จึงใคร่ขอฝากให้เจ้าหน้าที่และคนไทยทุกคนช่วยกันสอดส่องดูแล อย่าให้คนต่างด้าวหรือบุคคลผู้ไม่มีสิทธิได้มีโอกาสทำบัตรได้เหมือนคนไทย เพื่อรักษาสิทธิของคนไทยไว้ หากพบพฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่ที่ทุจริตหรือบุคคลต่างด้าวที่มีบัตรประจำตัวประชาชนถือว่ามีความผิดตามกฎหมาย ขอให้แจ้งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในพื้นที่ที่พบการกระทำผิด หรือแจ้งไปที่ผู้อำนวยการส่วนบัตรประจำตัวประชาชน สำนักบริหารการทะเบียน คลอง 9 อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี เพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

ฎีกาตัดสินเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5133/2541

พนักงานอัยการ จังหวัด เพชรบุรี

โจทก์

นาย เทอดศักดิ์หรือหนู สุกานิล กับพวก จำเลย

ป.อ. มาตรา 86, 91, 157, 161, 265

ความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 และ 161 เป็นความผิดคนละอย่าง ที่มีองค์ประกอบความผิด แตกต่างกัน ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 จึงมิใช่เป็น ความผิดตามบททั่วไปของบทเฉพาะตามมาตรา 161 จำเลยที่ 2 เป็นผู้มาติดต่อพาคนไปให้จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานทำบัตรประจำตัวประชาชนปลอม โดยให้ค่าตอบแทนแก่จำเลยที่ 1 จำเลยที่ 2 จึงมี ความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนการปลอมเอกสารราชการ และฐานสนับสนุนจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็น เจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่ โดยมีขอบและโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157, 161, 265 ประกอบมาตรา 86

คดีทั้งสองสำนวนนี้เดิมศาลชั้นต้นพิจารณาพิพากษารวมกันมากับคดีอาญาหมายเลขแดง ที่ 2991 / 2539 ของศาลชั้นต้นแต่คดีดังกล่าวถึงที่สุดโดยคู่ความมิได้อุทธรณ์ คงขึ้นเฝ้าศาลอุทธรณ์ ภาค 3 เฉพาะคดีทั้งสองสำนวนนี้โดยให้เรียกจำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 ในทั้งสองสำนวนว่า จำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 ตามลำดับ และเรียกจำเลยที่ 5 ในสำนวนหลังว่า จำเลยที่ 5

โจทก์ฟ้องทั้งสองสำนวนขอให้ลงโทษจำเลยทั้งห้าตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157, 161, 264, 265, 268 83, 84 , 33, 91 พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2552 มาตรา 4, 11, 12, 41, 58, 62, 81 รับของกลาง

จำเลยทั้งห้าให้การปฏิเสธ หลังจากสืบพยานโจทก์ไปบ้างแล้วจำเลยที่ 5 ขอดอนคำให้การเดิม แล้วให้การใหม่เป็นรับสารภาพ

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยที่ 1 มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 157, 161, 265 ประกอบมาตรา 83 เรียงกระทงลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 ฐานปลอม เอกสารราชการ รวม 12 กระทงจำคุกกระทงละ 2 ปีรวมจำนวนคุก 24 ปี ฐานปลอมเอกสารราชการ อีก 2 กระทงเป็นความผิดกรรมเดียวกับฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและโดยทุจริต และฐานเป็นเจ้าพนักงานกระทำการปลอมเอกสารโดยอาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่ลงโทษฐานเป็น เจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและโดยทุจริตซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุด ตามประมวลกฎหมาย อาญามาตรา 90 รวม 2 กระทง จำคุกกระทงละ 3 ปี รวมจำคุก 6 ปี รวมจำคุกจำเลยที่ 1 ทั้งสิ้น 30 ปี จำเลยที่ 2 มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157, 161, 265 ประกอบมาตรา 86 เรียง

กระทรวงมหาดไทยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 ฐานเป็นผู้สนับสนุนการปลอมเอกสารราชการ รวม 9 กระหนง จำคุกกระหนงละ 1 ปี 4 เดือน รวมจำคุก 12 ปี ฐานเป็นผู้สนับสนุนการปลอมเอกสารราชการ อีก 2 กระหนง เป็นความผิดกรรมเดียวกับฐานเป็นผู้สนับสนุนเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและโดยทุจริต และฐานเป็นผู้สนับสนุนเจ้าพนักงานกระทำการปลอมเอกสารโดยอาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่ ลงโทษฐานเป็นผู้สนับสนุนเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและโดยทุจริต ซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 รวม 2 กระหนง จำคุกกระหนงละ 2 ปี รวมจำคุก 4 ปีรวมจำคุก จำเลยที่ 2 ทั้งสิ้น 16 ปี จำเลยที่ 4 มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157, 161 ประกอบ มาตรา 86 มาตรา 265 ประกอบมาตรา 83 พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา 41 วรรค หนึ่ง, 81 เรียงกระทรวงมหาดไทยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 ฐานปลอมเอกสารราชการเป็น ความผิดกรรมเดียวกับฐานเป็นผู้สนับสนุนเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและโดยทุจริตและฐานเป็นผู้สนับสนุนเจ้าพนักงานกระทำการปลอมเอกสารโดยอาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่ ลงโทษฐานเป็นผู้สนับสนุน เจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและโดยทุจริต ซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา 90 จำคุก 2 ปี ฐานเป็นคนต่างด้าวเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต จำคุก 4 เดือน รวมจำคุกจำเลยที่ 4 ทั้งสิ้น 2 ปี 4 เดือน ค่าให้การชั้นสอบสวนหรือของจำเลยที่ 1 ที่ 2 และที่ 4 เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา กรณีมีเหตุบรรเทาโทษลดโทษให้ หนึ่งในสาม ตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา 78 คงจำคุกจำเลยที่ 1 มีกำหนด 20 ปี จำคุกจำเลยที่ 2 มีกำหนด 10 ปี 8 เดือน จำคุกจำเลยที่ 4 มีกำหนด 1 ปี 6 เดือน 20 วัน จำเลยที่ 4 ถูกขังมาครบกำหนดโทษแล้วให้ปล่อยตัวไว้บริบ ของกลางที่ยังไม่ได้ถูกริบในคดีอื่น คำขอและข้อหาอื่นให้ยก และยกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ 3 และที่ 5

จำเลยที่ 1 และที่ 2 อุทธรณ์ทั้งสองสำนวน

ศาลอุทธรณ์ภาค 3 พิพากษายืน

จำเลยที่ 1 และที่ 2 ยฎีกาทั้งสองสำนวน โดยผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษา ศาลชั้นต้นอนุญาตให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงฟังได้ในเบื้องต้นว่าตามวันเวลาเกิดเหตุในฟ้องจำเลยที่ 1 รับ ราชการตำแหน่งเจ้าหน้าที่ปกครอง 1 ประจำที่ว่าการอำเภอหนองหญ้าปล้องได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานทะเบียนราษฎร มีหน้าที่รับแจ้งเกิด แจ้งตาย แจ้งย้ายที่อยู่ เพื่อบันทึกและจำหน่ายชื่อจากทะเบียน ราษฎรแต่ในทางปฏิบัติ จำเลยที่ 1 ช่วยทำคำขอมีบัตรมีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน (บ.ป. 1) และใบรับคำขอมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน (บ.ป.2) ด้วย จำเลย ที่ 4 จำเลยที่ 5 นางสาวลัดดา นายสุทัศน์ นายพงษ์พัฒน์ นายวีระ นายทวี นางสาวโสภา นายสมชาย นายสมพร นายสุริยะ นางสาวแสงทอง นายพรณักรักษ์และนายสมคิดซึ่งมีชื่อเป็นผู้ยื่นคำขอมีบัตรประจำตัว ประชาชนตามคำขอมีบัตร และใบรับคำขอมีบัตร เอกสารหมายเลข จ.19 ถึง จ.31 และ จ.14 ถึง จ.18 รวม 14 ราย เป็นบุคคลไม่มีสัญชาติไทยและไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน เจ้าพนักงานตำรวจจัดจดหมาย

พร้อมของเอกสารหมายเลข จ.35 ได้จากบ้านจำเลยที่ 2 ยึดได้ใบรับคำขอมิบัติประจำตัวประชาชน (ใบเหลือง) ที่ระบุชื่อจำเลยที่ 4 เป็นผู้ยื่นคำขอตามเอกสารหมายเลข จ.73 และสำเนาภาพถ่ายทะเบียนบ้านเลขที่ 6 หมู่ที่ 1 ตำบลยางน้ำก๊าดเหนือ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี เอกสารหมายเลข จ.74 ได้จากจำเลยที่ 4 ยึดบัตรประจำตัวประชาชนของจำเลยที่ 5 เอกสารหมายเลข จ.71 และใบรับคำขอมิบัติ (ใบเหลือง) ที่ระบุชื่อจำเลยที่ 5 เป็นผู้ยื่นคำขอเอกสารหมายเลข จ.72 ได้จากห้องพักของจำเลย ที่ 5 นอกจากนี้พนักงานสอบสวนยังได้รับคำขอมิบัติฯ ที่มีชื่อจำเลยที่ 4 นายสุทัศน์ คนมัน จำเลยที่ 5 นายพงษ์พัฒน์ กระทอง นางสาวลัดดา แดงสาวท นายวีระ คงสาวท นายทวี ยอดงาม นางสาวโสภา มีสติ นายสมพร ถึงโคก นายสมชาย สามแก้ว นายสุริยะ ถึงโคก นางสาวแสงทอง ใจกล้า และนายสมคิด อนันต์ชัยสิทธิ์ เป็นผู้ยื่นคำขอเอกสารหมายเลข จ.19 ถึง จ.31 และสำเนาใบรับคำขอมิบัติฯ เล่มที่ 778235 แผ่นที่ 40 เล่มที่ 778229 แผ่นที่ 49, 50 เล่มที่ 778230 แผ่นที่ 1, 2, 30, 37, 44, 45 เล่มที่ 778232 แผ่นที่ 11, 12, 37 เล่มที่ 778234 แผ่นที่ 32 และเล่มที่ 778233 แผ่นที่ 5 ที่ระบุชื่อนายพรรณรักษ์ ชื่นภิรมย์ จำเลยที่ 4 นายสุทัศน์ จำเลยที่ 5 นายพงษ์พัฒน์ นางสาวลัดดา นายวีระ นายทวี นางสาวโสภา นายสมพร นายสมชาย นายสุริยะ นางสาวแสงทอง และนายสมคิดเป็นผู้ยื่นคำขอเอกสารหมายเลข จ.8 และ จ.14 ถึง จ.18 จากที่ว่าการอำเภอหนองหญ้าปล้องเป็นของกลาง และศาลฎีกาวินิจฉัยข้อเท็จจริงพึงได้ว่า คำขอมิบัติประจำตัวประชาชนใบรับคำขอมิบัติประจำตัวประชาชน และทะเบียนบ้านของผู้ขอเป็นเอกสารปลอมและจำเลยที่ 1 เป็นผู้ทำปลอมคำขอมิบัติฯ และใบรับคำขอมิบัติประจำตัวข้าราชการทั้ง 14 รายการจริงเอกสารดังกล่าวเป็นเอกสารที่ต้องทำขึ้นตามหน้าที่ราชการ ถือได้เป็นเอกสารราชการ จำเลยที่ 1 จึงมีความผิดฐานปลอมเอกสารราชการและจำเลยที่ 1 เป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและโดยทุจริตโดยอาศัยที่ตนมีหน้าที่จริงตามฟ้อง

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ 1 ว่า เมื่อฟังว่าจำเลยที่ 1 มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 161 แล้วการกระทำของจำเลยจะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 อีกหรือไม่ในข้อนี้ที่จำเลยที่ 1 ฎีกาว่า เมื่อฟังว่าจำเลยที่ 1 มีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ทำเอกสารกระทำการปลอมเอกสารโดยอาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 161 อันบทเฉพาะแล้ว จำเลยที่ 1 ก็ย่อมไม่ต้องรับผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 อันเป็นบททั่วไปอีกนั้น เห็นว่า ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 และ 161 เป็นความผิดคนละอย่างที่มีองค์ประกอบความผิดแตกต่างกัน ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 มิใช่เป็นความผิดตามบททั่วไปของบทเฉพาะตามมาตรา 161 ตามฎีกาของจำเลยที่ 1

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ 2 ว่า จำเลยที่ 2 กระทำผิดฐานสนับสนุนการปลอมเอกสารราชการรวม 9 ราย และฐานสนับสนุนเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและโดยทุจริตอีก 2 ราย ตามฟ้องหรือไม่ศาลฎีกาวินิจฉัยข้อเท็จจริงพึงได้ว่าจำเลยที่ 2 เป็นผู้มาติดต่อพาคนไปให้จำเลยที่ 1

ทำบัตรประจำตัวประชาชนปลอมโดยให้ค่าตอบแทนแก่จำเลยที่ 1 จำเลยที่ 2 จึงมีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนการปลอมเอกสารราชการและฐานสนับสนุนจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและโดยทุจริตตามฟ้อง พิพากษายืน

(สันติ ทักราล - ณรงค์ศักดิ์ วิจิตรสาระวงศ์ - เรื่องฤทธิ์ ศรีวรรณะ)

แหล่งที่มา กองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

แนบ

หมายเลขคดีศาลฎีกา

หมายเลขคดีศาลชั้นต้น

หมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้น

หมายเหตุ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4624-4639/2552

ป.วิ.อ. การรับฟังพยานหลักฐาน (มาตรา 227)

การกระทำความผิดระหว่างผู้มาติดต่อกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนและบัตร ทำในลักษณะเป็น ขบวนการ กล่าวคือ เนื่องจากทั้งผู้กระทำความผิดฝ่ายที่ไปติดต่อ และฝ่ายเจ้าหน้าที่กระทำความผิดใน ฝ่ายทะเบียนและบัตรของสำนักงานอำเภอบ้านแพ้วนั้นเอง และทั้งสองฝ่ายต้องกระทำโดยการแสดงตน คือ ฝ่ายที่ไปติดต่อต้องไปลงลายมือชื่อเป็นผู้ร้องขอ และฝ่ายเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่กรอกข้อมูลเป็นผู้รับ แจ้งและตรวจสอบหลักฐาน หากเกิดความผิดพลาด เช่น ถูกรู้เห็นโดยเจ้าหน้าที่คนอื่นที่ไม่ได้รวมกระทำ ความผิดด้วย การกระทำความผิดดังกล่าวน่าจะถูกเปิดเผยโดยทันทีและผู้กระทำความผิดทั้งสองฝ่ายจะ ถูกจับกุมได้โดยง่าย ดังนี้ โดยวิสัยของผู้กระทำความผิดทั้งสองฝ่ายจึงต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษจน มั่นใจได้ว่าการไปติดต่อแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จก็ดี การดำเนินการรับแจ้ง ตรวจสอบหลักฐาน และการเสนอ หัวหน้าฝ่ายทะเบียนและบัตรลงนามอนุมัติก็ดี ได้กระทำโดยคนที่ตกลงที่จะร่วมกระทำความผิดด้วยกัน แล้วเท่านั้น คนที่ไม่มีส่วนรู้เห็นกับการกระทำความผิดด้วย ย่อมต้องถูกกีดกันหรือปิดบังไม่ให้มีโอกาส เกี่ยวข้องหรือรับรู้ด้วยเลย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ฝ่ายเจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จย่อมเป็นส่วนที่ สำคัญของขบวนการกระทำความผิดนี้ที่จะต้องให้เจ้าหน้าที่คนที่ตกลงร่วมกระทำผิดด้วยเท่านั้นมาเป็นผู้รับแจ้ง เพราะหากปล่อยให้ผู้ติดต่อไปแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จ กับเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีส่วนรู้เห็นให้รับเรื่องไปตาม ปกติตามที่จำเลยอ้าง ฝ่ายผู้ไปติดต่อที่ดี ฝ่ายเจ้าหน้าที่ผู้ทุจริตที่ดี จะมั่นใจได้อย่างไรว่าเจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้ง โดยสุจริตจะไม่ตรวจสอบหลักฐานสำคัญ คือ ทะเบียนบ้านฉบับที่มีอยู่ในฝ่ายทะเบียนและบัตรตามหน้าที่ ที่จะต้องปฏิบัติตามปกติ โดยเฉพาะจำเลยซึ่งมีหน้าที่เป็นถึงผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายทะเบียนและบัตร ย่อม มีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องตรวจสอบหลักฐานสำคัญดังกล่าวให้เป็นที่ยึดต้องเรียบเรียงก่อนเสนอเรื่องหรือ คำร้องขอให้หัวหน้าฝ่ายทะเบียนและบัตรพิจารณาลงนามอนุมัติ หากจำเลยไม่ได้ร่วมรู้เห็นกับขบวนการ กระทำความผิดด้วย ฝ่ายผู้กระทำความผิดยังต้องหลีกเลี่ยงไม่ให้จำเลยได้มีโอกาสเกี่ยวข้องรับรู้ ดังนั้น การที่จำเลยมีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้โดยเป็นผู้รับเรื่องกรอกข้อมูลให้กับฝ่ายผู้มาติดต่อด้วยตนเอง พฤติการณ์ ดังกล่าวจึงบ่งชี้ให้เห็นได้ชัดเจนว่า จำเลยร่วมอยู่ในขบวนการกระทำความผิดนี้ด้วยพยานหลักฐานโจทก์ ทั้งสิบหกสำนวนรับฟังได้มั่นคงปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยร่วมกระทำความผิดจริง

ระหว่าง	{	พนักงานอัยการจังหวัดสมุทรสาคร	โจทก์
		นางสุภาภาญจน์ รัตนพงศ์ตระกูล	จำเลย

คดีทั้งสิบหกสำนวนนี้ ศาลอุทธรณ์ภาค 7 รวมการพิจารณาและพิพากษาเข้าด้วยกัน

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องทั้งสิบหกสำนวนเป็นใจความว่า จำเลยกับนาย ว. ซึ่งยังไม่ได้ตัวมาฟ้องเป็นข้าราชการกรมการปกครอง สังกัดกระทรวงมหาดไทย ประจำสำนักงานทะเบียนอำเภอ บ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร โดยจำเลยเป็นเจ้าของพนักงาน มีตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ปกครอง 3 ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายทะเบียนและบัตร ทำหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร การแจ้งย้ายที่อยู่ การเพิ่มชื่อ และรายการในทะเบียนบ้าน การจำหน่ายชื่อและรายการบุคคลออกจากทะเบียนบ้าน ส่วนนาย ว. เป็นเจ้าพนักงานมีตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายทะเบียนและบัตรทำหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 และดำเนินการตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 จำเลยกับพวกอาศัยโอกาสที่จำเลยกับพวกเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ทำเอกสาร กรอกข้อความลงในเอกสารคำขอมิบัตรประจำตัวประชาชนและใบแจ้งการย้ายที่อยู่ และอื่นๆ ฯลฯ ตามกฎหมายดังกล่าวข้างต้น ได้ร่วมกันกระทำความผิดตามกฎหมายหลายกรรมต่างกัน

เหตุทั้งหมดเกิดที่ตำบลบ้านแพ้ว อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 91, 157, 161, 162, 264, 265

จำเลยให้การปฏิเสธ

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้ว พิพากษายกฟ้องโจทก์

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค 7 พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157, 161, 265 ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 91 อันเป็นกรณีเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตาม มาตรา 157 ซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 ให้เรียงกระหองโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 ให้จำคุกกระหอง 1 ปี 6 เดือน ทางนำสืบของจำเลยเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาลดโทษให้หนึ่งในสามตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 คงจำคุกกระหอง 1 ปี โดยให้นับโทษซ้อนกันไปนอกจากที่แก้คงให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาพิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงทั้งที่ได้ในเบื้องต้นว่า ขณะเกิดเหตุนาย ว. ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานปกครอง 6 ได้รับมอบหมายเป็นหัวหน้ารับผิดชอบฝ่ายทะเบียนและบัตร อำเภอบ้านแพ้วรับผิดชอบงานบัตรประจำตัวประชาชน มีผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานโดยงานทะเบียนราษฎรอยู่ในความรับผิดชอบของนางสาว ส. มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนราษฎรมีจำเลยตำแหน่งเจ้าหน้าที่ปกครอง 3 เป็นผู้ช่วย ตามคำสั่งอำเภอบ้านแพ้ว ที่ 436/2538 ตามวันเวลา และสถานที่เกิดเหตุตามฟ้อง จำเลยกรอกข้อความลงในแบบพิมพ์ใบแจ้งการย้ายที่อยู่ (ท.ร. 6 ตอน 2) ในสำนวนคดีอาญาหมายเลขคำที่ 5902/2542 หมายเลขแดงที่ 7437/2545 ของศาลชั้นต้น ในสำนวนคดีอาญาหมายเลขคำที่ 4557/2542 หมายเลขแดงที่ 6395/2546 ของศาลชั้นต้น

ในสำนวนคดีอาญาหมายเลขดำที่ 4259/2542 หมายเลขแดงที่ 5664/2546 ของศาลชั้นต้น
 ในสำนวนคดีอาญาหมายเลขดำที่ 5901/2542 หมายเลขแดงที่ 5511/2546 ของศาลชั้นต้น
 ในสำนวนคดีอาญาหมายเลขดำที่ 4251/2542 หมายเลขแดงที่ 7436/2546 ของศาลชั้นต้น
 ในสำนวนคดีอาญาหมายเลขดำที่ 4252/2542 หมายเลขแดงที่ 7658/2546 ของศาลชั้นต้น
 ในสำนวนคดีอาญาหมายเลขดำที่ 4550/2542 หมายเลขแดงที่ 6394/2546 ของศาลชั้นต้น
 ในสำนวนคดีอาญาหมายเลขดำที่ 4534/2542 หมายเลขแดงที่ 6887/2546 ของศาลชั้นต้น
 ในสำนวนคดีอาญาหมายเลขดำที่ 4535/2542 หมายเลขแดงที่ 6888/2546 ของศาลชั้นต้น
 ในสำนวนคดีอาญาหมายเลขดำที่ 4572/2542 หมายเลขแดงที่ 6396/2546 ของศาลชั้นต้น
 ในสำนวนคดีอาญาหมายเลขดำที่ 4573/2542 หมายเลขแดงที่ 6176/2546 ของศาลชั้นต้น
 ในสำนวนคดีอาญาหมายเลขดำที่ 5900/2542 หมายเลขแดงที่ 6807/2546 ของศาลชั้นต้น
 ในสำนวนคดีอาญาหมายเลขดำที่ 4260/2542 หมายเลขแดงที่ 809/2546 ของศาลชั้นต้น และใน
 ส่วน / คดีอาญาหมายเลขดำที่ 4674/2542 หมายเลขแดงที่ 7477/2545 ของศาลชั้นต้น ส่วนปัญหา
 ที่จำเลยฎีกากว่าจำเลยไม่ได้กรอกข้อความลงในแบบพิมพ์คำขอสมัคร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำ
 ตัวประชาชน ในสำนวนคดีอาญาหมายเลขดำที่ 4536/2542 หมายเลขแดงที่ 6889/2546 ของศาลชั้น
 ต้น ในสำนวนคดีอาญาหมายเลขดำที่ 4557/2542 หมายเลขแดงที่ 6395/2546 ของศาลชั้นต้น และใน
 ส่วนคดีอาญาหมายเลขดำที่ 4754/2542 คดีแดงที่ 4657/2546 ของศาลชั้นต้นนั้น จำเลยเบิกความ
 รับว่าเป็นผู้เขียนกรอกข้อความในเอกสาร นั้น ๆ เอง ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยเป็นผู้กรอกข้อความลงใน
 เอกสารดังกล่าวมีปัญหาก็จะต้องวินิจฉัยตามที่จำเลยฎีกาต่อไปว่า จำเลยกระทำความผิดฐานเป็น
 พนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและร่วมกันปลอมเอกสารราชการในแจ้งการย้ายที่อยู่ (ท.ร.6 ตอน 2)
 และแบบคำขอสมัคร มีบัตรใหม่หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน (บ.ป. 1) ตามคำพิพากษาของศาล
 อุทธรณ์ ภาค 7 หรือไม่ เห็นว่า โจทก์มีพยาน คือนาย ด. และนาย ว. ปลัดอำเภอบ้านแพ้ว ที่ได้รับมอบ
 หมายจากนายอำเภอบ้านแพ้ว ให้เข้าร่วมกับพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนในคดีนี้เบิกความยืนยันข้อ
 เท็จจริงเป็นทำนองว่า เมื่อมีประชาชนมาติดต่อขอแจ้งการย้ายที่อยู่ก็ตี มาขอทำบัตรประจำตัวประชาชนก็
 ตี ตามระเบียบปฏิบัติเจ้าหน้าที่ผู้รับเรื่องจากประชาชนจะต้องตรวจสอบหลักฐานโดยเฉพาะ คือ ทะเบียน
 บ้านที่มีอยู่ในฝ่ายทะเบียนและบัตรว่า มีชื่อของประชาชนผู้นั้นอยู่หรือไม่ หากตรวจสอบแล้วพบว่ามิอยู่
 เจ้าหน้าที่ผู้นั้นจึงจะดำเนินการต่อไปตามความประสงค์ของประชาชนผู้มาติดต่อผู้นั้นได้ ซึ่งจากการ
 สอบสวนของพยานทั้งสองร่วมกับพนักงานสอบสวนพบว่า ผู้มาติดต่อขอแจ้งการย้ายที่อยู่และขอทำบัตร
 ประจำตัวประชาชนตามข้อเท็จจริงที่รับฟังได้ในเบื้องต้นดังกล่าว ไม่มีชื่อในทะเบียนบ้านฉบับของฝ่าย
 ทะเบียนและบัตร และจำเลยเป็นผู้เขียนข้อความในเอกสารดังกล่าว ระบุข้อมูลว่ามิชื่อในทะเบียนบ้าน
 จึงเชื่อว่าจำเลยร่วมกระทำความผิดกับนาย ว. หัวหน้าฝ่ายทะเบียนและบัตรที่เป็นผู้ลงนามอนุมัติให้แจ้ง
 การย้ายที่อยู่ และให้ออกบัตรประจำตัวประชาชนด้วย ดังนี้ เห็นว่า พยานโจทก์ทั้งสองปากดังกล่าวต่าง

ส่วนถือได้ว่าเป็นผู้บังคับบัญชาของจำเลยไม่ปรากฏว่ามีเหตุไคร่เรื่องอย่างใดกับจำเลยมาก่อน และไม่มีเหตุที่จะต้องแลกกล่าวร้ายปรีกปรีาจำเลยให้ต้องถูกลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงหรือถูกลงโทษในทางอาญา คำเบิกความมีเหตุผลไม่มีพิรุณ เชื่อได้ว่าพยานทั้งสองปากเบิกความไปตามที่รู้เห็นจริง ๆ ข้อเท็จจริงมีน้ำหนักรับฟังได้ตามที่พยานโจทก์ทั้งสองเบิกความ ส่วนที่จำเลยนำสืบต่อสู้คดีเป็นทำนองว่า จำเลยกรอกข้อความที่เป็นข้อมูลของผู้นำติดต่อกตามนโยบายของทางอำเภอบ้านแพ้วที่จะอำนวยความสะดวกรวดเร็วให้แก่ประชาชนเมื่อจำเลยกรอกข้อความในเอกสารดังกล่าวเสร็จก็ส่งมอบต่อให้เจ้าหน้าที่คนอื่นดำเนินการตรวจสอบหลักฐานนั้น เห็นว่า การกล่าวอ้างของจำเลยเป็นแต่เพียงคำให้การปฏิเสธลอย ๆ ไม่มีเหตุผลที่จำเลย ซึ่งเป็นผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายทะเบียนและบัตร งานทะเบียนราษฎร จะกรอกข้อมูลให้ผู้นำติดต่อกโดยไม่ตรวจสอบหลักฐานที่สำคัญ คือ ทะเบียนบ้านที่เป็นต้นฉบับอยู่ในฝ่ายของจำเลยเองเสียก่อนว่า ผู้นำติดต่อกมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านนั้นหรือไม่ ชื่อนำสืบต่อสู้ของจำเลยจึงเป็นพิรุณไม่มีน้ำหนักที่จะรับฟังได้กับทั้งเมื่อพิจารณาพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดในคดีนี้ที่ปรากฏว่า มีผู้นำติดต่อกให้กระทำความผิดเป็นจำนวนมากหลายสิบรายเห็นได้ว่า การกระทำความผิดระหว่างผู้นำติดต่อกกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนและบัตร ทำในลักษณะเป็นขบวนการ กล่าวคือ เนื่องจากทั้งผู้กระทำความผิดฝ่ายที่ไปติดต่อ และฝ่ายเจ้าหน้าที่กระทำความผิดในฝ่ายทะเบียนและบัตรของสำนักงานอำเภอบ้านแพ้วนั่นเอง และทั้งสองฝ่ายต้องกระทำโดยการแสดงตน คือ ฝ่ายที่ไปติดต่อต้องไปลงลายมือชื่อเป็นผู้ร้องขอ และฝ่ายเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่กรอกข้อมูลเป็นผู้รับแจ้งและตรวจสอบหลักฐาน หากเกิดความผิดพลาด เช่น ถูกรู้เห็นโดยเจ้าหน้าที่ที่คนอื่นที่ไม่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วย การกระทำความผิดดังกล่าว น่าจะถูกเปิดเผยโดยทันทีและผู้กระทำความผิดทั้งสองฝ่ายจะถูกจับกุมได้โดยง่าย ดังนี้ โดยวิธี ขอบผู้กระทำความผิดทั้งสองฝ่ายจึงต้องใช้ความระมัดระวังเป็นที่สุดจนมั่นใจได้ว่าการไปติดต่อแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จก็มีการดำเนินการรับแจ้งตรวจสอบหลักฐาน และการเสนอหัวหน้าฝ่ายทะเบียนและบัตรลงนามอนุมัติก็ได้กระทำโดยคนที่ตกลงที่จะร่วมกระทำความผิดด้วยกันแล้วเท่านั้น คนที่ไม่มีส่วนรู้เห็นกับการกระทำความผิดด้วยย่อมต้องถูกกีดกันหรือปิดบังไม่ให้มีโอกาสเกี่ยวข้องหรือรับรู้ด้วยเลย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ฝ่ายเจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จย่อมเป็นส่วนที่สำคัญของขบวนการกระทำความผิดนี้ที่จะต้องให้เจ้าหน้าที่คนที่ตกลงร่วมกระทำความผิดด้วยเท่านั้นมาเป็นผู้รับแจ้ง เพราะหากปล่อยให้ผู้ติดต่อไปแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จ กับเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีส่วนรู้เห็นให้รับเรื่องไปตามปกติตามที่จำเลยอ้าง ฝ่ายผู้ไปติดต่อก็ดี ฝ่ายเจ้าหน้าที่ผู้ทุจริตก็ดีจะมั่นใจได้อย่างไรว่าเจ้าหน้าที่รับแจ้งโดยสุจริตจะไม่ตรวจสอบหลักฐานสำคัญ คือ ทะเบียนบ้านฉบับที่มีอยู่ในฝ่ายทะเบียนและบัตรตามหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามปกติ โดยเฉพาะจำเลยซึ่งมีหน้าที่เป็นถึงผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายทะเบียนและบัตรย่อมมีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องตรวจสอบหลักฐานสำคัญดังกล่าวให้เป็นที่ยุติต้องเรียบเรียงก่อนเสนอเรื่องหรือคำร้องขอให้หัวหน้าฝ่ายทะเบียนและบัตรพิจารณาลงนามอนุมัติ หากจำเลยไม่ได้รับรู้เห็นกับขบวนการกระทำความผิดด้วย ฝ่ายผู้กระทำความผิดก็ต้องหลีกเลี่ยงไม่ให้จำเลยได้มีโอกาสเกี่ยวข้องรับรู้ ดังนั้น การที่จำเลยมีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้โดยเป็นผู้รับเรื่องกรอกข้อมูลให้

กับฝ่ายผู้มาคิดต่อด้วยตนเอง พฤติการณ์ดังกล่าวจึงบ่งชี้ให้เห็นได้ชัดเจนว่า จำเลยร่วมอยู่ในขบวนการกระทำความผิดนี้ด้วย พยานหลักฐานโจทก์ทั้งสิบหกสำนวนรับฟังได้มั่นคงปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยร่วมกระทำความผิดจริงตามที่ศาลอุทธรณ์ภาค 7 วินิจฉัย ฎีกาจำเลยในส่วนนี้ฟังไม่ขึ้น ส่วนที่จำเลยฎีกาว่า การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดฐานปลอมเอกสารราชการนั้นเห็นว่า จำเลยกับพวกกรอกข้อความตามอำนาจหน้าที่อันเป็นเท็จลงในเอกสารที่แท้จริงของทางราชการการกระทำของจำเลยไม่ใช่การกระทำความผิดฐานปลอมเอกสารราชการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 161, 265 แต่เป็นการกระทำความผิดฐานจดข้อความอันเป็นเท็จในเอกสารราชการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 162 (3) แต่ความผิดฐานนี้ศาลอุทธรณ์ภาค 7 ไม่ได้พิพากษาปรับบทเป็นความผิดมาโจทก์ไม่ฎีกา จึงต้องถือว่ายุติไปในชั้นศาลอุทธรณ์ ภาค 7 แล้ว ฎีกาจำเลยในส่วนนี้ฟังขึ้น

พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ประกอบมาตรา 83, 91 ข้อหาอื่นให้ยก นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ภาค 7

สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายสารสนเทศ

สำนักงานวิชาการ

นายคมกฤช สุวดี - ย่อ

นายชัยยุทธ ทองอินทร์ - พิมพ์

คำถาม - คำตอบ

เกี่ยวกับการปฏิบัติงานบัตรประจําตัวประชาชน

1. **คำถาม** บุคคลผู้มีสัญชาติไทย มีแต่ พ.ศ. เกิด ไม่มีวันที่ เดือน เกิด จะทำบัตรให้ได้หรือไม่

คำตอบ บุคคลผู้มีสัญชาติไทยต้องมีชื่อและรายการในทะเบียนบ้าน ฉะนั้นหากไม่สามารถดำเนินการแก้ไขหลักฐานทางทะเบียนบ้านแล้ว ต้องใช้ข้อมูลหลักฐานตามทะเบียนบ้าน คือ ระบุดะชะ พ.ศ. เกิด

2. **คำถาม** การขอมีบัตรและการออกบัตรประจําตัวประชาชนให้แก่บุคคลซึ่งไม่มีชื่อสกุลปรากฏตามหลักฐานทะเบียนบ้านขอมีบัตรประจําตัวประชาชนได้หรือไม่

คำตอบ ไม่สามารถจัดทำบัตรให้ได้ เนื่องจากรายการผู้ขอมีบัตรไม่ครบถ้วนตามกฎหมาย จนกว่าผู้นั้นจะได้ชื่อสกุลแล้วจึงจะขอมีบัตรได้

(พ.ร.บ. ชื่อบุคคล พ.ศ. 2505 มาตรา 5 กำหนดให้ผู้มีสัญชาติไทยต้องมีชื่อตัวและชื่อสกุล ดังนั้นในการจัดทำบัตรประจําตัวประชาชน ซึ่งกฎหมายกำหนดให้ทำได้เฉพาะผู้มีสัญชาติไทยเท่านั้น ผู้ยื่นคำขอบัตรจะต้องมีชื่อตัวและชื่อสกุลด้วยเพราะหากไม่มีชื่อสกุลแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่ก็ไม่อาจออกบัตรให้มีรายการครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดได้) ตามหนังสือที่ มท 0310.3/ว 089 ลงวันที่ 14 มกราคม 2541

3. **คำถาม** เจ้าพนักงานตรวจบัตร, เจ้าพนักงานออกบัตร, พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจําตัวประชาชน มีกฎหมายรองรับอย่างไร

คำตอบ เจ้าพนักงานตรวจบัตร เจ้าพนักงานออกบัตรและพนักงานเจ้าหน้าที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้ง โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจําตัวประชาชน พ.ศ. 2526โดยมีคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 452/2542 เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานงานออกบัตรและพนักงานเจ้าหน้าที่ สั่ง ณ วันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542, คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 437/2555 และคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 94/2557 เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ สั่ง ณ วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2557

4. **คำถาม** ผู้ดำรงตำแหน่งโต๊ะอิหม่าม โต๊ะคอเต็บและโต๊ะบิหลัน ในศาสนาอิสลาม ถือเป็นนักบวชที่จะถือว่าเป็นบุคคลได้รับการยกเว้นไม่ต้องขอมีบัตรประจําตัวประชาชนหรือไม่

คำตอบ ปัจจุบันได้มีประกาศใช้พระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 10 พฤศจิกายน 2540 ซึ่งตามมาตรา 31 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้อิหม่าม คอเต็บ และบิหลัน ไม่ถือเป็นนักพรต นักบวช จึงมีผลทำให้บุคคลกลุ่มดังกล่าวพ้นสภาพการเป็นบุคคลซึ่งไม่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องขอมีบัตรประจําตัวประชาชนและจะต้องยื่นคำขอมีบัตรภายใน 60 วัน นับแต่วันที่พ้นสภาพได้รับการยกเว้น คือ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2540 ซึ่งเป็นไปตามมาตรา 7 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจําตัวประชาชน พ.ศ. 2526 มิฉะนั้น จะมีความผิดตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน (ตามหนังสือ ตัวเลขที่ มท 0310.3/ว 2888 ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2540)

5. **คำถาม** การเรียกหลักฐานการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน ต้องเรียกเท่าที่จำเป็นหมายความว่าอย่างไร

คำตอบ ระเบียบ ปค. ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2554 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ 12 วรรคสอง “กรณีมีเหตุสงสัยว่าจะมีการทุจริต หรือพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาแล้วเห็นว่าหลักฐานที่ผู้ขอมีบัตรนำมาแสดงไม่สามารถพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลและคุณสมบัติของผู้ขอได้ให้เรียกหลักฐานเอกสารหรือสอบสวนบุคคลเพิ่มเติมเท่าที่จำเป็น

ข้อ 61 วรรคสอง “ในกรณีฐานข้อมูลทะเบียนบัตรไม่ปรากฏรายการทำบัตรเดิมของผู้ขอมีบัตร หรือรายการทำบัตรเดิมรวมถึงภาพใบหน้าไม่ตรงกับข้อเท็จจริงหรือหลักฐานที่ผู้ขอมีบัตรนำมาแสดง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบพิจารณาว่ารายการใดถูกต้อง โดยอาจเรียกหลักฐานเอกสารหรือสอบสวนพยานบุคคลเพิ่มเติมได้เท่าที่จำเป็น หากเชื่อถือได้ว่าหลักฐานที่ผู้ขอมีบัตรนำมาแสดงนั้นเป็นรายการที่ถูกต้องให้ดำเนินการจัดทำบัตรให้แก่ผู้ขอมีบัตร

หนังสือ ปค. ที่ มท 0309.2/ว 3476 ลว. 26 มีนาคม 2557 เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน กำหนดให้การเรียกหลักฐานประกอบการพิจารณาจัดทำบัตร ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2554 เป็นสำคัญ ให้พยายามหลีกเลี่ยงการดำเนินการที่จะทำให้ประชาชนเดือดร้อน ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องเรียกหลักฐานหรือสอบสวนพยานบุคคลเพิ่มเติมเพื่อยืนยันรับรองตัวผู้ยื่นคำขอมีบัตร ให้ดำเนินการเท่าที่จำเป็นเท่านั้น

ดังนั้น คำว่า “เท่าที่จำเป็น” ตามปัญหาอาจหมายถึงการเรียกเอกสารหรือสอบสวนพยานเพิ่มเติมจากที่ระเบียบกำหนดสามารถกระทำได้ แต่ต้องไม่เป็นการเพิ่มภาระที่จะทำให้ประชาชนเดือดร้อนเกินสมควร

6. **คำถาม** กรณีพระภิกษุ สามเณร ขอมีบัตรประจำตัวประชาชนจะต้องดำเนินการอย่างไร

คำตอบ หนังสือ ปค. ที่ มท 0309.2/ว 7552 ลงวันที่ 26 มิถุนายน 2550 วางแนวทางไว้ดังนี้

1. เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอมีบัตรจากพระภิกษุ สามเณร ที่ประสงค์จะทำบัตรประจำตัวประชาชน ให้ตรวจสอบหลักฐานว่า รายการต่าง ๆ ในทะเบียนบ้านของวัด เช่น คำนำหน้านาม หรือ วงเล็บชื่อตัวชื่อสกุลต่อท้ายสมณศักดิ์ กรณีเป็นพระภิกษุที่ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ตรงกับรายการที่ระบุในหนังสือสุทธิสำหรับพระภิกษุ สามเณร หรือไม่ หากถูกต้องตรงกันและมีหลักฐานเอกสารประกอบอื่น ๆ ตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนกำหนด เช่น สุตบัตร บัตรเดิม เป็นต้น ครบถ้วนให้พิจารณาดำเนินการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้พระภิกษุ สามเณร ทันที โดยไม่ต้องดำเนินการตามหนังสือ ปค. ที่ มท 0408/ว 925 ลงวันที่ 23 สิงหาคม 2533

2. หากตรวจสอบแล้วปรากฏว่าสำเนาทะเบียนบ้านที่พระภิกษุ สามเณร นำมาแสดงเป็นสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน ให้แนะนำพระภิกษุ สามเณร ให้แจ้งย้ายที่อยู่จากทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านเข้าทะเบียนบ้านฉบับของวัดแล้วขอให้แก้ไขคำนำหน้านามหรือสมณศักดิ์โดยวงเล็บชื่อตัวชื่อสกุล ต่อท้ายสมณศักดิ์ ให้ถูกต้องตรงกับที่ระบุในหนังสือ สุทธิของพระภิกษุ สามเณร แล้วจึงทำบัตรประจำตัวประชาชนให้ต่อไป แต่หากพระภิกษุ สามเณร ยังคงยืนยันที่จะใช้สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านหรือสำเนาทะเบียนบ้านฉบับของวัด ที่ยังไม่ได้แก้ไขคำนำหน้านามให้เป็น “พระ” หรือ “สามเณร” หรือสมณศักดิ์โดยวงเล็บชื่อตัวชื่อสกุลต่อท้ายสมณศักดิ์ กรณีพระภิกษุที่ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นหลักฐานในการทำบัตรประจำตัวประชาชนก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้ และให้ดำเนินการตามหนังสือ ปค. ที่ มท 0408/ว 925 ลงวันที่ 23 สิงหาคม 2533 เรื่องแนวทางปฏิบัติกรณีพระภิกษุ สามเณร ขอมีบัตรประจำตัวประชาชน อันเป็นการฝ่าฝืนประกาศมหาเถรสมาคม เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2479 เรื่อง ภิกษุ สามเณร เซ็นนามแสดงภาวะไม่แน่นอนว่าเป็นบรรพชิตหรือคฤหัสถ์ แต่อย่างไรก็ตาม ควร แนะนำให้ภิกษุ สามเณร ทราบก่อนว่า กรณีนี้เป็นบุคคลที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนแต่อย่างใด แต่หากมีความประสงค์จะขอมีบัตรก็สามารถดำเนินการได้

7. **คำถาม** มีข้าราชการตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ระดับ 9 ขอใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านามโดยอ้างว่า กรมการปกครอง ได้อนุญาตให้ใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านามในทะเบียนบ้านแล้วจึงจะดำเนินการขอเปลี่ยนคำนำหน้านามในบัตรประจำตัวประชาชนได้หรือไม่

คำตอบ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านาม พ.ศ. 2536 ข้อ 5 ได้กำหนดให้ตำแหน่งทางวิชาการมีสิทธิใช้ตำแหน่งทางวิชาการที่ได้รับเป็นคำนำหน้านามได้ใน การลงชื่อ หนังสือ เอกสาร งานสารบรรณหรือการเรียกขานใด ๆ เสมือนยศ หรือ คำนำหน้านามอย่างอื่น ซึ่งไม่ครอบคลุมถึงการแก้ไขคำนำหน้านามในทะเบียนบ้าน และคำนำหน้านามของตำแหน่งทางวิชาการดังกล่าวเป็นเพียงคำที่แสดงให้ทราบถึงการประกอบอาชีพ และระดับการดำรงตำแหน่งหน้าที่ของบุคคล ซึ่งมีผู้นิยมยกย่องเรียกขานเป็นคำนำหน้านามกันอยู่ เช่นเดียวกับคำว่า นายแพทย์ นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอ เป็นต้น กรณีนี้ไม่มีพระราชบัญญัติให้ใช้คำนำหน้าชื่อ ศักราช 1223 พระราชกฤษฎีกาให้ใช้คำนำหน้านามสตรี พ.ศ. 2460 และพระราชกฤษฎีกาให้ใช้คำนำหน้านามสตรีเพิ่มเติม พ.ศ. 2464 กำหนดให้ผู้ที่ไม่มีบรรดาศักดิ์ ยศ หรือฐานันดรศักดิ์ ใช้คำว่า นาย นาง นางสาว แล้วแต่กรณีเป็นคำนำหน้านามโดยกระทรวงมหาดไทยได้สั่งการให้ถือปฏิบัติตามหนังสือสั่งการ ปกปิต ที่ มท 0313/ว 337 ลงวันที่ 3 สิงหาคม 2509 ดังนั้น การที่จะใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านามในทะเบียนบ้านจึงไม่อาจกระทำได้ ดังนั้น จึงส่งผลให้ไม่สามารถยื่นคำขอเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชนได้ (ตามหนังสือที่ มท 0310.2/ว 1154 ลงวันที่ 23 พฤษภาคม 2540)

8. **คำถาม** กรณีผู้ถือบัตรประสงฆ์จะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกบัตรให้ใหม่ เนื่องจากมีการแก้ไข

รายการในทะเบียนบ้าน เช่น คำนำหน้านาม เมื่อออกบัตรให้ใหม่แล้ว ต้องเรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือไม่

คำตอบ กรณีผู้ถือบัตรประจำตัวประชาชนจะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกบัตรให้ใหม่ เนื่องจากการแก้ไขรายการในทะเบียนบ้าน เช่น คำนำหน้านาม พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติมรวมทั้งกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2555 มิได้กำหนดค่าธรรมเนียมการออกบัตรกรณีดังกล่าวไว้ พนักงานเจ้าหน้าที่จึงไม่อาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการออกบัตรให้ใหม่แก่ผู้ถือบัตรในกรณีดังกล่าวไว้ สำหรับกรณีที่ผู้ถือบัตรต้องการให้รายการในบัตรตรงกับรายการที่ได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงในทะเบียนบ้าน ถือว่าเป็นกรณีบัตรมีรายการไม่ตรงกับคำขอหรือข้อเท็จจริงตามทะเบียนบ้านพนักงานเจ้าหน้าที่มีหน้าที่ดำเนินการออกบัตรให้ใหม่ได้ ตามข้อ 13 ของ กฎกระทรวง ฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 (หนังสือสั่งการ ปค. ที่ มท 0309.2/ว 3635 ลงวันที่ 24 ตุลาคม 2557)

9. **คำถาม** การแก้ไขปัญหาแก่ผู้ถูกสวมตัวทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน มีแนวทางการแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้ถูกสวมตัวอย่างไร

คำตอบ แนวทางการแก้ไขปัญหาแก่ผู้ถูกสวมตัวทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน มีแนวทางการดำเนินการดังนี้

1. กรณีสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชนต่างสำนักทะเบียน เมื่อมีการตรวจสอบและสอบสวนจนปรากฏแล้วว่า เจ้าของรายการบุคคลที่แท้จริงไม่มีส่วนร่วมกระทำทุจริตและไม่เกี่ยวข้องกับกรณีทุจริตให้สำนักทะเบียนที่เกิดเหตุทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชนดำเนินการจำหน่ายรายการบัตรที่มีการสวมตัวทันทีและในส่วนของสำนักทะเบียนที่เป็นภูมิลำเนาปัจจุบันของเจ้าของชื่อและรายการให้สามารถรับคำขอและอนุมัติการขอมีบัตรให้แก่ เจ้าของรายการบุคคลที่แท้จริงได้ทันทีด้วย

2. กรณีสวมตัวแจ้งย้ายที่อยู่ปลายทาง เมื่อมีการตรวจสอบและสอบสวนจนปรากฏแล้วว่า เจ้าของรายการบุคคลที่แท้จริงมิได้แจ้งย้ายปลายทาง ไม่มีส่วนร่วม หรือเกี่ยวข้องกับการทุจริตสวมตัวดังกล่าวให้สำนักทะเบียนปลายทางดำเนินการจำหน่าย ยกเลิก เพิกถอนหลักฐานการย้ายที่อยู่ปลายทางทั้งหมดทันที และให้สำนักทะเบียนต้นทางปรับปรุงฐานข้อมูลรายการบุคคลของเจ้าของรายการที่แท้จริงให้คงมีรายการอยู่ในทะเบียนบ้านดั้งเดิม เพื่อให้เจ้าของรายการบุคคลที่แท้จริงสามารถขอมีบัตรประจำตัวประชาชน หรือติดต่อขอรับการบริการทางทะเบียนได้ตามปกติ

3. กรณีตามข้อ 1 และข้อ 2 ดังกล่าวข้างต้น ถือเป็นมาตรการแก้ไข (เยียวยา) ปัญหาทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนแก่ประชาชน นอกเหนือจากมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่มีการสั่งการแล้ว จึงให้สำนักทะเบียนถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด หากปรากฏว่ามีสำนักทะเบียนใดละเลยการแก้ไขปัญหาแก่ประชาชนดังกล่าว จนมีการร้องเรียนเกิดขึ้น จะถือว่าเป็นความบกพร่องของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ซึ่งจะต้องได้รับโทษตามควรแก่กรณี (หนังสือสั่งการ ปค. ที่ มท 0309.2/ว 53 ลงวันที่ 12 กรกฎาคม 2549)

10. **คำถาม** การพิจารณา “อนุญาตให้ทำบัตร” พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถฝากให้ลูกจ้าง อาสาสมัคร รักษาติดแทน หรือเจ้าหน้าที่อื่นที่ช่วยปฏิบัติงาน โดยพนักงานเจ้าหน้าที่จะลงนามในภายหลัง เพราะต้องไปปฏิบัติภารกิจในพื้นที่หรือไม่ลงนามใน บ.ป. 1 จนกระทั่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ย้ายจากสำนักทะเบียนนั้นไปแล้วสามารถทำได้หรือจะเป็นความผิดหรือไม่

คำตอบ ระเบียบ ปค. ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2554 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ข้อ 60 กำหนดไว้ว่า เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอ บ.ป. 1 และหลักฐานประกอบคำขอ ให้ตรวจสอบความถูกต้องระหว่างรายการในคำขอ บ.ป. 1 กับหลักฐานดังกล่าว และเมื่อพิจารณาเห็นว่าผู้ขอมีบัตรมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กำหนดและหลักฐานเป็นที่เชื่อถือได้ ให้มีคำสั่งอนุญาตและดำเนินการถ่ายรูปผู้ขอมีบัตร ดังนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องมีคำสั่งอนุญาตทุกครั้งเมื่อมีการออกบัตร เพราะการไม่ลงนามในช่องคำสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่ในเอกสารคำขอมีบัตร (บ.ป. 1) ถือว่าเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ (ตามหนังสือ ที่ มท 0310.2/ว 10538 ลงวันที่ 28 กรกฎาคม 2557)

11. **คำถาม** ในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน หากบิดาเป็นบุคคลต่างด้าวและไม่มีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวแต่ได้เสียชีวิตไปแล้ว ส่วนมารดาเป็นคนไทยบุตรจะทำบัตรประจำตัวประชาชนได้หรือไม่

คำตอบ ระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2554 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ข้อ 11 (6) วรรคสอง กรณีผู้ขอมีบัตรเป็นครั้งแรกมีบิดา มารดา เป็นบุคคลต่างด้าว ให้เรียกหลักฐานใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวของบิดาและมารดา หากบิดาหรือมารดา คนหนึ่งถึงแก่ความตายให้เรียกเฉพาะใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวของผู้มีชีวิตอยู่ และใบรณบัตรของผู้ที่ถึงแก่ความตาย หากบิดาและมารดาถึงแก่ความตายทั้งหมด ให้เรียกใบรณบัตรของบิดา มารดา กรณีตามปัญหาสามารถทำบัตรให้ได้เพราะถือว่าเป็นบุคคลที่ได้สัญชาติไทยตามกฎหมายสัญชาติ ให้ตรวจสอบใบรณบัตรของบิดา และสอบสวนเจ้าหน้าที่หรือบุคคลผู้นำเชื้อถือตามระเบียบข้อ 11 (6) วรรคแรก

12. **คำถาม** กรณีบุคคลถือ 2 สัญชาติ ขอมีบัตรประจำตัวประชาชน จะต้องดำเนินการตรวจสอบสัญชาติไปยังสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองก่อนหรือไม่

คำตอบ การที่จะถือว่าผู้มีสัญชาติไทยและสัญชาติอื่นในทะเบียนบ้าน ผู้ใดเป็นผู้ไม่มีสัญชาติไทยหรือเสียสัญชาติไทย จะต้องมีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วเท่านั้น ซึ่งเป็นไปตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 ดังนั้น หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ยื่นคำขอมีบัตรฯ มีรายการชื่อบุคคลในทะเบียนบ้าน (ท.ร. 14) และรายการสัญชาติระบุว่ามีสัญชาติไทย ซึ่งเป็นไปตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2554 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม กรณีนี้จึงไม่ต้องดำเนินการตรวจสอบสัญชาติไปยังสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองแต่อย่างใด (ตามหนังสือ ที่ มท 0310.2/ว 2671 ลงวันที่ 21 กันยายน 2542)

13. **คำถาม** ทำบัตรไปและใช้บัตรในช่วง 8 ปี ที่บัตรยังไม่หมดอายุ ได้เปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อ

ตัวและชื่อสกุล แต่ไม่ได้มาขอเปลี่ยนบัตรเลย รอจนบัตรหมดอายุแล้วจึงมาขอทำบัตร จะถือว่าเป็นกรณีทำบัตรใหม่เนื่องจากบัตรหมดอายุหรือขอเปลี่ยนบัตร

คำตอบ จะต้องถือว่าเป็นกรณีขอเปลี่ยนบัตร ต้องเสียค่าธรรมเนียม 20 บาท เนื่องจากสาระสำคัญในบัตรได้เปลี่ยนแปลงไป และถือบัตรเกิน 60 วัน นับแต่วันที่ได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุล จะต้องเสียค่าปรับด้วย (มาตรา 6 จัตวา พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526)

14. **คำถาม** กรณีบัตรหมดอายุเกิน 60 วัน มาขอต่อบัตรใหม่จะเรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือไม่ เพราะผู้ขอได้เสียค่าปรับแล้ว

คำตอบ สำหรับในการดำเนินการขอมีบัตรใหม่เนื่องจากบัตรเดิมหมดอายุไม่มีกำหนดในกฎกระทรวงที่จะต้องเสียค่าธรรมเนียม ดังนั้นจึงไม่สามารถเรียกเก็บค่าธรรมเนียมได้ (กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2555)

15. **คำถาม** การเปลี่ยนบัตรใหม่ในกรณีแยกหมู่บ้าน ตำบล จะต้องเสียค่าธรรมเนียมหรือไม่

คำตอบ ถ้าบัตรยังไม่หมดอายุก็ยังคงใช้ได้ต่อไปไม่จำเป็นต้องขอเปลี่ยนบัตร แต่หากจะขอเปลี่ยนบัตรกรณีย้ายที่อยู่ในขณะที่บัตรยังไม่หมดอายุ จะต้องเสียค่าธรรมเนียม (กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2555)

16. **คำถาม** การตรวจหลักฐานรายการหรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตร เพื่อขอมีบัตรใหม่ในกรณีบัตรหาย บัตรถูกทำลายหรือชำรุดในสาระสำคัญต้องเสียค่าธรรมเนียมหรือไม่

คำตอบ การตรวจหลักฐาน เพื่อขอทำบัตรใหม่กรณีตามปัญหานั้นเป็นการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่เพื่อให้ได้หลักฐานที่แน่ชัดไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม แต่หากเจ้าของข้อมูลหรือผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงขอคัดและรับรองสำเนาข้อมูลเกี่ยวกับบัตรเพื่อเป็นเอกสารนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของผู้ขอคัด ต้องเสียค่าธรรมเนียม 10 บาท ตามกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2555

17. **คำถาม** อายุไม่ถึง 7 ปีบริบูรณ์ จะมาขอทำบัตร โดยขอเสียเงินค่าธรรมเนียม จะทำได้หรือไม่

คำตอบ ไม่สามารถทำได้ เพราะขัดต่อมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554

18. **คำถาม** ผู้ที่มีอายุครบ 70 ปีบริบูรณ์แล้ว แต่ได้ทำบัตรหายจะขอทำบัตรใหม่ จะต้องเสียค่าธรรมเนียมหรือไม่

คำตอบ บุคคลที่มีอายุเกิน 70 ปีบริบูรณ์ แล้วกฎหมายไม่ได้บังคับให้ต้องขอมีบัตร หากมีความประสงค์จะขอมีบัตรเนื่องจากบัตรเดิมหาย ก็สามารถทำได้โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม (มาตรา 5 วรรคท้าย แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2554)

19. **คำถาม** กรณีบัตรสูญหายหรือถูกทำลาย จะต้องสอบเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื่อก็คือทุกครั้งหรือไม่

คำตอบ ตามหนังสือสั่งการที่ มท 0309.2/ว 3476 ลงวันที่ 26 มีนาคม 2557 ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติคือ การขอมีบัตรเนื่องจากบัตรสูญหายหรือถูกทำลายให้เรียกหลักฐานการแจ้งความบัตรสูญหายหรือบัตรถูกทำลาย และหลักฐานเอกสารซึ่งมีรูปถ่ายของผู้ขอมีบัตรและเป็นเอกสารที่ทางราชการออกให้อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ใบอนุญาตขับรถ หนังสือเดินทาง เป็นต้น กรณีผู้ขอมีบัตรไม่มีหรือไม่สามารถแสดงหลักฐานเอกสารที่ทางราชการออกให้ดังกล่าว ให้สอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื่อก็คือแทน ดังนั้นกรณีตามปัญหาจึงไม่จำเป็นต้องสอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื่อก็คือทุกครั้งเสมอไป หากผู้ยื่นคำขอสามารถแสดงเอกสารหลักฐานของทางราชการที่มีรูปถ่ายประกอบกับพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาแล้วเชื่อได้ว่าเป็นเอกสารที่ถูกต้องก็ดำเนินการจัดทำบัตรให้กับผู้ขอมีบัตรได้ (ระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2554 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ข้อ 11 (7))

20. **คำถาม** ผู้ที่เป็นข้าราชการเกษียณอายุแล้ว แต่ไม่ได้ทำบัตรประจำตัวประชาชน และเวลาส่งเลขมานานแล้ว ปัจจุบันอายุ 70 ปี ประสงค์จะทำบัตรแต่ไม่มีหลักฐานการทำบัตรมาก่อนจะให้กำนันผู้ใหญ่บ้าน รับรองแล้วทำบัตรให้ได้หรือไม่

คำตอบ ข้าราชการเป็นกลุ่มบุคคลซึ่งพ้นสภาพจากการยกเว้นอันเนื่องมาจากกฎกระทรวงกำหนดบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2548 ที่ยังไม่มีการแก้ไขบัตรประจำตัวประชาชนให้ไปขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนด 60 วัน นับแต่วันที่ 6 มีนาคม 2548 เป็นต้นไป (หนังสือสั่งการ ที่ มท 0309.2/ว 4841 ลงวันที่ 14 มีนาคม 2550) ดังนั้น กรณีตามปัญหาข้าราชการเกษียณดังกล่าวสามารถยื่นคำขอทำบัตรได้แต่ต้องดำเนินการตามระเบียบและหนังสือสั่งการดังกล่าว

21. **คำถาม** บุคคลผู้มีสัญชาติไทยที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศสามารถยื่นขอทำบัตรหรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชนนอกราชอาณาจักรได้หรือไม่

คำตอบ กฎกระทรวงฉบับที่ 18(พ.ศ. 2542)และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ข้อ 6 วรรคท้าย บัญญัติว่า นอกจากสถานที่ตามวรรคหนึ่ง ผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักรตามรายชื่อประเทศที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ซึ่งประสงค์จะยื่นคำขอมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร อาจยื่นคำขอมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร ณ สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ หรือส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุลที่มีอาณาเขตหรือเขตกงสุลในประเทศดังกล่าวได้ ดังนั้นตามปัญหาบุคคลผู้มีสัญชาติไทยที่พำนักอยู่นอกราชอาณาจักร จึงสามารถขอทำบัตรประจำตัวประชาชนได้ โดยปัจจุบันกระทรวงมหาดไทย ได้ประกาศสถานที่ทำบัตรประจำตัวประชาชนนอกราชอาณาจักรแล้วทั้งสิ้น 55 ประเทศ 79 แห่ง และขอทำบัตรได้กรณีบัตรเดิมหมดอายุ บัตรหายหรือถูกทำลาย บัตรชำรุด ในสาระสำคัญ แก้ไขชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุลในทะเบียนบ้าน ย้ายที่อยู่ (มาตรา 6 ตริ และ

6 จัดว่า ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 (รวมถึงฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)

22. **คำถาม** กรณีคนไทยที่พำนักอยู่ในประเทศที่รัฐมนตรียังไม่ได้ประกาศให้สามารถยื่นคำขอทำบัตรได้ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยที่กำหนดรายชื่อประเทศให้ทำบัตรนอกราชอาณาจักร จะสามารถยื่นคำขอมีบัตรใหม่ หรือคำขอเปลี่ยนบัตร ณ สถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ในประเทศที่เปิดให้บริการทำบัตรฯ แล้ว ได้หรือไม่

คำตอบ ความในข้อ 6 แห่งกฎกระทรวงฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2542) ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงฉบับที่ 20 (พ.ศ. 2546) และยกเลิกโดยข้อ 2 แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 24 (พ.ศ. 2555) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และให้ใช้ความใหม่ที่กำหนดในวรรคท้ายว่า “นอกจากสถานที่ตามวรรคหนึ่ง ผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักรตามรายชื่อประเทศที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ซึ่งประสงค์จะยื่นคำขอมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร อาจยื่นคำขอมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร ณ สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ หรือส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุลที่มีอาณาเขตหรือเขตกงสุลในประเทศดังกล่าวได้” หมายความว่าผู้มีถิ่นพำนักในประเทศที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ดังนั้นผู้ขอมีบัตรในกรณีดังกล่าวจะต้องมีถิ่นพำนักอยู่ในประเทศนั้นเท่านั้น ผู้มีถิ่นพำนักในประเทศที่รัฐมนตรียังไม่ประกาศกำหนด จึงไม่อาจยื่นคำขอมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร ณ สถานเอกอัครราชทูตฯ ในประเทศที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

23. **คำถาม** กรณีคนไทยที่พำนักอยู่ในประเทศที่ประกาศให้สามารถยื่นคำขอทำบัตรฯ ได้ จะขอยื่นทำบัตรที่สถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ในอีกประเทศหนึ่งที่เปิดให้บริการทำบัตรแล้วได้หรือไม่

คำตอบ ความในวรรคท้ายของข้อ 6 แห่งกฎกระทรวงฯ ดังกล่าว ได้กำหนดเฉพาะให้ผู้มีถิ่นพำนักในประเทศที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดนั้น ให้ยื่นคำขอมีบัตรใหม่ หรือคำขอเปลี่ยนบัตร ณ สถานเอกอัครราชทูตฯ ในประเทศนั้น เท่านั้น ผู้มีถิ่นพำนักในประเทศที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดอื่น ไม่อาจยื่นคำขอมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร ณ สถานเอกอัครราชทูตฯ ในประเทศที่มีผู้ยื่นคำขอมิได้มีถิ่นพำนักอยู่ได้

24. **คำถาม** กรณีโดยที่สถานเอกอัครราชทูตไทยหลายแห่งมีเขตอาณาเขตนอกเหนือจากประเทศที่สถานเอกอัครราชทูตนั้นตั้งอยู่ อาทิ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส มีเขตอาณาครอบคลุมประเทศโมนาโกและประเทศแอลจีเรีย คนไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศที่ไม่มีสถานเอกอัครราชทูตตั้งอยู่จะต้องยื่นคำขอทำบัตรฯ ณ สถานเอกอัครราชทูตที่มีเขตอาณาดูแลประเทศนั้น ๆ เท่านั้น หรือสามารถยื่นคำขอทำบัตรฯ ณ สถานเอกอัครราชทูตที่มีเขตอาณาดูแลประเทศนั้น ๆ เท่านั้น หรือสามารถยื่นคำขอทำบัตรฯ ณ สถานเอกอัครราชทูตแห่งใดที่เปิดให้บริการทำบัตรฯ ก็ได้

คำตอบ ผู้มีถิ่นพำนักในประเทศซึ่งอยู่ในเขตอาณาของสถานทูต/สถานกงสุลใหญ่ ในประเทศที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดนั้น ไม่สามารถยื่นคำขอมีบัตรหรือคำขอเปลี่ยนบัตร ณ สถานเอกอัครราชทูต/

สถานกงสุลใหญ่ในประเทศที่รัฐมนตรียังมีได้ประกาศกำหนด เนื่องจากประเทศที่อยู่ในเขตอาณาของสถานเอกอัครราชทูต/สถานกงสุลใหญ่ นั้น รัฐมนตรียังไม่ได้ประกาศกำหนดประเทศในเขตอาณานิคมเป็นสถานที่ยื่นคำขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรสำหรับประเทศนั้น ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 24 (พ.ศ.2555) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526

25. คำถาม ผู้ถือ บ.ป. 2 หรือใบเหลืองหรือใบแทนใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. 2 ก หรือใบชมพู) และนำไปใช้ได้เสมือนบัตรตามระยะที่กฎหมายกำหนดคือ 120 วันแล้ว จะมาขอทำบัตร ณ สำนักทะเบียนที่มีได้ออก บ.ป. 2 หรือ บ.ป. 2 ก ดังกล่าวได้หรือไม่

คำตอบ สามารถทำได้เพราะไม่มีกฎหมายหรือระเบียบฯ กำหนดให้ผู้ยื่นคำขอรณดังกล่าว ที่ถือ บ.ป. 2 หรือ บ.ป. 2 ก อยู่จะต้องกลับไปทำบัตรที่สำนักทะเบียนเดิม

26. คำถาม ในกรณีซึ่งผู้ยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนเป็นบุคคลวิกลจริต สติพินเฟือนไม่สมประกอบญาตินำมายื่นขอมีบัตร ทางอำเภอจะจัดทำให้ได้หรือไม่ เพราะบุคคลดังกล่าวไม่สามารถจะแสดงเจตนายื่นคำร้องได้ อีกทั้งพูดไม่รู้เรื่องเพราะสติพินเฟือนให้ปากคำกับเจ้าหน้าที่ไม่ได้

คำตอบ ตามมาตรา 5 วรรคสามแห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.2526 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2554 บัญญัติว่า ผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นตามกฎหมายกระทรวงตามวรรคสอง ซึ่งมีบัตรประจำตัวตามกฎหมายอื่นให้ใช้บัตรประจำตัวนั้นแทนได้ ดังนั้น กรณีตามปัญหา ถ้าคนสติพินเฟือนไม่สมประกอบมีบัตรประจำตัวคนพิการ ก็สามารถให้แทนบัตรประจำตัวประชาชนได้ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อบุคคลประเภทดังกล่าวมาขอมีบัตรฯ เจ้าหน้าที่จะต้องพิสูจน์ให้ได้ครบแน่ชัดว่า เป็นบุคคลเดียวกันที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร แต่เนื่องจากบุคคลดังกล่าวไม่สามารถแสดงความประสงค์ขอมีบัตรด้วยตนเองได้ ก็ให้สอบถามบันทึกปากคำบุคคลที่พาให้ปรากฏข้อเท็จจริงในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผู้ยื่นกับคนพิการ โดยบุคคลที่พามาจะต้องเป็นญาติ ผู้ปกครอง หรือผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์ (มีคำสั่งศาลแต่งตั้ง) ส่วนการลงลายมือชื่อฐานะผู้ยื่นคำขอให้พิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาหรือซ้ายของคนพิการแล้วให้บุคคลพามาลงลายมือชื่อไว้ในคำขอ บ.ป. 1 (ตามหนังสือ ที่ มท 0309.2/ว 829 ลงวันที่ 9 มีนาคม 2549)

27. คำถาม ขอทราบคำจำกัดความของคำว่า “นักพรต นักบวช”

คำตอบ นักพรต หมายถึง ผู้ที่บวชตามศาสนาพรหมณ์ ศาสนาฮินดู และอาชิว

นักบวช หมายถึง ผู้ที่บวชตามศาสนาคริสต์ บวชชีในพุทธศาสนา นางชี ในศาสนาคริสต์ นิกายต่าง ๆ แต่เดิจะมีนามา เดิจะคอเด็บ และเดิจะบิหั้นในศาสนาอิสลาม ไม่ถือเป็นนักบวช (ตามหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท 0314/ว 319 ลงวันที่ 6 มีนาคม 2522 และหนังสือด่วนมาก ที่ มท 0310.3/ว 2888 ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2540)

28. คำถาม เจ้าหน้าที่ตำรวจจะทำการเปรียบเทียบเกี่ยวกับบัตรฯ โดยไม่มีเจ้าหน้าที่อำเภอไปร่วมด้วยได้หรือไม่

คำตอบ การเปรียบเทียบปรับคดีความผิดเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน นั้น ตามกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 แต่ก็มีได้คดีอำนาจพนักงานสอบสวน ฉะนั้น หากเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งมีอำนาจสอบสวนจะทำการเปรียบเทียบ แม้ไม่มีเจ้าหน้าที่อำเภอไปร่วมด้วยก็เป็นการเปรียบเทียบปรับที่ชอบด้วยกฎหมาย แต่อย่างไรก็ตามกฎกระทรวงกำหนดการสอบสวนความผิดอาญาบางประเภทในจังหวัดอื่นนอกกรุงเทพมหานคร โดยพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง พ.ศ. 2554 ข้อ 2 กำหนดความผิดอาญาตามกฎหมายดังต่อไปนี้ ให้พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองสอบสวนได้ ซึ่งรวมถึงกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน กฎหมายมีเจตนารมณ์เพื่อให้พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองรับผิดชอบเกี่ยวกับการสอบสวนความผิดตามกฎหมายเฉพาะโดยตรงและแบ่งเบาภาระงานของฝ่ายตำรวจที่เป็นการสอบสวนความผิดอาญาทั่วไป ดังนั้นการเจ้าหน้าที่ตำรวจทำการเปรียบเทียบปรับแม้จะชอบด้วยกฎหมายก็ตาม แต่การเปรียบเทียบคดีเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน ก็ควรเป็นหน้าที่เฉพาะของฝ่ายปกครองในฐานะเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ. บัตรฯ มาตรา 22 หรือในฐานะพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง

29. คำถาม ผู้ใดแจ้งความอันเป็นเท็จตาม พ.ร.บ. บัตรฯ อยากรับว่า ความผิดสำเร็จหรือไม่อย่างไร

1.แจ้งด้วยวาจาต่อพนักงานเจ้าหน้าที่และได้จดข้อความแล้วผู้แจ้งยังมีได้ลงชื่อ

2.แจ้งลงลายมือชื่อแล้ว

เพราะเคยพบกรณีผู้แจ้งตามข้อ 1 แต่ขาดพยานและผู้แจ้งยังไม่ลงลายมือชื่อ จึงเอาผิดผู้แจ้งไม่ได้

คำตอบ การแจ้งข้อความอันเป็นเท็จนั้น เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 137 ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงานซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย.....” การแจ้งความตามมาตรานี้ หมายถึง การทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทราบ จะโดยคำพูดหรือเขียนหรือด้วยกิริยาอื่นใดก็ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 1544/2524) และเจ้าพนักงานผู้รับข้อความต้องได้ทราบข้อความนั้นแม้เจ้าพนักงานจะไม่เชื่อเพราะรู้ความจริงอยู่แล้วก็เป็นความผิดสำเร็จ (คำพิพากษาฎีกาที่ 259/2472) ดังนั้น การแจ้งข้อความดังกล่าวต่อเจ้าพนักงานและได้จดข้อความแล้ว แต่ผู้แจ้งยังมีได้ลงลายมือชื่อแล้วก็ตามถ้าข้อความดังกล่าวเป็นข้อความเท็จซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหายและผู้แจ้งมีเจตนาแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ก็เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 137 ส่วนกรณีจะฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้เพียงใดหรือไม่เป็นเรื่องของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งต้องมีการนำสืบพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดซึ่งในทางปฏิบัติพิสูจน์ทราบได้ยาก เพื่อป้องกันเหตุดังกล่าว จึงควรให้ผู้ขอมีบัตรลงลายมือชื่อต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นที่ยอมรับ โดยปฏิบัติตามหนังสือสั่งการ สืบ ที่ มท 0408/076 ลงวันที่ 18 พฤษภาคม 2532

30. คำถาม หากพบรายการในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนมีภาพถ่ายในใบหน้าไม่ตรงกันและเป็นการติดรูปถ่ายสลับกัน จะมีแนวทางดำเนินการอย่างไร

คำตอบ หนังสือสั่งการ ที่ มท 0309.2/ว 7370 ลงวันที่ 4 เมษายน 2555 วางแผนทางปฏิบัติว่า หากพบรายการในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนมีภาพถ่ายใบหน้าไม่ตรงกันและเป็นการติดรูปถ่ายสลับกัน กล่าวคือ เลขหมายคำขอมีบัตรที่ปรากฏรูปถ่ายไม่ตรงกับเลขที่อนุญาตให้ทำบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าผู้ยื่นคำขอเป็นเจ้าของรายการที่แท้จริงและเป็นการติดรูปถ่ายของผู้อื่นไว้ในรายการของมีบัตรของผู้ยื่นคำขอแทน สอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวข้องส่งให้กับส่วนบัตรประจำตัวประชาชน สำนักบริหารการทะเบียน เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง และให้รีบดำเนินการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้ยื่นคำขอมีบัตรทันที โดยไม่ต้องรอการปรับปรุงแก้ไขรายการในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนแต่อย่างใด ทั้งนี้ หากกรณีข้อร้องเรียนว่ามีการปฏิเสธของเจ้าหน้าที่ในเรื่องดังกล่าวโดยไม่มีเหตุอันสมควร จะถือว่าเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่และต้องพิจารณาโทษทางวินัยตามสมควรด้วย

31. คำถาม กรณีผู้แจ้งเกิดเกินกำหนดเวลาขอทำบัตรในวันที่ได้รับอนุมัติ จะต้องเปรียบเทียบปรับเป็นกรณีทำบัตรครั้งแรกอายุเกิน 7 ปีบริบูรณ์หรือไม่

คำตอบ การแจ้งเกิดเกินกำหนดเวลา นายทะเบียนต้องเพิ่มชื่อเข้าในทะเบียนบ้าน ไม่ต้องเปรียบเทียบปรับและไม่ต้องเรียกค่าธรรมเนียม หากมาดำเนินการยื่นคำขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (มาตรา 6 จัตวา แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526)

32. คำถาม ถ้าผู้ขอทำบัตรฯ อ้างว่าได้รับการยกเว้นตามกฎหมายกระทรวง แต่ไม่มีหลักฐานมาแสดงจะสามารถทำบัตรโดยการรับรองได้หรือไม่

คำตอบ หนังสือสั่งการ ที่ มท 0309.2/ว 4841 ลงวันที่ 14 มีนาคม 2550 วางแผนทางการปฏิบัติไว้ดังนี้

1. การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้กับบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นหรือบุคคลซึ่งพ้นสภาพจากการยกเว้น ให้ดำเนินการตามระเบียบและหนังสือสั่งการที่อ้างถึงซึ่งได้แจ้งเวียนเพื่อถือปฏิบัติไว้แล้วโดยเคร่งครัดต่อไป

2. ก่อนการพิจารณาอนุญาตให้ผู้ยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชน กรณีผู้ขอมีบัตรเป็นบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นหรือเป็นบุคคลซึ่งพ้นสภาพจากการยกเว้น อันเนื่องมาจากกฎหมายกำหนดบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2548 เป็นบุคคลซึ่งมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านต่างท้องที่และไม่ปรากฏรายการบัตรประจำตัวประชาชนในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรมาก่อนรวมทั้งหน่วยงานที่สังกัดไม่ได้ตั้งอยู่ในท้องที่ที่ยื่นคำขอมีบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สอบสวนผู้ขอมีบัตร และจะต้องสังเกตรูปร่างหน้าตา กิริยาท่าทางและสำเนียงคำพูดของผู้ขอมีบัตรโดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสอบสวนด้วยตัวเองให้ปรากฏชัดว่าผู้ขอมีบัตรเป็นบุคคลคนเดียวกันกับบุคคลตามหลักฐานทะเบียนราษฎร และให้ผู้ขอมีบัตรลงชื่อต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เช่นเดียวกับกรณีที่จะต้อง

สอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื้อถือในการรับรองผู้มีบัตร

3. ให้ถือเป็นเจ้าหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในระดับเหนือขึ้นไปอีกชั้นหนึ่งที่จะต้องดำเนินการเข้าควบคุมและตรวจสอบผลการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้กับบุคคลกรณีดังกล่าวตามแนวทางปฏิบัตินี้ทุกรายเป็นประจำทุกสัปดาห์ หากมีการทุจริตเกี่ยวกับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน โดยแอบอ้างว่าเป็นบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นหรือเป็นบุคคลซึ่งพ้นสภาพจากการยกเว้นและได้สอบสวนแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาไม่ได้ปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัตินี้ให้สอบสวนและพิจารณาโทษทางวินัยตามสมควรแก่กรณีฐานบกพร่องต่อหน้าที่ไม่ป้องกันมิให้ผู้อยู่ได้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย

33. **คำถาม** ผู้ขอมีบัตรจะมอบอำนาจให้ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงมารับบัตรประจำตัวประชาชนแทนได้หรือไม่

คำตอบ การมอบบัตรให้มอบเจ้าของบัตรโดยตรง โดยให้ผู้รับมอบบัตรลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือและลงวัน เดือน ปี ที่รับบัตรไว้ในคำขอ บ.ป.1 สำหรับเลขหมายคำขอนั้น เพื่อเป็นหลักฐาน ดังนั้นกรณีตามปัญหา ผู้ขอมีบัตรจึงไม่สามารถมอบอำนาจให้ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงมารับบัตรแทนได้ (ระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2554 รวมถึงฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ข้อ 65

34. **คำถาม** บัตรที่เรียกคืนจากผู้ขอมีบัตร จะต้องดำเนินการอย่างไร

คำตอบ กฎกระทรวง ฉบับที่ 18 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ข้อ 8 วรรคสอง กำหนดว่า สำหรับการออกบัตรในกรณีบัตรหมดอายุหรือบัตรชำรุดในสาระสำคัญ และในกรณีที่ผู้ถือบัตรเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือเปลี่ยนชื่อตัวและชื่อสกุล หรือเปลี่ยนที่อยู่ ก่อนมอบบัตรแก่ผู้ขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกใบรับหรือใบแทนใบรับพร้อมด้วยบัตรเดิมคืน และหนังสือสั่งการ มท 0309.2/ว 12240 ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2555 ได้วางแนวทางการบริหารจัดการการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบนอกประเทศ (Smart Card) โดยกำหนดให้บัตร Smart Card ที่เรียกคืนให้เจาะรูบริเวณหน่วยความจำ (IC Chip) หรือทำเครื่องหมายกากบาท (X) ที่รูปภาพแล้วจัดเก็บไว้ในที่ปลอดภัยป้องกันการสูญหายไม่ต้องส่งคืน ศก.สาขาจังหวัด

35. **คำถาม** การเรียกหลักฐานประกอบการทำบัตร ปัจจุบันเจ้าหน้าที่ต้องเรียกภาพถ่ายสำเนาทะเบียนบ้านจากผู้ขอ อีกหรือไม่

คำตอบ ตามระเบียบ ปค. ว่าด้วยการจัดทำบัตรฯ พ.ศ. 2554 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ 11 กำหนดว่า การขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบรายการของผู้ขอมีบัตรจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร ว่ามีชื่อและรายการอยู่ในทะเบียนบ้านฯ ดังนั้น จึงไม่ต้องเรียกสำเนาทะเบียนบ้านจากผู้ขอแต่อย่างใด

36. **คำถาม** ไม่ตรวจสอบรายการบัตรเดิมในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร เพื่อเปรียบเทียบภาพใบหน้า ถือว่าเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือไม่

คำตอบ ระเบียบ ปค. ว่าด้วยการจัดทำบัตรฯ พ.ศ. 2554 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ 14 กำหนดว่า เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอ บ.ป. 1 ของผู้ขอมีบัตรรายใด ให้ตรวจสอบรายการทำบัตรของผู้นั้นจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรก่อนทุกครั้ง หากผลการตรวจสอบพบว่า มีรายการบัตรเดิมและภาพถ่ายใบหน้าของผู้ขอมีบัตร ซึ่งถูกต้องตรงกับข้อเท็จจริง ให้ดำเนินการจัดทำบัตร ดังนั้นการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ดำเนินการดังกล่าว จึงถือว่าเป็นการดำเนินการที่ไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบ อาจมีความผิดฐานบกพร่องต่อหน้าที่

37. คำถาม การเก็บเอกสารเช่น บ.ป. 1 บ.ป. 7 และบันทึกการเปรียบเทียบปรับมีแนวทางการปฏิบัติอย่างไร

คำตอบ หนังสือ ปค. ที่ มท 0309.2/ว 18441 ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2550 เรื่อง ชักซ้อมแนวทาง การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ ได้วางแนวทางการขอมีบัตร ขอ มีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตร โดยโปรแกรมการจัดทำบัตรฯ ด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติในข้อ 6 แบบ พิมพ์เกี่ยวข้องกับการทำบัตรฯ ที่ระบบการจัดพิมพ์ ดังนี้

1. การจัดเก็บ บ.ป. 1 ที่ออกบัตรแล้วให้จัดเก็บจำนวน 200 ฉบับต่อแฟ้ม เรียงตามปีปฏิทิน ที่ออกบัตรและหมายเลขอนุภาคตามลำดับ

2. แบบบันทึกเปรียบเทียบ

3. บันทึกการรับแจ้งหาย (บ.ป. 7) ให้เก็บแฟ้มละ 200 ฉบับ

38. คำถาม อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา จะต้องออกคำสั่งตั้งแต่เจ้าหน้าที่รับเงิน ค่าธรรมเนียม/ค่าปรับ เจ้าหน้าที่เก็บรักษาและควบคุมการเบิกจ่ายวัสดุตัวบัตร/วัสดุที่ใช้ในการออกบัตร ด้วยหรือไม่

คำตอบ 1. หนังสือ ปค. ที่ มท 0309.2/ว 18441 ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2550 เรื่อง ชักซ้อมแนวทาง การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอัตโนมัติ กำหนดให้จัดทำคำสั่งแบ่งงานกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ เจ้าหน้าที่แต่ละคนให้ชัดเจนและเป็นปัจจุบัน พร้อมทั้งพิจารณาแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบัตรฯ เป็นผู้รับเงินค่าธรรมเนียมและค่าปรับเกี่ยวกับบัตรฯ ด้วย

2. ตามมาตรการจัดทำบัตร หนังสือ ที่ มท 0309.2/ว 4209 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2549

39. คำถาม พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่อีกใบเสร็จค่าธรรมเนียม/ค่าปรับ มอบผู้ขอ มีความผิดหรือไม่

คำตอบ หนังสือ ปค. ที่ มท 0309.2/ว 12908 ลงวันที่ 29 กรกฎาคม 2552 เรื่อง ชักซ้อมแนวทาง ปฏิบัติการเรียกเก็บเงินจากประชาชนที่มาติดต่อขอรับบริการงานบัตรฯ กำหนดให้ติดประกาศอัตราค่า ธรรมเนียม การออกบัตรในแต่ละกรณีประชาชนมองเห็นได้อย่างชัดเจน เพื่อป้องกันปัญหาการร้องเรียน ผ่านสื่อมวลชนเกี่ยวกับพฤติกรรมกาให้บริการประชาชนที่ไม่เหมาะสมและการเรียกเก็บค่าธรรมเนียม รวมถึงการเปรียบเทียบปรับ ให้ออกใบเสร็จรับเงินและฉีกมอบให้ผู้มาขอรับบริการไว้เป็นหลักฐานทุกราย

(ประกอบ นส. ส่วนที่สุด ที่ มท 0309.2/ว 16395 ลงวันที่ 18 กรกฎาคม 2556)

40. คำถาม พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่า เพื่อความสะดวกสำหรับการบริการประชาชน จะเบิกบัตรออกมาเก็บไว้ครั้งละมาก ๆ ได้หรือไม่

คำตอบ หนังสือ ปค. ที่ มท 0309.2/4209 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2549 เรื่อง มาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) วางแผนปฏิบัติใน หมวด ข. มาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) สำหรับส่วนภูมิภาค ข้อ 2 (5) กำหนดให้ การเบิกวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตรไปใช้งานในแต่วันให้เบิกจ่าย ตามจำนวนเท่าที่จำเป็นแก่การปฏิบัติงานครั้งหนึ่ง ๆ ทั้งนี้ ห้ามเบิกมากเก็บไว้ครั้งละมาก ๆ เพราะจะเป็นสาเหตุให้เกิดการสูญหายได้ และเมื่อสิ้นวันให้ส่งวัสดุตัวบัตรที่เหลือคืนเจ้าหน้าที่เก็บรักษาและควบคุมการเบิกจ่าย

41. คำถาม เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พบว่า วัสดุตัวบัตร วัสดุที่ใช้ออกบัตรสูญหาย ต้องดำเนินการอย่างไร

คำตอบ หนังสือ ปค. ที่ มท 0309.2/4209 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2549 เรื่อง มาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) วางแนวทางปฏิบัติ หมวด ข. มาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) สำหรับส่วนภูมิภาค ข้อ 2(6) กำหนดว่า ในกรณีวัสดุตัวบัตร หรือวัสดุที่ใช้ในการออกบัตรสูญหาย ให้บันทึกตามโปรแกรมการตรวจรับบัตรหัวข้อบันทึกการสูญหายทันทีแล้ว แจ้งศูนย์ฯ จว.ายัดทันทีแล้ว แจ้งความต่อพนักงานสอบสวนท้องที่เป็นหลักฐาน และแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง รายงาน จว./กทม. โดยเร็ว เพื่อรายงาน ปค.

42. คำถาม พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องรายงานผลการออกบัตรฯ เสนอผู้บังคับบัญชาทุกสิ้นวันทำการหรือวันรุ่งขึ้นหรือไม่

คำตอบ ตามระเบียบ ป.ค ว่าด้วยการจัดทำบัตรฯ พ.ศ. 2554 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมข้อ 67 หากไม่สามารถรายงานได้ภายในวันนั้น ให้รับรายงานในวันทำการรุ่งขึ้นทันที

การรายงานให้จัดทำเป็นเอกสารตามแบบท้ายระเบียบฯ และเมื่อรายงานแล้วให้จัดเก็บไว้เพื่อให้เป็นหลักฐานตรวจสอบอ้างอิง

43. คำถาม กรณีศาลออกหมายจับและออกใบสำคัญแสดงว่าคดีถึงที่สุด หน่วยงานจะขอคัดและรับรองรายการฐานข้อมูลบัตรประจำตัวประชาชนของคู่กรณีได้หรือไม่

คำตอบ ตามหนังสือสั่งการ ที่ มท 0309.2/15065 ลงวันที่ 29 มิถุนายน 2555 วางแผนทางปฏิบัติไว้ดังนี้

1. การเป็นผู้มีส่วนได้เสีย กฎกระทรวง การขอตรวจหลักฐานรายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตร

ประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2555 ได้กำหนดให้ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง ได้แก่ คู่สมรส บุพการีและผู้สืบสันดานของผู้ถือบัตรเป็นผู้ขอตรวจหลักฐาน รายการหรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรได้เท่านั้น

2. หมายความว่า ความแต่งตั้งมีอำนาจว่าความและดำเนินกระบวนการใด ๆ แทนคู่ความได้ตามที่เห็นสมควรเพื่อรักษาสภาพประโยชน์ของคู่ความนั้น ตามที่ระบุไว้ในใบแต่งตั้งนายสำหรับคดีเรื่อนั้น เมื่อคดีความถึงที่สุด อำนาจว่าความและดำเนินการใด ๆ แทนคู่ความถึงที่สุดในคดีนั้นแล้ว

3. หมายจับที่ 142/2553 ลงวันที่ 29 เมษายน 2553 ออกโดยศาลอาญารัฐบาลบุรีรัมย์มีหมายถึงผู้บัญชาการตำรวจนครบาลให้จับนายนายอิทธิเดช มาตเอ็ง ส่งให้ศาล จึงเป็นหน้าที่ของผู้บัญชาการตำรวจนครบาล มีใช้หน้าที่ของนายความโจทก์ในการติดตามตัวผู้กระทำความผิดไปส่งให้ศาล เพื่อจะได้ดำเนินการตามกฎหมาย

ดังนั้น กรณีตามปัญหา นายความจึงไม่อาจอ้างว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียในการขอคัดและรับรองรายการดังกล่าวได้ (ดูหนังสือสั่งการ ที่ มท 0310.3/ว 236 ลงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2538 เพิ่มเติม)

44. คำถาม การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนโดยทุจริต เช่น แจ่งย้ายใช้ชื่อและรายการบุคคลของผู้อื่นหากผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏชัดว่ามีการทุจริต เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน สามารถสั่งจำหน่ายรายการบัตรและยกเลิกบัตรประจำตัวประชาชนที่มีการทุจริตทั้งที่ได้หรือไม่

คำตอบ กรณีตามปัญหามีบันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่อง การออกคำสั่งเพิกถอนรายการทะเบียนหรือหลักฐานทางทะเบียนราษฎรและคำสั่งเพิกถอนรายการบัตรประจำตัวประชาชนสรุปได้ว่า

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้พิจารณาข้อหารือของกรมการปกครองโดยได้รับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) แล้ว เห็นว่า ประเด็นที่ต้องพิจารณามีเพียงประเด็นเดียวคือ ในการออกคำสั่งเพิกถอนรายการทะเบียนหรือหลักฐานทางทะเบียนราษฎร และการออกคำสั่งเพิกถอนรายการบัตรหรือบัตรประจำตัวประชาชน ซึ่งเกิดจากการดำเนินการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือโดยทุจริต เจ้าหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมีความเห็นว่า มาตรา 30 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ได้บัญญัติว่า ในการออกคำสั่งทางปกครองที่มีผลกระทบต่อสิทธิของคู่กรณี เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน ซึ่งคำสั่งเพิกถอนรายการทะเบียนหรือหลักฐานทางทะเบียนราษฎร และคำสั่งเพิกถอนรายการบัตรหรือบัตรประจำตัวประชาชนเป็นคำสั่งทางปกครองอันมีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล เจ้าหน้าที่จึงต้องให้คู่กรณีมีโอกาสได้รับทราบข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานก่อนมีคำสั่งดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม มาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ได้บัญญัติข้อยกเว้นการให้คู่กรณีมีโอกาสได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานไว้ในวรรคสอง (1) ถึง (6) และวรรคสาม ซึ่งหากเป็นกรณีที่เข้าข้อยกเว้นดังกล่าวแล้ว เจ้าหน้าที่สามารถออกคำสั่งเพิกถอนรายการทะเบียนหรือหลักฐานทางทะเบียนราษฎร และคำสั่งเพิกถอนรายการบัตรหรือบัตรประจำตัวประชาชนได้โดยไม่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสได้รับทราบข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน ดังนั้น หากข้อเท็จจริงเป็นข้อเท็จจริงที่เข้าข้อยกเว้นโดยชัดแจ้งแล้ว เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ต้องปรับข้อเท็จจริงให้เป็นไปตามข้อยกเว้นในมาตรา 30 ต่อไป (หนังสือสั่งการ ที่ มท 0309.2/ว 8524 ลงวันที่ 8 พฤษภาคม 2549 เพิ่มเติม)

45. คำถาม กรณีบุคคลยื่นคำขอเปลี่ยนบัตรเนื่องจากเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุลเกินหลัง 60 วัน โดยแสดงหลักฐานบัตรเดิมซึ่งหมดอายุแล้ว และยังไม่ได้ทำบัตรใหม่เกินหลัง 60 วัน ด้วยกรณีนี้พนักงานเจ้าหน้าที่จะดำเนินการเปรียบเทียบปรับกรณีใด

คำตอบ กรณีที่บัตรหมดอายุและกรณีที่ผู้ถือบัตรเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุล ผู้ถือบัตรต้องขอมีบัตรหรือเปลี่ยนบัตร เว้นแต่กรณีภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามบทบัญญัติมาตรา 6 ตี วรรคหนึ่ง และ 6 จัตวา วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 หากผู้ถือบัตรไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ย่อมมีโทษตามบทบัญญัติมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และโดยที่พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 ได้แยกการกระทำไว้หลายกรณีในแต่ละกรณีหากผู้ถือบัตรไม่ปฏิบัติตามก็ย่อมมีความผิดและต้องได้รับโทษสำหรับกรณีนั้น ๆ ไม่เกี่ยวข้องกัน ดังนั้นเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถือบัตรไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติ มาตรา 6 ตี วรรคแรก, และมาตรา 6 จัตวา วรรคแรก ผู้ถือบัตรย่อมมีความผิดและถือได้ว่าเป็นการกระทำความผิดหลายกรรมต่างวาระกัน ซึ่งตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดให้ลงโทษ (เปรียบเทียบ) ผู้นั้นทุกกรรมเป็นกระทงไป ตามบทบัญญัติมาตรา 9 ประกอบด้วยมาตรา 17 แห่งประมวลกฎหมายอาญา

ดังนั้นเมื่อในทางปฏิบัติ พนักงานเจ้าหน้าที่จะดำเนินการจัดทำบัตรให้ในกรณีขอเปลี่ยนบัตร ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ถือบัตรมากที่สุดก็ตาม แต่สำหรับขั้นตอนการเปรียบเทียบดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดนั้นพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องเปรียบเทียบทั้งความผิดฐานไม่ขอมีบัตรใหม่ภายในกำหนดและไม่ขอเปลี่ยนบัตรภายในกำหนด เว้นแต่หากผู้ซึ่งต้องมียบัตรหรือผู้ถือบัตรซึ่งมีอายุไม่ถึงสิบห้าปี ได้อนุญาตด้วยตนเองแล้ว ให้บุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอแทนตามมาตรา 6 ฉ ไม่ต้องรับโทษ

46. คำถาม การลงลายมือชื่อของพนักงานเจ้าหน้าที่ใช้ตราประทับแทนการลงลายมือชื่อได้หรือไม่

คำตอบ การใช้ตราประทับแทนการลงลายมือชื่อในตำแหน่งพนักงานเจ้าหน้าที่ในการเปรียบเทียบความผิดตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 แม้ไม่มีคำสั่งห้ามประทับตราแทนการลงลายมือชื่อในตำแหน่งพนักงานเจ้าหน้าที่ดัง

กล่าวไว้ แต่หลักการตามระเบียบแบบแผนของทางราชการย่อมเป็นที่ทราบและถือปฏิบัติโดยทั่วไปว่าการลงลายมือชื่อพนักงานเจ้าหน้าที่นั้นหมายถึง การลงชื่อไม่ใช่การใช้ตราประทับการลงชื่อ การปฏิบัติดังกล่าวแม้ไม่ผิดตามกฎหมายฉบับใดแต่ก็ไม่ชอบด้วยระเบียบแบบแผนของทางราชการ (เทียบหนังสือสั่งการ ที่ มท 0310.3/ว 2606 ลงวันที่ 13 กันยายน 2543)

47. คำถาม การสะกดชื่อตัว และชื่อสกุล ภาษาอังกฤษในหนังสือเดินทางแตกต่างจากในบัตรประจำตัวประชาชนแบบออนการ์ดประสงค์ (Smart Card) มีแนวทางปฏิบัติอย่างไร

คำตอบ หนังสือสั่งการ ที่ มท 0309.2/21082 ลงวันที่ 31 ตุลาคม 2549 มีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

1. กรณีเป็นบุคคลที่เคยจัดทำหนังสือเดินทางแล้วไปกรมการกงสุล ณ สำนักระเบียง ให้เรียกใช้ชื่อตัวและชื่อสกุลภาษาอังกฤษจากฐานข้อมูลหนังสือเดินทางของกรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ

2. กรณีเป็นบุคคลที่ไม่เคยจัดทำหนังสือเดินทางมาก่อนไปกรมจะเรียกใช้ชื่อตัวหรือชื่อสกุลของบุคคลที่มีชื่อตัวและ/หรือชื่อสกุลตรงกับจากฐานข้อมูลหนังสือเดินทางของกรมการกงสุลรวมกับฐานข้อมูล ID CARD

3. การเรียกใช้ไปกรมสะกดชื่อตัวและชื่อสกุลภาษาอังกฤษตามประกาศราชบัณฑิตยสถาน เรื่องการถอดอักษรภาษาไทยเป็นอักษรโรมันแบบถ่ายเสียง

4. ผู้ขอมีบัตรฯ สามารถเขียนชื่อตัวและชื่อสกุลเป็นภาษาอังกฤษด้วยตนเองเพื่อให้เจ้าหน้าที่บันทึกตามที่สะกด

โดยเมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2549 ผู้แทนกรมการปกครองกับผู้แทนกรมการกงสุลได้ประชุมปรึกษาหารือและมีข้อตกลงร่วมกันทั้ง 2 ฝ่าย เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติแล้วแต่กรณี ดังนี้

1. กรณีบุคคลที่เคยจัดทำหนังสือเดินทางแล้วและไม่เคยจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบออนการ์ดประสงค์ (Smart Card) ให้ใช้ชื่อตัวและชื่อสกุลภาษาอังกฤษตามหนังสือเดินทางฉบับเดิม (เนื่องจากการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบออนการ์ดประสงค์ (Smart Card) จะใช้ชื่อตัวและชื่อสกุลภาษาอังกฤษจากฐานข้อมูลหนังสือเดินทางของกรมการกงสุลกระทรวงการต่างประเทศ)

2. กรณีบุคคลที่ไม่เคยจัดทำหนังสือเดินทางมาก่อนและได้จัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบออนการ์ดประสงค์ (Smart Card) แล้วให้ใช้ชื่อตัวและชื่อสกุลภาษาอังกฤษจากฐานข้อมูลบัตรประจำตัวประชาชนแบบออนการ์ดประสงค์ (Smart Card) ของกรมการปกครอง

3. กรณีบุคคลที่ไม่เคยจัดทำหนังสือเดินทางและไม่เคยจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบออนการ์ดประสงค์ (Smart Card) ให้ใช้ชื่อตัวและชื่อสกุลภาษาอังกฤษตามแนวทางปฏิบัติของแต่ละหน่วยงาน

4. กรณีพบว่าชื่อตัวและชื่อสกุลภาษาอังกฤษในฐานข้อมูลจะใช้อ้างอิงเมื่ออ่านแล้วออกเสียง

แตกต่างหรือผิดไปจากชื่อตัวและชื่อสกุลในภาษาไทยอย่างชัดเจนจนอาจเกิดการเข้าใจผิดในการเรียกชื่อบุคคลให้หน่วยงานที่ตรวจพบปฏิบัติไปตามหลักเกณฑ์ของหน่วยงานนั้นแล้วแจ้งให้เจ้าของรายการชื่อตัวและชื่อสกุลนั้นติดต่อขอแก้ไขรายการชื่อตัวและชื่อสกุลภาษาอังกฤษในเอกสารที่ผิดในโอกาสแรก

48 คำถาม การจัดหน่วยบริการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนภายในเขตท้องที่ อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา จะจัดหน่วยบริการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน ภายในเขตท้องที่สามารถดำเนินการได้หรือไม่

คำตอบ มาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) สำหรับส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น ข้อ 2.8 วางแนวทางปฏิบัติไว้ ดังนี้

กรณีอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา จัดหน่วยบริการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนภายในเขตท้องที่ ให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ให้จัดทำแผนการจัดหน่วยบริการขออนุมัติการจัดหน่วยบริการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนภายในเขตท้องที่ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือปลัดกรุงเทพมหานคร พิจารณาเพื่อขออนุมัติกรมการปกครองต่อไป แล้วแต่กรณีและในการบริการจัดทำบัตร ให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลหรือเมืองพัทยาถือปฏิบัติตามมาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ในท้องที่ของศูนย์บริการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด โดยอนุโลม ส่วนหน่วยบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนของอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลหรือเมืองพัทยา ให้ถือปฏิบัติตามมาตรการการบริหารจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ในหน้าที่ของอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลหรือเมืองพัทยาแล้วแต่กรณีโดยอนุโลม

49 คำถาม วิธีการพิมพ์ลายนิ้วมือเพื่อจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร มีแนวทางการปฏิบัติอย่างไร

คำตอบ หนังสือสั่งการ ที่ มท 0309.2/ว 13178 ลงวันที่ 3 กันยายน 2557 มีแนวทางปฏิบัติดังนี้

1. การขอมีบัตร ให้ผู้ขอพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายเพื่อจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร
2. หากจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายไม่ได้ ให้พิมพ์ลายนิ้วมืออื่นขวาและซ้ายในลำดับถัดไป โดยให้บันทึกเพิ่มเติมไว้ในคำขอว่า จัดเก็บลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือขวา และ/หรือซ้ายไม่ได้ และได้

พิมพ์ลายนิ้วมือ (นิ้วชี้ หรือนิ้วกลาง หรือนิ้ววง หรือนิ้วก้อย) ขวาและซ้ายในลำดับถัดไปแทน เช่น ผู้ขอไม่มีนิ้วหัวแม่มือขวา ให้พิมพ์ลายนิ้วมือนิ้วชี้ขวาและซ้ายในลำดับถัดไปแทน หรือหากผู้ขอมีบัตรไม่มีนิ้วหัวแม่มือขวาและนิ้วชี้ขวา ให้พิมพ์ลายนิ้วมือนิ้วกลางขวาและซ้ายแทน โดยให้บันทึกเพิ่มเติมไว้ในคำขอว่า ผู้ขอมีบัตรไม่มีนิ้วหัวแม่มือขวาและนิ้วชี้ขวา จึงได้พิมพ์ลายนิ้วกลางขวาและซ้ายในลำดับถัดไปแทน

3. หากมีนิ้วใดนิ้วหนึ่งเหลือเพียงนิ้วเดียว ซึ่งหมายถึงสามารถจัดเก็บลายนิ้วมือได้เพียงนิ้วเดียว ให้จัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือนิ้วดังกล่าวเพียงนิ้วเดียวได้แต่ต้องจัดเก็บสองครั้ง โดยให้บันทึกเพิ่มเติมไว้ในคำขอว่าบุคคลดังกล่าวมีนิ้วหัวแม่มือขวา (ซ้าย) หรือนิ้วชี้ขวา (หรือซ้าย) หรือนิ้วกลางขวา (หรือซ้าย) หรือนิ้ว

นางขว (หรือชาย) หรือนักก้อยขว (หรือชาย) เหลือเพียงนิ้วเดียว เช่น ผู้ขอมีบัตรมีนิ้วหัวแม่มือซ้าย เหลือเพียงนิ้วเดียว ให้จัดเก็บลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือซ้ายดังกล่าวเพียงนิ้วเดียวได้ โดยจัดเก็บสองครั้ง และให้บันทึกเพิ่มเติมไว้ในคำขอว่า “บุคคลดังกล่าวมีนิ้วหัวแม่มือซ้ายเหลือเหลือเพียงนิ้วเดียว”

4. หากผู้ขอไม่มีนิ้วมือเหลืออยู่ หรือไม่สามารถจัดเก็บลายนิ้วมือได้ ให้ได้รับการยกเว้นการพิมพ์ลายนิ้วมือ และให้บันทึกเพิ่มเติมไว้ในคำขอว่า บุคคลดังกล่าวไม่มีนิ้วมือ หรือไม่สามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้

5. การขอมีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตร ให้ผู้ขอพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายเพื่อเปรียบเทียบกับลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ หรือในกรณีที่มีการพิมพ์ลายนิ้วมืออื่นตามข้อ 2 หรือข้อ 3 ให้เปรียบเทียบกับลายพิมพ์นิ้วมือนั้น เพื่อยืนยันตัวบุคคล

6. ถ้าไม่ปรากฏลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ขอในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกเพิ่มเติมในคำขอ บ.ป. 1

7. หากผลการเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือถูกต้อง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้ทำบัตรได้

8. หากผลการเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือไม่ผ่านการเปรียบเทียบด้วยระบบคอมพิวเตอร์ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและพิจารณาเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือที่จัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรกับลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ขอด้วยตนเอง เพื่อยืนยันว่าเป็นบุคคลเดียวกัน

9. ในกรณีการเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือไม่ผ่าน หรือในกรณีไม่ปรากฏลายพิมพ์นิ้วมือในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร พนักงานเจ้าหน้าที่อาจเรียกเอกสารหลักฐานหรือสอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลที่น่าเชื่อถือแล้วแต่กรณี เพิ่มเติมได้เท่าที่จำเป็น

ทั้งนี้ให้อำเภอ เทศบาล เมืองพัทยา หรือสำนักงานเขต แล้วแต่กรณี ดำเนินการจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือตามลำดับขั้นตอนดังกล่าวข้างต้นโดยเคร่งครัด

50. **คำถาม** ผู้มีส่วนได้เสียในการขอคัดสำเนารายการบัตรประจำตัวประชาชน มีแนวทางการพิจารณาอย่างไร

คำตอบ กฎกระทรวงการขอตรวจหลักฐาน รายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.2555 ได้กำหนดแนวทางของ “ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง” หมายความว่ารวมถึง คู่สมรส บุพการี และผู้สืบสันดานของผู้ถือบัตร ดังนั้น ในการขอทราบหลักฐาน รายการ หรือข้อมูล เกี่ยวกับบัตรหรือจะขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถ่ายเอกสารหรือคัดและรับรองสำเนาข้อมูลดังกล่าว จะต้องให้ผู้มีส่วนได้เสียตรงเท่านั้น ทั้งนี้พนักงานเจ้าหน้าที่อาจพิจารณาตามแนวทางของหนังสือสั่งการที่ มท 0310.3/ว 236 ลงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2538 ประกอบกับคำวินิจฉัยข้อหารือสำนักงานอัยการสูงสุด เรื่อง ผู้มีส่วนได้เสียในการขอคัดสำเนารายการบัตรประจำตัวประชาชน ดังนี้

1. การพิจารณาความเป็นผู้มีส่วนได้เสียบัตรประจำตัวประชาชนของผู้หนึ่งผู้ใดนั้น จะต้อง

พิจารณาว่าผู้ขอตรวจหรือคัดสำเนารายการบัตรประจำตัวประชาชนควรจะต้องมีประโยชน์ได้เสียกับเรื่องนี้โดยตรงมิใช่โดยอ้อม ซึ่งขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงที่บุคคลนั้นกล่าวอ้างหรือนำหลักฐานมาแสดงเป็นกรณีไปว่าบุคคลนั้นจะได้หรือเสียประโยชน์ เนื่องจากการได้หรือไม่ได้ตรวจหรือคัดสำเนารายการบัตรประจำตัวประชาชนนั้น อย่างไร

2. กรณีหาความยื่นคำร้องขอคัดสำเนารายการบัตรประจำตัวประชาชนของบุคคลอื่นที่มีไม่ถูกต้องของตน โดยอ้างว่าเจ้าของรายการบัตรที่ขอคัดสำเนานั้นเป็นคู่กรณีซึ่งกำลังรวบรวมหลักฐานก่อนยื่นฟ้องคดี การเรียกหลักฐานใบแก้หายความ บัตรประจำตัวผู้แต่งหายความและบัตรประจำตัวหายความ ยังไม่เพียงพอที่จะพิจารณาความเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพราะหาความผู้ยื่นคำร้องมีฐานะเป็นเพียงตัวแทนของผู้แต่งหายความเท่านั้น หาความจึงต้องนำตัวผู้แต่งหายความมาให้พนักงานเจ้าหน้าที่สอบสวนข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณา ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวผู้อ้างว่ามีส่วนได้เสียจะดำเนินการเองโดยมีต้องมีหาความก็ชอบที่จะดำเนินการได้

ดังนั้น ผู้ยื่นคำร้องขอตรวจหรือคัดสำเนารายการบัตรประจำตัวประชาชน จะต้องเป็นผู้ที่มีประโยชน์ได้เสียกับบัตรหมายเลขที่ขอตรวจหรือคัดสำเนาโดยตรงเท่านั้นและ การขอตรวจหรือคัดสำเนารายการบัตรประจำตัวประชาชนเพื่อนำไปใช้เป็นหลักฐานเกี่ยวกับคดีความหากบัตรหมายเลขที่ขอตรวจหรือคัดสำเนานั้นเป็นของบุคคลอื่น และผู้ยื่นและผู้ยื่นคำร้องไม่มีเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคดีความมาแสดง เช่น สำเนาคำฟ้อง สำเนายุทธบัตร สำเนาตัวสัญญาใช้เงินที่ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน เป็นต้น ให้องค์กรเจ้าหน้าที่สอบสวนข้อเท็จจริงแล้วบันทึกถ้อยคำผู้ยื่นคำร้องดังกล่าวให้ปรากฏชัดถึงการเป็นผู้มีส่วนได้เสียที่จะนำสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน ของบุคคลอื่นนั้นไปใช้เพื่อประโยชน์แก่บุคคลอย่างไร ซึ่งกรณีดังกล่าวมานี้หาความจะดำเนินการแทนมิได้

กลุ่มมาตรฐานและระเบียบบัตรประจำตัวประชาชน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

ที่ปรึกษา

นายกฤษฎา	บุญราช	อธิบดีกรมการปกครอง
นายตลเดช	พัฒนรัฐ	รองอธิบดีกรมการปกครอง
นายบุญธรรม	เลิศสุชีเกษม	รองอธิบดีกรมการปกครอง
นายประดิษฐ์	ยมานันท์	รองอธิบดีกรมการปกครอง
นายวิเชียร	จิตชนกนารถ	ผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียน
นายวิโรจน์	ศรีสวัสดิ์	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการบริหารงานทะเบียน

คณะผู้จัดทำ

นายวินิจ	สนชัย	ผู้อำนวยการส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
นายสมบูรณ์	วสະประเสริฐ	หัวหน้ากลุ่มงานมาตรฐานและระเบียบบัตรประจำตัวประชาชน
ว่าที่ ร.ต. ศดรวรรษ	บุญนาค	เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการพิเศษ
นายธีรภัทร	มีอารีย์	หัวหน้าฝ่ายมาตรฐานและพัฒนากฎหมายบัตรประจำตัวประชาชน
นายสมศักดิ์	เทพวงษ์	หัวหน้าฝ่ายระเบียบและกฎหมายบัตรประจำตัวประชาชน
นายคณิศร	แก้วมณี	หัวหน้ากลุ่มงานหลักฐานการทำบัตร
นายประสิทธิ์	พัฒนสิทธิชีวิน	หัวหน้ากลุ่มงานบริหารการจัดทำบัตร
นายณัฐ	บุญรักษา	หัวหน้าฝ่ายอำนวยความสะดวก
นายวิชัย	ปัทมภาค	หัวหน้าฝ่ายตรวจสอบหลักฐานการทำบัตร
นายกุลนิติ	นวตระกูลพิสุทธิ	หัวหน้าฝ่ายติดตามและตรวจสอบบัตร
นายณเดชน์	จินดาพรหม	หัวหน้าฝ่ายบริการจัดทำบัตร
นางสาวประไพพิศ	เคียงตระกูล	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นางสาวชุติมา	บรรลือ	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นางสาวนิตยา	ลงสุวรรณ	เจ้าหน้าที่ปกครองชำนาญงาน

